॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ

ਮਹਾਵਗ੍ਗਟੀਕਾ

੧. ਮਹਾਪਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਯਥਾਜਾਤਾਨੰ ਕਰੇਰਿਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਘਨਪਤ੍ਤਸਾਖਾਵਿਟਪੇਹਿ ਮਣ੍ਡਪਸਙ੍ਖੇਪੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ ਪਦੇਸੋ "**ਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਪੋ**"ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਦ੍ਵਾਰੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ। ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਰੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਥੰ ਪਨ ਭਗਵਾ ਮਹਾਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਅਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਕਰੇਰਿਕੁਟਿਕਾਯੰ ਵਿਹਾਸੀਤਿ? ਸਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਸਨਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਨ੍ਤੋਜੇਤਵਨੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸਲ਼ਲਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਦਾਰੁਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਕਤਗੇਹੰ। **ਪਕਤਿਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਕਤਿਕਭਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਚ੍ਛਾ, ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਤੋ ਉਪਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭੋਜਨਤੋ ਅਪੇਤਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਮਣ੍ਡਲਸਣ੍ਠਾਨਾ ਮਾਲ਼ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤਾ ਨਿਸੀਦਨਸਾਲਾ "**ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼**"ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ "**ਨਿਸੀਦਨਸਾਲਾਯਾ**"ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਤੀਤਵਿਸਯੋ, ਨਿਵਾਸ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ, ਖਨ੍ਧਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਨਿਵਸਿਤਧਮ੍ਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਖਨ੍ਧਾ ਚ ਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੇਨਾ**"ਤਿ। **ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸਯਭਾਵੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਕਥਿਤਾ। ਧਮ੍ਮੂਪਸੰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਾਤਿ **ਧਮ੍ਮੀ।** ਤੇਨਾਹ "**ਧਮ੍ਮਸੰਯੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ।

ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਜਾਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੰ ਪਨਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕਾਰੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨਾਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇ ਪਠਮੰਯੇਵ ਸਪ੍ਪਪਞ੍ਚਨੰ, ਨ ਇਤਰਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਭੇਦਤੋ, ਕਾਲਵਿਭਾਗਤੋ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਾਕਾਰਤੋ, ਓਪਮ੍ਮਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ "**ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ''ਅਤ੍ਥਿ ਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨੩੪) ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣੇ ਠਿਤਾ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ। **ਚਤ੍ਤਾਲੀਸੰਯੇਵ ਕਪ੍ਪੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੩) ਭਗਵਤਾ ਤਥਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਤਤੋ ਪਰੰ ਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੋਪਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਤੇਸੰ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਤੋ।

ਸਾਵਕਾਤਿ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਨੀਹਾਰੋ। ਪਕਤਿਸਾਵਕਾ ਪਨ ਤਤੋ ਊਨਕਮੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਕਪ੍ਪਾਨੰ ਲਕ੍ਖਾਧਿਕੰ ਏਕੰ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨੀ''ਤਿ ਕਾਲਵਸੇਨ ਏਵੰ ਪਰਿਮਾਣੇ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਾਭਿਨੀਹਾਰੋ, ਸਾਵਕਬੋਧਿਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਪਾਰਮਿਤਾਸਮ੍ਭਰਣਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ…ਪੇ॰… ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚਾ**"ਤਿ। ਯਦਿ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਞਾਣਵਿਭਵੋ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤਾ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਨ ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਵਤਕੰ**

ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਤਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ'ਤਿ ''ਯਾਵਤਕਂ ਞੇਯ੍ਯਂ, ਤਾਵਤਕਂ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੮੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩, ੫) ਵਚਨਤੋ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਞਾਣਾਨਮ੍ਪਿ ਸਵਿਸਯੇ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਯਂ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਂ ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਅਥ ਵਾ ਸਤਿਪਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਕਰੁਣੂਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਪਰਿਗ੍ਗਹਾਦਿਨਾ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਮਹਾਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਆਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਞਾਣਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ।

ਖਨ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ। **ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਅਨੁਭਵਨਾਦਿਆਕਾਰਗ੍ਗਹਣਮਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਂ, ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਭਵੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵੇ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ''ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਜਾਲੇ ਪਤਿਤਾ ਵਿਯ ਸਕੁਣਾ, ਮਚ੍ਛਾ ਵਿਯ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕੁਣ੍ਠਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਦਨ੍ਧਾ ਵਿਯ। **ਪਙ੍ਗੁਲਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਪੀਠਸਪ੍ਪਿਨੋ ਵਿਯ। **ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਿਕਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਹੇਤੁਕਂ ਗਮਨਂ **ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਗਮਨਂ** ਖਨ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਮੁਞ੍ਚਨਤੋ।

ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀਤਿ ਕਾਮਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਪਿ ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ **ਤੇ** ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਅਸਞ੍ਞਭਵਂ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ। "**ਵਟ੍ਟੇ**"ਤਿਆਦਿ ਤਥਾ ਤੇਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕਪ੍ਪਸਤਾਨਿ ਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਨ ਅਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ, ਸੋ ਅਸਞ੍ਞਭਵੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਦੇਸਿਤਾਯਂ ਧਮ੍ਮਨੇਤ੍ਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ **ਪਰਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਭਿਤੋ**ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨.੧੬੪ ਸੋਭਿਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ)। ਸੋ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਯਾਵ ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਤਾਵ ਅਦ੍ਦਸ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਞ੍ਚਕਪ੍ਪਸਤਪਰਿਮਾਣੇ ਕਾਲੇ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਅਵਸਾਨੇ ਚੁਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਨਾਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਯਮਾਨੋ ਨਯਵਸੇਨ ''ਅਸਞ੍ਞਭਵੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। "**ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਤੇਸਂ ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕਮਨਦਸ੍ਸਨਂ, ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵੇ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਂ ਤਦੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਸਰਦਸਮਯੇ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੇਲਾਯ ਚਤੁਰਤਨਿਕੇ ਗੇਹੇ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਰੂਪਗਤਂ ਸੁਪਾਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਲੋਕਸਿਦ੍ਧਮੇਤਂ, ਸਿਯਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖੁਮਤਰਤਿਰੋਹਿਤਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਰੂਪਗਤਸ੍ਸ ਅਗੋਚਰਤਾ। ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਗੋਚਰਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਤਂ ਞਾਣਾਲੋਕੇਨ ਓਭਾਸਿਤਂ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਸੁਪਾਕਟਂ ਸੁਵਿਭੂਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਤਥਾ ਞੇਯ੍ਯਾਵਰਣਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਕਤਸੁਤਂ, ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੋਭਾਸਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਦਿ।

ਤਥਾ ਸਾਵਕਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਤਥਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਕਤਸੁਤਮੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਪ੍ਪਦੇਸਮੇਵ ਨੇਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਖਜ੍ਜੋਪਨਕਓਭਾਸਸਦਿਸਂ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਅਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵਤਾਯ। **ਸਾਵਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਕਤਿਸਾਵਕਾਨਂ ਪਾਕਤਿਕ**ਪਦੀਪੋਭਾਸਸਦਿਸਂ।** ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧ ਵਙ੍ਗੀਸੇਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਮਹਾ**ਪਦੀਪੋਭਾਸਸਦਿਸਂ।** ਤੇਨਾਹ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੦੨) ''ਉਕ੍ਕਾਪਭਾਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ। **ਓਸਧਿਤਾਰਕੋਭਾਸਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ ਪਭਾ ਏਤਾਯ ਧੀਯਤਿ, ਓਸਧੀਨਂ ਵਾ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਯਕਤ੍ਤਾ ''ਓਸਧੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਤਾਰਕਾਯ ਪਭਾਸਦਿਸਂ। **ਸਰਦਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੋਭਾਸਸਦਿਸਂ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨਤੋ। ਅਪਟੁਭਾਵਹੇਤੁਕੋ ਵਿਸਯਗ੍ਗਹਣੇ ਚਞ੍ਚਲਭਾਵੋ **ਖਲਿਤਂ,**

ਕੁਣ੍ਠਿਭਾਵਹੇਤੁਕੋ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਨਭਿਸਮਯੋ **ਪਟਿਘਾਤੋ। ਆਵਜ੍ਜਨਪਟਿਬਦ੍ਧਮੇ**ਵਾਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤਾਧੀਨਂ, ਆਵਜ੍ਜਿਤਮਤ੍ਤੇ ਏਵ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਸਙ੍ਗਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ ਲਹੁਤਰੇਪਿ ਵਿਸਯੇ, ਗਰੁਤਰੇ ਚ ਏਕਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਦੁਬ੍ਬਲਪਤ੍ਤਪੁਟੇ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਮਾਦ੍ਵਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਧਮ੍ਮਕਾਯਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣੇ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਾ **“ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਕਥਂ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ, ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਭਗਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਰਣਸ੍ਸ ਹੀਨੁਦਾਹਰਣਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਕਥਿਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਸਮਾਸਤੋ। ਯਤ੍ਤਕੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਦਾ ਯਥਾਕਥਿਤਂ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ **“ਇਤਿਪੀ**”ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨੇਕਾਕਾਰਤਾਯ ਆਮੇਡਿਤਵਚਨਂ, **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ‘‘ਇਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੋ ਬਾਲੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧) ਵਿਯ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਏਵਮ੍ਪੀ**”ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਮਾਹ।

੨-੩. **ਵੁਤ੍ਤਮੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਧ ਪਾਠੇ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤੇਨ ਪਾਠੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ, ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਵਿਸੇਸੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **“ਅਸ੍ਸੋਸੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਸਵਨਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਮੁਖੇਨ ਤਦਤ੍ਥਾਵਬੋਧਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਪਾਲਿਯਂ ‘‘ਇਮਂ ਸਂਖਿਯਧਮ੍ਮਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਮ ਗੁਣੇ ਥੋਮੇਨ੍ਤਿ, ਕਥਂ? ਮਮ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਂ ਆਰਬ੍ਭਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੇ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਾਚੀ **ਨੁ**-ਇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ ਨੁ**”ਤਿ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ। ‘‘ਯਂ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਭੂਤੇਨ ‘‘ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਧਮ੍ਮਿਕਥਾਕਰਣਂ ਪਰਾਮਟ੍ਠਂ ‘‘ਏਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **“ਏਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਕਥਾਕਰਣਸ੍ਸਾ**”ਤਿ, ਆਦਰਵਸੇਨ ਪਨ ਤਂ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪. **ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਏਤੇਨ ‘‘ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੋਤਾਵਧਾਨਂ** ਸੋਤਸ੍ਸ ਓਦਹਨਂ, ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਿਨ੍ਨਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਟੁਮਂ ਸਂਸਾਰਵਟ੍ਟਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਛਿਨ੍ਨਵਟੁਮਕਾ,** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਖੀਣਾਸਵਾ, ਇਧ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਇਤਰੇਸਂ ਅਵਿਸਯੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਸਾਧਾਰਣ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਂ-ਸਦ੍ਦੋ** ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ। **ਉਪਯੋਗਵਚਨੇ** ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਚ੍ਛਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਉਪਯੋਗਵਚਨਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਭਾਵਤੋ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **“ਕਰਣਵਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**”ਤਿ। **ਭੁਮ੍ਮੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਯਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਉਪਯੋਗੇਸੁ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਕਰਣੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਇਧ ਭੁਮ੍ਮੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭੂਤਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ। **ਉਨ੍ਨਾਦੇਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ** ਅਨੇਕਚ੍ਛਰਿਯਪਾਤੁਭਾਵਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ।

ਕਾਲਸ੍ਸ ਭਦ੍ਦਤਾ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਗੁਣਵਿਭੂਤਿਯਾ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਰਮਾ ਚ ਗੁਣਵਿਭੂਤੀਤਿ ਤਬ੍ਬਹੁਲਤਾ ਯਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਭਦ੍ਦਤਾਤਿ ਆਹ **“ਪਞ੍ਚਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਕਪ੍ਪੇ**”ਤਿ, ਤਥਾ ਸਾਰਭੂਤਗੁਣਵਸੇਨ **“ਸਾਰਕਪ੍ਪੇ**”ਤਿ । ‘‘ਇਮਂ ਕਪ੍ਪਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਤਥਾ ਥੋਮੇਤਬ੍ਬਤਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਪਭੁਤਿ **ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਕਤੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਾਦਿਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਅਨਾਦਿਭਾਵਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਨਨ੍ਤਾ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਪ੍ਪੇ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ **“ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ**”ਤਿ ਆਹ। ਕਾਮਂ ਦੀਪਙ੍ਕਰਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਯਂ ਭਗਵਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪੁਰਿਮਤਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਅਮ੍ਹਾਕਂ…ਪੇ॰… ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੂ**”ਤਿ।

ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪਾਨਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪਰਿਯੋਸਾਨੇ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ। “**ਇਤੋ ਤਿਂਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਰੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਸੁਮੇਧਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੂਨਸਤ੍ਤਤਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਾਨਿ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। “**ਇਤੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਰੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਜਾਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੇਨੂਨਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਾਨਿ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। “**ਇਤੋ ਚਤੁਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਛਾਧਿਕਨਵਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਸਤ੍ਤਰਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਾਨਿ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। “**ਏਕਤਿਂਸੇ ਕਪ੍ਪੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਟ੍ਠਿ ਕਪ੍ਪਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਾਨਿ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਓਰਂ ਸੁਮੇਧਾਦੀਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਪ੍ਪੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੋਧਾਨਿਯਮਾਨਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾ ਕਪ੍ਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਮਹਾਸਾਵਕਾਦਯੋ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਨਿ ਕੁਸਲਾਨਿ ਸਮ੍ਭਰਿਂਸੁ। ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇਪਿ ਲੋਕੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਾਭਿਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। “**ਏਵਮਯ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਵਦਤਿ।

“**ਕਿਂ ਪਨੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਂ। **ਕਪ੍ਪਸਣ੍ਠਾਨਕਾਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਹਨਕਾਲੇ। **ਏਕਮਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਏਕਙ੍ਗਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦੀਨਂ, ਮੇਘਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵੇਨ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ। **ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇ**ਤਿ ਭਾਜਨਲੋਕੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ। ਵੀਸਤਿ ਯਟ੍ਠਿਯੋ **ਉਸਭਂ।** ‘‘ਉਸਭਮਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਉਸਭਮਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਮਤ੍ਤਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤਮਾਨਾਵ ਉਦਕਧਾਰਾ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਂ ਆਕਾਸਟ੍ਠਾਨਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਯਾਵ ਅਵਿਨਟ੍ਠਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਆਭਸ੍ਸਰਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ, ਯਾਵ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ, ਯਾਵ ਵੇਹਪ੍ਫਲਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਾਤਵਸੇਨਾਤਿ ਸਟ੍ਠਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਨਵਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਾਰਕਵਾਤਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਪ੍ਪਦੇਸਮਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਨਾਸੋ, ਪਠਮਂ ਸਣ੍ਠਹਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ। **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹਿ ਗਚ੍ਛੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਵੋਹਾਰੇਨ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਕਣ੍ਣਿਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਬਦ੍ਧਕਣ੍ਣਿਕਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਮਨਾ...ਪੇ॰... ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵੇਹਪ੍ਫਲੇਪਿ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ “**ਨਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥਿਂਯੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਂ ਭਜਨ੍ਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇਸੁ। ਅਭਿਜਾਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਜਾਤਿਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯਾਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਨਿਮੀਯਤਿ ਅਨੁਮੀਯਤਿ ਫਲਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ,** ਕਾਰਣਂ। ਞਾਪਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀਭਾਵੇਨ ਫਲਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਅਸਿਤੋ ਇਸਿ ਅਭਿਜਾਤਿਯਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀਭਾਵੇਨ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਏਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿ, ਏਵਂ ਪਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨਂ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਂ ਫਲਂ ਤਦਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਿਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਵੋਹਰੀਯਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਤੇਸਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਥਾ ਚਾਹ ਭਗਵਾ ‘‘ਸੋ ਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ...ਪੇ॰... ਰਾਜਾ ਸਮਾਨੋ ਕਿਂ ਲਭਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਕਿਂ ਲਭਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੦੨, ੨੦੪) ਚ ਏਵਮਾਦਿ। **ਇਮਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ **ਜਾਨਿਂਸੁ।**

ਜਾਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫-੭. ਕਪ੍ਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨਾਤਿ ‘‘ਇਤੋ ਸੋ ਏਕਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪੇ ਤੇ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਪਰਿਜਾਨਨਵਸੇਨ। ‘‘ਇਦਂ ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਜਾਨਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਂ

ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਪਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਤਰੰ। **ਲਹੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਹੁਕੰ, ਆਯੁਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਰਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਉਭਯਮੇਤੰ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸੇ**ਵ **ਵੇਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ।

“ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ”ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਜੋਤਨੰ ‘‘ਵੀਸੰ ਵਾ ਤਿੰਸੰ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨਿਯਮਿਤਵਸੇਨੇਵ ਯਥਾਲਾਭਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਅਪਚੁਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਏਵੰ ਦੀਘਾਯੁਕੋ ਪਨ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭੋ**”ਤਿ ਆਹ। ਇਦੰ ਤੰ ਵਿਸੇਸਵਤ੍ਤਬ੍ਬਪਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਤ੍ਥ ਵਿਸਾਖਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਕਾਲੰ ਨ ਜੀਵਿ, ਨਨੁ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਚਰਿਮਭਵੇ ਅਤਿਵਿਯਉਲ੍ਹਾਰਤਮੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦਯੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਜਾਤਿਯਾ ਮੇਤ੍ਤਾਠਾਨਤਾਯ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤਾ। ਤਦਨੁਗੁਣਞ੍ਹਿ ਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣੰ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਬਹੁਲੰ ਖੇਮਵਿਤਕ੍ਕੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾਯ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਤਾ, ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਪਰੋਪਦੇਸਰਹਿਤਞਾਣਵਿਸੇਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾਯ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, **ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੰ ਆਯੁ** ਆਧਾਰਵਿਸੇਸਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਸੇਸਤੋ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਕਾਰਣਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਚਿਰਤਰੰ ਕਾਲੰ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਾਰਮਿਤਾਪਰਿਭਾਵਿਤਤਾ **ਆਧਾਰਵਿਸੇਸਤਾ।** ਅਲੋਭਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਆਸਯਸਮ੍ਪਦਾ **ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਸੇਸਤਾ।** ਲਾਭਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੰ **ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵੋ।** ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥਾਯ ਆਯੂਹਨਾ **ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਰਿਮਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨੇ ਸਾਧਾਰਣੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲੇਨਾਪਿ ਏਕਸਦਿਸੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਯੁਕਾ**”ਤਿ, ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਾਲਾਵਤ੍ਥਾਨਾਯੁਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਯੁਕਸੰਵਤ੍ਤਨਸਮਤ੍ਥੰ ਪਰਿਚਿਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਨ ਤਦਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਮਾਯੁਪ੍ਪਮਾਣਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਕਾਲੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਰੰ ਠਤ੍ਵਾ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ, ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨਾਤਿ ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਨ ਅਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ‘‘ਉਤੁਭੋਜਨਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫) ਕਾਰਣੰ ਵੁੱਤੰ, ‘‘ਤੰ ਲੋਕਸਾਧਾਰਣੰ ਲੋਕੇ ਜਾਤਸੰਵੁਦ੍ਧਾਨੰ ਤਥਾਗਤਾਨੰ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਨੇਸੰ ਰੋਗਕਿਲਮਥਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਉਤੁਭੋਜਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਉਤੁਨੋ, ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ **ਆਯੁ ਹਾਯਤਿਪਿ ਵਡ੍ਢਤਿਪਿ। ਆਯੂ**ਤਿ ਚ ਪਰਮਾਯੁ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾਦਿਟੀਕਾਯੰ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੦) ਵੁੱਤਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਮੁਦਾਗਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਿਕਾ**, ਨ ਧਮ੍ਮਿਕਾ **ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ**, ਹਿੰਸਾਦਿਅਧਮ੍ਮਪਸੁਤਾ। **ਅਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਇਸ੍ਸਰਜਨਾਨੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨੇਨ, ਪਰੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਚ। **ਉਣ੍ਹਵਲਾਹਕਾ ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਹਉਤੁਨੋ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਮੇਘਮਾਲਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੰ ਕਿਰ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਮਕਾਲਮੇਵ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਉਣ੍ਹੰ ਫਰਮਾਨਾ ਵਲਾਹਕਮਾਲਾ ਨਾਤਿਬਹਲਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਨਭੰ ਛਾਦੇਨ੍ਤੀ ਵਿਤਨੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਸੀਤਵਲਾਹਕਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾਸੁ। ਅਬ੍ਭਵਲਾਹਕਾ** ਪਨ ਦੇਵਤਾ ਸੀਤੁਣ੍ਹਵਸ੍ਸੇਹਿ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲੰ ਅਬ੍ਭਪਟਲਸ੍ਸੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਪਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। ਕਾਮੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁੱਤਾ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾਪਿ ਦੇਵਤਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਵ ਤਾ ਪਨ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਞ੍ਞੇ ਪਠਮਭੂਮਿਕੇ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **“ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ**”ਤਿ ਆਹ। **ਤਾਸੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਰਾਜੂਨੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵਮੂਲਕੇਨ ਉਪਰਾਜਾਦਿਅਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤੇਨ ਤਾਸੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵੇਨ। **ਵਿਸਮੰ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧਤਾਦਿ ਅਨਿਟ੍ਠਫਲੂਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁੱਤਅਧਮ੍ਮਿਕਤਾਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਲੇਨ ਵਿਸਮੰ ਵਾਯਨ੍ਤੇਨ ਵਾਯੁਨਾ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਸਿਨੇਰੁੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਵਿਸਮੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ । ਅਸ੍ਸਿਦੰ ਯਥਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨੰ

ਵਿਸਮਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵਿਸਮਵਾਤਸਙ੍ਖੋਭਹੇਤੁਕਂ, ਏਵਂ ਉਤੁਵਸ੍ਸਾਦਿਵਿਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵਾਤੋ ਯਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਨ ਵਾਯਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੇਵਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਤਵਲਾਹਕਦੇਵਤਾਦਿਦੇਵਤਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੀਤੁਣ੍ਹਭੇਦੋ ਉਤੂ''ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਬੀਜਭੂਤੇ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਯਥਾਕਾਲਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ।

''ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਕਦਾਚੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਦਾਚਿ ਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਅਵਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸਤਿ। **ਕਦਾਚਿ ਨ ਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਵਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਕਾਲੇ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ। **ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਦੇਸਮਾਹ। **"ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ''ਕਦਾਚਿ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਨ ਵਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਵਿਵਰਣਂ। **ਵਿਗਤਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਰਸਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਰੋਜਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਪਚਨਭਾਜਨਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸੇ। **ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਤੋ ਉਕ੍ਕਨ੍ਤਤਣ੍ਡੁਲਂ। **ਤੀਹਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਪਰਿਣਤਂ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਰਿਣਤਂ, ਦੁਪਰਿਣਤਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ। **ਪਚ੍ਚਤਿ** ਪਕ੍ਕਾਸਯਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਚਾ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਏਵਂ ਉਤੁਭੋਜਨਵਸੇਨ ਆਯੁ ਹਾਯਤਿ** ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇਪਿ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ।

"ਯਦਾ ਪਨਾ"ਤਿਆਦਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹੀਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਕੋ ਏਵ ਪਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਥ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਯਂਯਂਆਯੁਪਰਿਮਾਣੇਸੂ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਯਤ੍ਤਕਪਰਮਾਯੁਪ੍ਪਮਾਣੇਸੁ। **ਤੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ। **ਤਂ ਤਦੇਵ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਂ ਹੋਤਿ,** ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਜਾਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ

ਬੋਧਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮. **ਮੂਲੇ**ਤਿ ਮੂਲਾਵਯਵਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। ਤਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਹੇਟ੍ਠਾਪਦੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਾਟਲਿਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ"**ਤਿ। **ਤਂਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਜਾਤਦਿਵਸੇ, **ਤਂਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਦਿਵਸੇ। ਸੋ ਕਿਰ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਲਕਲਜਾਣੀ ਵਿਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਪੁਰੇਤਰਂ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਦਿਵਸੇ ਪਥਵਿਂ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਰਤਨਸਤਂ ਉਚ੍ਚੋ, ਤਾਵਦੇਵ ਚ ਵਿਤ੍ਥਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਭਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਿਰੇਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾ। ਘਨਸਂਹਤਨਾਲਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਕਣ੍ਣਿਕਬਦ੍ਧੇਹਿ ਵਿਯ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ। ਏਕਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਤਾਯ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬਦ੍ਧ...ਪੇ॰... ਸਮੁਜ੍ਜਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਹਂ ਤਹਂ ਓਲਮ੍ਬਿਤਕੁਸੁਮਦਾਮੇਹਿ ਚੇਵ ਤਹਂ ਤਹਂ ਖਿਤ੍ਤਮਾਲਾਪਿਣ੍ਡੀਹਿ ਚ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਵਿਵਿਧਵਣ੍ਣਮੁਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਜ੍ਜਲਂ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਿਰੀਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਿਰਿਯਾ ਸੋਭਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ। **ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਵਿਭਵਸਿਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਅਭਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਗੁਣਵਿਭੂਤਿਸੋਭਂ। **ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਮਾਨੇ**ਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ।

ਸੇਤਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੋਤਿ ਸੇਤਵਣ੍ਣਫਲੋ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੋ। **ਤਦੇਵਾ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵ। **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇ। **ਸੁਰਸਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਮਧੁਰਰਸਾਨਿ।

ਏਕੋਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋਤਿ ਏਕੋਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਪ੍ਪਦੇਸੋ। **ਸੋ ਸੋ** ਰੁਕ੍ਖੋ **"ਬੋਧੀ"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ** ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਸਾਵਕਯੁਗਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯. ਸਾਵਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਤਿ ਸਾਵਕਯੁਗਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ। ''ਖਣ੍ਡਤਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਖਣ੍ਡੋ ਚ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚਾ**"ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਹੋਦਰੋ, ਵੇਮਾਤਿਕੋਪਿ ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ "**ਏਕਪਿਤਿਕੋ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਸੇਸੇਹਿ** ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ। ''ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਗੁਣਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਿਖਿਨਾ ਭਗਵਤਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਤ੍ਤਰੋਤਿ ਉਤ੍ਤਮੋ। ਪੁਨ **ਉਤ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਥੇਰਂ ਨਾਮੇਨ ਵਦਤਿ। **ਪਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਕੋਟਿਮਤ੍ਥਕਂ। **ਪਞ੍ਞਾਵਿਸਯੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਧਿਕਾਰੇ। ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਵਦਤਿ।

ਸਾਵਕਸਨ੍ਨਿਪਾਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਿ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। **ਦੁਤਿਯਤਤਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੇ, ਤਤਿਯੇ ਚ ਸਾਵਕਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਕਤਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। **ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ**, ਸਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ **ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਿਯਂ** ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੧੧) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਉਪਟ੍ਠਾਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਨਿਬਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕਭਾਵਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਨਿਯਤਉਪਟ੍ਠਾਕਭਾਵਂ। ਅਨਿਯਤੁਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਬਹੂ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਭਗਵਤੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਨਿਬਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕਭਾਵਂ ਉਪਗਤੋ, ਯਥਾ ਚ ਉਪਗਤੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥ ਏਕਦਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਹਂ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਾਮੀ**"**ਤਿ ਆਹ** ਅਨਯਬਜਸਨਾਪਾਦਕੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ । **ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ** ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਖੇਮਂ ਮਗ੍ਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਿਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ**"**ਤਿ ਆਹ।** ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਾਰੋਚੇਸੀਤਿ? ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਨਾਦਿਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿਤਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਗਮਨਂ, "**ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਅਨ੍ਵਾਸਤ੍ਤੋਤਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧੋ, ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ ਵਾ। ਧਮ੍ਮਗਾਰਵਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਸਂਵੇਗੋ **ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗੋ** ''ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਨਾਮ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਸੁ ਭਗਵਤੋਪਿ ਈਦਿਸਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਹਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਤ੍ਤਤੋ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ "**ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਤੁਮ੍ਹੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸੁਞ੍ਞਾਯੇਵ ਮੇ ਸਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਅਸੁਞ੍ਞਾਯੇਵ ਮਮ ਸਾ ਦਿਸਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਤਵ ਓਵਾਦੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਓਵਾਦਸਦਿਸੋ**"ਤਿ।

ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਾਸਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਦੇਸਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਗੇਵ ਯਾਚਨਾਯ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਚਨਾਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਪ੍ਪਭਵੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਵਿਯ ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਪਕ੍ਖਿਯੋ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਤਿਕਦੁਕੇਸੁ ਦੇਵਸਿਕਂ ਕਤੋਕਾਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਭਗਵਾਪਿਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਨਯਦਾਨਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਏਵਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਦੇਸਿਤੋਪਿ ਥੇਰੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੋਵ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਂ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕੋਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨੇ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਅਗ੍ਗਭੂਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕਟ੍ਠਾਨਂ ਲਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦੁਵਿਧੇਨ ਉਦਕੇਨ, ਤਿਵਿਧੇਨ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ, ਪਾਦਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ, ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੇਨਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ''ਇਮਾਯ ਨਾਮ ਵੇਲਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਇਦਂ ਨਾਮ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤੋ

ਮਹਤਿਂ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤਿਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਂ ਨਵ ਵਾਰੇ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਹਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਸਚੇ ਮੇ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਓਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਭਗਵਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੇ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦਾਤੁਂ ਨਾਹਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਗ੍ਗਪਟ੍ਠਾਕੋ''ਤਿ।

੧੨. ਪਿਤੁਮਾਤੁਜਾਤਨਗਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਿਤੁਮੁਖੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ "**ਪਿਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਾਵਿਸਿ। **ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਨਵਵਾਰਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂਯੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਕਥੇਸਿ, ਨ **ਬੁਦ੍ਧਵਂਸ**ਦੇਸਨਾਯਂ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੬੪ ਗਾਥਾਦਯੋ) ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਤਤੋ ਵਾ ਪਨ ਭਿਯ੍ਯੋਤਿ? ਅਨਧਿਕਾਰਤੋ, ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ ਚ। ਬੁਦ੍ਧਵਂਸਦੇਸਨਾਯਞ੍ਹਿ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੭੫) –

> ''ਕੀਦਿਸੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਨਰੁਤ੍ਤਮ।
> ਕਮ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਤਯਾ ਵੀਰ, ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮਾ''ਤਿ॥ ਆਦਿਨਾ –

ਪਵਤ੍ਤਂ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਂ ਅਧਿਕਾਰਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਕਤੋ, ਤਂ ਦੀਪਙ੍ਕਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਸਂ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਬੋਧਿਯਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਯਾਕਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਸਿ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਅਧਿਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ , ਯੇਨ ਦੀਪਙ੍ਕਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਤਤੋ ਵਾ ਪਨ ਪੁਰਤੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਆਰਬ੍ਭ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਕਥੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਏਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਵਂਸਦੇਸਨਾਯਂ ਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭੂਤਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਞਾਣਬਲਾਨੁਰੂਪਾ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲਾਨੁਰੂਪਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ, ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ, (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਤਾਦਿਸਾਨਞ੍ਚ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਪਕਤਿਸਾਵਕਾਨਂ, ਤਾਦਿਸਾਨਞ੍ਚ ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਮੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨੇ ਭਗਵਾ ਪਲੋਭਨਵਸੇਨ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤੁਂ ਸਪ੍ਪਪਞ੍ਚਤਾਯ ਕਥਾਯ ਦੇਸਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਅਪਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤਥਾ ਚ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਏਵ ਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਸਾਰਤੋ **ਆਟਾਨਾਟਿਯ**ਪਰਿਤ੍ਤ- (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੫) ਦੇਸਨਾਦਯੋ ਪਵਤ੍ਤਾ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਚਾਰਿਕਾਵਿਭਾਵਿਨਿਯਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ ਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦੀਨਂ ਏਵ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਹਿ ਸਾਵਕਾ ਤਦਾ ਚੇਵ ਏਤਰਹਿ ਚ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤਾ। ''ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਤਿਸ੍ਸਫੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕਿਰ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਵਕਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਉਪਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਂਸੁ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਅਟ੍ਠਂਸੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਯੇਸਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਵੇਧਸਾਸਨਂ ਏਕਂਸਤੋ ਨਿਚ੍ਛਯੇ ਨ ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਧਰਤਿ, ਨ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ, ਤੇ ਏਵ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦੀਨਂਯੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਕਥੇਸਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ। ਅਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਮਨਿਯਮੋ ਪਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਂਸਰਣਕਸਤ੍ਤਾਵਾਸਵਸੇਨ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਨ ਤੇਨੇਤਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਜਾਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਯਾਵ ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿ, ਤਾਵ ਮਤ੍ਥਕਂ ਸਿਖਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਨ ਤਾਵ ਕਥਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਨ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿਂ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਤ੍ਤਪੁਤ੍ਤਮਾਤੁਯਾਨਵਿਹਾਰਧਨਵਿਹਾਰਦਾਯਕਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵਾਰੋ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਵਾਰੋ।**

ਸਮ੍ਬਹੁਲਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤੋ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **“ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕੁਲਵਂਸੋ** ਕੁਲਾਨੁਕ੍ਕਮੋ। **ਪਵੇਣੀ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾ। **“ਕਸ੍ਮਾ”**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **“ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਜਾਤਨਗਰਾਦਿ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਏਕਂਸਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਸਞ੍ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿ ਏਵ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯਤੋ ਮਹਾਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਰਿਮਭਵੇ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਏਵ ਪਾਤੁਭਾਵੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ।

ਸਮ੍ਬਹੁਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਸੋਭਾਵਿਸੇਸਂ ਰਹੇਤਿ ਚਜਾਪੇਤੀਤਿ **ਰਾਹੁ,** ਰਾਹੁਗ੍ਗਹੋ, ਇਧ ਪਨ ਰਾਹੁ ਵਿਯਾਤਿ **ਰਾਹੁ। ਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ **“ਰਾਹੁਲੋ”**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਰੋਚਿਨੀ**ਤਿ ਰੋਚਨਸੀਲਾ, ਉਜ੍ਜਲਰੂਪਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰੁਚਗ੍ਗਤੀ**ਤਿ ਰੁਚਂ ਪਭਾਤਂ ਆਗਤਿਭੂਤਾ, ਗ-ਕਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਭਾਵਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਬਿਮ੍ਬਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਭੂਤਾਤਿ **ਬਿਮ੍ਬਾ।**

ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ।

ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਬ੍ਬੇਧਾਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਬਹਲਭਾਵਾ। **ਚੂਲ਼ਂਸੇਨ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਭਾਗੇਨ ਠਪਨਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣਯਟ੍ਠਿਫਾਲੇਹੀ**ਤਿ ਫਾਲਪ੍ਪਮਾਣਾਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਯਟ੍ਠੀਹਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਹਤ੍ਥਿਪਾਦਾਨੀ**ਤਿ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਪਾਦਪਰਿਮਾਣਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਖਣ੍ਡਾਨਿ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਂਸੇਨੇਵ। **ਸੁਵਣ੍ਣਕਟ੍ਟੀਹੀ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਖਣ੍ਡੇਹਿ। **ਸਲਕ੍ਖਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਾਰਾਨਂ।

ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਕਾਲੇ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਵਿਜਹਿਤੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਤਥਾਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਥਭਾਵੀਭਾਵਤੋ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਹੋਤੀ”**ਤਿ। **ਪਠਮਪਦਗਣ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਸੋਪਾਨਫਲਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਠਪਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਦਲ਼੍ਹਂ ਥਿਰਂ ਕੇਨਚਿ ਅਭੇਜ੍ਜਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਪਦਗਣ੍ਠੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਇਦਾਨਿ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੋ, ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਞ੍ਚਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਦੇਸੇ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋ ਮਞ੍ਚੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਞ੍ਚਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਵਿਜਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਞ੍ਚਾਨਂ ਪਨ ਮਹਨ੍ਤਖੁਦ੍ਦਕਭਾਵੇਨ ਮਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਪਨਪਦੇਸਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਾਮਹਨ੍ਤਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਏਕਪ੍ਪਮਾਣੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਞ੍ਚਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਵਿਜਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਵਿਹਾਰੋਪਿ ਨ ਵਿਜਹਿਤੋ ਯੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪੁਰਿਮਂ ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੀਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਮਤ੍ਤਾ ਵਿਮਤ੍ਤਾ, ਵਿਮਤ੍ਤਾਵ **ਵੇਮਤ੍ਤਂ,** ਵਿਸਦਿਸਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਮਾਣਂ** ਆਰੋਹੋ। **ਪਧਾਨਂ** ਦੁਕ੍ਕਰਕਿਰਿਯਾ। **ਰਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾ।

‘‘ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਕਤਿਕਹਤ੍ਥੇਨ ਛਹਤ੍ਥੋ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੋ, ਤਤੋ ਤਿਗੁਣਂ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਾਕਤਿਕਹਤ੍ਥੇਨ ਚਤੁਹਤ੍ਥੋ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੋ, ਤਤੋ ਤਿਗੁਣਂ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਰੂਪਧਮ੍ਮਵਸੇਨ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਨ ਬਜਾਮਮਤ੍ਤਂ ਬਜਾਮਪ੍ਪਭਾ ਫਰਤੀਤਿ ਉਪਰਿ ਛਹਤ੍ਥਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ, ਬਹਲਤਰਪ੍ਪਭਾ ਰੂਪੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਅਦ੍ਧਨਿਯਨ੍ਤਿ ਦੀਘਕਾਲਂ।

ਅਜ੍ਝਾਸਯਪਟਿਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਕਾਲੇ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੁਜ੍ਝਾਸਯਾਧੀਨਂ, ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੁਪਤ੍ਥਨਾਨੁਰੂਪਂ ਵਿਪੁਲਂ, ਵਿਪੁਲਤਰਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਚਰਿਯਾਪਿਟਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸਰੀਰਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਪਧਾਨਂ, ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਿਸਦਿਸਾਤਿ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਆਯੁਕੁਲਾਨਿਪਿ ਇਧ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੀਪਿਤਾਨਿ। **ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਗੁਣੇਸੂ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣੇਸੁ। ਨਨੁ ਚ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰੇਸੁ, ਵੇਨੇਯਜਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਮਾਣੇ ਚ ਵੇਮਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦੁਭਯਂ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਉਦ੍ਧਟਂ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਵੇਮਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਨੇਸਂ ਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰੇਸੁਪਿ ਵੇਮਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਹੇਤੁਅਨੁਰੂਪਤਾਯ ਫਲਸ੍ਸ , ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਵੇਨੇਯਜਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਮਾਣੇ ਵੇਮਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਹੇਤੁਅਵਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮ੍ਭਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਾ ਵੇਨੇਯਜਪੁਗ੍ਗਲਾ ਚਰਿਮਭਵੇ ਅਰਹਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪੋਸਿਤਾਨਿ ਕਮਲਵਨਾਨਿ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤਗੁਣਾਨੁਭਾਵਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਿਬੋਧਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਸੁਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ।

ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਨਿਧਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਜਾਤੋ ਚਾ**ਤਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਤਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਚਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੇਤਂ **ਬੁਦ੍ਧਵਂਸੇ** –

''ਤਾਰਾਗਣਾ ਵਿਰੋਚਨ੍ਤਿ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਗਗਨਮਣ੍ਡਲੇ।
ਵਿਸਾਖਾ ਚਨ੍ਦਿਮਾਯੁਤ੍ਤਾ, ਧੁਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੬੫)।

''ਏਤੇਨੇਵ ਚ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਿਸਾਖਾਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨੇਵ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੩. **ਅਯਂ ਗਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਚੁਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ, ਤਾਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਆਰੋਹਨਂ ਅਤੀਤਅਤੀਤਤਰਅਤੀਤਤਮਾਦਿਜਾਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੇ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਚੁਤਿ, ਤਾਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਓਰੋਹਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੇ ਪਟਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਚ੍ਛਾਮੁਖਂ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਚੁਤਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਨਿਦਂ ਚੁਤਿਯਾ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਗਮਨਂ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਰਿਯਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਕਾਸੇ ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**"ਤਿ। **ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਵਟੁਮਾਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਪਚ੍ਛਾਮੁਖਂ ਞਾਣਂ ਪੇਸਨਤੋ ਅਪਰਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਕਾਰਣਂ। **ਯਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਥੇ, **ਨਾਮਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਤ੍ਥਕੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੋ ਨਾਮ ਤਥਾਗਤੋ**"ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਯਤ੍ਰ''ਤਿ ਨਿਪਾਤਵਸੇਨ ਵਿਸੁਂ ਯਤ੍ਰ-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਪਞ੍ਚਾ। ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚਗ੍ਗਹਣੇਨ, ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਵਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੇਪਿਤਵਟ੍ਟੇ। ''ਮਗ੍ਗਸੀਲੇਨ ਫਲਸੀਲੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਯਿਦਂ ਮਗ੍ਗਫਲਸੀਲਂ ਲੋਕਿਯਸੀਲਪੁਬ੍ਬਕਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕਿਯਸੀਲਮ੍ਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲਂ ਵਿਯ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਸੁ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਿ ਚ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਾ ਚ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਾ, ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ**"ਤਿਆਦਿ, "**ਵਿਹਾਰੋ ਗਹਿਤੋ ਵਾ**"ਤਿ ਚ। **ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਵੀਰਿਯਸਤਿਆਦਯੋ।

ਸਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ। **ਨੀਵਰਣਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਚੇਵ ਤਦੇਕਟ੍ਠੇਹਿ ਚ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਦੀਹਿ ਚ। "**ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਤਂ ਆਹ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਆਦਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ''ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਕਸ੍ਸ। **ਪਚ੍ਚਨੀਕਙ੍ਗਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਪਟਿਪਕ੍ਖਅਙ੍ਗਵਸੇਨ। **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਂ

ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਂ, ਸੋ ਏਵ **ਅਨ੍ਤੋ** ਪਰਿਯੋਸਾਨਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ, ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਤਾ, ਅਪਗਮੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਤੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਦੂਰੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ**"ਤਿ।

੧੬. ਧਮ੍ਮਧਾਤੂਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਭਾਵੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। **ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਸਵਾਸਨਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਜਹਨਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ, ਦਸਬਲਞਾਣਾਦਯੋ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਗਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ **ਧਮ੍ਮਧਾਤੂ**ਤਿ ਕੇਚਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾਕ੍ਯੇਹਿ। **ਆਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ। **ਦੇਵਚਾਰਿਕਕੋਲਾਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਚਾਰਿਕਾਯਂ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਦੇਵਾਨਂ ਕੁਤੂਹਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ **ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੯੧) **ਵਿਚਾਰੇਸ੍ਸਤਿ,** ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਭਾਵੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ**ਤਿ ''ਇਤੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਮਾਹ। **ਨਿਦਾਨਕਣ੍ਡੇ**ਤਿਆਦਿਤੋ ਦੇਸਿਤਂ ਉਦ੍ਦੇਸਦੇਸਨਮਾਹ। ਸਾ ਹਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਦਾਨਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਧਮ੍ਮਤਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ''ਵਿਪਸ੍ਸੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਞ੍ਚ ਖੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਵਿਧੇ ਅਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਤਿਰੋਹਿਤਵਿਦੂਰਦੇਸਗਤਾਦਿਕੇ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧੇ, ਤਦਞ੍ਞੇ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਗੋਚਰਭੂਤੇ ਤੇ ਚ ਯਥੂਪਗਤੇ, ਵੋਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਚਾਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧੇ ਅਤ੍ਥੇ। **ਪਸ੍ਸਨਕੁਸਲਤਾਯਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇ ਨਿਪੁਣਭਾਵੇਨ। ਯਾਥਾਵਤੋ ਞੇਯ੍ਯਂ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਬੋਧਿ,** ਸੋ ਏਵ ਸਤ੍ਤਯੋਗਤੋ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਪਣ੍ਡਿਤਸਤ੍ਤੋ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਸੁਚਿਨ੍ਤਿਤਚਿਨ੍ਤਿਤਾਦਿਨਾ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਾ ਚ ਪਨਾਨੇਨ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਕਤੋ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾਬੋਧਿਯਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਬੋਧਿਮ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤੋ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਬੋਧਿਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ**"ਤਿਆਦਿ। ਮਗ੍ਗਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯਾ ਓਕ੍ਕਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਚਤਸ੍ਸੋ ਹਿ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯੋ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਗਬ੍ਭੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਓਕ੍ਕਮਨੇ, ਠਾਨੇ, ਨਿਕ੍ਖਮਨੇਤਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਠਮੇ ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਨ ਇਤਰੇਸੁ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਠਮੇ, ਦੁਤਿਯੇ ਚ ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਨ ਤਤਿਯੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਤੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਦੁਤਿਯਾ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਵਸੇਨ, ਤਤਿਯਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ। ਤੇ ਕਿਰ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤੇਹਿ ਉਦ੍ਧਂਪਾਦਾ ਅਧੋਸਿਰਾ ਅਨੇਕਸਤਪੋਰਿਸੇ ਪਪਾਤੇ ਵਿਯ ਯੋਨਿਮੁਖੇ ਖਿਤ੍ਤਾ ਤਾਲ਼ਚ੍ਛਿਗ੍ਗਲੇਨ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਸਮ੍ਬਾਧੇਨ ਯੋਨਿਮੁਖੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਨੇਸਂ ''ਮਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ। ਤੇ ਹਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਪਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਾਪਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇਪਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤਾ ਉਦ੍ਧਂਪਾਦੇ ਅਧੋਸਿਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਖਿਪਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ ਪਸਾਰਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਾਵ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀਤਿ। **ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਞ੍ਚਮਹਾਵਿਲੋਕਨਞਾਣੇਹਿ ਚੇਵ ''ਇਦਾਨਿ ਚਵਾਮੀ''ਤਿ ਚੁਤਿਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਞਾਣੇਨ ਚ ਅਪਰਭਾਗੇ ''ਇਧ ਮਯਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਗਹਿਤਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਞਾਣੇਨ ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।

ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਨਂ, ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਤਿਪਿ ਪਾਰਮਿਯਾ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਵਿਸੇਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਨਯਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਅਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਰਜ੍ਜਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋਤਿ ਇਮੇ **ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ।** ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਮਂ ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਦਯੋਪਿ ਦਾਨਪਾਰਮੀਯੇਵ, ਤਥਾਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਿਸੇਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਚ ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗਤੋਪਿ ਵਿਸੁਂ ਨਯਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗਗ੍ਗਹਣਂ, ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਪਿ ਰਜ੍ਜਪਰਿਚ੍ਚਾਗਪੁਤ੍ਤਦਾਰਪਰਿਚ੍ਚਾਗਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਕਤਂ। ਞਾਤੀਨਂ ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾ **ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾ,** ਸਾ ਚ ਖੋ ਕਰੁਣਾਯਨਵਸੇਨ। ਤਥਾ

ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਾਨਂ ਵਸੇਨ ਹਿਤਚਰਿਯਾ **ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾ।** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣਵਸੇਨ, ਅਨਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਯਤਨਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਵਿਜ੍ਜਾਠਾਨਵਸੇਨ, ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਵਸੇਨ, ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਾਦਿਤੀਰਣਵਸੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਞਾਣਚਾਰੋ **ਬੁਦ੍ਧਚਰਿਯਾ,** ਸਾ ਪਨਤ੍ਥਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮੀਯੇਵ, ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਵਿਸੇਸਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ। **ਬੁਦ੍ਧਚਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨਂ **ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ।** ਦਾਨਾਦੀਸੁਯੇਵ ਸਾਤਿਸਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾ।** ''ਯਾਵ ਚਰਿਯਾਪਿਟਕੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ **ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ,** ਕਾਯਾਦਿਵਿਵੇਕਵਸੇਨ ਏਕਚਰਿਯਾ **ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾ**''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਦਾਨਾਦੀਨਞ੍ਚੇਵ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਂਸਾਰਨਿਬ੍ਬਾਨੇਸੁ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸਾਨਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਬੋਧਿਤ੍ਤਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਪਰਿਪਾਚਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਕਥਾ **ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨਂ। ਕੋਟਿਂ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ। **ਸਤ੍ਤਮਹਾਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇ ''ਹਦਯਮਂਸਾਦੀਨਿਪਿ ਯਾਚਕਾਨਂ ਦਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨਂ, ਮਙ੍ਗਲਹਤ੍ਥਿਦਾਨਂ, ਗਮਨਕਾਲੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਕਮਹਾਦਾਨਂ, ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਸ੍ਸਦਾਨਂ, ਰਥਦਾਨਂ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਨਂ, ਭਰਿਯਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ (ਚਰਿਯਾ॰ ੧੯) **ਦਤ੍ਵਾ।**

''ਇਦਾਨੇਵ ਮੇ ਮਰਣਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਰਣਂ **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾਲਕਿਰਿਯਾ,** ਤਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਕਿਰ ਦੀਘਾਯੁਕਦੇਵਲੋਕੇ ਠਿਤਾ ''ਇਧ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੇ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਮਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਨਿਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਮੇ ਜੀਵਿਤਂ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਮਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਪਾਰਮੀਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਉਕ੍ਕਂਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਤਨੁਭਾਵੇਨ, ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਸਮਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੇ, ਵਿਯ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਨੇਸਂ ਵਸੀਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਉਪਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਰਮਿਯੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪੇ ਨਾਨਾਜਾਤੀਸੁ ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨੋ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਅਪ੍ਪਕਮੇਵ ਕਾਲਂ ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਪਾਰਮੀਸਮ੍ਭਰਣਪਸੁਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸ''ਨ੍ਤਿ। **"ਏਕੇਨਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਨੁਰੇਨ ਪਾਰਮੀਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਟ੍ਠਾਨਂ ਚਰਿਮਭਵੇ ਅਨੇਕਮਹਾਨਿਧਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਪੁਬ੍ਬਿਕਾਯ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਾਯ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਵਿਯ, ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਅਸਦਿਸਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਲਾਭੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਚ ''ਇਤੋ ਪਰਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਨੁਭਵਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾ।

ਮਨੁਸ੍ਸਗਣਨਾਵਸੇਨ, ਨ ਦੇਵਗਣਨਾਵਸੇਨ। **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਚੁਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। **ਅਮਿਲਾਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਮਿਲਾਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤਾਸਂ ਮਾਲਾਨਂ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਦਾਯਪਿ ਗਨ੍ਧਸਮ੍ਪਦਾਯਪਿ ਸੋਭਾਸਮ੍ਪਦਾਯਪਿ ਅਵਿਨਾਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਬਾਹਿਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨਂ ਰਜੋਜਲ੍ਲਾਨਂ ਲੇਪਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵਤੋ ਦੇਵਾਨਂ ਸਰੀਰਗਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪ੍ਪਭਸ੍ਸਰਾਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਵਤ੍ਥੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ। **ਨੇਵ ਸੀਤਂ ਨ ਉਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕਾਰਵਸੇਨ ਅਧਿਕਂ ਸੇਵਿਯਮਾਨਂ ਉਣ੍ਹਂ, ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਖਰਤਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਂ ਸਰੀਰੇ ਸੇਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਤਾਦਿਸਂ ਨੇਵ ਸੀਤਂ, ਨ ਉਣ੍ਹਂ **ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ। **ਬਿਨ੍ਦੂਬਿਨ੍ਦੂਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਸੁਤ੍ਤਾਯ ਆਮੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਾਵਲਿਯਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤਾ ਮੁਤ੍ਤਗੁਲਿਕਾ ਵਿਯ ਬਿਨ੍ਦੂ ਬਿਨ੍ਦੂ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸੇਦਾ**ਤਿ ਸੇਦਧਾਰਾ **ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।** ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਖਣ੍ਡਿਤਭਾਵੋ **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਂ।** ਕੇਸਾਨਂ ਪਲਿਤਭਾਵੋ **ਪਾਲਿਚ੍ਚਂ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਲਿਤ੍ਤਚਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹੋਤਿ,** ਨ ਪਨ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਪਾਲਿਚ੍ਚਾਦੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਅਨਭਿਰਤਿ। ਸਾ ਨਤ੍ਥਿ

ਉਪਰੂਪਰਿ ਉਲ਼ਾਰਉਲ਼ਾਰਾਨਮੇਵ ਭੋਗਾਨਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦੁਵਿਜਾਨਨਾਨਂ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨਤੋ। **ਨਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਣ੍ਹੰ ਨਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤਿ। **ਵਿਜਮ੍ਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਵਿਜਮ੍ਭਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਵ ਦੇਵਤਾ। ਯਥਾ ਦੇਵਤਾ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤਾ ''ਕੀਦਿਸੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਇਧ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਇਧ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਤੀਤਭਵੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਂ, ਅਞ੍ਞਦਾਪਿ ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿਯੇਵ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਾਤਿ ਆਹ **"ਯੇ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਚਿਰਤਰਕਾਲਤ੍ਤਾ ਪਰਮਾਯੁਨੋ। **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਾਵਹਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਾਜਨਭਾਵਤੋ। ਸਤ੍ਤਾ ਨ ਪਰਮਾਯੁਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪਾਪੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯਾਤਿ ਆਹ **"ਤਦਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਕਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਸੂਤਿ? ਦੇਵਲੋਕੇ ਤਾਵ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਸ੍ਸ ਅਨੋਕਾਸਭਾਵਤੋ, ਤਥਾ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਭਾਵਤੋ । ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਤੇਸਂ ਸਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮਤਾ ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਨਂ ਨ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾਨਂ, ਦੇਵਭੂਤੇ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵਤੋ ਲੋਕੋ ਦਹਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਤੋ, ਤਥਾ ਸਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ, ਇਸ੍ਸਰਗੁਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਚਿਰਕਾਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਵਾਦਤੋ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਾਦਿਸਗ੍ਗਾਹਵਿਨਿਮੋਚਨਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਸੁਗਤਿਯਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਦੇਵਸੁਗਤਿਯਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਸੁਗਤਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਪਿ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਤਿ ਚ ਓਪਪਾਤਿਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਧਮ੍ਮਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿਯਾ ਠਪਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਧਾਤੁਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਠਪਨਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ। ਨ ਹਿ ਓਪਪਾਤਿਕਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਰੀਰਧਾਤੁਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਪਿ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਚਰਿਮਭਵੇ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਸ੍ਸ ਪਾਕਟਭਾਵਕਰਣਾਯ ਪਨ ਦਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਯਾਵ ਪੁਤ੍ਤਮੁਖਦਸ੍ਸਨਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਪਾਕਗਤਸੀਲਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਞ੍ਞਾਦਿਪਾਰਮਿਕਾਪਿ ਨ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਵਾ ਏਤਾਯ ਕਾਰਣਚਿਨ੍ਤਾਯ ''ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣਾ, ਯਦਿਦਂ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾਨਂਯੇਵ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਾ, ਨ ਦੇਵਭੂਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਦਤ੍ਥੋ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾਨਂਯੇਵ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਦੇਵਭੂਤਾਨਂ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੇਸਦੀਪੇਸੁ? ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਆਹੁ ''ਯਸ੍ਮਾ ਪਥਵਿਯਾ ਨਾਭਿਭੂਤਾ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਸਹਿਤਾ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਭੂਮਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤਥਾ ''ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਵਿਜਹਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਲਬ੍ਭਨਤੋ''ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ – ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਾਵਕਬੋਧਿਯਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ, ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਸਮ੍ਭਰਣਂ, ਪਰਿਪਾਚਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਭੂਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਏਵ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਵਿਨਯਨਤ੍ਥੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਮਹਾਸਾਵਕਾਦਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਏਵ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੇਸਦੀਪੇਸੁ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣੋਤਿ। ਤੇਸਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾਨਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕਾਨਂ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਏਤੇਨੇਵ ਇਮਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਮਜ੍ਝੇ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਨਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸੇਵ ਖੇਤ੍ਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਂ ਪਸ੍ਸੀ"**ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੇਸਨਿਯਾਮੇਪਿ ਕਾਰਣਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਚ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਂ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਮ੍ਪਿ ਪੂਜਨੀਯਭਾਵਤੋ। **"ਰਾਜਾ ਪਿਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ"ਤਿ ਕੁਲਂ ਪਸ੍ਸਿ** ਪਿਤੁਵਸੇਨ ਕੁਲਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ।

“ਦਸਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਉਪਰਿ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨੀ”ਤਿ ਪਸ੍ਸਿ, ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰਾਯਾਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਤੁਸਿਤਭਵੇ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨਂ।

ਤਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਤਦਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਭਾਵਂ, ਕਥਂ ਚਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ? ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਸੇਨ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਅਭਿਸਮਯਭਾਗਿਨੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦਾਨਸਂਵਿਭਾਗੇ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਅਹੋਸਿ।

“ਚਵਾਮੀ”ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਚੁਤਿਆਸਨ੍ਨਜਵਨੇਹਿ ਞਾਣਸਹਿਤੇਹਿ ਚੁਤਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ। **ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ** ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਇਤ੍ਤਰਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਸ੍ਸਪਿ ਅਵਿਸਯੋਵ। **ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਵਜ੍ਜਨਪਰਿਯਾਯੋ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਵਾਰਂ ਆਵਜ੍ਜਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਏਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਤਿਯਞ੍ਚ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਯਤਿ। ਆਵਜ੍ਜਨਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਜਵਨਵਾਰੋ ਗਹਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਿਤ੍ਤਵਾਰੇ ਏਵ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ”**ਤਿ। ਚੁਤਿਯਾ ਪੁਰੇਤਰਂ ਕਤਿਪਯਚਿਤ੍ਤਵਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਮਰਣਂ ਮੇ ਆਸਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨਤੋ **“ਚੁਤਿਕ੍ਖਣੇਪਿ ਚਵਾਮੀਤਿ ਜਾਨਾਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬਭਾਵਤੋ **ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ।** ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਤੋ **“ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਮੇ ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਗਹਿਤਾ”ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ। **ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਕਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਪਨਕਾਰਣਂ ਹੇਟ੍ਠਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੪੯) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਰਤੋ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੧) ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਸੁਖਵਿਧਾਨਤਪ੍ਪਰਤਾਯ ਬਹੁਲਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਕਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਪਠਮਮਹਾਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭; ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੨੦੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰੋ**ਪਨ ਯਦਿਪਿ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਸੁਖਵਿਧਾਨਤਪ੍ਪਰਾਵ, ਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਪਨ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਨਿਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਬਹੁਲਾਤਿ ਪਞ੍ਚਮਮਹਾਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਮਾਹ।

ਪੁਰੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਸਤ੍ਤਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਪੁਰੇ ਸਤ੍ਤਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਨਵਮਿਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਆਸਲ੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ। **ਇਦਂ ਸੁਪਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰਂ। **ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ‘‘ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਦੇਵਿਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਮਲਹਰਣਤ੍ਥਂ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੨੦੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਸਂ ਦੇਵਿਯੋ**ਤਿ ਮਹਾਰਾਜੂਨਂ ਦੇਵਿਯੋ। **ਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗੋਚਰਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ।

ਹਰਿਤੂਪਲਿਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਹਰਿਤੇਨ ਗੋਮਯੇਨ ਕਤਪਰਿਭਣ੍ਡਾਯ। **“ਸੋ ਚ ਖੋ ਪੁਰਿਸਗਬ੍ਭੋ, ਨ ਇਤ੍ਥਿਗਬ੍ਭੋ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ”**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਪਿਨਸਤ੍ਥਨਯੇਨ ਕਥੇਸੁਂ। **“ਸਚੇ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਤੀ”**ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਦੇਵਤਾਵਿਗ੍ਗਹੇਨ ਤਮਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਵੇਦੇਸੁਂ।

ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਤ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੧; ੩.੩੭੩; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩੩) ਵਿਯ ਪਕਤਿਪਰਿਯਾਯੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ **ਧਮ੍ਮਤਾ** ਯਥਾ ਦੇਵੋ **ਏਵ** ਦੇਵਤਾਤਿ ਆਹ **“ਅਯਂ ਸਭਾਵੋ”**ਤਿ, ਅਯਂ ਪਕਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਸਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਥਾ ਨਿਯਤਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **“ਅਯਂ ਨਿਯਾਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ”**ਤਿ। ਨਿਯਾਮੋ ਪਨ ਬਹੁਵਿਧੋਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨਿਯਾਮਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਨਿਯਾਮੋ ਚ ਨਾਮਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਨਿਯਾਮੋ **ਕਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ।** ਏਸ ਨਯੋ ਉਤੁਨਿਯਾਮਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ। ਇਤਰੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਨਿਯਾਮੋ **ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ,** ਧਮ੍ਮਤਾ।

ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਨਿਸੇਨ੍ਤੋ** ਤਿਖਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ।

ਅਰੂਪਾਦਿਭੂਮਿਭਾਗਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਉਤੁਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤੋ ਉਤੁਵਿਸੇਸੇਨ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨਾਨੰ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦਿਗ੍ਗਹਣੰ "**ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੂ**"ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਸਨ੍ਤਾਦਿਕਾਲੇ।

ਮਧੁਰਤੋ ਬੀਜਤੋ **ਤਿਤ੍ਤਤੋ** ਬੀਜਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੮. ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਵਿਯ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ''ਓਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਏਵੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਜਾਨਨਾ ਹੋਤਿ। **ਨ ਓਕ੍ਕਮਮਾਨੇ** ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾਯ। ਯਥਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ। ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਤ੍ਥਰਣੇਨ ਵਾ **ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ।** ਅਤਿਵਿਯ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨਭਾਵੇਨ **ਉਲ਼ਾਰੋ** । **ਦੇਵਾਨੁਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਨੰ ਪਭਾਨੁਭਾਵੰ। ਦੇਵਾਨਞ੍ਹਿ ਪਭੰ ਸੋ ਓਭਾਸੋ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਨ ਤੇਸੰ ਆਧਿਪਚ੍ਚੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਲੋਕਾਨੰ ਲੋਕਧਾਤੂਨੰ ਅਨ੍ਤਰੋ ਵਿਵਰੋ **ਲੋਕਨ੍ਤਰੋ,** ਸੋ ਏਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ "**ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਨ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਘਾ,** ਅਸਮ੍ਬਾਧਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਚ੍ਚਵਿਵਟਾ**"ਤਿ। **ਅਸੰਵੁਤਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਉਪਰਿ ਚ ਕੇਨਚਿ ਨ ਪਿਹਿਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਿਧਾਯਿਕਾ ਪਥਵੀ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਸੰਵੁਤਾ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਾ, ਏਵੰ ਉਪਰਿਪਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਵਿਯ ਦੇਵਵਿਮਾਨਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਅਸੰਵੁਤਾ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਾਰਾ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨ ਜਾਯਤਿ** ਆਲੋਕਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਨ ਚਕ੍ਖੁਨੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਤੇਨ ਓਭਾਸੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੇਲਾਯੰ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਵਾਸੀਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਵਸੇਨ ਉਪਡ੍ਢੰ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਪਰਗੋਯਾਨਵਾਸੀਨੰ ਉਗ੍ਗਮਨਵਸੇਨ, ਏਵੰ ਸੇਸਦੀਪੇਸੁ ਪੀਤਿ ਆਹ "**ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਵ ਦੀਪੇਸੁ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਕੇਕਾਯ ਦਿਸਾਯ ਨਵ ਨਵ ਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਪਭਾਯ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਾਯ ਓਭਾਸਿਤੁੰ ਅਨਭਿਸਮ੍ਭੁਨਨ੍ਤਿ। ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਪ੍ਪਮਾਣੇ ਆਕਾਸੇ ਵਿਚਰਣਤੋ "**ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝੇਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਾਵਟਾਤਿ ਖਾਦਨਤ੍ਥੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ। **ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ। **ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੁਚ੍ਛਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਛੇਦਨੇਨ ਵਾ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਖਾਰੇ**ਤਿ ਆਤਪਸਨ੍ਤਾਪਾਭਾਵੇਨ ਅਤਿਸੀਤਭਾਵਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਖਾਰਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਿਯਾ। ਨ ਹਿ ਤੰ ਕਪ੍ਪਸਣ੍ਠਹਨਉਦਕੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਰਮਹਾਮੇਘਵੁਟ੍ਠੰ ਪਥਵਿਸਨ੍ਧਾਰਕੰ ਕਪ੍ਪਵਿਨਾਸਕੰ ਉਦਕੰ ਵਿਯ ਖਾਰੰ ਭਵਿਤੁੰ ਅਰਹਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਤਿ ਪਥਵੀਪਿ ਵਿਲੀਯੇਯ੍ਯ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮਬਲੇਨ ਪੇਤਾਨੰ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਖੇਲ਼ਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਤਦਾ ਖਾਰਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਖਾਰੇ ਉਦਕੇ**"ਤਿ।

ਏਕਯਾਗੁਪਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀਤਿ ਪਤ੍ਤਾਦਿਭਾਜਨਗਤੰ ਯਾਗੁੰ ਗਲ਼ੋਚਿਆਦਿਉਦ੍ਧਰਣਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਲੰ। **ਸਮਨ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਛਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ।

੧੯. **ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਰਾਜਾਨੰ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਾਦਿਚਤੁਮਹਾਰਾਜਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ।

ਯਥਾਵਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਕੰ ਵਿਹਾਰੰ।

੨੦. **ਪਕਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਯਾ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਭਾਵੇਨੇਵਾ**"ਤਿ। ਪਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਹਣੇਨ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਸਯਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾਪੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾਪਿ। **ਕਾਲਦੇਵਿਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ

ਕਾਲਦੇਵਿਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਞ੍ਞਦਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਪਨ...ਪੇ॰... ਸਯਮੇਵ ਸੀਲਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸੀਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੧. “**ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੂ**”ਤਿ ਇਦਂ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੇਸੁ ਪੁਰਿਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਯਾ ਪਨ ਦੇਵੇਸੁਪਿ ਤਾਦਿਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇਵ। ਯਥਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤੁ ਪੁਰਿਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਚਿਤ੍ਤਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨੇਵ ਸਾ ਕੇਨਚਿ ਪੁਰਿਸੇਨ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਾਤਿ ਆਹ “**ਪਾਦਾ ਨ ਵਹਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਵਿਯ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**”ਤਿ।

੨੨. ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਕਾਮਗੁਣੂਪਸਂਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪੁਨ ‘‘ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ ਪਰਿਚਾਰੇਤੀ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਮਿਦਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪੁਬ੍ਬੇ**”ਤਿਆਦਿ। **ਵਤ੍ਥੁਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਤ੍ਥੁਪਟਿਸੇਧੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪੁਰਿਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨਾ**”ਤਿ। **ਆਰਮ੍ਮਣਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਲਾਭੋ।

੨੩. **ਕਿਲਮਥੋ**ਤਿ ਖੇਦੋ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਗਰੁਭਾਵਕਥਿਨਭਾਵਾਦਯੋਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਤਦਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਏਵ। ‘‘ਤਿਰੋਕੁਚ੍ਛਿਗਤਂ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਦਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ “**ਕਲਲਾਦਿਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਦਸ੍ਸਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਸਯਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਕਲਲਾਦਿਕਾਲੇ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤੇਨ** ਦਹਰੇਨ ਮਨ੍ਦੇਨ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੇਨ **ਸਦ੍ਧਿਂ। “ਯਂ ਤਂ ਮਾਤੁ**”ਤਿਆਦਿ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਗਬ੍ਭਤੋਪਿ ਹਿ ਸਵਿਸੇਸਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਗਬ੍ਭੋ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਸਪ੍ਪਾਯਾਹਾਰਾਚਾਰਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਰਿਹਰਤਿ। **ਸੁਖਵਾਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਵਾਸਤ੍ਥਂ। **ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਪੁਰਿਮਭਾਗਾਭਿਮੁਖੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਿਰੋਕੁਚ੍ਛਿਗਤਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤਾਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ, ਬਾਹਿਰਞ੍ਚ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੇਵਿਯਾ। **ਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਂ। ਫਲਿਕਅਬ੍ਭਪਟਲਾਦਿਨੋ ਵਿਯ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤਚਸ੍ਸ ਪਤਨੁਭਾਵੇਨ ਆਲੋਕਸ੍ਸ ਵਿਬਨ੍ਧਾਭਾਵਤੋ ਯਥਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਏਵਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋਪਿ ਮਾਤਰਂ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪੁਰਤੋ ਠਿਤਂ ਰੂਪਗਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੋਤਿ ਆਹ “**ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ, ਆਲੋਕੇ ਚ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨ ਹਿ ਅਨ੍ਤੋਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿ। ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਵਿਯ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਤਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ।

੨੪. ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਵਿਜਾਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਰੋਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤੁ ਪਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਜਾਯਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਨ ਕੋਚਿ ਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਆਯੁਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨੇਵ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। “**ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਪਰਿਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਰਿਭੋਗਯੋਗ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਸਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਪਿਤੁ ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਰਿ ਧਰਨ੍ਤਿਯਾ ਅਯੁਜ੍ਜਮਾਨਕਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਠਾਨਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੇਨੇਵ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਆਰਮ੍ਮਣਪਰਿਯੇਸਨਾਤਿ ਵਿਸਯਿਨਿਸਾਰਾਗੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸਯੇਸੁ ਸਾਰਾਗਸ੍ਸ ਬਲਵਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਬਲਵਾ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਅਨੁਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰਂ ਨਾਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ **ਗਬ੍ਭੋ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧੋ ਹੋਤਿ। ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਸਦਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਾਸਯੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਮਾਤੁ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਮਨਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਵਿਲੋਕਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਵਯੋਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤੋ। ਇਤ੍ਥਿਸਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਿਕਾਰੋ ਪਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨੇਵ ਵੂਪਸਮਤਿ।

੨੫. **ਸਤ੍ਤਮਾਸਜਾਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਮਾਸੇ ਜਾਤੋ। ਸੋ **ਸੀਤੁਣ੍ਹਕ੍ਖਮੋ ਨ ਹੋਤਿ** ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਖੁਮਾਲਤਾਯ। **ਅਟ੍ਠਮਾਸਜਾਤੋ** ਕਾਮਂ ਸਤ੍ਤਮਾਸਜਾਤਤੋ ਬੁਦ੍ਧਿਵਯਵਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਚਮ੍ਮਪਦੇਸਾ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਾ ਘਟ੍ਟਨਂ ਨ ਸਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸੋ **ਨ ਜੀਵਤਿ।** ‘‘ਸਤ੍ਤਮਾਸਜਾਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਤਾਵ ਤੇ ਜਾਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੨੭. **ਦੇਵਾ ਪਠਮਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਲੋਕਨਾਥਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਸਯਮੇਵ ਪਠਮਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ’’ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਗਾਰਵਬਹੁਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੀਤਿਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਾ **ਖੀਣਾਸਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਆਦਿਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।** **ਸੂਤਿਵੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਤਿਜਗ੍ਗਨਧਾਤਿਵੇਸਂ। **ਏਕੇ**ਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਨੋ। **ਮਚ੍ਛਕ੍ਖਿਸਦਿਸਂ** ਛਵਿਵਸੇਨ। **ਅਟ੍ਠਾਸਿ** ਨ ਨਿਸੀਦਿ, ਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿ ਵਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਠਿਤਾਵ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾ ਵਿਜਾਯਤੀ’’ਤਿ। ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਤਾਯ **ਠਿਤਾ** ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਵਿਜਾਯਤਿ।** ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹਿ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਵਿਜਾਯਨ੍ਤਿ।

੨੮. **ਅਜਿਨਪ੍ਪਵੇਣਿਯਾ**ਤਿ ਅਜਿਨਚਮ੍ਮੇਹਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਵੇਣਿਯਾ। **ਮਹਾਤੇਜੋ**ਤਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ। **ਮਹਾਯਸੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੋ, ਵਿਪੁਲਕਿਤ੍ਤਿਘੋਸੋ ਚ।

੨੯. **ਭਗ੍ਗਵਿਭਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਾਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨੇਨ ਵਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਭਗ੍ਗਾ, ਵਿਭਗ੍ਗਾ ਵਿਯ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਅਵਿਸਦਭਾਵਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਲਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਾਸਯੇ, ਯੋਨਿਪਦੇਸੇ ਚ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਗ੍ਗੋ ਅਸਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਤੋ ‘‘ਧਮਕਰਣਤੋ ਉਦਕਨਿਕ੍ਖਮਨਸਦਿਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਾਸਯਗਤੇਨ ਉਦਕੇਨ। **ਅਮਕ੍ਖਿਤੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ** ਸਮ੍ਮਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਉਦਕਸੇਮ੍ਹਾਦਿਕਸ੍ਸੇਵ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਰਮਸੁਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧਂ ਵਾਯਨ੍ਤਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਉਦਕਵਟ੍ਟਿਯੋਤਿ ਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾ।

੩੧. **ਮੁਹੁਤ੍ਤਜਾਤੋ**ਤਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋਵ। **ਅਨੁਧਾਰਿਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਅਨੁਕੂਲਵਸੇਨ ਨੀਯਮਾਨੇ। **ਆਗਤਾਨੇਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਉਪਗਤਾਨਿ ਏਵ। **ਅਨੇਕਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਮਯਾਨੇਕਸਤਪਤਿਟ੍ਠਾਨਹੀਰਕਂ। **ਸਹਸ੍ਸਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਉਪਰਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਮਣ੍ਡਲਹੀਰਕਂ। **ਮਰੂ**ਤਿ ਦੇਵਾ। **ਨ ਖੋ ਪਨ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ** ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਤੋ ਪਗੇਵ ਦਿਸਾਵਿਲੋਕਨਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਙ੍ਗਣਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਵਟਭਾਵੇਨ ਵਿਹਾਰਙ੍ਗਣਪਰਿਵੇਣਙ੍ਗਣਾਨਿ ਵਿਯ ਏਕਙ੍ਗਣਸਦਿਸਾਨਿ **ਅਹੇਸੁਂ।** **ਸਦਿਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਇਦਂ ਵਿਲੋਕਨਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ “**ਇਧ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦਿਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ**”ਤਿ ਆਹਂਸੁ। **ਅਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਪਧਾਨੋ, ਕੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਪਧਾਨਤਾਤਿ ਆਹ “**ਗੁਣੇਹੀ**”ਤਿ। **ਪਠਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਪਰਿਯਾਯੋ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਧਾਨਤਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਤਿ ਆਹ “**ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ**”ਤਿ, ਸਬ੍ਬਪਧਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਤਾਵ ਦੇਵਾ ਤਥਾ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ। ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਞ੍ਹਿ ਦੇਵਾਨਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੋ ਵਿਯ ਤੇਨ ਸਦਿਸਾਨਮ੍ਪਿ ਆਨੁਭਾਵੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਹੋਸੀਤਿ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਾ ਅਨੁਮਿਨਨ੍ਤਾ ਤਥਾ ਆਹਂਸੁ। ਪਰਿਪਾਕਗਤਪੁਬ੍ਬਹੇਤੁਸਂਸਿਦ੍ਧਾਯ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ **ਇਮਸ੍ਮਿਂ…ਪੇ॰… ਬਜਾਕਾਸਿ।**

ਜਾਤਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਯੇਸਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਾਨੀਤਿ ਤੇ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਏਤ੍ਥ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਚਤੁਰਿਦ੍ਧਿਪਾਦਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਸੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸਮਿਜ੍ਝਨਤੋ। **ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖਭਾਵੋ** ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਣਵਸੇਨ ਗਮਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਭਿਭੂਤੋ, ਕੇਨਚਿ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਹਾਜਨਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਪਦਗਮਨਂ ਸਤ੍ਤਪਦਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਅਰਿਯਮਗ੍ਗਗਮਨਸ੍ਸ। ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਧਾਰਣਂ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਵਿਮੁਤ੍ਤਿਛਤ੍ਤਧਾਰਣਸ੍ਸ। ਪਞ੍ਚਰਾਜਕਕੁਧਭਣ੍ਡਸਮਾਯੋਗੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧਵਿਮੁਤ੍ਤਿਗੁਣਸਮਾਯੋਗਸ੍ਸ।

ਅਨਾਵਟਦਿਸਾਨੁਵਿਲੋਕਨਂ ਅਨਾਵਟਞਾਣਤਾਯ। ‘‘ਅਗ੍ਗੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਛਮ੍ਭਿਤਵਾਚਾਭਾਸਨਂ ਕੇਨਚਿ ਅਵਿਬਨ੍ਧਨੀਯਤਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ। ‘‘ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤੀ’’ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਜਾਤਿਯਾ ਅਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਾ ਅਨੁਪਾਦਿ...ਪੇ॰... ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤੇ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਤਂ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਨ ਆਗਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਨ ਆਗਤੋ। **ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ **ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।**

“**ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਕਮ੍ਪੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਸਤਿਪਿ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਤ੍ਤੇ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧਾ ਵੀਣਾ ਚਮ੍ਮਬਦ੍ਧਾ ਭੇਰਿਯੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ‘‘ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦੀਨਿ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਛਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਾਕਤਿਕਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਾਦੀਨਿ ਤਥਾਰੂਪਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਛਿਜ੍ਜਿਂਸੂ**ਤਿ ਚ ਪਾਦੇਸੁ ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਛਿਜ੍ਜਿਂਸੁ। **ਵਿਗਚ੍ਛਿਂਸੂ**ਤਿ ਵੂਪਸਮਿਂਸੁ। **ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਰਤਨਾਨਿ** ਨਾਮ ਤਂਤਂਵਿਮਾਨਗਤਮਣਿਰਤਨਾਦੀਨਿ। **ਸਕਤੇਜੋਭਾਸਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸਮੁਜ੍ਜਲਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਾਯ ਓਭਾਸਿਤਾਨਿ **ਅਹੇਸੁਂ। ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ। **ਨ ਵਾਯੀ**ਤਿ ਖਰੋ ਵਾਤੋ ਨ ਵਾਯਿ। ਮੁਦੁਸੁਖੋ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਾਵਹੋ ਵਾਯਿ। **ਪਥਵਿਗਤਾ ਅਹੇਸੁਂ** ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਠਾਤੁਂ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤਾ। **ਉਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਣ੍ਹਾਸੀਤਤਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਉਤੁਨਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਅਪ੍ਫੋਟਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭੁਜਹਤ੍ਥਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਸਦ੍ਦੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਵਾਮਹਤ੍ਥਂ ਉਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪੁਥੁਪਾਣਿਨਾ ਹਤ੍ਥਤਾਲ਼ਨੇਨ ਸਦ੍ਦਕਰਣਂ। ਮੁਖੇਨ ਉਸ੍ਸੇਲ਼ਨਂ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਮੁਞ੍ਚਨਂ **ਸੇਲ਼ਨਂ। ਏਕਦ੍ਧਜਮਾਲਾ ਅਹੋਸਿ** ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਧਜਮਾਲਾਸਮੋਧਾਨਗਤਾਯ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤਾਨਿ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ‘‘ਵਿਚਿਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਸੁਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਵਸ੍ਸਦੇਵੋਪਵਸ੍ਸਿ ਸੂਰਿਯੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ ਏਵ ਤਾਰਕਾ ਓਭਾਸਿਂਸੁ, ਅਚ੍ਛਂ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਉਦਕਂ ਪਥਵਿਤੋ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿ, ਬਿਲਾਸਯਾ ਚ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾ ਆਸਯਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ, ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਪਿ ਤਨੁ ਭਵਿਂਸੁ, ਪਥਵਿਯਂ ਰਜੋ ਵੂਪਸਮਿ, ਅਨਿਟ੍ਠਗਨ੍ਧੋ ਵਿਗਚ੍ਛਿ, ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਿ, ਰੂਪਿਨੋ ਦੇਵਾ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਪਾਥਂ ਅਗਮਂਸੁ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਾ ਨਾਹੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਯਾਨਿ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਤਦਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਪੀਤਿ ਤੇਸੁਪਿ ਪਥਵਿਕਮ੍ਪਾਦੀਸੁ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤਸ੍ਸ ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ, ਤਿਤ੍ਥਕਰਮਤਸ੍ਸ ਚ ਚਾਲਨਤੋ। ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤਾਨਂਯੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ **ਏਕਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ** ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤਾਨਂਯੇਵ **ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਪਠਮਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ** ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ, **ਪਚ੍ਛਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ** ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਾਨਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਲਸਭਾਵਤੋ ਆਨੇਞ੍ਜਵਿਹਾਰਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਵੀਣਾਨਂ ਸਯਂ ਵਜ੍ਜਨਂ** ਪਰੂਪਦੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਸਯਮੇਵ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ** ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਭੇਰੀਨਂ ਵਜ੍ਜਨਂ** ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪਵੇਦਨਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ **ਧਮ੍ਮਭੇਰਿਯਾ ਅਨੁਸਾਵਨਸ੍ਸ** ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭਿਘੋਸਨਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦੀਨਂ ਛੇਦੋ** ਮਾਨਵਿਨਿਬਨ੍ਧਭੇਦਨਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਰੋਗਵਿਗਮੋ** ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਰੋਗਵਿਗਮਭੂਤਸ੍ਸ **ਸਚ੍ਚਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।** ‘‘ਮਹਾਜਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ‘‘ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ, ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸਾਤਿਸਯਞਾਣਜਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧੀਤਿ ਆਹ “**ਪੀਠਸਪ੍ਪੀਨਂ ਜਵਸਮ੍ਪਦਾ ਚਤੁਰਿਦ੍ਧਿਪਾਦਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਪਟ੍ਟਨਸਮ੍ਪਾਪੁਣਨਂ ਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।** ਅਤ੍ਥਾਦਿਅਨੁਰੂਪਂ ਅਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। **ਰਤਨਾਨਂ ਸਕਤੇਜੋਭਾਸਿਤਤ੍ਤਂ ਯਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋਭਾਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤਿ**, ਤੇਨ **ਤਸ੍ਸ** ਸਕਤੇਜੋਭਾਸਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।**

ਚਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੇਰਵੂਪਸਮਨਤੋ। **ਏਕਾਦਸਅਗ੍ਗਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਦੁਨ੍ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਨਿਬ੍ਬਾਨਭਾਵਤੋ। **ਞਾਣਾਲੋਕਾਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਅਨਾਲੋਕੇ ਆਲੋਕਦਸ੍ਸਨਭਾਵਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਰਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਯਨਰਸੇਨ। **ਏਕਰਸਭਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਸਭਾਵਸ੍ਸ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਮਧੁਰਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮਧੁਰਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ। **ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਾਤਾਪਨਯਨਵਸੇਨ। ਆਕਾਸਾਦਿਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਵਿਸਮਚਞ੍ਚੁਲਟ੍ਠਾਨੰ ਪਹਾਯ **ਸਕੁਣਾਨੰ ਪਥਵਿਗਮਨੰ** ਤਾਦਿਸੰ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੰ ਪਹਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨੰ **ਪਾਣੇਹਿ** ਰਤਨਤ੍ਤਯ**ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਤ੍ਤੰ।** **ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਕਨ੍ਤਤਾਯ। **ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਸੀਤਵਿਵਜ੍ਜਿਤਉਤੁਸੁਖਤਾ** ਪਰਿਲਾਹਵਿਵਜ੍ਜਿਤ**ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸੁਖਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਦੇਵਤਾਨੰ ਅਪ੍ਫੋਟਨਾਦੀਹਿ ਕੀਲ਼ਨੰ** ਪਮੋਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਭਵਨੁਗਮਨੇਨ, ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਬੋਧਨੇਨ ਚ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਪਮੋਦਵਿਭਾਵਨਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ।** **ਧਮ੍ਮਵੇਗਵਸ੍ਸਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਞਾਣਵੇਗੇਨ ਧਮ੍ਮਾਮਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਨਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ।** ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧੰ ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਮਗ੍ਗਫਲਸੁਖਾਨੁਭਵੋ **ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਅਮਤਪਟਿਲਾਭੋ,** ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕਾਯਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤਪ੍ਪਕਸੁਖਾਵਹਤ੍ਤਾ ਖੁਦਾਪਿਪਾਸਾਪੀਲ਼ਨਾਭਾਵੋ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੋ । **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ**ਪਨ ਖੁਦੰ, ਪਿਪਾਸਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਭੇਦੋ ਵਿਸੇਸਸਾਮਞ੍ਞਵਿਭਾਗੇਨ, ਗੋਬਲੀਬਦ੍ਦਞਾਯੇਨ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਸਯਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਦੰ ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ। **ਭਰਿਤਭਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਸ੍ਸ। **"ਅਰਿਯਦ੍ਧਜਮਾਲਾਮਾਲਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਸਾਯਦ੍ਧਜਮਾਲਾਵਨ੍ਤਤਾਯਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਦ੍ਧਜਮਾਲਾਹਿ ਮਾਲਿਭਾਵਸ੍ਸ **ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ।** ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨੁਦ੍ਧਟੰ, ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਏਤ੍ਥਾਤਿ ''ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾਰੇ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋਵ,** ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਇਧ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਦਾ ਪਥਵਿਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਨਿਯਤਿ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਤਾ ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਯਤਿਵਾਦਵਸੇਨ ਕਥਨੰ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਰਿਮਜਾਤੀਸੁ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਇਦੰ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਕਮ੍ਮਵਾਦਵਸੇਨ ਕਥਨੰ। ਇਮੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਰਿ ਈਸਨਸੀਲਤਾਯ ਯਥਾਸਕੰ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਇਸ੍ਸਰੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਮ੍ਮਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੰ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋਪਿ ਸਦੇਵਕੰ ਲੋਕੰ ਅਭਿਭਵਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੇਨ ਉਲ਼ਾਰੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ, ਤੇਨ ਇਸ੍ਸਰੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਚਾਯੰ ਨਿਮ੍ਮਾਨਵਿਸੇਸੋ, ਯਦਿਦੰ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ, ਯਾਯ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਇਦੰ ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਵਸੇਨ ਕਥਨੰ। ਏਵੰ ਤੰ ਤੰ ਬਹੁਲੰ ਵਤ੍ਵਾ ਕਿੰ ਇਮਾਯ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾਯਾਤਿ ਅਵਸਾਨੇ ਉਜੁਕਮੇਵ ਬਜਾਕਰਿ। ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋ ਪਥਵਿਯੰ ਕਥੰ ਪਦਸਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵੰ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਆਕਾਸੇਨ ਮਞ੍ਞੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਸੀਘਤਰੰ ਪਨ ਸਤ੍ਤਪਦਵੀਤਿਹਾਰੇਨ ਗਤਤ੍ਤਾ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਰੂਪੋਪਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਅਚੇਲਕਭਾਵੋ, ਖੁਦ੍ਦਕਸਰੀਰਤਾ ਚ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਇਰਿਯਾਪਥਸ੍ਸ ਨ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਸਞ੍ਜਨਿਤਪਾਟਿਹਾਰਿਯਵਸੇਨ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋ ਵਿਯ ਚ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਤਦਾ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਛਾ ਬਾਲਦਾਰਕੋਵ ਅਹੋਸਿ, ਨ ਤਾਦਿਸੋ**ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਸਾ ਚਸ੍ਸ** ਬਜਾਕਰਣੇਨ **ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵਿਯ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਅਹੋਸਿ।**

ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਤਾ **ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ** ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨੇਸੰ ਏਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ।

ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩. ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟਕੇਤਿ ਦਹਰਸ੍ਸ ਨਿਪਜ੍ਜਨਯੋਗ੍ਗਤਾਵਸੇਨ ਪਟਿਸਂਹਟਦੁਕੂਲਸੁਖੁਮੇ। ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ **ਜਾਤਿ।** ‘‘ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ **ਗੋਤ੍ਤਂ।** ‘‘ਪੋਣਿਕਾ ਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲਿਕਾ ਸਾਕਿਯਾ ਕੋਲ਼ਿਯਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ **ਕੁਲਪਦੇਸੋ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਰੂਪਿਸ੍ਸਰਿਯਪਰਿਵਾਰਾਦਿਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਸ੍ਸ, ਉਲ਼ਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਿਯੋ। **ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਗਤਿਯਾ**ਤਿ ਗਤਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਤਮਾਹ। ਉਪਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਹਿ ਸੁਚਰਿਤਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਗਤਿਯੋ,** ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਵਿਸੇਸੋ। ਗਚ੍ਛਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਗਤਿ,** ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ। **ਪਟਿਸਰਣੇ**ਤਿ ਪਰਾਯਣੇ ਅਵਸ੍ਸਯੇ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਰਹਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਤਂਪਟਿਸਰਣਂ। **ਤਜਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਹਂ।

ਦਸਵਿਧੇ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ, ਅਗਰਹਿਤੇ ਚ ਰਾਜਧਮ੍ਮੇ (ਜਾ॰ ੨ ਮਹਾਮਂਸਜਾਤਕੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ।** ਤੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕਲਂ ਲੋਕਂ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ।** ਯਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਰਜ੍ਜਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਧਮ੍ਮੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧਰਜ੍ਜਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ”**ਤਿ। ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯੋਸਾਨਤਾਯ **ਚਤੁਰਨ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੀਪੇ ਮਹਾਪਥਵੀਤਿ ਆਹ **“ਪੁਰਤ੍ਥਿਮ...ਪੇ॰... ਇਸ੍ਸਰੋ”**ਤਿ। **ਵਿਜਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਵਿਜੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤਵਾ, ਕਾਮਕੋਧਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸ੍ਸ, ਪਟਿਰਾਜਭੂਤਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਚ ਅਰਿਗਣਸ੍ਸ ਵਿਜਯਿ, ਵਿਜੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਮਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਕੇਨਚਿ ਯੁਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਪਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਜਯਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ **“ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਜਨਪਦੋਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮਾਦਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਅਸ੍ਮਿਂ ਰਾਜਿਨਿ ਥਾਵਰਿਯਂ ਕੇਨਚਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯਂ ਦਲ਼੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਜਨਪਦੇ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਿਕਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਥਾਵਰਿਯਂ ਥਿਰਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ।** ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਰੇ ਸਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਧਨਹਰਣਾਦਿਨਾ ਪਰਸਾਹਸਕਾਰਿਤਾਯ **ਸਾਹਸਿਕਾ।**

ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤਪ੍ਪਕਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ। ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਰਮੇਤੀਤਿ **ਰਤਨਂ।** ‘‘ਅਹੋ ਮਨੋਹਰ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ** । ‘‘ਸ੍ਵਾਯਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੋ ਤਸ੍ਸ ਪੂਜਨੀਯਤਾਯਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਨ੍ਤਿ ਪੂਜਨੀਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਪੁਲਂ ਅਪਰਿਮਿਤਂ ਮੂਲਂ ਅਗ੍ਘਤੀਤਿ **ਮਹਗ੍ਘਂ।** ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਤੁਲਾ ਉਪਮਾਤਿ **ਅਤੁਲਂ,** ਅਸਦਿਸਂ। ਕਦਾਚਿ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ।** ਅਨੋਮੇਹਿ ਉਲ਼ਾਰਗੁਣੇਹੇਵ ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਂ।** ਇਦਾਨਿ ਨੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਅਤ੍ਥਾਨਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਤੇ ਅਤਿਦਿਸਿਤੁਂ **“ਚਕ੍ਕਰਤਨਸ੍ਸ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਅਞ੍ਞਂ ਦੇਵਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ** ਰਞ੍ਞੋ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਿਸ੍ਸਰਿਯਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ, ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ। **ਅਗ੍ਘੋ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਤਿਵਿਯ ਉਲ਼ਾਰਸਮੁਜ੍ਜਲਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਤ੍ਤਾ, ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਚ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਮਹਗ੍ਘਂ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ **ਅਤੁਲਂ।** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨੇਨ ਵਿਗਤਕਾਲ਼ਕੋ ਪੁਞ੍ਞਪਸੁਤਤਾਯ ਮਣ੍ਡਭੂਤੋ ਯਾਦਿਸੋ ਕਾਲੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਾਰਹੋ, ਤਾਦਿਸੇ ਏਵ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਆਹ **“ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਪਮੋਪਮੇਯਜਾਨਞ੍ਚ ਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਸਦਿਸਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਪਰਿਪੂਰਣਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਤੋਪਿ ਦੁਲ੍ਲਭੁਪ੍ਪਾਦਾਯੇਵਾਤਿ , ਇਮਿਨਾ ਦੁਲ੍ਲਭੁਪ੍ਪਾਦਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤੇਸਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਮਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨੋ ਗੁਣੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਪਰਿਵਾਰਸਾਧਾਰਣੋ, ਤਥਾਪਿ ‘‘ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਏਵ ਨਂ ਸਾਮਿਭਾਵੇਨ ਵਿਸਵਿਤਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਦੇਤਾ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ, ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਇਤਰਰਤਨੇਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨਤੋ **“ਏਵਂ ਸੇਸਾਨਿਪੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸ-ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨੇਹਿ ਅਜਿਤਵਿਜਯਤੋ, ਚਕ੍ਕਰਤਨੇਨ ਚ ਪਰਿਵਾਰਭਾਵੇਨ, ਸੇਸੇਹਿ ਪਰਿਭੋਗੂਪਕਰਣਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਮਣਿਇਤ੍ਥਿਰਤਨੇਹਿ ਪਰਿਭੋਗੂਪਕਰਣਭਾਵੇਨ ਸੇਸੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਭਾਵੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਦੀਪਾਨਂ ਸਿਰਿਵਿਭਵਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਂ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚੇਵ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ। **ਤਾਦਿਸਮੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਭਾਵਮੇਵ। ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਦੇਸਂ ਬਜਾਪਨੇਨ **ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ।** ਅਤਿਦੀਘਤਾਦਿ**ਛਬ੍ਬਿਧਦੋਸਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤਂ।**

ਸੂਰਾਤਿ ਸਤ੍ਤਿਵਨ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਭਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਅਭੀਰੁਕਾ**"ਤਿ। **ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣੰ। ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ''ਵੀਰਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੰ **ਵੀਰਙ੍ਗੰ।** ਤੇਨਾਹ "**ਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਾਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਾ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਨਤੋ "**ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੰ ਸੀਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਅਦਣ੍ਡੇਨਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਧਨਦਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਸਰੀਰਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਅਕਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਅਸਤ੍ਥੇਨਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸੇਨਾਯ ਯੁਜ੍ਝਨਸ੍ਸਾਤਿ ਤਦੁਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯੇ ਕਤਾਪਰਾਧੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਗਰਪਰਿਯਨ੍ਤੰ।

''ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਰਾਗੋ,** ਤਣ੍ਹਾਯਨਟ੍ਠੇਨ **ਤਣ੍ਹਾ**"ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਭੇਦੇਨ ਲੋਭੋ ਏਵ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤੋ । ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਧਾਪਿ ਛਦਨਟ੍ਠੋ ਏਕਨ੍ਤਿਕੋ। ਯਥਾਹ ''ਅਨ੍ਧਤਮੰ ਤਦਾ ਹੋਤਿ, ਯੰ ਰਾਗੋ ਸਹਤੇ ਨਰ''ਨ੍ਤਿ, (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧, ੨੭) ''ਤਣ੍ਹਾਛਦਨਛਾਦਿਤਾ''ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੬੪) ਚ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੋਸਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਛਦਨਟ੍ਠੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਕਿਲੇਸ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਯੋ ਸੇਸਕਿਲੇਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ''ਛਦਨਾ, ਛਦਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਾ**ਤਿ ਚ ਓ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਆ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

੩੫. ਤਾਸਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤੀਨੰ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਞਾਪਕਕਾਰਣਭੂਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਭਾਵੋ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ।** ਠਾਨਗਮਨਾਦੀਸੁ ਭੂਮਿਯੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਾਦਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦੋ।** ਤੰ ਪਨਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਯਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਗ੍ਗਤਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਪਾਦਤਲੰ। **ਪਣ੍ਹੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਹਿਤਲੰ। **ਪਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਤਲਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕੇਕੰ, ਉਭਯਮੇਵ ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸੰ। "**ਅਸ੍ਸ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੰ। **ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਤਲਮਿਵ** ਉਜੁਕੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨੰ। **ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ। **ਸਕਲੰ ਪਾਦਤਲੰ ਭੂਮਿੰ ਫੁਸਤਿ** ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ। ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਸਕਲੰ ਪਾਦਤਲੰ ਭੂਮਿਤੋ ਉਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦੋ**ਤਿ ਨਿਗਮਨੰ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨਾਦਿਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤੰ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲੰ, ਤੰ ਪਰਤੋ **ਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੨੦੧) ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਨਾਭਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਲਕ੍ਖਣਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਾਭਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਣ੍ਠਾਨਾ ਸੁਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਾਭਿਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੰ ਨਾਭਿਯੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਠਿਤਾ। **ਨਾਭਿਮੁਖਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਪਕਤਿਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਬ੍ਭਾਹਤਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ ਨਾਭਿਮੁਖੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਨੇਮਿਮਣਿਕਾ**ਤਿ ਨੇਮਿਯੰ ਆਵਲਿਭਾਵੇਨ ਠਿਤਮਣਿਕਾਲੇਖਾ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲਵਾਰੋ**ਤਿ ਬਹੁਵਿਧਲੇਖਙ੍ਗਵਿਭਾਵਨਵਾਰੋ। **ਸਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਵੁਧਸਤ੍ਤਿ। **ਸਿਰਿਵਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਸਿਰਿਅਙ੍ਗਾ। **ਨਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਤ੍ਤੰ। **ਸੋਵਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਸੋਵਤ੍ਤਿਅਙ੍ਕੋ। **ਵਟਂਸਕੋ**ਤਿ ਆਵੇਲੰ। **ਵਡ੍ਢਮਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਹਾਦੀਸੁ ਦੀਪਙ੍ਕੰ। **ਮੋਰਹਤ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਕਲਾਪੋ, ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਪਟਿਸਿਬ੍ਬਿਤੋ ਵਾ ਬੀਜਨੀਵਿਸੇਸੋ। **ਵਾਲ਼ਬੀਜਨੀ**ਤਿ ਚਾਮਰਿਵਾਲੰ। ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਾਦਿ **ਪੁਣ੍ਣਘਟਪੁਣ੍ਣਪਾਤਿਯੋ।** ''ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨਾਵਯਵੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਹਿਮਵਾ ਸਿਨੇਰੁ...ਪੇ॰... ਸਹਸ੍ਸਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾ**"ਤਿ ਇਦੰ ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਮਾਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ। **ਸਬ੍ਬੋ**ਤਿਸਤ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਅਙ੍ਗਵਿਸੇਸੋ **ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

"**ਆਯਤਪਣ੍ਹੀ**"ਤਿ ਇਦੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਣ੍ਹਿਤੋ ਦੀਘਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਅਤਿਦੀਘਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਣ੍ਹੀ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਣ੍ਹਿਲਕ੍ਖਣੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਰਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਾਯ ਸਿਖਾਯ। **ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਵਟ੍ਟੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਗੇਣ੍ਡੁਕਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਮਯਗੇਣ੍ਡੁਕਸਦਿਸਾ।

"**ਮਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵਾ**"ਤਿ ਦੀਘਭਾਵੰ, ਸਮਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਯ੍ਯਾਸਤੇਲੇਨਾ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਿਰਿਤਨਿਯ੍ਯਾਸਾਦਿਨਿਯ੍ਯਾਸਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੇਨ ਤੇਲੇਨ, ਯੰ ''ਸੁਰਭਿਨਿਯ੍ਯਾਸ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਿਯ੍ਯਾਸਤੇਲ**ਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ

ਹਰਿਤਾਲਵਟ੍ਟਿਯਾ ਘਨਸਿਨਿਦ੍ਧਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ।

ਯਥਾ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਿਹਤੰ ਕਪ੍ਪਾਸਪਟਲੰ ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡੇ ਓਸਾਰਿਤੰ ਅਤਿਵਿਯ ਮੁਦੁ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਲੁਨਾ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਾਲਾ।

ਚਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰਵੇਠਿਤਚਮ੍ਮੇਨ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਏਕਪ੍ਪਮਾਣਾ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਸਮਾਨਪ੍ਪਮਾਣਾ। **ਯਵਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਬ੍ਬੇ ਠਿਤੰ ਯਵਲਕ੍ਖਣੰ। **ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੰਤੰਪਬ੍ਬਾਨੰ ਸਮਾਨਦੇਸਤਾਯ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨੰ ਪਸਾਰਿਤਕਾਲੇਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਿਜ੍ਝਿਤਾਨਿ ਵਿਯ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਸਙ੍ਖਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਾ, ਉਦ੍ਧੰ ਸਙ੍ਖਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਾ**, ਪਾਦਾ। **ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਸਮੀਪੇ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇ ਠਿਤਗੋਪ੍ਫਕਭਾਵੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਯਿਦੰ ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਪਦੰ ਉਪਰਿਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ ‘‘ਤੇਨ ਬਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਨ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਯਥਾਸੁਖੰ ਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਪਾਦਤਲਾਨਿਪਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। **ਉਪਰੀ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਤੋ ਦ੍ਵਿਤਿਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤੰ ਉਦ੍ਧੰ, ‘‘ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੇ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਨਿਗੂਲ੍ਹਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾਨਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਾਨੰ ਉਪਰਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ। ਸਤਿਪਿ ਦੇਸਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਨਿਚ੍ਚਲੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **ਨਾਭਿ**ਗ੍ਗਹਣੰ। “**ਅਧੋਕਾਯੋਵ ਇਞ੍ਜਤੀ**”ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਧੋਕਾਯੋਵ ਇਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਭਿਤੋ…ਪੇ॰… ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਹੋਤਿ। “**ਸੁਖੇਨ ਪਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ, ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਵਚਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਖੇਨ ਪਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧੋਕਾਯੋਵ ਇਞ੍ਜਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਖੇਨ ਪਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਤੋਪਿ…ਪੇ॰… ਪਚ੍ਛਤੋਯੇਵਾਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਏਣਿਮਿਗਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਏਕਸਦਿਸਮੰਸਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਦ੍ਧੰ ਥੂਲਾ ਜਙ੍ਘਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਏਣਿਮਿਗਸਦਿਸਜਙ੍ਘੋ**”ਤਿ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮੰਸੂਪਚਯੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜਙ੍ਘੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨ ਏਕਤੋ**”ਤਿਆਦਿ।

ਏਤੇਨਾਤਿ ‘‘ਅਨੋਨਮਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ, ਜਾਣੁਫਾਸੁਭਾਵਦੀਪਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਸੇਸਜਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਰਹਿਤਜਨਾ। **ਖੁਜ੍ਜਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਤੋ ਉਪਰਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤਾਯ, **ਵਾਮਨਾ ਵਾ** ਉਪਰਿਮਕਾਯਤੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤਾਯ, ਏਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਞ੍ਚ ਇਤਰੇ ਸਤ੍ਤਾ ਖੁਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕਾ, ਵਾਮਨਪਕ੍ਖਿਕਾ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕਾਮੰ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾਵ, ਕਞ੍ਚਨਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾ ਪਨ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੇਨ ਤਤੋ ਸਾਤਿਸਯਾਤਿ ਆਹ “**ਸੁਵਣ੍ਣਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਸਦਿਸੇਹੀ**”ਤਿ। **ਓਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੋਹਿਤੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧੰ। ਤਥਾਭੂਤੰ ਪਨ ਤੰ ਤੇਨ ਛਨ੍ਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਆਵੁਤ੍ਤਿਞਾਯੇਨ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਰੀਰਪਰਿਯਾਯੋ ਇਧ ਵਣ੍ਣ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਪਨ ਰੁਲ੍ਹਿਯਾ ਅਭਾਵੰ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਵਣ੍ਣ-ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਸੁਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਛਵਿਵਣ੍ਣੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਰਜੋਤਿ ਸੁਖੁਮਰਜੋ। **ਜਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਲੀਨਭਾਵਾਵਹੋ ਰੇਣੁਸਞ੍ਚਯੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਲੰ ਵਾ**”ਤਿ। ਯਦਿ ਵਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਕਥੰ ਨ੍ਹਾਨਾਦੀਨੀਤਿ ਆਹ “**ਹਤ੍ਥਧੋਵਨਾਦੀਨੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਆਵਟ੍ਟਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਪਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਰੀਰੰ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਅਨੋਨਮਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਉਗ੍ਗਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯ ਉਜੁਗਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਸਾ ਪਨਾਯੰ ਉਜੁਗਤ੍ਤਤਾ ਅਵਯਵੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਨ ਦਹਰਕਾਲੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਉਗ੍ਗਤਦੀਘਸਰੀਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ। **ਇਤਰੇਸੂ**ਤਿ ''ਖਨ੍ਧਜਾਣੂਸੂ''ਤਿ ਇਮੇਸੁ **ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ** ਨਮਨ੍ਤਾ ਪੁਰਤੋ ਨਮਨ੍ਤੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਸ੍ਸਵਙ੍ਕਾ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਵਙ੍ਕਾ। **ਸੂਲਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਕਰਣੇ ਠਪਿਤਸੂਲਪਾਦਸਦਿਸਾ।

ਹਤ੍ਥਪਿਟ੍ਠਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਸਰੀਰਾਵਯਵਾ ਉਸ੍ਸਦਾ ਉਪਚਿਤਮੰਸਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦੋ।** ਅਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਿਗੂਲ੍ਹਸਿਰਾਜਾਲੇਹੀ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਨਿਗੂਲ੍ਹਅਟ੍ਠਿਕੋਟੀਹੀਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਹਤ੍ਥਪਿਟ੍ਠਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅੰਸਕੂਟਖਨ੍ਧਕੂਟਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਤੰ ਏਕਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਖਨ੍ਧੇਨਾ**"ਤਿ ਆਹ। "**ਸਿਲਾਰੂਪਕੰ ਵਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਨਿਗੂਲ੍ਹਅੰਸਕੂਟਤਾਪਿ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਸੀਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧੰ ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧੰ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਵਯਵਤਾਯ ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧੰ ਵਿਯ ਸਕਲੋ ਕਾਯੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਕਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੀਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਕਾਯੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬੋ ਕਾਯੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ**"ਤਿ। **ਸੀਹਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਸੀਹਸ੍ਸ ਵਿਯ। **ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤਵਿਸਣ੍ਠਿਤੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁ ਸਣ੍ਠਿਤੋ, ਵਿਰੂਪਸਣ੍ਠਿਤੋ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਅਵਯਵਾਨੰ ਅਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ, ਵਿਰੂਪਭਾਵੇਨ ਚ ਸਣ੍ਠਿਤਿ ਉਪਗਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਣ੍ਠਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। **ਦੀਘੇਹੀ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਨਾਸਾਦੀਹਿ। **ਰਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਗੀਵਾਦੀਹਿ। **ਥੂਲੇਹੀ**ਤਿ ਊਰੁਬਾਹੁਆਦੀਹਿ । **ਕਿਸੇਹੀ**ਤਿ ਕੇਸਲੋਮਮਜ੍ਝਾਦੀਹਿ। **ਪੁਥੁਲੇਹੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਹਤ੍ਥਤਲਾਦੀਹਿ। **ਵਟ੍ਟੇਹੀ**ਤਿ ਜਙ੍ਘਹਤ੍ਥਾਦੀਹਿ।

ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤਾਯ **ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਿਤੋ** ਸਞ੍ਜਾਤਚਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ''ਈਦਿਸੋ ਏਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਭਵਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਦਸਪਾਰਮੀਹਿ **ਸਜ੍ਜਿਤੋ** ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੋ, ''ਦਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਦਾਨਵਸੇਨ, ਸੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਪੁਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕੋਟ੍ਟਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਿਟ੍ਠਿਬਾਹਾਨੰ ਵੇਮਜ੍ਝੰ ਪਿਟ੍ਠਿਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੋ। **ਚਿਤੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਚਿਤੰ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਹਿ ਸਮਤਲਤਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ। **ਉਗ੍ਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਨਿਨ੍ਨੰ ਸਮਤਲੰ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਵਣ੍ਣਫਲਕੰ ਵਿਯਾ**"ਤਿ।

ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਵਿਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਵਿਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ, ''ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪੰ ਕਤ੍ਵਾ "**ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਾਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋਤਿ, ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਵਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋਵ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਵਿਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ**"ਤਿ। **ਯਾਵਤਕੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਯਾਵਤਕ੍ਵਸ੍ਸ** ਓ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਵ-ਕਾਰਾਦੇਸੰ ਕਤ੍ਵਾ।

ਸਮਵਟ੍ਟਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋਤਿ ਸਮੰ ਸੁਵਟ੍ਟਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਕੋਞ੍ਚਾ ਵਿਯ ਦੀਘਗਲਾ, ਬਕਾ ਵਿਯ ਵਙ੍ਕਗਲਾ , ਵਰਾਹਾ ਵਿਯ ਪੁਥੁਲਗਲਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣਾਲ਼ਿਙ੍ਗਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਖੁਦ੍ਦਕਮੁਦਿਙ੍ਗਸਦਿਸੋ।

ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗੀਤਿ ਮਧੁਰਾਦਿਭੇਦੰ ਰਸੰ ਗਸਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸਨ੍ਤੀਤਿ ਰਸਗ੍ਗਸਾ ਰਸਗ੍ਗਸਾਨੰ ਅਗ੍ਗਾ ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਾ, ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗੀ। ਤੇਨਾ**ਤਿ ਓਜਾਯ ਅਫਰਣੇਨ ਹੀਨਧਾਤੁਕਤ੍ਤਾ **ਤੇ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।**

ਹਨੂਤਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਦਨ੍ਤਾਧਾਰਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਸੀਹਸ੍ਸ ਹਨੁ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਸੀਹਹਨੁ।** ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ, ਧਮ੍ਮਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਉਪਮਾ ਨਾਮ ਹੀਨੂਪਮਾਵ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਾਨੂਪਮਾ, ਕੁਤੋ ਅਧਿਕੂਪਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਹੀਨੂਪਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨੁਰੂਪਵਸੇਨੇਵ ਉਪਰਿਮਮ੍ਪਿ ਸਣ੍ਠਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤੁਂ "**ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨੀ**"ਤਿ, ਤਞ੍ਞ ਖੋ ਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤਾਯ, ਅਥ ਖੋ ਤਿਭਾਗਾਵਸੇਸਮਣ੍ਡਲਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਦ੍ਵਾਦਸਿਯਾ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਸਦਿਸਾਨੀ**"ਤਿ। **ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਕ੍ਖਣਸਤ੍ਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਉਚ੍ਚਨੀਚਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਪਸ੍ਸਵਸੇਨਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਗ੍ਗਵਸੇਨੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਪਟ੍ਟਕੇਨ ਛਿਨ੍ਨਸਙ੍ਖਪਟਲਂ ਵਿਯਾ**"ਤਿ। **ਅਯਪਟ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਕਚਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਸਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ,** ਨ ਵਿਸਮਾ, ਸਮਸਣ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਾਤਿਸਯਂ ਮੁਦੁਦੀਘਪੁਥੁਲਤਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਗੁਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭੂਤਾ ਜਾਤਾਤਿ ਪਭੂਤਾ, ਭ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਹੂਤਾ ਜਿਵ੍ਹਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹੋ।**

ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਸਰਤਾਯ **ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾਪਿ।** ਅਨੇਕਾਕਾਰਤਾਯ **ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾਪਿ।** ਕਾਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਮਨੁਞ੍ਞਸਰਤਾਯ **ਕਾਕਸ੍ਸਰਾਪਿ। ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ, ਵਤ੍ਥੂਤਿ ਚ ਅਕ੍ਖਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਮਞ੍ਜੁਘੋਸੋ**ਤਿ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ।

ਅਭਿਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਕਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋ, ਅਧਿਕਤਾ ਚ ਸਾਤਿਸਯਂ ਨੀਲਭਾਵੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਨੇਤ੍ਤਨੀਲਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਕਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਸਕਲਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਪੀਤਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣਾ ਸੇਤਮਣ੍ਡਲਗਤਰਾਜਿਵਸੇਨ। ਨੀਲਸੇਤਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ ਪਨ ਤਂਤਂਮਣ੍ਡਲਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

"**ਚਕ੍ਖੁਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਦਲ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ''ਅਕ੍ਖਿਦਲਵਟੁਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। ਅਕ੍ਖਿਦਲੇਹਿ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਕ੍ਖਿਬਿਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵਿਨਿਗ੍ਗਤਗਮ੍ਭੀਰਜੋਤਨਾਪਿ ਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। "**ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਕਦੇਸੇਨ ਸਮੁਦਾਯੁਪਲਕ੍ਖਣਵ੍ਹਾਯੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਖੁਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੋਕੇ ਅਕ੍ਖਿਦਲਲੋਮੇਸੁ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਮੁਦੁਸਿਨਿਦ੍ਧਨੀਲਸੁਖੁਮਪਖੁਮਾਚਿਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨੀ**"ਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਣ੍ਣਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੋਕੇ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਲੋਮਪਰਿਯਾਯੋ, ਇਧ ਪਨ ਲੋਮਵਿਸੇਸਵਾਚਕੋਤਿ ਆਹ "**ਉਣ੍ਣਾ ਲੋਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਨਲਾਟਵੇਮਜ੍ਝੇ ਜਾਤਾ**ਤਿ ਨਲਾਟਮਜ੍ਝਗਤਾ ਜਾਤਾ। **ਓਦਾਤਤਾਯ ਉਪਮਾ,** ਨ ਮੁਦੁਤਾਯ । ਉਣ੍ਣਾ ਹਿ ਤਤੋਪਿ ਸਾਤਿਸਯਂ ਮੁਦੁਤਰਾ। ਤੇਨਾਹ"**ਸਪ੍ਪਿ ਮਣ੍ਡੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਰਜਤਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਤਮਯਤਾਰਕਮਾਹ।

ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁੱਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨਲਾਟਤਾਯ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਸਬਿਮ੍ਬਤਾਯ ਚ ''ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸਾ''ਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ "**ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸੋ**"**ਤਿ ਇਦਂ ਵੁੱਤੁਂ।** ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ "**ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੁਂ। ਸਣ੍ਠਿਤਮਤਾਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਤਾਯ, ਪਭਸ੍ਸਰਤਾਯ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਚ **ਰਞ੍ਞੋ ਬਨ੍ਧਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟੋ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਕਪਿਸੀਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਸੀਸਾ। **ਫਲਸੀਸਾ**ਤਿ ਫਲਿਤਸੀਸਾ। **ਅਟ੍ਠਿਸੀਸਾ**ਤਿ ਮਂਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਅਟ੍ਠਿਤਾਯ, ਪਤਨੁਭਾਵਤੋ ਵਾ ਤਚੋਨਦ੍ਧਅਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਸੀਸਾ। **ਤੁਮ੍ਬਸੀਸਾ**ਤਿ ਲਾਬੁਸਦਿਸਸੀਸਾ। **ਪਬ੍ਭਾਰਸੀਸਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗੇਨ ਓਲਮ੍ਬਮਾਨਸੀਸਾ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨਲਾਟਤਾਪਕ੍ਖੇਨ। **ਉਣ੍ਹੀਸਵੇਠਿਤਸੀਸੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟੇਨ ਵੇਠਿਤਸੀਸਪਦੇਸੋ ਵਿਯ। **ਉਣ੍ਹੀਸਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਛੇਕੇਨ ਸਿਪ੍ਪਿਨਾ ਵਿਰਚਿਤਉਣ੍ਹੀਸਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯ।

ਵਿਪਸ੍ਸੀਸਮਞ੍ਞਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭. **ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇ ਨੇਮਿਤ੍ਤਕਾਨੰ ਸਨ੍ਤੁਪ੍ਪਨਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ। **ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯੰ** ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤ ਸੁਪਿਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸਨ੍ਤੁਪ੍ਪਨੇ **ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਨਿਦ੍ਦੋਸੇਨਾ**ਤਿ ਖਾਰਿਕਲੋਣਿਕਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤੇਨ। **ਧਾਤਿਯੋ**ਤਿ ਥਞ੍ਞਪਾਯਿਕਾ ਧਾਤਿਯੋ। ਤਾ ਹਿ ਧਾਪੇਨ੍ਤਿ ਥਞ੍ਞੰ ਪਾਯੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਾਤਿਯੋ। "ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸਟ੍ਠਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ , **ਸੇਸਾਪੀ**ਤਿ ਨ੍ਹਾਪਿਕਾ, ਧਾਰਿਕਾ, ਪਰਿਹਾਰਿਕਾਤਿ ਇਮਾ ਤਿਵਿਧਾ। ਤਾਪਿ ਦਹਨ੍ਤਿ ਵਿਦਹਨ੍ਤਿ ਨ੍ਹਾਨੰ ਦਹਨ੍ਤਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ''ਧਾਤਿਯੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧਾਰਣੰ** ਉਰਸਾ, ਊਰੁਨਾ, ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਵਾ ਸੁਚਿਰੰ ਵੇਲੰ ਸਨ੍ਧਾਰਣੰ। **ਪਰਿਹਰਣੰ** ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਙ੍ਕਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਕੰ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬਾਹੁਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਾਹੁੰ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੇਹਿ **ਹਰਣੰ** ਸਮ੍ਪਾਪਨੰ।

੩੮. **ਮਞ੍ਜੁਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਸਣ੍ਹਸ੍ਸਰੋ। ਯੋ ਹਿ ਸਣ੍ਹੋ, ਸੋ ਖਰੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਖਰਸ੍ਸਰੋ**"ਤਿ। **ਵਗ੍ਗੁਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਮਨੋਰਮ੍ਮਸ੍ਸਰੋ, ਮਨੋਰਮ੍ਮਤਾ ਚਸ੍ਸ ਚਾਤੁਰਿਯਨੇ ਪੁਞ੍ਞਯੋਗਤੋਤਿ ਆਹ "**ਛੇਕਨਿਪੁਣਸ੍ਸਰੋ**"ਤਿ। **ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਸੋਤਸੁਖਸ੍ਸਰੋ, ਸੋਤਸੁਖਤਾ ਚਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਇਟ੍ਠਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਸਾਤਸ੍ਸਰੋ**"ਤਿ। **ਪੇਮਨੀਯਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸਰੋ, ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤਾ ਚਸ੍ਸ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨਿ ਭਤ੍ਤਿਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਪੇਮਜਨਕਸ੍ਸਰੋ**"ਤਿ। **ਕਰਵੀਕਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ। ਕਰਵੀਕਸਦ੍ਦੋ ਯੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸੋਤਪਥੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਤਿੰ ਜਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਏਵੰ ਮਧੁਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਰਿਦ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ "**ਕਰਵੀਕਸਕੁਣੇ**"ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਸਭਾਵਕਥਨੰ। **ਲਲ਼ਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੀਤਿਵੇਗਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਲੀਲ਼ੰ। **ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਖਰਣਮ੍ਪਿ ਮਧੁਰਸਦ੍ਦਸਵਨਨ੍ਤਰਾਯਕਰ''ਨ੍ਤਿ **ਤਿਣਾਨਿ** ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਯੰ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਗਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਬਦ੍ਧਮਿਗਾ** ਵਾਲ਼ਮਿਗੇਹਿ। ਤਤੋ **ਮਰਣਭਯੰ** ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਪਕ੍ਖੇ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖੇ ਯਥਾਪਸਾਰਿਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਤਨ੍ਤਾ **ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ**।

ਸੁਵਣ੍ਣਪਞ੍ਜਰੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਆਕਾਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਣਾਯ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੋ ਰਾਜਾਣਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਲਲ਼ਿਂਸੂ**ਤਿ ਲਲ਼ਿਤੰ ਕਾਤੁੰ ਆਰਭਿਂਸੁ। **ਤੰ ਪੀਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣੰ ਪੀਤਿੰ ਤੇਨੇਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਵਤ੍ਤੰ ਪੀਤਿੰ **ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ** ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਾ ਥੇਰਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸਪ੍ਪਾਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤਾਯ **ਸਤ੍ਤਹਿ...ਪੇ॰... ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ।** ਸਤ੍ਤਸਤਮਤ੍ਤੇਨ ਓਰੋਧਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਦਸਾਵ ਥੇਰਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ "**ਸਤ੍ਤਹਿ ਜਙ੍ਘਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਕਰਵੀਕਸਦ੍ਦਤੋ। **ਸਤਭਾਗੇਨ...ਪੇ॰... ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ** ਅਨੇਕਕਪ੍ਪਕੋਟਿਸਤਸਮ੍ਭੂਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸਮੁਦਾਗਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ।

੩੯. **ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਤਿਸਯਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਰੁਹਿਰਾਦੀਹਿ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ ਦੂਰੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਮਤ੍ਥੰ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ ਸਹਜਾਤੰ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਪਾਕਭਾਵੇਨ ਜਾਤੰ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ। ਦੁਵਿਧਞ੍ਹਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁੰ ਕਮ੍ਮਮਯੰ, ਭਾਵਨਾਮਯਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਕਮ੍ਮਮਯਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨ ਭਾਵਨਾਮਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਭਾਵਨਾਮਯੰ ਪਨ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯੰ ''ਸੋ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੰ ਕਾਮੰ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਹੋਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਵਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਯੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ...ਪੇ॰... ਸਕ੍ਕੋਤੀ**"ਤਿ।

੪੦. **ਵਚਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। **ਨਿਮੀਲਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮੀਲਨਦਸ੍ਸਨੰ ਨਵਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਤਥਾ ਚ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਵਿਵਟਾਨਿ ਨਿਮੀਲਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਤੋ। ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਦਸ੍ਸਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਵਿਵਟਞ੍ਚਾਤਿ ਆਹ "**ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੪੧. ਨੀ-ਇਤਿ – ਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਧਾਤੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਪਨਯਤਿ ਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ। ਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨ ਨਾਯਰੇ''ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੭੪; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੦), ''ਵਿਦੂਭਿ ਨੇਯ੍ਯੰ ਨਰਵਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਸਙ੍ਗਹਵਾਰ) ਚ। ਨੀ-ਇਤਿ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ ਧਾਤੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ "**ਨਯਤਿ** ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ** ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ।

੪੨. ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੋ **ਵਸ੍ਸਂ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਂ, ਵਸ੍ਸੇ ਵਾ, ਸਨ੍ਨਿਵਾਸਫਾਸੁਤਾਯ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਵਸ੍ਸਿਕੋ**, ਪਾਸਾਦੋ। ਮਾਸਾ ਪਨ ਵਸ੍ਸੇ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਭਵਾਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਾ। **ਇਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਂ ਗਿਮ੍ਹਿਕਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸੁ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਨਾਤਿਉਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤਿਨੀਚੋਤਿ ਗਿਮ੍ਹਿਕੋ ਵਿਯ ਉਚ੍ਚੋ, ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੋ ਵਿਯ ਨੀਚੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਦੁਭਯਵੇਮਜ੍ਝਲਕ੍ਖਣਤਾਯ ਨਾਤਿਉਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ, ਨਾਤਿਨੀਚੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ। **ਨਾਤਿਬਹੂਨੀ**ਤਿ ਗਿਮ੍ਹਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨ ਅਤਿਬਹੂਨਿ। **ਨਾਤਿਤਨੂਨੀ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ, ਤਨੁਤਰਜਾਲਾਨਿ ਚ। **ਮਿਸ੍ਸਕਾਨੇ**ਵਾਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਯ ਨ ਉਣ੍ਹਨਿਯਾਨੇਵ, ਗਿਮ੍ਹਿਕੇ ਵਿਯ ਚ ਨ ਸੀਤਨਿਯਾਨੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਉਭਯਮਿਸ੍ਸਕਾਨੇਵ। **ਤਨੁਕਾਨੀ**ਤਿ ਨ ਪੁਥੁਲਾਨਿ। **ਉਣ੍ਹਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪਾਨੁਪ੍ਪਵੇਸਾਯ। **ਭਿਤ੍ਤਿਨਿਯੂਹਾਨੀ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਭਿਤ੍ਤੀਸੁ ਨਿਯੂਹਾਨਿ। **ਸਿਨਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਨੇਹਵਨ੍ਤਂ, ਸਿਨਿਦ੍ਧਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚਸ੍ਸ ਗਰੁਕਤਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। **ਕਟੁਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕਟੁਕਾਦਿਕਟੁਕਦ੍ਰਬ੍ਯੂਪਸਞ੍ਹਿਤਂ। **ਉਦਕਯਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਧਾਰਾਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨਯਨ੍ਤਾਨਿ। ਯਥਾ ਜਲਯਨ੍ਤਾਨਿ, ਏਵਂ ਹਿਮਯਨ੍ਤਾਨਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਵਿਯ ਹਿਮਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਨਿਪੀਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਟਿਕਿਰਿਯਾਨ੍ਹਾਨਭੋਜਨਕੀਲ਼ਾਸਞ੍ਚਰਣਾਦਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿਪਿ, ਨ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਾਨਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੋਵਾਰਿਕਾਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਰਾਜਾ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਜਿਣ੍ਣਪੁਰਿਸਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. **ਗੋਪਾਨਸਿਵਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਙ੍ਕਗੋਪਾਨਸੀ ਵਿਯ। ਵਙ੍ਕਾਨਞ੍ਹਿ ਵਙ੍ਕਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਵਙ੍ਕਗੋਪਾਨਸੀਪਿ ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਆਭੋਗ੍ਗਵਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਾਯ ਕੁਟਿਲਸਰੀਰਤਾਯ ਵਙ੍ਕਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਖਨ੍ਧੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਦਣ੍ਡਪਰਂ ਦਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣਪਰਂ ਅਯਨਂ ਗਮਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦਣ੍ਡਪਰਾਯਨਂ,** ਦਣ੍ਡੋ ਵਾ ਪਰਂ ਆਯਨਂ ਗਮਨਕਾਰਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦਣ੍ਡਪਰਾਯਨਂ।** ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਦਣ੍ਡੋ ਗਤਿ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਏਤਸ੍ਸ ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ **ਦਣ੍ਡਗਤਿਕਂ,** ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਗਤਿ,** ਦਣ੍ਡੋ ਗਤਿ ਗਮਨਕਾਰਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦਣ੍ਡਗਤਿਕਂ।** **ਦਣ੍ਡਪਟਿਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਜਰਾਤੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਯ ਕਿਲਨ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਵਸਂ। **ਯਦਾ ਰਥੋ ਪੁਰਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਬਲਕਾਯੇ ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਆਰੁਲ੍ਹੇ ਮਜ੍ਝੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਆਰੁਲ੍ਹੋ ਰਥੋ ਇਤਰਂ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਯਦਾ ਪੁਰਤੋ ਹੋਤਿ। **ਪਚ੍ਛਾ ਬਲਕਾਯੋ**ਤਿ ਤਦਾ ਪਚ੍ਛਾ ਹੋਤਿ ਸਬ੍ਬੋ ਬਲਕਾਯੋ। **ਤਾਦਿਸੇ ਓਕਾਸੇ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਦੇਸੇ। **ਤਂ ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਜਿਣ੍ਣਪੁਰਿਸਂ। **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ**ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। ਤੇ ਹਿ ਤਦਾ ਤਤ੍ਥ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ''ਕਿਂ ਪਨੇਸੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਸੋ ਤਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਕਿਂ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਤਂ ਮੇ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਸਰੂਪਤ੍ਤਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਬਨਾਮੇਨ ਤਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਕਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ''ਯਥਾ ਕਿਂ ਤੇ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਹਿ ਲੋਕੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤੋ ਜਾਯਤਿ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ, ਤਥਾਪਿ ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਬਨਾਮੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। "**ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਸਰੂਪਤਂਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

"**ਤੇਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ''ਅਯਞ੍ਚ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵੋ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਉਪਰਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨਾਕਾਰਵਿਭਾਵਨਂ। ਰਥਂ ਸਾਰੇਤੀਤਿ **ਸਾਰਥਿ।** ਕੀਲ਼ਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਾ ਯਨ੍ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤਨ੍ਤਿ **ਉਯ੍ਯਾਨਂ।** **ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ। **ਨਾਮਾ**ਤਿ ਗਰਹਣੇ ਨਿਪਾਤੋ ''ਕਥਞ੍ਹਿਨਾਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯, ੪੨, ੮੭, ੮੮, ੯੦, ੧੬੬, ੧੭੦; ਪਾਚਿ॰ ੧, ੧੩, ੩੬) ਵਿਯ। ਜਾਤਿਯਾ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਂਮੂਲਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮੂਲਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਵਸ੍ਸਿਤਭਾਵਤੋ "**ਜਾਤਿਯਾ ਮੂਲਂ**

ਖਣਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦੀ"ਤਿ ਆਹ। ਸਿਦ੍ਧੇ ਹਿ ਕਾਰਣੇ ਫਲਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਪੀਲਂ ਜਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋਤੁਦਨਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਹਦਯਂ ਅਨੁਪਵ◌ਿਸ੍ਸ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਪਠਮੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਹਦਯੇ ਵ◌ਿਦ੍ਧੋ ਵ◌ਿਯ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਬਜਾਧਿਪੁਰਿਸਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੪੭. **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁੱਤੁਨਯੇਨੇਵ**◌ਾਤਿ ''ਸੁਦ੍ਧਾਵ◌ਾਸਾ ਕਿਰਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ। **ਆਬਾਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਬਾਧਵ◌ਨ੍ਤਂ। **ਦੁਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਦੁਕ੍ਖਂ। **ਅਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਤਭਾਵ◌ੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵ◌ਾ।

ਕਾਲਕਤਪੁਰਿਸਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਭਨ੍ਨੇਤ੍ਤੁਕੁਪ੍ਪਲਾਦਿ ਵ◌ਿਵ◌ਿਧਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਲਾਤਬ੍ਬਤੋ **ਵ◌ਿਲਾਤੋ**, ਵਧ੍ਤਂ, ਸਿਵ◌ਿਕਾ ਚਾਤਿ ਆਹ "**ਵ◌ਿਲਾਤਨ੍ਤਿ ਸਿਵ◌ਿਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਿਵ◌ਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਚਿਤਕਪਞ੍ਜਰਂ ''ਸਿਵ◌ਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਇਤੋ ਪਟਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਭਵਤੋ ਅਪਗਤਂ । **ਕਤਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਪਿਤਜੀਵਨਕਾਲਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਤ੍ਤਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਪਬ੍ਬਜਿਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਰਣੋ**, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵ◌ੋ **ਧਮ੍ਮਚਰਣਭਾ**ਵ◌ੋਤਿ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਮੇਵ ਵਦਤਿ। **ਏਵ◌ਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ''ਸਾਧੁਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਵ◌ਂ ''ਸਾਧੁਸਮਚਰਿਯਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ **ਯੋਜਨਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ''ਸਾਧੁਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਗਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਧਮ੍ਮਸਮਕੁਸਲਪੁਞ੍ਞਪਦਾਨਿ। **ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵ◌ੇਵਚਨਾਨੀ**ਤਿ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਦਸਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਪਦਾਨਿ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੫੪. ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞਞ੍ਞ** ਸਞ੍ਞੀਤਿਅਨਾਰੁਲ੍ਹਂ ਤੇਨ ਤਦਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। "ਵ◌ਂ**ਸੋ**ਵ◌ਾ"ਤਿ ਪਦਤ੍ਤਯੇਨ ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਦੀਘਾਯੁਕਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ...ਪੇ॰... ਅਚ੍ਚਯੇਨਾ''ਤਿ। **ਤੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਦਿਟ੍ਠਭਾਵ◌ੇਨੇਵ। ਅਚਿਰਕਾਲਨ੍ਤਰਿਕਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਜਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਪਬ੍ਬਜਿਤਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ ਰਾਜਾ**"ਤਿ ਆਹ ਯਥਾ ''ਨ੍ਹਤ੍ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਥਂ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਧਂ ਵ◌ਿਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਾਲਂ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

ਮਹਾਜਨਕਾਯਅਨੁਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੫੫. "**ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਸਂ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇ ਸਂਭਤ੍ਤਤਂ, ਸਂਵ◌ੇਗਬਹੁਲਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯਤੋ ਸੁਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਤਵਰਵ◌ਾਰਣੋ ਵ◌ਿਯ ਅਯੋਮਯਬਨ੍ਧਨਂ ਘਨਬਨ੍ਧਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿਂਸੁ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿ ਨ ਤਾਵ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ।

ਯਦਾ ਪਨ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਯਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਵ **ਇਮੇ** ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਮ ਗਮਨਂ **ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ,** ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਚ ਮਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਨ੍ਨਿਸੀ**ਵ◌ੇ**ਸੂ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ। **ਸਣਤੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਸਣਤਿ ਵ◌ਿਯ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤਿ ਵ◌ਿਯ।

ਅਵਿਵੇਕਾਰਾਮਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਭਿਰਤਿਵਿਵੇਕਾਨਂ। **ਅਯਂ ਕਾਲੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਮਮ ਗਮਨਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਕਾਲੋ। **ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਪਨ ਪਗੇਵ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ। ਪਾਰਮਿਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਉਪਰਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਦਿਬ੍ਬਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ''ਕਾਮਂ ਤਚੋ ਚ ਨ੍ਹਾਰੁ ਚ, ਅਟ੍ਠਿ ਚ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤੂ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨, ੨੩੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੫; ੮.੧੩; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੭, ੧੯੬) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ **ਚਤੁਰਙ੍ਗਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ। ਵੂਪਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ।

ਅਞ੍ਞੇਨੇਵਾਤਿ ਯਤ੍ਥ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਤਦਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ। ਕਾਮਂ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਨਾਭਿਟ੍ਠਾਨਿਯੋ, ਤਦਾ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਞ੍ਞੇ ਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਯੋਗੀਨਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਾਰੁਪ੍ਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਦਞ੍ਞੋ ਪਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਪ੍ਪਦੇਸੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਬਹੁਜਨੋ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸੋ ਇਦ੍ਧੋ ਫੀਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਤੇ ਤਂ ਤਂ ਜਨਪਦਦੇਸਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਤਾ "**ਅਞ੍ਞੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਾਭਿਮੁਖਾ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਅਞ੍ਞੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਾਭਿਮੁਖਾ,** ਨ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦਿਪਬ੍ਬਤਾਭਿਮੁਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਅਭਿਨਿਵੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. ਕਾਮਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿ, ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਪਨ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰਹੋਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਹੋ ਜਨਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ, ਤੇਨ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਭਾਵੇਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਿਵੇਕਮਾਹ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਚਾਰਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਨਿਲੀਨਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਸਟਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਣਿਕਾਭਾਵੇਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਂ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਮਾਹ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦਿਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਕਾਮਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਾਪਿ ਜਾਤਿਮਰਣਾਨਿ ਏਵ, ਮਰਣਜਾਤਿਯੋਵ ''ਜਾਯਤਿ ਮੀਯਤੀ''ਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ''ਚਵਤਿ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਨੇਸਂ ਗਹਣਂ, ਅਥ ਖੋ ਨਾਨਾਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਛਾਪਤ੍ਤਿਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਨੇ ''ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਵਸੇਨ ਨਿਯਮਨਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਜਰਾਮਰਣਮੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ** ਆਦਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਮ੍ਭੇ ਤਸ੍ਸ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਅਗ੍ਗਤੋ ਯਾਵ ਮੂਲਂ ਓਤਰਣਂ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਭਵਗ੍ਗਤੋ ਓਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯਾ**"ਤਿ।

ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰਾਤਿ ਉਪਾਯੇਨ ਮਨਸਿਕਰਣਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰਪਰਿਯਾਯਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਸਰੂਪਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰਭਾਵਤੋ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਅਸੁਭਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਤਦਹੋਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਕਿਮ੍ਹਿ ਨੁ ਖੋ ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। **ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਮਨਸਿਕਾਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਏਕੋ। ਕੋ ਪਨ ਸੋਤਿ? ਅਨਿਚ੍ਚਮਨਸਿਕਾਰੋਵ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਚਵਤਿ ਚ, ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਉਦਯਵਯਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਦ੍ਧੁਵਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਬ੍ਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ ਯਾਥਾਵਮਨਸਿਕਾਰਤਾਯ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ । **ਇਤੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾ "**ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾ**"ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਥਮਾਹ। **ਸਮਾਗਮੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਮੋ ਅਹੋਸਿ। **ਕਿਂ ਪਨ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਪਨ ਤਂ ਜਰਾਮਰਣਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਜਾਤੀ**"ਤਿ। ''ਜਾਤਿਯਾ ਖੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਕਿਮ੍ਹਿ ਨੁ ਖੋ ਸਤਿ ਜਰਾਮਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਕਿਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਕਾਰਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਯਂ ਹੋਤਿ, ਅਸਤਿ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰਿਕਾਰਣਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇ ''ਜਾਤਿਯਾ ਖੋ ਸਤਿ ਜਰਾਮਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ

ਕਾਰਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਗਮੋ ਅਹੋਸੀਤਿ। **ਸਬ੍ਬਪਦਾਨੀ**ਤਿ ''ਕਿਮ੍ਹਿ ਨੁ ਖੋ ਸਤਿ ਜਾਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤਾਨਿ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਨਵ ਪਦਾਨਿ।

ਦ੍ਵਾਦਸਪਦਿਕੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਇਧ ਯਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਕਾਮੋ ਤੇਸਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਕਾਰਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵਂ ਪਠਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਅਨਾਗਤਂ ''ਦੁਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਗਹਣੇ ਅਤੀਤੋ ਤਤਿਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਹਿ ਅਤੀਤੋ ਭਵੋ"**ਤਿ। ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸਾਪਿ ਭਵਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਕਾਰਣੇ ਪਨ ਗਹਿਤੇ ਫਲਂ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨਾਗਤੋਪਿ ਅਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਏਵ, ਯਤੋ ਪਰਤੋ ''ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨਾਗਤਦ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਕਾ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੇਹਿ। **ਨ ਘਟਿਯਤਿ** ਨ ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਤਿ। **ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਹਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਘਟਨੇ ਕਾਰਣਮਾਹ। **ਅਦਿਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਅਨਵਬੁਦ੍ਧੇਹਿ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਸਤਿ ਅਨੁਬੋਧੇ ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਵਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ। **ਤੇ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾ। **ਭਵਉਪਾਦਾਨਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਭਵਉਪਾਦਾਨਤਣ੍ਹਾਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨੇਵ। **ਦਿਟ੍ਠਾ** ਤਂਸਭਾਵਤਂਸਹਗਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸਮਾਨਯੋਗਕ੍ਖਮਤ੍ਤਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੭੦) **ਕਥਿਤਾਵ,** ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਇਧ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੫੮. ਪਚ੍ਚਯਤੋਤਿ ਹੇਤੁਤੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਿਮ੍ਹਿ ਨੁ ਖੋ ਸਤਿ ਜਰਾਮਰਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹਿ ਹੇਤੁਪਰਮ੍ਪਰਾਵਸੇਨ ਫਲਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯ ''ਕਿਮ੍ਹਿ ਨੁ ਖੋ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਚਾਰਣਾਯ ''ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਖੋ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਭੂਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਗ੍ਗਹਿਤੇ ਤਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨਾਮ, ਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਨਾਮਰੂਪੇ ਖੋ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੮), ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਕਮ੍ਮੂਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਸਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਸਙ੍ਖਾਤਆਰਮ੍ਮਣਤੋ, ਅਤੀਤਭਵਸਙ੍ਖਾਤਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵਾ। ਅਤੀਤਦ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਯਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਤੀਤਭਵਤੋਪਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨਾਮ। **ਉਭਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ। **ਨਾਮਰੂਪਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਅਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਾਮਰੂਪਤੋ ਪਰਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ"**ਤਿ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇ ਹੋਨ੍ਤੇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਨਾਮਸ੍ਸ, ਰੂਪਸ੍ਸ, ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਯੇ ਹੋਨ੍ਤੇ। **ਨਾਮਰੂਪੇ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇ ਹੋਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਥਾ ਨਾਮੇ, ਰੂਪੇ, ਨਾਮਰੂਪੇ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇ ਹੋਨ੍ਤੇਤਿ ਚਤੁਵੋਕਾਰਏਕਵੋਕਾਰਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਵਸੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, **ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਹੋਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਵਸੇਨੇਵ। **ਏਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਨਾਮਰੂਪਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। **ਜਾਯੇਥ ਵਾ...ਪੇ॰... ਉਪਪਜ੍ਜੇਥ ਵਾ**ਤਿ ''ਸਤ੍ਤੋ ਜਾਯਤਿ...ਪੇ॰... ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਹੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਾਦਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਤੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਤਦੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਨਾਮਰੂਪਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਦ੍ਵਯਮੇਵ।

ਪਞ੍ਚ ਪਦਾਨੀਤਿ ''ਜਾਯੇਥ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਦਾਨਿ। ਨਨੁ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਤਤਿਯੇਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਾਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨਾਨੀਤਿ ਆਹ **"ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਪਰਾਪਰਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧੀਹੀ"**ਤਿ। **ਪੁਨ ਤਂ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਮੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ''ਯਦਿਦ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ **ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ** ਨਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਵਤ੍ਵਾ। ਅਨੁਲੋਮਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ। ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ

ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ, ਸੋ ਚ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੰਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ **ਅਨੁਲੋਮਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ।** ਜਾਤਿਆਦਿਕੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਿਹਿਤੇਨ ਕਤੰ ਸਮੂਹਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਜਾਤਿ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਰਾਸਿਸ੍ਸਾ"**ਤਿ।

੫੯. ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੇਕਵਾਰੰ ਸਮੁਦਯਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਸਮੁਦਯੋ ਸਮੁਦਯੋ"**ਤਿ ਆਮੇਡਿਤਵਚਨੰ ਅਵੋਚ। ਅਥ ਵਾ ''ਏਵੰ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਨ ਕੇਵਲੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦੰ, ਅਥ ਖੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮੁਖੇਨ ਇਧ ਸਮੁਦਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਮੁਖੇਨ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤੰ ਵਦਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਯੋ ਭਵਨ੍ਤਾ ਇਧ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਤੇ ਸਾਮਞ੍ਞਰੂਪੇਨ ਬਜਾਪਨਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਸਮੁਦਯੋ ਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ ਆਹ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਯੰ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤੰ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ, (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੯) ਤੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ''ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਪਞ੍ਞਾ ਵੇਸਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਨਾਯੰ ਦੋਸੋ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਯਾਤਿ **ਚਕ੍ਖੁ। ਞਾਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਮੁਦਯੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ ਅਵਬੁਦ੍ਧੋ, ਏਵੰ ਕਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਪਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਤੰਤੰਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਕਾਰਤੋ ਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ। **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ, ਖਣਤੋ ਚ, ਸਰੂਪਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ, ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਓਭਾਸਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸਮੁਦਯਸਭਾਵਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਸ੍ਸ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਕਿਲੇਸਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਵਿਧਮਨਵਸੇਨ ਅਵਭਾਸਕਭਾਵੇਨ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **"ਯਥਾਹਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ। ਕਥੰ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਚੇਤਿ ਆਹ **"ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ। ''ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਚਕ੍ਖੁਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੂਤਿ ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮੋ। **ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਭਾਵੋ ਤੇਨ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਦੇਹਿ। **"ਕਿੰ ਕਥਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਾਮਰੂਪਾਦਿਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸਭਾਵਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤੰ ਕਥਿਤੰ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚਯਸਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ **"ਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੬੧. ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਯ **"ਅਯ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਦੀਨੰ ਮਗ੍ਗਨਟ੍ਠੇਨ **ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹੇਸਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਬੋਧਾਯਾ"**ਤਿ। ਬੋਧਪਦਸ੍ਸ ਭਾਵਸਾਧਨਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਾ ਯਾਵਦੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਤ੍ਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਨਿਬ੍ਬਾਨਬੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਏ**ਵ ਵਾ"ਤਿ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰਮੰ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੫, ੨੧੭; ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੪) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਏਕਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਤੇਨ ਬੋਧ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਤ੍ਤਮਾਹ। **ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਪਠਮਾਵਿਭਤ੍ਤਿਦੀਪਕੇਹਿ ਪਦੇਹਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਕਥਿਤੰ** ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਰੋਧੰ।

੬੨. **ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਏਤੇਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ''ਚਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਦੇਹਿ। **ਨਿਰੋਧਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤਮੇ**ਵਾਤਿ ''ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤਮੇਵ **ਕਥਿਤੰ** ਪੁਬ੍ਬਾਰਮ੍ਭਭਾਵਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਨਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **"ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੬੩. **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧਜਾਨਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ। **ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਸੂ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਾਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਸੁ, ਉਪਾਦਾਨਿਯੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਵਹਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵਚਨਂ। **ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਚਰਿਮਭਵੇ ਬੋਧਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਤਥੇਵ ਪਟਿਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਬ੍ਬੇਯੇਵ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ, ਪਧਾਨਾਨੁਯੋਗੋ ਚ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰਂ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚਿਰਕਾਲਪਰਿਭਾਵਨਾਯ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਾਯ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਕਿਚ੍ਛਂ ਵਤਾਯਂ ਲੋਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪, ੧੦) ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਚੇਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਛਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸਮ੍ਮਸਨਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਤਾਵ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਾਧੀਨਤਾਯ, ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਪਖਤਤ੍ਤਾ, ਅਸੇਚਨਕਸੁਖਵਿਹਾਰਤਾਯ, ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਤਾਯ ਚ ਆਨਾਪਾਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗੋ। **ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਾਦਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਗਹਿਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਗਾਮਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ‘‘ਅਨੁਕ੍ਕਮ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ।

ਇਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯੋ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਪਠਮੋ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਰੂਪਸ੍ਸ, ਪਰਿਮਾਣਸ੍ਸ ਚ ਬੋਧਕੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਨਿਪਾਤਾਨਂ,ਆਵੁਤ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਵਧਾਰਣਞ੍ਚ ਵਾਕ੍ਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਇਦਂ ਰੂਪਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਰੂਪਂ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਰੂਪਂ ਨਤ੍ਥੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ **“ਰੂਪ੍ਪਨਸਭਾਵ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, **“ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਭੇਦ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ, ਤਦੁਭਯੇਨਪਿ ‘‘ਇਦਂ ਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੋ ਸਭਾਵੋ। **ਰਸੋ** ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਪਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ** ਤਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰਭਾਵੋ। **ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ** ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਂ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **“ਅਨਵਸੇਸਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਂ ਰੂਪਂ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ’’ ਰੂਪਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਯਾਦਾਨਵਸੇਨ ਨਿਯਾਮਨਤੋ। ‘‘ਇਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਇਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੋ ਬਾਲੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧) ਵਿਯ ਪਕਾਰਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **“ਇਤੀਤਿ ਏਵ”**ਨ੍ਤਿ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਾ, ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਰੋਧਨਿਰੋਧੀ ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਵਾਚਕੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਭਵਸਿਦ੍ਧਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋ, ਰੂਪਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **“ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ”**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਸ੍ਸ ਬਲਵਤਾਯ ਸੋ ਏਵ ਗਹਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਗਹਿਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਉਤੁਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **“ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਲਵਸੇਨ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣਂ। **ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਖਣਤੋ ਉਦਯਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ। ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਹਿ ਪਠਮਂ ਉਦਯਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਪੁਨ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਖਣਵਸੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਰੂਪਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਤੋ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵੇ ਅਭਾਵਤੋ। **ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧਾ ਕਮ੍ਮਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਹਾਰਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ। **ਰੂਪਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **“ਵਿਪਰਿਣਾਮਲਕ੍ਖਣ”**ਨ੍ਤਿ ਭਙ੍ਗਕਾਲਵਸੇਨ ਹੇਤਂ ਵਯਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਪਠਮਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਖਣਵਸੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਪਾਕਤਿਕਵਿਪਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨੇਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨੇਪਿ।

“ਇਤਿ ਵੇਦਨਾ”ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਰੂਪੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਯਂ ਵੇਦਨਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੇਦਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵੇਦਯਿਤ…ਪੇ॰… ਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵੇਦਯਿਤਸਭਾਵਂ…ਪੇ॰… ਵਿਜਾਨਨਸਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ **ਸਭਾਵ**- ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਵੇਦਯਿਤਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਭਵਨਸਭਾਵਂ। **ਸਞ੍ਜਾਨਨਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਨੀਲਂ ਪੀਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਸਭਾਵਂ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਯੂਹਨਸਭਾਵਂ। **ਵਿਜਾਨਨਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਲਦ੍ਧਿਸਭਾਵਂ। **ਸੁਖਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਦਸਞ੍ਞਾਦੀਨਂ, **ਫਸ੍ਸਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤਨਾ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਂ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਲੋਕਿਯਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਯਥਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ, ਏਸ ਨਯੋ ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਤੀਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੂ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। ‘‘ਫੁਟ੍ਠੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਫੁਟ੍ਠੋ ਚੇਤੇਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੯੩) ਵਚਨਤੋ **“ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ”ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ**। ‘‘ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੨੪੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੭) ਵਚਨਤੋ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ “ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯਾ”**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਤੇਸਂ ਯੇਵਾ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ‘‘ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਫਸ੍ਸਨਾਮਰੂਪਾਨਂਯੇਵ **ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਪਦਮ੍ਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ,** ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਪਨ ਰੂਪੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਵੀਸਤਿ ਖਣਤੋ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਉਦਯਲਕ੍ਖਣਾਨਂ, ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਵੀਸਤਿ ਖਣਤੋ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਏਵ ਵਯਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਚਾਤਿ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਉਦਯਵਯਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਸਮੁਦਯੋਤਿ, ਤਥਾ ਤੇਸਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਰੋਧੋ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਨ ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵਾਤਿ। ਏਵਂ ਏਤਾਨਿ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਯਥਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣੇ ਤਿਕ੍ਖੇ ਸੂਰੇ ਪਸਨ੍ਨੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਨ੍ਤੇ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਂ ਭਙ੍ਗਞਾਣਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤੇ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ।** ਪਗੇਵ ਹਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮੁਖੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇਨ ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਭਤਾਨੁਭਾਵਂ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪਟਿਪਦਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣਂ ਅਪਰਿਮਿਤਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਯਾ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਭਾਵਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਦਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟੇਤਿ, ਤਦਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ , ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਞ੍ਚ ਤਥਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਞੇਯ੍ਯਾਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ‘‘ਸਵਾਸਨਪ੍ਪਹਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਯਿਦਂ ਪਹਾਨਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧੋਤਿ ਆਹ **“ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨਾ”**ਤਿ। **ਆਸਵਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹੀ**ਤਿ ਭਵਤੋ ਆਭਵਗ੍ਗਂ, ਧਮ੍ਮਤੋ ਆਗੋਤ੍ਰਭੁਂ ਸਵਨਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਆਸਵਸਞ੍ਞਿਤੇਹਿ ਰਾਗੋ, ਦਿਟ੍ਠਿ, ਮੋਹੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ। ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਞ੍ਚੇਤਂ, ਪਾਲਿਯਂ ਯਦਿਦਂ ‘‘ਆਸਵੇਹੀ’’ਤਿ, ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਲੇਸਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨਾਮ ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸੇਹਿ **ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ** ਵਾ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਯਥਾਸਕਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਚ। **ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨਾਮ।

ਸਬ੍ਬਬਨ੍ਧਨਾਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾਪਿ ਭਵਸਞ੍ਞੋਜਨਾ, **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ** ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਕਾਰੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਵਿਕਸਿਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੋ**ਤਿ ਸਾਤਿਸਯਂ ਞਾਣਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੋ। **“ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨੀ”**ਤਿਆਦਿ ਯੇਹਿ ਞਾਣੇਹਿ ਸੁਵਿਕਸਿਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੋ, ਤੇਸਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸਨਂ। ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਾਨਿ ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਾਮ। **ਸਕਲੇ ਚ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਂਸੇ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ

ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ। ਯਦਾ ਹਿ ਲੋਕਨਾਥੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਸਬ੍ਬੇ ਗੁਣੇ ਹਤ੍ਥਗਤੇ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਤਤੋ ਪਰਂ ''ਹਤ੍ਥਗਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤਾਪਰਿਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗਾਥਾਨਮਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। ਪਰਤੋ ਪਨ **ਅਯੋਘਨਹਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਯੋ ਹਞ੍ਞਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਯੋਘਨਂ,** ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਅਯੋਕੂਟਂ, ਅਯੋਮੁਟ੍ਠਿ ਚ, ਤੇਨ ਅਯੋਘਨੇਨ ਹਤਸ੍ਸ ਪਹਤਸ੍ਸ। **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਜਲਤੋ ਜਾਤਵੇਦਸੋ**ਤਿ ਜਲਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ, ਅਨਾਦਰੇ ਵਾ ਏਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੂਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। **ਯਥਾ ਨ ਞਾਯਤੇ ਗਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਗਤਿ ਨ ਞਾਯਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਅਯੋਮੁਟ੍ਠਿਕੂਟਾਦਿਨਾ ਪਹਤਤ੍ਤਾ ਅਯੋਘਨੇਨ ਹਤਸ੍ਸ ਪਹਤਸ੍ਸ ਅਯੋਗਤਸ੍ਸ, ਕਂਸਭਾਜਨਾਦਿਗਤਸ੍ਸ ਵਾ ਜਲਮਾਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਸਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ। **ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਞਾਯੇਨ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਚਤੂਹਿਪਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ, ਆਸਵੇਹਿ ਚ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਕਾਮਬਨ੍ਧਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਾਮੋਘਭਵੋਘਾਦਿਭੇਦਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਓਘਞ੍ਚ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਕਾਮਬਨ੍ਧੋਘਤਾਰੀਨਂ** ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿਤਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਾਤੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤਾਯ **ਅਚਲਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮਂ **ਸੁਖਂ ਪਤ੍ਤਾਨਂ** ਅਧਿਗਤਾਨਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ **ਗਤਿ** ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਭੇਦਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ''ਅਯਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਨਤ੍ਥਿ** ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਜਾਤਵੇਦੋ ਵਿਯ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਭਾਵਮੇਵ ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਏਵਂ ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੫੩) ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਦੁਤਿਯਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਯਨ੍ਨੂਨਾਤਿ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, **ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤੀਤਿ ਆਹ **"ਯਦਿ ਪਨਾਹ"**ਨ੍ਤਿ। **"ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ"**ਤਿਆਦਿ ਯਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹੇਸੁ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ, ਏਵਮੇਵ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਤੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾਹਾਦਯੋ ਤਥੇਵ ਵਵਤ੍ਥਪੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **"ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ"**ਤਿ ਇਦਂ ਸਤ੍ਤਮਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਰਂ, ਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਓਰਿਮੇ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਵਵਤ੍ਥਿਤਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਅਨਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ''ਅਧਿਗਤੋ ਖੋ ਮਯਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੧; ੨.੩੩੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੨; ਮਹਾਵ॰ ੭, ੮)।

ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋਤਿ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਮੁਖਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤੋ, ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਵਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਮਕਸਤੁਣ੍ਡਸੂਚਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮੁਪਚਿਤਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਞਾਣੇਨ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਤ੍ਤਾਨਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਓਗਾਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਸਰੂਪਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ **"ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾਵ ਦੁਦ੍ਦਸੋ"**ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਦਾਚਿਦੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਪਨ ਦਟ੍ਠੁਮੇਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਸ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁ ਅਨੁ ਬੁਜ੍ਝਨੇ ਕਥਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾਵ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ"**ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਵਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ**

ਅਵਬੋਧਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦੁਕ੍ਕਰਤਰਂ ਵਾ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤਰਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੧੫) ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਵਾ **ਸਨ੍ਤੋ।** ਨਿਬ੍ਬੁਤਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾਯ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ।** ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤੋਤਿ ਵਾ **ਪਣੀਤੋ।** ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰਟ੍ਠੇਨ **ਅਤਪ੍ਪਕੋ** ਸਾਦੁਰਸਭੋਜਨਂ ਵਿਯ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ**, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚਾਤਿ **ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ** ਅਨੁਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ, ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਤੋ **ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ,** ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵੇਨੇਵ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਅਸੇਚਨਕਤਾਯ **ਅਤਪ੍ਪਕਤਾ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਉਤ੍ਤਮਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਨ ਤਕ੍ਕੇਨ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਨਿਪੁਣਞਾਣਗੋਚਰਤਾਯ, ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ **ਨਿਪੁਣੋ।** ਬਾਲਾਨਂ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਏਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ।** ਆਲੀਯਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਸੇਵੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਲਯਾ,** ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਆਲਯਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਣਵਸੇਨ ਸੇਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਲਯਾ,** ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ। **ਆਲਯਰਤਾ**ਤਿ ਆਲਯਨਿਰਤਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਦਿਤਾ** ਅਤਿਵਿਯ ਮੁਦਿਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਨਤੋ। **ਰਮਤੀ**ਤਿ ਰਤਿਂ ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਕੀਲ਼ਤਿ ਲਲ਼ਤਿ। ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਕਾਮਗੁਣੇ, ਏਵਂ ਰਾਗਮ੍ਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਦੁਵਿਧਮ੍ਪੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਠਾਨ-ਸਦ੍ਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **“ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ **ਠਾਨਂ,** ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ। **ਇਮੇਸਂ** ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ **ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ,** ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋਵ। **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ** ਯਥਾ ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾ , ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ,** ਤੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਪਚ੍ਚਯਲਕ੍ਖਣੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਫਲਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ।** ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਏਵ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੭੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥਾਦਿਪਦਾਭਿਧੇਯ੍ਯਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ।** ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਸ੍ਮਾ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁ। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੂਪਸਮਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਾ ਚ ਸਵਿਸੇਸਂ ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**”ਤਿ, ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵੂਪਸਮਪਰਿਯਾਯੋ ਞਾਯਾਗਤੋ ਯੇਵਾਤਿ। ਸੇਸੇਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਉਪਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਉਪਧਿ,** ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ **ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਾ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਤਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ। **ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਰਾਗਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਰੂਪਰਾਗਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸਭੂਤਾ ਰਾਗਾ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾ ਇਧ ਕਿਲੇਸਰਾਗਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਲੋਭਵਿਸੇਸਾ ਏਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਰੀਤਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰਿਣਤਂ, ਦੁਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰਿਣਤਂ, ਮੂਲ਼੍ਹਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰਿਣਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੧) **ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਂ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ। **ਭਵੇਨ ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਭਵੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰਂ। ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿਭਾਵੇਨ **ਸਂਸਿਬ੍ਬਤਿ, ਫਲੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਮ੍ਮਂ** ਸਤਣ੍ਹਸ੍ਸੇਵ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਭਾਵਤੋ। **ਤਤੋ ਵਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਂ** ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਤੋ। ਚਿਰਨਿਸਜ੍ਜਾਚਿਰਭਾਸਨੇਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਆਗਿਲਾਯਨਤਾਲੁਗਲਸੋਸਾਦਿਵਸੇਨ **ਕਾਯਕਿਲਮਥੋ ਚੇਵ ਕਾਯਵਿਹੇਸਾ ਚ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ, ਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ, ਪਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਕਾਯਪਰਿਸ੍ਸਮੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਪਰਿਸ੍ਸਮੋਵ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ‘‘ਨ ਚ ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਹੇਸੇਸੀ’’ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧੦)। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਯਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮ, ਸੋ ਮਮ ਕਿਲਮਥੋ ਅਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਹੇਸਾ ਚਾਤਿ **ਉਭਯਂ ਪੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ,** ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

੬੫. ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਨਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਂ। **ਸੋਤਿ** ''ਅਪਿਸ੍ਸੂ''ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ। ਵ**ਿਪਸ੍ਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿ-ਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਵਾ **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ।** ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋਪਿ ਹਿ ਅਕਾਰੋ ਹੋਤਿ ਯਥਾ''ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾਯ ੧੧)। ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਂਵਿਭਾਗਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮਧਿਗਤਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤਾ, ਗਾਥਾਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਾਰੇਨ ਹਿ ਗਾਥਾਨਂ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤਾ। **ਗੋਚਰਾ ਅਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਉਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਬ੍ਬਤਾਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤਬ੍ਬਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੂ"**ਤਿ।

ਯਦਿ ਸੁਖਾਪਟਿਪਦਾਵ ਕਥਂ ਕਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਆਹ **"ਪਾਰਮੀਪੂਰਣਕਾਲੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਮਾਦੀਨਿ** ਦੁਪ੍ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਨਿ **ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਹ**-ਇਤਿ ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ''ਏਕਂਸਤ੍ਥੇ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਹ** ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ, ਏਕਂਸੇਨ ਵਾ **ਅਲਂ** ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਏਵਂ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਲ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਪਦਂ ''ਹਲਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੭੨) ਵਿਯ। **ਰਾਗਦੋਸਫੁਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਫੁਟ੍ਠਵਿਸੇਨ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪੇਨ ਰਾਗੇਨ, ਦੋਸੇਨ ਚ ਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤੇਹਿ। **ਰਾਗਦੋਸਾਨੁਗਤੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸੇਹਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧੇਹਿ।

ਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਗ੍ਗਾਹਾਦੀਨਂ। **ਏਵਂ ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਆਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ। **"ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ, ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚ ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਗਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਯਾ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਗਤਂ, ਞਾਤਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮਰਾਗੇਨ, ਭਵਰਾਗੇਨ ਚ ਰਤ੍ਤਾ** ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਨਿਵੁਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ, **ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤਾ** ਵਿਪਰੀਤਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ **ਨ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ** ਯਾਥਾਵਤੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਏਵਂ ਗਾਹਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਭਾਵੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ। ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤਤਾਪਿ ਨੇਸਂ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਭਾਵੇਨੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਤਮੋਖਨ੍ਧੇਨ ਆਵੁਟਾ"**ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਯਮੇਵ ਚੋਦਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਯਂ ਇਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ, ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਦਿਤੋ ''ਕਿਂ ਮੇ ਅਞ੍ਞਾਤਵੇਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੯੯) ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣਧਮ੍ਮਤਾ ਵਾਤਿ ਆਹ **"ਕਿਂ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਾਤਵੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਉਨ੍ਨਾਦੇਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਵਕਭਾਵੂਪਗਮਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਰੂਪੇਨ। ਤਿਵਿਧਂ ਕਾਰਣਂ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੋ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਾਤਿਸਯਂ ਗਾਰਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਸ੍ਸ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਰਾਗਾਦਯੋ ਕਿਲੇਸਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰਾਯਕਰਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਚਿਰਪਰਿਭਾਵਨਾਯ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਿਯਤਾਯ ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਨੋ ਵਿਯ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਪੁਰਿਸਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਅਨੇਕਸਤਯੋਜਨਾਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਸੁਨਿਚਿਤਂ ਘਨਸਨ੍ਨਿਵੇਸਂ ਕਣ੍ਟਕਦੁਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਅਧਿਸੇਨ੍ਤਿ। ਦੂਰਪ੍ਪਭੇਦ ਦੁਚ੍ਛੇਜ੍ਜਤਾਹਿ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਿਯਤਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਥਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਨ੍ਤੋ ਆਮਟ੍ਠਤਾਯ **ਕਞ੍ਜਿਕਪੁਣ੍ਣਲਾਬੁ** ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਕਤਾਯ **ਤਕ੍ਕਭਰਿਤਚਾਟਿ** ਸ੍ਨੇਹਤਿਨ੍ਤਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨ **ਵਸਾਤੇਲਪੀਤਪਿਲੋਤਿਕਾ**; ਤੇਲਮਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ **ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਹਤ੍ਥਾ** ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਹੀਨੂਪਮਾ ਚੇਤਾ ਰੂਪਪ੍ਪਬਨ੍ਧਭਾਵਤੋ, ਅਚਿਰਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਚ ਮਲੀਨਤਾਯ, ਕਿਲੇਸਸਂਕਿਲੇਸੋ ਏਵ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯਤਰੋ ਅਨਾਦਿਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ, ਅਨੁਸਯਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤਿਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਾ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯਤਾਯ ਏਵਂ ਗਮ੍ਭੀਰਦੁਦ੍ਦਸਦੁਰਨੁਬੋਧਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਉਪਮਾ ਹੀਨੂਪਮਾਵ।

ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨੇਨ ਸੁਪਾਕਟੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਬਦ੍ਧਂ, ਸਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵਨਾਧੀਨਾ, ਤਂ ਸਤ੍ਥਰਿ, ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਸਾਦਾਯਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਲੋਕੇ ਸਮ੍ਭਾਵਨੀਯਸ੍ਸ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ

ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾਹੇਤੁਕੋਤਿ ਪਨਾਲ਼ਿਕਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਯਾਚਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਪਿਚਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੬੬. ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰੋ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਵਿਯ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਜੇਟ੍ਠਕਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਭਵਨੇ **ਜੇਟ੍ਠਕਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ।** ਸੋ ਹਿ ਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਕਾਮਦੇਵਲੋਕੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਚ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ। ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਭੂਤਂ ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਰਜਂ,** ਅਪ੍ਪਰਜਂ ਅਕ੍ਖਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ ਯੇਸਂ ਤੇ ਤਂਸਭਾਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਯੇਸਂ ਤੇ ਤਂਸਭਾਵਾ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸ੍ਸਵਨਤਾ**ਤਿ ‘‘ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮, ੪੦੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੪, ੪੪੪) ਵਿਯ ਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਯਾ”**ਤਿ। **ਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਨਾਦਿਦਸਵਿਧਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਂ ਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ **“ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਂ** ਪਨ ‘‘ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਸੇਨਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੨) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਸਰਣਗਮਨਪਰਹਿਤਪਰਿਣਾਮਨਦ੍ਵਯ ਪਕ੍ਖਿਪਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੭. ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯੇਸੁ ਗਾਰਵਵਸੇਨ ਗਰੁਕਰਪਤ੍ਥਨਾ **ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ,** ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਥਨਾ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਯਾਚਨ”**ਨ੍ਤਿ। ਪਦੇਸਵਿਸਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਆਵੇਣਿਕਭਾਵਤੋ ਇਦਂ ਞਾਣਦ੍ਵਯਂ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **“ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂਤਿ ਨਾਮ”**ਨ੍ਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨਂ **“ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੂ”**ਤਿ ਨਾਮਂ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਯਤੋ ਤਾਨਿ ਞਾਣਾਨਿ ਵਿਜ੍ਜੂਪਮਾਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਪਨ ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਯਤੋ ਤਂ ਵਜਿਰੂਪਮਾਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ‘‘ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਨ੍ਦਕਿਲੇਸਾ **“ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹਲਕਿਲੇਸਾ **“ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ”**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਤਿਕ੍ਖਾਨਿ** ਸੂਰਾਨਿ ਵਿਸਦਾਨਿ, ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਮੁਦੂਨਿ। ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਆਕਾਰਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦੂਹਨਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇ ਵਦਤਿ। **ਸੁਨ੍ਦਰਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਾ। **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** ਪਨ ‘‘ਯੇਸਂ ਆਸਯਾਦਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ, ਤੇ ਸ੍ਵਾਕਾਰਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧੪) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਇਮਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਤੋ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਸੁਨ੍ਦਰਤਾਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਸੁਨ੍ਦਰਤਾਤਿ। **ਕਾਰਣਂ** ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ, ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ। **ਪਰਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਂ। ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਾਵਹਂ ਵਜ੍ਜਂ ਵਿਯ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਰਲੋਕਞ੍ਚੇਵ ਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ”**ਤਿ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਤੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ‘‘ਪਰਲੋਕੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਰ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ”**ਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ’’ਦਿਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੇ ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਭਾਵਸਾਧਕਪਾਲ਼ਿ। ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਲਵਭਾਵੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਬਲਵਭਾਵੋ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਨਤ੍ਥਿਤਾਵਸੇਨ ‘‘ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਆਦਯੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੧) ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਇਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ, ਅਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ। ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਯੋਤਿ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਪਞ੍ਞਾਸ ਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਭੇਦੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਏਵ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਲੋਕੋ,** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਭੂਤੋ ਲੋਕੋ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਲੋਕੋ,** ਸੁਗਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਲੋਕੋ** ਸੁਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯੋ ਕਮ੍ਮਭਵੋ। ਦੁਗ੍ਗਤਿਸਙ੍ਖਾਤਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਦੁਗ੍ਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਕਮ੍ਮਭਵਾ **ਵਿਪਤ੍ਤਿਭਵਲੋਕਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਲੋਕਾ।**

ਪੁਨ ਏਕਕਦੁਕਾਦਿਵਸੇਨ ਲੋਕਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਏਕੋ ਲੋਕੋ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਹਾਰਾਦਯੋ ਹਿ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਲੋਕੋ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **“ਏਕੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ”**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੭, ੨੮; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨, ੧੧੨, ੨੦੮) ਯਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਥਾਯ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ ਏਕੋ ਏਕਵਿਧੋ

ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ। “**ਦ੍ਵੇ ਲੋਕਾ**”ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣੰ ਤਸ੍ਸ ਅਲੋਕਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਨਨੁ ਚ ‘‘ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਮ੍ਪਿ ਲੋਕਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨੰ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਨੰ ‘‘ਇਧ ਲੋਕੋ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਨ ਲੁਜ੍ਜਤਿ ਨ ਪਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋ ਗਹਿਤੋ, ਤਥਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਲੋਕੋਤਿ ਤੰਗਹਣਰਹਿਤਾਨੰ ਲੋਕੁੱਤਰਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕਤਾ। ਉਪਾਦਾਨਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਖਨ੍ਧਾ **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ।** ਅਨੁਰੋਧਾਦਿਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾ ਲਾਭਾਦਯੋ **ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ। ਦਸਾਯਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਦਸ ਰੂਪਾਯਤਨਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਬ੍ਬੰ ਤੇਭੂਮਕਕਮ੍ਮੰ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬੰ, ਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਜ੍ਜੰ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮਾ ਵਜ੍ਜ**”ਨ੍ਤਿ। ਯੇਸੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਮਨ੍ਦਾ, ਤੇ ਇਧ ‘‘ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਦੁਕਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦੁਕੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਦਸ ਦਸ ਕਤ੍ਵਾ “**ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਜਾਨਾਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਵਯਤੋ, ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾਦਿਵਸੇਨ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕੇਕਾ।

ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਪ੍ਪਲਿਨੀ,** ਗਚ੍ਛੋਪਿ ਜਲਾਸਯੋਪਿ, ਇਧ ਪਨ ਜਲਾਸਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ “**ਉਪ੍ਪਲਵਨੇ**”ਤਿ। ਯਾਨਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਸਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ **ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨੀ। ਦੀਪਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ, ਇਧੇਵ ਵਾ ‘‘ਅਞ੍ਞਾਨਿਪੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੀਪਿਤਾਨਿ। **ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਟਨੰ ਨਾਮ ਞਾਣੁਗ੍ਘਟਨੰ, ਞਾਣੇ ਉਗ੍ਘਟਿਤਮਤ੍ਤੇ ਏਵ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਪਞ੍ਚਿਤੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਮੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ।** ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਹਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਨੇਯ੍ਯੋ। ਸਹ ਉਦਾਹਟਵੇਲਾਯਾ**ਤਿ ਉਦਾਹਾਰੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਉਦਾਹਟਮਤ੍ਤੇ ਏਵ। **ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਭਿਸਮਯੋ। **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਯੰ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਦੀਪਿਯਮਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ “**ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ “**ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਹੇਤੁ, ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨ ਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਮਗ੍ਗੰ ਵਾ ਫਲੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਝਾਨੰ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਦਪਰਮੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦਮੇਵ ਪਰਮੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ‘‘ਪਦਪਰਮੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯੇਤਿ ਯੇ ਦੁਵਿਧੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਭਙ੍ਗੇ **ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੇਨ। **ਵਿਪਾਕਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਦੁਹੇਤੁਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਿ ‘‘ਵਿਪਾਕਾਵਰਣਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਕਿਲੇਸਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਰਹਿਤਾ। **ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਰਹਿਤਾ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ। **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਹੀਨਾ, ਭਵਙ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਪਿ ਯਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗੰ ਲੋਕੁੱਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਏਵ ਨਾਮ। **ਅਭਬ੍ਬਾ ਨਿਯਾਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਭਬ੍ਬਾ। “**ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨਾ**”ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

“**ਰਾਗਚਰਿਤਾ**”ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ [ਪਰਮਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯਨ੍ਤਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ –

‘‘ਸਾ ਏਸਾ ਪਰਮਤ੍ਥਾਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਰਹੰ।

ਨਿਧਾਨਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥ-ਮਞ੍ਜੂਸਾ ਨਾਮ ਨਾਮਤੋ''ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਮਹਾਟੀਕਾਯ ਨਿਗਮਨੇ ਸਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ)]
ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੦. **ਆਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਜਾਨਾਪਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਲੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਉਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ ਥਿਰੋ ਚ, ਨ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ, ਮਿਸ੍ਸਕਪਬ੍ਬਤੋ ਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸੇਲੇ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨੀ"**ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਪਬ੍ਬਤਸਦਿਸੋ ਚ ਹੋਤਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਾਸਾਦਸਦਿਸੋ ਚ, ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਯਾਯੋ ਵਾ ਇਧ ਧਮ੍ਮ-ਸਦ੍ਦੋ । ਸਾ ਹਿ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਾਸਾਦੋਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। ਤਥਾ ਚਾਹ –

''ਪਞ੍ਞਾਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ, ਅਸੋਕੋ ਸੋਕਿਨਿਂ ਪਜਂ।
ਪਬ੍ਬਤਟ੍ਠੋਵ ਭੂਮਟ੍ਠੇ, ਧੀਰੋ ਬਾਲੇ ਅਵੇਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮)।

"ਯਥਾ ਹੀ"ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੇ ਕੇਦਾਰਪਾਲ਼ਿਕੁਟਿਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਸਯਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਅਨੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ। ਕੁਟਿਕਾਸੁ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਉਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਅਨੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ, ਅਨੁਲ਼ਾਰਭਾਵਤੋ ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਰਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਪਨ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਗ੍ਗਿਤਾਯ ਸਮੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ, ਉਲ਼ਾਰਸਨ੍ਤਾਨਤਾਯ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਉਟ੍ਠੇਹੀਤਿ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਸਙ੍ਖਾਤਸਙ੍ਕੋਚਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਕਿਲਾਸੁਭਾਵਤੋ ਉਟ੍ਠਹ। **ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਤਿਸਯ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਤਾਯ। ਵੀਰਸ੍ਸ ਹਿ ਭਾਵੋ, ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ **ਵੀਰਿਯਂ।** ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ਮਚ੍ਚੁਮਾਰਸ੍ਸਪਿ ਆਯਤਿਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ **"ਮਚ੍ਚੁਕਿਲੇਸਮਾਰਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਾਰਵਿਜਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਂ ਕਿਲੇਸਮਾਰਵਿਜਯੇਨੇਵ ਤਬ੍ਬਿਜਯਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਭਾਵਤੋ। **ਵਾਹਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਂਸਾਰਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਖੇਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਸਮ੍ਪਾਪਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ।

੧੧. ''ਅਪਾਰੁਤਂ ਤੇਸਂ ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਵਿਸਨਮਗ੍ਗੋ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਮਹਾਕਰੁਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। **ਸਦ੍ਧਂ ਪਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੁ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਦਹਨਾਕਾਰਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਖੇਨ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨੀਯਤਾਯ **ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ। ਨ ਭਾਸਿਂ** ਨ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ।

ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਯੁਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. **ਸਲ੍ਲਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਖੋ ਤੇ ਆਵੁਸੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੬੦) ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਦ੍ਦਿਵਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਹੋਸਿ।

੧੫-੬. **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਕਥਂ। ਕਾ ਪਨ ਸਾਤਿ? ਦਾਨਾਦਿਕਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦਾਨਕਥਾ** ਤਾਵ ਪਚੁਰਜਨੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ, ਸੁਕਰਤ੍ਤਾ, ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭਾਵਤੋ ਚ ਆਦਿਤੋ ਕਥਿਤਾ। ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸੀਲੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਸੁ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਭਾਵਤੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੀਲੇਨ ਦਾਯਕਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਵਿਸੁਦ੍ਧਿਤੋ ਪਰਾਨੁਗ੍ਗਹਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਪੀਲ਼ਾਨਿਵਤ੍ਤਿਵਚਨਤੋ, ਕਿਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਕਿਰਿਯਧਮ੍ਮਵਚਨਤੋ, ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਵਚਨਤੋ ਚ **ਦਾਨਕਥਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਕਥਾ** ਕਥਿਤਾ, ਤਞ੍ਚੇ ਦਾਨਸੀਲਂ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਅਯਂ

ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਇਮੇਹਿ ਚ ਦਾਨਸੀਲਮਯੇਹਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤਤਰਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਹਿ ਏਤਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਪਣੀਤਪਣੀਤਤਰਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਾ ਦਿਬ੍ਬਭੋਗਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਸਗ੍ਗਕਥਂ।** ਵਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ, ਸਬ੍ਬਦਾ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਸਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਕਥਾ** ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਤਦਧਿਗਮੁਪਾਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਪਿ, ਪਗੇਵ ਇਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਬਹ੍ਵਾਦੀਨਵਾ, ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਧੁਵਾ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾਤਿ **ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵੋ,** ਹੀਨਾ, ਗਮ੍ਮਾ, ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਾ, ਅਨਰਿਯਾ, ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਾਤਿ ਤੇਸਂ **ਓਕਾਰੋ** ਲਾਮਕਭਾਵੋ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਤਿ **ਤਤ੍ਥ ਸਂਕਿਲੇਸੋ,** ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸੋ** ਚ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਮਗ੍ਗਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਦਿਅਤ੍ਥਜੋਤਕੇਨ ਬੋਧਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੁਖਾਨਂ ਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸੁਖਾਨਂ ਕਾਰਣਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਭੋਗਸੁਖਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਾਨਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਯਮਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਪਨ ਤਂ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਸੁਖਂ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿਯੇਵ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਇਮਾ ਲੋਕੇ ਪਦੇਸਰਜ੍ਜਂ ਸਿਰਿਸ੍ਸਰਿਯਂ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮੁਜ੍ਜਲਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਏਵਂਪਭੇਦਾ ਮਾਨੁਸਿਕਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਯਾ ਚ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਾਦਿਭੇਦਾ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਯਾ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾਸਂ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਇਦਂ ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਂ। **ਭੋਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ “**ਭੋਗੋ**”ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਦੀਨਂ, ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾਨਞ੍ਚ ਉਪਭੋਗਸੁਖਾਨਂ। ਅਵਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨ **ਪਤਿਟ੍ਠਾ। ਵਿਸਮਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਸਨਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਾ ਤਤੋ ਪਰਿਪਾਲਨਤੋ। **ਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਸਨੇਹਿ ਪਰਿਪਾਚਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਓਲੀਯਨਪਦੇਸੋ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਰਾਯਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਰਣਂ। **ਅਵਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਵਿਨਿਪਤਿਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਓਲੁਬ੍ਭਾਰਮ੍ਮਣਂ।

ਰਤਨਮਯਸੀਹਾਸਨਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਸਤ੍ਤਙ੍ਗਮਹਾਸੀਹਾਸਨਸਦਿਸਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਨਿਪਤਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋ। **ਮਹਾਪਥਵਿਸਦਿਸਂ** ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਲਭਾਪਨਤੋ। **ਆਲਮ੍ਬਨਰਜ੍ਜੁਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਲਮ੍ਬਨਰਜ੍ਜੁ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਤੋ, ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੋ, ਏਵਂ ਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਠਿਤਿਯਾ ਚ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ। **ਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਸਮਸ੍ਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਭਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਪਟਿਸਤ੍ਤੁਪਦ੍ਦਵਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਸ੍ਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨ। **ਭਯਪਰਿਤ੍ਤਾਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਭਯਤੋ ਪਰਿਪਾਲਨਟ੍ਠੇਨ। **ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਛੇਰਲੋਭਦੋਸਇਸ੍ਸਾਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਆਦਿਚਿਤ੍ਤਮਲੇਹਿ। **ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਾਦਿਕਚਵਰਾਨਂ। ਏਤੇਹਿ ਏਵ **ਦੁਰਾਸਦਟ੍ਠੇਨ। ਅਸਨ੍ਤਾਸਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤਾਯ ਸਨ੍ਤਾਸਾਭਾਵੇਨ। ਯੋ ਹਿ ਦਾਯਕੋ ਦਾਨਪਤਿ, ਸੋ ਸਮ੍ਪਤਿਪਿ ਕੁਤੋਚਿ ਨ ਭਾਯਤਿ, ਪਗੇਵ ਆਯਤਿਂ। ਧਮ੍ਮਸੀਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਬਲਵਨ੍ਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਬਲਵਤਾਯ। ਦਾਯਕੋ ਹਿ ਦਾਨਪਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿ ਪਕ੍ਖਬਲੇਨ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਆਯਤਿਂ ਪਨ ਕਾਯਬਲਾਦੀਹਿਪਿ। **ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਵਡ੍ਢਿਕਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਮਤਭਾਵੇਨ। ਵਿਪਤ੍ਤਿਭਵਤੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੂਪਨਯਨਂ **ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਸਮ੍ਪਾਪਨਂ,** ਭਵਸਙ੍ਗਾਮਤੋ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸਮ੍ਪਾਪਨਞ੍ਚ **ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਸਮ੍ਪਾਪਨਟ੍ਠੋ।**

ਇਦਾਨਿ ਦਾਨਂ ਵਟ੍ਟਗਤਾ ਉਕ੍ਕਂਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਿਯ ਵਿਵਟ੍ਟਗਤਾਪਿ ਤਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਬੋਧਿਚਰਿਯਭਾਵੇਨਪਿ ਦਾਨਗੁਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਦਾਨਞ੍ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਏਵ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ, ਪਰਹਿਤਾਯ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਾ ਤਾਸਂ ਪਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਤਾ ਲੋਕਿਯਾ, ਇਮਾ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਤਤੋ ਪਰਂ “**ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੁਕ੍ਕਟ੍ਠਤਰੁਕ੍ਕਟ੍ਠਤਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਕਮੇਨ ਞਾਣਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਦਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। ਏਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇਸੁ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਾ ਪੂਜਨਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਯਕੋ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ ‘‘ਪਰੇਸਂ ਹਿਂਸਤਿ, ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹਰਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਦਾਨਂ**

ਦਦਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ। **ਸੀਲਸਦਿਸੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਕਿਤ੍ਤਿਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸੋਭਾਵਿਸੇਸਾਵਹਤ੍ਤਾ। **ਸੀਲਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੀਲਗਨ੍ਧਸਦਿਸੋ ਗਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚਨ੍ਦਨਂ ਤਗਰਂ ਵਾਪੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੫) ਗਾਥਾ, ''ਗਨ੍ਧੋ ਇਸੀਨਂ ਚਿਰਦਿਕ੍ਖਿਤਾਨਂ, ਕਾਯਾ ਚੁਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਮਾਲੁਤੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੫੫) ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ । ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਭਰਣਞ੍ਚੇਵ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਚ ਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਞ੍ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੀਯਭਾਵਾਵਹਞ੍ਚ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ।

"**ਅਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਲਬ੍ਭਤੀ**"ਤਿ ਇਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮੇਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਆਰਦ੍ਧਂ ਸੀਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤੇਨਾਹ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ –

> ''ਹੀਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ।
> ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਚ ਦੇਵਤ੍ਤਂ, ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੪੨੯)।

ਇਟ੍ਠੋਤਿ ਸੁਖੋ, **ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮਨੀਯੋ, **ਮਨਾਪੋ**ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ, ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਾਦਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਨਿਚ੍ਚਮੇਤ੍ਥ ਕੀਲ਼ਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ **ਕੀਲ਼ਾ**ਤਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਦਿਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਭਵਂ ਦੇਵਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਂ, ਚੇਤਸਿਕਞ੍ਚ ਸੁਖਂ। **ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਭਵਂ ਆਯੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਵਣ੍ਣਯਸਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਰੂਪਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ। **ਏਵਮਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਾਮਾਦੀਹਿ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਦਤਿ।

ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾਤਿ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬਤਾਭਾਵਤੋ। **ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਪਤਿ, ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਵਿਪੁਲਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਵਿਧਪਰਿਸ੍ਸਯਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ। **ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਬਹੁਂ। **ਦੋਸੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਨਾ, ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਤਾਦਿਨਾ ਚ ਦੂਸਿਤਭਾਵੋ, ਯਤੋ ਤੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਆਦੀਨਂ ਵਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਆਦੀਨਵੋ**, ਪਰਮਕਪਣਤਾ, ਤਥਾ ਚ ਕਾਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਲਾਮਕਭਾਵੋ**ਤਿ ਨਿਹੀਨਭਾਵੋ ਅਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ। **ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਬਾਧੇਤਬ੍ਬਤਾ ਉਪਤਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਤ੍ਤਕਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਾ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਤਤ੍ਤਕਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਾ। ਅਪਿ ਚ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਸਮ੍ਬਾਧਂ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੩.੨੬ ਮਹਾਵਗ੍ਗੇ) ਨਯੇਨ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸੇ ਪਕਾਸੇਸਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਚ ਗੁਣੇ ਵਿਭਾਵੇਸਿ ਵਣ੍ਣੇਸਿ।

ਵੁਤ੍ਤਨਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ''ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿ, ਤਤ੍ਥ **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਯਚਿਤ੍ਤੇ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਾਯ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਦੋਸਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਚਿਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਯੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰੋਗਭੂਤਾ ਤਦਾ ਤੇ ਵਿਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦਿਕਿਲੇਸਵਿਗਮਨੇਨ **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੇ।** ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਿਗਮੇਨ **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤੇ।** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਲ਼ਾਰਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਯੋਗੇਨ **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇ।** ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇ।** ਯਦਾ ਚ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਥ ਵਾ **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਵਿਗਮੇਨ ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤੇ। **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਗਮੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਅਕਥਿਨਚਿਤ੍ਤੇ। **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਗਮੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਅਪਿਹਿਤਚਿਤ੍ਤੇ। **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਿਤਵਸੇਨ ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤੇ। **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇ, ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

"**ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਨੇਸਂ ਸਂਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੁਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਕਾਲ਼ਕਂ। **ਸਮ੍ਮਦੇਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਏਵ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਰਙ੍ਗਜਾਤਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਪਭਸ੍ਸਰਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਮੇਵ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਂ, ਏਤੇਨ ਨੇਸਂ ਲਹੁਵਿਪਸ੍ਸਕਤਾ, ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਤਾ, ਸੁਖਪਟਿਪਦਾਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਤਾ ਚ

ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਵਿਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਰਾਗਰਜਾਦੀਨੰ ਵਿਗਮੇਨ ਵਿਰਜੰ। ਅਨਵਸੇਸਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮਲਾਪਗਮਨੇਨ ਵ**ੀਤਮਲੰ।** ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਰਜਾਭਾਵੇਨ ਵਾ **ਵਿਰਜੰ।** ਪਞ੍ਚਵਿਧਦੁਸ੍ਸੀਲਜਮਲਾਪਗਮਨੇਨ ਵ**ੀਤਮਲੰ। ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੩) ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਚੂਲ਼ਰਾਹੁਲੋਵਾਦੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੧੬) ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ, ਇਧ ਪਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **"ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਮਗ੍ਗਞਾਣੰ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣੰ, ਨ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨਿਰੋਧੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

''ਸੁਦ੍ਧੰ ਵਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਉਪਮਾਯੰ ਇਦੰ ਉਪਮਾਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਵਤ੍ਥੰ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਮਲੇਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਹਿ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ , ਧੋਵਨਸਿਲਾ ਵਿਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ, ਉਦਕੰ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾ, ਉਦਕੇ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਊਸਗੋਮਯਛਾਰਿਕਾਭਰੇਹਿ ਕਾਲ਼ਕਪਦੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਧੋਵਨਪਯੋਗੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਸਿਨੇਹੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹਿ ਦੋਸੇ ਸਿਥਿਲੀ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਤਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਧਨੇ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ, ਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਵਤ੍ਥੇ ਨਾਨਾਕਾਲ਼ਕਾਪਗਮੋ ਵਿਯ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇਨ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੰ, ਰਙ੍ਗਜਾਤੰ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਵਿਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਯੋਦਪਨਨ੍ਤਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤੰ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ **"ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **"ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਪਨ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮਤਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਦੇਸੇਨਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਵਿਦਿਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਨੇਸੰ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿੰਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਮਗ੍ਗਞਾਣਞ੍ਹਿ ਏਕਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੰ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋਵ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੰ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਓਗਾਹਨ੍ਤੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਸੇਸੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੧੧. **ਚੀਵਰਦਾਨਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਦਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਯੋ ਹਿ ਚੀਵਰਾਦਿਕੇ ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮੇਵ ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਅਰਿਯਸ੍ਸ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ''ਇਦੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਦਾਨੰ ਅਨਾਗਤੇ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਤਿ ਅਧਿਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੇ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਲਾਭਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਵਸ੍ਸਸਤਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ** ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। **ਇਧਲੋਕਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਇਧਲੋਕਭੂਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤਮਤ੍ਥੰ। **ਪਰਲੋਕਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਦਸ੍ਸੇਸੀ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤੋ, ਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨਿਚ੍ਚ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਟਿਪੀਲ਼ਨਤੋ **ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਇਮੇ ਰੁਪ੍ਪਨਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਰਾਸਟ੍ਠੇਨ **ਖਨ੍ਧੇ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਇਮੇ ਚਕ੍ਖਾਦਿਸਭਾਵਾ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋਤਿ **ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਇਮਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਸਭਾਵਾਨੇਵ ਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਆਯਤਨਾਨੀਤਿ **ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਇਮੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਜਰਾਮਰਣਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ **ਦਸ੍ਸੇਸਿ।** ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਖਣਤੋ ਏਕਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ **ਪਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਪਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ''ਤਿ ਪਦੰ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। **ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ, ਏਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਰਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਮਹਾਨਿਰਯਸੋਲ਼ਸਉਸ੍ਸਦਨਿਰਯਪ੍ਪਭੇਦੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਰਯੰ **ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਦਦ੍ਵਿਪਦਚਤੁਪ੍ਪਦਬਹੁਪ੍ਪਦਾਦਿਭੇਦੰ ਮਿਗਪਸੁਪਕ੍ਖਿਸਰੀਸਪਾਦਿਵਿਭਾਗੰ ਨਾਨਾਵਿਧੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਲੋਕੰ। **ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਿਕਵਨ੍ਤਾਸਿਕਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵਿਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨੰ ਨਾਨਾਵਿਧੰ ਪੇਤਸਤ੍ਤਲੋਕੰ। **ਅਸੁਰਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਕਞ੍ਜਿਕਾਸੁਰਨਿਕਾਯੰ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿਭੂਤੰ ਪਰਲੋਕਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੁਗਤਿਭੂਤੰ ਵਤ੍ਤੁੰ **"ਤਿਣ੍ਣੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਵਿਪਾਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵੇਹਪ੍ਫਲੇ ਸੁਭਕਿਣ੍ਣੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸਞ੍ਞੀਸੁ, ਅਰੂਪੀਸੁ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤਾਯ **"ਨਵਨ੍ਨੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਨ"**ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗਣ੍ਹਾਪੇਸੀਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਕਾਰਾਪੇਸਿ।

ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨਂ ਨਾਮ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾ ਅਨੁਪਕਾਰਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ ਚ, ਉਪਕਾਰਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਥਾ ਨੇਸਂ ਉਸ੍ਸਾਹੁਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਾਹੇਸੀ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਹੁਪ੍ਪਾਦਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਞ੍ਚੇ**ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ। **ਅਧਿਗਤਂ ਵਿਯ ਕਤ੍**ਵਾਤਿ ਯੇਸਂ ਕਥੇਤਿ, ਤੇਹਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਕਾਸਿਯਮਾਨੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋਪਿ ਪਾਕਟਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਥੋਮੀਯਤਿ –

''ਆਦਿਤ੍ਤੋਪਿ ਅਯਂ ਲੋਕੋ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗਿਭਿ।
ਨ ਤਥਾ ਯਾਤਿ ਸਂਵੇਗਂ, ਸਮ੍ਮੋਹਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤੋ॥

ਸੁਤ੍ਵਾਦੀਨਵਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਵਾਚਂ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਵਚਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤੇਨਾਹ "**ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਮ੍ਮਕਾਰਣਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਮਹਾਭਯਪ੍ਪਭੇਦਞ੍ਚੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਨਿ ''ਹਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੮) **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤੇ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਮਹਾਭਯਾਨਿ** ''ਜਾਤਿਭਯਂ ਜਰਾਭਯਂ ਬ੍ਯਾਧਿਭਯਂ ਮਰਣਭਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਨਿ॰ ੧੨੩) ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਆਘਾਤਨਭਣ੍ਡਿਕਾ** ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਕਲਿਙ੍ਗਰਂ, ਯਂ ''ਅਚ੍ਚਾਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣੇਨ ਚੋਦੇਸੀਤਿ ''ਤਂਤਂਗੁਣਾਧਿਗਮੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧੋ, ਆਨਿਸਂਸੋ ਅਯਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਕਿਂ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵਰੂਪਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸੀ**"ਤਿ।

ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਕਿਲਮਥਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਸਂਵਿਘਾਤਂ ਵਿਹੇਸਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ ਕਥਾਯ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮਭਾਵਤੋ **ਸਨ੍ਤਂ।** ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰਪਰਮਸੁਖਤਾਯ **ਪਣੀਤਂ।** ਸਕਲਸਂਸਾਰਬ੍ਯਸਨਤੋ ਤਾਯਨਟ੍ਠੇਨ **ਤਾਣਂ।** ਤਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਹਦਯਾਨਂ ਨਿਲੀਯਨਟ੍ਠਾਨਤਾਯ **ਲੇਣਂ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਤਿਪਟਿਸਰਣਂ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ।

ਮਹਾਜਨਕਾਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਹੋਨਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਾਵਾ "**ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਏਵ ਹਿ ਤਦਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਚਾਰਿਕਾਅਨੁਜਾਨਨਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. ''ਕਦਾ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ''ਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਭਗਵਾ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਿਤੁ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਸਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ''ਸਤ੍ਤ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸੇ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਤਦਾ ਅਭਾਵਤੋ। **ਕਿਲਞ੍ਜੇਹਿ** ਬਹਿ **ਛਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਵਤ੍ਥੇਹਿ** ਅਨ੍ਤੋ **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਰਿ ਚ** ਵਤ੍ਥੇਹਿ **ਛਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ**, ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ **ਸੁਵਣ੍ਣ…ਪੇ॰… ਵਿਤਾਨਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਮਾਲਾਵਚ੍ਛਕੇ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਮਾਲਾਹਿ ਵਚ੍ਛਾਕਾਰੇਨ ਵੇਠਿਤੇ। **ਗਨ੍ਧਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਚਾਟਿਭਰਿਤਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ। **ਪੁਪ੍ਫਾਨੀ**ਤਿ ਚਾਟਿਆਦਿਭਰਿਤਾਨਿ ਜਲਜਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚੇਵ ਚਙ੍ਕੋਟਕਾਦਿਭਰਿਤਾਨਿ ਥਲਜਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚ।

ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਰਾਜਾ ਬੁਦ੍ਧਪਿਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਲੋਕਗਰੁਨੋ, ਨ ਤੇ ਕੇਨਚਿ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਏਵ ਪਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਾ "**ਨਾਹਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਦੇਮੀ**"ਤਿ ਆਹ।

ਦਾਨਮੁਖਨ੍ਤਿ ਦਾਨਕਰਣੂਪਾਯਂ, ਦਾਨਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਦਾਨਿ ਮੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਦਾਨਂ ਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨੋ ਨ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਜੀਵਿਕਾ ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਹੋਸੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਭਾਗਤੋ ਦਾਤੁਂ ਪਹੋਸਿ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੇਨਾਪਤਿਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਅਦਾਸੀ**"ਤਿ। **ਜੇਟ੍ਠਿਕਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਿਕਦੇਵਟ੍ਠਾਨੇ।

ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਚਰਪੁਰਿਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਂ। **ਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਂ, ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਞ੍ਚੇਤਂ ''ਏਕਮਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੨) ਵਿਯ। **ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਾਤਿਸਪ੍ਪਿਖੀਰਾਦੀਹਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਨੋਜਾਤਸਪ੍ਪਿਖੀਰਾਦੀਹਿਯੇਵ, ਅਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਗਾਵਿਆਦਿਤੋ ਗਹਿਤਸਪ੍ਪਿਆਦੀਹਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯੦. ਪਰਾਪਵਾਦਂ, ਪਰਾਪਕਾਰਂ, ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ ਗੁਣਾਪਰਾਧਂ ਖਮਤਿ ਸਹਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀਤਿ **ਖਨ੍ਤਿ।** ਸਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਸਵਿਸੇਸਂ ਤਪਤਿ ਸਨ੍ਤਪਤਿ ਵਿਧਮਤੀਤਿ **ਪਰਮਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ **ਤਪੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪਰਮਂ ਤਪੋ**"ਤਿ। ''ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਤੋ ਵਿਸੇਸੇਤਿ। ਤਿਤਿਕ੍ਖਨਂ ਖਮਨਂ **ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ।** ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਹਿ ਖਮਾਯਂ ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ-ਸਦ੍ਦਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਵੇਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਨਿਪੁਣਸਿਵਖੇਮਾਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ** ਪਬ੍ਬਾਜਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਪਬ੍ਬਾਜਨਤੋ। **ਤਸ੍ਸੇ**ਵ ਤਤਿਯਪਦਸ੍ਸ **ਵੇਵਚਨਂ** ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ।

"**ਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਏਵਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੇਨ ਪਰਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ** ਪਰ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਵਾਚਕਤ੍ਤਾ, ''ਪੁਗ੍ਗਲਪਰੋਪਰਞ੍ਞੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੮; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧੮) ਵਿਯ। **ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ। ਇਦਾਨਿ ਪਰ-ਸਦ੍ਦਂ ਅਞ੍ਞਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਥ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਪਮਲਸ੍ਸ। **ਅਪਬ੍ਬਾਜਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੀਹਟਤ੍ਤਾ ਅਨਿਰਾਕਤਤ੍ਤਾ। **ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ। "**ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ ਹਿ ਪਾਪਾਨਂ ਸਮਣੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਪਿਚ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਕਥਾਯ ਚ ਸੀਲਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦੋਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਦਿਤੋ "**ਖਨ੍ਤੀ ਪਰਮਂ ਤਪੋ**"ਤਿ ਆਹ, ਤੇਨ ਅਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਟਿਹਨਨੂਪਾਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਗਹਣੇਨ ਪਨ ਇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਤਦੁਭਯੇਨਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰਤਿਂ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਵਾਨਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ।** ਤਤ੍ਥ ਖਨ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਯੋਗਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਗਹਣੇਨ ਆਸਯਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਖਨ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਰਾਪਰਾਧਸਹਤਾ, ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਗਹਣੇਨ ਪਰੇਸੁ ਅਨਪਰਜ੍ਝਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵਂ ਕਾਰਣਮੁਖੇਨ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਯਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਨਂ, ਪਾਣਿਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਵਿਬਾਧਨਞ੍ਚ ''ਪਰੂਪਘਾਤੋ, ਪਰਵਿਹੇਠਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਮੂਲਸਾਪਤੇਯ੍ਯਾਵਹਰਣਂ, ਦਾਰਪਰਾਮਸਨਂ, ਵਿਸਂਵਾਦਨਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਭੇਦਨਂ, ਫਰੁਸਵਚਨੇਨ ਮਮ੍ਮਘਟ੍ਟਨਂ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਿਪ੍ਪਲਾਪੋ, ਪਰਸਨ੍ਤਕਗਿਜ੍ਝਨਂ, ਉਚ੍ਛੇਦਵਿਨ੍ਤਨਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਨਞ੍ਚੁਪਘਾਤੋ, ਵਿਹੇਠਨਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਪਥਸ੍ਸ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਕਰਣੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਸਮਣੋ ਚ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਸਾਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਕਰਣੰ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਅਕਰਣੰ **"ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **"ਕੁਸਲਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਇਦੰ ''ਏਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੇ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤੇ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਬੋਧੇਤੀਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਭੂਮਕਕੁਸਲਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨੰ, ਤੰ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਸਮਧਿਗਮੋਤਿ ਆਹ **"ਪਟਿਲਾਭੋ"**ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਜੋਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਸੋਧਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਯੋਦਪੀਯਤਿ ਨਾਮ, ਅਗ੍ਗਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਪਰਿਯੋਦਪਿਤੰ ਹੋਤਿ ਪੁਨ ਪਰਿਯੋਦਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ, ਇਤਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਪਰਿਯੋਦਪਨਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਤੰ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਪਾਪੰ ਪਹਾਯ** ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਸੀਲਸੰਵਰੇਨਾ"**ਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਭੂਮਕਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇ ਇਤਰਪ੍ਪਹਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਗ੍ਗਹਣੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ । **ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹੀ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਹਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿ। **ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਸਮ੍ਪਾਦਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਹੇਤੁਭੂਤਾਹਿ ਫਲਭੂਤਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਾਹਿਪਿ, ਪਗੇਵ ਪੁਰਿਮਸਿਦ੍ਧਾਹੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਕਸ੍ਸਚੀਤਿ ਹੀਨਾਦੀਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਪਵਾਦਸ੍ਸ, ਤੇਨ ਦਵਕਮ੍ਯਤਾਯਪਿ ਉਪਵਦਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਉਪਘਾਤਸ੍ਸ ਅਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਕਸ੍ਸਚੀ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤੰ ਮਨਸਾਪਿ ਪਰੇਸੰ ਅਨਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਘਾਤਕਰਣਸ੍ਸ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਅਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਨ ਚੋਪਨਕਾਯਕਰਜਕਾਯਾਨਮੇਵ। **ਪ ਅਤਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਾਰਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੀਲੇਸੁ ਮੁਖਜਭੂਤੰ। **"ਅਤਿਪਮੋਕ੍ਖ"**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਦੰ ਉਪਸਗ੍ਗਬ੍ਯਤ੍ਤਯੇਨ ਵਦਤਿ। ਏਵੰ ਭੇਦਤੋ ਪਦਵਣ੍ਣਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਵਤੋ ਵਦਤਿ **"ਉਤ੍ਤਮਸੀਲ"**ਨ੍ਤਿ। **"ਪਾਤਿ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲਨਤੋ ਰਕ੍ਖਣਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਮੋਕ੍ਖਨਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਮੋਚਨਤੋ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਪਾਪਾ ਅਤਿ ਮੋਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਅਤਿਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵੇਨ ਉਪਚਰਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਯੋ ਵਾ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੰ **ਪਾਤਿ** ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋ **ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤੰ** ''ਪਾਤੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੇ ਠਿਤੰ **ਮੋਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਤਿ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ, ਸਾ ਪਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ **"ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਮਾਣਞ੍ਞੁਤਾ"**ਤਿ। ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਵਸੇਨਾਪਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ''ਪਰਿਯੇਸਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਵਿਰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਨਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਵਿਰਹਿਤੰ, ਨਿਰਜਨਸਮ੍ਬਾਧੰ ਵਿਵਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ ਦੀਪਿਤੋ** ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਤਰਦ੍ਵਯਸ੍ਸਾਪਿ ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ ਜੋਤਿਤਭਾਵਤੋ। **"ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸਿਭਾਵਾਯਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਯੋਜਨਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਯਦਤ੍ਥੰ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸੇਵਨੰ ਇਚ੍ਛਿਤੰ, ਸੋ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਾਨੁਯੋਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਾਦਕਭੂਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਯਾ ਕਾਚੀਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸਾਪਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੇਵਤਾਰੋਚਨਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧. **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੇਨ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਇਮਿਨਾ...ਪੇ॰... ਕਥਨੇਨ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਥੰ ਉਲ੍ਲਙ੍ਗੇਤਿ। **ਏਕਮਿਦਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੰ ਅਹੰ। **ਇਦੰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਪਾਠੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਅਹੰ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਏਕੰ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪੇਤ੍ਥ ਪਦਯੋਜਨਾ।

ਸੁਭਗਵਨੇਤਿ ਸੁਭਗਤ੍ਤਾ **ਸੁਭਗੰ,** ਸੁਨ੍ਦਰਸਿਰਿਕਤ੍ਤਾ , ਸੁਨ੍ਦਰਕਾਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਭਗਞ੍ਹਿ ਤੰ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ। ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਤਾਯਪਿ ਤੰ **ਸੁਭਗੰ।** ਵਨਯਤੀਤਿ **ਵਨੰ,** ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਿਨੇਹੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਨੁਤੇ ਇਤਿ ਵਾ **ਵਨੰ,** ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ''ਮੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਤੇ ਯਾਚਤਿ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਭਗਞ੍ਚ ਤੰ ਵਨਞ੍ਚਾਤਿ ਸੁਭਗਵਨੰ,

ਤਸ੍ਮਿਂ **ਸੁਭਗਵਨੇ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਪਨ ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਪਪਞ੍ਚੇਨਾਤਿ **"ਏਵਂ ਨਾਮਕੇ ਵਨੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਂ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ''ਸਾਲੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੋ ਕੋਚਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਵਨਪ੍ਪਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕਰੁਕ੍ਖੋਪਿ। ਇਧ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਵਨਪ੍ਪਤਿਜੇਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਮੂਲੇ"**ਤਿ। **ਮੂਲਸਮੁਗ੍ਘਾਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਸਯਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ।

ਨ ਵਿਹਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। **"ਨ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤਂ ਤਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤਪ੍ਪਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਤੇਸੁ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮਞ੍ਞਾਯ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਨ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤਂ ਤਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤਪ੍ਪਾ ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ। **"ਨ ਵਿਹਾਯਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿਨਿਬ੍ਬਚਨੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੁਨ੍ਦਰਦਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਰੂਪਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਨ੍ਦਰਮੇਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ** ਸੋਭਨਮੇਤੇਸਂ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਞਾਣੇਨ ਦਸ੍ਸਨਂ ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਹੇਵ…ਪੇ॰… ਜੇਟ੍ਠਾ** ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇ ਤਤੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ।

ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਸੇਨਾਤਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਪਦਾਨਵਸੇਨ। ਅਵਿਹੇਹਿ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੇਨ ਏਕੇਨ ਅਵਿਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਕਥਿਤਾ ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਥਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਥਾ ਅਵਿਹੇਹੀ"**ਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਦੇਵਤਾ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚੁ''ਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਨੇਕਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨੇ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਦ੍ਵਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਪਦਾਨੁਸਨ੍ਧਿ, ਦੇਵਤਾਰੋਚਨਪਦਾਨੁਸਨ੍ਧੀਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ। **ਨਿਯਜਾਤੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਮਹਾਪਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੨. ਮਹਾਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫. **ਜਨਪਦਿਨੋ**ਤਿ ਜਨਪਦਵਨ੍ਤੋ, ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰਸਾਮਿਨੋ **ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ** ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਕੁਰੂ ਨਾਮ।** ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਯਦਿ ਏਕੋ ਜਨਪਦੋ, ਕਥਂ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਰੁਲ੍ਹਿਸਦ੍ਦੇਨਾ"**ਤਿ। ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਹਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਈਦਿਸਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਰੁਲ੍ਹਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ''ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ, ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਚ। ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨੇਪਿ ਜਨਪਦਸਦ੍ਦੇ ਜਾਤਿਸਦ੍ਦੇ ਏਕਵਚਨਮੇਵ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪਨਾਤਿ ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਨੋ, ਤੇਨ ''ਪੁਥੁਅਤ੍ਥਵਿਸਯਤਾਯ ਏਵੇਤਂ ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ''ਬਹੁਕੇ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। **ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਪਰਮ੍ਪਰਾਨੁਗਤਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਸਂਯਾਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤੇਨ। **ਏਤੇਸਂ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਮੁਖੇਨ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਭਵਨਮਾਹ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਤ੍ਥ ਅਗਮਾਸੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਰਾਜਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਰਜ੍ਜਂ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿ** ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ।

ਦੋਵਾਰਿਕਭੂਮਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਦੇਵਸਭਾਯ, ਦੇਵਪੁਰਸ੍ਸ ਚ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਰਕ੍ਖਾਯ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। **"ਦਿਬ੍ਬਰੁਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਚਿਤ੍ਤਲਤਾਵਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਭਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਨ ਹਿ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਤਿ, ਤਥਾਠਿਤਞ੍ਚ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ ਤੇਨਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਇਸ੍ਸਰਿਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ''ਚਿਰਤਰਂ ਕਾਲਂ ਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਰਾਜਾ ਏਕਕੋਵ ਅਗਮਾਸਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ। **ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਗਨ੍ਧਸਰੀਰਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਦਿਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੋ। **ਪਾਤੁਰਹੋਸੀ**ਤਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਦਾਯਿਨੋ ਅਪਰਾਪਰਿਯਾਯ ਵੇਦਨੀਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸੋਲ੍ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਤਾ ਮਾਲਾਮਿਲਾਯਨਾਦਿ **ਦਿਬ੍ਬਭਾਵੋ** ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਤਦਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਯੁਕਤਾਯ **ਸਕ੍ਕਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ।** ''ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਉਪਡ੍ਢਰਜ੍ਜੇਨਾ''ਤਿ ਅਤਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛਤਾਯ **ਅਤਿਤ੍ਤੋਵ।** ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਉਤੁਨੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤਾਯ **ਵਾਤਾਤਪੇਨ ਫੁਟ੍ਠਗਤ੍ਤੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ।**

ਅਵਯਵੇਸੁ ਸਿਦ੍ਧੋ ਵਿਸੇਸੋ ਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਰਟ੍ਠਂ **ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਵੋਹਰਿਯਤਿ।**

ਦ-ਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ। **ਕਮ੍ਮਾਸੋਤਿ ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਯਥਾ ''ਰੂਪਭਵੋ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਪਨ ਸੋ ''ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਦਮਿਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੀਦਿਸਂ ਦਮਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪੋਰਿਸਾਦਭਾਵਤੋ ਪਟਿਸੇਧਿਤੋ"**ਤਿ। **"ਇਮੇ ਪਨ ਥੇਰਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ''ਤਿ, ''ਦੀਘਭਾਣਕਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਚੂਲ਼ਕਮ੍ਮਾਸਦਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਥਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਕ੍ਖਿਨਿਪੁਤ੍ਤੋ ਹਿ ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦੋ ਅਲੀਨਸਤ੍ਤੁਕੁਮਾਰਕਾਲੇ (ਚਰਿਯਾ॰ ੨.੭੫) ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਦਮਿਤੋ। ਸੁਤਸੋਮਕਾਲੇ (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੩੭੧) ਪਨ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਪੋਰਿਸਾਦਭਾਵਪਟਿਸੇਧਨੇਨ ਯਤ੍ਥ ਦਮਿਤੋ, ਤਂ ਮਹਾਕਮ੍ਮਾਸਦਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। **"ਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **"ਅਤ੍ਰਜੋ"**ਤਿ ਵਚਨਂ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ।

ਯੇਹਿ ਆਵਸਿਤਪ੍ਪਦੇਸੋ ''ਕੁਰੁਰਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ, ਤੇ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਰਕ੍ਖਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚ ਸੀਲਾਨਿ ਰਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਜਨਤਾਤਿ ਸੋ ਦੇਸਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ **ਕੁਰੁਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ **ਕੁਰੁਧਮ੍ਮਜਾਤਕੇਨ** ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਠਮਂ ਯਤ੍ਥ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਜਾਤੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ

ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਵਸਨੋਕਾਸਭੂਤੋ ਕੋਚਿ ਵਿਹਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕੇਵਲੰ ਗੋਚਰਗਾਮਕਿਤ੍ਤਨੰ ਨਿਦਾਨਕਥਾਯ ਪਕਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਦੇਵਦਹੰ ਨਾਮ ਸਕਜਾਨੰ ਨਿਗਮੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਵਸਨੋਕਾਸਤੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

''ਆਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਦੇਵਾਨੰ ਪਿਯਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਤਤ੍ਰ ਭਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ ਏਸੋਤਿ ਆਹ "**ਆਯਸ੍ਮਾਤਿ ਪਿਯਵਚਨਮੇਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਯਿਦੰ ਪਿਯਵਚਨੰ ਗਰੁਗਾਰਵਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ "**ਗਾਰਵਵਚਨਮੇਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਤਿਦੂਰਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਵਜ੍ਜਨੇਨ ਨਾਤਿਦੂਰਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਗਹਿਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਅਵਕੰਸਤੋ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਪਸਾਰਿਤਹਤ੍ਥਾਨੰ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਚਕ੍ਖੁੰ ਆਹਚ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ,** ਤੇਨਾਪਿ ਅਗਾਰਵਮੇਵ ਕਤੰ ਹੋਤਿ। **ਗੀਵੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਗੀਵੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ।

ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਵਸੇਨ ਕੁਲਾਨੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਾਯ **ਸਹਸ੍ਸਭਣ੍ਡਿਕੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ** ਭਿਕ੍ਖਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਤੇਸੰ ਮਹਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਸ੍ਸ ਜਨਨੇਨ। **ਪਟਿਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਪੁਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਚਤੁਰਾਕਾਰੂਪਸਞ੍ਹਿਤੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਮ੍ਮਸਿਤਭਾਵਮਾਹ।

ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇਨੇਵ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਬੁਦ੍ਧੇਹਿਪਿ ਏਵਮੇਵ ਕਥਿਤੋਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੇਹਿ…ਪੇ॰… ਕਥਿਤੋ**"ਤਿ। **ਸਾਲਿਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਰਿਭਣ੍ਡੰ। "**ਸਿਨੇਰੁੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਾਦਿਸਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਮਾਹ। ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ "**ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਕਥਾ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਵਿਨਯਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭੂਮਨ੍ਤਰਸਮਯਨ੍ਤਰਾਨੰ ਵਿਜਾਨਨੰ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਯੋ, ਏਵੰ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਕਵੇਦਕਰਹਿਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਭਜਨੰ ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ **ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਗਜ੍ਜਿਤੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਅਨੇਕਵਿਧਤਾਯ, ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤਾਯ ਚ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਦੇਸਨਾਗਜ੍ਜਿਤੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਿਪੁਲੰ, ਬਹੁਭੇਦਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। **ਞਾਣੰ ਅਨੁਪਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਦੇਸਨਾਞਾਣੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਵਿਭਾਗਸੋ ਕੁਰੁਮਾਨੰ ਅਨੁ ਅਨੁ ਪਵਿਸਤਿ, ਤੇਨ ਅਨੁਪਵਿਸ੍ਸ ਠਿਤੰ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਵੰਵਿਧਸ੍ਸ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੇਸਕੰ, ਪਟਿਵੇਧਕਞ੍ਚਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਦੇਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ, ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਸਬ੍ਬੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੬੯, ੧੬੯; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੮੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੪) ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ ਞਾਣਰਹਿਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੀਹਸਮਾਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮਾਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਵਸੇਨ ਪਨ ਦੇਸਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਗਮ੍ਭੀਰਤਰਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ ਪਨ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾ ਤਿਲਕ੍ਖਣਬ੍ਭਾਹਤਾ ਸੁਞ੍ਞਤਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ? ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਸਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਦੇਸਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਵਿਭਾਵਨੰ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨਿਯਤਾਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿੰ ਕਥੰ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਆਪਜ੍ਜਾਤਿ ਪਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਞਾਣਕੋਞ੍ਚਨਾਦੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਏਵੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ।

ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇਤਿ ਅਪਰਿਮਾਣਤ੍ਥੇ ''ਯਾਵਞ੍ਚਿਦੰ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪) ਵਿਯ। ਅਪਰਿਮੇਯਜਭਾਵਜੋਤਨੋ ਹਿ ਅਯੰ ਯਾਵ-ਸਦ੍ਦੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਅਵਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਞਾਯਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਦਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਨੁ ਏਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਏਕਨ੍ਤਗਮ੍ਭੀਰੋਵ, ਤਤ੍ਥ ਕਸ੍ਮਾ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸਤਾ ਜੋਤਿਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਏਕਨ੍ਤਗਮ੍ਭੀਰਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸਗ੍ਗਹਣੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਮਾਨੰ ਚਤੁਕੋਟਿਕੰ ਬਜਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ

ਨਿਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਏਵਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਗਮ੍ਭੀਰਤੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **“ਏਕਞ੍ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਤੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਅਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੋ ਚਾਤਿ ਏਤੰ ਦ੍ਵਯੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤੇ ਚਤੁਕੋਟਿਕੇ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਏਕ ਕੋਟਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਯਞ੍ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ।

ਯੇਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ‘‘ਗਮ੍ਭੀਰੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇ ਚਤੂਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ੍ਤੋ **“ਭਵਗ੍ਗਗ੍ਗਹਣਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਥਾ ਭਵਗ੍ਗੰ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਦੂਰਭਾਵਤੋ, ਏਵੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ ਪਾਕਤਿਕਞਾਣੇਨ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਯਥਾ ਸਿਨੇਰੁੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਿਞ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਤਰਸੰ ਪਾਕਤਿਕਪੁਰਿਸੇਨ ਨੀਹਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਗਤੇ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾਦਿਕੇ ਪਾਕਤਿਕਞਾਣੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜ੍ਜ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਜਾਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਯਥਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਪਾਕਤਿਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਬਾਹੁਦ੍ਵਯੇਨ ਪਧਾਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵੰ ਵੇਪੁਲ੍ਲਟ੍ਠੇਨ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸਦਿਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਪਾਕਤਿਕਞਾਣੇਨ ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਪਧਾਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਯਥਾ ਮਹਾਪਥਵਿੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਾਕਤਿਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਥਵੋਜੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵੰ ‘‘ਇਤ੍ਥੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਪਾਕਤਿਕਞਾਣੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ। ਏਵੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਗਮ੍ਭੀਰਤਾਵਸੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਾਕਤਿਕਞਾਣਵਸੇਨ ਚਾਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਤਾ ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚਾਨੰ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧਸਭਾਵਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਵਕਾਨੰ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਦੇਸਮੇਵ ਞਾਣੰ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੰਯੇਵ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੰ ਪਞ੍ਹ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਉਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਕ੍ਕੰਸੇਨ੍ਤੋ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਸ੍ਸਾਦਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤੇਨਾਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਭਾਵੇਨ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਭਾਵੇ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਅਞ੍ਞੇਸੰ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇ। **ਸੁਭੋਜਨਰਸਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇਨ ਭੋਜਨਰਸੇਨ ਪੋਸਿਤਸ੍ਸ। **ਕਤਯੋਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਪਯੋਗੇਨ ਕਤਪਰਿਚਯਸ੍ਸ। **ਮਲ੍ਲਪਾਸਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਲ੍ਲੇਹਿ ਮਹਬ੍ਬਲੇਹੇਵ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਪਾਸਾਣੰ। **ਕੁਹਿੰ ਇਮਸ੍ਸ ਭਾਰਿਯਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਿੰ ਪਸ੍ਸੇ ਇਮਸ੍ਸ ਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਗਰੁਤਰਪ੍ਪਦੇਸੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਹੁਕਭਾਵੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ।

ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲੇਨੇਵ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਕ੍ਕੁਥਤੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਕੁਥਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ ਪਰਿਤੋ ਵਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਞ੍ਹੇਤੰ। ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਸਕਲਿਨਪਦਕਾਪਿਟ੍ਠੰ। **ਕਾਯੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਤਾ ਕਾਯੇਨ ਉਪੇਤਸ੍ਸ, ਮਹਾਕਾਯਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਿਞ੍ਛਵਟ੍ਟੀਤਿ ਪਿਞ੍ਛਕਲਾਪੋ। **ਸੁਪਣ੍ਣਵਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਗਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਪਪ੍ਫੋਟਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਾਤੰ।

ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

‘‘ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਣਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਿਵਰਿਤੁੰ **“ਇਤੋ ਕਿਰਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤੋ**ਤਿ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪਤੋ । **ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਮੇ**ਤਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮੇ। **ਹੰਸਾਵਤੀ ਨਾਮ ਨਗਰੰ ਅਹੋਸਿ** ਜਾਤਨਗਰੰ। **ਧੁਰਪਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਬਾਹਿਰਪਤ੍ਤਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਦੀਘਤਮਾਨਿ।

ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾਤਿ ਵੇਮਾਤਿਕਭਾਤਾ ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਯਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਸਹੋਦਰਾ ਭਾਤਰੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥੰ ਜੇਟ੍ਠਾ ਤਾਵ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਪਨ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵ। **ਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਵੰ। **ਉਪਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਚੋਰਜਨਿਤਸਙ੍ਖੋਭਵੂਪਸਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤੋ **ਜਨਪਦੋ।**

ਦ੍ਵੇ ਸਾਟਕੇ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਾਟਕਦ੍ਵਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ।

ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਨੋਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਉਣ੍ਹਭੋਜਨਤ੍ਤਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਹਤ੍ਥੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ। **ਉਤ੍ਤਰਿਸਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਰਿਸਾਟਕਂ। **ਏਤਾਨਿ ਪਾਕਟਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਯ ਪਾਕਟਾਨਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਟ੍ਠਾਨਾਨਿ।

ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਏਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

ਤਿਤ੍ਥਵਾਸਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਗ੍ਗਹਣਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ। **ਸਵਨਂ** ਅਤ੍ਥਸਵਨਂ। **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਂ** ਗਣ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਥਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਂ। **ਧਾਰਣਂ** ਪਾਲ਼ਿਯਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪਨਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ ਇਧ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ...ਪੇ॰.. ਉਪਟ੍ਠਾਤਿਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਦ੍ਧਂਸਨੇਨ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੪, ੭, ੮) ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ**ਤਿ ਸਹ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਅਵਬੋਧੋ।

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਗਮ੍ਭੀਰਤਾਵਣ੍ਣਨਾ

''ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **''ਤਤ੍ਥਾ''**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਹਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਆਗਤਭਾਵੋ, ਅਨੁਪਵਤ੍ਤਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੋ ਚ ਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ ਚ **ਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ।** ''ਨ ਜਾਤਿਤੋ ਜਰਾਮਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ,'' ਨ ਚ ਜਾਤਿਂ ਵਿਨਾ ''ਅਞ੍ਞਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਤ੍ਥਞ੍ਚ ਜਾਤਿਤੋ ਸਮੁਦਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ, ਯਾ ਯਾ ਜਾਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਨੁਰੂਪਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯ ਅਗਾਧਟ੍ਠੇਨ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ।** ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਯਦਵਤ੍ਥਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਯੇਨ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰੇਨ, ਯਾਯ ਚ ਅਵਤ੍ਥਾਯ ਅਵਤ੍ਥਿਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਦੁਭਯਸ੍ਸਪਿ ਦੁਰਵਬੋਧਨੀਯਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਨਵਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯ ਅਗਾਧਟ੍ਠੇਨ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ।** ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਦੇਸੀਯਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਟਿਲੋਮਤੋਤਿ ਇਧ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਾ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤੋ **ਅਨੁਲੋਮੋ,** ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧਾ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਚ **ਪਟਿਲੋਮੋ** ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਆਦਿਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤਗਮਨਂ **ਅਨੁਲੋਮੋ,** ਅਨ੍ਤਤੋ ਚ ਆਦਿਗਮਨਂ **ਪਟਿਲੋਮੋ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਲੋਮਦੇਸਨਾਯ, ਅਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਲੋਮਦੇਸਨਾਯ ਚ **ਤਿਸਨ੍ਧਿ ਚਤੁਸਙ੍ਖੇਪੋ।** ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ ਕਿਂ ਨਿਦਾਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੧) ਚ ਵੇਮਜ੍ਝਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਲੋਮਦੇਸਨਾਯ, ''ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਙ੍ਗਤਿ ਫਸ੍ਸੋ, ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩, ੪੫) ਅਨੁਲੋਮਦੇਸਨਾਯ ਚ **ਦ੍ਵਿਸਨ੍ਧਿ ਤਿਸਙ੍ਖੇਪੋ।** ''ਸਂਯੋਜਨਿਯੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਵਿਹਰਤੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵਡ੍ਢਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਾਦਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੩, ੫੭) **ਏਕਸਨ੍ਧਿ ਦ੍ਵਿਸਙ੍ਖੇਪੋ।** ਏਕਙ੍ਗੋ ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦੇਸਿਤੋ। ਲਬ੍ਭਤੇਵ ਹਿ ਸੋ ''ਤਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰਯੇਵ ਸਾਧੁਕੰ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ 'ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ'ਤਿ। ਸੁਖਵੇਦਨਿਯੰ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੨) ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦੇਸਨਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯੰ ਦੇਸਨਾਗਮ੍ਭੀਰਤਾ"**ਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਞਾਣੰ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਲਭਤਿ।

"ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਨ"ਤਿਆਦੀਸੁ ਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ **ਅਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠੋ।** ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੇਨ ਦਸ੍ਸਨਭੂਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤੋ **ਅਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੋ।** ਯੇਨੇਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਯਾਥਾਵਸਰਸੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਚ੍ਚਾਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਟ੍ਠੋ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣੰ** ਸੰਵਿਧਾਨੰ, ਪਕਪ੍ਪਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਯੂਹਨੰ** ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੰ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਾਨੁਰੂਪਤਾਯ ਰਾਸੀਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਕਦੇਸੋ **ਸਰਾਗੋ।** ਅਞ੍ਞੋ **ਵਿਰਾਗੋ।** ਰਾਗਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਰਾਗਪ੍ਪਵਡ੍ਢਕੋ, ਰਾਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ **ਸਰਾਗੋ।** ਇਤਰੋ ਤਬ੍ਬਿਦੂਰਭਾਵਤੋ **ਵਿਰਾਗੋ।** ''ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹੇਤੰ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤੰ ਮਮਾਯਿਤੰ ਪਰਾਮਟ੍ਠੰ 'ਏਤੰ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ'' (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੧) ਅਤ੍ਤਪਰਾਮਾਸਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਤ੍ਥੁ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ **ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੋ** ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਅਤ੍ਤਾ ਵਿਜਾਨਾਤਿ ਸੰਸਰਤੀਤਿ ਸਬਜਾਪਾਰਤਾਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਅਭਿਨਿਵੇਸਬਲਵਤਾਯ **ਅਬਜਾਪਾਰਅਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਾਤੁਭਾਵਟ੍ਠਾ** ਚ ਗਮ੍ਭੀਰਾ। ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਏਕਤੋਵ ਉਪ੍ਪਾਦੋ **ਏਕੁਪ੍ਪਾਦੋ,** ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਯਥਾਰਹੰ **ਏਕੁਪ੍ਪਾਦੋ।** ਨਾਮਸ੍ਸ ਰੂਪੇਨ, ਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮੇਨ ਅਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ **ਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ** ਨਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ , ਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਰੂਪੇਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਕਚ੍ਚੇਨ **ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ** (ਨਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ ਵਿਭ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੨੪੨) ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਕੁਪ੍ਪਾਦੇਕਨਿਰੋਧੇਹਿ ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇ ਸੋ ਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਏਕਕਲਾਪਪਵਤ੍ਤਿਨੋ ਰੂਪੇਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਏਕਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਨਾਮਰੂਪਾਨੰ ਅਸਹਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ **ਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ,** ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇ ਸਹਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ** ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖੰ ਨਮਨੰ **ਨਮਨਟ੍ਠੋ।** ਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਰੁਪ੍ਪਨਟ੍ਠੋ।** ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ **ਅਧਿਪਤਿਯਟ੍ਠੋ।** ''ਲੋਕੋਪੇਸੋ, ਦ੍ਵਾਰਾਪੇਸਾ, ਖੇਤ੍ਤੰ ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲੋਕਾਦਿਅਤ੍ਥੋ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਮਨਾਯਤਨਸ੍ਸ ਪਨ ਲੁਜ੍ਜਨਤੋ, ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਦ੍ਵਾਰਖੇਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਚ ਏਤੇ ਅਤ੍ਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਪਾਥਗਤਾਨੰ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਪਕਾਸਨਯੋਗਜਤਾਲਕ੍ਖਣੰ ਓਭਾਸਨੰ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨੰ **ਵਿਸਯਿਭਾਵੋ,** ਮਨਾਯਤਨਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨੰ। **ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਟ੍ਠੋ** ਵਿਸੇਸਤੋ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ, ਇਤਰੇ ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਫੁਸਨਞ੍ਚ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਭਾਵੋ। ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੰ ਰਸੋ, ਇਤਰੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਕਾਰਾ। **ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਾਨੁਭਵਨਟ੍ਠੋ** ਰਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਵੇਦਯਿਤਟ੍ਠੋ** ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਮ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੋ** ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਵੇਦਨਾਨੰ ਸਭਾਵਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਅਤ੍ਤਾ ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵਤੋ **ਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੋ** ਵੇਦਨਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਨਿਜ੍ਜੀਵਾਯ ਵਾ ਵੇਦਨਾਯ ਵੇਦਯਿਤੰ **ਨਿਜ੍ਜੀਵਵੇਦਯਿਤੰ,** ਸੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋਤਿ **ਨਿਜ੍ਜੀਵਵੇਦਯਿਤਟ੍ਠੋ।**

ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਤਣ੍ਹਾਯ **ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਟ੍ਠੋ।** ਬਲਵਤਰਤਣ੍ਹਾਯ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪਨੰ **ਅਜ੍ਝੋਸਾਨਟ੍ਠੋ।** ਇਤਰੇ ਪਨ ਜੇਟ੍ਠਭਾਵਓਸਾਰਣਸਮੁਦ੍ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਅਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਆਦਾਨਗ੍ਗਹਣਾਭਿਨਿਵੇਸਟ੍ਠਾ** ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨੰ ਸਮਾਨਾ, **ਪਰਾਮਾਸਟ੍ਠੋ** ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਾਦੀਨਮੇਵ, ਤਥਾ **ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਟ੍ਠੋ।** ''ਦਿਟ੍ਠਿਕਨ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੩੯੨) ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਤਾ। ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਤ੍ਤਾ ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ **ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਟ੍ਠੋ** ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਯੋਨਿਗਤਿਠਿਤਿਨਿਵਾਸੇਸੁਖਿਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਸ੍ਸ ਅਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਆਯੂਹਨਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਪਦਾਨੰ ਸਮਾਸੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਤਥਾ ਜਾਯਨੰ **ਜਾਤਿਅਤ੍ਥੋ।** ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤੋ ਜਾਯਨੰ **ਸਞ੍ਜਾਤਿਅਤ੍ਥੋ।** ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਜਾਯਨੰ **ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ।** ਸੋ ਜਾਤਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੰ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ।** ਕੇਵਲੰ ਪਾਤੁਭਵਨੰ **ਪਾਤੁਭਾਵਟ੍ਠੋ।**

ਜਰਾਮਰਣਙ੍ਗ ਮਰਣਪ੍ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਟ੍ਠਾ ਏਵ **ਖਯਾਦਯੋ** ਗਮ੍ਭੀਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਹਿ ਨਵਨਵਾਨਂ ਖਯੇਨ ਕਮੇਨ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦਿਪਰਿਪਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਲੋਕੇ ਜਰਾਵੋਹਾਰੋਤਿ । **ਖਯਟ੍ਠੋ** ਵਾ ਜਰਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨਵਭਾਵਾਪਗਮੋ ਹਿ ''ਖਯੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਜਰਾਯ ਖਯਵਯਭਾਵਾ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਖਣਿਕਵਸੇਨ ਮਰਣਸ੍ਸ **ਭੇਦਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠਾ** ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਸਭਾਵੋ** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਯਤੀਤਿ ਪਟਿਵੇਧੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਨਿਦਾਨਕਥਾਯਂ** ''ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਸਲਕ੍ਖਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੋ ਪਟਿਵੇਧੋ''ਤਿ। (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਅਭਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) **ਸੋ** ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਸਭਾਵੋ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨੇਵ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਤੋ ਅਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯ ਅਗਾਧਟ੍ਠੇਨ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪੀ**ਤਿ ਸਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾ **ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕਾ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ** ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ। **ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਵ ਏਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ **ਮਾ ਏਵਂ ਅਵਚ** ਮਯਾਵ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਠਤ੍ਵਾ।

ਅਪਸਾਦਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਓਲ਼ਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ ਥੂਲਂ। ਕਾਮਂ ਕਾਮਰਾਗਪਟਿਘਾਯੇਵ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਮਰਾਗਪਟਿਘਸਂਯੋਜਨਾਨਿ, ਕਾਮਰਾਗਪਟਿਘਾਨੁਸਯਾ ਚ, ਤਥਾਪਿ ਅਞ੍ਞੋਯੇਵ ਸਂਯੋਜਨਟ੍ਠੋ ਬਨ੍ਧਨਭਾਵਤੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਅਨੁਸਯਨਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਥਾਮਗਮਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਇਤਿ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠਭੇਦੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਲੇਸੇ"**ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁਪਿ। **ਅਣੁਸਹਗਤੇ**ਤਿ ਅਣੁਸਭਾਵਂ ਉਪਗਤੇ। ਤਬ੍ਭਾਵਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ ਸਹਗਤ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਨਨ੍ਦਿਰਾਗਸਹਗਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੧, ੧੩੩, ੪੬੦; ੩.੩੭੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੪; ਵਿਭ॰ ੨੦੩; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩੪; ੨.੩੦) ਵਿਯ।

ਯਥਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਨਵਸੇਨ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ, ਏਵਂ ਸਾਵਕਬੋਧਿਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਅਧਿਗਮਨਵਸੇਨਪਿ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਸ੍ਮਾ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਥਾਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨੇਵ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਪਕਾਰਂ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰਾਨਂ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮਮੁਦੁਤਾਵਸੇਨ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣੇ ਕਾਲਭੇਦਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਅਟ੍ਠ, ਸੋਲ਼ਸ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨੀ"**ਤਿ ਆਹ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਚਰਿਯਾਪਿਟਕਵਣ੍ਣਨਾਯ** ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸਾਵਕੋ ਪਦੇਸਞਾਣੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸਾਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਦੇਸਞਾਣੇ ਠਿਤੋ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਥਾਯ** ''ਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਭਿਸਮੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ **ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਹੋਤਿ।** ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਸ੍ਸ ਹਿ ਵਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੀਹਨਾਦੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਸ੍ਸ।

"ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵਾ"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਤਾਪੂਰਣਂ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ।

> ''ਏਸ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਦਦੋ ਨਿਧਿ।
> ਯਂ ਯਦੇਵਾਭਿਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤੇਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ॥ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੮.੧੦) –

ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੋ ਯਾਵਦੇਵ ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮਧਿਗਮਸਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸੇਵ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਵਿਜ੍ਜਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਵਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਹਿ ਨਵਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਆਯੂਹਨਂ, ਸਂਯੋਗੋ, ਪਲਿਬੋਧੋ,

ਸਮੁਦਯੋ, ਹੇਤੁ, ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** ''ਕਥੰ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਪਞ੍ਞਾ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣੰ? ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਪਵਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਆਯੂਹਨਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਸਞ੍ਞੋਗਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਪਲਿਬੋਧਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਸਮੁਦਯਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਹੇਤੁਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿ ਚ ਇਮੇਹਿ ਨਵਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੪੫)।

ਤਤ੍ਥ **ਨਵਹਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਨਵਹਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੂਪਗਮਨਾਕਾਰੇਹਿ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾ ਫਲਨ੍ਤਿ **ਉਪ੍ਪਾਦੋ,** ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਭਾਵੋ। ਸਤਿ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨਾਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨੀਯਨ੍ਤਿ ਚ। ਯਥਾ ਚ ਭਵਾਦੀਸੁ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਤੇਸੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਆਯੂਹਨ੍ਤਿ ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਘਟੇਨ੍ਤਿ, ਸੰਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੇਨ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਯੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੰ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ ਉਦਯਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਹਿਨੋਤਿ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਕਾਰਣਭਾਵੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਕਾਰਣਭਾਵੂਪਗਮਨਵਿਸੇਸਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠਿਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਠਿਤਿ,** ਕਾਰਣੰ। ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵ ਠਿਤਿ **ਉਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠਿਤਿ** । ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **"ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਇਦੰ ਇਧ ਲੋਕਨਾਥੇਨ ਤਦਾ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ। ਸੋ ਚ ਆਰਮ੍ਭੋ ਞਾਯਾਰੁਲ੍ਹੋ ''ਯਥਾ ਚ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਹਿ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ, ਤਥੇਵ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ। ਅਚ੍ਛਰਿਯਵੇਗਾਭਿਹਤਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਹੇਤੁਪਭਵਾਨੰ ਹੇਤੁ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**"ਤਿ, ਜਾਤਿਆਦੀਨੰ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਪਚ੍ਚਯਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨ ਪਠਮਾਭਿਨਿਵੇਸਮਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤਿ , ਅਥ ਖੋ ਤਤ੍ਥ ਅਪਰਾਪਰੰ ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤੇਨ ਅਨੁ ਅਨੁ ਬੁਜ੍ਝਨੇਨ, ਤਦੁਭਯਾਭਾਵੰ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਅਨਨੁਬੁਜ੍ਝਨਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦੀਨੰ ਪਜਹਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਤਦਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਚ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਤੀਰਣਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਸਙ੍ਗਹੋ ਚਾਤਿ ਤਦੁਭਯਪਟਿਵੇਧਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੀਰਣ...ਪੇ॰... ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਤਨ੍ਤੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਤ੍ਥਵੀਨਨਤ੍ਥੰ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਹਿ ਦਣ੍ਡਕੇ ਆਸਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਸਾਰਿਤਸੁਤ੍ਤਵਟ੍ਟੀ ਤਨੀਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੰ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਾਕੁਲਤਾਯ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਆਕੁਲਮੇਵ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਆਕੁਲਕਜਾਤਾ**"ਤਿ। ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਯਥਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਮਾਨੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰੰ ਸਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਨੇਤੁੰ, ਅਵਿਸਮੰ ਉਜੁੰ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਨ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਆਕੁਲੰ **ਤਨ੍ਤਾਕੁਲੰ,** ਤਨ੍ਤਾਕੁਲੰ ਵਿਯ ਜਾਤਾ ਭੂਤਾਤਿ **ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਜਾਤਾ।** ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਪਟਿਪਦੰ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਪਤਨੇਨ **ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਖਲਿਤਾ ਆਕੁਲਾ ਬ੍ਯਾਕੁਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।** ਤੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਪਤਨੇਨ ਤੰਤੰਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਵਸੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾ ਉਜੁਕੰ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਤੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੰ ਉਜੁੰ ਕਾਤੁ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ, ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਵਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗੁਲ਼ਕਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਜਾਤਗੁਲ਼ਕਮ੍ਪਿ **ਗਣ੍ਠੀਤਿ** ਸੁਤ੍ਤਗਣ੍ਠਿ। ਤਤੋ ਏਵ **ਗਣ੍ਠਿਬਦ੍ਧੰ** ਬਦ੍ਧਗਣ੍ਠਿਕੰ। **ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਪਕ੍ਖਲਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਾਦਿਸਭਾਵੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਪਕ੍ਖਲਿਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚਯੇ ਉਜੁੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸਨੰ ਉਜੁੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਇਦੰਸਚ੍ਚਾਭਿਨਿਵੇਸਕਾਯਗਨ੍ਥਵਸੇਨ ਗਣ੍ਠਿਕਜਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਗਣ੍ਠਿਬਦ੍ਧਾ**"ਤਿ। **ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ** ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਦਿਟ੍ਠਿਯੋ **ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ** ਅਲ੍ਲੀਨਾ।

ਵਿਨਨਤੋ ''ਕੁਲਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਸ੍ਸ ਤਨ੍ਤਵਾਯਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਕੰ ਨਾਮ ਆਕੁਲਭਾਵੇਨ ਅਗ੍ਗਤੋ ਵਾ ਮੂਲਤੋ ਵਾ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾਯੇਵ ਖਲਿਤਤਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕੁਲਾਗਣ੍ਠਿਕੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੇਸਕਾਰਕਞ੍ਜਿਯਸੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸਕੁਣਿਕਾ**ਤਿ ਕੁਲਾਵਕਸਕੁਣਿਕਾ।

ਸਾ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਸੁ ਓਲਮ੍ਬਨਕੁਲਾਵਕਾ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਾ ਕੁਲਾਵਕਂ ਤਤੋ ਤਤੋ ਤਿਣਹੀਰਾਦਿਕੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵਿਨਨ੍ਧਤਿ, ਯਥਾ ਤੇਸਂ ਪੇਸਕਾਰਕਞ੍ਜਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਗ੍ਗਂ ਮੂਲੇਨ ਵਾ ਮੂਲਂ ਸਮਾਨੇਤੁਂ ਵਿਵੇਚੇਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਦੁਭਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ''ਕੁਲਾਗਣ੍ਠਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਞ੍ਜਿਯਸੁਤ੍ਤਂ, ਕੁਲਾਵਕਞ੍ਚ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਏਵਮੇਵ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ।

ਕਾਮਂ ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਤਿਣਾਨਿ ਯਥਾਜਾਤਾਨਿਪਿ ਦੀਘਭਾਵੇਨ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਆਕੁਲਬ੍ਯਾਕੁਲਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਨ ਨ ਤਥਾ ਦੁਬ੍ਬਿਵੇਚਿਯਾਨਿ, ਯਥਾ ਰਜ੍ਜੁਭੂਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਤਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਪਾਯਾਤਿ ਅਵਡ੍ਢਿਤਾ, ਸੁਖੇਨ, ਸੁਖਹੇਤੁਨਾ ਵਾ ਵਿਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਆਪਾਯਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। **ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯਤੋ**ਤਿ ਅਬ੍ਭੁਦਯਤੋ। **ਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਤੇਨਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਸਂਸਾਰੋ। ਨਨੁ ''ਅਪਾਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਸਂਸਾਰੋ ਏਵਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਨਿਰਯਾਦੀਨਂ ਪਨ ਅਧਿਮਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਪਾਯਾਦਿਗ੍ਗਹਣਂ। ਗੋਬਲੀਬਦ੍ਦਞਾਯੇਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਾਟੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਹੇਤੁਫਲਭਾਵੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਵਤ੍ਤਿ। **ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਂ ''ਅਪਾਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ। **"ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਵਾਤੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨਾਵਾ ਵਿਯਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਬ੍ਭਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨਸ੍ਸ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ **"ਉਪਮਾਯ। ਯਨ੍ਤੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੋ ਵਿਯਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਅਵਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਦੁਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਮਿਨਾ ਤਾਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਾਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ''ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਕਜਾਤਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਪਰਤੋ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥਿ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ,** ਇਮਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ''ਇਮਸ੍ਮਾ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ…ਪੇ॰… ਭਵੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਕਿਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣਂ? ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ ਜਾਤਿਸਦ੍ਦਪਚ੍ਚਯਸਦ੍ਦਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੇਨ ਕਿਂ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਦਂ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸਤਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ''ਇਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਜਰਾਮਰਣਸਮ੍ਭਵਪੁਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਭਾਵਤੋ, ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ, ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਪੁਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਸਦ੍ਦਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾਯਞ੍ਚ ਇਦਂ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਇਮਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪੁਚ੍ਛਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਸਾ ਪਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਯਦਿਪਿ ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਸਮਾਸੇਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਵਚਨਿਚ੍ਛਾਭਾਵਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਾਮਿਵਚਨਸਮਾਸਪਕ੍ਖੇ ਪਨ ਨਤ੍ਥੇਵ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾਸਮ੍ਭਵੋਤਿ। ਨਨੁ ਚ ''ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਾਮਿਵਚਨਸਮਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਉਜੁਕਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਇਧ ਪਨ ਕੇਵਲਂ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਇਦਂ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਵਿਸੇਸਨਤਾ, ਇਧ ਚ ''ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਤਤ੍ਥ, ਇਧ ਚ ਸਮਾਸਕਪ੍ਪਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੋ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ? ਹੇਤੁਪ੍ਪਭਵਾਨਂ ਹੇਤੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਇਮਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਇਦਂ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ''ਅਤ੍ਥਿ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤੋਤਿ ਇਦਂ-

ਸਦ੍ਦੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਵਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੇਨੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਇਦੰ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਸਮਾਸੋ ਏਵ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ**ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯਪੁਚ੍ਛਾਮੁਖੇਨਾਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਚ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਹੇਤੁਪ੍ਪਭਵਾਨੰ ਹੇਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ’’ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਕਤਾ।

ਪਣ੍ਡਿਤੇਨਾਤਿ ਏਕੰਸਬ੍ਯਾਕਰਣੀਯਾਦਿਪਞ੍ਹਾਵਿਸੇਸਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ। ਤਮੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਾਦਿਸਸ੍ਸ ਜੀਵਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਸਰੀਰਤੋ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ “**ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ**”ਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਏਵੰ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨੁਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਕਥੰ ਤਸ੍ਸ ਵਞ੍ਝਾਤਨਯਸ੍ਸ ਵਿਯ ਦੀਘਰਸ੍ਸਤਾ ਸਰੀਰਤੋ ਅਞ੍ਞਤਾ ਵਾ ਅਨਞ੍ਞਤਾ ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਠਪਨੀਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ** ਨਾਮੇਸ ਪੁਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਦਰੋ ਵਿਹੇਸਾ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ “**ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਤ**”ਨ੍ਤਿ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਮਾਹ। ਏਵੰ ਅਬ੍ਯਾਕਰਣਕਾਰਣੰ ਞਾਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਕਥਿਤੇ ਚ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਦੋਪਿ ਏਵੰ ਸਿਯਾ, ਕਥਨਵਿਧਿ ਪਨ ‘‘ਯਾਦਿਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵ। **ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਠਪਨੀਯਪਞ੍ਹੇ ਵਿਯ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਾਦਿੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਵ। ‘‘ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤੰ। ‘‘ਕਿੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਕਿੰ ਸਙ੍ਖਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਸਙ੍ਖਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ ‘‘ਕਿੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੇ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਨ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜ੍ਜ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਚ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਮਤ੍ਤੰ ਚੋਦਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਤਾਮਤ੍ਤੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੰ। ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨ ਹਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਰੂਪਪੁਚ੍ਛਾ ਕਰੀਯਤੀਤਿ “**ਪੁਨ ਕਿ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਧਾਪਿ ‘‘ਯਥਾ’’ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

‘‘ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ’’ਤਿ ਅਤਿਦੇਸਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਕਤ੍ਵਾ “**ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਅਪਵਾਦੋ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਛਨ੍ਨੰ ਵਿਪਾਕਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨੰਯੇਵ ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ** ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿ ਵੇਦਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਵਿਪਾਕਵਿਧੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੁ, (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬; ਉਦਾ॰ ੧) ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ (ਵਿਭ॰ ੨੨੫) ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤੇਸੰਯੇਵ ਗਹਣਸ੍ਸ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ, ਤੇਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਗਹਿਤਮ੍ਪੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੰਯੇਵ ਵਿਸੇਸੰ ਜੋਤੇਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪੇਕ੍ਖੋ ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਸਲ਼ਾਯਤਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ‘‘ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਵਯਵੇਨ ਵਾ ਸਮੁਦਾਯੋਪਲਕ੍ਖਣਮੇਤੰ ‘‘ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਗਹਿਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਛਬ੍ਬਿਧੰ ਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸਮ੍ਪਿ। **ਅਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਫਸ੍ਸਮ੍ਪਿ। ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਚਯੋਪਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਸ੍ਸੇਵ ਸਲ਼ਾਯਤਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਸਲ਼ਾਯਤਨਤੋ…ਪੇ॰… ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ**”ਤਿ। ਨ ਹਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖਾਦਿਸਲ਼ਾਯਤਨਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਅਥ ਖੋ ‘‘ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਙ੍ਗਤਿ ਫਸ੍ਸੋ’’ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੧, ੪੨੫, ੪੨੬; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੪, ੪੫; ੨.੪.੬੦; ਕਥਾ॰ ੪੬੫, ੪੬੭) ਵਚਨਤੋ ਰੂਪਾਯਤਨਾਦਿਰੂਪਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਨਾਮਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੰ ਚਕ੍ਖਾਦਿਸਲ਼ਾਯਤਨਤੋ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦਿ ਵਿਯ ਸਾਧਾਰਣੰ ਅਹੁਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਤਾਯ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੰ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਿਸਿਟ੍ਠੰ ਸਾਧਾਰਣਪਚ੍ਚਯੰ ਪਿਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਾ, ‘‘ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮਭਾਜਨੀਯੇ**ਪਿ ਇਮਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੩) ‘‘ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ **ਮਹਾਨਿਦਾਨਦੇਸਨਾਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਞ੍ਚਾ**’’ਤਿ **ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ** ਕਤਾ। **ਪਚ੍ਚਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾਨੰ। **ਨਿਦਾਨੰ ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਕਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਤ੍ਤੰ ਕਥਿਤੰ ਏਕੰਸਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਕਥਿਤੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਰਿ ਦੇਸਨਾ

ਪਵਤ੍ਤਾ। **ਨਿਜ੍ਜਟੇ**ਤਿ ਨਿਜ੍ਜਾਲਕੋ। **ਨਿਗ੍ਗੁਮ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਆਕੁਲਭਾਵਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਕੁਲਂ ਅਬ੍ਯਾਕੁਲਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਯਨਿਦਾਨਮੇਤ੍ਥ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਨਿਦਾਨਂ** ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ।

੯੮. ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਜਾਤਿਆਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਨਾਮ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਨੂਨਾਧਿਕੇਹੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਤਥੋ** ਤਚ੍ਛੋ, ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਵਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਉਪਗਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਤਥੋ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵਾਭਾਵਤੋ। **ਅਵਿਤਥੋ** ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਕੋ ਵਿਸਂਵਾਦਨਾਕਾਰਵਿਰਹਿਤੋ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। "**ਅਨਞ੍ਞਥਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ "**ਤਥਂ ਅਵਿਤਥਂ ਅਨਞ੍ਞਥਂ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਯਾਯਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਪਰਿਯਾਯੋ,** ਹੇਤੂਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਕਾਰਣੇਨਾ**"ਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਾ ਜਾਤਿ। **ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਿਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਾ, **ਨਿਪਾਤਦ੍ਵਯਮੇਤਂ,** ਨਿਪਾਤਞ੍ਚ ਅਬ੍ਯਯਂ, ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨੇਸੁ ਏਕਾਕਾਰਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਵਚਨੇ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਿਸਦ੍ਦਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਇਤ੍ਥਿਅਤ੍ਥਵੁਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਜਾਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ। **ਦੇਵਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਯਕ੍ਖਾਦਿਕੇ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੮) ਆਗਤੇ, ਤਦਨ੍ਤਰਭੇਦੇ ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਅਤ੍ਥਵਿਭਜਨਤ੍ਥੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ''ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਮ੍ਹਿਚੀ''ਤਿ ਅਨਿਯਮਤੋ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨਤ੍ਥੇ ਜੋਤੇਤਬ੍ਬੇ **ਨਿਪਾਤੋ,** ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਂ ਨਿਪਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ। **ਤੇ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸਮ੍ਪਦਾਨਭੂਤਂ ਥੇਰਂ ਵਦਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤੇ ਕਤਮੇਤਿ ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਹਿ ''ਕਸ੍ਸਚੀ''ਤਿ, ''ਕਿਮ੍ਹਿਚੀ''ਤਿ ਚ ਅਨਿਯਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇ ਕਤਮੇਤਿ। ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ ਹੇਸਾ। **ਦੇਵਭਾਵਾਯਾ**ਤਿ ਦੇਵਭਾਵਤ੍ਥਂ। **ਖਨ੍ਧਜਾਤੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਾਤੁਭਾਵੋ, ਯਥਾ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ''ਦੇਵਾ''ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਾਯਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ**ਤਿ ''ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਨਂ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਤ੍ਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਜਾਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਪਦੇਸੁ , ਭਵਾਦਿਪਦੇਸੁ ਚ। ਯੇਨ ਹਿ ਨਯੇਨ ਸਚੇ ਹਿ ਜਾਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਤਾ, ਜਾਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਪਦੇਸੇਵ ''ਭਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਵਾਦਿਪਦੇਸੁਪਿ ਸੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਦੇਵਾਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ** ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਾਦੀਹਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਲਲ਼ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਜੋਤਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਗਨ੍ਧਂ ਅਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ,** ਧਤਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਾ। ਯਜਨ੍ਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਪੂਜੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਯਕ੍ਖਾ,** ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਾ ਪਣਿਧਿਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਯਜਿਤਬ੍ਬਾ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਯਕ੍ਖਾ,** ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾ, ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਕਸ੍ਸ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਯੇ ਕੇਚਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਿਪਕ੍ਖਾ** ਭਮਰਤੁਪ੍ਪਲ਼ਾਦਯੋ। **ਚਮ੍ਮਪਕ੍ਖਾ** ਜਤੁਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਯੋ। **ਲੋਮਪਕ੍ਖਾ** ਹਂਸਮੋਰਾਦਯੋ। **ਸਰੀਸਪਾ** ਅਹਿਵਿਚ੍ਛਿਕਸਤਪਦਿਆਦਯੋ।

"**ਤੇਸਂ ਤੇਸ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨ ਯੇਵਾਪਨਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਯ ਅਵੁਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਵਚਨਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਯੇਵਾਪਨਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨੇਵ ਚ ਆਮੇਡਿਤਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਆਹ "**ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਦੇਵਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਦੀਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤਦਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਂਭਾਵਾਯ, ਯਥਾਰੂਪੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ''ਦੇਵਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੇਵਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਦਿਭਾਵਾਯਾ**"ਤਿ। ''ਨਿਰੋਧੋ, ਵਿਗਮੋ''ਤਿ ਚ ਪਟਿਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾਲਾਭਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਭਾਵੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ''ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਾਤਿਯਾ ਅਸਤੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਜਾਤਿਨਿਰੋਧਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਅਭਾਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ।

ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਹਿਨੋਤੀਤਿ ਯਥਾ ਫਲਂ ਤਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਹਿਨੋਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਂ ਗਣ੍ਹਥ ਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਂ ਮੇ ਫਲਂ, ਗਣ੍ਹਥ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ **ਅਪ੍ਪੇਤਿ ਵਿਯ** ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤਿ ਵਿਯ। ''ਏਸ ਨਯੋ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਂ ਅਤਿਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਨੁ ਚਾਯਂ ਜਾਤਿ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ, ਸਙ੍ਖਤਭਾਵਾ ਚ ਨ

ਹੋਤਿ ਵਿਕਾਰਭਾਵਤੋ, ਤਥਾ ਜਰਾਮਰਣੰ, ਤਸ੍ਸ ਕਥੰ ਸਾ ਹੇਤੁ ਹੋਤੀਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਭਾਵੋ, ਤਦਭਾਵੇ ਚ ਅਭਾਵੋ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਜਾਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾ।

੯੯. ਓਕਾਸਪਰਿਗ੍ਗਹੋਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇ** ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਇਧ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਕਾਮਭਵੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ। **ਕਮ੍ਮਭਵੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ** ਕਾਮਭਵਾਦਿਜੋਤਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਸੋ ਹਿ ਜਾਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ**”ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋਪਿ ਜਾਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਨ ਤਥਾ ਪਧਾਨਭੂਤੋ, ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਪਨ ਪਧਾਨਭੂਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਜਨਕਭਾਵਤੋਤਿ। ‘‘ਸੋ ਹਿ ਜਾਤਿਯਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਾਮਭਵੂਪਗੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਮਭਵੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁਪਿ। **ਓਕਾਸਪਰਿਗ੍ਗਹੋਵ ਕਤੋ**‘‘ਕਿਮ੍ਹਿਚੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਤੁਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ।

੧੦੦. ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਭਵਾਨਨ੍ਤਿ ਕਾਮਕਮ੍ਮਭਵਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਭਵਾਨੰ। **ਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੁਪਪਤ੍ਤਿਭਵਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਾਨੰ। **ਤਥਾ ਸੇਸਾਨਿਪੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਾਦੀਨਿ ਸੇਸੁਪਾਦਾਨਾਨਿਪਿ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਭਵਾਨੰ, ਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਮ੍ਮਭਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਾਤਿ **ਚਤੁਵੀਸਤਿਭਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।** ਯਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਮੁਖੇਨੇਵ ਉਪਾਦਾਨੰ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਦਾਨੰ ਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਉਜੁਕਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਤਿ ਆਹ “**ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਮ੍ਮਭਵਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਭਵਾਨੰ। **ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤੰ ਉਪਾਦਾਨੰ ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ, ਇਤਰੰ ਅਨਨ੍ਤਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਪਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਏਕਸਙ੍ਗਹਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯਅਨਨ੍ਤਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯਪਕਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਏਕਜ੍ਝੰ ਗਹਣਵਸੇਨ “**ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।**

੧੦੧. ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ **ਤਣ੍ਹਾ** ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਸੇਸੁਪਾਦਾਨਾਨੰ **ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾਪਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾਪਿ** ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿ ਚ ਵੇਦਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਵਿਪਾਕਵਿਧੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

੧੦੨. ਯਦਿਦੰ ਵੇਦਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾਤਿ ਤਮੇਵ ਤਾਵ **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ** ਇਤਰਕੋਟਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਅਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਿਰਿਯਵੇਦਨਾ। **ਅਞ੍ਞਥਾਪੀ**ਤਿ ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾਪਿ।

੧੦੩. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯਪਰਮ੍ਪਰਾਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਏਤ੍ਤਕਾਯ ਦੇਸਨਾਯ। **ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਭਵਸਿਦ੍ਧੰ ਤਣ੍ਹੰ। ‘‘ਏਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਤਣ੍ਹਾਯ, ਯਦਿਦੰ ਵੇਦਨਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ‘‘ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣੰ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਗਤਨਯੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਮਗ੍ਗੋ , ਤੰ ਪਨ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰਤਣ੍ਹਾਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨੇਵ ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਚਿਣ੍ਣਦੇਸਨਾਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਤਞ੍ਚ ਦੇਸਨੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਸਯ੍ਹ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਇਦਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਦ੍ਵੇ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤਣ੍ਹਾ ਏਵ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਏਸਨਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਭੋਗਾਨੰ ਪਰਿਯੇਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾ। **ਏਸਿਤਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠੇਸੁ ਭੋਗੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਤਣ੍ਹਾ। **ਸਮੁਦਾਚਾਰਤਣ੍ਹਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਯ। **ਦੁਵਿਧਾਪੇਸਾ ਵੇਦਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਣ੍ਹਾ ਨਾਮ ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ ਚ** ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨੰ ਭੋਗਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਪਰਿਯੇਸਨਾ, ਲਦ੍ਧੇਸੁ ਚ ਤੇਸੁਪਾਤਬਜਤਾਪਤ੍ਤਿਆਦਿ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਪਰਿਯੇਸਨਾ।** ਆਸਯਤੋ, ਪਯੋਗਤੋ ਚ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਤਿ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਾਨੰ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨੰ ਗਵੇਸਨਵਸੇਨ, ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਪਨ

ਅਪਰਿਯਿਟ੍ਠੰਯੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਯੇਸਨਾਯ ਲਦ੍ਧਮੇਵ ਨਾਮ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਸੋ ਹਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾਯ ਸਤਿ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਸੁਖਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨਿਚ੍ਛਿਨੋਤੀਤਿ ਸੁਖਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਸੁਖੰ ਸਭਾਵਤੋ, ਸਮੁਦਯਤੋ, ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣੰ, ਤੰ ਸੁਖਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ। **ਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਜਾਨੇਯ੍ਯ। ‘‘ਸੁਭਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਭੂਤਾਕਾਰੰ ਵਿਵਿਧੰ ਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਨਿਚ੍ਛਿਨੋਤਿ ਆਰੋਪੇਤੀਤਿ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।** ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਤਕ੍ਕੋਯੇਵ ਆਗਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤੇ। (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੮) ਤਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਛਨ੍ਦੋ ਖੋ, ਦੇਵਾਨੰ ਇਨ੍ਦ, ਵਿਤਕ੍ਕਨਿਦਾਨੋ’’ਤਿ ਆਗਤੰ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ **ਮਹਾਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤੇ। “ਵਿਤਕ੍ਕੇਨੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਾਤੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ‘‘ਵਿਨਿਚ੍ਛੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ’’ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਰਣਸਾਧਨਮਾਹ। “**ਏਤ੍ਤਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ।

ਛਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ ਛਨ੍ਦੋ, ਏਵੰ ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰਾਗੋ, ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਨਾਸੇਵਨਤਾਯ ਮਨ੍ਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ “**ਦੁਬ੍ਬਲਰਾਗਸ੍ਸਾਧਿਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਜ੍ਝੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨੰ। ‘‘ਮਯ੍ਹੰ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਹੰ ਮਮ’’ਨ੍ਤਿ, “**ਬਲਵਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਚ ਤੇਸੰ ਗਾਹਾਨੰ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਾਹ। **ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਹੰ ਮਮ’’ਨ੍ਤਿ ਬਲਵਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਗ੍ਗਾਹਵਤ੍ਥੁਨੋ ਅਞ੍ਞਾਸਾਧਾਰਣੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨੰ, ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੋ ਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਸ੍ਸ ਅਸਹਮਾਨੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ **ਅਸਹਨਤਾ। ਏਵੰ ਵਚਨਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ। ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯਯੋਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਚ੍ਛਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ, ਕਮ੍ਮੰ ਵਾ **ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ,** ਮਚ੍ਛੇਰੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਆਦਰੇਨ ਰਕ੍ਖਣੰ ਆਰਕ੍ਖੋਤਿ ਆਹ “**ਦ੍ਵਾਰ...ਪੇ॰... ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਣ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਰਣੰ,** ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣੰ, ਅਧਿਕੰ ਕਰਣਨ੍ਤਿ **ਅਧਿਕਰਣੰ,** ਵਿਸੇਸਕਾਰਣੰ। ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਞ੍ਚ ਭੋਗਾਨੰ ਆਰਕ੍ਖਦਣ੍ਡਾਦਾਨਾਦਿਅਨਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਆਰਕ੍ਖਾਧਿਕਰਣ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਰਣਾਦਿਨਾ ਪਰੇਸੰ ਵਿਬਾਧਨਤ੍ਥੰ। ਆਦੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਦਾਨੰ,** ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਆਦਾਨੰ **ਦਣ੍ਡਾਦਾਨੰ,** ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰਵਿਹੇਠਨਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। **ਸਤ੍ਥਾਦਾਨੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਕਾਯੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਲਹੋ **ਕਾਯਕਲਹੋ।** ਮਮ੍ਮਘਟ੍ਟਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾਚਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬਕਲਹੋ **ਵਾਚਾਕਲਹੋ।** ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਵਿਰੂਪੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਗ੍ਗਹੋ।** ਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਦਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਵਾਦੋ। ਤੁਵੰ ਤੁਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਵਵਚਨਸਹਚਰਣਤੋ ਤੁਵੰ ਤੁਵੰ, ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਦੋਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ‘‘ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੦੪)।

੧੧੨. ਦੇਸਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ‘‘ਤਣ੍ਹੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਰਿਯੇਸਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਲੋਮਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਦੇਸਨੰ ਪਟਿਲੋਮਨਯੇਨ ਪੁਨ ‘‘ਆਰਕ੍ਖਾਧਿਕਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਨ੍ਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸਿ। **ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ, ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਭਿਰਮਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਰਾਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ** ਰਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਤਣ੍ਹਾਯਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਰੂਪਾਦਿਤਣ੍ਹਾ**ਵ ਕਾਮੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਤਿ **ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ।** ਭਵਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ **ਭਵੋ,** ਤੰਸਹਗਤਾ ਤਣ੍ਹਾ **ਭਵਤਣ੍ਹਾ।** ਵਿਭਵਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿ **ਵਿਭਵੋ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਤੰਸਹਗਤਾ ਤਣ੍ਹਾ **ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਆਹ “**ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ‘‘ਏਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ, ਯਦਿਦੰ ਤਣ੍ਹਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੦੧) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਮੂਲਤਣ੍ਹਾ ਚ ‘‘ਤਣ੍ਹੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਰਿਯੇਸਨਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੦੩) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰਤਣ੍ਹਾ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ। **ਵਟ੍ਟਮੂਲਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਵਸੇਨ ਚੇਵ ਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਚ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਵਯਵੇਹਿ ਸਮੋਸਰਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਸਮੰ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਤੋਤਿ **ਸਮੋਸਰਣੰ,** ਪਚ੍ਚਯੋ, ਏਕੰ ਸਮੋਸਰਣੰ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਏਕਸਮੋਸਰਣਾ।** ਕੇਨ ਪਨ ਏਕਸਮੋਸਰਣਾਤਿ ਆਹ “**ਵੇਦਨਾਯਾ**”ਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾ ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ

ਏਵਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯੇਨ ਏਕਪਚ੍ਚਯਾ**”ਤਿ। ਤਤੋ ਤਤੋ ਓਸਰਿਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ **ਓਸਰਣ ਸਮੋਸਰਣਂ।** ਵੇਦਨਾਯ ਸਮਂ ਸਹ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਓਸਰਣਕਪਵਤ੍ਤਨਕਾ ਵੇਦਨਾ ਸਮੋਸਰਣਾਤਿ ਆਹ “**ਇਦਂ ਸਹਜਾਤਸਮੋਸਰਣਂ ਨਾਮਾ**”ਤਿ।

੧੧੩. **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਸਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸਾ** ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿ ਵੇਦਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਵਿਪਾਕਵਿਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟਕਥਾਤਿ ਆਹ “**ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸੇ**”ਤਿ। **ਬਹੁਧਾ**ਤਿ ਬਹੁਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵੇਦਨਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਕੋ ਫਸ੍ਸੋ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਵਿਪਾਕਆਹਾਰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਾਨਂ ਪਨ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਨ੍ਤੀਰਣਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਕੋ ਫਸ੍ਸੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਏਕਧਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾਨਂ ਸਹਜਾਤਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਤਥੇਵ ਅਟ੍ਠਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਭਵਙ੍ਗਚੁਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਤੇਭੂਮਕਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾਨਂ। ਯਾ ਪਨ ਤਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਾਮਾਵਚਰਵੇਦਨਾ, ਤਾਸਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਏਕਧਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਫਸ੍ਸੋ ਬਹੁਧਾ ਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੧੪. **ਵੇਦਨਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ। **ਅਸਦਿਸਭਾਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਭਵਨਸਞ੍ਜਾਨਨਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਵਿਜਾਨਨਭਾਵਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਧੁਰੇਨ ਵੇਦਯਿਤਾਦਿਰੂਪੇਨ ਆਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਕਾਰਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ ਤੇ ਏਵ ਵੇਦਯਿਤਾਦਿਆਕਾਰਾ। **ਸਾਧੁਕਂ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਵਿਯ ਪਕਾਸਿਯਮਾਨਾ। **ਤਂ ਤਂ ਲੀਨਮਤ੍ਥਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਅਰੂਪਟ੍ਠੋ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਨਮਨਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਤਂ ਤਂ ਲੀਨਂ ਅਪਾਕਟਮਤ੍ਥਂ ਗਮੇਨ੍ਤਿ ਞਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਾਨਨਹੇਤੁਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਰੂਪਟ੍ਠਾਦਿਕਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਨਿਮੀਯਨ੍ਤਿ ਅਨੁਮੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਤਥਾ** ਅਰੂਪਭਾਵਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ, ਵੇਦਯਿਤਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਚ **ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ** ਕਥੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਉਦ੍ਦੇਸਾ। ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ‘‘ਅਸਦਿਸਭਾਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਅਸਦਿਸਭਾਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਆਕਾਰਾਦਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਯਂ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇ **ਅਤ੍ਥੋ।**

ਨਾਮਸਮੂਹਸ੍ਸਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਂ ਨਮਨਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਨਾਮ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਦਿਚਤੁਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜਸ੍ਸ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਨਾਮਕਾਯੋ ਅਰੂਪਕਲਾਪੋ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧਾ’’ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾ ਹੋਤਿ। ਚੇਤਨਾਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਾਨਂ “**ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਚੇਤਨਾਕਾਰੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਭਾਜਨੀਯੇ** ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਵਿਭਜਨੇ ‘‘ਯਾ ਚੇਤਨਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭਂ॰ ੨੪੯ ਅਭਿਧਮ੍ਮਭਾਜਨੀਯੇ) ਚੇਤਨਾਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। **ਅਸਤੀ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁ। ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਹਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧੇ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾ ਸਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚੇਤਨਾਦਯੋਤਿ ਇਮੇ ਚਤੁਕ੍ਖਨ੍ਧਸਞ੍ਞਿਤੇ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ “**ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ**”ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਂ। **ਅਧਿਵਚਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸਵੇਵਚਨੋ**ਤਿ ਅਧਿਵਚਨਮੁਖੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮੁਖੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਧਿਵਚਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ। ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰੇ ਚ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਬ੍ਭਨਤੋ **ਰੂਪਕਾਯੇ ਪਞ੍ਞਾਯਤੇ**ਵ, ਅਯਂ ਪਨ ਨਯੋ ਇਧ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਵੇਦਨਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਭਵਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾਤਿ “**ਪਞ੍ਚਪਸਾਦੇ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**”ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨ ਹਿ ਵੇਦਨਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਵਿਨਾ ਪਞ੍ਚਪਸਾਦੇ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਅਸਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਫਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਯਥਾਧਿਗਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ । **ਰੂਪਕਾਯਤੋ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਰੂਪਕਾਯਤੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ।

ਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਵਿਭੂਤਤਰਾ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵੋ **ਰੁਪ੍ਪਨਾਕਾਰੋ।** ਸੋ ਏਵ ਰੁਪ੍ਪਨਾਕਾਰੋ ਵਤ੍ਥੁਸਪ੍ਪਟਿਘਾਦਿਕਂ ਤਂ ਤਂ ਲੀਨਮਤ੍ਥਂ ਗਮੇਤੀਤਿ **ਲਿਙ੍ਗਂ।** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਾਨਨਹੇਤੁਤੋ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।** ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਉਦ੍ਦੇਸੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਆਕਾਰਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਟਿਹਨਨਂ **ਪਟਿਘੋ,** ਤਤੋ ਪਟਿਘਤੋ ਜਾਤੋ **ਪਟਿਘਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਸਪ੍ਪਟਿਘ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਨਾਮਕਾਯਤੋ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਨਾਮਕਾਯਤੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਘਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਪਠਮਪਞ੍ਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਉਭਯਵਸੇਨਾਤਿ ਨਾਮਕਾਯੋ ਰੂਪਕਾਯੋਤਿ ਉਭਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਪਟਿਘਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਉਭਯਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਸੇਨ।

ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਨਾਮਕਾਯਰੂਪਕਾਯਸਞ੍ਞਿਤਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾਨਂ। **ਅਵਿਸੇਸਤੋ**ਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ। **ਦਸ੍ਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। **ਏਸੇਵ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਏਸ ਛਸੁਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨਾਮਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਹੇਤੁ ਯਥਾਰਹਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਫਸ੍ਸਾਨਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਯਥਾਰਹਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾ ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਫਸ੍ਸੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਖਨ੍ਧਾ। ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ। ਪਰਤੋ **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪੀ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ। **ਸੋ ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਪਟਿਘਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ। **ਬਹੁਧਾ**ਤਿ ਬਹੁਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਪਾਕਨਾਮਂ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਅਨੇਕਭੇਦਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਵਿਪਾਕਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਹਾਰਕਿਞ੍ਚਿ, ਤਂ ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ। ਯਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਕਿਞ੍ਚਿ, ਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਵਿਪਾਕਂ ਪਨ ਨਾਮਂ ਅਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਪਚ੍ਚਯਂ ਇਤਰੇਸਂ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਂ ਪਨ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦਂ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਵਿਧਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪੁਰੇਜਾਤਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਵਸੇਨ ਛਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਵਿਧਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪੁਰੇਜਾਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਨ ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਯਤਨਾਦੀਨਿ, ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ ਤਥਾ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ ਪਨ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪੁਰੇਜਾਤਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ **ਨਾਮਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸ** ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਬਹੁਧਾ **ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੧੫. ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨ ਓਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਹਿ ਬਾਹਿਰਤੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਨ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਥਾ**"ਤਿ। **ਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਰਹਿਤਂ। ''ਅਵਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਮਾਪੇਕ੍ਖਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਵਸੇਸਂ ਨਾਮਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ, ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਠਮਾਵਯਵਭਾਵੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਂ। **ਵੋਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿਵਿਚ੍ਛੇਦਂ ਵਿਨਾਸਂ ਉਪਗਮਿਸ੍ਸਥ, ਤਂ ਪਨ ਮਰਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਚੁਤਿਵਸੇਨਾ**"ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਸੇਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੇਨਾ**"ਤਿ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਰੋਧੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਤੋ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਨਿਰੋਧੇਨ ਚੁਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ "**ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸੋਲ਼ਸਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਕਾਲੇ। **ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਤਾਵ ਮਰਣਨ੍ਤਰਾਯੋ ਮਾ ਹੋਤੁ ਤਦਾ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਮਾਤੁ ਪਨ ਕਥਂ ਤਦਾ ਮਰਣਨ੍ਤਰਾਯਾਭਾਵੋਤਿ? ਤਂ ਤਂ ਕਾਲਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਚਵਨਧਮ੍ਮਾਯ ਗਬ੍ਭਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸੇਵ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਨੋਕਾਸੋ ਨਾਮਾ**"ਤਿ, ਚੁਤਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੂਪਾਨੀਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨਿ ਵਦਤਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੂਪਾਨਿ ਨਾਮ, ਨ ਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਚਿਤ੍ਤਜਾਹਾਰਜਾਨਂ ਪਨ ਤਦਾ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵ। ਯਾਨਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੂਪਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਿਵਿਧਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ, ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ, ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨੀਤਿ। ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤਰਸਮਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਉਪ੍ਪਾਦੇ, ਪਨ ਠਿਤਿਯਞ੍ਚ ਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ''ਸਤ੍ਤਰਸਮਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ, ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਚ ਧਰਨ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਰੂਪਕਾਯੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਨਾਮਕਾਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰੇ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ। ਤੇਹਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **''ਸਤ੍ਤਰਸਮਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''**ਤਿ। **ਪਵੇਣੀ ਘਟਿਯਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕਮ੍ਮਜਸ੍ਸ ਰੂਪਪਵੇਣੀ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਯਾਵ ਸੋਲ਼ਸਮਂ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ, ਤੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਠਿਤਿਭਙ੍ਗਵਸੇਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਖਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਤੀਸੁ ਖਣੇਸੁ ਸਮਤਿਂਸ ਸਮਤਿਂਸ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਸੋਲ਼ਸਤਿਕਾ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਂ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਤਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕਮ੍ਮਜਸ੍ਸ ਰੂਪਪਵੇਣੀ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ। **ਸਚੇ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੂਪਾਨਿ ਸਤ੍ਤਰਸਮਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਂ ਦਾਤੁਂ ਸਚੇ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਤ੍ਤਰਸਮਂ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਿਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਂ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਗੇਵ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਸੁ। ਤਥਾ ਸਤਿ ਨਤ੍ਥੇਵ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭੋਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਵੇਣੀ ਨ ਘਟਿਯਤੇਵ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਵਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਵੋਕ੍ਕਮਤਿਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''**ਤਿਆਦਿ।

ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਇਤ੍ਥਂਪਕਾਰਤਾਯ। ਯਾਦਿਸੋ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨੂਨਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **''ਏਵਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਭਾਵਾਯਾ''**ਤਿ। **ਉਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਯ੍ਯ। **ਸੁਦ੍ਧਂ ਨਾਮਰੂਪਮੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਿਰਹਿਤਂ ਕੇਵਲਂ ਨਾਮਰੂਪਮੇਵ। ਅਵਯਵਾਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿ **ਵੁਡ੍ਢਿ।** ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਿ।** ਮਹਲ੍ਲਕਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ।** ਤਾਨਿ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਠਮਾਦਿਵਯਵਸੇਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਪਠਮਵਯਵਸੇਨਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਦ੍ਵਯਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵਾਤਿ ਨਿਯਮਵਚਨਂ, ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਇਸ੍ਸਰਾਦੀਨਞ੍ਚ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਦਂ, ਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਫਸ੍ਸਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਦਂ ਪਟਿਯੋਗੀਨਿਵਤ੍ਤਨਪਦਤ੍ਤਾ ਅਵਧਾਰਣਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ **''ਏਸੇਵ ਹੇਤੂ''**ਤਿਆਦਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਯਥਾਰਹਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਧਾਨਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਓਪਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **''ਯਥਾ ਹੀ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਵਿਯ ਸਮੁਦਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਸਮਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਤ੍ਵਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਨਾਮਾ''**ਤਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹਣਂ। **ਪੁਰੇਚਾਰਿਕੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਵ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ। (ਧ॰ ਪ॰ ੧; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੯੦, ੯੨; ਪੇਟਕੋ॰ ੧੩, ੮੩) **ਬਹੁਧਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੇਨ **ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ।**

ਕਥਂ? ਵਿਪਾਕਨਾਮਸ੍ਸ ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਵਿਪਾਕਆਹਾਰਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨਵਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਵਿਪਾਕਆਹਾਰਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨਵਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ ਸੇਸਰੂਪਸ੍ਸ ਇਮੇਸੁ ਨਵਸੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਨ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਰੂਪਸ੍ਸ, ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮਜਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਪਰਿਯਾਯਤੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਏਕਧਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਵਸੇਸਞ੍ਹਿ ਪਠਮਭਵਙ੍ਗਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਯਥਾਰਹਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਨਯੇ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਮਹਾਪਕਰਣਕਥਾ ਆਨੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤੀਤਿ ਨ

ਵਿਞ੍ਞਾਰਿਤਾ। ਕਥੰ ਪਨੇਤੰ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੰ ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ਸੁਤ੍ਤਤੋ, ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਚ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ''ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ਮਾਤਿਕਾ ੬੨) ਨਯੇਨ ਬਹੁਧਾ ਵੇਦਨਾਦੀਨੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਤਾ ਆਗਤਾ। ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਪਨ ਇਧ ਚਿਤ੍ਤਜੇਨ ਰੂਪੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾਪਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਪਸਨ੍ਨੇ, ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇ ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ, ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨੁਮਾਨੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਇਧ ''ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਮੇਤੰ । ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਆਗਤਾਤਿ।

੧੧੬. ਇਧ **ਸਮੁਦਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਦਾਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਮੂਹਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ **"ਦੁਕ੍ਖਰਾਸਿਸਮ੍ਭਵੋ"**ਤਿ। **ਏਕਕੋ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੋ ਰਾਜਪਰਿਸਾਰਹਿਤੋ। **ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਜਾਮ ਤੇ ਰਾਜਭਾਵੰ** ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵਿਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾਰਹੰ ਪਰਿਸੰ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ ਹਿ **ਰਾਜਾ। ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਅਵਦਨ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਵਦਤਿ ਵਿਯ। "ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋਪਿ ਗਹਿਤੋ ਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਭਾਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਯੋਪਿ ''ਨਿਸ੍ਸਯੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। **ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ,** ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਜਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਬਹੁਧਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਧਾ **ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ।** ਕਥੰ? ਨਾਮੰ ਤਾਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੰ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਵਿਪਾਕਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਤ੍ਤਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯੇਨਾਤਿ ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਵਿਪਾਕੰ ਪਨ ਨਾਮੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਪਚ੍ਚਯੰ ਇਤਰੇਹਿ ਛਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯੇਨਾਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯੰਯੇਵ, ਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੰ। ਰੂਪਤੋ ਪਨ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿ ਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਛਧਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਪਨ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯਵਜ੍ਜਿਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਹ ਤੇਹੇਵ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦੰ ਪਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮ੍ਪਿ ਰੂਪੰ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪੁਰੇਜਾਤਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮਰੂਪੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਬਹੁਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਯ੍ਵਾਯਮਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪੰ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ , ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ, ਸੋ ਕਦਾਚਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯੋ, ਕਦਾਚਿ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ, ਕਦਾਚਿ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਸਦਿਸੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਸੋ **"ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ"**ਤਿ ਪਦੇਨ ਏਕਜ੍ਝੰ ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ...ਪੇ॰... ਪਵਤ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਯਮਿਦਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮਰੂਪਸਞ੍ਞਿਤਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸਬ੍ਬਾ ਸੰਸਾਰਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਤ੍ਤਕੇਨ...ਪੇ॰... ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ, ਨ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਕਵੇਦਕਸਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ, ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਨਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਵਧਾਰਣਞ੍ਹੇਤੰ ਪਦੰ।

ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚਾਤਿ ਦਾਸਾਦੀਸੁ ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਕਾਦਿ-ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ ਅਤਥਤ੍ਤਾ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ।** ਤੇਨਾਹ **"ਅਤ੍ਥੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਵੋਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੋਹਰਣਮਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਥੋ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਰਣਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **"ਸਤੋ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਨਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ **"ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ"**ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਕਾਰਣਾਪਦੇਸਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। ਕਾਰਣੰ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਤਿ। ਏਕਮੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਕਾਰਤੋ ਞਾਪਨਤੋ **"ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਹਿ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਮੇਧਾਵੀ''ਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤੀਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਪਨ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ,** ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਪ੍ਪਕਾਰਤੋ **ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤੀਤਿ ਏਵੰ ਪਕਾਰਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਨਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਧ ਅਧਿਵਚਨਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਦਾਨਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਵਚਨੰ ਅਧਿਵਚਨਾਦਿਭਾਵੰ ਭਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਸੁਚਿ ਵਚਨਵਿਸੇਸੇਸੁ

ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ ਅਧਿਵਚਨਾਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਵਾ **ਅਧਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਰਿਭਾਵੇ, ਉਪਰਿ ਵਚਨਂ **ਅਧਿਵਚਨਂ।** ਕਸ੍ਸ ਉਪਰਿ? ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾਤਿ ਪਾਕਟੋ ਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਧੀਨਂ ਵਾ ਵਚਨਂ **ਅਧਿਵਚਨਂ।** ਕੇਨ ਅਧੀਨਂ? ਅਤ੍ਥੇਨ। ਤਥਾ ਤਂਤਂਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸੇਨ ਨਿਚ੍ਛਿਤਂ, ਨਿਯਤਂ ਵਾ ਵਚਨਂ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ।** ਪਥਵੀਧਾਤੁਪੁਰਿਸਾਦਿਤਂਤਂਪਕਾਰੇਨ ਞਾਪਨਤੋ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਧਿਵਚਨਾਦਿਪਦਾਨਂ ਸਬ੍ਬਵਚਨੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਕਧਨਵਡ੍ਢਕਪ੍ਪਕਾਰਾਨਮੇਵ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਤਾ, ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਵਿਯਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਕਾਰਾਨਮੇਵ ਏਕਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਞਾਪੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤਾ ਚ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਏਵਂ ਤੀਹਿਪਿ ਨਾਮੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਹ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਨਾਮਰੂਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਞੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਜਾਨਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। **ਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਂ, ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਂ, ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਂ। **ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਯਿਦਂ ''ਜਾਯੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥੀਤਿਪੁਰਿਸਾਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਫਸ੍ਸਾਦਿਸਤ੍ਤਾਦਿਇਤ੍ਥਾਦਿਨਾਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਾਯ। ਵਤ੍ਥੁਪਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**"ਤਿ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ** ਏਤ੍ਤਕੇਨ, ਸਹ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਨਾਮਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਤ੍ਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭. ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ,** ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਗਤਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਸਨ੍ਧਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾ, ਸਾ ਪਠਮਪਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਪਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਇਤਿ ਭਗਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਰੂਪਿ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਵਨ੍ਤਂ। **ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਪੁਲਂ, ਅਪ੍ਪਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਮਤ੍ਤਂ , ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਨੇਸਂ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ, ਯਥਾ ਚਸ੍ਸ ਰੂਪਿਭਾਵਾਦਿਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਰੂਪਿਂ ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤਕਸਿਣਰੂਪਵਸੇਨ ਰੂਪਿਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਵਡ੍ਢਿਤਭਾਵੇਨ ਪਰਿਤ੍ਤਂ। **ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ** ਨੀਲਕਸਿਣਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਕਸਿਣਲਾਭੀ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ । **ਅਨਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਣਤਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਨੁਪਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ। **ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਪ੍ਪਦੇਸਂ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਮਤ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਮਯੋ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵਂਵਾਦੀ।

੧੧੮. "**ਏਤਰਹੀ**"ਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣਮਿਦਂ ਪਦਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਦਾਨੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਮਤ੍ਥਂ ਆਹ "**ਨ ਇਤੋ ਪਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੀ, ਤੇਨਾਹ "**ਉਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਭਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਦਾ ਭਾਵਿ ਅਵਿਨਸ੍ਸਨਕਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਸ੍ਸਤਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਤਥਾਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪਰਵਾਦੀ ਵਦਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਸਭਾਵਂ। **ਤਥਭਾਵਾਯਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਭਾਵਾਯ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵਾਯ ਵਾ। ਅਨਿਯਮਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾਵਸੇਨ। **ਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਥਭਾਵਂ ਅਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਞ੍ਚ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ। (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੧੮) **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ''ਅਤਥਂ ਵਾ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵਚਨੇਨ, ਅਨੁਚ੍ਛੇਦਸਭਾਵਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਿਨੋ ਮਤਿਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਕਪ੍ਪੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥਯਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਏਵਂ ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਭੂਤਂ ਸਮਾਨਂ। ਰੂਪਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਂ **ਰੂਪਂ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਅਧਿਗਮਨਵਸੇਨ ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਰੂਪੀ**ਤਿ ਆਹ "**ਰੂਪਿਨ੍ਤਿ ਰੂਪਕਸਿਣਲਾਭਿ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਨੁਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰੂਪੀ-ਸਦ੍ਦੋਪਿਆਵੁਤ੍ਤਿਆਦਿਨਯੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਰੂਪੀਭਾਵਮ੍ਪਿ ਹਿ ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਪਰਿਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਠਿਤੋਤਿ। **ਅਰੂਪਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

‘‘ਪਤ੍ਤਪਲਾਸਬਹੁਲਗਚ੍ਛਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਘਨਗਹਨਜਟਾਵਿਤਾਨਾ ਨਾਤਿਦੀਘਸਨ੍ਤਾਨਾ **ਵਲ੍ਲਿ**, ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਾ **ਲਤਾ**’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ। ਕਾਰਣਲਾਭੇ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਤਾ ਅਨੁਸਯਨਟ੍ਠੋ।

ਅਰੂਪਕਸਿਣੰ ਨਾਮ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਂ ਆਕਾਸੰ, ਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਕਾਸਕਸਿਣੰ। ‘‘ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਰੂਪਕਸਿਣਮੇਵਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਚਰੰ** ਵਾਤਿ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਗੋਚਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਚਰੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ, ਤੰ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਚਰੰ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। ਸਦ੍ਦਯੋਜਨਾ ਪਨ ਅਰੂਪੰ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਗੋਚਰਭੂਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਰੂਪੀ, ਤੰ ਅਰੂਪਿੰ। **ਲਾਭਿਨੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਰੂਪਕਸਿਣਾਦਿਲਾਭਵਸੇਨ ਤੰ ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਦੰ ਸਯਮੇਵ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਆਦਾਯ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਪਞ੍ਞਾਪਨਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ। **ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਲਾਭੀਨੰ ਵਾਦੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ, ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਨੰ ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪਨਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। **ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਲਾਭਿਨੋ ਕੇਵਲੰ ਤਕ੍ਕਨਵਸੇਨੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਦੇ ਸਯਮੇਵ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਠਿਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। **ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨਅਤ੍ਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋਪੀਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਵਿਪਸ੍ਸਕੋਪਿ, ਤੇਨ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਠਿਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਏ**ਵ ਅਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਾਦਿਸੋ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਨੁਭਾਵੋ। ਸਾਸਨਿਕੋਪਿ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭੀ ‘‘ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸੋ ਇਧ ਨ ਉਦ੍ਧਟੋ। ਇਦਾਨਿ ਨੇਸੰ ਅਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **“ਏਤੇਸਞ੍ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਇਚ੍ਚੇਵ ਞਾਣੰ ਹੋਤਿ**, ਨ ਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਾਹੋ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਞਾਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਤ੍ਤਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ, ਨ ਞਾਣਵਸੇਨ। **ਸਾ ਚ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾ** ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ।

‘‘ਵੇਦਨੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਆਗਤਾ **ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ।** ਇਟ੍ਠਾਦਿਭੇਦੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤੀਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦਨੋ**ਤਿ ਵੇਦਕਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਨਾਦਿਭਾਵੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **“ਇਮਿਨਾ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਕਥਿਤਾ”**ਤਿ। **“ਅਤ੍ਤਾ ਮੇ ਵੇਦਿਯਤੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦਨਤ੍ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਨੋਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦਨੋ’’ਤਿ। **“ਵੇਦਨਾਧਮ੍ਮੋ”**ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਵੇਦਨਾ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਇਮੰ ਵਾਦੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਵੇਦਨਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਹਿ ਵੇਦਨਾਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਭਾਵੰ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਚ ਵੇਦਨਾਧਮ੍ਮੋ **ਅਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਭਾਵੋ**”ਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਕਥਿਤਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **“ਵੇਦਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੇਦਿਯਤੀ”**ਤਿ ਤੰਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ ਤੰਕਿਚ੍ਚਕਤਮਾਹ ਯਥਾ ਚੇਤਨਾਯੋਗਤੋ ਚੇਤਨੋ ਪੁਰਿਸੋਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਤੰ ਸਾਰਮ੍ਮਣਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੁਭਵਨੰ ਲਬ੍ਭਤੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕਦੇਸਤੋ ਫੁਟ੍ਠਤਾਮਤ੍ਤਤੋ , ਵੇਦਨਾਯ ਪਨ ਵਿਸ੍ਸਵਿਤਾਯ ਸਾਮਿਭਾਵੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਾਨੁਭਵਨਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ ਸਞ੍ਞਾਦਯੋਪਿ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਵੇਦਿਯਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ** ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਾਨੁਭਵਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸੇਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਏਕਦੇਸਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ, (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਕਥਾ) ਰਾਜਸੂਦਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤੋ ਏਵ। **ਏਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਸ੍ਸ। **“ਅਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਭਾਵੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਵਿਸੰਯੋਗਜਨਿਤੰ ਕਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸੰ ਠਾਨੰ ਦੀਪੇਤਿ।

੧੨੨. ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤੇਸੁ ਵਾਰੇਸੁ। **ਤੀਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਸੂ**ਤਿ ‘‘ਵੇਦਨਾ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ, ‘‘ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦਨੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ, ‘‘ਵੇਦਨਾਧਮ੍ਮੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚ ਏਵੰਵਾਦੇਸੁ ਤੀਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਸੁ। ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਵੇਦਨਾਨੰ ਭਿਨ੍ਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸੁਖੰ ਵੇਦਨੰ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ

ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ ਵੇਦਨਂ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇ ਪੀਤਿ ਆਹ **"ਯੋ ਯੋ ਯਂ ਯਂ ਵੇਦਨਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿ।

੧੨੩. "**ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਦਯਬ੍ਬਯਵਨ੍ਤਤਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, "**ਤੇਹਿ ਤੇਹੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੇਕਕਾਰਣਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਤਾਤਿ। **ਤਂ ਤਂ ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਸੁਖ, ਵੇਦਨੀਯੋ ਫਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਦਿਕਂ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਣਂ **ਪਟਿਚ੍ਚ** ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਸਮ੍ਮਾ** ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ, ਉਚ੍ਛੇਦਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵੇਨ ਞਾਯੇਨ **ਸਮਕਾਰਣੇਨ** ਸਦਿਸਕਾਰਣੇਨ ਅਨੁਰੂਪਕਾਰਣੇਨ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ।** ਖਯਸਭਾਵਾਤਿ **ਖਯਧਮ੍ਮਾ**, ਵਯਸਭਾਵਾਤਿ **ਵਯਧਮ੍ਮਾ** ਵਿਰਜ੍ਜਨਸਭਾਵਾਤਿ **ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ**, ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਸਭਾਵਾਤਿ **ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ**, ਚਤੂਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਵੇਦਨਾਯ ਭਙ੍ਗਭਾਵਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਖਯੋਤਿ...ਪੇ॰... ਖਯਧਮ੍ਮਾਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਵਿਗਤੋਤਿ ਸਭਾਵਵਿਗਮੇਨ ਵਿਗਤੋ। **ਏਕਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ। **ਤੀਸੁਪਿ ਕਾਲੇਸੂ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਵੇਦਨਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਸੁ। **ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਏਸੋ ਸੁਖਵੇਦਨਾਸਭਾਵੋ, ਦੁਕ੍ਖਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਵੇਦਨਾਸਭਾਵੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ **ਕਿਂ ਪਨ ਹੋਤੀ,** ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਭਿਨ੍ਨਸਭਾਵਤਂ ਅਨੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਕਥਂ ਪਚ੍ਚੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਇਤਰੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਕਿਂ ਪਨ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਖਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ। **ਸੁਖਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੁਖਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਵਾ ਤੇਨ ਕਤਂ ਸਨ੍ਤਸੁਖੁਮਭਾਵਤੋ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਭਾਗੇਨ ਵੇਦਨਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ। **ਵੋਕਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਾਦਿਭੇਦੇਨ ਵੋਮਿਸ੍ਸਕਂ। **ਤਂ** ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਂ **ਏਸ** ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਚ ਬਹੂਨਂ ਵੇਦਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ** ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੇਦਨਾਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਸਦਾ ਸਬ੍ਬਵੇਦਨਾਪਵਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਅਗਤਿਯਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇਪਿ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਜਾਨੇਯਜਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਵਸਰਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ "**ਨ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਬਹੂਨਂ ਵੇਦਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੀ**"ਤਿ ਆਹ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਿਰੁਦ੍ਧਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਤੇਨ ਪੇਤਂ ਨਕ੍ਖਮਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਸਾਧਨੇਨਪਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਾਵੇਨਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਧੀਰਾ ਨਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੨੪. ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੇਪਿ ਰੂਪਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇ ਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਕਾਚਿ ਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸੁਦ੍ਧਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਪਿ ਯਤ੍ਥ ਕਦਾਚਿ ਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਮੇਵ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ "**ਤਾਲਵਣ੍ਟੇ ਵਾ ਵਾਤਪਾਨੇ ਵਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਵੇਦਨਾਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਧਮ੍ਮਵਨ੍ਤੇਸੁ। "**ਅਹਮਸ੍ਮੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਯੋਪਿ ਖਨ੍ਧੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਹਂਕਾਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। "**ਅਯਮਹਮਸ੍ਮੀ**"ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਏਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਹਂਕਾਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਕਧਮ੍ਮੋਪੀ**"ਤਿਆਦਿ । **ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਅਹਂਕਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ਸਾ ਹਿ ਚਤੁਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧੇਨ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਮਾਨਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ ਸਸਵਿਸਾਣਤਿਖਿਣਤਾ ਵਿਯ ਨ ਭਵੇਯਜਾਵਾਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਆਨਨ੍ਦਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਕਜਾਤਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੇਨ। ਕਾਮਂ ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਵਟ੍ਟਕਥਾਵ ਕਥਿਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੋ ਸੀਸੁਕ੍ਖਿਪਨਾਸਮਤ੍ਥਤਾਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਭਾਵਦੀਪਨਿਯਕਥਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਟ੍ਟਕਥਾ ਕਥਿਤਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਨਨੁ ਵਟ੍ਟਮੂਲਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਾ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਵਟ੍ਟਕਥਾ ਕਥਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਭਗਵਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸੀਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਮੁਖੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਵਾ ਕਾਲੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਆਦਿ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਸ੍ਸ ਮਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ,**

ਇਮਸ੍ਮਾ ਆਸਵ਼ਾਦਿਕਾਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਤਣ੍ਹਾਯਾ**ਤਿ ਭਵਸਂਯੋਜਨਭੂਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ। **ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। **"ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਇਤੋ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਤੋ ਇਧਾ''ਤਿ ਏਵ਼ਂ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ"**ਤਿਆਦਿ।

੧੨੬. ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸਾਤਿ ਭੂਤਕਥਨਮੇਤਂ, ਨ ਵ਼ਿਸੇਸਨਂ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਮੂਲ੍ਹੋ ਏਵ਼ਾਤਿ। **ਵ਼ਿਵਟ੍ਟਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਤੋ ਵ਼ਿਨਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵ਼ਿਵਟ੍ਟਂ, ਵ਼ਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ । **ਕਾਰਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਓਵ਼ਾਦਕਾਰਕਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵ਼ਿਹਾਰਿਨੋ"**ਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਵ਼ੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ''ਨੇਵ ਵ਼ੇਦਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਵਰੂਪੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਤੇ ਹਿ ਸਮ੍ਮਸਨੀਯਾ। **ਨ ਅਞ੍ਞਂ** ਨ੍ਤਿ ਵ਼ੇਦਨਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਸਞ੍ਞਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ। **"ਖਨ੍ਧਲੋਕਾਦਯੋ"**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਵ਼ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਮੂਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ"**ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ** ਦਿਟ੍ਠਿਤਣ੍ਹਾਗਾਹਵਸੇਨ। ''ਸੋਯਹੋਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੧, ੧੭੮; ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੨੧; ਵ਼ਿਭ॰ ੮੩੨, ੮੬੬) ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ ਵ਼ਿਯ ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਰੂਪਾ ਏਵ਼ਾਤਿ ਆਹ **"ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯਪੀ"**ਤਿ।

ਸਾ ਏਵ਼ਂ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਸਾ ਅਰਹਤੋ ਏਵ਼ਂਪਕਾਰਾ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ , ਤਦਕਲ੍ਲਂ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵ਼ਂਪਕਾਰਾ ਅਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਇਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਵਚਨਂ ਤਥੇਵ਼ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਅਰਹਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਨਾਤੀ"ਤਿ** ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ **ਭਵ਼ੇਯ੍ਯ** ਜਾਨਤੋ ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। **ਤੇਨੇ**ਵ਼ਾਤਿ ਤਥਾ ਵਤ੍ਤੁਮਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ। **ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵ਼ਾਰਾਨਂ। ਆਦਿਤੋ ਤੀਸੁ ਵ਼ਾਰੇਸੁ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਵ਼ਾਰੇ ਵ਼ਿਤ੍ਥਾਰਿਤਤ੍ਤਾ **"ਅਵਸਾਨੇ 'ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ'ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ"**ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ''ਆਦਿਤੋ ਤੀਸੁ ਵ਼ਾਰੇਸੁ ਤਥੇਵ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਯਥਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਵ਼ਾਰੇ, ਪਾਲ਼ਿ ਪਨ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਵ਼ੋ**ਹਾਰੋ**ਤਿ ''ਸਤ੍ਤੋ ਇਤ੍ਥੀ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਖਨ੍ਧਾਆਯਤਨਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਫਸ੍ਸੋ ਵ਼ੇਦਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਵ਼ੋਹਾਰਿਤਬ੍ਬਵ਼ੋਹਾਰੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਵ਼ੋਹਾਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਇਮੇ ਏਵ਼ਾਤਿ ਆਹ **"ਖਨ੍ਧਾ ਆਯਤਨਾਨਿ ਧਾਤੁਯੋ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਨਿਰੋਧਭਾਵ਼ੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਖਨ੍ਧਮੁਖੇਨ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬਤਾ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **"ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕ"**ਨ੍ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵ਼ਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤੇ ਕਲ਼ੇਵਰੇ ਸਸਞ੍ਞਿਮ੍ਹਿ ਸਮਨਕੇ ਲੋਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਲੋਕਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਲੋਕਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦ''ਨ੍ਤਿ। (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੫) **ਪਞ੍ਞਾਵਚਰ**ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਾ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਮੇਤਂ ਗਹਣਨ੍ਤਿ **"ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕ"**ਨ੍ਤ੍ਵ਼ੇਵ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਾਵਤਾ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਟ੍ਟਕਥਾ ਹੇਸਾਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਯਾਵਤਾ ਵਟ੍ਟਂ ਵਟ੍ਟਤਿ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ਼ਾਹ ''ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਕਪਦਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵ਼ਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਸੇਨੇਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵ਼ਾ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਕਥਂ ਕਥੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਕਪਦਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ"**ਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਾਵਦੇਵ ਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਵ਼ਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਵ਼ਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ, ਵ਼ਿਵਟ੍ਟਕਥਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਇਧ ਪਚ੍ਚਾਮਟ੍ਠਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਤ੍ਤਵ਼ਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੭. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿ ਸਮਥਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਾਗਮਨੇਨ, ਮਗ੍ਗਗਮਨੇਨ ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। ਉਭੋਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋ **ਉਭਤੋਭਾਗਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ**। **ਸੋ** ''ਏਵ਼ਂ ਅਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੋ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕੋਤਿ ਕਤ੍ਵ਼ਾ **"ਯੋ ਚ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ**

ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੧੯), ''ਯਤੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨੇਵ ਵੇਦਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੫ ਆਦਯੋ) ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਂ **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ**ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ। ਨਿਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ। **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾਮਂ।

ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤਾਵਿਸੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ। ਤਂਤਂਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਪਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਤੋ ਹਿ ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਾਦਿਤਾ ਤਂਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਪਟਿਸਨ੍ਧਿਸਮੁਦਾਗਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਤਦਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਤਥਾ ਆਯੂਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪੁਪਾਯਂ ਵਾ ਆਵੁਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੧)। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਏਤਰਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਕਾਰਣਸ੍ਸ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰੇ ਰੂਪਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਚਤੁਵੋਕਾਰੇ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਤਯੋ ਖਨ੍ਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਭਾਵਂ ਉਪਾਦਾਯ "**ਦ੍ਵੇ ਚ ਆਯਤਨਾਨੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਆਯਤਨਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ''ਦੇਵਾਯਤਨਦ੍ਵਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿ ਆਯਤਨਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਸਕਲਂ। **ਤਸ੍ਮਾ ਗਹਿਤਂ** ਤਤ੍ਥ ਏਕਮੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ** ਅਨਵਸੇਸਗ੍ਗਹਣਂ **ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਟ੍ਟਂ** ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਆਯਤਨਦ੍ਵਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ।

ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਿਸੇਸੋ ਹੋਤਿਯੇਵ** ਸਤਿਪਿ ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਕਾਰਕਸ੍ਸ ਅਭੇਦੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਕਾਯੇ ਏਤੇਸਂ, ਨਾਨਤ੍ਤੋ ਵਾ ਕਾਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਾ,** ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਨੋ।** ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯਤੋ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ** ਸਤਿਪਿ ਦੇਵਭਾਵੇ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ, ਅਪਾਯੇਸੁ ਵਾ ਗਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਨਿਪਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ।** ਤੇਨਾਹ "**ਚਤੁਅਪਾਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। **ਵਿਜਾਨਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਤਮਯੇਨ ਤਾਵ ਞਾਣੇਨ ਵਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤੋ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਕਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ **ਅਪਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਮ।** ਸਾ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ **ਹਿਤਾਯ** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਸਕਲਹਿਤਾਯ ਅਮ੍ਹਾਕਂ **ਸਿਯਾ।** ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਤਾਵ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਾਣੇਸੁ ਚਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮੂਹੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਕਾਯੇ ਵਾ ਭਵਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ।** ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਰਿਸਾਯ ਭਵਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾ** ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾ** । ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋਤਿ **ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ।** ਸਤਿਪਿ ਤੇਸਂ ਤਿਵਿਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਠਮੇਨ ਝਾਨੇਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੇ ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਹੀਨੇਨ, ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਹੀਨਤਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਹੀਨਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਵਾ **ਹੀਨਂ। ਕਪ੍ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਸ੍ਸ। ਹੀਨਪਣੀਤਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵਤ੍ਤਾ **ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ,** ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਤਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਮਜ੍ਝਿਮਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਾਤਿਸੁਭਾਵਿਤਂ ਵਾ **ਮਜ੍ਝਿਮਂ। ਉਪਡ੍ਢਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਕਪ੍ਪੋ। **ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਰੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਮਾਣਤੋ ਵਿਪੁਲਤਰੋ, ਸਭਾਵਤੋ ਉਲ਼ਾਰਤਰੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਸਭਾਵੇਨਪਿ ਹਿ ਉਲ਼ਾਰਤਰੋਵ, ਤਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਾਦੀਨਂ, ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਭਾਦੀਨਞ੍ਚ ਕਾਯੇ ਸਤਿਪਿ ਸਭਾਵਵੇਮਤ੍ਤੇ ਏਕਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਵਵਤ੍ਥਾਪੀਯਤੀਤਿ ''ਏਕਤ੍ਤਕਾਯਾ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਣੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ, ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਤਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸੁਭਾਵਿਤਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਸਿਭਾਵਂ ਪਾਪਿਤਂ **ਪਣੀਤਂ** ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਇਧਾਪਿ ਕਪ੍ਪੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਮਹਾਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਤੇ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। **ਸਞ੍ਞਾਯ ਏਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਿਹੇਤੁਕਭਾਵੇਨ ਸਞ੍ਞਾਯ ਏਕਤ੍ਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ । ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਏਕਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦਣ੍ਡਉਕ੍ਕਾਯਾਤਿ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਯ। **ਸਰਤੀ**ਤਿ ਧਾਵਤਿ ਵਿਯ। **ਵਿਸ੍ਸਰਤੀ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਧਾਵਤਿ । **ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਕਪ੍ਪਾ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ** ਆਭਸ੍ਸਰਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ** ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਭਾਪਿ **ਗਹਿਤਾ।**

ਸੋਭਨਾ ਪਭਾ ਸੁਭਾ, ਸੁਭਾਯ ਕਿਣ੍ਣਾ ਸੁਭਾਕਿਣ੍ਣਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਆ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਅਨ੍ਤਿਮ-ਣ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹ-ਕਾਰਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ “**ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਲਾਯ ਏਕਗ੍ਘਨਾਯ ਪਭਾਯ ਸੁਭੋਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਨ੍ਤਿ “**ਸੁਭੇਨ ਓਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਾ**”ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤਿਮ-ਣ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹ-ਕਾਰਕਰਣਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਨ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਭਾ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਏਕਗ੍ਘਨਤ੍ਤਾ। **ਚਤੁਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਮੇਵ ਭਜਨ੍ਤਿ** ਕਾਯਸ੍ਸ, ਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਏਕਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਵਿਪੁਲਸਨ੍ਤਸੁਖਾਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਫਲਤ੍ਤਾ **ਵੇਹਪ੍ਫਲਾ। ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯਂ।

ਵਿਵਟ੍ਟਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਨਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਨਤੋ। ‘‘ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਲ਼ਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਚ੍ਚੂਯੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨਤੋ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ** ਸੁਞ੍ਞਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਾ, **ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਟ੍ਠਾਨਸਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿਯੋ। **ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ** ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਭਾਵਦੀਪਨੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਪਿ** ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ **ਚਤੁਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਂ** ਨਵਸੁ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇਸੁ **ਚਤੁਤ੍ਥਸਤ੍ਤਾਵਾਸਂਯੇਵ ਭਜਨ੍ਤਿ।**

ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਵਸੇਸਸੁਖੁਮਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਬਜਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ **ਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **ਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ** ਪਰਿਪ੍ਫੁਟਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਵਨ੍ਤੀਸੁ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ ਅਵਤ੍ਵਾ।**

੧੨੮. ਤਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਂ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਰੂਪਤੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਵਿਭਾਗਤੋ, ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ, ‘‘ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਭੇਦਤੋ ਚ **ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਠਮਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਿਧਂ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ **ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬਤੋ, ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਚ **ਅਸ੍ਸਾਦਂ। ਅਯਂ** ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੋ **ਆਦੀਨਵੋ।** ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਵਿਨੀਯਤਿ ਏਤੇਨ, ਏਤ੍ਥ ਵਾਤਿ **ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੋ,** ਸਹ ਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਮਾਨਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਵਸੇਨਾਹਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਮਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਪਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸੇਸੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁਪਿ ਵਾਰੇਸੁ । **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ ਦੁਤਿਯਾਯਤਨੇਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਰੂਪਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਪੁਨ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਠਮਾਯਤਨੇ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਏਕੋ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋਵ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚ ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ।

ਯਤੋ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਦਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਕਾਲਵਚਨੋ ‘‘ਯਤੋ ਖੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੨੧) ਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਯਦਾ ਖੋ**”ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਂ ‘‘ਏਤਂ ਮਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਸਾਤਿਸਯਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਬਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ **ਕਤ੍ਵਾ।** ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਫਸ੍ਸੇਨ ਵਿਨਾ ਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਤੇਸਂ ਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਵਿਸੇਸੇਨ ਮੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ** ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ**ਤਿ ਸਮਥਭਾਵਨਾਸਿਨੇਹਾਭਾਵੇਨ ਸੁਕ੍ਖਾ ਲੂਖਾ, ਅਸਿਨਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ। ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ

ਪਾਦਕਕਰਣਵਸੇਨ ਠਤ੍ਵਾ। **ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਚ ਅਞ੍ਞਤਰਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਵਿਧਤਾ ਸਿਯਾ। ''ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਤਿਸਯਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਬਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ। ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਤਿਸਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਬਲਸ੍ਸ ਭਾਵੋ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਆਸਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਕਾਰਣਾ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ''ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦਸ੍ਸਨਾਯਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਿਰਿਯਾ ਹੋਤਿ।

ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯. ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤ**ਨਿਗ੍ਗਮਨਞ੍ਚ** ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨਾਮਞ੍ਚ। ਇਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਇਮੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੇਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਨ ਸਭਾਵੇਨ। ਸਭਾਵੋ ਹਿ ਞਾਣੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਰਣੀਯਤੋ ਞਾਤਬ੍ਬਤੋ ''ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਤ੍ਥ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਟ੍ਠ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨ, ਏਤੇਨ ਸਤਿਪਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੇ ਯੇਨ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੇਨ ਤਂ ਝਾਨਂ ਸਾਤਿਸਯਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੋ, ਯਥਾ ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਤਥਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ , ਏਵਂ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੇਨ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤਾਯ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨਪਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੋ **ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ** ਨਿਰੋਧੇ **ਨਤ੍ਥਿ,** ਕੇਵਲੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠੋ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਰੂਪੀਤਿ ਯੇਨਾਯਂ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨ ਰੂਪੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਰੂਪਂ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਰੂਪੇਨ ''ਰੂਪੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ **ਰੂਪੀ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤਿਸਯਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ, ਤਦੇਵ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਰੂਪਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਝਾਨਂ ਇਧ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਰੂਪੀਭਾਵਸਾਧਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ ਰੂਪਂ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। **ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਪਦਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਨੀਲਕਸਿਣਾਦਿਰੂਪਾਨੀ"**ਤਿ। ਰੂਪੇ ਕਸਿਣਰੂਪੇ ਸਞ੍ਞਾ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ, ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਝਾਨਂ ਵਦਤਿ। ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਨ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ"**ਤਿਆਦਿ।

"ਅਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਨਾਯਂ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਆਭੋਗੋ ਨਤ੍ਥੀ"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਵਸੇਨ ਤਥਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤਥਾਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਪਤ੍ਤਿਚੋਦਨਾ ਸਮਤ੍ਥਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇਸੁ ਨੀਲਾਦੀਸੁ ਵਣ੍ਣਕਸਿਣੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨਂ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਥਾ ਤਤਿਯੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਭਾਵਨਾ ਸਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਤੋ ਦਹਨ੍ਤਿ ਤੇਸੁ ਤਤੋ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨੧੨) ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾ ਸੁਭਵਿਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਯਿਦਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਸੋਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ। ਨ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਏਕਦੇਸੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ। ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਨਿਰੋਧਿਤਤ੍ਤਾ। **ਉਤ੍ਤਮੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਾਮ** ਅਰਿਯੇਹੇਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਅਰਿਯਫਲਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਚ।

੧੩੦. ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਪਠਮਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ,** ਤਾਵ। **ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਟ੍ਠਿਤੋ ਏਵ, ਨਿਰਨ੍ਤਰਮੇਵ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ, ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ**

ਸਞ੍ਚਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ"ਨ੍ਤਿ। **ਇਚ੍ਛਤਿ** ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ। ਤਤ੍ਥ "**ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਿਸਤੀ**"ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੰ ਤੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਭਾਗੇਹਿ, ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਕਾਯਤੋ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਨਾਮਕਾਯਤੋਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿ । **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਚ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਹਿ ਕਾਯਦ੍ਵਯਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਾਥਾਯ ਚ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਲਾਭਿਨੋ ਉਪਸਿਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ''ਨਾਮਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਮੁਨਿ ਅਕ੍ਖਾਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥੰ ਪਲੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਸੁਕੰ ਨਾਮ ਦਿਸੰ ਗਤੋ''ਤਿ ਵੋਹਾਰੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਵੰ ਮੁਨਿ ਨਾਮਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਰੂਪੰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਸੇਕ੍ਖਮੁਨਿ ਪਕਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਰੂਪਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਨਾਮਕਾਯਾਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ **ਅਤ੍ਥੰ ਪਲੇਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖੰ,** ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਆਦਿਕੰ ਸਮਞ੍ਞੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਅਞ੍ਞਤਰਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਕਿੰ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਲਾਭੀਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਉਦਾਹੁ ਸਬ੍ਬਾਰੁਪ੍ਪਲਾਭੀਵਸੇਨਾਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਸਿ, ਤਥਾ ਹੋਤੁ, ਯਦਿ ਸਬ੍ਬਾਰੁਪ੍ਪਲਾਭੀਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਰੋਧੋ। ਅਥ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤਰਲਾਭੀਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਯਤੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਅਨੁਲੋਮਮ੍ਪਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਲਾਭੀ ''ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਲਾਭੀ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਏਕਦੇਸਸ੍ਸਾਪਿ ਤੰਨਾਮਦਾਨਸਮਤ੍ਥਤਾਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਞ੍ਞਾ ਸਮੁਦਾਯੇ ਵਿਯ ਤਦੇਕਦੇਸੇਪਿ ਨਿਰੁਲ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਸਮਞ੍ਞਾ ਵਿਯਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ। ''ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਿਧਤੰਪਿਸ੍ਸ ਕੇਚਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ, ਨਿਚ੍ਛਿਤੋਵਾਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਕੇਚਿ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ, ਸਾਰਸਮਾਸਾਚਰਿਯਾ ਚ। ਤੇ ਹਿ ''ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਯਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿਨਾਪਿ ਸਮਾਧਿਪਰਿਪਨ੍ਥਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਭਾਗੇਨ, ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਭਾਗੇਨ ਚ ਉਭਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਾਯਸਮਾਨੋ। "**ਤਾਦਿਸਮੇਵਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਾਦਿਸੰ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੰ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇ, ਤਾਦਿਸੰ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਪੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਉਲ੍ਲਙ੍ਗੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਹੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਛਬ੍ਬਿਧਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਹੋ। **ਵਣ੍ਣਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਚਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। **ਚਿਰੇਨਾ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗੇ ਚਿਰੇਨ ਕਾਲੇਨ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੰਸਯਛੇਦਕੰ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ **ਪਤ੍ਤੋ। ਤੰ ਪਞ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਮਤ੍ਥੰ। ਞਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਪਞ੍ਹੋ। **ਨ ਕੇਨਚਿ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਅਤ੍ਥਜਾਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੰ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਇਮੇ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ, ਤੇਨ ਰੂਪਾਵਚਰਭਾਵਨਤੋ ਆਰੁਪ੍ਪਭਾਵਨਾ ਸਵਿਸੇਸੰ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ ਰੂਪਵਿਰਾਗਭਾਵਨਾਭਾਵਤੋ , ਉਪਰਿਭਾਵਨਾਭਾਵਤੋ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਆਰੁਪ੍ਪਭਾਵਨਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਤਸ੍ਸੇਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ **ਚਿਤ੍ਤੰ** ਚਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨ੍ਤਿ ਸਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿਆਦਿ, (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੮੧) ਤੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ। **ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਾਠਮਾਹ (ਪੁ॰ ਪ॰ ਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨੭)। ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਅਤ੍ਥਸੂਚਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਯੰ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨੰ ਅਨੁਲੋਮਾਦਿਤੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਸਾਤਿਸਯੰ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਮਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ ਚ ਇਮਾਯ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਤਾ ਵੇਦਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੩. ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੧. ਪੂਜਨੀਯਭਾਵਤੋ , ਬੁਦ੍ਧਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤਾ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਤਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ;** ਸਵਾਸਨਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ;** ਮਹਤਾ ਕਾਲੇਨ ਮਹਤਾ ਵਾ ਗੁਣਰਾਸਿਨਾ ਸਾਧਿਤਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ;** ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਾਯ, ਧਾਤੂਨਂ ਬਹੁਭਾਵਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ;** ਮਹਤੋ ਲੋਕਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ;** ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਮਹਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ;** ਮਹਤਿ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿਪਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤਂ।** ਗਿਜ੍ਝਾ ਏਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਿਜ੍ਝਂ,** ਗਿਜ੍ਝਂ ਕੂਟਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੋ,** ਗਿਜ੍ਝਂ ਵਿਯ ਵਾ **ਗਿਜ੍ਝਂ,** ਕੂਟਂ, ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੋ,** ਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੇ।** ਤੇਨਾਹ **"ਗਿਜ੍ਝਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਭਿਯਾਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਭਵਨਤ੍ਥੋ, ''ਅਭਿਵਿਜਾਨਾਤੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੪; ੩.੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੬) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਭਵਨਤ੍ਥਾਯ ਯਾਤੁਕਾਮੋ"**ਤਿ। **ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾਨੇ**ਤਿ ''ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇ''ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਵਜ੍ਜੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਰਾਜਾਨੋ, ਵਜ੍ਜੀਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਰਾਜਾਨੋ **ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾਨੋ।** ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਨ ਵਜ੍ਜਿਸਮਞ੍ਞਾ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਿਰਾਜਕੁਮਾਰਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਰਾਜਿਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਰਾਜਭਾਵਾਨੁਗਤੇਨ ਸਭਾਵੇਨ। ਸੋ ਪਨ ਸਭਾਵੋ ਨੇਸਂ ਗਣਰਾਜੂਨਂ ਮਿਥੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ, ਚਿਰਟ੍ਠਾਯੀ ਚ ਅਹੋਸੀਤਿ **"ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਂ ਕਥੇਸੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਭਾਵੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ ਅਨੁਭਾਵੋ, ਅਨੁਭਾਵੋ ਏਵ **ਆਨੁਭਾਵੋ,** ਪਤਾਪੋ, ਸੋ ਪਨ ਨੇਸਂ ਪਤਾਪੋ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਵਾਹਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਭਾਵੇਨ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਜਾਤੋਤਿ **"ਏਤੇਨ...ਪੇ॰... ਕਥੇਸੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਾਲ਼ਚ੍ਛਿਗ੍ਗਲੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਛਿਦ੍ਦੇਨ। **ਅਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਂ। **ਅਤਿਪਾਤਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿ। **ਪੋਙ੍ਖਾਨੁਪੋਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਙ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨੁਪੋਙ੍ਖਂ, ਪੁਰਿਮਸਰਸ੍ਸ ਪੋਙ੍ਖਪਦਾਨੁਗਤਪੋਙ੍ਖਂ ਇਤਰਂ ਸਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਿਰਾਧਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤਂ। **ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਉਮ੍ਮੂਲਨਵਸੇਨ ਕੁਲਸਨ੍ਤਤਿਂ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਯਨਂ ਵਡ੍ਢਨਂ **ਅਯੋ,** ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਨਯੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਵਡ੍ਢਿਯਾ ਏਤਂ ਨਾਮ"**ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਵਿਦੂਰਤੋ ਖਿਪਤਿ, ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਙ੍ਗਾਯਨ੍ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਸਮੀਪੇ। **ਪਟ੍ਨਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਟਪਟ੍ਨਗਾਮਂ। **ਆਣਾ**ਤਿ ਆਣਾ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਅਡ੍ਢਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟ੍ਨੇ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਟ੍ਠਾਨਵਾਸਿਨੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟ੍ਨੇ। **ਬਲਵਾਘਾਤਜਾਤੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਕੋਧੋ।

ਮੇਤਿ ਮਯ੍ਹਂ। **ਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਮਨੇਨ।

ਰਾਜਅਪਰਿਹਾਨਿਯਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੪. ਸੀਤਂ ਵਾ ਉਣ੍ਹਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸਮਸੀਤੁਣ੍ਹਾਵ ਉਤੁ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ, ਤਂ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਦਿਵਸਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਬਹੁਲਾ**ਤਿ ਪਚੁਰਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ। **ਵੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਂ। **"ਯਾਵਕੀਵ"**ਨ੍ਤਿ ਏਕਮੇਵੇਤਂ ਪਦਂ ਅਨਿਯਮਤੋ ਪਰਿਮਾਣਵਾਚੀ, ਕਾਲੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਯਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਬਜਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਅਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਕੁਲਾ**ਤਿ ਖੁਭਿਤਾ, ਨ ਪਸਨ੍ਨਾ। **ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਗ੍ਗਬਨ੍ਧਤੋ ਵਿਭਜ੍ਜ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਹੁਤ੍ਵਾ।

ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਭੇਰਿਯਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਰੋਚਨਭੇਰਿਯਾ। **ਅਡ੍ਢਭੁਤ੍ਤਾ** ਵਾਤਿ ਸਾਮਿਭੁਤ੍ਤਾ ਚ। **ਓਸੀਦਮਾਨੇ**ਤਿ ਹਾਯਮਾਨੇ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਂ। **ਸੁਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਪਬ੍ਬਤਖਣ੍ਡ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਗਾਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਗਂ। **ਬਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸਸ੍ਸਾਦਿਤੋ ਛਭਾਗਂ, ਸਤ੍ਤਭਾਗਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਲਦ੍ਧਕਰਂ। **ਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਵੀਸਤਿਕਹਾਪਣਾਦਿਕਂ ਅਪਰਾਧਾਨੁਰੂਪਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਧਨਦਣ੍ਡਂ। **ਵਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਧਮ੍ਮਂ। ਇਦਾਨਿ ਅਪਵ੍ਵਤ੍ਤੁਪਵ੍ਵਾਪਨਾਦੀਸੁ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੇਸਂ ਅਪਵ੍ਵਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਾਰਿਚਰਿਯਕ੍ਖਮਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕ੍ਖਮਾ।

ਕੁਲਭੋਗਇਸ੍ਸਰਿਯਾਦਿਵਸੇਨ ਮਹਤੀ ਮਤ੍ਤਾ ਪਮਾਣਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ,** ਨੀਤਿਸਤ੍ਥਵਿਹਿਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਪਿਤਾ ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਹਾਮਤ੍ਤਾ,** ਤੇਸਂ। **ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ। **ਸਚੇ ਚੋਰੋ**ਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਸਚੇ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਾਪਭੀਰੁਤਾਯ **ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ।** ਦਣ੍ਡਨੀਤਿਸਞ੍ਞਿਤੇ ਵੋਹਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਵੋਹਾਰਿਕਾ,** ਯੇ ''ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤਧਰਾ** ਨੀਤਿਸੁਤ੍ਤਧਰਾ , ਈਦਿਸੇ ਵੋਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ। ਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਕੁਲੇਸੁ ਜਾਤਾ ਅਗਤਿਗਮਨਵਿਰਤਾ ਅਟ੍ਠਮਹਲ੍ਲਕਪੁਰਿਸਾ **ਅਟ੍ਠਕੁਲਿਕਾ।**

ਸਕ੍ਕਾਰਨ੍ਤਿ ਉਪਕਾਰਂ। **ਗਰੁਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਰੁਨੋ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਭਾਵਂ ਪਤਿ ਪਤਿ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਮਾਨੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਨਨਂ ਤੇਸੁ ਨੇਸਂ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਪੁਬ੍ਬਕਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਨੇਨ ਪਿਯਾਯਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਣਿਪਾਤਂ। **ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਿਤਾਮਹਾ , ਮਾਤਾਮਹਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨੀਚਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਘਟੇਤੁਂ।

ਪਸਯ੍ਹਾਕਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰਸ੍ਸ। ਕਾਮਂ ਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪੂਜਨੀਯਤਾਯ ''ਵੁਦ੍ਧਿਹਾਨਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਾਲਿਯਂ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ''ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ, ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨੁਕ੍ਕਮੇਨ **"ਵੁਦ੍ਧਿਹਾਨਿਯੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਪਚ੍ਚਿਤੁਂ ਅਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੇ ਵਾ ਅਨਵਸਰੋਵ ਦੇਵਤੋਪਸਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇ ਸਿਯਾ ਦੇਵਤੋਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਸਰੋਤਿ ਆਹ **"ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ...ਪੇ॰... ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਬਲਕਾਯਸ੍ਸ ਦਿਗੁਣਤਿਗੁਣਤਾਦਸ੍ਸਨਂ, ਪਟਿਭਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਦਿਨਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਾਮਸੀਸੇ ਸਹਾਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਂ। **ਆਵਰਣਤੋ**ਤਿ ਨਿਸੇਧਨਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾਤਿ ਇਧ **"ਧਮ੍ਮਿਕਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਮਿਗਸੂਕਰਾਦਿਘਾਤਾਯ ਸੁਨਖਾਦੀਨਂ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਨਚਰਣਂ **ਵਾਜੋ,** ਮਿਗਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਵਾ ਵਾਜੇਨ੍ਤਿ ਨੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਾਜਿਕਾ,** ਮਿਗਵਧਚਾਰਿਨੋ। **ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।** ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਪਯੋਗੇਨ ਹਿ ਸਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਾ ਪਕਾਸਭੂਤਾਤਿ।

੧੩੫. ਦੇਵਾਯਤਨਭਾਵੇਨ ਚਿਤਤ੍ਤਾ, ਲੋਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਚ **ਚੇਤਿਯਂ ਅਹੋਸਿ।**

ਕਾਮਂਕਾਰਵਸੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਨ ਕਰਣੀਯਾਤਿ **ਅਕਰਣੀਯਾ।** ਕਾਮਂਕਾਰੋ ਪਨ ਹਤ੍ਥਗਤਕਰਣਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਅਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਅਭਿਮੁਖਯੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਉਜੁਕਮੇਵ ਸਙ੍ਗਾਮਕਰਣੇਨ। ਉਪਲਾਪਨਂ ਸਾਮਂ ਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਲ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭੇਦੋਪਿ ਇਧ ਉਪਾਯੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਿਥੁਭੇਦਾਯਾ"**ਤਿ। ਯੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨੁਪਾਯਤਾ ਪਗੇਵ ਪਕਾਸਿਤਾ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਪਲਾਪਨਾਯ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਿਥੁਭੇਦਾ''ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਵਚਨਂ। **ਕਥਾਯ ਨਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਭਗਵਤੋ ਕਥਾਯ ਨਯਂ ਉਪਾਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ।

ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯਾਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜੇਸੁ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ।

ਕਥਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਯੁਦ੍ਧਕਥਂ। **ਉਜੁਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਪਟਿਰਾਜਾਨੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਖਾਨਂ ਅਦ੍ਦਵਥਾਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਉਜੁਭਾਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਗੁਣੋਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਚਰਿਯਗੁਣੋ। **ਇਸ੍ਸਰਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੁ,** ਮਯਂ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ **ਲਿਚ੍ਛਵਿਨੋ ਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੂ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੂਰਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਬਲਭੇਰਿਨ੍ਤਿ ਯੁਦ੍ਧਾਯ ਬਲਕਾਯਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਨਭੇਰਿਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁਅਪਰਿਹਾਨਿਯਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੬. ਅਪਰਿਹਾਨਾਯ ਹਿਤਾਤਿ **ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ,** ਨ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਵਾ **ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ,** ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਕਾਰਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਪਰਿਹਾਨਿਕਰੇ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਪਰਿਹਾਨਿਕਰਾਨਂ ਉਜੁਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਵੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁਭੂਤੇ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ ਉਪਰੂਪਰਿ ਞਾਣਾਲੋਕਂ ਪਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਦਯਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਤਿ, ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬੇ ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਾਕਟੇ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਨ੍ਦਸਹਸ੍ਸਂ…ਪੇ॰… ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਅਭਿਣ੍ਹਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਯਂ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਕਥਾ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਸਾਸਨੇ ਤਥਾਰੂਪੀ ਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ, ਸਾ ਹੋਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਯਾਯ ਸਾਸਨਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਨਿਯਂ ਅਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਤੇਨੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਦੇਸੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਦਂ ਵਜ੍ਜਿਸਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾ"**ਤਿ। ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਧਾਪਿ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **"ਤਤੋ"**ਤਿਆਦਿ ਦਿਸਾਸੁ ਆਗਤਸਾਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਂ ਕਥਨਂ। ਵਿਹਾਰਸੀਮਾ ਆਕੁਲਾ ਯਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾ ਠਿਤਾ।**

ਓਲੀਯਮਾਨਕੋਤਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨੋ। **ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਗੁਣਭਾਵਕਰਣੇਨ, ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨੇਨ ਚ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ।

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੫ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਥੁ)। **ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਵਿਯ** ਦਸਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨੇਨ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੬ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਥੁ)। **"ਗਿਹਿਗਤਾਨੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਿਹੀਸੁ ਗਤਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਞਾਤਾਨਿ **ਗਿਹਿਗਤਾਨਿ।** ਧੂਮਕਾਲੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਧੂਮਕਾਲਿਕਂ** ਚਿਤਕਧੂਮਵੂਪਸਮਤੋ ਪਰਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ।

ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਸਾਸਨੇ ਥਿਰਭਾਵਂ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾ। **ਥੇਰਕਾਰਕੇਹੀ**ਤਿ ਥੇਰਭਾਵਸਾਧਕੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਬਹੂ ਰਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਰਤ੍ਤਿਯੋ **ਜਾਨਨ੍ਤਿ।** ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਮੇਵ ਸਾਸਨੇ ਪਰਿਣਾਯਕਤਾਤਿ ਆਹ **"ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਓਵਾਦਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ ਅਭਾਜਨਭਾਵਤੋ। **ਪਵੇਣੀਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ। **ਸਾਰਭੂਤਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਾਪਨੇਨ ਸਾਰਭੂਤਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਕੋਸਲ੍ਲਅਨੁਤ੍ਤਰਸੀਤੀਭਾਵਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿਂ।

ਪੁਨਬ੍ਭਵਦਾਨਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। **ਇਤਰੇ**ਤਿ ਯੇ ਨ ਪਚ੍ਚਯਵਸਿਕਾ ਨ ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੁਕਾ, ਤੇ **ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸਂ।

ਆਰਞ੍ਞਕੇਸੂਤਿ ਅਰਞ੍ਞਭਾਗੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਸੁ। ਨਨੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾ ਏਵਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ, ਤੇਨ ''ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਪਿਹਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹਾਦਯੋ ਵਿਯ ਆਰਞ੍ਞਕੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਸਾਲਯਤਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਪਕ੍ਖਿਯਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਤ੍ਤਨਾਵਾਤਿ ਸਯਮੇਵ, ਤੇਨ ਪਰੇਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤਾਨਂ ਸਰਸੇਨੇਵ ਅਨਾਗਤਾਨਂ ਪੇਸਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਮਨਂ, ਆਗਤਾਨਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚਾਸਿਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਗ੍ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਗ੍ਗਹਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਂ। **ਗਹਿਤਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਨਂ। ਚਿਨ੍ਤਨਤ੍ਥੋ ਹਿ **ਸਜ੍ਝਾਯਸਦ੍ਦੋ।**

ਏਨ੍ਤੀਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ** ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦਿਨਾ।

੧੩੭. ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਕਮ੍ਮਂ ਆਰਾਮੋ। ਕਮ੍ਮੇ ਰਤਾ**, ਨ ਗਨ੍ਥਧੁਰੇ, ਵਾਸਧੁਰੇ ਵਾਤਿ **ਕਮ੍ਮਰਤਾ, ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਰਭਾਵੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਸੁਤਾ। **ਇਤਿ ਕਾਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਉਚ੍ਚਾਵਚਕਮ੍ਮਂ ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਾਦਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੇਯ੍ਯਥਿਦ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਪਟ੍ਟਤਿਪਟ੍ਟਾਦਿਕਰਣਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਠਮਪਟਲਾਦੀਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਅਯਂ ਕਮ੍ਮਰਾਮਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਏਕਚ੍ਚੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯੇਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਯੇਵ। ਅਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਭਾਵੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਪ੍ਪਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਵਧਾਰਣਵਚਨਂ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਾਰੀ**ਤਿ ਸਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਾ। ''ਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯, ੧੯੪) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਭਸ੍ਸੋ** ਵਾਤਿ ਪਰਿਮਿਤਕਥੋਯੇਵ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਕਥਨਤੋ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ **ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ।**

ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿਯੇਵਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨੇ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸੀ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿਯੇਵ। ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾਦਿਨਾ ਨ ਨਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ।

ਏਵਂ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਏਵ **ਵਿਹਰਤਿ।**

ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਨਾਮਾਤਿ ਸਯਂ ਨਿਸ੍ਸੀਲਾ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਾਪਾ ਲਾਮਕਾ ਇਚ੍ਛਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ।

ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਮੇਤ੍ਤਿਕਰਣਤੋ **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਾ।** ਤੇਹਿ ਸਦਾ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ **ਪਾਪਸਹਾਯਾ।** ਤਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਤਾਦਿਨਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਪਾਪਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਾ।**

੧੩੮. ਸਦ੍ਧਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**"ਤਿ। ਆਗਮਨੀਯਪਟਿਪਦਾਯ ਆਗਤਸਦ੍ਧਾ **ਆਗਮਨੀਯਸਦ੍ਧਾ**, ਸਾ ਸਾਤਿਸਯਾ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਤੋ ਆਗਤਸਦ੍ਧਾ **ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਾ** ਸੁਰਬਨ੍ਧਾਦੀਨਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੧੮; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਕੁਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁ; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੩) ਵਿਯ। ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਸਾਦੋ **ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ** ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਰਾਜਾਦੀਨਂ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੩੧; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਵਿਯ। ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਹਨਵਸੇਨ ਕਪ੍ਪਨਂ **ਓਕਪ੍ਪਨਂ। ਦੁਵਿਧਾਪੀ**ਤਿ ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾਪਿ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ ਅਪਰਨੇਯ੍ਯਰੂਪਾ ਹੋਤਿ ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨ ਪਸੀਦਨਤੋ। ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਂ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਹੀ**ਤਿ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾਯ

ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ। ਹਿਰੀ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਹਿਰਿ**, ਹਿਰਿ ਮਨੇ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਹਿਰਿਮਨਾ**ਤਿ ਆਹ “**ਪਾਪ...ਪੇ॰... ਚਿਤ੍ਤਾ**”ਤਿ। ਪਾਪਤੋ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਭਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**।

ਬਹੁ ਸੁਤੰ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ**, ਸੁਤਗ੍ਗਹਣੰ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ ਧਾਰਣਪਰਿਚਯਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਨੁਪੇਕ੍ਖਨਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਾਨੰ ਪੇਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਸਵਨਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਣੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਕਾਮੇਨ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਪੁਰਿਸਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਚ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ**, ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ। **ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ** ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੰ। ਤਦਪਿ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਬਾਹੁਸਚ੍ਚਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤੋ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ** ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਾਵਹੇਨ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵਸ੍ਸ ਇਧ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ। **ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ** ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਕਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਦੇਸਿਕੋ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਾਯਨਤੋ ਕਥਨਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ। **ਤੇ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ** ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮੂਲਭੂਤੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਤੋ।

ਆਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤੰ। ਤੰ ਪਨ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਤਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਕਾ**ਤਿ ਏਕਾਕਿਨੋ, ਵੂਪਕਟ੍ਠਵਿਹਾਰਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਰਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਤ੍ਵੰ ਅਸੁਕਨਾਮੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ‘‘ਆਮਾ’’ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਚਿਰਕਤਾਦਿਅਨੁਸ੍ਸਰਣਸਮਤ੍ਥਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕਾਨੰ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ “**ਏਵਰੂਪੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿਆਦਿ।

੧੩੯. ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ‘‘ਬੋਧੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਙ੍ਗੋਤਿ **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ**, ਪਸਤ੍ਥੋ, ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ **ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ**। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੋ। ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਪੀਲ਼ਨਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਵਿਚਯੋ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਵਿਚਯਲਕ੍ਖਣੋ**। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹੋ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੋ**। ਫਰਣੰ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਫਰਣਲਕ੍ਖਣੋ**। ਉਪਸਮੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾਨੰ ਵੂਪਸਮਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਪਸਮਲਕ੍ਖਣੋ**। ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਿਦ੍ਧੰਸਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੋ**। ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਰਹਿਤੇ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹਸਮ੍ਪਹੰਸਨੇਸੁ ਅਬਜਾਵਟਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨੰ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਲਕ੍ਖਣੋ**।

ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ, ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਛਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾ, ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਾ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਛਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** ਪਨ ‘‘ਸਤ੍ਤਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ’’ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੮) ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤੰ ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਇਮੰ ਕਾਰਣੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਅਪਾਯਭਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਗਮਨਵੀਥਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਅਪਚਾਯਨਤਾ, ਦਾਯਜ੍ਜਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਸਤ੍ਥੁਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਕੁਸੀਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੮) ਪਨ ਆਨਿਸੰਸਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾ, ਜਾਤਿਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ‘‘ਏਕਾਦਸਾ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਦਸਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਸਙ੍ਘਸੀਲਚਾਗਦੇਵਤਾਉਪਸਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ,

ਲੂਖਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ, ਸਿਨਿਦ੍ਧਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦਸਹਿ। **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੮) ਪਨ ਪਸਾਦਨਿਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ''ਏਕਾਦਸਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਸਤ੍ਤਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੇਵਨਤਾ , ਉਤੁਸੁਖਸੇਵਨਤਾ, ਇਰਿਯਾਪਥਸੁਖਸੇਵਨਤਾ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪਯੋਗਤਾ, ਸਾਰਦ੍ਧਕਾਯਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ , ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ। **ਦਸਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਾ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੁਸਲਤਾ, ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਂ, ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਂ, ਅਸਮਾਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਂ, ਸਮਾਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਂ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦਸਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੮) ਪਨ ''ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ''ਏਕਾਦਸਹੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ, ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਕੇਲਾਯਨਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ, ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ, ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੮) ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮਂ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਤੋ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾਤਿ **"ਇਮਿਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ...ਪੇ॰... ਕਥੇਸੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੪੦. ਤੇਭੂਮਕੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ,** ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਸਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹਗਤਸਞ੍ਞਾਯ ਭਾਵਿਤਾਯ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ"**ਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਵਾਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਏਵ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਦੀਸੁ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਲੋਕਿਯਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ,** ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ। **ਲੋਕਿਯਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕਾਪੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਮਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵਿਰਾਗੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਆਗਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਆਗਤਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ''ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਧ ''ਵਿਰਾਗਸਞ੍ਞਾ, ਨਿਰੋਧਸਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਪਿ ਸਿਯੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਦ੍ਵੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

੧੪੧. ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੇਤ੍ਤਂ,** ਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ **ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ।** ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ। ਇਮਾਨਿਪਿ ਮੇਤ੍ਤਾਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ ਤੇਸਂ ਸੇਟ੍ਠਪਰਿਸਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਗਿਹੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਮਂ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਸੇਨਪਿ ਮੇਤ੍ਤਾਕਾਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਚਾਰਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਸੇਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਧਮ੍ਮਪੂਰਣ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ** ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਅਤ੍ਥਕਥਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਤੋ।

ਆਵੀਤਿ ਪਕਾਸਂ, ਪਕਾਸਭਾਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਰਹੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸਂ, ਅਪ੍ਪਕਾਸਤਾ ਚ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਸਹਾਯਭਾਵਗਮਨਂ** ਤੇਸਂ ਪੁਰਤੋ। **ਉਭਯੇਹੀ**ਤਿ ਨਵਕੇਹਿ, ਥੇਰੇਹਿ ਚ।

ਪਗ੍ਗਯ੍ਹਾਤਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਕਾਮਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਂ ਨਯਨਾਨਂ ਉਮ੍ਮੀਲਨਾ, ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਮੁਖੇਨ ਓਲੋਕਨਞ੍ਚ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਯਨਾਨਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਤਾ, ਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਸਨ੍ਨਤਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾ"**ਤਿ।

ਲਾਭਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ ''ਲਾਭਾਵਤ, ਲਾਭੋ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ, ਸੋ ਚੇਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕੋਤਿ ਆਹ "**ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾ**"ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਆਗਤਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕਾ।** ਤੇਨਾਹ ''ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਕੁਹਨਾਦੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨਪੁਬ੍ਬਕੰ ਕਾਯੇਨ ਵਿਭਜਨਨ੍ਤਿ ਮੂਲਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਪਟਿਵਿਭਾਗੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਲਾਭੰ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਏਵ।

ਤੰ ਤੰ ਨੇਵ ਗਿਹੀਨੰ ਦੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਜੀਵਸੋਧਨਤ੍ਥੰ। **ਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ''ਮਯ੍ਹੰ ਅਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਾ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ। "**ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਲਾਭਸ੍ਸ ਤੀਸੁਪਿ ਕਾਲੇਸੁ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਠਪਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। "**ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, "**ਗਹੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲੋ, ਤਦੁਭਯੰ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਮਕਾਲੋ। ਤਯਿਦੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਮਯਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਤਿਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਲਾਭੰ ਓਸਾਨਲਕ੍ਖਣੰ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗੀ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ ਚ ਹੋਤਿ।

ਇਮੰ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਸਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੰ। **ਨ ਹਿ...ਪੇ॰... ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਾ ਏਵ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਰਮ੍ਭੋਪਿ ਤਾਵ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਕੁਤੋ ਪੂਰਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਾਭਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। "**ਵਤ੍ਤੰ ਅਖਣ੍ਡੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗਿਤੰ, ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਤਿ ਪਨ ਤਦੁਭਯੇ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਪੂਰਿਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪੂਰੇਤੀ**"ਤਿ। "**ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁਨੋ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨੰ ਵਾ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਟ੍ਠਾਨੇ ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਲਿਬੋਧਜਗ੍ਗਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕਸ੍ਸ ਓਦਿਸ੍ਸਕਦਾਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤੇਨ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਗਿਲਾਨਾਦੀਨੰ ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਾਗਪਕ੍ਖਿਕੰ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਪ੍ਪਧਾਨੋ ਹਿ ਪਟਿਵਿਭਾਗੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵਸੇਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਦਾਤੁਮ੍ਪੀਤਿ ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਕਰੁਣਾਯਨਵਸੇਨ, ਨ ਵਤ੍ਤਪੂਰਣਵਸੇਨ।

ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯਾਤਿ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਣਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ, ਸੁਕੁਸਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਕੋਸਲ੍ਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਵਸ੍ਸੇਹਿ ਪੂਰਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਓਰ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਦੁਪ੍ਪੂਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਮਹਾਨਿਸੰਸੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿਪਿ ਤਾਵ ਗਰੁਤਰੇਹਿ ਫਲਾਨਿਸੰਸੇਹਿ ਚ ਅਨੁਗਤੋ। ਤੰਸਮਙ੍ਗੀ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੇਸਲਾਭੀ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਯ ਲੋਕੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਦੁਪ੍ਪਜਹੰ ਦਾਨਮਯਸ੍ਸ, ਸੀਲਮਯਸ੍ਸ ਚ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੰ ਸੁਦੂਰੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸਿਮਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ, ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਸਚੇ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇ ਚ ਆਨਿਸੰਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨੇਵ ਇਸ੍ਸਾ, ਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ ਹੋਤਿ** ਚਿਰਕਾਲਭਾਵਨਾਯ ਵਿਧੁਤਭਾਵਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ** ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸੀਲਤਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਦਦੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਭਜਨ੍ਤਿ ਨੰ ਬਹੂ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੪)। **ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ** ਦਾਨਵਸੇਨ ਉਲ਼ਾਰਜ੍ਝਾਸਯਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭਸ੍ਸ ਇਧਾਨਿਸੰਸਭਾਵਤੋ ਦਾਨਸ੍ਸ। **ਪਤ੍ਤਗਤੰ ਅਸ੍ਸ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੰ ਨ ਖੀਯਤਿ** ਪਤ੍ਤਗਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸ ਮਹਾਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡੰ**

ਲਭਤਿ ਦੇਵਸਿਕੰ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਜਾਨੰ ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਭਯੇਵਾ...ਪੇ॰... ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਦੇਯ੍ਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਵਿਕਪ੍ਪੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਰਕਾਲੰ ਦਾਨਪੂਰਤਾਯ ਪਸਾਦਿਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤੇਸੁ ਆਨਿਸੰਸੇਸੁ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੇਸੁ। **ਇਮਾਨਿ** ਤੰ ਦੀਪਨਾਨਿ **ਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਅਲਭਨ੍ਤਾਪੀ**ਤਿ ਅਮਹਾਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਨ ਲਾਭਿਨੋ ਸਮਾਨਾਪਿ। **ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਸਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਗੰ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯੰ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗੰ **ਜਾਨਨ੍ਤਿ।**

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ, ਥੇਰਾਨੰ ਸੰਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ **"ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਪੂਰਿਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੁਤਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਥੇਰੇਨ ਅਤ੍ਤਾ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਿਯਤਾਯ, ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯਤਾਯਪਿ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁਮੇਵ। ਪਤ੍ਤਗਤਾਖੀਯਨਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਸੇਸੰ ਵਿਭਾਵਨਤੋ **"ਇਦੰ ਤਾਵ...ਪੇ॰... ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗਿਰਿਭਣ੍ਡਮਹਾਪੂਜਾਯਾਤਿ ਚੇਤਿਯਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਸਕਲਲਙ੍ਕਾਦੀਪੇ, ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਚ ਨਾਵਾਸਙ੍ਘਾਟਾਦਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਮਹਾਪੂਜਾਯੰ। **ਪਰਿਯਾਯੇਨਪੀ**ਤਿ ਲੇਸੇਨਪਿ। **ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਣਤੋਪਿ **ਇਦੰ** ਯਥਾਭੂਤਪ੍ਪਵੇਦਨੰ **ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਪਲਾਯਿੰਸੁ ਚੋਰਭਯੇਨ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਜ੍ਜੀਵਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤਿ। **ਥੇਰੀ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਿਕਾ ਅਹੋਸਿ,** ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਲਤੇਜੇਨੇਵ ਦੇਵਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਆਪਜ੍ਜਿ।

ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸੰ ਖਣ੍ਡਨ੍ਤਿ **ਅਖਣ੍ਡਾਨਿ।** ਤੰ ਪਨ ਨੇਸੰ ਖਣ੍ਡੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨੰ ਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੇਨ ਆਦਿ ਅਨ੍ਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਤ੍ਤਸੁ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨੰ ਪਨ ਸਮਾਦਾਨਕ੍ਕਮੇਨਪਿ ਆਦਿ ਅਨ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਸਾਟਕੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਨ੍ਤੇ, ਦਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੰ ਵਿਯ, ਵਿਸਦਿਸੁਦਾਹਰਣੰ ਚੇਤੰ ''ਅਖਣ੍ਡਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਸੇਸਾਨਿਪਿ ਉਦਾਹਰਣਾਨਿ। ਖਣ੍ਡਿਤਭਿਨ੍ਨਤਾ ਖਣ੍ਡੰ, ਤੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਖਣ੍ਡੰ,** ਸੀਲੰ। **"ਛਿਦ੍ਦ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨੰ** ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ ਗਾਵੀ ਵਿਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਬਲਰਹਿਤਾਨਿ **ਅਸਬਲਾਨਿ।** ਤਥਾ **ਅਕਮ੍ਮਾਸਾਨਿ।** ਸੀਲਸ੍ਸ **ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬ੍ਯਤੋ ਮੋਚਨੰ** ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਾਪਾਦਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤੰਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੇਰੀ ਸਯੰਵਸੀ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਾਰਣਤੋ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨੀ"**ਤਿ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਪਾਸੰਸਤ੍ਤਾ **ਵਿਞ੍ਞੁਪਸਤ੍ਥਾਨਿ।** ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯੰ, ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ''ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ, ''ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਚ ਏਵੰ ਆਦਿਨਾ **ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ।** ''ਅਯੰ ਤੇ ਸੀਲੇਸੁ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਚਤੂਸੁਪਿ ਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਪਰਾਮਟ੍ਠੁੰ** ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਤੁੰ। ਸਮਾਧਿਸੰਵਤ੍ਤਨਪ੍ਪਯੋਜਨਾਨਿ **ਸਮਾਧਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨਿ।**

ਸਮਾਨਭਾਵੂਪਗਤਸੀਲਾਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਸਮਾਨਭਾਵੰ ਉਪਗਤਸੀਲਾ ਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਕਾ। ਕਾਮੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਨ ਸਿਯਾ, ਤੰ ਪਨ ਨ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ, ਇਦੰ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ ਨਿਯਤਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਨਤ੍ਥਿ ਮਗ੍ਗਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸੀਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਤੰ ''ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯਾਯਨ੍ਤਿ ਯਾ ਅਯੰ ਮਯ੍ਹਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾ । **ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧੁਤਦੋਸਾ, ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਯੰ ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ''ਤੰਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ, ਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਰੋ,** ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ

ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਸਦਿਸਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਂ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਭਿਨ੍ਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਂ। **ਵੁਦ੍ਧਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਅਰਿਯਵਿਨਯੇ ਗੁਣੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਿਯੇਵ, ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀਤਿ ਅਯਂ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਦ੍ਧਨਿਯਤਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਇਧ ਦੇਸਿਤਾ।

੧੪੨. **ਆਸਨ੍ਨਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਤਿਪਯਮਾਸਾਧਿਕੇਨ ਸਂਵਚ੍ਛਰਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤਂਯੇ**ਵਾਤਿ ''ਇਤਿ ਸੀਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂਯੇਵ **ਇਤਿ ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ, ਪਰਿਮਾਣਤ੍ਥੋ ਚ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਏਵਂ ਸੀਲਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਸੀਲ**"ਨ੍ਤਿ। **ਏਵਂ ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਭੇਦਂ ਸੀਲਂ। **ਏਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਮਂ, ਨ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ। **ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਂ ਲੋਕਿਯਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੀਲੇ ਠਤ੍**ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਆਜੀਵੋ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੩੧; ਕਥਾ॰ ੮੭੪) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ। **ਏਸੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿ। **ਪਰਿਭਾਵਿਤੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਾਵਿਤੋ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ। **ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਤਾਵ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇਹਿ ਮਹਪ੍ਫਲੋ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮੇਨ ਮਹਾਨਿਸਂਸੋ। ਇਤਰੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਮਹਪ੍ਫਲੋ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਨਿਸਂਸੋ। **ਯਮ੍ਹਿ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਠਤ੍**ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਠਤ੍ਵਾ। **ਸਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਾ। **ਤੇਨ ਪਰਿਭਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਾਧਿਨਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਾਵਿਤਾ ਪਰਿਭਾਵਿਤਾ। ਮਹਪ੍ਫਲਮਹਾਨਿਸਂਸਤਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਿ ਚ ਤੇ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਝਾਨਙ੍ਗਪ੍ਪਭੇਦਹੇਤੁਤਾਯ **ਮਹਪ੍ਫਲਾ** ਸਤ੍ਤਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗਹੇਤੁਤਾਯ **ਮਹਾਨਿਸਂਸਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਠਤ੍**ਵਾਤਿ ਯਾਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯਂ, ਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯਂ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ। ਸਮਥਯਾਨਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮਾਧਿਸਹਗਤਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਾਯ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿਯੇਵ। **ਸਮ੍ਮਦੇ**ਵਾਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਯੇਵ ਯਥਾ ਆਸਵਾਨਂ ਲੇਸੋਪਿ ਨਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸੋ **ਆਸਵੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ**। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੪੩. ਲੋਕਿਯਤ੍ਥਸਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਯ ਅਭਿਰਨ੍ਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਅਭਿਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਰਤਂ ਅਭਿਰਤੀਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ਅਭਿਰਨ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਯਂ ਅਭਿਰੁਚਿਪਰਿਯਾਯੋ, ਨ ਅਸ੍ਸਾਦਪਰਿਯਾਯੋ। ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਦਵਤ੍ਥੁਵਿਗਮੇਨ ਸਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਨਭਿਰਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਗੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ। ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਦਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਮਨਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਿਨਯਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਦ੍ਧੇ ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਿਨਯਨਤ੍ਥਮੇਵ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯਥਾਰੁਚਿ। **ਆਯਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਏਹਿ ਯਾਮਾ**"ਤਿ। **ਅਯਾਮਾ**ਤਿ ਪਨ ਪਾਠੇ **ਅ**-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰਤ੍ਤਾ ਥੇਰਂ ਆਲਪਤਿ,** ਨ ਪਨ ਤਦਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਣਨੋ ਹਿ ਤਦਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ । ਤੇਨਾਹ ''ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਗਮਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਪਾਠਮਾਹ। **ਪਾਟਲਿਗਮਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਉਤ੍ਤਾਨਮੇ**ਵ ਅਨਨ੍ਤਰਂ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਰੂਪਤ੍ਤਾ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੀਹਨਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੫. "**ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ**"**ਤਿਆਦਿ** ਪਾਠਜਾਤਂ। **ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪੧) **ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ** ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦੁਸ੍ਸੀਲਆਦੀਨਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਤਿ **ਆਵਸਥੋ**, ਤਦੇਵ ਅਗਾਰਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਆਵਸਥਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨੰ ਆਵਸਥਗੇਹ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਰਾਜੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਮਗਧਰਾਜੂਨੰ। **ਸਹਾਯਕਾ**ਤਿ ਸੇਵਕਾ। **ਕੁਲਾਨੀ**ਤਿ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੇ। ਸਨ੍ਥਤਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਥਰਿ**, ਸਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਥਰਿ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿ, ਤੰ **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿੰ।** ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਚਾਯੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਵ**"ਨ੍ਤਿ।

੧੪੯. **ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ''ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦) ਵਿਯ, ਨ ਗਰਹਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਸੀਲੋ ਨਿਸ੍ਸੀਲੋ**"ਤਿ। **ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੀਲੋ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਸੀਲਭੇਦੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਾਵ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੀਲੋ ਆਚਾਰਹੀਨੋ, ਸੋ ਕਥੰ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ? ਸੋਪਿ ਸਾਧੁਸਮਾਚਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਨਿਯਸ੍ਸ ਭੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ ਏਵ ਨਾਮ। ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਂਵਰੋ ਸਂਵਰਰਹਿਤੋਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਤੰ ਤੰ ਸਿਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨੰ। **ਮਾਘਾਤਕਾਲੇ**ਤਿ ''ਮਾ ਘਾਤੇਥ ਪਾਣਿਨੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਘਾਤਾਤਿ ਘੋਸਨੰ ਘੋਸਿਤਦਿਵਸੇ।

ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ।

ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਮਙ੍ਕੁ ਹੋਤਿਯੇਵ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਭਾਵਤੋ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ। **ਸਮਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਕਤਕਾਰਣੰ। **ਆਪਾਥੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਮਨਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। **ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਇਧਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮੀਲਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਇਧ ਲੋਕੰ **ਪਸ੍ਸਤਿ। ਨਿਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮੀਲਨਕਾਲੇ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਰਲੋਕੰ **ਪਸ੍ਸਤਿ।** ਤੇਨਾਹ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਚਮਪਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਮੋ ਆਦੀਨਵਕੋਟ੍ਠਾਸੋ।

ਸੀਲਵਨ੍ਤਆਨਿਸਂਸਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. **ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਆਦੀਨਵਕਥਾਯ ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ। ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਤੰ ਤੰ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿੰ ਯਥਾਕਾਲੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਪਾਸਂਸੰ ਸੀਲਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੀਲਵਾ। ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਚਨੰ ਸੁਕਰਨ੍ਤਿ ਅਨਾਮਟ੍ਠੰ।

੧੫੧. **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹਾਯ **ਧਮ੍ਮਿਕਥਾਯ। ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਆਵਸਥਾਗਾਰੇ ਏਵ।

ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਨਗਰਮਾਪਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. **ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਪ੍ਪਮਾਣੇਨ, ਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਚੇਵ ਵਿਤ੍ਤੂਪਕਰਣੇਨ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਉਪਭੋਗੂਪਕਰਣਾਨਿਪਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ''ਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਾਟਲਿਗਾਮੰ ਨਗਰੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਠਾਨੰ ਇਦਾਨਿ ਨਗਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਆਯਮੁਖਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਉਪਚ੍ਛੇਦਨਾਯ। **"ਸਹਸ੍ਸਸੇਵਾ**"ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸਹਸ੍ਸਸੋ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਕੇਕਵਗ੍ਗਵਸੇਨ ਸਹਸ੍ਸੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਹੁਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਘਰਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਘਰਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਂਤਂਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਪਾਠਕਾਨੰ, ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਤਾਹਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਸਿਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਪ੍ਪਾਨੁਗਤਵਿਜ੍ਜਾਨੁਭਾਵੇਨ। **ਨਾਗਗ੍ਗਾਹੋ**ਤਿ ਨਾਗਾਨੰ ਨਿਵਾਸਪ੍ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਾਸਾਣੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਲਕ੍ਖਣਪਾਸਾਣੋ। **ਖਾਣੁਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਖਾਣੁਕੋ । **ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਪ੍ਪਿਤ੍ਵਾ** ਤਾਦਿਸੰ ਸਾਰਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨੰ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਰਮ੍ਭੇ ਠਾਨੇ ਤਾਹਿ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਹਿ **ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾ**

ਵਿਯ ਤੰਤੰਗੇਹਾਨਿ **ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ** ਉਪਦੇਸਦਾਨਵਸੇਨ। **ਨੇਸਨ੍ਤਿ** ਵਤ੍ਥਵਿਜ੍ਜਾਪਾਠਕਾਨੰ, ਸਬ੍ਬਾਸੰ ਦੇਵਤਾਨੰ। **ਮਙ੍ਗਲੰ ਵਡ੍ਢਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਙ੍ਗਲੰ ਬ੍ਰੂਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਹਿ ਉਤ੍ਤਮਮਙ੍ਗਲਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਥ ਮਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਵਯਵਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਯਥਾ ''ਅਲਙ੍ਕਤੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

ਅਰਿਯਕਮਨੁਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਦੇਸਵਾਸਿਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ। **ਰਾਸਿਵਸੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਸਹਸ੍ਸੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਰਾਸਿਵਸੇਨੇਵ, ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਪਨ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੋ ਅਵ੍ਵਤ੍ਥਾਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵਾਤਿ ''ਰਾਸਿਵਸੇਨੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਾਣਿਜਾਯ ਪਥੋ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਵਣਿਪ੍ਪਥੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਵਿਕਪ੍ਪੇ ਅਤ੍ਥੋ ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਪਥੋ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ, **ਵਣਿਪ੍ਪਥੋ**ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਭਣ੍ਡਪੁਟੇ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਮੋਚੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪੁਟਭੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਭਣ੍ਡਪੁਟੇ... ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ।

ਚ-ਕਾਰਤ੍ਥੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ **ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ।**

੧੫੩. ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣੀ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮਬਹੁਲਤਾਯ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਾਨਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ''ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਪਰੂਪਦ੍ਦਵਕਰਾ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਸਤ੍ਤਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ। **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਏਕੰ ਸਮਯੰ। **ਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਨੀਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨ ਨਿਵਸਨਾਕਾਰੇਨ। **ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਸਕਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਦੇਸੇ। **ਸਵ੍ਵਤੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਵ੍ਵਤੇ ਸੁਸੰਵੁਤਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇ।

ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਦੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਸੁਤੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਤਾਸੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਦਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **"ਪੂਜਿਤਾ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਦੇਵ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨੰ **ਪੂਜਾ,** ਅਨਾਗਤੇ ਏਵ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਆਰਕ੍ਖਸੰਵਿਧਾਨੰ **ਪਟਿਪੂਜਾ।** ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਞਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਾ ਞਾਤਿਪੇਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਾਦਿਨਾ ਪੂਜਨਮਾਨਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਆਰਕ੍ਖਾ ਸੰਵਿਧਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾ ਤਤ੍ਥ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਮੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਰਣੰ **ਮਾਨਨੰ,** ਸਮ੍ਪਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯਹਰਣੰ **ਪਟਿਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਏਤੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿ ਏਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਨਿਟ੍ਠਾਨਿ।

੧੫੪. ਆਣਿਯੋ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾਤਿ ਲਹੁਕੇ ਦਾਰੁਦਣ੍ਡੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਵਾਟਫਲਕੇ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਕਾਤੁੰ ਆਣਿਯੋ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। ਨਾਵਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤੰ **ਉਲ਼ੁਮ੍ਪੰ,** ਵੇਲੁਨਲ਼ਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਹਿ ਕਲਾਪਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ **ਕੁਲ੍ਲੰ।**

ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਏਤੰ ''ਅਣ੍ਣਵ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਵਚਨੰ, ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਰਨ੍ਤਿ ਇਧ ਨਦੀ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ** ਸਰਤਿ ਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਗਮ੍ਭੀਰਵਿਤ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਾਧਟ੍ਠੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰੰ, ਸਕਲਲੋਕਤ੍ਤਯਬ੍ਯਾਪਿਤਾਯ ਵਿਤ੍ਥਤੰ। **ਵਿਸਜ੍ਜ**ਾਤਿ ਅਨਾਸਜ੍ਜ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ। **ਪਲ੍ਲਲਾਨਿ** ਤੇਸੰ ਅਤਰਣਤੋ। **ਵਿਨਾਯੇਵ ਕੁਲ੍ਲੇਨਾ**ਤਿ ਈਦਿਸੰ ਉਦਕੰ ਕੁਲ੍ਲੇਨ ਈਦਿਸੇਨ ਵਿਨਾ ਏਵ **ਤਿਣ੍ਣਾ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਜਨਾ,** ਤਣ੍ਹਾਸਰੰ ਪਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸੇਤੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੫. ਮਹਾਪਨਾਦਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ। **ਪਾਸਾਦਕੋਟਿਯਂ ਕਤਗਾਮੋ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਪਤਿਤਥੁਪਿਕਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਗਾਮੋ। **ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵੂਪਚਾਰਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਚ੍ਛਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸਭੂਤਭਾਵੇਨ **ਸਚ੍ਚਾਨਂ।** ਅਨੁਬੋਧੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਂ ਞਾਣਂ, ਪਟਿਵੇਧੋ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਬੋਧਪੁਬ੍ਬਕੋ ਪਟਿਵੇਧੋ ਅਨੁਬੋਧੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਬੋਧੋਪਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਤਦੁਭਯਾਭਾਵਹੇਤੁਕਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟੇ ਸਂਸਰਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਨਨੁਬੋਧਾ...ਪੇ॰... ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਭਵਤੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਗਮਨਂ **ਸਨ੍ਧਾਵਨਂ,** ਅਪਰਾਪਰਂ ਚਵਨੁਪਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸਞ੍ਚਰਣਂ **ਸਂਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਭਵਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਨ੍ਧਾਵਿਤਸਂਸਰਿਤਪਦਾਨਂ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਮਯਾ ਚ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਚਾ"**ਤਿ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੇ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਭਾਵਸਾਧਨਤਂ ਹਦਯੇ ਕਤ੍ਵਾ **"ਮਮਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਯਨਸਮਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਾਪਨਸਮਤ੍ਥਾ, ਦੀਘਰਜ੍ਜੁਨਾ ਬਦ੍ਧਸਕੁਣਂ ਵਿਯ ਰਜ੍ਜੁਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਸੋ ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਤਣ੍ਹਾਰਜ੍ਜੁਨਾ ਬਦ੍ਧਂ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਨੇਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ,** ਤਣ੍ਹਾ, ਸਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਹਤਾ ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ **ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਸਮੂਹਤਾ।**

ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੬. ਦ੍ਵੇ ਗਾਮਾ ''ਨਾਤਿਕਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ, ਞ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚਾਯਂ ਨ-ਕਾਰਾਦੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨ ਨਾਯਰੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੭੪; ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੩੪) ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਞਾਤਿਗਾਮਕੇ"**ਤਿ । **ਗਿਞ੍ਜਕਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾ, ਗਿਞ੍ਜਕਾਹਿ ਏਵ ਕਤੋ ਆਵਸਥੋਤਿ **ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੋ** । ਸੋ ਕਿਰ ਆਵਾਸੋ ਯਥਾ ਸੁਧਾਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਏਵ ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਟ੍ਠਕਾਮਯੇ ਆਵਸਥੇ"**ਤਿ। ਤੁਲਾਦਣ੍ਡਕਵਾਟਫਲਕਾਨਿ ਪਨ ਦਾਰੁਮਯਾਨੇਵ।

੧੫੭. ਓਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁ, ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਤਂ ਓਰਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ,** ਓਰਮ੍ਭਾਗਸ੍ਸ ਵਾ ਹਿਤਾਨਿ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ।** ਤੇਨਾਹ **"ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗਿਯਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤੀਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ। ਤੇਹਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਹਿ ਨੇਸਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਤਾ। ਓਰਮ੍ਭਞ੍ਜਿਯਾਨਿ ਵਾ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ। ਇਦਾਨਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਨੇਸਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਨਿ ਸਮਤ੍ਥਤਾਵਿਘਾਤੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ, ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵੇਨ ਅਰਿਯਾਨਂ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਬਨ੍ਧਾਯ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਨਿ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨੀ"**ਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ। **ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ** ਮਹਗ੍ਗਤਗਾਮਿਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਸ੍ਸ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨਤੋ। **ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਤੀਣਿ** ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਬ੍ਯਾਪਾਦਾ ਵਿਯ ਮਹਗ੍ਗਤੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਨਿਬਨ੍ਧਭੂਤਾਨਿਪਿ ਕਾਮਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ **ਤਤ੍ਥ** ਮਹਗ੍ਗਤਭਵੇ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮ੍ਪਿ** ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕਮ੍ਮਪਰਿਕ੍ਖਯੇ ਕਾਮਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਮਹਗ੍ਗਤਭਵਤੋ **ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਧੇ**ਵ ਕਾਮਭਵੇ ਏਵ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਬਾ**ਨਿਪਿ ਪਞ੍ਚਪਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਏਵ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਅਨਾਗਮਨਸਭਾਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ ਇਧ ਨ ਆਗਮਨਸਭਾਵਾ। ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਥੇਰਦਸ੍ਸਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਨਂ ਪਨਤ੍ਥਾਯਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤਂ।

ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਵਿਰਲਾਕਾਰਤਾ **ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਮਨ੍ਦਤਾਯ** ਅਬਹਲਤਾਤਿ **ਦ੍ਵੇਧਾਪਿ ਤਨੁਭਾਵੋ। ਅਭਿਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸੋ। **ਬਹਲਬਹਲਾ**ਤਿ ਤਿਬ੍ਬਤਿਬ੍ਬਾ। ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ, ਫਰਨ੍ਤਾ, ਸਾਧੇਨ੍ਤਾ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਨ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **ਤਨੁਕਤਨੁਕਾ** ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦਾ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। "ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਹੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਤਥਾ ਹਿ

ਅਞ੍ਞਪਚ੍ਚਞ੍ਞਪਰਾਮਸਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਇਦਨ੍ਤਿ** ''ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ। **ਭਵਤਨੁਕਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਭਵਵਸੇਨ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯੇ ਭਵਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਲਕ੍ਖਣਭਵਾ ਏਵ। ਯੇ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕੀਦਿਸਂ ਤਂ ਭਵਤਨੁਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯਥਾਪਿ ਭਵਤਨੁਕਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਮੇ ਭਵੇ ਭਵਤਨੁਕਂ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸੇਵ ਭਵਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਕਾਮਾਵਚਰਲੋਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਤਰਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਥਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਹਿ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਸੁ ਵੋਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਸੋਪਿ ਕਾਮਭਵਵਸੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਭਗਵਤਾ ਚ ਕਾਮਲੋਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਏਕੋਵ ਗਹਿਤੋ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਇਧ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਇਧ ਪਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਤ੍ਵਾ ਇਧੂਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਧ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਇਧ ਪਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਧੂਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਇਮਂ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਕਾਮਭਵੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਸਚੇ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਂਯੇਵ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਚਤੂਸੁ ...ਪੇ॰... ਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। **ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੇਨ। **ਨਿਯਤੋ** ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਂਭਾਵਿਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ"**ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਾਦਾਸਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮. ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਞਾਣਗਤਿਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ''ਅਸੁਕੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਅਸੁਕੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂਤਂਞਾਣਾਧਿਗਮਨਂ। **ਞਾਣੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਞਾਣਾਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ''ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ, ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਞਾਣਸਹਿਤਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ। **ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ** ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਕਾਯਕਿਲਮਥੋ**ਵ, ਨ ਤੇਨ ਕਾਚਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਿਤ੍ਤਵਿਹੇਸਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਖੇਦੋ, ਸਾ ਕਿਲੇਸੂਪਸਂਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।** ਆਦੀਯਤਿ ਆਲੋਕੀਯਤਿ ਅਤ੍ਤਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਦਾਸਂ,** ਧਮ੍ਮਭੂਤਂ ਆਦਾਸਂ **ਧਮ੍ਮਾਦਾਸਂ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਤੇਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਦ੍ਧਸੁਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਪ੍ਪਕਾਸਨਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਦਾਸਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯੇਨ ਧਮ੍ਮਾਦਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਇਧ ਪਨ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਮੇਵ ਵਦਤਿ।

ਅਵੇਚ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਸਾਦੋ **ਅਵੇਚ੍ਚਪਸਾਦੋ,** ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਸਾਦੋ , ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਸਾਣਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲੋ, ਨ ਚ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਚਲੇਨ ਅਚ੍ਚੁਤੇਨਾ"**ਤਿ।

"ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨੀ"ਤਿ ਗਹਟ੍ਠਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੇਹਿ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਹਰਣੀਯਤੋ। ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਕਨ੍ਤਾਨੇਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਂਵਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵਾ"**ਤਿ।

ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਰਿਯਾਨਂ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਵਿਰੋਧੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਭੂਤਰੋਚਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ। **ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ।

ਅਮ੍ਬਪਾਲੀਗਣਿਕਾਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੧. ਤਦਾ ਕਿਰ ਵੇਸਾਲੀ ਇਦ੍ਧਾ ਫੀਤਾ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਹੇਸੁਂ ਓਸਨ੍ਨਵੀਰਿਯਾ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਓਸਨ੍ਨਵੀਰਿਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੬੫)। **ਸਤਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਤਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ। **ਸਰਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਾਦਿਕੇ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਉਪਧਾਰੇਤਿ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸਮਂ ਪਕਾਰੇਹਿ ਜਾਨਾਤਿ ਅਵਬੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਪਰਤੋ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੭੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੬) ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਗਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨੀਲਭਾਵਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਾਹਕਂ ਵਚਨਂ। **ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਨੀਲਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ। **ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਭੇਦਦਸ੍ਸਨਂ। ਯਥਾ ਤੇ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਅਪੀਤਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਏਵ ਕੇਚਿ ਵਿਲੇਪਨਵਸੇਨ ਪੀਤਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਖਾਯਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਅਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਏਵ ਕੇਚਿ ਵਿਲੇਪਨਵਸੇਨ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਖਾਯਿਂਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨ ਤੇਸਂ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣੋ ਨੀਲੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਨੀਲੋ ਮਣਿ ਏਤੇਸੂਤਿ **ਨੀਲਮਣਿ,** ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਹਾਨੀਲਾਦਿਨੀਲਰਤਨਵਿਨਦ੍ਧਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਰਚਿਤੇ ਹਿ ਮਣਿਓਭਾਸੇਹਿ ਏਕਨੀਲਾ ਵਿਯ ਖਾਯਨ੍ਤਿ। **ਨੀਲਮਣਿਖਚਿਤਾ**ਤਿ ਨੀਲਰਤਨਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। **ਨੀਲਵਤ੍ਥਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨੀਲਵਤ੍ਥਨੀਲਕਮ੍ਪਲਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾ। **ਨੀਲਵਮ੍ਮਿਕੇਹੀ**ਤਿ ਨੀਲਕਞ੍ਚੁਕਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਹਿ। **ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ**ਤਿ ''ਪੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ। **ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਸੀ**ਤਿ ਪਟਿਘਟ੍ਟੇਸਿ। ਆਹਰਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਬਲਿਨ੍ਤਿ **ਆਹਾਰੋ,** ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਜਨਪਦੋਤਿ ਆਹ "**ਸਾਹਾਰਨ੍ਤਿ ਸਜਨਪਦ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਙ੍ਗੁਲਿਫੋਟੋਪਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਚਾਲਨਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਚਾਲੇਸੁ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਮ੍ਬਕਾਯਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ। ਉਪਚਾਰਵਚਨਂ ਹੇਤਂ ਇਤ੍ਥੀਸੁ, ਯਦਿਦਂ ''ਅਮ੍ਬਕਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਜਨਨਿਕਾ''ਤਿ।

ਅਵਲੋਕੇਥਾਤਿ ਅਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਂ ਓਲੋਕੇਥ। ਤਂ ਪਨ ਅਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਂ ਅਨੁ ਅਨੁ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਸ੍ਸਥਾ**"ਤਿ। **ਉਪਨੇਥਾ**ਤਿ ''ਯਥਾਯਂ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਪਰਿਸਾ ਸੋਭਾਤਿਸਯੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਤਾਵਤਿਂਸਪਰਿਸਾ''ਤਿ ਉਪਨਯਂ ਕਰੋਥ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ ਸਮਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਥਾ**"ਤਿ।

''ਉਪਸਂਹਰਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਲਿਚ੍ਛਵਿਪਰਿਸਂ ਤਾਵਤਿਂਸਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਨਯਿਦਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੇ ਨਿਯੋਜਨਂ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਾ ਏਤੇਸਂ ਰਾਜੂਨਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾਯ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਥਨਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋਪਿ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੀ**"ਤਿ। **ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ** ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਰ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਓਸਨ੍ਨਵੀਰਿਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਵਸਨ੍ਨਵੀਰਿਯਾ, ਓਸ੍ਸਟ੍ਠਵੀਰਿਯਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਰਾਜੂਨਂ ਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਵਿਭੂਤਭਾਵਤ੍ਥਂ।

ਵੇਲੁਵਗਾਮਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੩. ਸਮੀਪੇ ਵੇਲੁਵਗਾਮੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨਯੋਗਜੇ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਪਰਿਵਾਰਗਾਮੋ। **ਸਙ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ।

੧੬੪. ਫਰੁਸੋਤਿ ਕਕ੍ਖਲੋ, ਗਰੁਤਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸਭਾਗਰੋਗੋ**ਤਿ ਧਾਤੁਵਿਸਭਾਗਤਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਬਹਲਤਰਰੋਗੋ, ਨ ਆਬਾਧਮਤ੍ਤਂ। **ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਨਂ ਖਣਿਕਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਤਂ, ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਪਰਿਤੁਲੇਤ੍ਵਾ। **ਅਧਿਵਾਸੇਸੀ**ਤਿ ਤਾ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਯਥਾਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਾਕਾਰਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਸਿ, ਨ ਤਾਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਦੁਕ੍ਖਿਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਦੁਕ੍ਖਿਯਮਾਨੋ , ਕਾਯਦੁਕ੍ਖਂ ਪਨ ''ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਅਸਤਿ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਵਾਸਨਾਯ ਏਵ ਅਸਮ੍ਭਵੋਤਿ। **ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਾਲਪਿਤ੍ਵਾ।

ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਂ ਅਦਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਵੀਰਿਯੇਨ। **ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵੀਰਿਯੇਨ। **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਨਸਮਯੇ ਚਮ੍ਪਕਾਦਿਰੁਕ੍ਖੇ ਵੇਖੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਯਾਵ ਸੋ ਵੇਖੋ ਨਾਪਨੀਯਤਿ, ਤਾਵਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਨਸਮਤ੍ਥਤਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਵਿਨੋਦਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵੀਰਿਯਵੇਖਦਾਨੇਨ ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰੇ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਾਲਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਵਿਨੋਦਿਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਾਰੋ** ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਸਙ੍ਖਰੀਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਂ** ਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਸਮਾਯੋਗੇਨ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਠਪੀਯਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਦਸਮਾਸੇ ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥਾਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੀ''ਤਿ। ਤਂ ਪਨ ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਪਵਤ੍ਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਖਣਿਕਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਠਾਨਸੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪੁਨ ਸਰੀਰਂ ਵੇਦਨਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ** ਸਵਿਸੇਸਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ। ਰੂਪਸਤ੍ਤਕਅਰੂਪਸਤ੍ਤਕਾਨਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੦੬, ੭੧੭) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ** ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ "**ਯਥਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪਬ੍ਯੂਲ੍ਹੋ**ਤਿ ਅਪਨੀਤੋ। **ਚੁਦ੍ਦਸਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਨ੍ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਰੂਪਸਤ੍ਤਕਅਰੂਪਸਤ੍ਤਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਕਲਮੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਸਭਾਗਰੋਗਸਞ੍ਜਨਿਤਲੂਖਭਾਵਨਿਰੋਗਕਰਣਾਯ ਸਿਨੇਹੇਤ੍ਵਾ **ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਯੇਵ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਾਤਿਸਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੇਗੇਨ ਸੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ।

ਗਿਲਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਿਲਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤੋ ਗਿਲਾਨਭਾਵਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ। ਮਧੁਰਕਭਾਵੋ ਨਾਮ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਥਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਗਰੁਭਾਵਪੁਬ੍ਬਕਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਞ੍ਜਾਤਗਰੁਭਾਵੋ ਸਞ੍ਜਾਤਥਦ੍ਧਭਾਵੋ**"ਤਿ। "**ਨਾਨਾਕਾਰਤੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਿਸਾਸਮ੍ਮੋਹੋਪਿ ਮੇ ਅਹੋਸਿ ਸੋਕਬਲੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਯੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਭੂਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਾਪਿ ਇਦਾਨਿ **ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਕਟਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ।**

੧੬੫. ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਵ ਠਪਨਤੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ** ਸਮਾਨਤ੍ਤਤਾਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਤੋ। **ਦਹਰਕਾਲੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਹਰਕਾਲੇ। **ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਉਪਨਿਗੂਹਭੂਤਂ ਗਨ੍ਥਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ। **ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਗਤਂ ਵਿਯ ਰਹਸਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਨਟ੍ਠੇ ਸਬ੍ਬੋ ਤਂਮੂਲਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਆਦਿਤੋ ਮੂਲਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਮੁਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਨ ਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ **ਮੁਟ੍ਠਿ,** ਤਂ ਤਥਾਰੂਪਂ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ **ਠਪਿਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।**

ਅਹਮੇਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਹਰਣਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਪਨ ਵਿਨਾ "**ਅਹਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਹਰਣੇ ਅਹਂਕਾਰਮਮਂਕਾਰਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ। **ਮਾ ਵਾ ਅਹੇਸੁਂ** ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਮਾ ਵਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਏਵਂ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿ ਆਕਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। "**ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਯੋ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯੋਸਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਕਟਸ੍ਸ ਬਾਹਪ੍ਪਦੇਸੇ ਦਲ੍ਹੀਭਾਵਾਯ ਵੇਠਦਾਨਂ **ਬਾਹਬਨ੍ਧੋ।** ਚਕ੍ਕਨੇਮਿਸਨ੍ਧੀਨਂ ਦਲ੍ਹੀਭਾਵਾਯ ਵੇਠਦਾਨਂ **ਚਕ੍ਕਬਨ੍ਧੋ।**

ਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੇਠਮਿਸ੍ਸਕੇਨ ਮਞ੍ਞੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ। ਰੂਪਾਦਯੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾ ਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਨਤੋ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਯੋ, ਤੇਸਂ **ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ। ਲੋਕਿਯਾਨਂ ਵੇਦਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਸਂ ਨਿਰੋਧਨੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਾਸਂ ਨਿਰੋਧਾ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਬਾਲ੍ਹਵੇਦਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸਰੀਰਸ੍ਸਾਪਿ। **ਤਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਆਪੋ ਗਤੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦੀਪੋ,** ਓਘੇਨ ਪਰਿਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ, ਇਧ ਪਨ ਚਤੂਹਿਪਿ ਓਘੇਹਿ, ਸਂਸਾਰਮਹੋਘੇਨੇਵ ਵਾ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ਅਤ੍ਤਾ ''ਦੀਪੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਗਤਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਤਸ੍ਸਰਣਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾ। **ਅਤ੍ਤਗਤਿਕਾ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਾਯਣਾਵ । **ਮਾ ਅਞ੍ਞਗਤਿਕਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਤਿਂ ਪਟਿਸਰਣਂ ਪਰਾਯਣਂ ਮਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਟ੍ਠੇਨ, ਸੋ ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੀਪਂ ਤਾਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਧਮ੍ਮਦੀਪਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਥਾ ਚਾਹ ''ਅਤ੍ਤਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਥੋ, ਕੋ ਹਿ ਨਾਥੋ ਪਰੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੬੦, ੩੮੦) ਉਪਦੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ, ਅਞ੍ਞਾ ਸਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਧੀਨਾ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਆਤਪ੍ਪਂ, ਅਕ੍ਖਾਤਾਰੋ ਤਥਾਗਤਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੬)। **ਤਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਤਮਯੋਗਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੇ ਤਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਇਮੇ ਅਗ੍ਗਤਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਮਮਾ**ਤਿ ਮਮ ਸਾਸਨੇ। **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗੋਚਰਾ** ਵਾਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰੂਹੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਗੋਚਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਏਵ **ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਗ੍ਗੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।**

ਦੁਤਿਯਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਵੇਸਾਲਿਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਕਦਾ ਪਾਵਿਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਭਗਵਾ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਾਵ ਵੇਲੁਵਗਾਮਕਾ ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ। **ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇਨ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੋ। **ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇਲੋਕਨਾ**ਦਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ। **ਓਸ੍ਸਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ **ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋ** ''ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਮਯਾ ਜੀਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਜੇਟ੍ਠਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਪਟਿਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਮਣਿਫਲਕੇ**ਤਿ ਮਣਿਖਚਿਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਤ੍ਥਤਫਲਕੇ। **ਤਂ ਪਠਮਂ ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵੇਲੁਵਨੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਰੂਪੇਨ ਆਗਤਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਂ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਂ। ਯਂ ਵਾ ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੇਨ ਤਦਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਕਾਲੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਵਿਯ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਂ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਂ। **ਪਚ੍ਛਾਗਮਨਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਗਮਨਤ੍ਥਂ ਚਾਰਿਕਂ।

ਸਤ੍ਥਾਹਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਜਾਤੋਵਰਕਗੇਹਂ ਕਿਰ ਇਤਰਗੇਹਤੋ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਂ, ਵਿਵਟਙ੍ਗਣਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਯੋਗਨ੍ਤਿ **"ਜਾਤੋਵਰਕਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਥਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੋ**ਤਿ ਉਪਰੇਵਤੋ। **ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਂ।

''ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬, ੧੬੫) ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ **ਥੇਰੋ "ਕੇ ਤੁਮ੍ਹੇ"**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਤ੍ਵਂ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਤਰੋ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਰਿ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ **"ਆਰਾਮਿਕਸਦਿਸਾ ਏਤੇ ਉਪਾਸਿਕੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਾਵਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵ◌ੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ।

ਅਯਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਵ◌ੇਸਾਲਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵ◌ਿਸੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ੇਸਾਲੀਪਵ◌ੇਸੇ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੀਕਥਾ**ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਦੀਪਨੀ ਕਥਾ।

੧੬੭. ਉਦੇਨਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਯਤਨਭਾਵ◌ੇਨ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਚਿਤੇ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਕਤਵ◌ਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਵ◌ਿਹਾਰੋ। ਵ◌ੁ**ਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ''ਉਦੇਨਚੇਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਗੋਤਮਕਾਦੀਸੁਪੀ**ਤਿ ''ਗੋਤਮਕਚੇਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਆਦੀਸੁਪਿ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤਵ◌ਿਹਾਰਭਾਵ◌ਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਵ**ਡ੍ਢਿਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਿਤਾ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਬਹੁਲੀਕਰਣੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। **ਯੁਤ੍ਤਯਾਨਂ** ਵ◌ਿ**ਯ ਕਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਯਾਨਂ ਛੇਕੇਨ ਸਾਰਥਿਨਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਯਥਾਰੁਚਿਪਵਤ੍ਤਿਰਹਤਂ ਗਮਿਤਾ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। ਵ**ਤ੍ਥੁ** ਵ◌ਿ**ਯ ਕਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵ◌ਿਸੋਧਨੇਨ ਇਦ੍ਧਿਵ◌ਿਸਯਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਸੁਵ◌ਿਸੋਧਿਤਪਰਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁ ਵ◌ਿਯ ਕਤਾ। **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵਤੋ ਸੁਭਾਵ◌ਿਤਭਾਵ◌ੇਨ ਤਂਤਂਅਧਿਟ੍ਠਾਨਯੋਗ੍ਗਤਾਯ ਠਪਿਤਾ । **ਸਮਨੁਤੋ ਚਿਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਭਾਵਨੁਪਚਯਂ ਗਮਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਵਡ੍ਢਿਤਾ**"ਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਭਾਵਨਾਯ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਂਸੇਵ◌ਿਤਾ।

ਅਨਿਯਮੇਨਾਤਿ ''ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ''ਤਿ ਅਨਿਯਮਵਚਨੇਨ। **ਨਿਯਮੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ''ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਾਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੦; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੦) ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਰਿਮਭਵ◌ੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਦਾਯਿਨੋ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯਜਾਯੁਕਤਾਸਂਵਤ੍ਤਨਸਮਤ੍ਥਤਂ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮਤ੍ਥਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾ ਏਵ◌ਾਤਿ ਇਮਂ ਭਦ੍ਦਕਪ੍ਪਮੇਵ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਵ◌ੋਚ। "**ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤੀ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਥਾ ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨ ਜਰਾਯ ਨ ਪਟਿਘਾਤੋ, ਏਵ◌ਂ ਤੇਨ ਮਰਣਸ੍ਸਪਿ ਨ ਪਟਿਘਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਨ੍ਨਮੇਵ◌ਾਤਿ। ''ਕ੍ਵ ਸਰੋ ਖਿਤ੍ਤੋ, ਕ੍ਵ ਚ ਨਿਪਤਿਤੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤੇਨਾਪਿ ਥੇਰਵ◌ਾਦੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵ ਸਮਤ੍ਥਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ । ਤੇਨਾਹ "**ਸੋ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ...ਪੇ॰... ਨਿਯਮਿਤਾ**"ਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਯਥਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵ◌ਂ ਅਭਿਭੂਤਚਿਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਪਨ ਅਭਿਭਵ◌ੋ ਮਹਤਾ ਉਦਕੋਘੇਨ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ ਵ◌ਿਯ ਅਹੋਸੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ "**ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਚਿਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੋਪੀ**ਤਿ ਥੇਰਤੋ, ਅਰਿਯੇਹਿ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਯੋ ਕੋਚਿ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤਾ ਕਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਾਰੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵ**◌ਿ**ਪਲ੍ਲਾਸਾ**ਤਿ ਅਸੁਭੇ ''ਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੋ, ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੋ, ਦੁਕ੍ਖੇ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੋ, ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੋਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਇਤਰੇ ਅਟ੍ਠ ਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਾਵ◌ੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ। **ਮਦ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਫੁਸਨਮਤ੍ਤੇਨ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਤੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਰਣਮੇਵ ਸਿਯਾ। **ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ,** ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਨੁ ਏਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਸ੍ਸ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੋ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਨ ਵ◌ਿਬਾਧਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ। ਵ◌ਿਬਾਧਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਨ ਇਧ ''ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹਦਯਮਦ੍ਦਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਗਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਕਪ੍ਪਂ ਅਵਟ੍ਠਾਨਯਾਚਨਾਯ ''ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਨਨ੍ਦ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵ◌ਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਤੁਰਿਦ੍ਧਿਪਾਦਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵ◌ੇਨ ਕਪ੍ਪਂ ਅਵਟ੍ਠਾਨਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ ਸਞ੍ਞੁਪ੍ਪਾਦਨਂ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ,** ਤਥਾ ਪਨ

ਪਰਿਯਾਯं ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਭਾਵਨਂ **ਓਭਾਸੋ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ** ਵਾਤਿ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਰਾਧਹੇਤੁਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਕੋ ਤਨੁਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਬਲਵਾਤਿ ਆਹ "**ਦੋਸਾਰੋਪਨੇਨ ਸੋਕਤਨੁਕਰਣਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਸਭਾਵੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ।

ਮਾਰਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੮. **ਅਨਤ੍ਥੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ** ਗੁਣਮਾਰਣੇਨ ਮਾਰੇਤਿ, ਵਿਰਾਗਵਿਬਨ੍ਧਨੇਨ ਵਾ ਜਾਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਂ ਜਾਤਂ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ "**ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਮਾਰੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤਿਵਿਯ ਪਾਪਤਾਯ **ਪਾਪਿਮਾ। ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮੇਹਿ** ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ **ਕਣ੍ਹੋ।** ਵਿਰਾਗਾਦਿਗੁਣਾਨਂ ਅਨੁਕਰਣਤੋ **ਅਨੁਕੋ।** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਨਮੁਚਿ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਰਪਾਸੇਨ ਪਮਤ੍ਤੇ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਪਮਤ੍ਤਾ ਵਾ ਬਨ੍ਧੂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁ।** ਸਤ੍ਤਮਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤ ਅਹਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ**"ਤਿ ਨ ਪਨ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਾਦਿ ਵਿਯ ਨਿਯਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਮਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਨਾਮ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਸਤ੍ਤਮਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਤੋ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ, ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਚ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਮਮ ਵਿਸਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਦੋਮਨਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਾਹਂ ਨਂ ਉਪਾਯੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥੋ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਮ ਚ ਮਨੋਰਥੋ ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ । ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਅਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਯਾਚਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਦਿਵਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਭਗਵਾ ਚਸ੍ਸ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਤਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਕਾਲਭਾਵਮੇਵ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਯਾਚਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਤਾਵਾਹ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਵਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਵੇਯਜਤ੍ତਿਯੇਨ ਬਜਤ੍ਤਾ। **ਤਥੇਵ ਵਿਨੀਤਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਨਯਨੇਨ ਵਿਨੀਤਾ। **ਤਥਾ ਵਿਸਾਰਦਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸਾਰਦਾ , ਸਾਰਜ੍ਜਕਰਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਗਮੇਨ ਵਿਸਾਰਦਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਸ ਸੁਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਂ ਇਧ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ''ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤੇਪਿਟਕਵਸੇਨਾ**"ਤਿ। ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਸਮੂਹੋ **ਤੇਪਿਟਕਂ,** ਤੀਣਿ ਵਾ ਪਿਟਕਾਨਿ ਤਿਪਿਟਕਂ, ਤਿਪਿਟਕਮੇਵ **ਤੇਪਿਟਕਂ,** ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਯਂ ਤਂ ਤੇਪਿਟਕਂ ਸੋਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ''ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮੇਵ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ। **ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਂ ਵਿਯ ਅਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਗੁਣਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ ਹਦਯੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਧਮ੍ਮਧਰਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਵਸੇਨਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਥ ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਨਵਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਮਾਯ ਅਨੁਰੂਪਧਮ੍ਮਭੂਤਂ। **ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਤਮੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਮਾਹ, ਛਬ੍ਬਿਧਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਵਾ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਦਾਯ ਅਨੁਰੂਪਂ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਤਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਧਮ੍ਮਂ। **ਚਰਣਸੀਲਾ**ਤਿ ਸਮਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਨਸੀਲਾ। ਅਨੁ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਅਨੁਧਮ੍ਮਾ,** ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਚਰਣਸੀਲਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਾਦਂ। ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਆਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਨੇਨ ਆਚਰਿਯੋ, ਭਗਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਵਾਦੋ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੇਸਨਾ।

ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਦਿਤੋ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਨਿਯਾਮੇਨ ਪਰੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾਚੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਾਲਿਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਬੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਜਾਨਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਕਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟ੍ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਵਟਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਾਨਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਰਣਪਰਿਯਾਯੋ ''ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੭੨੦) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਸਹੇਤੁਕੇਨ ਸਕਾਰਣੇਨ ਵਚਨੇਨਾ**"ਤਿ।

ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਸਨਿਸ੍ਸਰਣੰ , ਯਥਾ ਪਰਵਾਦੰ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਕਵਾਦੋ ਪਤਿਟ੍ਠਹਤਿ, ਏਵੰ ਹੇਤੁਦਾਹਰਣੇਹਿ ਯਥਾਧਿਗਤਮਤ੍ਥੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ"**ਤਿ, ਨਵਵਿਧੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੰ ਪਬੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਪਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਛਹਿ ਪਦੇਹਿ ਛ ਅਤ੍ਥਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਆਦਿਤੋ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਛ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਨੇਤ੍ਤਿਯੰ** ''ਦ੍ਵਾਦਸਪਦਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਚਾ''ਤਿ (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਸਙ੍ਗਹਵਾਰ)।

ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਿਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਣੰ। **ਸਕਲੰ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੰ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਭੂਤੰ ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯੰ। **ਸਮਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਡ੍ਢਿਤੰ। **ਝਾਨਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮਧਿਗਤਝਾਨਸੁਖਵਸੇਨ। **ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਪਣੀਤਭਾਵਗਮਨੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਵੁਦ੍ਧਿੰ ਉਪਗਤੰ। **ਸਬ੍ਬਪਾਲ਼ਿਫੁਲ੍ਲੰ ਵਿਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ** ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਦਾਹਿ ਸਾਸਨਾਭਿਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ, ਪਤਿਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਹਿਤਨ੍ਤਿ **ਬਾਹੁਜਞ੍ਞੰ।** ਤੇਨਾਹ **"ਬਹੁਜਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। ਪੁਥੁ ਪੁਥੁਲ਼ੰ ਭੂਤੰ ਜਾਤੰ, ਪੁਥੁ ਵਾ ਪੁਥੁਤ੍ਤੰ ਭੂਤੰ ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਪੁਥੁਭੂਤੰ।** ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬਾਕਾਰ...ਪੇ॰... ਪਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਵੇਦਿਤੰ।

ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਓਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. ਸਤਿੰ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਯੰ ਕਾਯਾਦਿਵਿਭਾਗੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਞ੍ਞਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖਭਾਰੋ ਮਯਾ ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਵਹਿਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਨ ਵਹਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਤਸ੍ਸ ਅਵਹਨਤ੍ਥੰ ਚਿਰਤਰੰ ਕਾਲੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਭਾਰੋ ਸਮ੍ਭਤੋ, ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ, ਯਤੋ ਇਮੇ ਕਾਯਾਦਯੋ ਅਸੁਭਾਦਿਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿੰ ਯਥਾਤਥੰ ਵਿਸਯੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਭਾਰਸ੍ਸ ਵਹਨੇ ਪਯੋਜਨਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਹਿਤੰ ਤਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿਮੂਲੇ ਏਵ ਪਰਿਸਮਾਪਿਤੰ, ਪਰਹਿਤੰ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯਵਿਨਯਨੰ ਪਰਿਸਮਾਪਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਇਦਾਨਿ ਮਾਸਤ੍ਤਯੇਨੇਵ ਪਰਿਸਮਾਪਨੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਾਸਿ ''ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਆਯੁਨੋ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਕੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੰ ''ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿ ਤੰਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨੇਵ ਤੇਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਯਮਾਨੰ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਾਰੰ ''ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਠਾਨਮਹਨ੍ਤਤਾਯਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਯਪਿ **ਮਹਨ੍ਤੋ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪੋ।** ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਭੂਮਿਚਾਲਸ੍ਸ ਮਹਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਤਦਾ ਕਿਰ...ਪੇ॰... ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਪਨ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਏਵ, ਨ ਯਾ ਕਾਚਿ, ਯਾ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਮਹਾਜਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਤਦਾਪਿ ਤਤ੍ਤਿਕਾਯ ਏਵ ਕਮ੍ਪਨੇ ਕਿੰ ਕਾਰਣੰ ? ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਦਿਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਗ੍ਗਹਕਰਣੰ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਤਾਵਤਕਮੇਵ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੂ, ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਿਰਾਕੁਲਾ...ਪੇ॰... ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਆਭੁਜਤਿ, ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਪਕਮ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਚ ਆਦਿ (ਬੁ॰ ਵੰ॰ ੮੪-੯੧)। ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਛਪ੍ਪਕਾਰਪਵੇਧਨੇਨ ਅਵੀਤਰਾਗੇ ਭਿੰਸੇਤੀਤਿ ਭਿੰਸਨੋ, ਸੋ ਏਵ **ਭਿੰਸਨਕੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਭਯਜਨਕੋ"**ਤਿ। **ਦੇਵਭੇਰਿਯੋ**ਤਿ ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਮਤ੍ਤੰ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਚਿ ਭੇਰੀ ''ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਉਪ੍ਪਾਤਭਾਵੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਆਕਾਸਗਤੋ ਨਿਗ੍ਘੋਸਸਦ੍ਦੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੇਵੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਦੇਵੋ**ਤਿ ਮੇਘੋ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਚ੍ਛਭਾਵੇਨ ਆਕਾਸਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਾਭਾਵੇਨ ਸੁਕ੍ਖਗਜ੍ਜਿਤਸਞ੍ਞਿਤੇ ਸਦ੍ਦੇ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤੇ ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭਿਸਮਞ੍ਞਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੇਵੋ ਸੁਕ੍ਖਗਜ੍ਜਿਤੰ ਗਜ੍ਜੀ"**ਤਿ।

ਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ''ਏਵੰ ਚਿਰਤਰੰ ਕਾਲੰ ਵਹਿਤੋ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਞ੍ਞਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖਭਾਰੋ, ਇਦਾਨਿ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ **ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।** ਏਵੰ ਪਨ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੇਨ

ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਾਧਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ “**ਕਸ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤੁਲੀਯਤੀਤਿ **ਤੁਲ**ਨ੍ਤਿ **ਤੁਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤੁਲਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵਤਾਯ **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ।** ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ਪਰਿਤੋ ਖਣ੍ਡਿਤਭਾਵੇਨ ‘‘ਪਰਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਦੀਘਸਨ੍ਤਾਨਤਾਯ, ਵਿਪੁਲਫਲਤਾਯ ਚ **ਨ ਤੁਲਂ** ਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ। ਯੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਮਹਗ੍ਗਤਂ ‘‘ਅਤੁਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਰੂਪਾਵਚਰਤੋ ਆਰੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਾਨਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ “**ਅਰੂਪਾਵਚਰਂ ਅਤੁਲ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਞ੍ਚ “**ਤੁਲ**”ਨ੍ਤਿ, **ਅਪ੍ਪਵਿਪਾਕਂ** ਤੀਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਯਂ ਤਨੁਵਿਪਾਕਂ ਹੀਨਂ, ਤਂ **ਤੁਲਂ।** **ਬਹੁਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਮਹਾਵਿਪਾਕਂ ਪਣੀਤਂ, ਤਂ **ਅਤੁਲਂ।** ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝਿਮਂ, ਤਂ ਹੀਨਂ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। **ਹੀਨਤ੍ਤਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਪ੍ਪਬਹੁਵਿਪਾਕਤਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤੁਲਾਤੁਲਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਸਮ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ**ਤਿ ਸਸਨ੍ਤਾਨਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ, ਗੋਚਰਾਸੇਵਨਾਯ ਚ ਨਿਰਤੋ। ਸਵਿਪਾਕਂ ਸਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਮਤ੍ਤਦਾਯਿਕਮ੍ਮਂ ਸਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ **ਸਮ੍ਭਵਂ।** ਨ ਚ ਤਂ ਕਾਮਾਦਿਭਵਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਕਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਸਮ੍ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ “**ਭਵਸਙ੍ਖਾਰ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਸ੍ਸਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸਜ੍ਜਿ । **ਕਵਚਂ ਵਿਯ** ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਂ ਕਿਲੇਸਞ੍ਚ ਅਭਿਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਭੇਦਸਹਭਾਵਿਕਮ੍ਮੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਅਵੋਚ “**ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ ਸਮਾਹਿਤੋ**”ਤਿ।

ਤੀਰੇਨ੍ਤੋਤਿ ‘‘ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਭਯਂ, ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਖੇਮ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ। ‘‘ਤੁਲੇਨ੍ਤੋ ਤੀਰੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**”ਤਿ ਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਵਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਕਾਰਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। “**ਏਵ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ **ਉਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਮਹਾਭੂਮਿਚਾਲਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੧. ਯਨ੍ਤਿ ਕਰਣੇ ਵਾ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਹ “**ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਸਮਯੇ**”ਤਿ। **ਉਕ੍ਖੇਪਕਵਾਤਾ**ਤਿ ਉਦਕਸਨ੍ਧਾਰਕਵਾਤਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਖੇਪਕਵਾਤਾ। “**ਸਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਬਹਲ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬੇਧਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਆਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਉਦਕਸਨ੍ਧਾਰਕਵਾਤਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿਯੇਵ। **ਆਕਾਸੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾਤੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਕਾਸੇ। **ਪੁਨ ਵਾਤੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਕਵਾਤੇ ਤਥਾਕਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤੇ ਉਦਕਸਨ੍ਧਾਰਕਵਾਤੋ ਪੁਨ **ਆਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ** ਯਥਾ ਤਂ ਉਦਕਂ ਨ ਭਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਉਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਆਬਨ੍ਧਨਵਿਤਾਨਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਤੋ ਉਦਕਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਆਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣਤੋ ਤੇਨ ਵਾਤੇਨ ਉਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਂ ਉਦਕਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਉਪਰਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਹੋਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਹੋਤਿਯੇਵ। **ਬਹਲਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਸਕਲਾ ਹਿ ਮਹਾਪਥਵੀ ਤਦਾ ਓਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਪਨਂ **ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।**

ਇਜ੍ਝਨਸ੍ਸਾਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਸਿਜ੍ਝਨਸ੍ਸ। **ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ**ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਕਸ੍ਸ। **ਪਰਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾ ਨਾਤਿਸੁਭਾਵਿਤਾ। ਤਥਾ ਚ ਭਾਵਨਾ ਬਲਵਤੀ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਦੁਬ੍ਬਲਾ**”ਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਹਿ ਭਾਵਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ**ਤਿ ਪਗੁਣਾ ਸੁਭਾਵਿਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਥਿਰਾ ਦਲ੍ਹਤਰਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਬਲਵਾ**”ਤਿ। ‘‘ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਪਥਵੀਸਞ੍ਞਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਆਪੋਸਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਆਪੋਸਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਸੁਭਾਵਿਤਾਯ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਂਵੇਜੇਨ੍ਤੋ** ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਮਤ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਰਾਜਾਨਂ। **ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ** ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਸਮਧਿਗਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦ੍ਧਿਬਲਂ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨਂ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸੋ**

ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪੂਤਿਮਿਸ੍ਸੋ ਗਨ੍ਧੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪੂਤਿਗਨ੍ਧੋ,** ਤੇਨ **ਪੂਤਿਗਨ੍ਧੇਨੇ**ਵ ਅਧਿਗਤਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸਮ੍ਭਵੰ ਵਿਯ ਗਨ੍ਧੇਨੇਵ **ਸੀਸੇਨ,** ਅਤਿਵਿਯ ਦਾਰਕੋ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੂਪਦੇਸੰ। ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਦੀਭਾਵੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਚ ਉਪਾਯੇ ਕੋਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਤਾਵ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਅਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ਯੁਦ੍ਧੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋਸੀ**"ਤਿ। "**ਪਿਲਵਨ੍ਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਕਲਮੇਵ ਪਾਸਾਦਵਤ੍ਥੁੰ ਉਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਪਾਸਾਦੋਵ ਤਤ੍ਥ ਪਿਲਵਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕ੍ਕਮੰ ਪਨ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਾਤ...ਪੇ॰... ਜਾਨਾਹੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਪਲ੍ਲਕਪੂਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਿਤ੍ਤਕਪੂਵੰ, ਤੰ **ਪਚਨ੍ਤੋ** ਕਪਾਲੇ ਪਠਮੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਿਟ੍ਠੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਨ੍ਤੇਨ **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ** ਪੂਵੰ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ‘‘ਆਪੋਕਸਿਣਵਸੇਨ ‘ਪਾਸਾਦੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਉਦਕੰ ਹੋਤੂ’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਯਾਵ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਯਥਾ ਉਦਕੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਮਾਯ ਉਪਦਿਸਤਿ।

ਮਹਾਪਦਾਨੇ **ਵੁਤ੍ਤਮੇ**ਵਾਤਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਦਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤੁਸਿਤਾ ਕਾਯਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿੰ ਓਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮) ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਞ੍ਚ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮), ਤਥਾ ‘‘ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਦਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦) ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਞ੍ਚ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨) ਚ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯੰ, ਅਭਿਜਾਤਿਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ **ਮਹਾਪਦਾਨੇ**ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪੋ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵਾਤਿ **ਮਹਾਪਦਾਨੇ**ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਨੇਸੰ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨੰ ਕਾਰਣਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਤੋ ਚ ਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਇਤਿ ਇਮੇਸੂ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧਾਤੁਕੋਪੇਨਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਕਧਾਤੁਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਪਕੋਪੇਨ। **ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਣਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਪਭਾਵੇਨ, ਤੇਜੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਞ੍ਞਤੇਜੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਬਲੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਞਾਣਤੇਜੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ। **ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਨ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਭਿਹਤਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯੰ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਏਵੰ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਨ ਦੇਸਨਾਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਭਿਹਤਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਤੰ ਪਨਸ੍ਸਾ ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨੰ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ‘‘ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯੇਨ ਪਨ ਭਗਵਾ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣ- (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩; ੩.੧੯੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੫) ਵਿਚਿਤ੍ਰਰੂਪਕਾਯੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਗੁਣਰਤਨਸਮਿਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਪੁਞ੍ਞਮਹਤ੍ਤਥਾਮਮਹਤ੍ਤਯਸਮਹਆਇਦ੍ਧਿਮਹਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਮਹਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਗਤੋ ਅਸਮੋ ਅਸਮਸਮੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਞ੍ਞਿਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਵਾ ਠਪੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਪਿ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਜਿਗੁਚ੍ਛਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਞਾਣਵਿਸੇਸੇਨ ਤਿਣਾਯਪਿ ਅਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਿਧਿਨਾ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਓਸ੍ਸਜ੍ਜਿ। ਤਦਨੁਭਾਵਾਭਿਹਤਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਤੰ ਪਨਸ੍ਸਾ ਕਾਰੁਞ੍ਞਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਕਾਰੁਞ੍ਞਸਭਾਵੇਨਾ**"ਤਿ । ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਯੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਜਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ ਅਨੁਰਨ੍ਤਰਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸਾਤਿਸਯੰ ਤਿਕ੍ਖੰ ਸੂਰੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ, ‘‘ਯਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮਯਾ ਏਵੰ ਸੁਚਿਰਕਾਲੰ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੋ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਗਤੋ ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੋ ਸਮ੍ਭਤੋ, ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਚ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਮਧਿਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ ਮੇ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਫਲਭੂਤਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ ਅਜ੍ਜ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪੀਤਿਵਿਪ੍ਫਾਰਾਦਿਗੁਣਵਿਪੁਲਤਰਾਨੁਭਾਵੋ ਪਰੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਤਿਸਯੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਯਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲਸਮੁਪਬ੍ਰੂਹਿਤਸ੍ਸ ਞਾਣਾਤਿਸਯਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਦ੍ਵੇਮੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾ ਸਮਸਮਫਲਾ

ਸਮਸਮਵਿਪਾਕਾ''ਤਿਆਦਿ (ਉਦਾ॰ ੭੫), ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮਭਿਹਤਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਂ ਵੇਲਾਯਂ ਆਰੋਦਨਾਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ **"ਅਟ੍ਠਮੋ ਆਰੋਦਨੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ''ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨਵਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਥਵੀਦੇਵਤਾਯ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੁਦ੍ਦਦੇਵਤਾ ਵਿਯ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਅਧਿਦੇਵਤਾ ਕਿਰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧਤਿ, ਯਥਾ ਵਾਤਵਲਾਹਕਦੇਵਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾਤਾ ਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਸੀਤੁਣ੍ਹਅਬ੍ਭਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਦੇਵਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸੀਤਾਦਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਅਤ੍ਥਂ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣਤ੍ਥਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਮਾਰਬਲਂ ਵਿਧਮਿਤੁਂ –

> ''ਅਚੇਤਨਾਯਂ ਪਥਵੀ, ਅਵਿਞ੍ਞਾਯ ਸੁਖਂ ਦੁਖਂ।
> ਸਾਪਿ ਦਾਨਬਲਾ ਮਯ੍ਹਂ, ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਕਮ੍ਪਥਾ''ਤਿ॥ (ਚਰਿਯਾ॰ ੧.੧੨੪) –

ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਪਰਿਸਂ ਮਾਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਸਿ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁਕਾਰਦਾਨਾਦਿ। ਯਦਿਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਅਚੇਤਨਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਿਯਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੋ, ਸੋ ਪੁਞ੍ਞਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਞਾਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਆਨੁਭਾਵਸਭਾਵੋਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਵ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ –

> ''ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਸਤੋ, ਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣੇ।
> ਧਮ੍ਮਤੇਜੇਨ ਵਸੁਧਾ, ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਪਕਮ੍ਪਥਾ''ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੧.੧੬੬)।

ਆਦਿ ਵਚਨਞ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤਨਂ, ਨਿਗਮਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਾਦਿਉਪ੍ਪਾਦਜਨਨੇਨ ਚੇਵ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਹੇਤੁਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚ। **"ਅਦ੍ਧਾ ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਤਾ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋ ਓਸ੍ਸਟ੍ਠੋ"ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ** ਪਾਰਿਸੇਸਞਾਯੇਨ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਦਾ ਥੇਰੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵੀਮਂਸੇਯ੍ਯ ਨਾਯਂ ਭੂਮਿਕਮ੍ਪੋ ਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪਹੇਤੁਕੋ ਤਸ੍ਸ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਰੂਪਤ੍ਤਾ, ਬਾਹਿਰਕੋਪਿ ਇਸਿ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਾਸਨਿਕੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੇਸਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਇਦਾਨਿ ਅਸਮ੍ਭਵੋ, ਏਵਂ ਭੂਮਿਕਮ੍ਪੋ ਚਾਯਂ ਮਹਾਭਿਂਸਨਕੋ ਸਲੋਮਹਂਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਆਹ ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਤਾ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋ ਓਸ੍ਸਟ੍ਠੋਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸੀ''ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਪਰਿਸਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੨. ਓਕਾਸਂ ਅਦਤ੍ਵਾਤਿ ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਕਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੭੮) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਯਾਚਨਾਯ ਅਵਸਰਂ ਅਦਤ੍ਵਾ। **ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਟ੍ਠਕਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਨ੍ਤੋ** ਹੇਤੁਅਟ੍ਠਕਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਪਰਿਸਾਭਿਭਾਯਤਨਵਿਮੋਕ੍ਖਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਅਟ੍ਠਕਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਟ੍ਠ ਖੋ ਇਮਾ"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।** ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਸਹਸਾ ਭਣਿਤੇ ਬਲਵਸੋਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਸਮਾਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਸਮਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਮਾਗਮੋ,** ਪਰਿਸਾ। ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਪਮੁਖੋ ਸਮਾਗਮੋ **ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸਮਾਗਮੋ।** ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰ...ਪੇ॰... ਸਮਾਗਮਾਦਿਸਦਿਸਂ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਯੇ**ਵ ਸਤ੍ਥੁ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾਦਿਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ। ਆਦਿਤੋ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਥੁ ਭਾਸਨਂ **ਆਲਾਪੋ।** ਕਥਨਪਟਿਕਥਨਂ **ਸਲ੍ਲਾਪੋ।** ਧਮ੍ਮੁਪਸਞ੍ਹਿਤਾ ਪੁਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾ **ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾ। ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਥਨਂ** ਸਣ੍ਠਾਨਪਰਿਯਾਯਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਵਣ੍ਣਂ

ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੮) ਵਿਯ। “**ਤੇਸ**”ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਉਭਯਪਦਾਪੇਕ੍ਖਂ ‘‘ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰਸਣ੍ਠਾਨਂ, ਤੇਸਂ ਕੇਵਲਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਏਵਾ’’ਤਿ। ਨਾਪਿ ਆਮੁਕ੍ਕਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੋ ਭਗਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਸ੍ਸਰਾ। **ਗਗ੍ਗਰਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਜਜ੍ਜਰਿਤਸ੍ਸਰਾ। **ਭਾਸਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਭਾਸਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਭਾਸਂ। **ਵੀਮਂਸਾ**ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਾ। ‘‘ਕਿਮਤ੍ਥਂ...ਪੇ॰... ਦੇਸੇਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਨਨੁ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਕਥਿਤੇ ਤੇਸਂ ਸਾਤਿਸਯੋ ਪਸਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਯੇਸਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਧਮ੍ਮੇ ਕਥਿਤੇ ਪਸਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਾਦਿਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਤਥਾ ਕਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਯੋਜਨਮਾਹ “**ਵਾਸਨਤ੍ਥਾਯਾ**”ਤਿ। **ਏਵਂ ਸੁਤੋਪੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਦੇਸਕੋ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਾਗਮਨੋਪਿ ਸੁਤੋ **ਧਮ੍ਮੋ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯੇਵ **ਅਨਾਗਤੇ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ** ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ।

“**ਆਨਨ੍ਦਾ**”ਤਿਆਦਿਕੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਅਨਾਰੁਲ੍ਹੋ ਪਾਲਿਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

ਅਟ੍ਠਅਭਿਭਾਯਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੩. ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ **ਅਭਿਭੁ,** ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ, ਞਾਣਂ ਵਾ। ਅਭਿਭੁ ਆਯਤਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ,** ਝਾਨਂ। ਅਭਿਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਯਤਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ।** ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਭਵਨਤੋ ਅਭਿਭੁ ਚ ਤਂ ਆਯਤਨਞ੍ਚ ਯੋਗਿਨੋ ਸੁਖਵਿਸੇਸਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਮਨਾਯਤਨਧਮ੍ਮਾਯਤਨਭਾਵਤੋ ਵਾਤਿਪਿ ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਝਾਨਂ **ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ।** ਤੇਨਾਹ “**ਅਭਿਭਵਨਕਾਰਣਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਤਾਨਿ ਹੀ**ਤਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਝਾਨਾਨਿ। “**ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਿਯਤਾਯਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ? ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਿਯਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ। ਞਾਣਬਲੇਨੇਵ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਭਵਨਂ ਵਿਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਭਿਭਵੋ ਪੀਤਿ।

ਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ, ਨ ਅਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ। ਨ ਹਿ ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਅਪ੍ਪਨਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਵਿਸਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ,** ਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ।

ਪਰਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਨਿ ਸੁਪ੍ਪਸਰਾਵਮਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਵਡ੍ਢਿਤਾਨੀ**’’ਤਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਆਭੋਗੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਪਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ **ਇਦਂ ਅਭਿਭਾਯਤਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।** ਪਰਿਤ੍ਤਤਾ ਹੇਤ੍ਥ ਅਭਿਭਵਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ। ਵਣ੍ਣਾਭੋਗੇ ਸਤਿਪਿ ਅਸਤਿਪਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ “**ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**”ਤਿ। **ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਭਵਨਂ, ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਪ੍ਪਨਾਝਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ**”ਤਿ। **ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਅਪ੍ਪਨਾਪਰਿਵਾਸਾਭਾਵਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵਚਨਮੇਤਂ। ਯੋ ‘‘ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸੇਵ ਅਭਿਭਾਯਤਨਭਾਵਨਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਂ ਅਪ੍ਪਨਂ ਨੇਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕੇਚਿ ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੇ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਯੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਜਵਨਵਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਪਕ੍ਖਿਕਾ ਏਵ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਵਾਸੇਨ, ਉਪਚਾਰਾਸੇਵਨਾਯ ਚ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਪਰਿਵਾਸਿਤਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪ੍ਪਨਾਵਾਰੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਨਾਪਿ ਮਹਗ੍ਗਤਪ੍ਪਮਾਣਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਵਿਯ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਨਤੋ ਪਰਂ ਕਤਿਪਯਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾਵਸਾਨੇ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਕਮਿਦਂ ਵਚਨਂ, ਨ ਨੀਤਤ੍ਥਂ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਤਦਾ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਆਭੋਗਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਆਭੋਗੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਯਵਸੇਨ ਝਾਨਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ

ਅਭਿਭਵਨਾਕਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵੱਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ''ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗੋ ਕਥਿਤੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੪) ਵੁੱਤੰ। ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪੱਤਿਯੰ ਤਥਾ ਆਭੋਗਾਭਾਵੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਞਾਨਸਞ੍ਞਾਯਪੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਭਵਨ...ਪੇ॰... ਅੱਥੀ"**ਤਿ।

ਵਡ੍ਢਿਤਪ੍ਪਮਾਣਾਨੀਤਿ ਵਿਪੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਨੀਤਿ ਅੱਥੋ, ਨ ਏਕਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਾਪਿਤਾਨੀਤਿ ਤਥਾ ਵਡ੍ਢਨਸ੍ਸੇਵੇੱਥ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਨ੍ਤਾਨੀ"**ਤਿ। **ਭੱਤਵਡ੍ਢਿਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਨਭਾਜਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਭੱਤੰ, ਏਕਾਸਨੇ ਪੁਰਿਸੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭੱਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢਭੱਤਨ੍ਤਿ ਅੱਥੋ।

ਰੂਪੇ ਸਞ੍ਞਾ **ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ,** ਸਾ ਅਸ੍ਸ ਅੱਥੀਤਿ **ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ,** ਨ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ **ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ,** ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਞਾਨੰ ਵਦਤਿ। ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨੰ ਏਵੇੱਥ ਅਲਾਭਿਤਾ।

ਬਹਿਦ੍ਧਾਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੱਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਪਨ ''ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿੱਤਾਨਿ ਸੁਵੱਣਦੁੱਬੱਣਾਨਿ...ਪੇ॰... ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਸੁਵੱਣਦੁੱਬੱਣਾਨੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੨੦) ਏਵਂ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨੰ ਆਗਤੱਤਾ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੪) ''ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ 'ਯਥਾ ਸੁੱਤਨ੍ਤੇ ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿੱਤਾਨੀਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ, ਏਵਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਧ ਚਤੂਸੁਪਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞਿਤਾਵ ਵੁੱਤਾ'ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਕਤ੍ਵਾ 'ਅਜ੍ਝੱਤਰੂਪਾਨੰ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ'ਤਿ ਕਾਰਣੰ ਵਤ੍ਵਾ, ਤੱਥ ਵਾ ਹਿ ਇਧ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨੇਵ ਅਭਿਭਵਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਨਿਯਮਤੋ ਵੱਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਧਾਪਿ ਵੁੱਤਾਨਿ। 'ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ'ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਸੱਥ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਮੱਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਏੱਥ ਚ ਵੱਣਾਭੋਗਰਹਿਤਾਨਿ, ਸਹਿਤਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਰਿੱਤਾਨਿ ''ਪਰਿੱਤਾਨਿ ਸੁਵੱਣਦੁੱਬੱਣਾਨੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਾਨਿ, ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ''ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਸੁਵੱਣਦੁੱਬੱਣਾਨੀ''ਤਿ। ਅੱਥਿ ਹਿ ਸੋ ਪਰਿਯਾਯੋ ਪਰਿੱਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਤਾਨਿ ਚੇ ਕਦਾਚਿ ਵੱਣਵਸੇਨ ਆਭੁਜਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੁਵੱਣਦੁੱਬੱਣਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਾਤਿ। ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ ਹਿ ਸੁੱਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਤਿ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** (ਧ॰ ਸ॰ ੨੨੨) ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨੱਤਾ ਵੱਣਾਭੋਗਰਹਿਤਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਵੁੱਤਾਨਿ, ਤਥਾ ਸਹਿਤਾਨਿ। ਅੱਥਿ ਹਿ ਉਭਯੱਥ ਅਭਿਭਵਨਵਿਸੇਸੋਤਿ। ਤਥਾ ਇਧ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨੱਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਭਵਨਪਰਿਯਾਯੋ ਅੱਥੀਤਿ ''ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਮਦੁਤਿਯਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਪਠਮਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਤਤਿਯਚਤੁੱਥਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਦੁਤਿਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਵੱਣਾਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਤਤਿਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਚ ਅਭਿਭਵਨਪ੍ਪਵੱਤਿਤੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨੱਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ ; ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚ ਵਿਮੋਕ੍ਖਕਿੱਚਾਨਿ ਞਾਨਾਨਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖਦੇਸਨਾਯੰ ਵੁੱਤਾਨਿ। ਤਦੇਤੰ ''ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਆਗਤਸ੍ਸ ਅਭਿਭਾਯਤਨਦ੍ਵਯਸ੍ਸ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਅਭਿਭਾਯਤਨੇਸੁ ਅਵਚਨਤੋ ''ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਵਿਮੋਕ੍ਖਕਿੱਚਸਾਧਾਰਣਵਚਨਭਾਵਤੋ ਵਵੱਥਾਨੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਅਜ੍ਝੱਤਰੂਪਾਨੰ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਕੱਥਚਿਪਿ ''ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੱਥ ਯੰ ਵੁੱਤੰ ''ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨੰ, ਤੇਨ ਯੰ ਅਞ੍ਞਹੇਤੁਕੰ, ਤੰ ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਵੁੱਤੰ। ਯੰ ਪਨ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਹੇਤੁਕੰ ਅਜ੍ਝੱਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਏਵ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੨੩) ਵਚਨੰ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣੰ ਮੱਗਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਜ੍ਝੱਤਰੂਪਾਨੰ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤਾ ਚ ਤੇਸੰ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨੰ ਵਿਯ ਅਭੂਤੱਤਾ। ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੋ ਚ ਯਥਾਵੁੱਤਵਵੱਥਾਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਰਿਯਾਯਕਥਾਭਾਵਤੋ। ''ਸੁਵੱਣਦੁੱਬੱਣਾਨੀ''ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧੱਤਾ ਨ ਨੀਲਾਦਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਵੱਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਤੰ ਨ, ਨੀਲਾਦੀਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨੰ ਨੀਲਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਅਭਿਭਵਨਕਾਰਣੱਤਾ। ਨ ਹਿ ਤੇਸੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵੱਣਾਨੰ ਪਰਿੱਤਤਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਤਾ ਵਾ ਅਭਿਭਵਨਕਾਰਣੰ, ਅਥ ਖੋ ਨੀਲਾਦਿਭਾਵੋ ਏਵਾਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਚ ਪਰਿੱਤਾਦਿਕਸਿਣਰੂਪੇਸੁ ਯੰ ਯੰ ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਇਮਾਨਿ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਇਮੇਸੁ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ।

ਸਬ੍ਬਸង្គਾਹਕਵਸេਨਾਤਿ ਸਕਲਨੀਲਵਣ੍ਣਨੀਲਨਿਦਸ੍ਸਨਨੀਲਨਿਭਾਸਾਨំ ਸਾਧਾਰਣਵសេਨ। **ਵਣ੍ਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵវណ੍ਣਵਸੇਨ। **ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ। **ਓਭਾਸਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਭਾਸਤਾਯ ਅਵਭਾਸਨਵਸੇਨ। **ਉਮਾਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਸਿਪੁਪ੍ਫំ। **ਨੀਲਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਵਣ੍ਣਸਙ੍ਕਰਾਭਾਵਤੋ। **ਬਾਰਾਣਸਿਸਮ੍ਭ**ਵਨ੍ਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯំ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤំ।

ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਣំ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤំ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤំ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਯំ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ''ਕਿំ ਨੁ ਖੋ ਇਦំ ਸਕਲំ ਲੋਕំ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਾਦਿਸំ ਭਯំ ਵਾ ਸਾਰਜ੍ਜំ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਭੀਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਆਨੀਤਾਨਿ।**

ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੪. ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਯੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਘੋਸੋਪਿ ਭਯਾਵਹੋ ਵਟ੍ਟਾਭਿਰਤਭਾਵਤੋ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੋਪਿ ਤំ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਭੀਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਆਨੀਤਾਨਿ।**

ਆਨਨ੍ਦਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੮. ਬੋਧੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣំ। ਤਞ੍ਹਿ **"ਚਤੁਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਪਟਿਵੇਧ**"ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤំ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਤំਮੂਲਕਤ੍ਤਾ। **ਏਵំ ਵੁਤ੍ਤਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਆਨਨ੍ਦ ਤਥਾਗਤੋ ਕਪ੍ਪំ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੬) ਏਵំ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵំ।

੧੭੯. ਤਮ੍ਪਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਨਿਮਿਤ੍ਤំ ਕਤំ ਤਸ੍ਸ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚੇਤਸੋ **ਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧំ** ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤំ।

੧੮੩. ਆਦਿਕੇਹੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਸੁਹਜ੍ਜਾਹਿ। ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਿਯੇਹਿ।** ਮਨਵਡ੍ਢਨਤੋ **ਮਨਾਪੇਹਿ। ਜਾਤਿਯਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਅਨੁਰੂਪਗਮਨੇਨ। **ਨਾਨਾਭਾਵੋ** ਵਿਸੁੰਭਾਵੋ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਾਵੋ। **ਮਰਣੇਨ ਵਿਨਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਚੁਤਿਯਾ ਤੇਨਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਨਤੋ ਵਿਪ੍ਪਯੋਗੋ। **ਭਵੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੁਰਿਮਾਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਾਕਾਰਤਾ ''ਕਾਮਾਵਚਰਸਤ੍ਤੋ ਰੂਪਾਵਚਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ''ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਦੇਵੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਕੁਤੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਕੁਹਿំ ਕਿਸ੍ਮਿំ ਨਾਮ ਠਾਨੇ **ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿំ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇ ''ਯំ ਤំ ਜਾਤំ...ਪੇ॰... ਮਾ ਪਲੁਜ੍ਜੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧੁំ ਸਕ੍ਕਾ। ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਵ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਨੇਤំ ਠਾਨំ ਵਿਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ। ਏਵំ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮំ **ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਰੀਰំ,** ਕਿਮਙ੍ਗ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਚ੍ਚਾਵਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨੇਤំ ਠਾਨំ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਸਤਿំ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤំ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾਨំ ਓਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਯੋਸਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਮਾਸਤ੍ਤਯਤੋ ਪਰំ ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ।

੧੮੪. ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿ ਨਾਮ ਸਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੇਹਿ ਕੇਵਲੇਹੀਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬំ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨੇਵ ਕਥਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਾਹਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹਿ ਵਿਨਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸਮਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ।

ਤਤਿਯਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੬. **ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਗਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਪਲੋਕਿਤਂ, ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਸਦਿਸਂ ਅਪਲੋਕਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ। **ਅਙ੍ਕੁਸਕਲਗ੍ਗਾਨਿ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਕੁਸਕਾਨਿ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਲਗ੍ਗਾਨਿ ਆਸਤ੍ਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ। **ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਏਕਤੋ ਆਬਦ੍ਧਾਨਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਗੀਵਟ੍ਠੀਨਂ ਏਕਗ੍ਘਨਾਨਂ ਵਿਯ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾਵੇਨ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਗੀਵਟ੍ਠੀਨਂਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਤਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਾਹੁਸਨ੍ਧਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਹਾਸਨ੍ਧਿਯੋ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਚ ਇਤਰਸਨ੍ਧੀਸੁ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ, ਯਤੋ ਨੇਸਂ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੀਨਂ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਬਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਾਯਬਲਂ ਹੋਤਿ। **ਵੇਸਾਲਿਨਗਰਾਭਿਮੁਖਂ ਅਕਾਸਿ** ਕਣ੍ਣਕਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਵਿਯ ਕਪਿਲਨਗਰਾਭਿਮੁਖਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਤਂ ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤਂ ਨਾਮ ਜਾਤਂ? ਤਦਜ੍ਝਾਸਯਂ ਉਪਾਦਾਯ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤਵਸੇਨੇਵ ਅਪਲੋਕੇਤੁਕਾਮੋ ਜਾਤੋ, ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤਂ ''ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤਂ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਇਦਂ ਪਚ੍ਛਿਮਕਂ ਆਨਨ੍ਦ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਯਿਦਂ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਅਪਲੋਕਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਭੂਤਕਥਨਮਤ੍ਤਂ ਪਨੇਤਂ। ਮਗ੍ਗਸੋਧਨਵਸੇਨ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਦੇਵੇਤ੍ਥ ਅਪਲੋਕਨਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ **"ਨਨੁ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਂ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਛਿਮਦਸ੍ਸਨਮੇ**ਵ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕੁਸਿਨਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ। **"ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਂ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਤਯਿਦਂ ਸੋਧਨਮਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਵੇਸਾਲਿਂ ਅਪਲੋਕੇਸਿ, ''ਇਦਂ ਪਨ ਮੇ ਗਮਨਂ ਅਪੁਨਰਾਗਮਨ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਪਲੋਕੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਪਿਚ ਵੇਸਾਲਿਰਾਜਾਨੋ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਨ੍ਤਕਰੋਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਕਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਚ ਵਿਨਾਸਕਰੋ ਅਭਾਵਕਰੋ। ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਮਂਸਚਕ੍ਖੁਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ **ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।** ਸਵਾਸਨਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਾਤਿਸਯਂ **ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ।**

ਚਤੁਮਹਾਪਦੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. **ਮਹਾਓਕਾਸੇ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਓਕਾਸੇ। ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਯੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਚ੍ਛੀਯਤਿ ਅਸਨ੍ਦੇਹਤੋ, ਕਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ? ਆਗਮਨਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤੋਤਰਣਾਦੀਨਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਅਪਦਿਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਪਦੇਸਾ,** ''ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤਂ ਆਵੁਸੋ ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਆਭਤਸ੍ਸ ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨੇ ਕਾਰਣਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਭਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤੋਤਰਣਾਦਿ ਏਵ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਾਵਕਾ ਚ, ਤੇਸੁ ਚ ਸਾਵਕਾ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ , ਏਵਂ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਯਾ ਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਭੇਦੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇ ਤਂ ਆਵੁਸੋ ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਥਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਨੇਤ੍ਤਿਯਂ** ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ ਬੁਦ੍ਧਾਪਦੇਸੋ ਸਙ੍ਘਾਪਦੇਸੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਤ੍ਥੇਰਾਪਦੇਸੋ ਏਕਤ੍ਥੇਰਾਪਦੇਸੋ। ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ''ਤਿ (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੮) ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਪਦੇਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧਾਪਦੇਸੋ।** ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ...ਪੇ॰... ਮਹਾਕਾਰਣਾਨੀ"**ਤਿ।

੧੮੮. ਨੇਵ **ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਂ ਨਾਮ ਸਵਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਸੋਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਚ, ਅਤ੍ਥਪਦਾਨਿ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਪਦਾਨਿ,** ਅਕ੍ਖਰਾਦੀਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦਾਨਿ। ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਦਾਨਿ,** ਸਙ੍ਕਾਸਨਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਪਦਾਨਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਪਨ '''ਪਦਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੀ'ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦਾਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨ, ਅਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਪਦਾਨੀਤਿ ਉਭਯਸਙ੍ਗਹਤੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਤੇਨਾਭਤਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ। **ਪਾਲ਼ਿ**

ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਕੇਵਲੋ ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮੋ ਪਵਤ੍ਤੋ। **ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥੋ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਕਥਿਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਰਦ੍ਧਦੇਸਨਾਯ, ਉਪਰਿ ਦੇਸਨਾਯ ਚ ਅਨੁਸਨ੍ਧਾਨੰ ਕਥਿਤੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਕਥਿਤੋ । **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰੰ ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਨਵ੍ਹੇਵ ਵਿਸੇਸਾਧਾਨਞ੍ਚ ਕਥਿਤੰ ਪਕਾਸਿਤੰ। ਏਵੰ ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣੰ ਸਾਧੁਕੰ ਉਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤੰ ਪਨ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਰਣੰ ਤਤ੍ਥ ਓਤਰਣੰ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**"ਤਿ। ਸੰਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੰ **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਨਯੇ ਸੰਸਨ੍ਦੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**"ਤਿ।

ਕਿਂ ਪਨ ਤੰ ਸੁਤ੍ਤੰ, ਕੋ ਵਾ ਵਿਨਯੋਤਿ ਵਿਚਾਰਣਾਯ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਮਤਿਭੇਦਮੁਖੇਨ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਏਤ੍ਥ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗਪਾਠਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਮਾਤਿਕਾਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸੂਚਨਤੋ ''ਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਤਿ। ਵਿਵਿਧਨਯਤ੍ਤਾ, ਵਿਸਿਟ੍ਠਨਯਤ੍ਤਾ ਚ **ਵਿਨਯੋ,** ਖਨ੍ਧਕਪਾਠੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸੁਤ੍ਤਵਿਨਯੇਸੁ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨੇਸੁ **ਵਿਨਯਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਨ ਪਰਿਯਾਦੀਯਤਿ** ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਾਨਿ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੰ** ਅਤ੍ਥਸੂਚਨਾਦਿਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਏਵਮ੍ਪੀ**ਤਿ ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਨਯਪਿਟਕੰ ਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਸੁਤ੍ਤਵਿਨਯਵਿਭਾਗੇ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ। **ਨ ਤਾਵ ਪਰਿਯਾਦੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਤਾਵ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਆਹ "**ਅਸੁਤ੍ਤਨਾਮਕਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਨਾਮੰ ਅਨਾਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗੀਤਮ੍ਪਿ ਜਾਤਕਾਦਿਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਨ ਪਰਿਯਾਦਿਣ੍ਣਾਨੀਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਉਦਾਨਇਤਿਵੁਤ੍ਤਕਾਦੀਨਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਾਦਯੋ ਵਿਯ ਸੁਤ੍ਤਨਾਮੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਸਙ੍ਗੀਤਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਜਾਤਕਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਬੁਦ੍ਧਵੰਸਚਰਿਯਾਪਿਟਕਾਨੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣੰ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬੰ, ਕਿਂ ਵਾ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗਨੇਨ? ਸਬ੍ਬੋਪਾਯੰ ਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ ਥੇਰਵਾਦੰ ਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ।

ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਕਿਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਸੁਤ੍ਤਨਾਮਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਨਤ੍ਥਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯੰ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਧਿ, ਵਿਸੇਸਵਿਧਯੋ ਪਰੇ''ਤਿ। **ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ** ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾਨਯੰ ''ਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ। ਵਿਨੇਤਿ ਏਤੇਨ ਕਿਲੇਸੇਤਿ **ਵਿਨਯੋ,** ਕਿਲੇਸਵਿਨਯਨੂਪਾਯੋ, ਸੋ ਏਵ ਚ ਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਨਯੋ ਪਨ ਕਾਰਣ**"ਨ੍ਤਿ।

ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ। **ਸਰਾਗਾਯਾ**ਤਿ ਸਰਾਗਭਾਵਾਯ ਕਾਮਰਾਗਭਵਰਾਗਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਾਯ। **ਸਞ੍ਞੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਭਵਸੰਯੋਜਨਾਯ। **ਆਚਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਾਯ। **ਮਹਿਚ੍ਛਤਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਿਚ੍ਛਭਾਵਾਯ। **ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਭਾਵਾਯ। **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਗਣਸਙ੍ਗਣਵਿਹਾਰਾਯ। **ਕੋਸਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਸੀਤਭਾਵਾਯ। **ਦੁਬ੍ਭਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਪ੍ਪੋਸਤਾਯ। **ਵਿਰਾਗਾਯਾ**ਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਤੋ ਵਿਰਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ। **ਵਿਸਞ੍ਞੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਹਿ ਵਿਸੰਯੁਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਪਚਯਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਅਪਚਯਨਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਇਚ੍ਛਾਪਗਮਾਯ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਭਾਵਾਯ। **ਪਵਿਵੇਕਾਯਾ**ਤਿ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵਾਯ, ਕਾਯਵਿਵੇਕਾਦਿਤਦਙ੍ਗਵਿਵੇਕਾਦਿਵਿਵੇਕਸਿਦ੍ਧਿਯਾ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਸ੍ਸ ਚੇਵ, ਚੇਤਸਿਕਸ੍ਸ ਚ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ। **ਸੁਭਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਖਪੋਸਨਤ੍ਥਾਯ। ਏਵੰ ਯੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰਾਗਾਦਿਭਾਵਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਰਾਗਾਦਿਭਾਵਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਕੰਸਤੋ **ਏਸੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਏਸੋ ਵਿਨਯੋ,** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਪਾਯਾਦੀਸੁ ਅਪਤਨਵਸੇਨ ਧਾਰਣਤੋ, ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵਿਨਯਨਤੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਵਾਦਾਨੁਸਿਟ੍ਠਿਭਾਵਤੋ **ਏਤੰ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾਸਿ** ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਵਬੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸੂਚਨੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੁਤ੍ਤੇਤਿ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ**"ਤਿ। ਤੇਪਿਟਕਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਸਚ੍ਚਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਰਾਗਾਦਿਵਿਨਯਨਕਾਰਣੰ ਤਥਾਗਤੇਨ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਨ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਨਯੇਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਰਾਗਾਦਿਵਿਨਯਕਾਰਣੇ**"ਤਿ।

ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਸਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਆਹ “**ਸੁਤ੍ਤਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਛਲ੍ਲਿਂ ਉਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਰੋਗਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਛਲ੍ਲਿਯਾ ਸਕਲਿਕਾਯ, ਪਪਟਿਕਾਯ ਵਾ ਉਟ੍ਠਪਨਂ ਵਿਯ ਅਰੋਗਸ੍ਸ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਛਲ੍ਲਿਸਦਿਸਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧਤਾਦਿਦੋਸਂ ਉਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦੀਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਪਨ ਏਕਂਸਤੋ ਗੁਲ੍ਹਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਦਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਗੁਲ੍ਹਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰ...ਪੇ॰...ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। **ਰਾਗਾਦਿਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਵਿਨਯਨਤ੍ਥੇ। ਤਦਾਕਾਰਤਾਯ **ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾਨਿ** ਨ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਨਿ **ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਾਨਿ** ਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਪਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਟ੍ਠਾਨੇ। “**ਸੁਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾਯ ਮਾਤਿਕਂ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ **ਪਞ੍ਹੋ**, ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਿ **ਪਞ੍ਹਾਬਜਾਕਰਣਾਨਿ,** ਅਤ੍ਥਸੂਚਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ **ਸੁਤ੍ਤਂ,** ਪਾਲ਼ਿ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ ਅਨੁਕੂਲੇਤੀਤਿ **ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ,** ਮਹਾਪਦੇਸੋ। ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ** ਅਟ੍ਠਕਥਾ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਮਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ **ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ। ਧਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤਬ੍ਬੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ। **ਇਮੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ। ਪਮੀਯਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਮਾਣਂ।** ਤੇਨਾਹ “**ਯਂ ਏਤ੍ਥ ਸਮੇਤੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਦੇਸੇਸੁ ਅਸਮੇਨ੍ਤਂ। ਪੁਨ **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਨੁਲੋਮੇਨ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਬਜਾਕਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਏਕਂਸਬਜਾਕਰਣੀਯੋ। ਵਿਭਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਅਵਧਾਰਣਾਦਿਭੇਦੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਠਪਨੀਯੋ**ਤਿ ਤਿਧਾਪਿ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੀਯਤ੍ਤਾ ਠਪਨੀਯੋ ਬਜਾਕਰਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਚਕ੍ਖੁਂ ਅਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਾਵਧਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਬਜਾਕਾਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਲੇਸਸ੍ਸਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ। ਪੁਰਿਮਪਦਾਵਧਾਰਣੇ ਪਨ ਵਿਭਜ੍ਜਬਜਾਕਰਣੀਯਤਾ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤੇਸੁ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥਾਨਂ ਅਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤੋ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤੇਸਂ ਸਦਿਸਤਾਚੋਦਨਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨਮੁਖੇਨੇਵ ਬਜਾਕਰਣੀਯਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨ ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਆਹ “**ਯਥਾ ਚਕ੍ਖੁ, ਤਥਾ ਸੋਤਂ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਬਜਾਕਰਣੀਯੋ ਪਞ੍ਹੋ**”ਤਿ। **ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਸਰੀਰਾਨਂ ਅਨਞ੍ਞਤਾਪਞ੍ਹੋ। ਯਸ੍ਸ ਯੇਨ ਅਨਞ੍ਞਤਾਚੋਦਿਤਾ, ਸੋ ਏਵ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨੁਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵਞ੍ਝਾਤਨਯਸ੍ਸ ਮਤ੍ਤੇਯਜਤਾਕਿਤ੍ਤਨਸਦਿਸੋਤਿ ਅਬਜਾਕਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਠਪਨੀਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। **ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਹਬਜਾਕਰਣਾਨਿ ਪਮਾਣਂ** ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਬਜਾਕਾਤਬ੍ਬਤੋ।

ਵਿਨਯਮਹਾਪਦੇਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਵਿਧਾਨਤੋ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਅਨੁਲੋਮਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਨਾਮ, ਮਹਾਪਦੇਸਭਾਵੇਨ ਪਨ ਤਂਸਦਿਸਤਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਮਹਾਪਦੇਸੇਸੁਪਿ “**ਅਨੁਲੋਮਕਪ੍ਪਿਯ**”ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵੋਹਾਰੋ। ਯਦਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਪਕਿਣ੍ਣਕਦੇਸਨਾਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾ, ਸਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਪਠਮਂ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਸਙ੍ਗਾਯਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਵਾਚਨਾਮਗ੍ਗਂ ਆਰੋਪਿਤਤ੍ਤਾ “**ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਏਤੇਨਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਕਥਾ**”ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੂਲ਼੍ਹੋ ਏਵ ਚ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ **ਮਹਿਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਂ** ਆਭਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੇਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ **ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ** ਠਪਿਤੋ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧਿਸਙ੍ਕਰਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਨਾਮ** ਥੇਰਵਾਦੋ। **ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਨਯਗ੍ਗਹਣੇਨ। **ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿਯੇਵ ਅਨੁਗਤਬੁਦ੍ਧਿਯਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਅਤ੍ਥਾ ਏਵ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਮੇਨ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਂ ਮਹਾਪਦੇਸਤੋ ਅਤ੍ਥਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਮਾਦਪਾਠਵਸੇਨ ਆਚਰਿਯਵਾਦਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਸਂਸਨ੍ਦਨਾਪਿ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਆਚਰਿਯਵਾਦੋਪਿ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਾ** ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਯਂ ਪਟਿਭਾਨਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਚ

ਸਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਕੀਦਿਸੀ? **ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਨ੍ਤਾ ਯੇਵ**ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਾਸੂ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਸਙ੍ਗੀਤੀਸੁ। **"ਆਗਤਮੇਵ ਪਮਾਣ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਮੇਵ ''ਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਭਾਵਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਤਦਤ੍ਥਾ ਏਵ ਹਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਗਾਰਯ੍ਹਸੁਤ੍ਤੇ। **ਨ ਚੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਸਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਵਿਨਯੇ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ** ਤਸ੍ਸ ਅਸੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਤੇਨ ''ਅਨੁਲੋਮਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਨ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਏਵਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ''ਨ ਇਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਹਿਤਾਵਧਾਰਣਫਲਦਸ੍ਸਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਚੁਨ੍ਦਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. **ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਨਵਰਾਹਸ੍ਸ ਮੁਦੁਮਂਸਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਚੁਨ੍ਦੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਭਗਵਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਆਹਾਰਂ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਨਵਜ੍ਜਮੇਵ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਵਤ੍ਤਮਂਸ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਂ ਕਿਰਾ**ਤਿ ''ਨਾਤਿਤਰੁਣਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ **"ਮੁਦੁ ਚੇਵ ਸਿਨਿਦ੍ਧਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮੁਦੁਮਂਸਭਾਵਤੋ ਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਵਿਸੇਸੇਨ ਚ ''ਮਦ੍ਦਵ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਜਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ** ''ਅਯਂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਆਹਾਰੋ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਾਪੇਕ੍ਖਾਯ, ਤਂ ਪਨ ਤਥਾਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਦਿਬ੍ਬੋਜਤਾਯ ਗਰੁਤਰਂ ਜਾਤਂ।

ਅਞ੍ਞੇ ਯਂ ਦੁਜ੍ਜੀਰਂ, ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ''ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ **ਪਰੂਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਂ** ਭਗਵਾ ''ਨਾਹਂ ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ।

੧੯੦. ਕਥਂ ਪਨਾਯਂ ਸੀਹਨਾਦੋ ਨਨੁ ਤਂ ਭਗਵਤੋਪਿ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਣਾਮਂ ਨ ਗਤਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਰਹਤਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਅਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਚ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਮੁਦੁਭਾਵਂ ਆਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਪਨ ਭੁਤ੍ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਾ ਨਵਵੇਦਨੁਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਭੁਞ੍ਜਨਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਸ੍ਸ ਖਰੋ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਤਂ ਭੋਜਨੁਤ੍ਤਰਕਾਲਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨ ਪਨ ਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ।** ਕਤੁਪਚਿਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਬਲਵਤਿਪਿ ਰੋਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਗਰੁਸਿਨਿਦ੍ਧਭੋਜਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾਨਿਗ੍ਗਹੋ ਜਾਤੋ, ਤੇਨਾਹ **"ਯਦਿ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਤ੍ਥਿਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੇ, ਇਚ੍ਛਾ ਚਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਵੇਨੇਯ੍ਯਜਾਪੇਕ੍ਖਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ **"ਸੁਤ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਤਮਤ੍ਤਂ, ਪਰੇਸਂ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਨ ਪਨ ਭੋਜਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਆਬਾਧਂ ਫੁਸਿ ਧੀਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਾਨੀਯਾਹਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੧. ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਅਚ੍ਛੋਦਕਾਤਿ ਪਸਨ੍ਨੋਦਕਾ"**ਤਿ। ਸਾਦੁਰਸਤ੍ਤਾ ਸਾਤਤਾਤਿ ਆਹ **"ਮਧੁਰੋਦਕਾ"**ਤਿ। ਤਨੁਕਮੇਵ ਸਲਿਲਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੀਤਲਂ, ਨ ਬਹਲਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤਨੁਸੀਤਲਸਲਿਲਾ"**ਤਿ। **ਨਿਕ੍ਕਦ੍ਦਮਾ**ਤਿ ਸੇਤਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਮਾਹ। ਪਙ੍ਕਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲਾਦਿਵਸੇਨ ਹਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵਿਵਣ੍ਣਤਾ, ਸਭਾਵਤੋ ਪਨ ਤਂ ਸੇਤਵਣ੍ਣਂ ਏਵਾਤਿ।

ਪੁਕ੍ਕੁਸਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੨. **ਧੁਰਵਾਤੇ**ਤਿ ਪਟਿਮੁਖਵਾਤੇ। **ਦੀਘਪਿਙ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਦੀਘੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਙ੍ਗਲਚਕ੍ਖੁਕੋ। ਪਿਙ੍ਗਲਕ੍ਖਿਕੋ ਹਿ ਸੋ ''ਆਲ਼ਾਰੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। **ਏਵਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਤਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਈਦਿਸਂ। **ਈਦਿਸੇਸੂ**ਤਿ ਯਤ੍ਰ ਯਂਚਾਤਿ ਏਵਰੂਪਨਿਪਾਤਸਦ੍ਦਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ।

੧੯੩. वਿਚਰਨ੍ਤਿਯੋ ਮੇਘਗਬ੍ਭਤੋ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿਯੋ वਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ वੁਤ੍ਤਂ “**ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤੀਸੂਤਿ वਿਚਰਨ੍ਤੀਸੂ**”ਤਿ। **ਨववਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਨवਪ੍ਪਕਾਰਾਯ। ਨवਸੁ ਹਿ ਪਕਾਰੇਸੁ ਏਕवਿਧਾਪਿ ਅਸਨਿ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ‘‘ਨववਿਧਾ’’ ਤ੍वੇव वੁਚ੍ਚਤਿ। ਈਦਿਸੀ ਹਿ ਏਸਾ ਰੁਲ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠवਿਮੋਕ੍ਖਪਤ੍ਤਿਪਿ ਸਮਵ੍ਵਾ वਿਯ। **ਅਸਵ੍ਵਂ ਕਰੋਤਿ,** ਯੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਦੇਨ , ਤੇਜਸਾ ਚ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ। **ਏਕਂ ਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਮਣ੍ਡਲਂ। ਸਙ੍ਕਾਰਂ ਤੀਰੇਨ੍ਤੀ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ वਿਯ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ **ਸਤੇਰਾ। ਗਗ੍ਗਰਾਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਗਗ੍ਗਰਾਤਿਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਰवਦਸ੍ਸਨਵ੍ਹੇਤਂ। **ਕਪਿਸੀਸਾ**ਤਿ ਕਪਿਸੀਸਾਕਾਰवਤੀ। **ਮਚ੍ਛवਿਲੋਲਿਕਾ**ਤਿ ਉਦਕੇ ਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਮਚ੍ਛੋ वਿਯ वਿਲੁਲ਼ਿਤਾਕਾਰਾ। **ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਪਸਾਰਿਤਪਕ੍ਖਕੁਕ੍ਕੁਟਾਕਾਰਾ। ਨਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਕਸ੍ਸਕਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਮਣਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਨਙ੍ਗਲਂ ‘‘ਦਣ੍ਡਮਣਿਕਾ’’ਤਿ वੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਣ੍ਡਮਣਿਕਾਕਾਰਾ **ਦਣ੍ਡਮਣਿਕਾ।** ਤੇਨਾਹ “**ਨਙ੍ਗਲਸਦਿਸਾ**”ਤਿ। ਦੇवੇ वਸ੍ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਜੋਤਿਭੂਤਤਾਯ ਉਦਕੇਨ ਅਤੇਮੇਤਬ੍ਬਤੋ ਮਹਾਸਨਿ “**ਸੁਕ੍ਖਾਸਨੀ**”ਤਿ वੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤੀ**”ਤਿ।

ਭੁਸਾਗਾਰਕੇਤਿ ਭੁਸਮਯੇ ਅਗਾਰਕੇ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਪਲਾਲਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍वਾ ਸਾਲਾਸਦਿਸਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ वਸਨਯੋਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਂ, ਤਦਾ ਭਗवਾ ਤਤ੍ਥ वਸਿ, ਤਂ ਪਨ ਖਲਮਣ੍ਡਲਂ ਸਾਲਾਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਖਲਸਾਲਾਯ**”ਨ੍ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਭੁਮ੍ਮवਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਰਣੇ**”ਤਿ, ਅਸਨਿਪਾਤੇਨ ਛਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਹਤਕਾਰਣੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਤ੍वਂ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਯਮੇव वਾ ਪਾਠੋ।

੧੯੪. ਸਿਙ੍ਗੀ ਨਾਮ ਕਿਰ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਤਿवਿਯ ਪਭਸ੍ਸਰਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਛवਿवਣ੍ਣੋਭਾਸਂ ਦੇवਲੋਕਤੋ ਆਗਤਸੁवਣ੍ਣਂ। ਤੇਨੇवਾਹ “**ਸਿਙ੍ਗੀਸੁवਣ੍ਣवਣ੍ਣ**”ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਕਿਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਤਂ ਗਣ੍ਹੀ’’ਤਿ ਸਯਮੇव ਪੁਚ੍ਛਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍वਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤੇਨੇव ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਰੇਸਂ वਚਨੋਕਾਸਪਚ੍ਛੇਦਨਂ, ਤੇਨ वਤ੍ਥੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਪੂਜਨਂ, ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁवਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਨੇव ਯਥਾवੁਤ੍ਤੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਕਾਰਣੇਨ।

੧੯੫. ਥੇਰੋ ਚ ਤਾवਦੇव ਤਂ ਸਿਙ੍ਗੀवਣ੍ਣਂ ਮਟ੍ਠਦੁਸ੍ਸਂ ਭਗवਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸਿ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗवਾ ਇਮਂ ਮਟ੍ਠਦੁਸ੍ਸਂ, ਤਂ ਮਮਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ’’ਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ ਭਗवਾ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍वਾ ਚ ਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ । ਤੇਨ वੁਤ੍ਤਂ “**ਭਗवਾਪਿ ਤਤੋ ਏਕਂ ਨਿवਾਸੇਸਿ, ਏਕਂ ਪਾਰੁਪੀ**”ਤਿ। ਤਾवਦੇव ਕਿਰ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਓवਟ੍ਟਿਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਤੁਨ੍ਨਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍वਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਨੇਸੁਂ, ਥੇਰੋ ਭਗवਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। **ਹਤਚ੍ਚਿਕਂ वਿਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਹਤਪ੍ਪਭਂ, **वਿਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਭਗवਤੋ ਹਿ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸ वਤ੍ਥਯੁਗਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਤਾ ਨਾਹੋਸਿ। **ਅਨ੍ਤਨ੍ਤੇਨੇ**वਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਏव, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਏवਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਬਹਿਪਨਸ੍ਸ ਪਭਾ ਨਤ੍ਥੀ**”ਤਿ।

“**ਪਸਨ੍ਨਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨੇਤਸ੍ਸ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਭੁਤ੍ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਨ ਸੋ ਰੋਗੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ। **ਦ੍वੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਏवਂ ਹੋਤਿ** ਦ੍वਿਨ੍ਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂਨਂ ਸਮਧਿਗਮਸਮਯਭਾवਤੋ। **ਉਪवਤ੍ਤਨੇ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਯਮਕਸਾਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ वਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੯੬. ਸਬ੍ਬਂ ਸੁवਣ੍ਣवਣ੍ਣਮੇव ਅਹੋਸਿ ਅਤਿवਿਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਭਸ੍ਸਰਾਯ ਏਕਗ੍ਘਨਾਯ ਭਗवਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਅਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ।

ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ। **ਪवਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਾवਚਨਭਾवੇਨ ਦੇਸੇਤਾ। **ਪੁਰਤੋ**व **ਨਿਸੀਦਿ** ਓवਾਦਪ੍ਪਟਿਕਰਣਭਾवਤੋ।

੧੯੭. ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਲਾਭਾਤਿ वਣ੍ਣਦਾਨਬਲਦਾਨਾਦਿਭੇਦਾ ਦਾਨਸ੍ਸ ਆਨਿਸਂਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ ਚ ਲਾਭਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤੇ ਅਲਾਭਾ**ਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਅਲਾਭਾ, ਲਾਭਾ ਏव ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠੇव ਧਮ੍ਮੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤੇ

ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਭਵਾ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾ।** ਸਮ੍ਪਰੇਤਬ੍ਬਤੋ ਪੇਚ੍ਚ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ‘‘ਸਮ੍ਪਰਾਯੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਪਰਲੋਕੇ ਭਵਾ **ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ।** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾ ਚ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ ਚ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ। ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਲਾਭਾ**ਤਿ ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਭੂਤਾ ਲਾਭਾ। ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਮਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਂ ਫਲਂ ਏਤੇਸਂ ਨ ਏਕਦੇਸੇਨਾਤਿ **ਸਮਸਮਫਲਾ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾ**ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਸਯਂ ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਮਾਹ।

ਯਦਿ ਖੇਤ੍ਤਵਸੇਨ ਨੇਸਂ ਸਮਫਲਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਸਤਿਪਿ ਏਕਸਨ੍ਤਾਨਭਾਵੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਅਰਹਨ੍ਤਭਾਵਸਿਦ੍ਧਂ ਨਨੁ ਤੇਸਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਨਨੁ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਭਾਵੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਤਾਯ। **“ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ”**ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਥਾ ਪਣੀਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਰਿਭੋਗੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਰੂਪਕਾਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਕਿਲੇਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿ, ਭੋਜਨਸਪ੍ਪਾਯਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਏਵਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜੀਤਿ ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸ੍ਸ, ਖਨ੍ਧਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸ੍ਸ ਚ ਸੁਖਸਿਦ੍ਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਨਂ ਸਮਫਲਤਾ ਜੋਤਿਤਾ। ‘‘ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੀਸੇਨ ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਦਾਨਂ ਜੋਤਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਜਾਤਾਯ ‘‘ਇਮਂ ਆਹਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਵਤਾਯ ਵਣ੍ਣਸੁਖਬਲਾਦਿਗੁਣਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਤਦਾ ਅਹੋਸਿ, ਏਵਂ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਇਮਂ ਆਹਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਗਵਤੋ ਵਣ੍ਣਸੁਖਬਲਾਦਿਗੁਣਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਮਫਲਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਤਿਪਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਦੇਵਸਿਕਂ ਵਲਞ੍ਜਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇ ਯਥਾ ਪਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਦਿਵਸੇ ਅਭਿਨਵਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਰੂਪਸਤ੍ਤਕਾਦਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੦੭ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਵਸੇਨ ਚੁਦ੍ਦਸਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਨ੍ਨੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖੇਨ ਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ, ਏਵਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਵਸੇਪਿ ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਤਾਯਪਿ ਤੇਸਂ ਸਮਫਲਤਾ। ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਤਾਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਉਲ਼ਾਰਤਰਂ ਹੋਤੁ ਭਗਵਤੋ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਾਭਾਵਤੋ, ਸੁਜਾਤਾਯ ਪਨ ਕਥਂ ਦੇਵਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ? ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **“ਸੁਜਾਤਾ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ। ਪੁਨ **ਅਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਰਤੋ। **ਧਮ੍ਮਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਮੇ ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਮ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਰਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੋ **ਆਧਿਪਤੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਜੇਟ੍ਠਭਾਵਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਕ”**ਨ੍ਤਿ।

ਸਂਵਰੇਤਿ ਸੀਲਸਂਵਰੇ। **ਵੇਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਵੇਰਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਵੇਰਿਧਮ੍ਮਭਾਵਤੋ, ਵੇਰਹੇਤੁਤਾਯ ਚ ‘‘ਵੇਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ **ਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਆਹ **“ਕੁਸਲੋ ਪਨ ਞਾਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ”**ਤਿ। ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਞਾਣਪਾਰਿਪੂਰੀ, ਸਾ ਚ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ ਚ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤੀਤਿ ਆਹ **“ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ…ਪੇ॰… ਜਹਾਤੀ”**ਤਿ। **ਇਮਂ ਪਾਪਕਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਾਨੇਨ ਤਾਵ ਲੋਭਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਪਾਪਕਂ, ਸੀਲੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਾਪਕਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਹਾਯ ਤਤੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ, ਤਤੋ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਾਪਕਂ ਪਹਾਯ। ਤਥਾ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਖਯਾ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ** ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਦੇਸਨਾਯ ਕੂਟਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **“ਇਤਿ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ”**ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਯਮਕਸਾਲਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮. ਏਵਂ ਤਂ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯਥਾ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਸ੍ਸ ਥੂਪਾਰਾਮੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਂ, ਏਵਂ ਤਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਾ ਉਯ੍ਯਾਨਤੋ ਉਪੇਚ੍ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **“ਉਪਵਤ੍ਤਨ”ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ,** ਤਂ ਸਾਲਪਨ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਠਿਤਂ ਸਾਲਵਨਂ। **ਅਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। **ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮਞ੍ਚਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ

ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਪਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਕਸ੍ਸ। **ਤਤ੍ਰਾਪਿ…ਪੇ॰… ਏਕੋ ਪਾਦਭਾਗਸ੍ਸ,** ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਰੇਨ ਯਮਕਸਾਲਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਆਸਤ੍ਤਵਿਟਪਸਾਖਤਾਯ ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ। **"ਠਿਤਸਾਖਾ"ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ। ਯੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਉਤ੍ਤਰਸੀਸਕੰ ਮਞ੍ਚਕੰ ਪਞ੍ਞਪੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਚ੍ਛਿਮਦਸ੍ਸਨੰ ਦਟ੍ਠੁੰ ਆਗਤਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਦਟ੍ਠੁੰ ਯੋਗ੍ਗਤਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਵਿਲੋਕਨਮੁਖੰ ਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾਸੀਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕੰ ਪਞ੍ਞਪੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ।

ਏਤੇ ਨਾਗਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾਤਿ ਏਤੇ ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਗੋਚਰਿਆਦਿਨਾਮਕਾ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੇਸੁ ਬਲੇਨ ਸੇਟ੍ਠਤਮਾ। **ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੮) ਪਨ ਕੇਚਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਆਗਤਾ, ਸੋ ਪਨ ਨੇਸੰ ਨਾਮਮਤ੍ਤਕਤੋ ਭੇਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ…ਪੇ॰… ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਤੰ, ''ਨ ਪਨ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪੁਪ੍ਪਚ੍ਛਯਾ''ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਚਙ੍ਕਵਾਰੇ**ਤਿ ਊਮਿਯੰ। ਕਤੋਕਾਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਯਥਾਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਰੋਗੋ ਆਰੋਗ੍ਯੰ ਅਭਿਮਦ੍ਦਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਿਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਪ੍ਪੰ, ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਵਾ ਠਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਏਵ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਠਾਨੇ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੇ ਓਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਓਕਾਸੰ ਅਦਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਵਿਯਾ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ।

ਕੁਸਲੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਏਵੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ, ਏਵੰ ਮਹਾਨਿਸੰਸੰ, ਮਹਾਨੁਭਾਵਞ੍ਚ ਤੰ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਗਰੁਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤੇਨ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੪੧) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤਿਯੰ ਪਨ ਕਾਰਣੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਅਨਤ੍ਥਪਰਿਹਰਣਨ੍ਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **"ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਯਨੰ **ਸੇਯ੍ਯਾ,** ਸੀਹਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸੇਯ੍ਯਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ, ਤੰ **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯੰ।** ਅਥ ਵਾ **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸੇਯ੍ਯੰ, ਯਦਿਦੰ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੰ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

''ਵਾਮੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਕਾਮਭੋਗਿਸੇਯ੍ਯਾ, ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਰੀਰਗ੍ਗਹਣਾਦਿਯੋਗਕ੍ਖਮਤੋ, ਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ਚੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ।

ਅਯੰ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਯੰ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ। **"ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੀਹਸ੍ਸ ਅਭੀਰੁਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਭੀਰੁਕਾ ਹਿ ਸੇਸਮਿਗਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਸਯੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਾਸਪੁਬ੍ਬਕੰ ਯਥਾ ਤਥਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਸੀਹੋ ਪਨ ਅਭੀਰੁਭਾਵਤੋ ਸਤੋਕਾਰੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਸਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਦਕ੍ਖਿਣੇ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ ਵਾਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਾਦਸ੍ਸ ਠਪਨਵਸੇਨ **ਦ੍ਵੇ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਇਧਾਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਾਦਟ੍ਠਪਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, **ਠਿਤੋਕਾਸਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੰ** ਅਭੀਰੁਭਾਵੇਨੇਵ। **"ਸੀਸੰ ਪਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸੀਹਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਤ੍ਰਾਸਪਬੁਜ੍ਝਨੰ ਵਿਯ ਅਭੀਰੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਹਵਿਜਮ੍ਭਿਤਵਿਜਮ੍ਭਨੰ** ਅਤਿਵੇਲੰ ਏਕਾਕਾਰੇਨ ਠਪਿਤਾਨੰ ਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨੰ ਗਮਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਸੁ ਯੋਗ੍ਯਭਾਵਾਪਾਦਨਤ੍ਥੰ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸੀਹਨਾਦਨਦਨੰ** ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਮਿਗਜਾਤਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ।

ਸੇਤਿ ਅਬਜਾਵਟਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੇਯਜਾ,** ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਸੇਯਜਾ **ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੇਯਜਾ।** ਕਿੰ ਪਨ ਤੰ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ? ਆਨਾਪਾਨਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ, ਤਤੋ ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋ ਜਾਤੋਤਿ। ''ਤਯਿਦੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ, ਨ ਸੇਯਜਾ, ਤਥਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ 'ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨਨ੍ਤਰਾ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ'ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੯) ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਤਥਾਗਤਸੇਯਜਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਿਕਾਵ ਤਥਾਗਤਸੇਯਜਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਚ ਭਗਵਾ ਲੋਕਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਜ੍ਜਨਬਹੁਲੋ ਵਿਹਾਸਿ। ਅਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਮਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸੇਯਜਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਚ ਨੇਸੰ ਪਠਮਜਾਤਿਸਮਨ੍ਵਯਾ ਯੇਭੁਯਜਵੁਤ੍ਤਿਕਾ, ਏਵੰ ਭਗਵਤੋ ਅਰਿਯਜਾਤਿਸਮਨ੍ਵਯੰ ਯੇਭੁਯਜਵੁਤ੍ਤਿਕੰ ਅਗ੍ਗਫਲਭੂਤੰ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ''ਤਥਾਗਤਸੇਯਜਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੀਹਸੇਯਜਾ ਨਾਮ ਸੇਟ੍ਠਸੇਯਜਾਤਿ ਆਹ **"ਉਤ੍ਤਮਸੇਯਜਾ"**ਤਿ।

ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਉਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਾ,** ਸੇਯਜਾ, ਤੰ **ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਸੇਯਜੰ।** ''ਇਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **"ਉਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞੰ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ"ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਸੇਯਜੁਪਗਮਨੇ। **ਕਾਯਵਸੇਨ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨੰ,** ਨ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ, ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਚ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਮਨਨ੍ਤਿ ਤਦਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਮਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ।

ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਵਿਕਸਨਵਸੇਨ ਫੁਲ੍ਲਾ, ਨ ਏਕਦੇਸਵਿਕਸਨਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ"**ਤਿ। **ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਏਕਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਛਾਦਿਤਾ। **ਉਲ੍ਲੋਕਪਦੁਮਾਨੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਨਪਦੁਮਾਨਿ। **ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਕਲਾਪੋ ਵਿਯ** ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਪੁਪ੍ਫਸਞ੍ਛਾਦਿਤਤ੍ਤਾ।

ਨਨ੍ਦਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸਮ੍ਭਵਾਨੀਤਿ ਨਨ੍ਦਪੋਕ੍ਖਰਣੀਤੀਰਸਮ੍ਭਵਾਨਿ। **ਮਹਾਤੁਮ੍ਬਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਲ੍ਹਕਮਤ੍ਤੰ। **ਪਵਿਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ। **ਸਰੀਰਮੇਵ ਓਕਿਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਰੀਰਮੇਵ ਅਜ੍ਝੋਕਿਰਨ੍ਤਿ।

ਦੇਵਤਾਨੰ ਉਪਕਪ੍ਪਨਚਨ੍ਦਨਚੁਣ੍ਣਾਨੀਤਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਵਾਯਨਕਸੇਤਵਣ੍ਣਚਨ੍ਦਨਚੁਣ੍ਣਾਨਿ। **ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਜਾਲਚੁਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਦਿਬ੍ਬਚੁਣ੍ਣਾਨਿ। **ਹਰਿਤਾਲਅਞ੍ਜਨਚੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿ**ਪਿ ਦਿਬ੍ਬਾਨਿ ਪਰਮਸੁਗਨ੍ਧਾਨਿ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਸਬ੍ਬਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਵਾਸਵਿਕਤਿਯੋ"**ਤਿ।

ਏਕਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਵਿਯ।

ਤਾਤਿ ਦੇਵਤਾ। **ਗਨ੍ਥਮਾਨਾ ਵਾ**ਤਿ ਮਾਲੰ ਰਚਨ੍ਤਿਯੋ ਏਵ। **ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਪਰਿਯੋਸਿਤਾ ਏਵ। **ਹਤ੍ਥੇਨ ਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੰ। **ਗੀਵਾਯ ਗੀਵ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਠਗਾਹਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੀਵਾਯ ਪਰਸ੍ਸ ਗੀਵੰ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ। **ਮਹਾਯਸੋ ਮਹਾਯਸੋ**ਤਿ ਆਮੇਡਿਤਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਆਲਾਪਵਚਨੰ।

੧੯੯. ਮਹਨ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਹਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਹੰ **ਦਿਸ੍ਵਾ।**

ਸਾਯੇਵ ਪਨ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਏਵ। **ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨਵਵਿਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ।

ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਮਾਹ। **ਆਚਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲੰ। **ਯਾਵ ਗੋਤ੍ਰਭੂਤੋ**ਤਿ ਯਾਵ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞਾਣੰ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ **ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾ।** ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦੰ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ, ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਜਿਨਕਾਲ਼ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਨਮਹਾਵਡ੍ਢਕਿਨਾ ਠਪਿਤੰ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਗਹੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਕਾਲਸੁਤ੍ਤੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮਰਿਯਾਦੰ,

ਉਪਾਸਕੋਪਾਸਿਕਾਵਾਰੇਸੁ “**ਗਨ੍ਧਪੂਜਂ ਮਾਲਾਪੂਜਂ ਕਰੋਤੀ**”ਤਿ ਵਚਨਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਪਕ੍ਖੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ਤਥਾਕਰਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਯਞ੍ਚੀਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਉਪਵਾਣਤ੍ਥੇਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੦. **ਅਪਨੇਸੀ**ਤਿ ਠਿਤਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਯਥਾ ਅਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮਕਾਸਿ, ਨ ਪਨ ਨਿਬ੍ਭਚ੍ਛਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਆਨਨ੍ਦੋ**”ਤਿਆਦਿ। **ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ** ਵਾਤਿ **ਸਮਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯਂ** (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭) ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਏਵ। **ਆਵਾਰੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯੇ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋਵ ਤੇਜੁਸ੍ਸਦੋ, ਨ ਅਞ੍ਞੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਵਿਪਸ੍ਸਿਮ੍ਹਿ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ**”ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। “**ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਦੇਵਤਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਗੋਬਲੀਬਦ੍ਦਞਾਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਤੇਸਂ** ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਚੇਤਿਯੇ।

੨੦੧. **ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੋਚੇਨ੍ਤਿ।

ਛਿਨ੍ਨਪਾਤੋ ਵਿਯ ਛਿਨ੍ਨਪਾਤੋ, ਤਂ **ਛਿਨ੍ਨਪਾਤਂ,** ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਯਂ। **ਆਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਤਾ, ਤਤੋ ਕਤਿਪਯਰਤਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਯਥਾਪਤਿਤਮੇਵ ਠਾਨਂ ਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਆਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੋ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਤਾ, ਤਤੋ ਵਿਨਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਰਭਾਗਂ ਵਟ੍ਟਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਪੁਰਤੋ ਵਟ੍ਟਨਂ **ਆਵਟ੍ਟਨਂ,** ਇਤਰਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ **ਵਿਵਟ੍ਟਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਪਿਚਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੇਵਤਾ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਓਸੀਦਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਪਥਵਿਯਂ। **ਦੇਵਤਾ ਓਸੀਦਨ੍ਤਿ** ਧਾਤੂਨਂ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਾਲਭਾਵਤੋ। **ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਂ ਮਾਪੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਪਥਵਿਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਥਵਿਂ ਮਾਪੇਸੁਂ।

ਕਾਮਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇ ਅਸਤਿਪਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਰਾਗੋ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਰਾਗੇ ਪਨ ਅਸਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵਾਤਿ ਤਦੇਕਟ੍ਠਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ “**ਵੀਤਰਾਗਾਤਿ ਪਹੀਨਦੋਮਨਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਸਿਲਾਥਮ੍ਭਸਦਿਸਾ** ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਯ।

ਚਤੁਸਂਵੇਜਨੀਯਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੨. **ਅਪਾਰਗਙ੍ਗਾਯਾ**ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਓਰਮ੍ਭਾਗੇ। “**ਸਙ੍ਕਾਰਛਡ੍ਡਕਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਕਰਣਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। “**ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕਾਲੇਸੂ**”ਤਿਆਦਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਧਿਗਤਂ।

ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੇ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੋ **ਭਾਵਨੀਯ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ “**ਮਨਸਾ ਭਾਵਿਤੇ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੇ**”ਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਭਾਵਨਂ, ਵਡ੍ਢਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਪਹਾਨਤੋਤਿ ਆਹ “**ਯੇ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ,** ਨ ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤੇਨ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਾ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਫਲੇਨ ਹੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਸਂਵੇਗੋ** ਨਾਮ ਸਹੋਤ੍ਤੁਪ੍ਪਞਾਣਂ, ਅਭਿਜਾਤਿਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੂਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਂਵੇਗਜਨਕਾਨੀ**"ਤਿ।

ਚੇਤਿਯਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਚਾਰਿਕਾ **ਚੇਤਿਯਚਾਰਿਕਾ। ਸਗ੍ਗੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ** ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਕੁਸਲਚੇਤਨਾਯ ਸਗ੍ਗਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਭਾਵਤੋ।

ਆਨਨ੍ਦਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩. ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੇ। **ਅਯਂ ਉਤ੍ਤਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਅਦਸ੍ਸਨਂ,** ਦਸ੍ਸਨਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਨਂ। **ਲੋਭੋ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗੋ। **ਚਿਤ੍ਤਚਲਨਾ** ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੋ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੋਭੋ। **ਮੁਰੁਮੁਰਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਅਟ੍ਠਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੇ ਅਨੁਰਵਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਪਰਿਮਿਤਂ ਕਾਲਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਂ **ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਂ। ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ**ਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੋ ਘਟ੍ਟਨਾਭਾਵੋ। **ਓਤਾਰੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ। **ਅਸਿਹਤ੍ਥੇਨ** ਵੇਰੀਪੁਰਿਸੇਨ, **ਪਿਸਾਚੇਨਾਪਿ** ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੇਨ। **ਆਸੀਦੇ**ਤਿ ਅਕ੍ਕਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਬਾਧੇਯ੍ਯ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਿਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿ **ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।**

੨੦੪. ਅਤਨ੍ਨਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਅਭਾਰਵਹਾ। **ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤਿ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤਾ।

੨੦੫. ਵਿਹਤੇਨਾਤਿ ਕਪ੍ਪਾਸਵਿਹਨਨਧਨੁਨਾ ਪਬ੍ਬਜਟਾਨਂ ਵਿਜਟਨਵਸੇਨ ਹਤੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਪੋਥਿਤੇਨਾ**"ਤਿ, ਅਸਙ੍ਕਰਣਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੋਥਿਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਦਸ੍ਸਨੀਯਸਂਵੇਜਨੀਯਟ੍ਠਾਨਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਚ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਤਂ।

ਆਨਨ੍ਦਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੭. ਥੇਰਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਕਾਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹਿਤਭਾਵੋ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਹਿਤਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਕਤੇਨਾ**"ਤਿ। ਸੁਖਭਾਵੋ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵੋ, ਚੇਤਸਿਕਸੁਖਭਾਵੋ ਚੇਤਸਿਕਸੁਖਸਮੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨੇਵ ਕਤੇਨਾ**"ਤਿ। ਆਵਿਰਹੋਵਿਭਾਗਤੋ ਅਦ੍ਵਯਭਾਵਤੋ **ਅਦ੍ਵਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਥੁ ਖੇਤ੍ਤਭਾਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ''ਏਤ੍ਤਕਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਪਮਾਣਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮ੍ਪੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਓਦਿਸ੍ਸਕਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ। ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ ਕਤਂ ਉਪਚਿਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਕਤਪੁਞ੍ਞੋ,** ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਾਯ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**"ਤਿ।

੨੦੮. ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਙ੍ਕੁਚਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਪਤ੍ਥਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਪਟਿਸਂਹਟਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਆਕਾਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਚਤੁਸਟ੍ਠਾਧਿਕਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲਗਿਰਿਂ ਅਧੋ ਓਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਾਧਿਕਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਂ ਸਿਨੇਰੁਂ ਉਕ੍ਖਿਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਤਯੋਜਨਾਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਂ ਖਨ੍ਧੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾਤਿ ਪਞ੍ਚ ਹਿ ਉਪਮਾ ਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗੁਣਕਥਾ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦੁਕ੍ਕਟਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਆਗਤਾਵ। **ਏਤੇਨੇਵ ਚਾਤਿ ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਹਂ ਏਤਰਹਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ'' (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪), ''ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ

ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੫; ੨.੩੪੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਕਥਾ॰ ੪੦੫; ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੧੧) ਚ ਏਵਂ ਆਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਬਜਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕੋਸਲ੍ਲਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਮੇਧਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਭਾਵਿਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੦੯. ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁੱਤੰ, ਉਪਗਤਾਨਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਵਸੇਨ ਚ ਯਥਾਕਾਲਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿਯੇਵ, ਉਪਾਸਕੋਪਾਸਿਕਾਨਂ ਪਨ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾਵਸੇਨ।

ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. ਖੁਦ੍ਦਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਤਿਰੂਪਵਾਚੀ, **ਕ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਪ੍ਪਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਖੁਦ੍ਦਕਨਗਰਕੇਤਿ ਨਗਰਪਤਿਰੂਪਕੇ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਖੁਦ੍ਦਕਨਗਰਕੇ**”ਤਿ। ਧੁਪਰਵਿਸਾਲਸਣ੍ਠਾਨਤਾਯ ਤਂ ‘‘ਉਜ੍ਜਙ੍ਗਲਨਗਰਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੁਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਵਿਸਮਨਗਰਕੇ**”ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਮਹਾਨਗਰਾਨਂ** ਏਕਦੇਸਪ੍ਪਮਾਣਤਾਯ **ਸਾਖਾਸਦਿਸੇ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਖੁਦ੍ਦਕਨਗਰਕੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਕਭਾਵੋ ਵੁੱਤੋ, ‘‘ਉਜ੍ਜਙ੍ਗਲਨਗਰਕੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭੂਮਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਹੀਨਭਾਵੋ, ‘‘ਸਾਖਾਨਗਰਕੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਧਾਨਭਾਵੋ। **ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਭਵਸਾਰਾਦਿਨਾ ਸਾਰਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ।

ਕਹਾਪਣਸਕਟਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦ੍ਵਿਕੁਮ੍ਭਂ **ਸਕਟਂ। ਕੁਮ੍ਭੋ** ਪਨ ਦਸਮ੍ਬਣੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣਸਕਟਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਆਯਵਸੇਨ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ।

ਸੁਭਿਕ੍ਖਾਤਿ ਸੁਲਭਾਹਾਰਾ, ਸੁਨ੍ਦਰਾਹਾਰਾ ਚ। ਤੇਨਾਹ “**ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**”ਤਿ। **ਸਦ੍ਦੂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਰਵਸਾਰਿਨਾ ਤੁਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਕੋਞ੍ਚਨਾਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ। **ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਸੁਞ੍ਞਾ, ਕਦਾਚਿ ਰਥੋ ਪਠਮਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਦੁਤਿਯਂ ਵੁੱਤੁਰਥੋ ਪਠਮਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਤਰੋ ਤਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ ਏਵਂ **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਾ। ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕੁਸਾਵਤੀਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਤੋ ਚੇਵ ਇਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਤੋ ਚ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪਯੋਜਿਤਾਨੇਵ **ਭੇਰਿਆਦੀਨਿ ਤੂਰਿਯਾਨਿ,** ਸਮ੍ਮ ਸਮ੍ਮਾਤਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਿਯਾਲਾਪਸਦ੍ਦੋ **ਸਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਕਂਸਤਾਲ਼ਾਦਿਸਬ੍ਬਤਾਲ਼ਾਵਚਰਸਦ੍ਦੋ **ਤਾਲ਼**-ਸਦ੍ਦੋ, **ਕੂਟਭੇਰਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕੁਮ੍ਭਥੂਣਸਦ੍ਦੋ।

ਏਵਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਚਵਰਾਕਿਣ੍ਣਵੀਥਿਤਾਯ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਕਨ੍ਦਮੂਲਪਣ੍ਣਾਦਿਗ੍ਗਹਣਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਜੀਵਿਕਤਾਯ ਚਾਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਇਧ ਨ ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ** ਦੇਵਲੋਕੇ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਤਾਯ।

ਮਹਨ੍ਤਂ ਕੋਲਾਹਲਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ, ਉਪਾਸਕਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਮਹਤੀ ਉਗ੍ਘੋਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਤੋ **ਤੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਪੇਸੇਸਿ।** ਪੇਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ‘‘ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਾਰੋਚੇਸਿ, ਨੇਸਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਖੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਸਨਂ ਪੇਸੇਸਿ।

ਮਲ੍ਲਾਨਂ ਵਨ੍ਦਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੧. ਅਘਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਆਵੇਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਘਾਵਿਨੋ,** ਪਾਕਟੀਭੂਤਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਆਹ “**ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖਾ**”ਤਿ। ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਭਾਵੇਨ ਕੁਲਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਕੁਲਪਰਿਵਤ੍ਤਂ।** ਤਂ ਤਂਕੁਲੀਨਭਾਗੇਨ ਠਿਤੋ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੋ ‘‘ਕੁਲਪਰਿਵਤ੍ਤਸੋ’’ਤਿ ਵੁੱਤੁਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਕੁਲਪਰਿਵਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਤਂਤਂਕੁਲਪਰਿਵਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਮਲ੍ਲਰਾਜਾਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਵੀਥਿਆਦਿਸਭਾਗੇਨ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁੱਤਂ “**ਵੀਥਿਸਭਾਗੇਨ ਚੇਵ ਰਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨ ਚਾ**”ਤਿ।

ਸੁਭਦ੍ਦਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. ਕਙ੍ਖਾ ਏਵ **ਕਙ੍ਖਾਧਮ੍ਮੋ**। **ਏਕਤੋ** ਵਾਤਿ ਭੂਮਿਂ ਅਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਤੋਵ। ਬੀਜਤੋ ਚ ਅਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ **ਬੀਜਗ੍ਗਂ**। **ਗਬ੍ਭਕਾਲੇ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਧਾਰਣਤੋ ਪਰਂ ਖੀਰਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ। ਤੇਨਾਹ "**ਗਬ੍ਭਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਖੀਰਂ ਨਿਹਰਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਥੁਕਕਾਲੇ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਾਨਂ ਨਾਤਿਪਕ੍ਕੇ ਪੁਥੁਕਯੋਗ੍ਗਫਲਕਾਲੇ। **ਲਾਯਨਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਸ੍ਸ ਲਵਨੇ ਲਵਨਾਰਮ੍ਭੇ ਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਲੂਨਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵੇਣਿਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਂ **ਵੇਣਿਕਰਣਂ**। ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭੇ ਦਾਨਂ **ਵੇਣਗ੍ਗਂ**। ਵੇਣਿਯੋ ਪਨ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਸਿਕਰਣਂ **ਕਲਾਪੋ**। ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਦਾਨਂ **ਕਲਾਪਗ੍ਗਂ**। ਕਲਾਪਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਨੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨਂ **ਖਲਗ੍ਗਂ**। ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਓਫੁਣਿਤ੍ਵਾ ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਰਾਸਿਕਰਣੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨਂ **ਖਲਭਣ੍ਡਗ੍ਗਂ**। ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਖਲਤੋ ਕੋਟ੍ਠੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨਂ **ਕੋਟ੍ਠਗ੍ਗਂ**। **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ।

"**ਨਵ ਅਗ੍ਗਦਾਨਾਨਿ ਅਦਾਸੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਗ੍ਗਤੋਵ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਗ੍ਗਦਾਨਵਸੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਤੂਪਚਿਤਤ੍ਤਾ, ਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਤਥਾ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਤਸ੍ਸ ਭਾਜਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਮਂ ਅਗ੍ਗਧਮ੍ਮਂ ਤਸ੍ਸ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਓਹੀਯਿਤ੍ਵਾ** ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ।

੨੧੩. **ਅਞ੍ਞਾਤੁਕਾਮੋ**ਵ ਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਿਂ ਪਰਾਮਾਸੀ। **ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਨ੍ਦੇਹਜਾਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਜਾਨਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਮਾਹ। ਤੇਨਾਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਸਬ੍ਬੇਵ ਨ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਿਂਸੂ''ਤਿ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੂਰਣਾਦੀਨਂ। **ਸਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ**ਤਿ ''ਕਰੋਤੋ ਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾਰਯਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੬) ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਟਿਞ੍ਞਾ ਏਵ ਵਾ। **ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਵਟ੍ਟਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ**ਤਿ। ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਚ ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਸੁਭਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ। **ਓਕਾਸਾਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਤਥਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਅਵਸਰਾਭਾਵਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਓਕਾਸਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਠਮਯਾਮਸ੍ਮਿ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੧੪. ਯੇਸਂ ਸਮਣਭਾਵਕਰਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸਮਣੋ, ਤੇ ਪਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮਣਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਤੇ ਬਾਹਿਰਸਮਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਠਮੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਮਣੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪੁਰਿਮਦੇਸਨਾਯਾ**ਤਿ ''ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ। ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ, ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਭਾਵੀਯਤੀਤਿ ਪਠਮਨਯੋਪੇਤ੍ਥ ''ਪੁਰਿਮਦੇਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨਂ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਖੋ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੇਹੀ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਿਕਵਿਪਸ੍ਸਕੇਹਿ, ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਟ੍ਠਪਿਤਵਿਪਸ੍ਸਨੇ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਬਾਹਿਰਕਸਮਯੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧੋਪਿ ਨਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਅਵਿਸੇਸਵਚਨਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਧਿਗਤਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਤਦਤ੍ਥਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਗਤੋ, ਨ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗੋ, ਸੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇ ਠਿਤੋ ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਤਸ੍ਸ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਠਿਤਪੁਬ੍ਬੋ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਨ ਸੇਸਅਰਿਯਾ ਭੂਮਨ੍ਤਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਅਟ੍ਠਮਕੋ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਗੁਣਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਗੁਣਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤੇਨੇਵ ''ਅਵਿਸੇਸਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਦੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਾਵਬੋਧਨੇ ''ਕੁਸਲਂ ਛੇਕਂ ਨਿਪੁਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਸਙ੍ਗਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਮਧਿਕਾਨਿ** ਏਕੇਨ ਵਸ੍ਸੇਨ। ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ

ਵਾਯੋ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋਤਿ ਆਹ **“ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ”**ਤਿ। ਪਦਿਸ੍ਸਤਿ ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਪਦੇਸੋ,** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਦੇਸੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੋ”**ਤਿ। **ਸਮਣੋਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਪਦੇਸਵਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **“ਪਦੇਸਵਤ੍ਤਿ…ਪੇ॰… ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ”**ਤਿ।

੨੧੫. **ਸੋ**ਤਿ ਤਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੇ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ** ਪਰਪਬ੍ਬਾਜਨਾਦੀਸੁ ਨਿਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਸਕ੍ਖਿਸਾਵਕੋਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਾਵਕੋ, ਸਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਤਿ ਧਰਮਾਨੇ**ਤਿ ਧਰਮਾਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੋ ਸੋ ਤਿਵਿਧੋਪਿ। **ਅਯਂ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ,** ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਗਤਾਯ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੋ **ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਸਕ੍ਖਿਸਾਵਕੋ**ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਥਾਗਤਪਚ੍ਛਿਮਵਾਚਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. ਤਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਓਵਾਦਕਞ੍ਚ **ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ…ਪੇ॰… ਵੁਤ੍ਤਂ** ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤਿਸਜ੍ਜਨਂ ਸਮ੍ਬੋਧਨਂ **ਦੇਸਨਾ,** ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਕਾਰਤੋ ਞਾਪਨਂ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਨ੍ਤਾਨੇ ਠਪਨਂ **ਪਞ੍ਞਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ **“ਧਮ੍ਮੋਪਿ ਦੇਸਿਤੋ ਚੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਚਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਵਿਨਯਤਨ੍ਤਿਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ ਵਿਨਯਨਤੋ ‘‘ਵਿਨਯੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਾਧਿਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਤਿਸਜ੍ਜਨਂ ਸਮ੍ਬੋਧਨਂ **ਦੇਸਨਾ,** ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਕਾਰਤੋ ਞਾਪਨਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਠਪਨਂ **ਪਞ੍ਞਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ **“ਵਿਨਯੋਪਿ ਦੇਸਿਤੋ ਚੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਚਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਨਿਦ੍ਦੇਸਭਾਵੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਯੋ ਪਠਮਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤਂ ਤਾਵ ਅਯਮੁਦ੍ਦੇਸਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਮਯਾ ਹਿ ਵੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯਤਾਵਸੇਨ । **ਸਤ੍ਥੁਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਸ੍ਸਤਿ** ‘‘ਇਦਂ ਵੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਵੋ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗੇਨ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ।

ਤੇਨ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨਾਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। **ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇ। ਤਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਯ **“ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕਂ ਦੇਸਿਤ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਥੁਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਸ੍ਸਤਿ** ਤਂਤਂਚਰਿਯਾਨੁਰੂਪਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਵਸੇਨ **ਨਵ ਹੇਤੂ। “ਸਤ੍ਤ ਫਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ ਸਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮੇ ਤਿਕਪਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਛ, ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਨੀਯੇ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮਪਚ੍ਚਨੀਯੇ, ਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਨੀਯਾਨੁਲੋਮੇਤਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਚਤੁਵੀਸਤਿਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨਂ,** ਤਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਲੋਮਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨਂ ਅਪਰਿਮਾਣਨਯਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਅਨਨ੍ਤਨਯਮਹਾਪਟ੍ਠਾਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤ”**ਨ੍ਤਿ। **ਸਤ੍ਥੁਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਞਾਯਮਾਨਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧਾਵਹਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਸ੍ਸਤਿ।

ਓਵਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨੀਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ।

ਚਾਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਾਰਾ, ਨਵੇਸੁ ਪਿਯਾਲਾਪਂ ਵੁਡ੍ਢੇਸੁ ਗਾਰਵਾਲਾਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾਤਿ ਵਾ’’ਤਿ। ਗਾਰਵਵਚਨਂ ਹੇਤਂ ਯਦਿਦਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾਤਿ ਵਾ, ਲੋਕੇ ਪਨ ‘‘ਤਤ੍ਰ ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਦੇਵਾਨਂ ਪਿਯਾ’’ਤਿ ਚ ਗਾਰਵਵਚਨਮੇਵ।

‘‘ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਮੂਹਨਤੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਨ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਨ ਸਮੂਹਨਤੂ’’ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਵਿਕਪ੍ਪਵਚਨੇਨੇਵ ਠਪੇਸੀ”**ਤਿ। **ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਬਲਂ। ਯਦਿ ਅਸਮੂਹਨਨਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਦੇਵ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ‘‘ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਮੂਹਨਤੂ’’ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ? ਤਥਾਰੂਪਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ। ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਕੇਚਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ

ਤਥਾ ਅਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਭਗਵਤਿ ਵਿਘਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ, ਤਥਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸੰ ਵਿਘਾਤੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਏਵਾਯੰ ਦੋਸੋ, ਯਤੋ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਏਵ ਕੇਚਿ ਸਮੂਹਨਨੰ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਕੇਚਿ ‘‘ਸਕਲਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤੁਭਾਵਕਰਣਤ੍ਥੰ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸਮਣਾ ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤੰ ਵਿਯ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ‘‘ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮੂਹਨਤੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨ ਸਮੂਹਨਿੰਸੁ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ‘‘ਪੁਰਤੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਪਿ ਰਕ੍ਖਿੰਸੁ ਏਵਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਸ੍ਸ , ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਕਤਮੰ ਪਨ ਭਨ੍ਤੇ ਖੁਦ੍ਦਕੰ, ਕਤਮੰ ਅਨੁਖੁਦ੍ਦਕ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ ਸਮੂਹਨਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ।

ਨ ਤੰ ਏਵੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ‘‘ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੋ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੰ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਤੰ ਨੇਸੰ ਵਚਨੰ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਅਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ “**ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੋ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੋ (ਮਿਲਿਨ੍ਦਪਞ੍ਹੇ ਅਭੇਜ੍ਜਵਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਪਰੇਸੰ ਵਾਦਪਥੋਪਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥੰ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਗਹਿਤਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਚ ਅਨ੍ਤਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਿਲਿਨ੍ਦਰਾਜਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਏਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਅਸਮੂਹਨਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਤਥਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਸਾਵੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤੇਸੰ ਵਚਨੰ ਤਥਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

੨੧੭. ਦ੍ਵੇਲ੍ਹਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਗਾਹੋ, ਅਨੇਕੰਸਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਮਤੀ**ਤਿ ਸੰਸਯਾਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾ**”ਤਿ। **ਤੰ** ਵੋ **ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਤੰ ਸੰਸਯਵਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਦਾਮਿ।

ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਭਾਵਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣਞਾਣੰ ਯੇਵਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਭਾਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਾਰਿਯਾਭਾਵਤੋ ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। **ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ।

੨੧੮. ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨੰ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ,** ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਞਾਣੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਯਾ ਬਜਾਪਾਰੋ ਸਾਤਿਸਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਦੇਯੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ** ਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਚ।

ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੯. ਝਾਨਾਦੀਸੁ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਗਤਵਸੀਭਾਵਤਾਯ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਾਲੇ ਏਤ੍ਤਕਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨੰ “**ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਕਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਚਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਸਟ੍ਠਿਯਾ ਝਾਨਾਨੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨਭਾਵਕਥਾਪਿ **ਸਙ੍ਖੇਪਕਥਾ** ਏਵ, ਕਸ੍ਮਾ ? ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਦਾਪਿ ਦੇਵਸਿਕੰ ਵਲਞ੍ਜਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨਿਬ੍ਬਾਨਪੁਰੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਮਨਨ੍ਤਰਾਨੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯਪਿ ਯੇਭੁਯਜੇਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਤਾਯ ਝਾਨਪਕ੍ਖਿਕਭਾਵਤੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮੰ, ਤਤੋ ਭਵਤੋ ਚਵਨਤੋ ‘‘ਚੁਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਅਯਮੇਵ ਭਗਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਯੇ ਹਿ ਕੇਚੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੨੨੦. ਪਟਿਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਵਿਰਹਿਤੋਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਸਦਿਸਤਾਯ ਸਦਿਸਪੁਗ੍ਗਲਰਹਿਤੋ।

੨੨੧. ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵੂਪਸਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵੂਪਸਮੋ**ਤਿ ਏਵਂਸਙ੍ਖਾਤਂ ਞਾਤਂ ਕਥਿਤਂ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।**

੨੨੨. **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਯੋ ਕਾਲਂ ਅਕਰੀ**"ਤਿ।

ਸੁਵਿਕਸਿਤੇਨੇਵਾਤਿ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਯੋਗਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਕਸਿਤੇਨ ਮੁਦਿਤੇਨ। **ਵੇਦਨਂ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ** ਅਭਾਵਸਮੁਦਯੋ ਕਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। **ਅਨਾਵਰਣਵਿਮੋਕ੍ਖੋ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵਤੋ।

੨੨੩. ਆਕਰੋਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਾਨਿ ਸਮਾਨਾਕਾਰੇ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਕਾਰਾ,** ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਵਰੂਪੇਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਕਾਰਵਰੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮਕਾਰਣੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੨੫. **ਕਥਂਭੂਤਾ**ਤਿ ਕੀਦਿਸਾਭੂਤਾ।

ਚੁਲ੍ਲਕਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਲਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਨਾਡਿਕਾਮਤ੍ਤਂ ਵੇਲਂ।

ਬੁਦ੍ਧਸਰੀਰਪੂਜਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੭. ਕਂਸਤਾਲ਼ਾਦਿ ਤਾਲ਼ਂ ਅਵਚਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **"ਤਾਲ਼ਾਵਚਰ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਤਤਾਦਿਤੂਰਿਯਭਣ੍ਡਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬਂ ਤੂਰਿਯਭਣ੍ਡ"**ਨ੍ਤਿ।

ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਭਾਗੇਨੇਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਅਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਮਕਸਾਲਾਨਂ ਠਾਨਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਭਾਗੇਨੇਵ, ਤਤੋਪਿ **ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਭਾਗਂ** ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨੇਤ੍ਵਾ।

ਜੇਤਵਨਸਦਿਸੇਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਜੇਤਵਨਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ, ''ਜੇਤਵਨਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੨੨੮. **ਪਸਾਧਨਮਙ੍ਗਲਸਾਲਾਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਸੇਕਕਾਲੇ ਅਲਙ੍ਕਰਣਮਙ੍ਗਲਸਾਲਾਯ।

੨੨੯. **ਦੇਵਦਾਨਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚੋਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ।

ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੧. **ਪਾਵਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਵਾ ਨਗਰਤੋ। ਆਵਜ੍ਜਨਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਜਾਨਨਸ੍ਸ ਅਨਾਵਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ **"ਦਸਬਲਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ ਥੇਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰੇ ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **"ਧੁਵਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ"ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ** ਪਾਰਿਸੇਸਞਾਯੇਨ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਰੋ ਆਜੀਵਕਂ ਪੁਚ੍ਛਿਯੇਵ, ਪੁਚ੍ਛਨੇ ਪਨ ਕਾਰਣਂ ਸਯਮੇਵ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **"ਕਿਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ।

ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਅਜ੍ਜ ਦਿਵਸਤੋ ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਹਨਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ।

੨੩੨. **ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਵਾਪਕੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਚੇਵ ਥਵਿਕਾਯ ਚ।

ਮਞ੍ਜੁਕੇਤਿ ਮਞ੍ਜੁਭਾਣਿਨੇ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇ। **ਪਟਿਭਾਨੇਯ੍ਯਕੇ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤੇ। **ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਬ੍ਬਯਾਗੂ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬਯਾਗੁ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਭਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ।

ਆਰਾਧਿਤਸਾਸਨੇਤਿ ਸਮਾਹਿਤਸਾਸਨੇ। **ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਤ੍ਥੋ। **ਪਾਪੋ**ਤਿ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਪੇਤੁਂ ਅਨੁਰਧਾਪੇਤੁਂ।

ਪਞ੍ਚਵਾਰਾਤਿ ਪਞ੍ਚਾ ਵਿਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ, (ਧ॰ ਸ॰ ੧.੧) ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰੂਪੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧.੨੫੧) ਚ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ **ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਭੂਮਨ੍ਤਰਾਨਿ। ਮੂਲੇ ਨਟ੍ਠੇ ਪਿਸਾਚਸਦਿਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥੋ ਪਿਸਾਚੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਖਾਪਰਿਵਾਰੇ ਨਟ੍ਠੇ ਖਨ੍ਧਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਤਿ, ਖਨ੍ਧੇ ਨਟ੍ਠੇ ਮੂਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਤਿ, ਮੂਲੇ ਪਨ ਨਟ੍ਠੇ ਅਨਿਸ੍ਸਯੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਮੂਲੇ ਨਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਪਿਸਾਚੇਨ ਕਿਰ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਕਞ੍ਚਿਦੇਵ ਮੂਲਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਯਾਵ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਸੋ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਰੂਪੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੇਨਚਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਵਾ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਵਸੇਨ ਵਾ ਨਟ੍ਠੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਰੂਪੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਮੂਲੇ ਨਟ੍ਠੇ ਪਿਸਾਚਸਦਿਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ**"ਤਿ।

ਮਂ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਤਂ ਪਟਿਪਦਂ ਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤਵਨ੍ਤਂ ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਸਕ੍ਖਿਭੂਤਂ ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਸਿ** ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਪਨਂ ਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੩੩. ਚਨ੍ਦਨਘਟਿਕਾਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ **ਚਨ੍ਦਨਚਿਤਕਾ।**

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ।

੨੩੪. **ਦਸਿਕਤਨ੍ਤਂ** ਵਾਤਿ ਪਲਿਵੇਠਿਤਅਹਤਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸਠਾਨੇਨ ਤਨ੍ਤੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਾ। **ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧਂ** ਵਾਤਿ ਚਨ੍ਦਨਾਦਿਚਿਤਕਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਾ।

੨੩੫. ਸਮੁਦਾਯੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰਾਨਂ ਅਵਯਵੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਵਯਵਭੂਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ "**ਸਰੀਰਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਨ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਂਸੂਤਿ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੇਸਾ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਂਸੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਪਨ ਤਾ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਦਕਧਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨ। ਏਵਂ ਮਹਤਿਯੋ ਬਹੂ ਉਦਕਧਾਰਾ ਕਿਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਭਗਵਤੋ ਚਿਤਕੋ ਮਹਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਮਹਾ ਹਿ ਸੋ ਵੀਸਰਤਨਸਤਿਕੋ। **ਅਟ੍ਟਦਨ੍ਤਕੇਹੀ**ਤਿ ਨਙ੍ਗਲੇਹਿ ਅਟ੍ਟੇਵ ਹਿ ਨੇਸਂ ਦਨ੍ਤਸਦਿਸਾਨਿ ਪੋਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਟ੍ਟਦਨ੍ਤਕਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਧਮ੍ਮਕਥਾਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਭਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ, ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਸਾਤਿਸਯਂ ਪਸਾਦਾਵਹਭਾਵਤੋ, ਸਵਿਸੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਏਵਰੂਪੋ ਆਨੁਭਾਵੋਤਿ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲਾਨੁਰੂਪਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਏਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣਨਾਭੂਮਿ ਨਾਮੇਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧਪਰਿਭਣ੍ਡਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਗਰਕੁਙ੍ਕੁਮਯਵਨਪੁਪ੍ਫਤਮਾਲਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤਗਨ੍ਧੇਨ ਪਰਿਭਣ੍ਡਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਖਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਓਲਮ੍ਬਨਵਸੇਨ ਰਚੇਤ੍ਵਾ, ਗਨ੍ਧਵਤ੍ਥੂਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥਿਤਮਾਲਾ **ਗਨ੍ਧਦਾਮਾਨਿ** ਰਤਨਾਵਲਿਯੋ **ਰਤਨਦਾਮਾਨਿ।** ਬਹਿਕਿਲਞ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤੋਸਾਣਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਕਰਣੇਨ **ਸਾਣਿਕਿਲਞ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ।** ਵਾਤਗ੍ਗਾਹਿਨਿਯੋ ਪਟਾਕਾ **ਵਾਤਪਟਾਕਾ।** ਸਰਭਰੂਪਪਾਦਕੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਸਰਭਮਯਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਸਰਭਮਯਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ।**

ਸਤ੍ਤਿਹਤ੍ਥਾ ਪੁਰਿਸਾ **ਸਤ੍ਤਿਯੋ** ਤੰਸਹਚਰਣਤੋ ਯਥਾ ''ਕੁਨ੍ਤਾ ਪਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਰਕ੍ਖਾਪਨੰ ਪਞ੍ਜਰਕਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਤ੍ਤਿਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਧਨੂਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਨ੍ਨਾਹਗਵਚ੍ਛਿਕੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ** ਨਿਰਨ੍ਤਰਾਵਟ੍ਠਿਤਆਰਕ੍ਖਸਨ੍ਨਾਹੇਨ ਗਵਚ੍ਛਿਜਾਲੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ।

ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਿਤਨ੍ਤਿ ਸਪਰਹਿਤੰ ਸਾਧਨਟ੍ਠੇਨ ਸਾਧੂ, ਤੇਸੰ ਕੀਲ਼ਿਤੰ ਉਲ਼ਾਰਪੁਞ੍ਞਪਸਵਨਤੋ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਥਾਵਿਰੋਧਿਕੰ ਕੀਲ਼ਾਵਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਰੀਰਧਾਤੁਵਿਭਜਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. ਇਮਿਨਾਵ ਨਿਯਾਮੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਨੀਹਾਰੇਨ ਮਹਾਤਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਕਞ੍ਚਿ ਪਰਿਹਾਰੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲੰ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨੇਵ। **ਸੁਪਿਨਕੋ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੁਪਿਨਕੋ। **ਦੁਕੂਲਦੁਪਟ੍ਟੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕੂਲਵਤ੍ਥਾਨਿ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਾਨਿ ਸੋਕਸਮਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਅਭਿਸੇਕਸਿਞ੍ਚਕੋਤਿ ਰਜ੍ਜਾਭਿਸੇਕੇ ਅਭਿਸੇਕਮਙ੍ਗਲਸਿਞ੍ਚਕੋ ਉਤ੍ਤਮਮਙ੍ਗਲਭਾਵਤੋ। **ਵਿਸਞ੍ਞੀ ਜਾਤੋ** ਯਥਾ ਤੰ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਵਿਸੇਸਾਮਤਰਸਞ੍ਞੁਤਾਯ ਅਵਟ੍ਠਿਤਪੇਮੋ ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਸਦ੍ਧਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਸਾਦੋ ਕਤੂਪਕਾਰਤਾਯ ਸਞ੍ਜਨਿਤਚਿਤ੍ਤਮਦ੍ਦਵੋ।

ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਿਸਕਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਸੁਵਿਰਚਿਤ ਅਪਸ੍ਸੇਨਸਦਿਸੰ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਵੇਯ੍ਯਕਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਤੋ ਗਹਿਤਾ, ਕਿੰ ਤੇ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯ ਆਸਨ੍ਨਤਰਾਪਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਾ? ਆਮ, ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਤ੍ਥ ਪਾਵੇਯ੍ਯਕਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਧਾਤੁਪਾਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥ ਧਾਤੂਨੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ। **ਨੇਸੰ ਪਕ੍ਖਾ ਅਹੇਸੁੰ** ''ਞਾਯੇਨ ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕਾ ਧਾਤੁਯੋ''ਤਿ।

੨੩੭. ਦੋਣਗਜ੍ਜਿਤੰ ਨਾਮ ਅਵੋਚ ਸਤ੍ਥ ਅਵਤ੍ਥਤ੍ਤਯੂਪਸਂਹਿਤੰ। ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦੋਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯਾਵ ਮੇ ਪਦਵਲ਼ਞ੍ਜੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਾਵ ਮਾ ਵਿਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਦੋਣੋਪਿ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਇਮਾਨਿ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਦਾਨੀ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਪਦਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਚ੍ਛਿ, ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਤੇਨਪਿ ਸੋ ਭਗਵਤਿ ਨਿਵਿਟ੍ਠਸਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਏਤਦਵੋਚ, ਕਿੰ ਅਵੋਚਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਣਨ੍ਤੁ…ਪੇ॰… ਅਵੋਚਾ**"ਤਿ।

ਕਾਯੇਨ ਏਕਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ ਵਾਚਾਯ ਏਕਵਚਨਾ ਅਭਿਨ੍ਨਵਚਨਾ ਏਵੰ ਸਮਗ੍ਗਾ ਹੋਥ। ਤਸ੍ਸ ਪਨਿਦੰ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਿਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਹੋਥਾ**"ਤਿ।

੨੩੮. ਤਤੋ ਤਤੋ ਸਮਾਗਤਸਙ੍ਘਾਨਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਭਾਵੇਨ ਸਮਾਗਤਸਙ੍ਘਾਨੰ। ਤਥਾ ਸਮਾਪਤਿਤਸਮੂਹਭਾਵੇਨ **ਸਮਾਗਤਗਣਾਨੰ।** ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨ **ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ।**

ਧਾਤੁਥੂਪਪੂਜਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੯. ਯਕ੍ਖਗ੍ਗਾਹੋ ਦੇਵਤਾਵੇਸੋ। **ਖਿਪਿਤਕੰ** ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਖਿਪਿਤਕਰੋਗੋ। **ਅਰੋਚਕੋ** ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਅਰੁਚ੍ਚਨਰੋਗੋ।

ਸਤ੍ਤਮਦਿਵਸੇਤਿ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਸਤ੍ਤਮਾਸਤੋ ਪਰਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ। **ਬਲਾਨੁਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਭਵਬਲਾਨੁਰੂਪੇਨ।

ਪਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾ। **ਧਾਤੂਨਂ ਅਨੁਰਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਚੇਤਿਯੇ ਯਥਾਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਭਾਵੇਨੇਵ ਠਿਤਾਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨੁਰਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਮਹਾਧਾਤੁਨਿਧਾਨੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨਂ ਅਨਾਗਤੇ ਅਸੋਕੇਨ ਧਮ੍ਮਰਞ੍ਞਾ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਭਾਵੇ ਕਤੇ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਭਾਵਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਚਰਣਮਤ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬਧਾਤੁਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਰਾਜੂਨਂ ਹਤ੍ਥੇ **ਠਪੇਤ੍ਵਾ**, ਨ ਚੇਤਿਯੇਸੁ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਅਸੋਕਮਹਾਰਾਜਾ ਚੇਤਿਯੇਸੁ ਧਾਤੂਨਂ ਨ ਲਭਤਿ।

ਪੁਰਿਮਂ ਪੁਰਿਮਂ ਕਤਸ੍ਸ ਗਣ੍ਹਨਯੋਗਜਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਅਟ੍ਠ ਅਟ੍ਠ ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਾਦਿਮਯੇ ਕਰਣ੍ਡੇ ਚ ਥੂਪੇ ਚ ਕਾਰੇਸਿ।** ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨਮਯਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਣਿਕਰਣ੍ਡੇਸੂ**ਤਿ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕਮਸਾਰਗਲ੍ਲਫਲਿਕਮਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਮਣਿਵਿਚਿਤ੍ਤਕੇਸੁ ਕਰਣ੍ਡੇਸੁ।

ਥੂਪਾਰਾਮਚੇਤਿਯਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਨਂਪਿਯਤਿਸ੍ਸਮਹਾਰਾਜੇਨ ਕਾਰਿਤਚੇਤਿਯਪ੍ਪਮਾਣਂ।

ਮਾਲਾ ਮਾ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤੂਤਿ ‘‘ਯਾਵ ਅਸੋਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਬਹਿ ਚੇਤਿਯਾਨਿ ਕਾਰੇਤੁਂ ਇਤੋ ਧਾਤੁਯੋ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਾਵ ਮਾਲਾ ਮਾ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤੂ’’ਤਿ **ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ। ਆਵਿਞ੍ਛਨਰਜ੍ਜੁਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਲਾਵਿਞ੍ਛਨਰਜ੍ਜੁਯਂ। **ਕੁਞ੍ਚਿਕਮੁਦ੍ਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਣਤ੍ਥਂ ਕੁਞ੍ਚਿਕਞ੍ਚੇਵ ਮੁਦ੍ਦਿਕਞ੍ਚ।

ਵਾਲ਼ਸਙ੍ਘਾਤਯਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਲਂ ਪਟਿਭਯਦਸ੍ਸਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਟਿਬਦ੍ਧਗਮਨਾਦਿਤਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਤਰੂਪਕਯਨ੍ਤਂ ਯੋਜੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਟ੍ਠਰੂਪਕਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਆਣਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਕਟ੍ਠਰੂਪਵਿਚਿਤ੍ਤਯਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੇਨ ਏਕਾਯ ਏਵ ਆਣਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮੋ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਗਤੋ। “**ਸਮਨ੍ਤਤੋ**”ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਾਤੁਨਿਦਾਨੇ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨੋ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਾਨੁਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਂ।

‘‘ਅਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਾਮ ਧਾਤੁਨਿਧਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਵਿਸੇਸਲਾਭਿਨੋ ਨਾਹੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ‘‘ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਗੂਹਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਕਥੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਯਕ੍ਖਦਾਸਕੇ**ਤਿ ਉਪਹਾਰਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਦੇਵਤਾਵੇਸਨਕੇ ਭੂਤਾਵਿਗ੍ਗਾਹਕੇ।

ਇਮਂ ਪਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਵਮੇਤਂ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਠਪਿਤਂ ਇਮਂ ਪਦਂ। ਮਹਾਧਾਤੁਨਿਧਾਨਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਪਿ ਠਪਯਿਂਸੁ।**

ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੪. ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸੁਤ੍ਤੵਣ੍ਣਨਾ

ਕੁਸਾੵਤੀਰਾਜਧਾਨੀੵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. **ਸੋੵਣ੍ਣਮਯਾ**ਤਿ ਸੁੵਣ੍ਣਮਯਾ। **ਅਯਂ ਪਾਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯੋ ਪਾਕਾਰੋ। **ਤਯੋ ਤਯੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਤਯੋ, ਬਹਿ ਚ ਤਯੋਤਿ ਤਯੋ ਤਯੋ।

ਏਸਿਕਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਨਗਰਸੋਭਨੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਮ੍ਭੋ। ਅਙ੍ਗੀਯਤਿ ਞਾਯਤਿ ਪੁਥੁਲਭਾੵੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਙ੍ਗੰ,** ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਤਿਪੋਰਿਸਂ ਅਙ੍ਗਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਿਪੋਰਿਸਙ੍ਗਾ।** ਤੇਨਾਹ **"ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤੇਨ** ਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਤਿਪੋਰਿਸੇਨ। **ਪਣ੍ਣਫਲੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਾਨਂ ਤਾਲਾਨਂ ਪਣ੍ਣਫਲੇਸੁਪਿ। **ਏਸੇੵ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਪਣ੍ਣੇਸੁ ਏਕਂ ਪਤ੍ਤਕਂ ਸੋੵਣ੍ਣਮਯਂ, ਏਕਂ ਰੂਪਿਯਮਯਂ। ਫਲੇਸੁਪਿ ਏਕੋ ਲੇਖਾਭਾੵੋ ਸੋੵਣ੍ਣਮਯੋ, ਏਕੋ ਰੂਪਿਯਮਯੋ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਤਿਦਿਟ੍ਠੋ। **ਪਾਕਾਰਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਦ੍ੵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ੵਿਨ੍ਨਂ ਪਾਕਾਰਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ। **ਏਕੇਕਾ ਹੁਤ੍ੵਾ ਠਿਤਾ** ਤਾਲਪਨ੍ਤਿ।

ਛੇਕੋਤਿ ਪਟੁ ਸੁੵਿਸਦੋ, ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਪਟੁਭਾੵੋ ਮਨੋਸਾਰੋਤਿ ਆਹ **"ਸੁਨ੍ਦਰੋ"**ਤਿ। **ਰਞ੍ਜੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ। **ਖਮਤੇੵਾ**ਤਿ ਰੋਚਤੇੵ। **ਨ ਬੀਭਚ੍ਛੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਤਜ੍ਜੇਤਿ, ਸੋਤਸੁਖਭਾੵਤੋ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਕੁਮ੍ਭਥੁਣਦਦ੍ਦਰਿਕਾਦਿ **ਏਕਤਲਂ ਤੂਰਿਯਂ।** **ਉਭਯਤਲਂ** ਪਾਕਟਮੇੵ। **ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਂ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਅਮ੍ਬਣਕਂ, ਪਣੵਾਦਿ ਚ। **ੵੰਸਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਖਾਦਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੁਮੁਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਯਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਮਾਣੇ**ਤਿ ਨਾਤਿਦਲ੍ਹਨਾਤਿਸਿਥਿਲਤਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਮੁਚ੍ਛਨਪ੍ਪਮਾਣੇ । **ਹਤ੍ਥਂ ੵਾ ਪਾਦਂ ੵਾ ਚਾਲੇਤ੍ੵਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਲਯਪਾਦਲਯੇ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ੵਾ। **ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਾਖਾਨਚ੍ਚਂ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਾ।

ਚਕ੍ਕਰਤਨੵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. **ਉਪੋਸਥਂ** ੵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਸਬ੍ਬਦਿੵਸੇਸੁ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸੀਲਂ, ਸਮਾਦਾਨੵਸੇਨ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਉਪੋਸਥਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ **ਉਪੋਸਥਿਕਸ੍ਸ।** ਤੇਨਾਹ **"ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਉਪੋਸਥਙ੍ਗਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਤਦਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। ਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਕਾਲੇਤਿ? ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤਿਭਾੵਸਂੵਤ੍ਤਨਿਯਦਾਨਸੀਲਾਦਿਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸਮੁਦਾਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੂਰਿਤਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤਿੵਤ੍ਤੋ ਕਾਲਦੀਪਦੇਸੵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਾਜਾਤਿਯਾ ਚੇੵ ਕੁਲਰੂਪਭੋਗਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਾਦਿਗੁਣੵਿਸੇਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਤਦਨੁਰੂਪੇ ਅਤ੍ਤਭਾੵੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। ਤਾਦਿਸੇ ਹਿ ਕਾਲੇ ਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤਿਭਾੵੀ ਪੁਰਿਸੵਿਸੇਸੋ ਯਥਾੵੁਤ੍ਤਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਰਾਜਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾੵਸਿਤ੍ਤੋ ੵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਅਨੁਪੋਸਥਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸੵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਯਦਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਏੵ। ਇਮੇ ਚ ੵਿਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤੀਨਂ ਸਾਧਾਰਣੵਸੇਨ ੵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਾਤੋੵ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਤਾ"**ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤਿਭਾੵਾੵਹਗੁਣਾਪਿ ਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤਿਗੁਣਾਪਿ ਸਾਤਿਸਯਾੵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ੵੁ**ਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕੵਤ੍ਤਿਭਾੵਾੵਹਦਾਨਦਮਸਂਯਮਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਹੇਤੁਕਂ। **ਨੀਲਮਣਿਸਙ੍ਘਾਤਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿਸਞ੍ਚਯਸਮਾਨਂ। **ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾੵਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯਤਾ, ਮਨੁਞ੍ਞਘੋਸਤਾ, ਆਕਾਸਗਾਮਿਤਾ, ਓਭਾਸੵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ, ਅਪ੍ਪਟਿਘਾਤਤਾ, ਰਞ੍ਞੋ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤਾਤਿ ਏੵਮਾਦੀਹਿ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸੇਹਿ ਆਨੁਭਾੵੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ, ਏਤੇਨ ਦਿਬ੍ਬਂ ੵਿਯਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਦੇੵਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਰਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ੵਾ **ਸਹਸ੍ਸਾਰਂ।** **ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾੵਯੵੇ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚਕ੍ਕੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ। **ਪਰਿਪੂਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ, ਸਾ ਚਸ੍ਸਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਇਦਾਨੇੵ ੵਿਤ੍ਥਾਰੇਸ੍ਸਤਿ।

ਪਨਾਲ਼ੀਤਿ ਛਿਦ੍ਦੰ। **ਸੁਦ੍ਧਸਿਨਿਦ੍ਧਦਨ੍ਤਪਨ੍ਤਿਯਾ** ਨਿਬ੍ਬਿਵਰਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਪਨਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਸ੍ਸਸ੍ਸ ਰਜਤਮਯਤ੍ਤਾ **ਸਾਰਰਜਤਮਯਾ** ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਰਥਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਨ੍ਤੋਭਾਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਉਭੋਸੁਪਿ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤੇਸੁ**"ਤਿ। ਕਤਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾ ਹੋਤਿ ਪਨਾਲ਼ੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਾਭਿਪਨਾਲ਼ਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਭਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੇ ਚੇਵ ਨਾਭਿਯਾ ਪਨਾਲ਼ਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਟ੍ਟੇ ਚ।

ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਅਰਾਨਂ। **ਘਟਕਾ** ਨਾਮ ਅਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕਪੁਣ੍ਣਘਟਾ। ਤਥਾ **ਮਣਿਕਾ** ਨਾਮ ਮੁਤ੍ਤਾਵਲ਼ਿਕਾ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾ** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਠਿਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਲੇਖਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਾਨੇਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ।

"**ਸੁਰਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸੁਰਤ੍ਤ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਹਾਨਾਮਵਣ੍ਣਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, **ਸੁਦ੍ਧ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਂਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਂ, **ਸਿਨਿਦ੍ਧ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਲੂਖਤਂ। ਕਾਮਂ ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਰਤਨਸ੍ਸ ਨੇਮਿਮਣ੍ਡਲਂ ਅਸਨ੍ਧਿਕਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਨ ਕੇਵਲਂ ਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣੇਨ ਚ ਸੋਭਤੀਤਿ ਪਕਤਿਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਿਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟਾਦਿਮਯਾਹਿ ਵਟ੍ਟਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾਹਿ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾਹਿ ਸਸਨ੍ਧਿਕਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਨ੍ਧੀਸੁ ਪਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਨੇਮਿਮਣ੍ਡਲਪਿਟ੍ਠਿਯਨ੍ਤਿ ਨੇਮਿਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਪਦੇਸੇ। ਆਕਾਸਚਾਰਿਭਾਵਤੋ ਹਿਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਵਾਤਗ੍ਗਾਹੀ ਪਵਾਲ਼ਦਣ੍ਡੋ ਹੋਤਿ। **ਦਸਨ੍ਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਰਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਰਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਮੀਪੇ ਪਦੇਸੇ। **ਛਿਦ੍ਦਮਣ੍ਡਲਖਚਿਤੋ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਸਣ੍ਠਾਨਛਿਦ੍ਦਵਿਚਿਤ੍ਤੋ। **ਸੁਕੁਸਲਸਮਨ੍ਨਾਹਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕੁਸਲੇਨ ਸਿਪ੍ਪਿਨਾ ਪਹਤਸ੍ਸ, ਵਾਦਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਗ੍ਗੂ**ਤਿ ਮਨੋਰਮੋ। **ਰਜਨੀਯੋ**ਤਿ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਰਾਗੁਪ੍ਪਾਦਕੋ। **ਕਮਨੀਯੋ**ਤਿ ਕਨ੍ਤੋ। **ਸਮੋਸਰਿਤਕੁਸੁਮਦਾਮਾ**ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਿਤਸੁਗਨ੍ਧਕੁਸੁਮਦਾਮਾ। **ਨੇਮਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨੇਮਿਪਰਿਯਨ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ। ਨਾਭਿਪਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸੇਨ "**ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਾਭਿਪਨਾਲ਼ੀਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਕਾ ਏਵ ਹਿ ਸਾ ਪਨਾਲ਼ਿ। **ਯੇਹੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੁਖੇਹਿ। ਪੁਨ **ਯੇਹੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਕਲਾਪੇਹਿ।

ਓਧਾਪਯਮਾਨਨ੍ਤਿ ਸੋਤ੍ਤਂ ਅਵਹਿਤਾਨਿ ਕੁਰੁਮਾਨਂ।

ਚਨ੍ਦੋ ਪੁਰਤੋ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵਂ **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯੇਨ** ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਭਾਵੇਨ।

ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰੇ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸ੍ਸ। **ਉਤ੍ਤਰਸੀਹਪਞ੍ਜਰਸਦਿਸੇ**ਤਿ ਤਦਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਾਸਾਦੇ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਾਰੁਹਿਤ੍ਵਾ, ਸਰੀਰਞ੍ਚ ਅਨੁਲ੍ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਠਿਤੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪੁਪ੍ਫਮੁਟ੍ਠਿਯੋ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ **ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਪੂਜੇਤੁਂ।**

ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਰਤਨਪ੍ਪਭਾਸਮੁਜ੍ਜਲਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਵਿਚਿਤ੍ਤਵਣ੍ਣਰਤਨੋਭਾਸਪਭਸ੍ਸਰਂ। **ਆਕਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਪਰਿ ਆਕਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇ।

੨੪੪. ਰਾਜਾਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕਿਚ੍ਚੇ ਆਯੁਤ੍ਤਕਪੁਰਿਸਾ।

ਸਿਨੇਰੁਂ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਧੁਰਤਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ "**ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਹਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਨਿਬ੍ਬੇਧੇਨਾਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ। **ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਕ੍ਖਮੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਸਨ੍ਨਿਵੇਸਯੋਗ੍ਗੋ। **ਸੁਲਭਾਹਾਰੁਪਕਰਣੋ**ਤਿ ਸੁਖੇਨੇਵ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਧਞ੍ਞਗੋਰਸਦਾਰੁਤਿਣਾਦਿਭੋਜਨਸਾਧਨੋ।

ਪਰਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸੇਨਾ, ਆਣਾ ਵਾ।

ਆਗਮਨਨਨ੍ਦਨੋਤਿ ਆਗਮਨੇਨ ਨਨ੍ਦਿਜਨਨੋ। ਗਮਨੇਨ ਸੋਚੇਤੀਤਿ **ਗਮਨਸੋਚਨੋ। ਉਪਕਪ੍ਪੇਥਾ**ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਕਪ੍ਪੇਥ, ਸੰਵਿਦਹਥ ਉਪਨੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਤੋਪਿ ਸਭਾਵਤੋਪਿ ਫਲਤੋਪਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਆਦੀਨਵਤੋਪਿ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ। ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਭੂਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਭਾਵਿਨੋ,** ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ। **ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤੁਕਾ, ਅਨੁਵਤ੍ਤੁਕਭਾਵੇਨੇਵ, ਪਨ ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇਨ ਤੇ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਵਸੇਨ ਪਾਪਤੋ ਅਨੋਰਮਨ੍ਤਾਪਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਵਸੇਨ ਓਰਮਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਓਗਚ੍ਛਮਾਨਨ੍ਤਿ ਓਸੀਦਨ੍ਤੰ। **ਯੋਜਨਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤੰ ਪਦੇਸੰ। ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇਨ ਪਨ ਯਥਾ ਭੂਮਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਓਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਤਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਨ੍ਤੇ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ** ਉਦਕੇਨ ਸੇਨਾਯ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥੰ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਤੰ **ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤੰ,** ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਾਤੁਰਨ੍ਤਾਯਾਤਿ ਚਤੁਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਾਯ, ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਦਿਚਤੁਕੋਟ੍ਠਾਸਨ੍ਤਾਯ ਵਾ। **ਸੋਭਯਮਾਨੰ ਵਿਯਾ**ਤਿ **ਵਿਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਗੁਣੇਹਿ ਸੋਭਨ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਤੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ''ਉਪਸੋਭਯਮਾਨੰ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. **ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਗਮਨੰ ਚਿਨ੍ਤੇਥਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ** ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਤਾਯ ਪਰਿਚਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਾਲ਼ਤਿਲਕਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵੇਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਸੇਤਸਰੀਰੋ। ਸਤ੍ਤਪਤਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਭੂਮਿਫੁਸਨਕੇਹਿ ਵਾਲਧਿ, ਵਰਙ੍ਗ, ਹਤ੍ਥੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚ ਤੀਹਿ, ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਚਾਤਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਵਯਵੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਪਤਿਟ੍ਠੋ। **ਸਬ੍ਬਕਨਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਕੁਲਹਤ੍ਥੀਹਿ ਹੀਨੋ। **ਉਪੋਸਥਕੁਲਾ ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਕੁਲਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਧਾਨੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਨਯੇਨ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਪੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ **ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। ਗਨ੍ਧਮੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਇਤਰੇ ਹਤ੍ਥੀ ਨ ਸਹਨ੍ਤਿ।

ਘਰਧੇਨੁਵਚ੍ਛਕੋ ਵਿਯਾਤਿ ਘਰੇ ਪਰਿਚਿਤਧੇਨੁਯਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤਸੰਵਦ੍ਧਵਚ੍ਛਕੋ ਵਿਯ। **ਸਕਲਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲੰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸਞ੍ਞਿਤੰ ਪਥਵਿੰ।

ਅਸ੍ਸਰਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭. **ਸਿਨ੍ਧਵਕੁਲਤੋ**ਤਿ ਸਿਨ੍ਧਵਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯਕੁਲਤੋ।

ਮਣਿਰਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੮. **ਸਕਟਨਾਭਿਸਮਪਰਿਣਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਮਹਾਸਕਟਸ੍ਸ ਨਾਭਿਯਾ ਸਮਪ੍ਪਮਾਣੰ। **ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਉਪਰਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ। **ਕਣ੍ਣਿਕਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਞ੍ਚਨਪਦੁਮਾਨੰ ਕਣ੍ਣਿਕਾਯ ਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ। **ਮੁਤ੍ਤਾਜਾਲਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇ ਮੁਤ੍ਤਮਯੇ ਜਾਲਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਸੀਸੇਨ ਸੂਰਿਯਉਦਯਕ੍ਖਣੰ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਿ।

ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੯. ‘‘ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਪਾਤੁਭਵਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕੁਤਸ੍ਸਾ ਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਮਦ੍ਦਰਾਜਕੁਲਤੋ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਂ ਕਿਰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਅਭਿਰੂਪਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਸਿਞ੍ਞਯਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਦੇਵੀ, ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਦੇਵੀ, ਭਦ੍ਦਕਾਪਿਲਾਨੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਞ੍ਞੋ ਪੁਞ੍ਞਤੇਜੇਨ।

ਸਣ੍ਠਾਨਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨਂ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਾਯ। ਅਵਯਵਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਹਿ ਸਮੁਦਾਯਪਾਰਿਪੂਰਿਸਿਦ੍ਧਿ। **ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ ‘‘ਰੂਪਂ ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੬) ਵਿਯ। **ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ**ਤਿ ਸੁਰੂਪਭਾਵੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਸੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਵਸੇਨ। **ਪਸਾਦਾਵਹਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨੇਨ ਯਥਾ ਪਾਸਾਦਿਕਤਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਸਿਦ੍ਧਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਾਯ ਪਾਸਾਦਿਕਤਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਅਭਿਰੂਪਤਾਯ ਚ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਾਸਿਦ੍ਧਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਵਾ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਪਾਸਾਦਿਕਤਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਪਾਸਾਦਿਕਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਾਯ ਅਭਿਰੂਪਤਾਸਿਦ੍ਧਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਸਰੀਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਭਿਰੂਪਤਾਦਿਕੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਰੀਰੇ ਦੋਸਾਭਾਵਵਸੇਨਪਿ ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਭਿਰੂਪਾ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਯੋਗਤੋ ਚ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਨਾਤਿਦੀਘਤਾਦਯੋ, ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਦਿਬ੍ਬਰੂਪਤਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪੀਤਿ **“ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਵਣ੍ਣ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਰੋਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਾਸਾਦਿਕਭਾਵਤੋ। **ਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਵੁਤ੍ਤਾ ਕਿਸਥੂਲਦੋਸਾਭਾਵਤੋ। **ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ** ਵਿਵਣ੍ਣਤਾਭਾਵਤੋ। **ਕਾਯਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਦੋਸਸ੍ਸ। **ਸਤਵਾਰਵਿਹਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਿਹਤਸ੍ਸ, ‘‘ਸਤਵਾਰਵਿਹਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਕਪ੍ਪਾਸਪਿਚੁਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੂਲਪਿਚੁਨੋ ਪਨ ਵਿਹਨਨਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੁਙ੍ਕੁਮਤਗਰਤੁਰੁਕ੍ਖਯਵਨਪੁਪ੍ਫਾਨਿ **ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿ।** ‘‘ਤਮਾਲਤਗਰਤੁਰੁਕ੍ਖਯਵਨਪੁਪ੍ਫਾਨੀ’’ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਅਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢਾ ਵਿਯਾਤਿ ਆਸਨਗਤੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਾ ਵਿਯ। **ਪਠਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਰਾਜਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਪ੍ਪਸੁਤਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਤੋ ਪਠਮਮੇਵ, ਦਸ੍ਸਨਸਮਕਾਲਂ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਪਾਤਨਂ ਨਿਸੀਦਨਂ ਸੀਲਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤਿਨੀ।** ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰਞ੍ਞੋ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ‘‘ਕਿਂ ਕਰੋਮੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਕਿਂ ਕਰਣਂ ਪਟਿਸਾਵੇਤੀਤਿ **ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾਵਿਨੀ।**

ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਠਜਾਤਿਕੋ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਸ੍ਸ ਪਨ ਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸ੍ਵਾਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗੁਣਾਤਿ ਰੂਪਗੁਣਾ ਚੇਵ ਆਚਾਰਗੁਣਾ ਚ। **ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਕਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਸ੍ਸ ਤਬ੍ਭਾਵਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋਪਿ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਫਲਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ **“ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯਾ”**ਤਿ, ਏਤੇਨ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਰਤਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸਾਨਂ ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਕਦੇਸਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਪਾਰਿਪੂਰੀ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰਾ ਜਾਤਾ।

ਗਹਪਤਿਰਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੦. **ਪਕਤਿਯਾ** ਵਾਤਿ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਚਕ੍ਕਰਤਨਪਾਤੁਭਾਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ। ਯਾਦਿਸਂ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਬਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਏਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਬਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਹਪਤਿਰਤਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਆਹ **“ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਨੁਭਾਵਸਹਿਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕਸਨ੍ਤਤਿਪਤਿਤਤਾਯ, ਫਲਸ੍ਸ ਚ ਸਮਾਨਕਾਲਿਕਤਾਯ ਤਥਾਵਚਨਂ।

ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੧. ''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਯਂ ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਵਬੋਧਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ।** ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਬਜਤ੍ਤਿਯਾ **ਬਜਤ੍ਤੋ।** ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਾਯ ਮੇਧਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਕਤਿਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ **ਮੇਧਾਵ਼ੀ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਾਥਾਵਬੁਦ੍ਧਮਤ੍ਥਂ ਪਰੇਸਂ ਵ਼ਿਭਾਵ਼ੇਤੁਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਵ਼ਿਭਾਵ਼ੀ।** ਵਵ**ਤ੍ਥਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਿਤੁਂ।

ਚਤੁਇਦ੍ਧਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨. ਵ਼ਿਪਚ੍ਚਨਂ ਵ਼ਿਪਾਕੋ, ਵ਼ਿਪਾਕੋ ਏਵ **ਵ਼ੇਪਾਕੋ** ਯਥਾ ''ਵ਼ਿਕਤਮੇਵ ਵ਼ੇਕਤ''ਨ੍ਤਿ। ਸਮਂ ਨਾਤਿਸੀਤਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਤਾਯ ਅਵ਼ਿਸਮਂ ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵ਼ੇਪਾਕੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮਵ਼ੇਪਾਕਿਨੀ, ਤਾਯ **ਸਮਵ਼ੇਪਾਕਿਨਿਯਾ।**

ਧਮ੍ਮਪਾਸਾਦਪੋਕ੍ਖਰਣਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੩. **ਜਨਰਾਸਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ਼ਾ** ਤੇਨ ਜਨਰਾਸਿਨਾ ਖਣਿਤ੍ਵ਼ਾ **ਨ ਮਾਪੇਸਿ।** ਕਿਞ੍ਚਰਹੀਤਿ ਆਹ **"ਰਞ੍ਞੋ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਏਕਾਯ** ਵ਼ੇਦਿਕਾਯ **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ** ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੋ । **ਪਰਿਵ਼ੇਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪਰਿਯਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਰਿਵ਼ੇਣਂ** ਨਾਮ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵ਼ਿਵਟਙ੍ਗਣਭੂਤਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਭੂਤੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ **ਏਕਾਯ** ਵ਼ੇਦਿਕਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੋ। **ਏਤਦਹੋਸੀ**ਤਿ ਏਤਂ ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਾਸੁ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸੂ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਅਹੋਸੀਤਿ। **ਸਬ੍ਬੋਤੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਉਤੂਸੁ ਪੁਪ੍ਫਨਕਂ। **ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਉਪ੍ਪਲਬੀਜਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਨੀਲਾਦਿਨਾਨਾਵਣ੍ਣਪੁਪ੍ਫੇਨ ਪੁਪ੍ਫਨਕਉਪ੍ਪਲਬੀਜਾਦੀਨਿ। **ਜਲਜਥਲਜਮਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਲਜਥਲਜਪੁਪ੍ਫਮਾਲਂ।

੨੫੪. **ਪਰਿਚਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਙ੍ਖਣਿਕਪਰਿਚਾਰਵਸੇਨ, ਇਦਞ੍ਚ ਪਠਮਂ ਪਟ੍ਠਪਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਪਨ ਯਾਨਸਯਨਾਦੀਨਿ ਵ਼ਿਯ ਇਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਇਤ੍ਥੀਹਿਪੀ''ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਸੇਨ। ਦੀਯਤੀਤਿ **ਦਾਨਂ,** ਦੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁ। ਤਂ ਅਗ੍ਗੀਯਤਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦਾਨਗ੍ਗਂ,** ਪਰਿਵ਼ੇਸਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯਾਦਿਸਾਨਿ ਰਞ੍ਞੋ ਦਾਨਗ੍ਗੇ ਖੋਮਸੁਖੁਮਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ, ਤਾਦਿਸਾਨਿ **ਯੇਸਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ। **ਓਹਾਯਾ**ਤਿ ਪਹਾਯ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵ਼ਾ। ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਿ ਯੇਸਂ ਤੇਤਿ **ਅਤ੍ਥਿਕਾ।** ਏਵ਼ਂ **ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ**ਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੨੫੫. **ਕਲਹਸਦ੍ਦੋਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਾਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਗੇਹਤੋ ਨੀਹਤਂ ਪੁਨ ਗੇਹਂ ਪਵ਼ੇਸੇਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਮੁਚ੍ਚੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਖੋ ਏਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤਿਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੫੫)।

੨੫੭. **ਉਣ੍ਹੀਸਮਤ੍ਥਕੇ**ਤਿ ਸਿਖਾਪਰਿਯਨ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮਤ੍ਥਕੇ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਙ੍ਗਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ।

੨੫੮. **ਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਵ਼ਿਯ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵ਼ੇਨ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਪਟਿਹਰਨ੍ਤਂ ਦੁਦ੍ਦਿਕ੍ਖਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਹਰਤਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤਂ ਵ਼ਿਯ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਹਰਣਂ ਨੇਸਂ ਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਫਨ੍ਦਾਪੇਤੀ"**ਤਿ।

ਪਠਮਭਾਣਵ਼ਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਝਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੦. **ਮਹਤਿਯਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਸਮਿਜ੍ਝਨੇਨ। **ਤੇਸਂਯੇ**ਵ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਾਨਂ। **"ਅਨੁਭਵ਼ਿਤਬ੍ਬਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਨੁਭਾਵ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸ੍ਸ

ਕਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਆਹ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਮੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਮੋ।**

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਯੋਗਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਰਞ੍ਞੋ। **ਏਕੋ ਥੇਰੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਥੇਰੋ। **ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਕਟ੍ਠਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਟ੍ਠਮਯਂ ਅਤ੍ਥਰਣਂ, ਦਾਰੁਫਲਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਿਭੋਗਭਾਜਨਨ੍ਤਿ ਪਾਨੀਯਪਰਿਭੋਜਨੀਯਾਦਿਪਰਿਭੋਗਯੋਗ੍ਗਂ ਭਾਜਨਂ। **ਆਰਕਣ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਚਿਵਿਜ੍ਝਨਕਕਣ੍ਟਕਂ। **ਪਿਪ੍ਫਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਸਤ੍ਥਕਂ। **ਉਦਕਤੁਮ੍ਬਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਣ੍ਡਿਕਂ।

ਕੂਟਾਗਾਰਦ੍ਵਾਰੇਯੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ਕੂਟਾਗਾਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੇਸਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਓਕਾਸਂ ਨਾਦਾਸਿ।

੨੬੧. ਕਸਿਣਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਪਦੇਸਾਨਂ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਕਸਿਣਸਦਿਸਤ੍ਤਾ।

੨੬੨. ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨੀਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਾਨਿ। ਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਨਂਯੇਵ ਵਚਨਂ ਤਾਸਂ ਤਦਾ ਆਦਰਗਾਰਵਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਆਦਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਦਟ੍ਠਾਨਤਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਾਨਿਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਕਾਲੇ ਯਤ੍ਤਕੇ ਲੋਕਿਯਗੁਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਦਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੩. ਅਭਿਹਰਿਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਂ।

੨੬੪. ਨਿਬਦ੍ਧਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਨਿਬਦ੍ਧਂ ਪਾਕਵਤ੍ਤਂ।

ਸੁਭਦ੍ਦਾਦੇਵਿਉਪਸਙ੍ਕਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੫. ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। ਯਂ ਯਂ ਰਞ੍ਞੋ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਦਾਨੂਪਕਰਣਞ੍ਚੇਵ ਭੋਗੂਪਕਰਣਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਸਮਿਦ੍ਧਭਾਵਂ ਵਿਤ੍ਥਵਤਿ।

੨੬੬. ਸਚੇ ਪਨ ਰਾਜਾ ਜੀਵਿਤੇ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਯ੍ਯ, ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਚਿਰਂ ਕਾਲਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋਤਿ ਏਵਂ ਮਹਜ੍ਝਾਸਯਾ ਦੇਵੀ ਭੋਗੇਸੁ, ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਰਾਜਾਨਂ ਸਾਪੇਕ੍ਖਂ ਕਾਤੁਂ ਵਾਯਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਮਾ ਹੇਵ ਖੋ ਰਾਜਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਂ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਦ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ “**ਪੇਮਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਹੀ**”ਤਿ। ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਏਤਾਯ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਅਪੇਕ੍ਖਾ,** ਤਣ੍ਹਾ।

੨੬੭. ਗਰਹਿਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਹਿ ਗਰਹਿਤਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਗਰਹਿਤਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਲੀਨਂ ਚੋਦਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ “**ਬੁਦ੍ਧੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਤੋ ਚ ਸਾਪੇਕ੍ਖਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੬੮. ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਖੁਪਥਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੯. **ਸੋਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕੋਲਿਵੀਸਸ੍ਸ ਸੋਣਸ੍ਸ। **ਏਕਾ ਭਤ੍ਤਪਾਤੀ**ਤਿ ਏਕਂ ਭਤ੍ਤਵਡ੍ਢਿਤਕਂ। **ਤਾਦਿਸਂ ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਗਰੁਂ ਮਧੁਰਂ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ ਭਤ੍ਤਂ। **ਭੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਨ੍ਤਾਨਂ।

੨੭੧. **ਦਾਸਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਾਸਾ ਚੇਵ ਆਯੁਤ੍ਤਕਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਤਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ **“ਏਤਾਨਿ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

੨੭੨. **ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਸਮੁਦਾਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਯਤ੍ਥ ਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਆਯੂਹਿਤਂ, ਯਤੋ ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਤਤਿਯਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਪਭੁਤਿ। ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਜਾਤਕਦੇਸਨਾ ਹਿ ਤਦਾ ਸਮੁਦਾਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ। **ਪਂਸ੍ਵਾਗਾਰਕੀਲ਼ਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਦਾਰਕਾ ਪਂਸੂਹਿ ਵਾਪਿਗੇਹਭੋਜਨਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵਿਧਂਸੇਨ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਨੁਭੂਤਂ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਂ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਸਨਂ ਆਦੀਨਵਨਿਸ੍ਸਰਣਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟਾਭਿਮੁਖਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਬ੍ਬਾ ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਵਿਪਰਿਣਤਾ ਵਿਧਂਸਿਤਾ’’ਤਿ **ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “ਪਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦਾ”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵਿਪਰਿਣਤਾ**ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮਂ ਸਭਾਵਵਿਗਮਂ ਗਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਪਕਤਿਵਿਜਹਨੇਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਕਤੀ**ਤਿ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਦਯਵਯਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਫੁਸਨਾਦਿਸਭਾਵੋ, ਸੋ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਜਹਿਤੋ, ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਟ੍ਠੋਵ। ਤੇਨਾਹ **“ਨਿਬ੍ਬੁਤਪਦੀਪੋ ਵਿਯ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਭਾਵਂ ਗਤਾ”**ਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਦੇਸਨਾਮਗ੍ਗੇਨ। ਅਨੇਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿਯੇਵ ਉਬ੍ਬੇਧੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਨੇਕਵਸ੍ਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਾ। ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਆਦਾਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਗਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਦੇਸਨਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਮੁਚ੍ਚਨੇ ਤਾਦਿਸਂ ਸਤਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਕਤਿਪੁਰਿਸੇਨ ਆਰੋਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਵਿਭਾਵਨੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾਨਿਸ੍ਸੇਣਿਮੁਚ੍ਚਨੇ ਕੇਨਚਿ ਆਰੋਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ **“ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਆਦਾਯ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ”**ਤਿ। **ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨੇਵ, ਆਦਿਤੋ ਸਾਤਿਸਯਂ ਕਾਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਉਪਰਿ ਨੇਸਂ ‘‘ਪਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਦੀਨਵਂ, ਓਕਾਰਂ, ਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਕਾਲੇ। **ਵਸਭਰਾਜਾ**ਤਿ ਵਸਭਨਾਮਕੋ ਸੀਹਲ਼ਮਹਾਰਾਜਾ।

ਉਦਕਪੁਪ੍ਫੁਲ਼ਾਦਯੋਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਣਗ੍ਗੇ ਉਸ੍ਸਾਵਬਿਨ੍ਦੁਆਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਪਨਾਤਿ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਨੋ, ਤੇਨ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਮਹਾਰਾਜਾ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਚ ਸਮਣਭਾਵੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਯਤੋ ਵਿਧੁਯ ਏਵ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਸਮਣਭਾਵਸਂਕਿਲੇਸਂ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ, ਏਵਂਭੂਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਂ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਬ੍ਬਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ, ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸੋ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਗੁਣਵਿਸੇਸੋਤਿ ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹਨ੍ਤਿ ‘‘ਰਾਜਾ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ, (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੬੦) ‘‘ਪੁਨ ਥੇਰਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੭੨) ਚ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਆਗਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਪਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਏਵਾਤਿ।

ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੫. ਜਨਵਸਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਾਤਿਕਿਯਾਦਿਬਜਾਕਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩-੨੧੫. “**ਪਰਿਤੋ**”ਤਿ ਪਦਂ ਯਥਾ ਸਮਨ੍ਤਤ੍ਥਵਾਚਕੋ, ਏਵਂ ਸਮੀਪਤ੍ਥਵਾਚਕੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ **ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਾਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਆਮੇਡਿਤੇਨ ਪਨ ਸਮਨ੍ਤਤ੍ਥੋ ਜੋਤਿਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਜਨਪਦੇਸੁ ''ਨਾਤਿਕੇ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਾਤਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤੋ ਯਮਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਰਿਤੋ ਜਨਪਦੇਸੁ ਬਜਾਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚਾਰਕਕਾਰਕਾਨਂ ਬਜਾਕਰਣਂ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਂ, ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਪਰਿਤੋ ਪਰਿਤੋ ਜਨਪਦੇਸੁ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਚਾਰਕੇ**ਤਿ ਉਪਾਸਕੇ। ਤੇਨਾਹ “**ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾਨਂ ਪਰਿਚਾਰਕੇ**”ਤਿ। **ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਸੁ। **ਞਾਣਗਤਿਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਞਾਣਗਤੂਪਪਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਞਾਣਗਮਨਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਞ੍ਞੂਪਪਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਤਂਤਂਦੇਵਨਿਕਾਯੂਪਪਤ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਵਜ੍ਜਿਮਲ੍ਲੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ। **ਪੁਰਿਮੇਸੂ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਦਸਸੁਯੇਵਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਏਵ ਦਸਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ। **ਪਰਿਚਾਰਕੇ ਬਜਾਕਰੋਤਿ** ਬਜਕਾਤਬ੍ਬਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਤਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਨਾਤਿਕੇ ਭਵਾ **ਨਾਤਿਕਿਯਾ।**

ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਨਿਚ੍ਛਯਂ ਉਪਗਤਾ।

ਆਨਨ੍ਦਪਰਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. ਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯ, ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਹੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਹੋ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ''ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨਰੂਪਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਹੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੨੧੮. ਞਾਣਗਤੀਤਿ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਗਮਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਓਪਪਾਤਿਕਤਾਦਿਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਞਾਣਾਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਮੇਵਾ**”ਤਿ।

੨੧੯. ਉਪਸਨ੍ਤਂ ਪਤਿ ਸਮ੍ਮਤਿ ਆਲੋਕੀਯਤੀਤਿ **ਉਪਸਨ੍ਤਪਤਿਸੋ। ਉਪਸਨ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇ** ਉਪਸਨ੍ਤਉਸ੍ਸਨ੍ਨੋ। **ਭਾਤਿਰਿਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਰ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, **ਇਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਭੁਸਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਅਤਿਵਿਯ ਭਾਤੀ**”ਤਿ।

ਜਨਵਸਭਯਕ੍ਖਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੦. ਜੇਟ੍ਠਕਭਾਵੇਨ ਜਨੇ ਵਸਭਸਦਿਸੋਤਿ ਜਨਵਸਭੋਤਿ ਅਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ।

ਇਤੋ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਰਾਜਭੂਤਸ੍ਸ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਵਭੂਤਸ੍ਸ। **ਏਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਭਵੇ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਸਹਬਜਤਾਵਸੇਨ।

੨੮੧. ਆਸਿਸਨਂ **ਆਸਾ,** ਪਤ੍ਥਨਾ। ਆਸਾਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤੁਕਮਜਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਵਦਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਯਦਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਗ੍ਗ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ “**ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। “**ਪੁਰਿਮਂ... ਪੇ॰... ਅਵਿਨਿਪਾਤੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾ ਤਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਸੁਗਤਿਤੋ ਸੁਗਤੂਪਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਕਤੂਪਚਿਤਕੁਸਲਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਫੁਸ੍ਸਸ੍ਸ

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਹਿ ਸਮ੍ਭਤਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੋ ਏਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ। **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮੇਵਾ**"ਤਿ। **ਸਯਂਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਸਕਾਯ ਪਰਿਸਾਯ। **ਭਗਵਤੋ ਦਿਟ੍ਠਸਦਿਸਮੇਵਾ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ਯਥਾ ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਵੀਸਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਞਾਣਗਤਿਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਏਵਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਸਦਿਸਮੇਵ। **ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਂ** ਮਯਾਤਿ ਵਦਤਿ।

ਦੇਵਸਭਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੨. **ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਆਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ''ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਸੁਖੇਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ, **ਪਵਾਰਣਸਙ੍ਗਹੋ** ਪਨਸ੍ਸ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਯੇਵ। **ਏਤ੍ਥੇਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਥ ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ।

ਤਦਾਪੀਤਿ ''ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਭਨ੍ਤੇ ਦਿਵਸਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ। **ਏਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ। ਆਸਨੇਪਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਦੇਵਸਭਾਯ ਪਠਮਂ ਦੇਵੇਸੁ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਤਸ੍ਸਾ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਇਦਂ ਨੇਸਂ ਆਸਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਯੇਨਤ੍ਥੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਕਿਚ੍ਚੇਨ ਯੇਨ ਪਯੋਜਨੇਨ। **ਆਰਕ੍ਖਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਭੂਤਮਤ੍ਥਂ। ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਚਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਾ,** ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ।

੨੮੩. **ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ।

ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੪. ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਿਤੁਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ **ਅਨਭਿਸਮ੍ਭਵਨੀਯੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਚਕ੍ਖੁਯੇਵ ਪਥੋ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ ਉਪਾਯੋਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਥੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਚਕ੍ਖੁਪਥਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੇ**"ਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਗੋਚਰਯੋਗ੍ਗੋ ਵਾ **ਚਕ੍ਖੁਪਥੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਆਪਾਥੇ** ਵਾ"ਤਿ। **ਨਾਭਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਨ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਗੋਚਰਭਾਵਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਤਾਵਤਿਂਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਨ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਨਾਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ''ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਯਥਾ ਜਾਤਿਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਉਪਰਿਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਉਪਰਿਮਾਨਂ ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਮਾਪਿਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੁਣਨ੍ਤੋਵ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮੀਤਿ ਗਤਿਯੋ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਬਹਿ ਵਿਸਟਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਆਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤਾਯ। **ਮਯ੍ਹਂ ਅਯ੍ਯਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਪਞ੍ਚ ਸਿਖਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਞ੍ਚਸਿਖੋ, ਪਞ੍ਚਸਿਖੋ ਵਿਯ **ਪਞ੍ਚਸਿਖੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਪਞ੍ਚਸਿਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸਦਿਸੋ**"ਤਿ। **ਮਮਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਿਯਾਯਨ੍ਤਿ।

੨੮੫. **ਸੁਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਰਦੋਸੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਤ੍ਤੋ। ਯੇਹਿ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦੀਹਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਰੋ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਸਿਯਾ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ**"ਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ,** ਅਨ੍ਤੋਗਧਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੋ ਏਸ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਨੋ**"ਤਿ। ਸਰਸ੍ਸ ਮਧੁਰਤਾ ਨਾਮ ਮਦ੍ਦਵਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਮਧੁਰੋ ਮੁਦੂ**"ਤਿ। ਸਵਨਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਸਵਨੀਯੋ।** ਸਵਨਾਰਹਤਾਯ ਚ

ਆਪਾਥਸੁਖਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਕਣ੍ਣਸੁਖੋ**"ਤਿ। **ਬਿਨ੍ਦੂ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਿਤੋ। ਆਕੋਟਿਤਭਿਨ੍ਨਕੰਸਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਅਨੇਕਾਵਯਵੋ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਰਵਯਵੋ, ਏਕਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਕਗ੍ਘਨੋ**"ਤਿ, ਏਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਅਵਿਸਾਰਿਤਾ ਸੰਵਣ੍ਣਿਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਗਮ੍ਭੀਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਤਿ ਆਹ "**ਨਾਭਿਮੂਲਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਜੀਵ੍ਹਾਦਿਪ੍ਪਹਾਰਮਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ। **ਅਮਧੁਰੋ ਚ ਹੋਤਿ** ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਪਰਿਲਹੁਭਾਵਤੋ। **ਨ ਚ ਦੂਰਂ ਸਾਵੇਤਿ** ਵੀਰਭਾਵਾਭਾਵਤੋ। **ਨਿਨ੍ਨਾਦੀ** ਸੁਵਿਪੁਲਭਾਵਤੋ ਸਵਿਸੇਸਂ ਨਿਨ੍ਨਾਦੋ, ਪਾਸੰਸਨਿਨ੍ਨਾਦੋ ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਹਾਮੇਘ...ਪੇ॰... ਯੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ।

ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਛਟ੍ਠਂ, ਅਟ੍ਠਮਞ੍ਚ ਪਦਂ। **ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਠਮਸ੍ਸ, ਤਤਿਯਸ੍ਸ, ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਚ। **ਅਤ੍ਥੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਏਵ। ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਮਞ੍ਜੁਭਾਵੋ ਸਵਨੀਯਤਾਯ, ਬਿਨ੍ਦੁਭਾਵੋ ਅਵਿਸਾਰਿਤਾਯ, ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੋ ਨਿਨ੍ਨਾਦਿਤਾਯਾਤਿ। **ਯਥਾਪਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਥਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਮਾਣਵਾਚੀ, ਨ ਪਕਾਰਾਦਿਵਾਚੀਤਿ ਆਹ "**ਯਤ੍ਤਕਾ ਪਰਿਸਾ**"ਤਿ, ਤੇਨ ਪਰਿਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਏਵਸ੍ਸ ਸਰੋ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਤਕਮੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ।

''ਯੇ ਹਿ ਕੇਚੀ''ਤਿਆਦਿ ''ਯਾਵਞ੍ਚ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਹੇਤੁਕਿਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਸਮਤ੍ਥਨਂ ਸਰਣੇਸੁ ਨੇਸਂ ਨਿਚ੍ਚਸੇਵਨੇਨ, ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਛਕਾਮਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ...ਪੇ॰... ਵਦਤੀ**"ਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਗਹਿਤਸਰਣੇ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨਾਗਤਸਰਣਗਮਨੇ। ਤੇ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਾਯ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਯੇਵ, ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਸਦ੍ਧਾਯ ਵਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਗੁਣੇ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਨੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧਿਨੋ ਤੇ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਗਹਿਤਸਰਣਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਦੇਵਗਣ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਦੇਵਸਮੂਹਂ। ਤੁਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਖੀਰਿਣੀ ਯਾ ਤੁਕਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਚੁਣ੍ਣਂ **ਤੁਕਾਪਿਟ੍ਠਂ।** ਤਂ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਘਨਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਚਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਭਾਵਿਤਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੭. ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਰੇਹਿ ਞਾਪਿਤਾ ਬੋਧਿਤਾ, ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਾ ਠਪਿਤਾ, ਤਂ ਪਨ ਬੋਧਨਂ, ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਠਪਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦੇਸਨਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਕਥਿਤਾ**"ਤਿ। **ਇਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ, ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦੋਤਿ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ,** ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਦ੍ਧਿਂ ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਇਦ੍ਧਿ,** ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦ੍ਧਿ ਏਵ ਪਾਦੋ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ,** ਇਦ੍ਧਿਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਤਾਵ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਇਦ੍ਧਿਪਹੋਨਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਾਯ। **ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਵਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇ ਯੋਗ੍ਯਭਾਵਾਯ। ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਹਿ ਧਾਤੂਨਂ ਯੋਗ੍ਯਤ੍ਥੋ ਵਿ-ਪੁਬ੍ਬੋ **ਸੁ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਵਿਸਵਨਂ ਵਾ ਪਜ੍ਜਨਂ **ਵਿਸਵਿਤਾ,** ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਕਾਰਿਤਾ ਵਿਸਵਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਵਿਧਰੂਪਕਰਣਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ।

''ਛਨ੍ਦਞ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਪਤਿਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਲਭਤਿ ਸਮਾਧਿਂ, ਲਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਕਗ੍ਗਤਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੪੩੨) ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਛਨ੍ਦਾਧਿਪਤਿ ਸਮਾਧਿ **ਛਨ੍ਦਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਅਧਿਪਤਿਸਦ੍ਦਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਧਿਪਤਿਸਦ੍ਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਨ "**ਛਨ੍ਦਹੇਤੁਕੋ, ਛਨ੍ਦਾਧਿਕੋ ਵਾ ਸਮਾਧਿ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧੀ**"ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। "**ਪਧਾਨਭੂਤਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਭੂਤਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਖਤਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਪਧਾਨਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਸਙ੍ਖਰੋਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰੋ,** ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵੀਰਿਯਂ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਪਧਾਨਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ **ਪਧਾਨਭੂਤਾ** ਸੇਟ੍ਠਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਪਨ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ। ਵਿਸੁਂ ਸਮਾਸਯੋਜਨਵਸੇਨ ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ

ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਤ੍ਥੋ ਪਾਦਸ੍ਸ ਉਪਾਯਤ੍ਥਤਂ, ਕੋਟ੍ਠਾਸਤ੍ਥਤਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਯੋਗਵਸੇਨ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਰਣਿਦ੍ਧਿਭਾਵਂ, ਉਤ੍ਤਰਚੂਲ਼ਭਾਜਨੀਯੇ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਹਿ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਾਯ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਕਤ੍ਤਿਦ੍ਧਿਭਾਵਂ, ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਞ੍ਚ ਕਰਣਿਦ੍ਧਿਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਇਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥੋ, ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਕਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਿਭਙ੍ਗਪਾਠੇ। (ਵਿਭ॰ ੪੩੪) **ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਭੂਤਸ੍ਸ, ਤੇ ਛਨ੍ਦਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ"**ਤਿਆਦੀਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਖਨ੍ਧਾ ਕਥਿਤਾ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਸੇਸਿਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ।

ਵੀਰਿਯਿਦ੍ਧਿਪਾਦਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਵੀਰਿਯਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੀਰਿਯਂ ਆਗਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਂ ਸਮਾਧਿਵਿਸੇਸਨਂ ''ਵੀਰਿਯਾਧਿਪਤਿ ਸਮਾਧਿ ਵੀਰਿਯਸਮਾਧੀ''ਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਂ। ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਙ੍ਗਾਨਿ, ਸਮਾਧਿ, ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰੋ ਚ। ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਹਿ ਸਮਾਧਿਵਿਸੇਸਨਾਨਿ, ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰੋ ਪਨ ਪਧਾਨਵਚਨੇਨੇਵ ਵਿਸੇਸਿਤੋ, ਨ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹੀਤਿ ਨ ਇਧ ਵੀਰਿਯਾਧਿਪਤਿਤਾ ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਵੀਰਿਯਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮੇਵ, ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਨ ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਾਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵੀਰਿਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਸਮਾਧਿ, ਤਥਾਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨੇਵ ਚ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਸੇਸਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਧਿਵਿਸੇਸਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਸੇਸਨਭਾਵੋ ਚ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਤਂਤਂਅਵਸ੍ਸਯਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿ...ਪੇ॰... ਇਦ੍ਧਿਪਾਦ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਥੇਪਿ ਪਾਦ-ਸਦ੍ਦੇ ਉਪਾਯਤ੍ਥੇਨ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ **ਉਤ੍ਤਰਚੂਲ਼ਭਾਜਨੀਯੇ** (ਵਿਭ॰ ੪੫੬) ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਛਨ੍ਦਿਦ੍ਧਿਪਾਦੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਮੇਵ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਕੇ** (ਵਿਭ॰ ੪੫੭ ਆਦਯੋ) ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂਯੇਵ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ। ਉਪਾਯਿਦ੍ਧਿਪਾਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਯਿਦ੍ਧਿਪਾਦਦਸ੍ਸਨਂ ਕਤਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤਾ ਨ ਸਿਯਾਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਲਾਭਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਇਧ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਕਥਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ।

ਕੇਚੀਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਨੋ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ''ਇਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ''ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ ਪਨ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, **ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਸਿਦ੍ਧੋ, ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਭਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਾਠਤੋ (ਵਿਭ॰ ੪੫੮) **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੭) ਆਨੀਤੋ ਪੁਰਿਮਨਯਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਛਨ੍ਦੋ ਏਵ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ **ਛਨ੍ਦਿਦ੍ਧਿਪਾਦੋ।** ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਇਮੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ । **ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰੋ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੯੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੧੦; ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰਅਪਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ''ਛਨ੍ਦੇ ਸਤਿ ਕਥਂ ਨਾਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਮੇਵ ਅਵਸ੍ਸਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ਆਹ **"ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰੋ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੀ"**ਤਿ। **ਸੋਣਤ੍ਥੇਰੋ** (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੫; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਤੇਰਸਨਿਪਾਤ; ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਸੋਣਕੋਟਿਵੀਸਤ੍ਥੇਰਅਪਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਰਮਸੁਖੁਮਾਲੋ ਪਾਦੇਸੁ ਫੋਟੇਸੁ ਜਾਤੇਸੁਪਿ ਵੀਰਿਯਂ ਨਪ੍ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਸੀਤਿ ਆਹ **"ਸੋਣਤ੍ਥੇਰੋ ਵੀਰਿਯਂ ਧੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇਰੋ** (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) ''ਚਿਤ੍ਤਵਤੋ ਕਿਂ ਨਾਮ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਂ ਆਰਾਧੇਸੀਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇਰੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਧੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਮੋਘਤ੍ਥੇਰੋ** ਵੀਮਂਸਂ ਅਵਸ੍ਸਯਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ''ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਲੋਕਂ ਅਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੂ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੧੨੫; ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੫੪.੩੫੩; ਮਹਾ॰ ਨਿ॰ ੧੯੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਮੋਘਰਾਜਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾ ੧੪੪;

ਮੋਘਰਾਜਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ੮੮; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫; ਪੇਟਕੋ॰ ੨੨, ੩੧) ਸੁਵ੍ਵਤਾਕਥਂ ਕਥੇਸਿ, ਪਞ੍ਞਾਨਿਸ੍ਸਿਤਮਾਨਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੋਘਰਾਜਾ ਵੀਮਂਸਂ ਧੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਨ੍ਦੁਪ੍ਪਾਦਨਂ ਪੇਸਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਦਿਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਪਰਕ੍ਕਮੇਨਾਤਿ ਪਰਕ੍ਕਮਸੀਸੇਨ ਸੂਰਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। ਥਾਮਭਾਵਤੋ ਚ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸੂਰਭਾਵਸਦਿਸਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਚਿਨ੍ਤਨਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਸਂਵਿਧਾਨਸਦਿਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਵਿਸਿਟ੍ਠਜਾਤਿਤਾ। ''ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਸੇਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਵੀਮਂਸਾਯ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੩੩) ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਿਦ੍ਧਿਪਾਦਸ੍ਸ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਤਾ, ਵੀਮਂਸਿਦ੍ਧਿਪਾਦਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਬਲਸਦਿਸਤਾ ਚ ਯੋਜਿਤਾ।

ਅਨੇਕਂ ਵਿਹਿਤਂ ਵਿਧਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਨੇਕਵਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਨੇਕਵਿਧਾ"**ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਧ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਪਰਿਯਾਯੋ ''ਏਕਵਿਧੇਨ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੭੫੧) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਕੋਟ੍ਠਾਸ"**ਨ੍ਤਿ।

ਤਿਵਿਧਓਕਾਸਾਧਿਗਮਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੮. **"ਸੁਖਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਸੁਖਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਝਾਨਸੁਖਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸੁਖਸ੍ਸ ਫਲਸੁਖਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ਨਾਨਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤਤਾਯ ਪਨ ਅਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਸੁਖਸ੍ਸ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁਖਸ੍ਸ ਚੇਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਹਣਂ। ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਤਾਵ ਦ੍ਵੀਸੁ ਓਕਾਸਾਧਿਗਮੇਸੁ ਤੀਣਿਪਿ ਸੁਖਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯੇ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਂ ਤੀਣਿ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਹੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਮ੍ਪਿ ਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੩; ੨.੨੫੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫, ੪੬) ਵਿਯ। **ਸਂਸਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸਂਸਗ੍ਗਂ ਉਪਗਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ, ਸੋ ਪਨ ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਚਿਤ੍ਤੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ"**ਤਿ। **ਅਰਿਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਂ ਧਮ੍ਮਂ। **ਉਪਾਯਤੋ**ਤਿ ਵਿਧਿਤੋ। **ਪਥਤੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤੋ। **ਕਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਹੇਤੁਤੋ। ਯੇਨ ਹਿ ਵਿਧਿਨਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਉਪੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਉਪਾਯੋ,** ਸੋ ਤਦਧਿਗਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਭਾਵਤੋ **ਪਥੋ,** ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਭੂਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। **ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਏਵ ਮਗ੍ਗਭੂਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। **ਅਨਿਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਆਦਿਅਨ੍ਤਵਨ੍ਤਤਾਯ, ਅਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤਾਯ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਤੇਭੂਮਕੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਟਿਪੀਲ਼ਨਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਨਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਮਤੋ ਚ **ਦੁਕ੍ਖੇ,** ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੇਨ, ਅਨਤ੍ਤਸਭਾਵਤਾਯ ਚ **ਅਨਤ੍ਤਨਿ,** ਅਸੁਚਿਸਭਾਵਤਾਯ **ਅਸੁਭੇ।** ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ ''ਅਸੁਭ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਰਹਤਿ। **ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕੇਨ** ਵਾਤਿ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਨਵਸੇਨ। **"ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਟ੍ਟਨਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਵਜ੍ਜਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਕੁਸਲਜਵਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨੇਵ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਵਸੇਨ ਸਾ ਕੁਸਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਆਵਜ੍ਜਨਾ ਹਿ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਆਵਟ੍ਟੇਤੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਟ੍ਟਨਾ,** ਅਨੁ ਅਨੁ ਆਵਟ੍ਟੇਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਵਾਵਟ੍ਟਨਾ।** ਭਵਙ੍ਗਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਆਭੁਜਤੀਤਿ **ਆਭੋਗੋ।** ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਤੀਤਿ **ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋ।** ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ ਠਪੇਤੀਤਿ **ਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਅਯਂ** ਵੁ**ਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰਲਕ੍ਖਣੋ **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਆਵਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਅਸੰਸਟ੍ਠੋਤਿ ਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ ਕਾਮਾਦੀਹਿ ਵਿਵਿੱਤੋ ਵਿਨਾਭੂਤੋ। ਕਾਮਾਦਿਵਿਸੰਸਗ੍ਗਹੇਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੁਖੰ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖ"**ਨ੍ਤਿ। ਕਾਮੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖਮ੍ਪਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ, ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਤੰ ਕਾਯਿਕਸੁਖਸ੍ਸਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਇਧਾਪਿ ਝਾਨਭੂਤੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਸੁਖਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ **"ਸੁਖਾ"**ਤਿ। ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਝਾਨਸੁਖਪਚ੍ਚਯਾ"**ਤਿ। **ਅਪਰਾਪਰੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਾਧਿਗਮਹੇਤੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੋਮਨਸ੍ਸੰ।

ਪਮੋਦਨੰ ਪਮੁਦੋ, ਤਰੁਣਪੀਤਿ, ਤਤੋ **ਪਮੁਦਾ।** ''ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਪੀਤਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਰੁਣਪੀਤਿ ''ਪਾਮੋਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਪਕਟ੍ਠੋ ਮੁਦੋ **ਪਮੁਦੋ** ਪਾਮੋਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਰਹਿਤੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਿਤਾਯ **"ਬਲਵਤਰੰ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਝਾਨਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਝਾਨੰ ਪਨ ਤਦੇਕਟ੍ਠੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸੇ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿਯੇਵ, **ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਕਾਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ** ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਓਕਾਸਗ੍ਗਹਣਤੋ, ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਗ੍ਗਫਲਸੁਖਾਧਿਗਮਾਯ ਓਕਾਸਭਾਵਤੋ ਵਾ **ਓਕਾਸੋ,** ਅਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੋ **ਓਕਾਸਾਧਿਗਮੋ।** ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੇ ਪਨ ਓਕਾਸੰ ਅਵਸਰੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਓਕਾਸਾਧਿਗਮੋ।**

ਰੂਪਸਭਾਵਤਾਯ , ਏਕਨ੍ਤਰੂਪਾਧੀਨਵੁੱਤਿਤਾਯ, ਸਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾਯ ਚ ਆਨਾਪਾਨਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਥੂਲਭਾਵੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ **"ਕਾਯਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਾ ਤਾਵ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੂ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਤਾਯ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਨੰ ਥੂਲਤੰ ਅਨਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ **"ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ ਕਥੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਇਤਰੋ ''ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਾਰਣੰ ਵਤ੍ਵਾ **"ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਤਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ''ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਪਹੀਨਾ ਪਨ ਤਦਭਾਵਤੋ ''ਸੁਖੁਮਾ''ਤਿ ਆਹ **"ਪਹੀਨੇ ਉਪਾਦਾਯ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ"**ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ **"ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ''ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਪਨ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ **"ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਵ ਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਦੁਤਿਯ...ਪੇ॰... ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁੱਤਾਨੀ"**ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧਾਪਿ ਸੁਪਾਕਟਭਾਵੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ ਸਰੂਪਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਰਿਯਵਿਨਯੇ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਵਿਭਾਵਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਕਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਨੀਵਰਣਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਞ੍ਚ ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਉਪਾਯੋ, ਏਵੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੰ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਉਪਾਯੋਤਿ **"ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਸੁਖੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਸੇਸੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁੱਤਨਯਮੇਵ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਰਾਗਾਦੀਹਿ ਸਹ ਵਜ੍ਜੇਹੀਤਿ **ਸਾਵਜ੍ਜੰ,** ਅਕੁਸਲੰ, ਤਦਭਾਵਤੋ **ਅਨਵਜ੍ਜੰ** ਕੁਸਲੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਸੁਖੰ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਸੇਵਨੀਯਤੋ **ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ,** ਕੁਸਲੰ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ,** ਅਕੁਸਲੰ। ਲਾਮਕਭਾਵੇਨ **ਹੀਨੰ,** ਅਕੁਸਲੰ, ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੇਨ **ਪਣੀਤੰ,** ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ **ਸਾਵਜ੍ਜਦੁਕਾਦਯੋ** ਤਯੋਪਿ ਦੁਕਾ ਯਥਾਰਹੰ **ਏਤੇਸੰ** ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨੰ **ਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁੱਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਚਤੂਹਿ ਦੁਕੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ ਧਮ੍ਮਜਾਤੰ। ਯਥਾਰਹੰ ਕਣ੍ਹਞ੍ਚ ਸੁਕ੍ਕਞ੍ਚ ਪਟਿਦ੍ਵਨ੍ਦਿਭਾਵਤੋ, ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਗਞ੍ਚ ਅਦ੍ਵਯਭਾਵਤੋ। **ਵਟ੍ਟਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਹੀਯਤਿ** ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਪਥਮੁਖੇਨ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੰ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸੁਖਞ੍ਚੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸੁਖਞ੍ਚ, ਤੰ ਇਧ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਅਨੋਗਧਾ ਏਵ** ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਭਾਵਤੋ।

ਅਟ੍ਠਤਿੰਸਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਾਨੰ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਵਸੇਨ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ** ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਕਥਾ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਮੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨੰ ਨਯਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

“**ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਠਾਨੇਸੂ**”ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧੯) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। “**ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇਸਂ। **ਦਸ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਂ ਆਨਾਪਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ, ਸਞ੍ਞਾਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ। ਅਧਿਸੀਲਂ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਪਠਮਂ ਓਕਾਸਾਧਿਗਮਂ ਭਜਤੀ**”ਤਿ। ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਨਿਟ੍ਠਂ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਂ, ਤਪ੍ਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਫਲਜ੍ਝਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਦੁਤਿਯ**”ਨ੍ਤਿ। ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਆਹ “**ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਤਤਿਯ**”ਨ੍ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਤਯੋ ਓਕਾਸਾਧਿਗਮੇ ਨੀਹਰਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਤਂਤਂਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇਪੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਤਯੋ ਓਕਾਸਾਧਿਗਮੇ ਭਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਤੇ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤੀਸੁ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਓਕਾਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਯਥਾਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ **ਕਥੇਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ। **ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਾਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ। **ਦੁਕ੍ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਕਥਨੇਨ, ਅਤਿਪਪਞ੍ਚਕਥਨੇਨ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ **ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ** ਤਥਾਕਥਨਸ੍ਸੇਵ ਸੁਕਥਨਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ “**ਤੇਪਿਟਕਂ…ਪੇ॰… ਸੁਕਥਿਤਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿ।

ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੯. ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਕੁਸਲਟ੍ਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਤਿਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪੀਤਿ ਆਹ “**ਫਲਕੁਸਲਸ੍ਸ ਚਾ**”ਤਿ। **ਖੇਮਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਯੋਗੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਭਾਵੇਨ । **ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਸਮਥਵਸੇਨ ਚੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੋ। **ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਗ੍ਗਤਂ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਪਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਤੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ‘‘ਸਮਾਹਿਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫; ੫.੧੦੭੧, ੧੦੭੨; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੪੦; ਮਿ॰ ਪ॰ ੧.੧੪) ਵਚਨਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇਪਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯਾਭਿਮੁਖਂ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤੀ**”ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਧਾਨਪਚ੍ਚਯੇਨ ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਞਾਣੂਪਸਞ੍ਹਿਤੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਕਾਯਂ ਓਕਪ੍ਪੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। ਸਤਿ ਕਥਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਕਥਿਤਾ** ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਂ ਤਦੁਭਯਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤੋ।

ਸਤ੍ਤਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੦. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ। ਞਾਣਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਰਥਸ੍ਸ ਸੀਲਂ ਵਿਭੂਸਨਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮਾ**”ਤਿ। **ਸਤ੍ਤਹਿ ਨਗਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਨਗਰਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਣਕੇਹਿ ਕਤਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਪਰਿਖਾ, ਉਦ੍ਦਾਪੋ, ਪਾਕਾਰੋ, ਏਸਿਕਾ, ਪਲਿਘਾ, ਪਾਕਾਰਪਕ੍ਖਣ੍ਡਿਲਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਨਗਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ। ਸਮ੍ਭਰੀਯਤਿ ਫਲਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਭਾਰੋ,** ਕਾਰਣਂ। ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਹਿ ਬ੍ਯਾਧਿਵੂਪਸਮਨੇਨ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ। **ਪਰਿਵਾਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਸਙ੍ਖਾਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਸੇਨ। ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾਦਯੋ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਪਰਿਕਰਣਤੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਤੋ। ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸੀਯਤੀਤਿ **ਉਪਨਿਸਾ,** ਸਹ ਉਪਨਿਸਾਯਾਤਿ **ਸਉਪਨਿਸੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਸਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ**”ਤਿ, ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ ਇਧ ‘‘ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਪਸਤ੍ਥਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ।** ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਨ੍ਤੋ

ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੇ ਪਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਪਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀ"**ਤਿ। **ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ**ਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਪਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੇਸਪਦੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯੋਗਿਨੋ ਬਹੂਪਕਾਰਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਾ ''ਪਬ੍ਬਾਪਜ੍ਜੋਤੋ, ਪਬ੍ਬਾਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਾਯ ਹਿ ਸੋ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਚੋਰੇ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਖੇਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕਥਾਯੰ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਆਦਿਤੋ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਨ ਮਿਚ੍ਛਾਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਉਪਕਾਰਕੋ। ਯਥਾਹ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਖੋ ਗਹਪਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾਚੰ ਭਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ, (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪੮) ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਪਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਹਿ ਪਠਮੰ ਵਾਚਾਯ ਸੰਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤੇ ਤੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਯੋਜੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਾਚਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਿਕਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਪਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ, ਤਿਵਿਧਞ੍ਚ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਪਹਾਯ ਉਭਯੰ ਸੁਚਰਿਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲੰ ਪੂਰਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸ , ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ ਪਹੋਤਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦਿਟ੍ਠਿਸਮੁਦਾਗਤਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋ ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ ਪਹੋਤਿ। ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਤਿ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ ਪਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਾਨੁਪਕਾਰਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਗਤਿਯੋ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਹੋਤਿ ਏਕਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਾਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਪਹੋਤੀਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਨਾਨਾਕ੍ਖਣਿਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨੰ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥੋ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਅਯਮੇਵ ਚ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ"**ਤਿਆਦਿ।

ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਤਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਞਾਣੇ **ਠਿਤਸ੍ਸ** ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਨੋ। ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ''ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਏਵ ਨੇਸੰ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ ਇਧ ''ਮਗ੍ਗਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮਗ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਮੇਵ। ਫਲਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ''ਫਲਸਮ੍ਮਾਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਪਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਾਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਮਾਹ। ਸੋ ਪਨ ਵਿਨਾ ਚ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿਨਾ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਅਬਾਹਿਰੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਵਟੋ। ਧਮ੍ਮਵਿਨੀਤਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਵਿਨੀਤਾ। ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਨਯਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮਾਨਿਯਜਾਨੇਨ ਨਿਯਜਾਤਾ"**ਤਿ।

ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪੁਥੁਤ੍ਤਵਿਸਯੰ ਨਿਪਾਤਪਦੰ ''ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਾਯੇ ਕੇਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੦; ੩.੧੫੪; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੨੯; ੧੦.੬੦; ਵਿਭ॰ ੩੫੬; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੨.੧.ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਆਕਾਰ; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੪੭) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਚ ਅਤ੍ਥੀ"**ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਤ੍ਥਿ ਚੇਵੇਤ੍ਥ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ''ਤਿ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸੰਯੋਜਨਪਚ੍ਚਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤੋ ਪੁਞ੍ਞਭਾਗੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪੁਞ੍ਞਭਾਗਾ, ਅਤਿਸਯਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਨੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਸਨ੍ਤੋ ਭਾਯਨ੍ਤੋ। **ਨ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ,** ਅਤ੍ਥਿ ਏਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੨੯੧. ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ। **ਲਦ੍ਧਿ ਪਨ ਨ ਅਤ੍ਥਿ** ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਤ੍ਤਾ। **"ਅਭਿਸਮਯੇ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣਾ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਦਿਸਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੯੨. ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਏਕਰੂਪਤ੍ਤਾ **ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ‘‘ਤਯਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ‘‘ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਜਨਵਸਭੋ ਯਕ੍ਖੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪੀਤਿ।

ਜਨਵਸਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੬. ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੩. **ਪਞ੍ਚਕੁਣ੍ਡਲਿਕੋ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਞ੍ਚਵੇਣਿਕੋ। **ਚਤੁਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕਤਾ ਸਾਲਾਦਯੋ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਕ੍ਖਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। “**ਏਵਰੂਪਾਨੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੋਧਨਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਨਦਾਨਾਦੀਨਿ ਚ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਇਟ੍ਠੋ ਕਨ੍ਤੋ ਮਨਾਪੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਸਕਟਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਹਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਂ, **ਵਾਹੋ** ਪਨ ਵੀਸਤਿ ਖਾਰੀ, **ਖਾਰੀ** ਸੋਲ਼ਸਦੋਣਮਤ੍ਤਾ, **ਦੋਣਂ** ਸੋਲ਼ਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਕੁਮ੍ਭਂ** ਦਸਮ੍ਬਣਾਨਿ। ‘‘ਸਹਸ੍ਸਨਾਲ਼ਿਯੋ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਕਣ੍ਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਮਯਂ ਵਟਂਸਕਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਏਵ ਦੇਵਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਵਸਰਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਅਤੀਤਾਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਮਨੀਯਰੂਪੋ, **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਨਂ ਊਨਂ ਅਵਸੇਸਂ, ਈਸਕਂ ਅਸਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਸਮੀਪਟ੍ਠਾਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੋ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਵਿਹਾਰੋ ਤੇਨ ਓਭਾਸਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਦੇਵਸਭਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੪. **ਰਤਨਮਤ੍ਤਕਣ੍ਣਿਕਰੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਰੁਕ੍ਖਮਯਕੂਟਦਾਨਪੁਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਭਾਵੇਨ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਭਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯਂ। **ਮਣਿਮਯਾ**ਤਿ ਪਦੁਮਰਾਗਾਦਿਮਣਿਮਯਾ। **ਆਣਿਯੋ**ਤਿ ਥਮ੍ਭਤੁਲਾਸਙ੍ਘਾਟਕਾਦੀਸੁ ਵਾਲਰੂਪਾਦਿਸਙ੍ਘਾਟਨਕਆਣਿਯੋ।

ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਰਾਜਾਤਿ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਕਾਯਿਕਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਰਾਜਾ। ਯੇ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨਵਾਸਿਨੋ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਦੇਵਾ, ਤੇ ਪੁਰਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੋ “**ਦ੍ਵੀਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਨਾਗਰਾਜਾਤਿ ਨਾਗਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਯਂ ਨਾਗਜਾਤਿਕੋ।

ਆਸਤਿ ਨਿਸੀਦਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਸਨਂ,** ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਓਕਾਸੋ**”ਤਿ। “**ਏਤ੍ਥ**”ਤਿ ਪਦਂ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠੇ। ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮੇਵ।** ਤਾਵਤਿਂਸਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਚ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਥਾਵਰਭਾਵਾਯ, ਆਯਤਿਂ ਸੋਧਨਾਯ ਚ ਪਞ੍ਚ ਸੀਲਾਨਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਗਣਨਾਯ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ।

ਪਨ੍ਨਪਲਾਸੋਤਿ ਪਤਿਤਪਤ੍ਤੋ। **ਖਾਰਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਜਾਤਖੁਦ੍ਦਕਮਕੁਲ਼ੋ। ਯੇ ਹਿ ਨੀਲਪਤ੍ਤਕਾ ਅਤਿਵਿਯ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਮਕੁਲ਼ਾ, ਤੇ ‘‘ਖਾਰਕਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਜਾਲਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਤੇਹਿਯੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕੁਲ਼ੇਹਿ ਜਾਤਜਾਲਕੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਾਲੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ “**ਜਾਲਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਏਕਜਾਲੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਰਿਛਤ੍ਤਕੋ ਕਿਰ ਖਾਰਕਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਲ੍ਲਵਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਚਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਵਾ ਪਭਸ੍ਸਰਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣਸਮੁਜ੍ਜਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਕੁਟੁਮਲਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਮਹਾਮਕੁਲ਼ੋ। **ਕੋਰਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਸੂਚਿਭੇਦੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਵਿਕਸਮਾਨਾਵਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਫੁਲ੍ਲਿਤਵਿਕਸਿਤੋ।

ਕਨੁਨਕਵਾਤੋਤਿ ਦੇਵਾਨਂ ਪੁਵ੍ਵਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਛਿਨ੍ਨਕਵਾਤੋ। **ਕਨ੍ਤੁਤੀ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਤਿ। **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਕਵਾਤੋ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਾਨਂ ਛਿਨ੍ਨਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਕਵਾਤੋ । **ਨਚ੍ਚਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਭਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਨਚ੍ਚਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਅਵ੍ਵਤਰਦੇਵਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਵ੍ਵਾਤਦੇਵਤਾਨਂ।

ਰੇਣੁਵਟ੍ਟੀਤਿ ਰੇਣੁਸਙ੍ਘਾਤੋ। **ਕਣ੍ਣਿਕਂ ਆਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਕੂਟਂ ਆਹਨ੍ਤ੍ਵਾ।

ਅਟ੍ਠ ਦਿਵਸੇਤਿ ਪਵ੍ਛਿਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਿਵਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਨਿਬਦ੍ਧਂ ਤਦਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਤਤੋ ਅਵ੍ਵਦਾ ਕਾਰਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਅਕਾਲਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਾਰਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਚੇਤਿਯੇ ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਾਤਬ੍ਬਵੇਦਿਕਾ **ਛਤ੍ਤਵੇਦਿਕਾ।** ਚੇਤਿਯਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਵੇਦਿਕਾ **ਪੁਟਵੇਦਿਕਾ।** ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਵੇਦਿਕਾ **ਕੁਚ੍ਛਿਵੇਦਿਕਾ।** ਸੀਹਰੂਪਪਾਦਕਂ ਆਸਨਂ **ਸੀਹਾਸਨਂ।** ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਸੀਹਰੂਪਯੁਤ੍ਤਂ ਸੋਪਾਨਂ **ਸੀਹਸੋਪਾਨਂ।**

ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯਾਮਨਕਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਮਹਾਪੁਵ੍ਵੇ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ**ਤਿ **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ** ''ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਪਵਾਰਣਾਯ ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੯੪) ਵਚਨਤੋ।

੨੯੫. ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀਤਿ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੭, ੨੫੫) ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਨਵਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਦੀਪਨੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋਤਿ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਦਿਭੇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਅਟ੍ਠਯਥਾਭੁਚ੍ਚਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੬. ਯਥਾ ਅਨਨ੍ਨਮੇਵ ਆਨਵ੍ਛਂ, ਭਿਸਕ੍ਕਮੇਵ ਭੇਸਜ੍ਜਂ , ਏਵਂ ਯਥਾਭੂਤਾ ਏਵ **ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਯਥਾਭੁਚ੍ਚੇਤਿ ਯਥਾਭੂਤੇ"**ਤਿ। ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਤੋ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਣ੍ਣਾ,** ਗੁਣਾ। **ਕਥਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਵਤ੍ਥਾਯਂ, ਫਲਅਵਤ੍ਥਾਯਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਕਾਰਾ ਵਤ੍ਥਾਯਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਨੀਹਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੇ, ਪਾਰਮੀਸੁ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਟੀਕਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭) ਵੁਤ੍ਤਂ ਏਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

"ਖਨ੍ਤਿਵਾਦਿਤਾਪਸਕਾਲੇ"ਤਿਆਦਿ (ਜਾ॰ ੧.ਖਨ੍ਤੀਵਾਦੀਜਾਤਕ) ਹੇਤੁਅਵਤ੍ਥਾਯਮੇਵ ਅਨਵ੍ਵਸਾਧਾਰਣਾਯ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਾਯ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਭਾਵਨਂ। ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਹਿਤਸੁਖਂ ਯਾਯ ਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਨਾ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਸਾਪਿ ਤਦਤ੍ਥਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੁਸਿਤਪੁਰੇ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਾਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੩; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੦) ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। **ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ** ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਤਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਾਵਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸੇਸਪਦਾਨੀ**ਤਿ ''ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਤ੍ਤਯਂ। **ਪੁਰਿਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਪਦਤ੍ਤਯਸ੍ਸ। **ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਯਦਿਪਿ ਅਤੀਤੇਨਙ੍ਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਅਹੇਸੁਂ, ਤੇਪਿ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨਞ੍ਞੋਤਿ ਆਹ **“ਅਤੀਤੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਾ”**ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਅਤੀਤੇ, ਏਵਂ ਅਨਾਗਤੇ ਚਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਨਯਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਾ”**ਤਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਪਨ ਦੇਵਰਾਜਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਥਾਪਨ੍ਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ **“ਨ ਪਨੇਤਰਹਿ”** ਇਚ੍ਚੇਵਾਹ। **ਕਿਂ ਸਕ੍ਕੋ ਕਥੇਤੀਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਨੇਵ ਅਤੀਤਂਸੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਂ ਕਥੇਤੀ’’ਤਿ ਵਿਚਾਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਤੀਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਰਾਜੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਤੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਤਰਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਾਵਤੋ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਏਤਰਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਪਦਾਦੀਨਿ। **ਕੁਸਲਾਦੀਨੀ**ਤਿ ‘‘ਇਦਂ ਕੁਸਲ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ।

ਗਙ੍ਗਾਯਮੁਨਾਨਂ ਅਸਮਾਗਮਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਂ ਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣਂ ਹੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮਾਗਮਟ੍ਠਾਨੇ ਅਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਵਣ੍ਣੇਨਪਿ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤੀ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਗਙ੍ਗੋਦਕਸਦਿਸਮੇਵ ਯਮੁਨੋਦਕਂ। ਯਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਕੇਨਚਿ ਕਿਲੇਸੇਨ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾਪਿ ਕੇਨਚਿ ਕਿਲੇਸੇਨ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਨ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਯੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਚ ਆਕਾਸੂਪਮਤਾ, ਸੋ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਪਲੇਪੋ, ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਚਾਤਿ ਆਹ **“ਆਕਾਸਮ੍ਪਿ ਅਲਗ੍ਗਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ”**ਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ** ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਤਾਯ।

ਪਟਿਪਦਾਯ ਠਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਦਂ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ। **ਵੁਸਿਤਵਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤਾਨਂ ਏਤੇਸਂ। **ਲਦ੍ਧਸਹਾਯੋ**ਤਿ ਏਤਾਸਂ ਪਟਿਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਸਹਾਯੋ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ** ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੋ। **ਇਦਂ ਪਨ** ‘‘ਅਦੁਤਿਯੋ’’ਤਿਆਦਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇ ਆਗਤਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ **ਅਸਦਿਸਟ੍ਠੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ,** ਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਹਾਯਾਭਾਵਤੋ। **ਅਪਨੁਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਪਨੀਯ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। **“ਅਪਨੁਜ੍ਜਾ”**ਤਿ ਚ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਵਧਾਰਣਂ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਏਕਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਅਪਨੋਦਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਅਪਨੁਜ੍ਜੇਵਾ”**ਤਿ।

ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **ਲਾਭੋ,** ਸੋ ਪਨ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਿਵਿਜਾਨਨੇਨ ਸਾਤਿਸਯੋ, ਵਿਪੁਲੋ ਏਵ ਚ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **“ਮਹਾਲਾਭੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ”**ਤਿ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਪੁਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਲਂ ਸਮ੍ਭਤਸੁਵਿਪੁਲਉਲ਼ਾਰਤਰਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ।‘‘ਇਮੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਮਯ੍ਹਂ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਵਿਯ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਹਿ ਯਮਕਮਹਾਮੇਘੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੇਘਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪਾਰਮਿਯੋ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਇਦਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਯਿਂਸੁ, ਤਤੋ ਅਨ੍ਨਪਾਨਵਤ੍ਥਯਾਨਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕਹਂ ਭਗਵਾ, ਕਹਂ ਦੇਵਦੇਵੋ, ਕਹਂ ਨਰਾਸਭੋ, ਕਹਂ ਪੁਰਿਸਸੀਹੋ’’ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਸਕਟਸਤੇਹਿਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਕਟਧੁਰੇਨ ਸਕਟਧੁਰਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਸਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਕੇ, ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਮਹੋਘੋ ਵਿਯਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਪਟਿਪਾਟਿਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਬਹੂਸੁ ‘‘ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਆਹਟਪਟਿਪਾਟਿਕਾਯ ਉਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦਾਤਬ੍ਬ ਭਤ੍ਤਂ।

ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ। **ਉਪਾਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ** ਨਾਗਰਾਨਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਰੂਪੇਨ ਦਾਨਂ ਦਾਪੇਤੁਂ। ਸਾਲਕਲ੍ਯਾਣਿਰੁਕ੍ਖਾ ਰਾਜਪਰਿਗ੍ਗਹਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਪਦਰੇਹਿ ਮਣ੍ਡਪੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਚ ਰਾਜਭਣ੍ਡਭੂਤਾ ਨਾਗਰੇਹਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰਾਪਿਤਂ, ਤਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਧੀਤਾਹਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਾਰਿਤਂ। **“ਪਞ੍ਚ ਆਸਨਸਤਾਨੀ”**ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਲਕਲ੍ਯਾਣਿਮਣ੍ਡਪੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਬਹਿ ਪਨ ਬਹੂਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ । **ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧਂ ਪਿਸਤਿ**

ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੂਜਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬਟਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। **ਉਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨਉਦਕਂ। **ਅਨਗ੍ਘਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ** ਅਨਗ੍ਘਰਤਨਾਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ।

ਸਤ੍ਤਧਾ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਾਦਰਕਾਰਣਾਦਿਨਾ। **ਕਾਲਂ ਓਲੋਕੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕਾਲਂ ਏਵ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਅਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਦਰਿਯਾਤਿ ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਨੋ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਵਿਮੁਖਾ। **ਦੇਵਲੋਕਂ ਨ ਵਜਨ੍ਤਿ** ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ, ਮਚ੍ਛਰਿਭਾਵੇਨ ਚ ਪਾਪਸ੍ਸ ਪਸੁਤਤ੍ਤਾ। **ਬਾਲਾ**ਤਿ ਦੁਚ੍ਚਿਨ੍ਤਿਤਚਿਨ੍ਤਿਨਾਦਿਨਾ ਬਾਲਲਕ੍ਖਣਯੁਤ੍ਤਾ। **ਨਪ੍ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ ਦਾਨਂ** ਪਸਂਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਸਹਨ੍ਤਿ। **ਧੀਰੋ**ਤਿ ਧੀਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਲ਼ਾਰਪਞ੍ਞੋ ਪਰੇਹਿ ਕਤਂ **ਦਾਨਂ ਅਨੁਮੋਦਮਾਨੋ**ਪਿ, **ਤੇਨੇ**ਵ ਦਾਨਾਨੁਮੋਦਨੇਨੇਵ। **ਸੁਖੀ ਪਰਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਰਲੋਕੇ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸੁਖਸਮਙ੍ਗੀ ਹੋਤਿ।

ਵਰਰੋਜੋ ਨਾਮ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਏਕੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਸ੍ਸ **ਵਰਰੋਜਸ੍ਸ। ਅਨਵਜ੍ਜ...ਪੇ॰... ਫਲੇਯਜ** ਅਭੂਤਵਾਦਿਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਤਿਰੇਕਪਦਸਹਸ੍ਸੇਨ** ਤਿਂਸਾਧਿਕੇਨ ਅਙ੍ਫਤੇਯਜਗਾਥਾਸਤੇਨ **ਵਣ੍ਣਮੇਵ ਕਥੇਸਿ** ਰੂਪਪ੍ਪਸਨ੍ਨਤਾਯ ਚ।

ਯਾਵ ਮਞ੍ਞੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਾਵਾ**ਤਿ ਅਵਧਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਂ, **ਅਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਯਾਵ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਅਵਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਮਦਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਮਦੇਨ ਪਮਤ੍ਤੋ ਚੇਵ ਤਦਨ੍ਵਯੇਨ ਪਮਾਦੇਨ ਪਮਤ੍ਤੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ।

ਤਦਨ੍ਵਯਮੇਵਾਤਿ ਤਦਨੁਗਤਮੇਵ। **ਵਾਚਾ...ਪੇ॰... ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਵਚੀਕਮ੍ਮਕਾਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਂਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਅਜਾ ਏਵ ਮਿਗਾਤਿ ਅਜਾਮਿਗਾ, ਤੇ **ਅਜਾਮਿਗੇ।**

ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਕਨ੍ਤਾਰੋ । ਨਨੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ, ਵਿਗਤਕਥਂਕਥਾ ਚ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਨ ਤਾਦਿਸਂ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਞੇਯਜਧਮ੍ਮੇ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਾਵਬੋਧਸਙ੍ਖਾਤਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਰਾਕਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਥਾ ਹੀ**”ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਰੋਪਰਭਾਵਤੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਭਗਵਤੋ ਅਨੇਕਧਾਤੁਨਾਨਾਧਾਤੁਞਾਣਬਲੇਨਪਿ ਇਜ੍ਝਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ** ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵਿਭਾਵਤੋ। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**”ਤਿ ਵਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਿਯੋਸਿਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤਮਨੋਰਥੋ। ਨਨੁ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਯੋਸਿਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤਾ ਨਾਮ ਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਕਤਕਰਣੀਯਭਾਵੇਨ, ਨ ਸਬ੍ਬਞੇਯਜਧਮ੍ਮਾਵਬੋਧੇਨਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੂ**”ਤਿਆਦਿ। ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ ਵਿਯ, ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ ਵਿਯ ਚ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਪੁਬ੍ਬਕਮੇਵਾਤਿ। **ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੂ**ਤਿ ਨ ਅਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ। **ਸਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਮੇਵ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਪਰਤੋ ਘੋਸੇਨ ਵਿਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧੋ ਚ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਬਲੇਸੁ ਚ ਵਸੀਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਬਲਞਾਣਾਨਂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਿ। ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਜਾਤਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਵਦਤਿ।

੨੯੭. ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਧਾਨਿਆਦਿਕੇ **ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ।** ਤੀਸੁ ਮਣ੍ਡਲੇਸੁ ਯਥਾਕਾਲਂ **ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ।**

੨੯੮. ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਫਲਸ੍ਸ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਂ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ,** ਪਗੇਵ ਤਿਣ੍ਣਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਾਤਿ। “**ਏਤ੍ਥ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ ‘‘ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਪਮਾਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਆਰਦ੍ਧਂ।

ਯਾਵਤਾਤਿ ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਠਾਨੇਨ। **ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਦਿਸਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਸੁ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਏਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। **ਭਨ੍ਤਿ** ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਵਿਰੋਚਨਾ**ਤਿ ਓਭਾਸਨ੍ਤਾ, **ਵਿਰੋਚਨਾ** ਵਾ ਸੋਭਮਾਨਾ **ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਭਨ੍ਤਿ,** ਤਤੋ ਏਵ **ਦਿਸਾ** ਚ **ਭਨ੍ਤਿ। ਤਾਵ ਸਹਸ੍ਸਧਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਤਕੋ ਸਹਸ੍ਸਲੋਕੋ।

ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਮਜ੍ਝੇ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਂ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਮਹਾਪਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਪਿਟਕੇਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ।

ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੦. ਵ**ਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਤਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਯਸਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਮਾਹ। **ਅਲਙ੍ਕਾਰਪਰਿਵਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਚ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਚ। **ਪੁਞ੍ਞਸਿਰਿਯਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ।

੩੦੧. ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੇਤਿ ਸਮ੍ਪਸਾਦਜਨਨੇ। ਸਂਪੁਬ੍ਬੋ ਖਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਜਾਨਨਤ੍ਥੋ ''ਸਙ੍ਖਾਯੇਤਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੮) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮੋਦਾਮਾ**"ਤਿ।

ਗੋਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੪. ਯਾਵ ਦੀਘਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਪਰਿਮਾਣਤੋ, ਅਪਰਿਮਿਤਕਾਲਪਰਿਦੀਪਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਅਤਿਚਿਰਰਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਮਹਾਪਞ੍ਞੋਵ ਸੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਦੇਵਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਮਹਾਪਞ੍ਞੋਵ ਸੋ ਭਗਵਾ। ਨੋਤਿ ਕਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਞ੍ਞਥਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਸਯਮੇਵਾਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਤੁਕਾਮੋ ''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭੋ''ਤਿ ਆਦਿਂ ਆਹਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਪਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਮੇਤ**"ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਾਨਂ। ''ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ "**ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਰਞ੍ਞੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਅਤ੍ਥਾਨਂ ਪੁਰੋ ਧਾਨਤੋ ਪੁਰੇ ਪੁਰੇ ਸਂਵਿਧਾਨਤੋ **ਪੁਰੋਹਿਤੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਅਨੁਸਾਸਨਪੁਰੋਹਿਤੋ**"ਤਿ। **ਗੋਵਿਨ੍ਦਿਯਾਭਿਸੇਕੇਨਾ**ਤਿ ਗੋਵਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਠਾਨੇ ਠਪਨਾਭਿਸੇਕੇਨ। ਤਂ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ। **ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਆਵੁਧਾਨਂ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਾਲਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ, ਅਪਰਿਮਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਤ੍ਤਕਾਯਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਪਾਲਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ।

ਸਮ੍ਮਾ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਸ੍ਸੇਵਾਗਾਰਵਭਾਵੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਥਦਸੋ।**

੩੦੫. ਭਵਨਂ ਵਡ੍ਢਨਂ **ਭਵਂ**, ਭਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਭਵਂ**, ਵਡ੍ਢਿਕਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਮ-ਕਾਰਾਗਮੋ, ਓ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਅ-ਕਾਰਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਭਵਮਤ੍ਥੁ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਵਨ੍ਤਂ ਜੋਤਿਪਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਭੋਤੋ**"ਤਿ। **ਮਾ ਪਚ੍ਚੁਬ੍ਯਾਹਾਸੀ**ਤਿ ਮਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਟਿਵਚਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਮਾ ਪਟਿਬ੍ਯਾਹਾਸੀ**"ਤਿ। **ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਸੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਵਿਧਾਨੇ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਭਵਾਭਵਂ, ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਿਨ੍ਦਿ ਪਟਿਲਭੀਤਿ **ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ,** ਮਹਨ੍ਤੋ ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ **ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦੋ। "ਗੋ**"ਤਿ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ।

ਰਜ੍ਜਸਂਵਿਭਜਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. **ਏਕਪਿਤਿਕਾ** ਵਿਮਾਤੁਕਾ **ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਰੋ। ਅਯਂ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਰੇਣੁ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਰਜ੍ਜੇ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ। **ਰਾਜਕਾਰਕਾ**ਤਿ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਂ ਰਜ੍ਜੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਾਰੋ।

੩੦੭. ਮਦੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਦਨੀਯਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਮਦਕਰਾ**”ਤਿ ਆਹ। **ਮਦਕਰਣਂ** ਪਨ ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਪਮਾਦਕਰਾ**”ਤਿ।

੩੦੮. ਰੇਣੁਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਸਮੀਪੇ ਦਸਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤੁਵਿਤ੍ਥਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਿਯੋਜਨਸਤਂ ਵਿਤ੍ਥਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਛ ਰਜ੍ਜਾਨਿ ਸਕਟਮੁਖਾਨਿ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ।** **ਵਿਤਾਨਸਦਿਸਂ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਭਾਵਤੋ।

੩੧੦. **ਸਹਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਦਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤੇਨੇਵ ਸਹਾ**”ਤਿ ਆਹ। **ਸਹਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਸੋ ਸਹ ਆਸੁਂ ਸਤ੍ਤ ਭਾਰਧਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਤੇ ਦੇਸਨ੍ਤਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਵਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਭਾਵਿਨੋ ਅਵਿਨਾਭਾਵਿਨੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਰਜ੍ਜਭਾਰਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਿ ਵਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਭਾਰਧਾ।**

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. **ਅਨੁਪੁਰੋਹਿਤੇ ਠਪੇਸੀ**ਤਿ ਅਨੁਪੁਰੋਹਿਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ, ਅਨੁਪੁਰੋਹਿਤੇ ਵਾ ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਿਸਵਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਨ੍ਧੀਸੁ ਸਵਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਸਾਯਂ, ਪਾਤੋ** ਵਾ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਵਤਚਰਿਯਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਤਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ।

੩੧੨. **ਅਭਿਉਗ੍ਗਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿ ਉਦਪਾਦਿ। **ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਕਥਂ ਖੋ ਅਹਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨ ਸਮਾਗਮਨਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਕਰੁਣਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਸ੍ਸਨੂਪਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ।

੩੧੩. **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਂ ਉਪਗਤੇ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਛਨ੍ਨਂ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾਨਂ , ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਨਾਟਕਸਤਾਨਂ, ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਾਯ ਚ ਭਰਿਯਾਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨਵਾਰੇਸੁ।

੩੧੬. **ਸਾਦਿਸਿਯੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਸਾਦਿਸਿਯੋਤਿ ਆਹ “**ਸਮਵਣ੍ਣਾ ਸਮਜਾਤਿਕਾ**”ਤਿ।

੩੧੭. **ਸਨ੍ਥਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਬਹਿ ਵਿਸਟਵਿਤਕ੍ਕਵੂਪਸਮਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨਂ ਅਗਾਰਂ, ਝਾਨਸਾਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਹਿਤਾਵਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੇਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਗਹਿਤਾ ਏਵ। **ਨਤ੍ਥਿ** ਝਾਨੇਨੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਹਿਸ੍ਸ ਕਰੁਣਾਯ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਾ** ਨਤ੍ਥਿ, ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਭਯਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਾ**ਤਿ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਸ੍ਸਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ, **ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਤਦਭਿਪਤ੍ਥਨਾਤਿ ਆਹ “**ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਸਾਕਚ੍ਛਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੮. **ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਰਾਸਨਮਤ੍ਤਂ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਸੋਤਿ ਯੇ ਤੇ ਪਨਕਨਸਨਨ੍ਨੁਬਨ੍ਧਸਤਨਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰਕਾਲਨਾਮਕਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਾ ਪਞ੍ਞਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ, ਤੇਸੁ **ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰੋ ਨਾਮਾਹਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।**

ਅਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂਆਹਾਰਂ। **ਮਧੁਸਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਰਾਹਾਰਂ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤਿਥਿਨੋ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਆਹਾਰਂ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਏਵਂ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਧੁਸਾਕਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਮ।

੩੧੯. ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਤੇਸੁ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਤਾਯ **"ਕਙ੍ਖੀ"**ਤਿ ਅਵੋਚ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਪੋਕਮ੍ਮੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਸਰੀਰਤਾਯ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮਾਗਮੇਨ ਭਯਾਦਿਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤੇਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇਹਿ ਪਰਿਹੀਨੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਾਯ 'ਕਙ੍ਖੀ'ਤਿ ਅਵੋਚਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਰਸ੍ਸ ਵੇਦਿਯਾ ਵਿਦਿਤਾ **ਪਰਵੇਦਿਯਾ,** ਤੇ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾ ਵਿਭੂਤਾਤਿ ਆਹ **"ਪਰਸ੍ਸ ਪਾਕਟੇਸੁ ਪਰਵੇਦਿਯੇਸੂ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਪਰੇਨ ਸਯਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਮਮਾਤਿ ਕਮ੍ਮਂ **ਮਮਂਕਾਰੋ,** ਮਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਇਦਂ ਮਮ... ਪੇ॰... ਤਣ੍ਹਾ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਕਰੋਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਹਿ **ਮਮਂਕਾਰੋ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹਾ। **ਮਨੁਜੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਨ ਵਿਸਯੇਤਿ ਆਹ **"ਮਨੁਜੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚੀ"**ਤਿ। **"ਏਕੋਦਿਭੂਤੋ"**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਭਾਵਤ੍ਥਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਕੀਭੂਤੋ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਤਾਦਿਸੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਕੋ। **ਭੂਤੋ**ਤਿ ਜਾਤੋ। ਞਾਨੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੇ, ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੇ ਕੁਤੋ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਞਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਵਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ ਕੋਧਾਦਿਕਿਲੇਸਪਰਿਭਾਵਨਾਤਿ ਤੇਸਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ **ਵਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧਵਿਰਹਿਤੋ। ਏਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨਂ ਵਿਵੇਕਵਾਸਕਰੁਣਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੁ।

੩੨੦. ਅਵਿਦ੍ਵਾਤਿ ਨ ਵਿਦਿਤਵਾ। **ਆਵਰਿਤਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣੇਨ ਆਵਰਿਤਾ। **ਪੂਤਿਕਾ**ਤਿ ਬਜਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤਾਦਿਨਾ ਪੂਤਿਭੂਤਾ। ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਵਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧਂ **ਵਾਯਤਿ।** ਨਿਰਯਾਦਿਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸੀਲਤਾਯ **ਆਪਾਯਿਕਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਪਾਯੂਪਗਾ"**ਤਿ। ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਸ੍ਸ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਪਾਕਾਰਕਵਾਟਪਰਿਖਾਦੀਹਿ ਵਿਯ ਨਗਰਂ ਕੋਧਾਦੀਹਿ **ਨਿਵੁਤੋ ਪਿਹਿਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਵੁਤਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ। ਪੁਚ੍ਛਤਿ** ''ਕੇਨਾਵਟਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ।

ਮੁਸਾਵਾਦੋਵ **ਮੋਸਵਜ੍ਜਂ** ਯਥਾ ਭਿਸਕ੍ਕਮੇਵ ਭੇਸਜ੍ਜਂ। **ਕੁਜ੍ਝਨਂ** ਦੁਸ੍ਸਨਂ। ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਅਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਾਦਿਤਾਵਸੇਨ ਪਰੇਸਂ ਵਿਸਂਵਾਦਨਂ **ਪਰਵਿਸਂਵਾਦਨਂ।** ਸਦਿਸਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਪਲੋਭਨਂ ਸਦਿਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਞ੍ਚਨਂ।** ਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਹਿਂਸਨਂ ਮੇਤ੍ਤਿਭੇਦੋ **ਮਿਤ੍ਤਦੁਬ੍ਭਨਂ।** ਦਲ੍ਹਮਚ੍ਛਰਿਤਾ **ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਯਂ।** ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਨਿਹੀਨਤਂ, ਸਦਿਸਤਂ ਵਾ **ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਨਂ।** ਪਰੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਹਨਂ **ਖੀਯਨਂ।** ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਗੂਹਨਵਸੇਨ, ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਾਸਹਨਵਸੇਨ ਚ ਵਿਵਿਧਾ ਇਚ੍ਛਾ ਰੁਚਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਵਿਚ੍ਛਾ।** ਕਦਰਿਯਤਾਯ ਮੁਦੁਕਂ **ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ। ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਸਕਸਨ੍ਤਕੇ, ਪਰਸਨ੍ਤਕੇ, ਹੀਨਾਤਿਕੇ ਚਾਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਲੁਬ੍ਭਨਂ** ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਅਭਿਗਿਜ੍ਝਨਂ। **ਮਜ੍ਜਨਂ** ਸੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਮਦਨਂ ਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹੋ। **ਮੁਯ੍ਹਨਂ** ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨਵਬੋਧੋ। **ਏਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਕੋਧਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਕਿਲਿਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਬਾਧਨਤੋ, ਉਪਤਾਪਨਤੋ ਚ ਕਿਲੇਸਸਞ੍ਞਿਤੇਸੁ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਯੁਤ੍ਤਾ** ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਵਿਰਹਿਤਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚਾਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ ਆਮਗਨ੍ਧੇ ਸੁਪੁਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸਿ, ਤੇ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਕੇਚਿ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤੇ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੪੨) ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਕੇਚਿ ਇਧ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ, ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਵਾ ਤੇਸਂ ਪੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਦਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥ ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਧ ਸਰੂਪਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤੇ ਆਮਗਨ੍ਧੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਏਕਲਕ੍ਖਣਤਾਦਿਨਾ ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ **ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ** ਤਤ੍ਥ ਨੇਸਂ ਸਰੂਪਤੋ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। **ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਂ** ਇਧ

ਵੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਆਮਗਨ੍ਧਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਆਮਗਨ੍ਧਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਇਧ ਸਙ੍ਗਹਂ ਸਮੋਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਹਰਣਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨ ਅਕਿਲੇਸਸਭਾਵਾਪਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਬਾਧਨਟ੍ਠੇਨ ''ਕਿਲੇਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚੁਦ੍ਦਸਸੁ ਕਿਲੇਸੇਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਮ੍ਮਾਦਂ ਮਿਲਾਪਨਂ ਖੇਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਮ੍ਮਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵੀਨਂ ਪਵੇਣੀ, ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਿਨੋਪਿ ''ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ''ਅਗਮਾ ਰਾਜਗਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। **ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਰੇਣੁਰਾਜਆਮਨ੍ਤਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. **ਮਮ ਮਨਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ।

ਏਕੀਭਾਵਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਥਸ੍ਸਾਤਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇਨ ਏਕੀਭਾਵਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਪੋਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਥਸ੍ਸ। **ਕੁਸਪਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਬਰਿਹਿਸੇਹਿ ਵੇਦਿਯਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਥਰਿਤੋ। **ਅਕਾਚੋ**ਤਿ ਵਣੋ ਵਣਸਦਿਸਖਣ੍ਡਿਚ੍ਛਵਿਰਹਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਕਕ੍ਕਸੋ"**ਤਿ।

ਛਖਤ੍ਤਿਯਆਮਨ੍ਤਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. **ਸਿਕ੍ਖੇਯਜਾਮਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਯ੍ਯਾਮ, **ਸਿਕ੍ਖਾਪਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ** ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਾਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਪਲਾਪੇਯਜਾਮਾ"**ਤਿ।

੩੨੩. ਯਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ, ਖਨ੍ਤਿਬਲਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੁ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਖਨ੍ਤਿਬਲੇਸੁ ਤੇ ਤੇ ਨਿਯੋਜੇਤੁਂ **"ਆਰਮ੍ਭਵੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕਰੁਣਾਝਾਨਮਗ੍ਗੋਤਿ ਕਰੁਣਾਝਾਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਮਗ੍ਗੋ। **ਉਜੁਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਮਨੇ ਉਜੁਭੂਤੋ ਮਗ੍ਗੋ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਤ੍ਤਮਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿ। **ਸਬ੍ਭਿ ਰਕ੍ਖਿਤੋ** ਸਾਧੂਹਿ ਯਥਾ ਪਰਿਹਾਨਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਕਰਣੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਗੋਪਿਤੋ। ''ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਸਬ੍ਭਿ ਵਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪਰਹਿਤਸਾਧਨੇਨ ਸਾਧੂਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਕਥਿਤੋ ਪਵੇਦਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਙ੍ਖਣਵਿਦ੍ਧਂਸਨਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਵਿਰੋਧਿਧਮ੍ਮਸਮਾਯੋਗੋ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਵਿਨਸ੍ਸਨਸਭਾਵਂ, ਯੋ ਵਾ ਸੋ ਗਮਨਸ੍ਸਾਦਾਨਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯੇਨ ਪਟਿਮੁਖਂ ਧਾਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਰਸਿ, ਪਾਦੇ ਚ ਬਦ੍ਧਖੁਰਧਾਰਾਸਮਾਗਮਨਤੋਪਿ ਸੀਘਤਰਤਾਯ ਅਤਿਇਤ੍ਤਰੋ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੋ, ਤੇਨੇਵ ਵਿਨਸ੍ਸਨਸਭਾਵਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ। **ਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ। **ਮਨ੍ਤਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਭੁਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਨ੍ਤਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭੁਮ੍ਮਂ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ''ਞਾਤਾਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਪਲਿਬੋਧੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਬਨ੍ਧੇ ਉਪਰੋਧੇ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾਦੀਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੪. **ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਰਾਜਾ ਵਿਯ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ।

ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੮. ਸਮਾਪੱਤੀਨੰ ਆਜਾਨਨੰ ਨਾਮ ਅੱਤੁਪਚੱਕ੍ਖਤਾ, ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਨ ਸਕ੍ਖਿੰਸੁ ਨਿਬ੍ਬੱਤੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ।

੩੨੯. **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ''ਸਰਾਮਹ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਪਦੇਨ।** ''ਸਰਾਮਹ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਕਥਿਤੰ ''ਤਥੇਵ ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਮੇਵ ਜਾਤਨ੍ਤਿ। **ਨ ਵੱਟੈ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨੱਤ੍ਥਾਯ** ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮੱਟ੍ਠਾਨਕਥਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਸਤਿ ਪਨ ਵੱਟੈ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਨ ਵਿਰਾਗਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਨ੍ਤਮੇਵ ਵੱਟੈ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨੱਤ੍ਥਾਯ** ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਵੱਟੈ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਤੋ।

"**ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ **ਵਿਪੱਸਨਾ** ਵੁੱਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਵੱਤ੍ਥਾਨਕਥਾ**ਤਿ ਵਿਪੱਸਨਾਮੱਗ੍ਗਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨੰ ਤੰਤੰਪਦੇਹਿ ਵੱਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥਾ। ਅਯਮੇੱਤ੍ਥ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਕਥਾਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੩੩੦. **ਪਰਿਪੂਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਕਾਤੁੰ, ਨਿਬ੍ਬੱਤੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਚਿਣ੍ਣਕੁਲਪੁੱਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਣ੍ਣਮੱਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੰ ਕੁਲਪੁੱਤਾਨਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕੱਟ੍ਠਨਿੱਦੇਸੇਨ **ਅਰਹੱਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿੱਟ੍ਠਪੇਸਿ।**

ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੰ ''ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ ਆਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ, ਤਞ੍ਚੇੱਤ੍ਥ ਅੱਤ੍ਤੋ ਚਿੱਤੱਸ ਅੱਤੁਮਨਤਾਤਿ ਆਹ "**ਚਿੱਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਪਹੰਸਨਾ **ਅਨੁਮੋਦਨਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਪਹੰਸਮਾਨੋ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨੱਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੭. ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੧. **ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਓਕ੍ਕਾਕੇਨ ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਪਰਿਹਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਉਦਾਨੰ **ਪਟਿਚ੍ਚ। ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ੍ਹਿਸਦ੍ਦੇਨ "ਸਕ੍ਕਾ"ਤਿ** ਵੁ**ਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ **ਮਹਾਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਰੋਪਿਤੇ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਰੋਪਿਤੇ।

ਆਵਰਣੇਨਾਤਿ ਸੇਤੁਨਾ। **ਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੰਸੁਪਲਾਸਪਾਸਾਣਮਤ੍ਤਿਕਾਖਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਆਲਿੰ ਥਿਰੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ।

''ਜਾਤਿੰ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਲਹੰ ਵਡ੍ਢਯਿੰਸੂ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟਤਰੰ ਕਾਤੁੰ **"ਕੋਲਿਯਕਮ੍ਮਕਰਾ ਵਦਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤੀਣਿ ਜਾਤਕਾਨੀਤਿ ਫਨ੍ਦਨਜਾਤਕਪਥਵੀਉਨ੍ਦ੍ਰਿਯਜਾਤਕਲਟੁਕਿਕਜਾਤਕਾਨਿ **ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਕਾਨੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਵਟ੍ਟਕਜਾਤਕਾਨਿ।

ਤੇਨਾਤਿ ਭਗਵਤਾ। **ਕਲਹਕਾਰਣਭਾਵੋ**ਤਿ ਕਲਹਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ।

ਅਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਅਕਾਰਣੇ। **ਵੇਰੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਰੋਧੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ''ਕੁਠਾਰਿਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਫਨ੍ਦਨਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ।** ''ਦੁਦ੍ਦੁਭਾਯਤਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪਥਵੀਉਨ੍ਦ੍ਰਿਯਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ।** ''ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਤੰ ਕੁਞ੍ਜਰਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਲਟੁਕਿਕਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ।**

''ਸਾਧੂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਞਾਤੀ; ਅਪਿ ਰੁਕ੍ਖਾ ਅਰਞ੍ਞਜਾ।
ਵਾਤੋ ਵਹਤਿ ਏਕਟ੍ਠੰ, ਬ੍ਰਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਨਪ੍ਪਤਿ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦਿਨਾ **ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ।**

''ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਜਾਲੰ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਖਿਨੋ।
ਯਦਾ ਤੇ ਵਿਵਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਏਹਿਨ੍ਤਿ ਮੇ ਵਸ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦਿਨਾ **ਵਟ੍ਟਕਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ।**

''ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਾ ਭਯੰ ਜਾਤੰ, ਜਨੰ ਪਸ੍ਸਥ ਮੇਧਗੰ।
ਸੰਵੇਗੰ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਸੰਵਿਜਿਤੰ ਮਯਾ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੪੧)।

ਆਦਿਨਾ **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤੰ ਕਥੇਸਿ।**

ਤੰਤੰਪਲੋਭਨਕਿਰਿਯਾ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਪਰਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯੋ **"ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨ੍ਤੂ"ਤਿ ਸਾਸਨੰ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ।**

ਕੁਣਾਲਦਹੇਤਿ ਕੁਣਾਲਦਹਤੀਰੇ **ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ। ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਕਥੇਸਿ** (ਜਾ॰ ੨.ਕੁਣਾਲਜਾਤਕ) ''ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕੁਣਾਲਸਕੁਣਰਾਜਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ **ਕੁਣਾਲਜਾਤਕੰ** ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। **ਅਨਭਿਰਤਿੰ ਵਿਨੋਦੇਸਿ** ਇਤ੍ਥੀਨੰ ਦੋਸਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਕਾਮਾਨੰ ਆਦੀਨਵੋਕਾਰਸੰਕਿਲੇਸਵਿਭਾਵਨੇਨ।

ਕੋਸਜ੍ਜੰ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਥਾਮਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇਨ “**ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਸਦਿਸੇਹਿ ਨੇ ਭਵਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ।

ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਤਿ ਅਰਤਿਵਿਨੋਦਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਮਣਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਅਪਰਿਚਤ੍ਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਦੁਮਿਨਿਯਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰੇ। **ਵਿਕਸਿੰਸੁ** ਗੁਣਗਣਵਿਬੋਧੇਨ। “**ਅਯੰ ਇਮਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਨ ਕਥੇਸੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾਵਦੇਵ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਲਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਵਿਸੇਸੰ ਭਗਵਤੋ ਨਾਰੋਚੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। “**ਖੀਣਾਸਵਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ।

ਓਸੀਦਮਤ੍ਤੇਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਤਮਤ੍ਤੇ। **ਅਰਿਯਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਸਮੂਹੇ। **ਪਾਚੀਨਯੁਗਨ੍ਧਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਪਾਚੀਨਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ, ਨ ਬਾਹਿਰਕੇਹਿ ਉਚ੍ਚਮਾਨਉਦਯਪਬ੍ਬਤਤੋ। **ਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਰਮਣੀਯਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਰਮਣੀਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। **ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ। **ਏਵਰੂਪੇ ਖਣੇ ਲਯੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਿਤਕ੍ਖਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤਵੇਲਾਯੰ ਉਟ੍ਠਿਤਮੁਹੁਤ੍ਤੇਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਕਾਲਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਥਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਜਾਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਰੂਪਪਰਿਵਾਰਿਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤਤ੍ਰਾ**”ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ।

ਸਮਾਪਨ੍ਨਦੇਵਤਾਤਿ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮਾਪਨ੍ਨਦੇਵਤਾ। **ਚਲਿੰਸੂ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਕੋਸਮਤ੍ਤੰ ਠਾਨੰ **ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰੰ।** ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਕਿਰ ਆਦਿਤੋ ਤੇਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾਨਿ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਤੇਸਟ੍ਠਿਯਾ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸੇਸੂ**”ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਤੋ ਪਰੰ ਅਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਨਵਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਨਵਨਵੁਤਿਯਾ ਦੋਣਮੁਖਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਨਵਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕੇਸੁ ਨਵੁਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਦੋਣਮੁਖੇਸੁ। **ਦੋਣਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਮਹਾਨਗਰਸ੍ਸ ਆਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ ਪਾਦਨਗਰੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਯਾ ਪਟ੍ਟਨਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਛਕੋਟਿਅਧਿਕਨਵੁਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਪਟ੍ਟਨੇਸੁ। ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਾਦੀਸੁ **ਛਪਣ੍ਣਾਸਾਯ ਰਤਨਾਕਰੇਸੁ।** ਏਵੰ ਪਨ ਨਗਰਦੋਣਿਮੁਖਪਟ੍ਟਨਰਤਨਾਕਰਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਕਥਨੰ ਤੰਤੰਅਧਿਵਤ੍ਥਾਯ ਵਸਨ੍ਤੀਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਬਹੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਯਦਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ‘‘ਦਸਹਿ ਚ ਲੋਕਧਾਤੂਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਦਸਸਹਸ੍ਸ... ਪੇ॰... ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ**”ਤਿ, ਤੇਨ ਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਇਧ ‘‘ਏਕਾ ਲੋਕਧਾਤੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਲੋਹਪਾਸਾਦੇਤਿ ਆਦਿਤੋ ਕਤੇ ਲੋਹਪਾਸਾਦੇ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ। ਯਦਿ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨੰ ਓਕਾਸੋ ਏਵ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਯਥਾ ਖੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਕਾਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਕਾਯਿਕਾ,** ਤਾਸੰ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਵਾਸੀਨ**”ਨ੍ਤਿ। **ਆਵਾਸਾ**ਤਿ ਆਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ , ਦੇਵਤਾ ਪਨ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ, ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧੋ ਆਵਾਸੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ।**

੩੩੨. ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯੰ ਓਤਰਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਓਕਾਸੰ ਅਲਭਮਾਨੋ। ਏਵੰ ਸੇਸਾਪਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਭਿਮੁਖਮਗ੍ਗੋ **ਬੁਦ੍ਧਵੀਥਿ।** ਯਾਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾ **ਓਤ੍ਥਰਿਤੁੰ** ਓਵਰਿਤੁੰ **ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਪਹਟਬੁਦ੍ਧਵੀਥਿਯਾਵਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ ਵਲ਼ਞ੍ਜਿਤਵੀਥਿਯਾਵ। ਸਮਿਤਿ ਸਙ੍ਗਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ **ਸਮਯੋ,** ਮਹਨ੍ਤੋ ਸਮਯੋ **ਮਹਾਸਮਯੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਮਹਾਸਮੂਹੋ**”ਤਿ । ਪਵਦ੍ਧੰ ਵਨੰ **ਪਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਵਨਸਣ੍ਡੋ**”ਤਿ। **ਦੇਵਘਟਾ**ਤਿ ਦੇਵਸਮੂਹਾ।

ਸਮਾਦਹंਸੂਤਿ ਸਮਾਦਹਿਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਅਕਂਸੁ, ਯਥਾਸਮਾਹਿਤਂ ਪਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਯੋਜਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਮਾਧਿਨਾ ਯੋਜੇਸੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗੋਮੁਤ੍ਤਵਙ੍ਕਾਦੀਨਂ ਦੂਰਸਮੂਹਨਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬੇ...ਪੇ॰... ਅਕਰਿਂਸੁ।** ਨਯਤਿ ਅਸ੍ਸੇ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਨੇਤ੍ਤਾਨਿ,** ਯੋਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਵੀਥਿਪਟਿਪਾਦਨਂ ਰਸ੍ਮਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਹੋਤੀਤਿ ''ਸਬ੍ਬਯੋਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਚੋਦੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਨ ਅਚੋਦਨਂ ਅਵਾਰਣਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਅਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਅਵਾਰੇਨ੍ਤੋ"**ਤਿ।

ਯਥਾ ਖੀਲਂ ਭਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਆਕੋਟਿਤਂ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਂ, ਯਥਾ ਚ ਪਲਿਘਂ ਨਗਰਪ੍ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਂ, ਯਥਾ ਚ ਇਨ੍ਦਖੀਲਂ ਗਮ੍ਭੀਰਨੇਮਿ ਸੁਨਿਖਾਤਂ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਂ, ਏਵਂ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਪ੍ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਾ ਚਾਤਿ ਤੇ ''ਖੀਲਂ, ਪਲਿਘਂ, ਇਨ੍ਦਖੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਤਣ੍ਹਾਏਜਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੇਜਾ** ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ।**

ਗਤਾਸੇਤਿ ਗਤਾ ਏਵ, ਨ ਪਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਰਣਗਮਨਤ੍ਤਾਤਿ । ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਰਣਗਮਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਸਰਣਗਮਨੇਨ ਗਤਾ"**ਤਿ। **ਤੇ** ਹਿ ਨਿਯਮੇਨ **ਅਪਾਯਭੂਮਿਂ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਕਾਯਞ੍ਚ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।** ਯੇ ਪਨ ਲੋਕਿਯੇਨ ਸਰਣਗਮਨੇਨ **ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਤਾਸੇ, ਨ ਤੇ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਭੂਮਿਂ,** ਸਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ **ਪਹਾਯ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਦੇਵਕਾਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੇਵਤਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੩. ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਨਂ। **ਇਦਾਨੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ **ਅਭਾਵਾ। ਚਿਤ੍ਤਕਲ੍ਲਤਾ** ਚਿਤ੍ਤਮਦ੍ਦਵਂ।

ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾਸਮਾਗਮੇ ਤੇਸਂ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਕਥੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ? ਆਮ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਮਹਨ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨਮਾਹ, **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਂ, **ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਸਯਂ ਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯਤਨਂ, **ਵਿਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਂ, **ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ, **ਪਰਿਯੇਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠਂ। **ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਮਨਸਾ ਆਲੋਚਿਤਂ। **ਕਤ੍ਥਚਿ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੧੫) ''ਨੀਲਂ ਪੀਤਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਤ੍ਤੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਨ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭੇਰਿਸਦ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਯਨ੍ਤਿ** ਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਂ **"ਯਥਾਹਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦਾ ਜਾਨਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨੇਯ੍ਯਂ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਭਗਵਤਾ ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਮਹਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ"**ਨ੍ਤਿ।

ਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ। **ਵਿਪਰੀਤਾ** ''ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਯਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਾ ਸਮੂਹਤਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੬੨) ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ''ਰਾਗਂ ਵਿਨਯੇਥ ਮਾਨੁਸੇਸੁ ਦਿਬ੍ਬੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੬੩) ਚ ਰਾਗਨਿਗ੍ਗਹਕਥਾਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ **ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਂ** ਰਾਗਚਰਿਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ, ''ਪਿਯਮਪ੍ਪਿਯਭੂਤਾ ਕਲਹ ਵਿਵਾਦਾ ਪਰਿਦੇਵਸੋਕਾ ਸਹਮਚ੍ਛਰਾ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੬੯; ਮਹਾਨਿ॰ ੯੮) ਕਲਹਾਦਯੋ ਯਤੋ ਦੋਸਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਦੋਸੋ ਯਤੋ ਪਿਯਭਾਵਤੋ, ਸੋ ਚ ਪਿਯਭਾਵੋ ਯਤੋ ਛਨ੍ਦਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਫਲਤੋ, ਕਾਰਣਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਚ ਦੋਸੇ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ **ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੬੯; ਮਹਾਨਿ॰ ੯੮) ਦੋਸਚਰਿਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ –

‘‘ਅਪ੍ਪਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਨ ਅਲਂ ਸਮਾਯ,

ਦੁਵੇ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਬ੍ਰੂਮਿ।

ਏਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਵਿਵਾਦਯੇਥ,

ਖੇਮਾਭਿਪਸ੍ਸਂ ਅਵਿਵਾਦਭੂਮਿ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੦੨; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੩੧) –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਧਮਨਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਤੋ ਚ **ਮਹਾਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਂ** ਮੋਹਚਰਿਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ –

‘‘ਪਰਸ੍ਸ ਚੇ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਾਨੁਜਾਨਂ,

ਬਾਲੋ, ਮਗੋ ਹੋਤਿ ਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞੋ।

ਸਬ੍ਬੇਵ ਬਾਲਾ ਸੁਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞਾ,

ਸਬ੍ਬੇਵਿਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਬ੍ਬਸਾਨਾ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੯੬; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੧੫) –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸਿਤਾਪਨਯਨਮੁਖੇਨ ਸਵਿਸਯੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣੇਸੁ ਵਿਸਟਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਚੂਲ਼ਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਂ** ਵਿਤਕ੍ਕਚਰਿਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ –

‘‘ਮੂਲਂ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾਯ (ਇਤਿ ਭਗਵਾ),

ਮਨ੍ਤਾ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਰੁਨ੍ਧੇ।

ਯਾ ਕਾਚਿ ਤਣ੍ਹਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ,

ਤਾਸਂ ਵਿਨਯਾ ਸਦਾ ਸਤੋ ਸਿਕ੍ਖੇ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੨੨; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੧) –

ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾਯ ਮੂਲਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਤਂ **ਅਸ੍ਮੀਤਿ** ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਂ ਮਨ੍ਤਾ** ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪਰੁਨ੍ਧੇਯ੍ਯ। **ਯਾ ਕਾਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ** ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਾ **ਤਣ੍ਹਾ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, **ਤਾਸਂ ਵਿਨਯਾ** ਵੂਪਸਮਾਯ **ਸਦਾ ਸਤੋ** ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਉਪਦੇਸਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧੋਵ ਭਾਜਨਂ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸੋ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋਤਿ **ਤੁਵਟ੍ਟਕਸੁਤ੍ਤਂ** ਸਦ੍ਧਾਚਰਿਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ –

‘‘ਵੀਤਤਣ੍ਹੋ ਪੁਰਾ ਭੇਦਾ (ਇਤਿ ਭਗਵਾ),

ਪੁਬ੍ਬਮਨ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ।

ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਨੁਪਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੋ,

ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੫੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੮੪) –

ਯੋ ਸਰੀਰਭੇਦਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਤੀਤਦ੍ਧਸਞ੍ਞਿਤਂ ਪੁਰਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਤਣ੍ਹਾਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ, ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਦ੍ਧਨਿ ‘‘ਰਤ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਸਙ੍ਖਾਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਪੁਰਕ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਅਦ੍ਧਨਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਦਿਨਾ ਏਵਂ ਗਮ੍ਭੀਰਕਥਾਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ **ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤਂ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੫੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੮੪) ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਅਥ ਨੇਸਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ...ਪੇ॰... ਵਤ੍ਥੂਪੇਤ੍ਵਾ’’**ਤਿ। **ਮਨਸਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਚਰਿਯਾਯ ਵਸੇਨ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਸਦਿਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਸਨਾਨਿਕ੍ਖੇਪਯੋਗ੍ਯਤਾਵਸੇਨ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ। **ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਨੁ ਖੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂਯੇਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧ ਦੇਸਨਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ। **ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ। **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਇਧ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ। **ਆਰਦ੍ਧਦੇਸਨਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਇਮੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦੇਸਨਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਾਰਿਯਾ, ਅਵਿਸਯਾ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਸੋਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ’’**ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ, ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਪੁਚ੍ਛਾਸਦਿਸੀ ਵਾ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਪੁਚ੍ਛਾਸਦਿਸੀ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਵ ਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਯਥਾਧਮ੍ਮਵਸੇਨ, ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਸਯਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯਜ, ਸੁਣਨ੍ਤੀਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਭਵੇਯਜ ''ਕਿੰ ਨਾਮੇਤੰ ਭਗਵਾ ਪਠਮੰ ਏਵਮਾਹ, ਪੁਨਪਿ ਏਵਮਾਹਾ''ਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਏਵੰ ਪੇਤਾ ਦੇਵਤਾ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯੰ ਪਨ ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਨੇਨ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸੂਰਿਯੇ ਉਗ੍ਗਤੋਤਿ** ਆਹ ਦੇਵਸਙ੍ਘੇ ਆਸਨ੍ਨਤਰਭਾਵੇਨ ਓਭਾਸਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਉਲਾਰਭਾਵਤੋ। **ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੭; ਵਿਭ॰ ੮੦੯; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫੭; ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੧.੧) ਆਗਤਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਅਚਰਿਮੰ ਦ੍ਵੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੇਵ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਅਨਨ੍ਤਾਸੁ...ਪੇ॰... ਅਦ੍ਦਸਾ''ਤਿ।

ਗਾਥਾਯੰ **ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਓਕਾਸੰ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। **ਮੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿੰ । **ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞੰ। **ਤਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰੋਘਤਿਣ੍ਣੰ। **ਪਾਰਙ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਾ ਞੇਯਜਸ੍ਸ ਪਾਰੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਗਤੰ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੰ** ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨ। **ਠਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੰ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੇਯਜਤਾਯ। **ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਘਰਾ ਪਨੁਜ੍ਜ ਕਾਮੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਪਨੂਦਿਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ। **ਕਥੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯਜਾ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਥੰ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯਜ ਗਚ੍ਛੇਯਜ ਵਿਹਰੇਯਜ, ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਲੋਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੩੪. **ਸਿਲੋਕੰ ਅਨੁਕਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਿਲੋਕੋ** ਨਾਮ ਪਾਦਸਮੁਦਯੋ, ਇਸੀਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਗਾਥਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਾਦੋਵ ਨਿਯਤਵਣ੍ਣਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਾਨੰ ਪਦਾਨੰ ਸਮੂਹੋ, ਤੰ **ਸਿਲੋਕੰ ਅਨੁਕਸ੍ਸਾਮਿ** ਪਵਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਕ੍ਖਰ...ਪੇ॰... ਪਵਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। ਆਮੇਡਿਤਲੋਪੇਨਾਯੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਯੇਸੁ ਯੇਸੁ ਠਾਨੇਸੂ"**ਤਿ। **ਭੁਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਪਟਿਬਦ੍ਧਨਿਵਾਸਾ। **ਤੰ ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ** ਤੰ ਤੰ ਠਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤਵਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਮਾਨਾ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਿਲੋਕੰ ਅਨੁਕਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਯੇ ਸਿਤਾ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸੰ ਵਿਵੇਕਵਾਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **"ਪਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮਾਹਿਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗੰ।

ਬਹੁਜਨਾ ਪਞ੍ਚਸਤਸਙ੍ਖਜਤ੍ਤਾ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਭਿਭਵਨਤੋ, ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਤਾਯ ਚ **ਸੀਹਾ ਵਿਯ** ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਨਿਲੀਨਾ। ਏਕਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੀਭਾਵੰ। **ਓਦਾਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਪਰਿਯੋਦਾਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਸਰੀਰਸੁਦ੍ਧਿਯਾਵ। **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਸਨ੍ਨਾ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਿਲਭਾਵਕਰਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨਾਵਿਲਾ।**

ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਇਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਏਤੇ ਦੇਵਕਾਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਸਵਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਿਯਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤਤ੍ਤਾ। **ਇਦੰ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ''ਭਿਯਜੋ ਪਞ੍ਚਸਤੇ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਸਬ੍ਬੰ।

ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਵੀਰਿਯੰ ਕਰਿੰਸੂਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਭਿਨੀਹਾਰਵਸੇਨ ਵੀਰਿਯੰ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਅਕੰਸੁ। ਤੇਨਾਹ ''ਨ ਤੰ ਤੇਹੀ''ਤਿਆਦਿ। **ਸਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਰ-ਕਾਰਾਦੇਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਤ੍ਤਤਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਹਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਤ੍ਤਤਿਯੋਗੇਨ ਬਹੁਵਚਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਕੇ ਸਹਸ੍ਸੰ। ਏਕੇ ਸਤ੍ਤਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨੀ"**ਤਿ।

ਅਨਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਅਤਿਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਵਿਪੁਲ"**ਨ੍ਤਿ।

ਅਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਅਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਵਵਤ੍ਥਿਤ੍ਵਾਨਾ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। ਤੰ ਅਵੇਕ੍ਖਨੰ ਨਿਚ੍ਛਯਕਰਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਸੁ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਧੰ, ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ

ਪੁਰਿਮਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਮੇ**ਵਾ"ਤਿ।

ਵਿਜਾਨਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪਸ੍ਸਥ ਓਲੋਕੇਥਾ**"ਤਿ। ਵਾਚਾਯਤਪਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵਤੋ ''ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾਵ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ।

੩੩੫. ਸਤ੍ਤ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯਾਤਿ **ਸਤ੍ਤ ਸਹਸ੍ਸਾ। ਯਕ੍ਖਾਯੇ**ਵਾਤਿ ਯਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ ਏਵ। **ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ। **ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ। **ਜੁਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਹਪ੍ਪਭਾ। **ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ। **ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰਾ ਚੇਵ ਪਤ੍ਥਟਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਾ ਚ। **ਸਮਿਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੀਪਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ "**ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕ**"ਨ੍ਤਿ।

ਹੇਮਵਤਪਬ੍ਬਤੇਤਿ ਹਿਮਵਤੋ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਪਬ੍ਬਤੇ।

ਏਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪੀਤਿ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤਸਹਸ੍ਸਾ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ, ਛਸਹਸ੍ਸਾ ਹੇਮਵਤਾ, ਤਿਸਹਸ੍ਸਾ ਸਾਤਾਗਿਰਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾ।**

ਰਾਜਗਹਨਗਰੇਤਿ ਰਾਜਗਹਨਗਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਕੁਮ੍ਭੀਰਂ।

੩੩੬. ਕਾਮਂ ਪਾਚੀਨਦਿਸਂ ਪਸਾਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ **ਚਤੂਸੁਪਿ ਦਿਸਾਸੁ** ਸਪਰਿਵਾਰਦੀਪੇਸੁ ਚਤੂਸੁਪਿ ਮਹਾਦੀਪੇਸੁ **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕੋ**, ਕਥਂ? **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਅਧਿਪਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ। **ਤਾਦਿਸਾਯੇ**ਵਾਤਿ ਧਤਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਏਵ ਪੁਥੁਤ੍ਤਤੋ, ਨਾਮਤੋ, ਬਲਤੋ, ਇਦ੍ਧਿਆਦਿਵਿਸੇਸਤੋ ਚ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨਾਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋਤਿ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ**"ਤਿਆਦਿ।

ਚਤੁਰੋ ਦਿਸਾਤਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ। **ਚਤੁਰੋ ਦਿਸਾ ਜਲਮਾਨਾ** ਸਮੁਜ੍ਜਲਨ੍ਤਾ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਆਗਤਾਨਂ ਕਥਂ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵੇ ਵਨੇ ਠਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਤੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

੩੩੭. ਤੇਸਂ ਮਹਾਰਾਜਾਨਂ ਦਾਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮਾਯਾਯ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਾਯਾਵਿਨੋ।** ਵਞ੍ਚਨਂ ਏਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥਿ, ਵਞ੍ਚਨੇ ਵਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਵਞ੍ਚਨਿਕਾ। ਕੇਰਾਟਿਯਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਹੀਨਸਠੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। ਮਾਯਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਾਯਾ, ਤੇ ਚ ਪਰੇਸਂ ਵਞ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਯੇਨ ਮਾਯਾਕਰਣੇਨ "**ਮਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਮਾਯਾਕਾਰਕਾ**"ਤਿ ਆਹ।

ਏਤ੍ਤਕਾ ਦਾਸਾਤਿ ਏਤ੍ਤਕਾ ਕੁਟੇਣ੍ਡੁਆਦਿਕਾ ਨਿਘਣ੍ਡੁਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਅਟ੍ਠਮਹਾਰਾਜਾਨਂ ਦਾਸਾ।

ਦੇਵਰਾਜਾਨੋਤਿ ਦੇਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂਤਂਦੇਵਕਾਯਸ੍ਸ ਰਾਜਾਨੋ। ਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਸੇਨੋ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸੇਨੋ ਚਾਤਿ ਤਯੋ ਏਤੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਚਿਤ੍ਤੋ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਸਮਿਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸਮਿਤਿ,** ਇਮਂ ਵਨਂ।

੩੩੮. **ਨਾਗਸਦਹਵਾਸਿਕਾ**ਤਿ ਨਾਗਸਦਹਨਿਵਾਸਿਨੋ। ਤਤ੍ਥੇਕੋ ਕਿਰ ਨਾਗਰਾਜਾ, ਚਿਰਕਾਲਂ ਵਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਸਾ ਮਹਤੀ ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਤਚ੍ਛਕਨਾਗਪਰਿਸਾਯਾ"**ਤਿ।

ਯਮੁਨਵਾਸਿਨੋਤਿ ਯਮੁਨਾਯਂ ਵਸਨਕਨਾਗਾ। **ਨਾਗਵੇਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਵੇਹਾਰੇਨ।

ਵ**ੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਬਲਸ੍ਸਤਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰਨਾਗਾ। **ਲੋਭਾਭਿਭੂਤਾ**ਤਿ ਆਹਾਰਲੋਭੇਨ ਅਭਿਭੂਤਾ। **ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾਵਤਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾਵਤੋ, ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾਵਹੇਤੁ ਵਾ **ਦਿਬ੍ਬਾ। "ਚਿਤ੍ਰਸੁਪਣ੍ਣਾ"ਤਿ ਨਾਮਂ** ਵਿਚਿਤ੍ਰਸੁਣ੍ਹਰਪਤ੍ਤਵਨ੍ਤਤਾਯ।

ਉਪਵ੍ਹਯਨ੍ਤਾਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤਾ। ਕਾਕੋਲੂਕਅਹਿਨਕੁਲਾਦਯੋ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਜਾਤਿਸਮੁਦਾਗਤਵੇਰਾਪਿ ਸਮਾਨਾ **ਮਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ...ਪੇ॰... ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ** ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਬੁਦ੍ਧਂਯੇਵ ਤੇ ਸਰਣਂ ਗਤਾ** ''ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨੇਵ ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਮੇਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ।

੩੩੯. **ਭਾਤਰੋ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਭਾਤਰੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੁਜਾਯ ਅਸੁਰਕਞ੍ਞਾਯ ਕਾਰਣਾ"**ਤਿ।

ਤੇਸੂਤਿ ਅਸੁਰੇਸੁ। **ਕਾਲਕਞ੍ਜਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਾ। **ਮਹਾਭਿਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਭਿਂਸਨਕਮਹਾਸਰੀਰਾ। **ਅਭਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਨ ਭਬ੍ਬਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ।

ਬਲਿਨੋ ਮਹਾਅਸੁਰਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਤੀਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **"ਸਤਞ੍ਚ ਬਲਿਪੁਤ੍ਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ। ਸੋ ਕਿਰ ਸੁਖੁਮਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਗਚ੍ਛਿ।

੩੪੦. **ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਅਪ੍ਪਨਾਝਾਨੇਨ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪੧), ਅਯਞ੍ਚ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **"ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਕਾਯਿਕਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨੇ ਚ ਕਰੁਣਾਝਾਨੇ ਚ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਦੇਵਾ"**ਤਿ। **ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨੇ ਕਰੁਣਾਝਾਨੇ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਰੁਣਾਝਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਦਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇ ਆਪੋਦੇਵਾਦਯੋ ਯਥਾਸਕਂ ਵਗ੍ਗਵਸੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਦਸਧਾ ਠਿਤਾ।** ਯਾਵ ਕਰੁਣਾਕਾਯਿਕਾ ਦਸ **ਦੇਵਕਾਯਾ। ਨਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਸਭਾਵਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੋ।

ਵੇਣ੍ਡੁਦੇਵਤਾਤਿ ਵੇਣ੍ਡੁ ਨਾਮ ਦੇਵਤਾ, ਏਵਂ **ਸਹਲਿ ਦੇਵਤਾ।** ਅਸਮਦੇਵਤਾ, ਯਮਕਦੇਵਤਾਤਿ ''ਦ੍ਵੇ ਅਯਨਿਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਪ੍ਪਮੁਖਾ ਦ੍ਵੇ ਦੇਵਨਿਕਾਯਾਤਿ। **ਚਨ੍ਦਸ੍ਸੂਪਨਿਸਾ ਦੇਵਾ** ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤੋ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਧਾਵਨਕਦੇਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਨ੍ਦਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾ ਦੇਵਾ"**ਤਿ। **ਸੂਰਿਯਸ੍ਸੂਪਨਿਸਾ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕੇਵਲਂ ਵਾਤਵਾਯਨਹੇਤਵੋ ਦੇਵਤਾ **ਵਾਤਵਲਾਹਕਾ।** ਤਥਾ ਕੇਵਲਂ ਅਬ੍ਭਪਟਲਸਞ੍ਚਰਣਹੇਤਵੋ **ਅਬ੍ਭਵਲਾਹਕਾ।** ਉਣ੍ਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤਵੋ **ਉਣ੍ਹਵਲਾਹਕਾ।** ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾ ਪਨ ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਸਦਿਸਾਤਿ। ਤੇ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਸੁਦੇਵਤਾ ਨਾਮ ਏਕੋ ਦੇਵਨਿਕਾਯੋ, ਤੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾ **ਵਾਸਵੋ**, ਸਕ੍ਕੋ।

ਦਸੇਤੇਤਿ ਏਤੇ ਵੇਣ੍ਡੁਦੇਵਤਾਦਯੋ ਵਾਸਵਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦਸ ਦੇਵਕਾਯਾ।

ਇਮਾਨੀਤਿ ''ਜਲਮਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਚ ''ਸਿਖਾਰਿਵਾ''ਤਿ ਚ ਇਮਾਨਿ **ਤੇਸਂ ਨਾਮਾਨਿ।** ਕੇਚਿ ਪਨ ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ ''ਜਲਾ''ਤਿ ਚ ''ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਚ ''ਸਿਖਾਰਿਵਾ''ਤਿ ਚ ਇਮਾਨਿ ਤੇਸਂ ਨਾਮਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਤੇ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਏਵ ''ਅਰਿਟ੍ਠਕਾ, ਰੋਜਾ''ਤਿ ਚ

ਵੁਤ੍ਤਦੇਵੇਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇ,**ਉਮਾਪੁਪ੍ਫਨਿਭਾਸਿਨੋ** ਵਣ੍ਣਤੋ ਉਮਾਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਕਾਦਸ ਦੇਵਕਾਯਾ ਸਿਯੁਂ।

ਦਸੇਤੇਤਿ ਏਤੇ ਦਸ ਸਹਭੂਦੇਵਾਦਯੋ ਵਾਸਵਨੇਸਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦਸ ਦੇਵਕਾਯਾ। ਤੇਨੇਵ ਨਿਕਾਯਭੇਦਵਸੇਨ ਦਸਧਾਵ ਆਗਤਾ।

"**ਸਮਾਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਤੇਸਂ ਦੇਵਾਨਂ ਨਿਕਾਯਸਮੁਦਾਯਗਤਂ ਨਾਮਂ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਨਮ੍ਪਿ।

ਦਸੇਤੇਤਿ ਏਤੇ ਸਮਾਨਾਦਿਕਾ ਮਹਾਪਾਰਗਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦਸ ਦੇਵਕਾਯਾ। ਤੇਨੇਵ ਨਿਕਾਯਭੇਦੇਨ ਦਸਧਾ ਆਗਤਾ।

ਸੁਕ੍ਕਾਦਯੋ ਤਯੋ ਦੇਵਕਾਯਾ। **ਪਾਮੋਕ੍ਖਦੇਵਾ**ਤਿ ਪਮੁਖਾ ਪਧਾਨਭੂਤਾ ਦੇਵਾ।

ਦਿਸਾਤਿ ਦਿਸਾਸੁ। **ਦੇਵੋ**ਤਿ ਮੇਘੋ। **ਦਸੇਤੇ**ਤਿ ਏਤੇ ਸੁਕ੍ਕਾਦਯੋ ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦਸ ਦੇਵਕਾਯਾ, ਤੇ ਦੇਵਨਿਕਾਯਭੇਦੇਨ **ਦਸਧਾ ਆਗਤਾ।**

ਦਸੇਤੇਤਿ ਏਤੇ ਖੇਮਿਯਾਦਯੋ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦਸ ਦੇਵਕਾਯਾ, ਤੇ ਦੇਵਨਿਕਾਯਭੇਦੇਨ **ਦਸਧਾਵ ਆਗਤਾ।** ਤਤ੍ਥ ''ਖੇਮਿਯਾ, ਕਟ੍ਠਕਾਦਯੋ ਚ ਪਞ੍ਚਾਪਿ ਸਦੇਵਕਾਯਾ ਤਾਵਤਿਂਸਕਾਯਿਕਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਾਮਨ੍ਵਯੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਮਾਨੁਗਮੇਨ ''ਆਪੋਦੇਵਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾਮਸਭਾਗੇਨ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਨਾਮਭਾਗੇਨ ਨਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨਾ**"ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾ ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਦੇਵਤਾ। **ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ** ਤਂਤਂਨਾਮਸਭਾਗੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਪਵੁਤ੍ਥਾਤਿ ਪਵਾਸਂ ਗਤਾ ਵਿਯ ਅਪੇਤਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਗਤਾ**"ਤਿ। ਪਵੁਤ੍ਥਾ ਵਾ ਪਕਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਥਾ ਵੁਸਿਤਾ, ਤੇਨ ਜਾਤਿ ਵੁਸਿਤਬ੍ਬਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਵੁਟ੍ਠਜਾਤਿ। ਕਾਲ਼ਕਭਾਵਾ** ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਦਭਾਵਤੋ **ਕਾਲ਼ਕਭਾਵਾਤੀਤਂ ਦਸਬਲਂ।** ਲਞ੍ਛਨਾਭਾਵੇਨ ਵਾ **ਅਸਿਤਾਤਿਗੋ** ਕਾਲ਼ਕਭਾਵਾਤੀਤਾਯ ਸਿਰਿਯਾ ਚਨ੍ਦੋ, ਤਾਦਿਸਂ ਚਨ੍ਦਂ ਵਿਯ **ਸਿਰਿਯਾ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ।**

੩੪੧. ਏਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਸਗਾਥਕਵਗ੍ਗੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੮) ਆਗਤੋ ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ **ਅਰਿਯਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ**, ਨ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। **ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਯੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮੋਗ੍ਗਲਿਪੁਤ੍ਤਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਜਾਤੋ।

ਸਹਸ੍ਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਨਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ, ਤੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕਪਰਿਯਾਯੋ ਚਾਯਂ ਲੋਕਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਂ ਆਗਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯਂ ''ਆਗਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਦਮੇਵ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਸ੍ਸੇ। **ਅਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਦਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। **ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ** ਵਣ੍ਣੇਨ, ਯਸਸਾ ਆਯੁਨਾ ਚ।

ਇਸ੍ਸਰਾਤਿ ਤੇਨੇਵ ਵਸਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸੇਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿਨੋ।

੩੪੨. ਕਾਲ਼ਕਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ **ਕਾਲ਼ਕਸ੍ਸ** ਪਾਪਿਮਸ੍ਸ **ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਾਲਭਾਵਂ ਪਸ੍ਸਥ,** ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਸਯੇ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਪਰਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਵਾਯਮਤਿ।

ਵੀਤਰਾਗਭਾਵਾਵਹਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣੇਨ ਅਵੀਤਰਾਗਾ ਰਾਗੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਰਾਗੇਨ ਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤੂ**"ਤਿ।

ਭਯਾਨਕਂ ਸਰਞ੍ਞ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਭੇਰਵਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਸਦ੍ਦੂਂ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯਥਾ”**ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ। **ਕਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ ਕਞ੍ਚਿ ਦੇਵਤਂ, ਮਾਨੁਸਕਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਸਯਂਵਸੇ** ਸਯਞ੍ਚ ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਠਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਸਯਂਵਸੀ”**ਤਿਆਦਿ।

੩੪੩. “**ਵੀਤਰਾਗੇਹੀ**”ਤਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਤਂ। ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਗਤਪਰਿਸਾਯ ਮਾਰਸੇਨਾ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਵ। **ਨੇਸਂ ਲੋਮਮ੍ਪਿ ਇਞ੍ਜਯੁਂ** ਤੇਸਂ ਲੋਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਚਾਲੇਸੁਂ, ਕੁਤੋ ਅਨੁਰਾਯਕਰਣਂ। ਇਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨੁਰਾਯਾਕਰਣਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ, ਵੀਤਰਾਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਸਰਾਗਵੀਤਰਾਗਵਿਭਾਵਿਨੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਾਰੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ** ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੋ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਤਾਵ ਘੋਰਤਰਂ ਮਹਤਿਂ ਵਿਭਿਂਸਕਂ ਮਯਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਪਿਮੇ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ ਸਮਾਹਿਤਾ ਏਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਜਿਤਾਵਿਨੋ ਇਮੇ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਬ੍ਬੇ”**ਤਿਆਦਿ। ਯਾਦਿਸੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਪਮੋਦੋ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਤਾਦਿਸੋ ਅਨਰਿਯਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ‘‘ਸਾਸਨੇ ਭੂਤੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ’’ ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲੋਪਿ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਖ੍ਯਾਤਤ੍ਥਵਚਨੋ ਹੋਤਿ ‘‘ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੫; ਉਦਾ॰ ੧੧) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **“ਜਨੇ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ”**ਤਿ।

ਦੂਰੇਤਿ ਦੂਰੇ ਪਦੇਸੇ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਅਨੁਰਾਯਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ **“ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਨ੍ਤੇ ਸਕਲਂ ਕਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁ”**ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ।

ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੮. ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੪. ਅਮ੍ਬਸਣ੍ਡਾਨਂ ਅਦੂਰਭਵਤ੍ਤਾ ਏਕੋਪਿ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ “**ਅਮ੍ਬਸਣ੍ਡਾ**”ਤ੍ਵੇਵ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ **ਵੁਚ੍ਚਤਿ**, ਯਥਾ ‘‘ਵਰਣਾ ਨਗਰ’’ਨ੍ਤਿ। ਵੇਦਿ ਏਵ ਵੇਦਿਕੋ, ਵੇਦਿਕੋ ਏਵ ਵੇਦਿਯੋ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਵੇਦਿਯਕੇ।** ਤੇਨਾਹ “**ਮਣਿਵੇਦਿਕਾਸਦਿਸੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ, ਇਨ੍ਦਨੀਲਾਦਿਮਣਿਮਯਵੇਦਿਕਾਸਦਿਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇਪੀ**ਤਿ ਲੇਣਕਰਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਗੁਹਾਰੂਪੇਨ ਠਿਤਾ, ਦ੍ਵਾਰੇ ਇਨ੍ਦਸਾਲਰੁਕ੍ਖਵਤੀ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਇਨ੍ਦਸਾਲਗੁਹਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮਵੋਹਾਰੇਨ।

ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਭਿਰੁਚਿ, ਤਂ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਕਾਮਤਾਵਸੇਨ, ਤਥਾ ਉਸ੍ਸਾਹਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ “**ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਉਸ੍ਸਾਹੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਕ੍ਕੇਨ ਸਦਿਸੋ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਮਘਵਾ, ਦੇਵਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਤਂ ਗਤੋ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੦)। **ਪਰਿਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਬਹੁਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ **ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ।**

ਸਕ੍ਕੋਪਿ ਕਾਮਂ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਕਤਭੀਰੁਤ੍ਤਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਸਾਤਿਸਯਾਯ ਪਨ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਯੋਗਹੇਤੁਕੇਨ ਸੋਕੇਨ ਦਿਗੁਣਿਤੇਨ ਮਰਣਭਯੇਨ ਸਂਤਜ੍ਜਿਤੋ ਜਾਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਕ੍ਕੋ ਪਨ ਮਰਣਭਯਾਭਿਭੂਤੋ ਅਹੋਸੀ**”ਤਿ।

ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀ**”ਤਿ। **ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਵੋਹਾਰੋ**ਤਿ ਆਵੇਣਿਕੋ ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ। ਮਰਿਸਨਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਤਿ **ਮਾਰਿਸਾ।** ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਸਹਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਤਾਯ ਚੇਵ ਅਪ੍ਪਹੁਕਾਯ ਚ ਨ ਸਹਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਸਾ ਪਨ ਨੇਸਂ ਮਰਿਸਨਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਤਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਰਹਿਤਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਏਕਕੋ** ਵਾਤਿ ਦੇਵਪਰਿਸਾਯ ਵਿਨਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਾਤਲਿਆਦਯੋ ਪਨ ਤਾਦਿਸਾ ਸਹਾਯਾ ਤਦਾਪਿ ਅਹੇਸੁਂਯੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਅਪਿ ਚਾਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚਕ੍ਕਨੇਮਿਸਦ੍ਦੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੫੨)। **ਓਕਾਸਂ ਨਾਕਾਸਿ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮੇਨ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਬਹੂਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਮਾਨੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਆਹ “**ਏਵਂ ਹੋਤੂ**”ਤਿਆਦਿ। **ਭਦ੍ਦਂਤ**ਵਾਤਿ ਪਨ ਸਕ੍ਕਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਨੇਸਂ ਆਸਿ ਵਾਦੋ।

੩੪੫. **ਵਲ੍ਲਭੋ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੯੪) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਇਮਿਨਾ ਕਤੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਸਿਖੇਨ ਕਤੋਕਾਸੇ ਭਗਵਤਿ।

ਅਨੁਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਨੁਚਰਣਭਾਵਂ, ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਅਨੁਚਰਣਂ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਮਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਸਹਚਰਣਂ ਏਕਤੋ ਗਮਨ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਂ। **ਪੋਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਣਾਯ ਦੋਣਿਮਾਹ। **ਦਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਵੀਣਦਣ੍ਡੋ। **ਵੇਠਕਾ**ਤਿ ਤਨ੍ਤੀਨਂ ਬਨ੍ਧਨਾਯ ਚੇਵ ਉਪ੍ਪੀਲਨਾਯ ਚ ਧਮੇਤਬ੍ਬਾ ਵੇਠਕਾ। **ਪਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਂ। **ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਮੁਚ੍ਛਨਾ ਮੁਚ੍ਛੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਮੁਚ੍ਛਨਾ ਕਮਤੋ ਤਤ੍ਥ ਸਂਮੁਚ੍ਛਨਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਂ ਤਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਮੁਚ੍ਛਨਾ ਸਂਮੁਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਯਤਂ ਵੀਣਾਵਾਦਨਵਿਧਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਪਨ ਏਕਵੀਸਤਿ ਮੁਚ੍ਛਨਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਵੀਣੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ -**

> ‘‘ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ ਤਯੋ ਗਾਮਾ, ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਏਕਵੀਸਤਿ।
> ਤਾਨਾ ਚੇਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ, ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਸਰਮਣ੍ਡਲਾ’’ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫੫; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੩.੨੪੩)।

ਤਤ੍ਥ ਛਜ੍ਜੋ, ਉਸਭੋ, ਗਨ੍ਧਾਰੋ, ਮਜ੍ਝਿਮੋ, ਪਞ੍ਚਮੋ, ਧੇਵਤੋ, ਨਿਸਾਦੋਤਿ ਏਤੇ **ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ।** ਛਜ੍ਜਗਾਮੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਗਾਮੋ, ਸਾਧਾਰਣਗਾਮੋਤਿ **ਤਯੋ ਗਾਮਾ,** ਸਰਸਮੂਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਵਾਦਨਵਿਧਿਨਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸੇਵ ਚ ਸਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਕਤ੍ਵਾ **ਏਕਵੀਸਤਿ ਮੁਚ੍ਛਨਾ।** ਏਕੇਕਸ੍ਸੇਵ ਚ ਸਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਤਾਨਭੇਦਾ, ਯਤੋ ਸਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਰਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤੇ **ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਤਾਨਵਿਸੇਸਾ**ਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਦ੍ਵੇ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦ੍ਵੇ ਚਤਸ੍ਸੋਤਿ **ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਸੁਤਿ**ਭੇਦਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਮੁਚ੍ਛਨਾ, ਅਨ੍ਤਰਸਰਸ੍ਸ ਚ ਏਕਾਤਿ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਮੁਚ੍ਛਨਾਨਂ ਯੋਗਜਭਾਵੇਨ ਵੀਣਂ ਵਜ੍ਜੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਸਂਮੁਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਸੇਸਦੇਵੇ ਜਾਨਾਪੇਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਗਮਨਕਾਲਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੪੬. **ਅਤਿਰਿਵਾ**ਤਿ ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਤੀਵ ਅਤਿਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਕਤਿ ...ਪੇ॰... ਅਗਮਾਸਿ** ਮਰਣਭਯਸਂਤਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਤਰਮਾਨਰੂਪੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਨਨੁ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ।

੩੪੭. ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਾ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਕਥਂ ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਦੁਰੁਪਸਙ੍ਕਮਾਤਿ ਆਹ **"ਅਹਂ ਸਰਾਗੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਦਨ੍ਤਰਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਯੇਨ ਖਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਤਦਨ੍ਤਰਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਾ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ। ਤਦਨ੍ਤਰ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ''ਏਤਰਹੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਪਤਿ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਾ ਵਾ"**ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਸਿਖਗੀਤਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੮. **ਸਾਵੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮੁਚ੍ਛਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੀਣਂ ਵਾਦੇਨ੍ਤੋ ਤਂਤਂਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਕਟੀਭੂਤਮਨ੍ਦਤਾਵਵਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸੁਮਧੁਰਕੋਮਲਮਧੁਪਾਨਮਤ੍ਤਮਧੁਕਾਰਵਿਰੁਤਾਪਹਾਸਿਨਿਲਕ੍ਖਣੋ ਪਸਨ੍ਨਭਾਨੀ ਸਮਰਵਂ ਤਨ੍ਤਿਸ੍ਸਰਂ ਸਾਵੇਸਿ।

> ''ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋਵ ਝਾਨੇਨ, ਏਕੋਦਿ ਨਿਪਕੋ ਸਤੋ।
> ਅਮਤਂ ਮੁਨਿ ਜਿਗੀਸਾਨੋ...॥
>
> ਯਥਾਪਿ ਮੁਨਿ ਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਪਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਉਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪੮)।

ਚ ਏਵਂ **ਬੁਦ੍ਧੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ।** ਬੁਦ੍ਧੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਤਿ ਆਹ ''ਧਮ੍ਮੋ ਅਰਹਤਾਂ ਇਵਾ''ਤਿ। ਧਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ, ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੂਰਿਯਸਮਾਨਸਰੀਰਾਤਿ ਸੂਰਿਯਸਮਾਨਪ੍ਪਭਾਸਰੀਰਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਮ੍ਬਰੁਨੋ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਦੇਵਰਾਜਸ੍ਸ ਸੂਰਿਯਵਚ੍ਛ ਸਾ ਅਙ੍ਕੇ ਜਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਯਂ ਤਿਮ੍ਬਰੁਂ ਦੇਵਰਾਜਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤ੍ਵਂ ਜਾਤਾ"**ਤਿ। ਕਲ੍ਯਾਣਙ੍ਗਤਾਯ **"ਕਲ੍ਯਾਣੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸੋਭਨਾ"**ਤਿ।

ਰਾਗਾਵੇਸਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾ ਇਦਾਨਿਪਿ **ਤਮੇਵ ਆਰਬ੍ਭ** ਪੁਰਤੋ ਠਿਤਂ ਵਿਯ **ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ।**

ਥਨੁਦਰਨ੍ਤਿ ਪਯੋਧਰਞ੍ਚ ਉਦਰਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਥਨਵੇਮਜ੍ਝਂ ਉਦਰਞ੍ਚਾ"**ਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੀਲ਼ਂ।

ਪਕਤਿਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਅਭਿਰਤ੍ਤਭਾਵੇਨ।

ਵਾ**ਮੂਰੂ**ਤਿ ਰੁਚਿਰਊਰੂ। ਤੇਨਾਹ “ਵਾ**ਮਾਕਾਰੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਵਾਮਵਿਕਸਿਤਰੁਚਿਰਸੁਨ੍ਦਰਾਭਿਰੂਪਚਾਰੁਸਦ੍ਦਾ ਹਿ ਏਕਤ੍ਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਨ ਤਿਖਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਤਿਕ੍ਖਂ ਨ ਲੂਖਂ ਨ ਕਕ੍ਖਲਂ। **ਮਨ੍ਦੂ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ।

ਅਨੇਕਭਾਵੋਤਿ ਅਨੇਕਸਭਾਵੋ, ਸੋ ਪਨ ਬਹੁਵਿਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਨੇਕਵਿਧੋ ਜਾਤੋ**”ਤਿ। **ਅਨੇਕਭਾਗੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਕੋਟ੍ਠਾਸੋ।

ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਪਚ੍ਚਤਨ੍ਤਿ ਤਯਾ ਸਹਿਤਂਯੇਵ ਮੇ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਚ੍ਚਤੁ, ਤਯਾ ਸਹੇਵ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲਂ ਅਨੁਭਵੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿਮੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਕਮ੍ਮਂ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਭੂਤੇਨ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਵਿਪਾਕਂ ਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਤਂ ਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਪਾਕਂ ਦੇਤੁ।

ਏਕੋਦੀਤਿ ਏਕੋਦਿਭਾਵਂ ਗਤੋ, ਸਮਾਹਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਿਗੀਸਾਨੇ**ਤਿ ਜਿਗੀਸਮਾਨੇ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋਵ ਜਿਗੀਸਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਤਥਾ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ‘‘ਵਿਚਰਤੀ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਮਾਗਮਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ ਅਤਿਸਸ੍ਸਿਰਿਕਰੂਪਸੋਭਾਯ।

੩੪੯. **ਸਂਸਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਸਮੇਤਿ, ਯਾਯ ਮੁਚ੍ਛਨਾਯ, ਯੇਨ ਚ ਆਕਾਰੇਨ ਤਨ੍ਤਿਸ੍ਸਰੋ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਮੁਚ੍ਛਨਂ ਅਨਤਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਆਕਾਰੇਨ ਗੀਤਸ੍ਸਰੋਪਿ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇਨ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਸਿਖਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੇ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸਿ, ਯਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਥੇਸਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਕਸ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਤ੍ਥਿ** ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਏਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਭਗਵਾ** ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਭਗਵਾ** ਛਨ੍ਦਰਾਗਤੋ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਸਿਖਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੇ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸੀਤਿ ਆਹ “**ਸਚੇ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਗਨ੍ਥਿਤਾਤਿ ਸਨ੍ਦਹਿਤਾ, ਤਾ ਪਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਕਥਿਯਮਾਨਾ ਰਾਸਿਕਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ**”ਤਿ। ਵੋ**ਹਾਰਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਪੁਰਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਉਪਚਾਰਵਚਨਂ।

ਉਪਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਯਾ।

ਸਕ੍ਕੂਪਸਙ੍ਕਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੦. ‘‘ਕਦਾ ਸਂਯੂਲ੍ਹਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਤਿ। ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਕਤਾਭਿਨਯਵਸੇਨ ਨਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯ।

੩੫੧. ‘‘ਅਭਿਵਦਿਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ’’ਤਿਆਦੀਨਂ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਨਂ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬, ੨੪) ਵਿਯ ਸਞ੍ਞੀਤਿਕਾਰਵਚਨਭਾਵੇ ਸਂਸਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਤਥਾਗਤਾ’’ਤਿ ਇਧ ਪਨ ਸਿਯਾ ਸਂਸਯੋਤਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਠਪਿਤਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸਬ੍ਬਮੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁ**ਡ੍ਢਿਵਚਨੇਨ** ਵੁ**ਤ੍ਤੋ**ਤਿ ‘‘ਸੁਖੀ ਹੋਤੁ ਪਞ੍ਚਸਿਖ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਂ ਇਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਆਸੀਸਵਾਦਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ‘‘ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਭਿਵਾਦੇਤਿ ਨਾਮ ‘‘ਸੁਖੀ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਆਸੀਸਵਾਦਸ੍ਸ ਵਦਾਪਨਤੋ। ਤਥਾ ਪਨ ਆਸੀਸਵਾਦਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਭਿਵਦਤਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਤਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨਤੋ।

ਉਰੁਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਦਸ੍ਸਤਿ ਦਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਉਰੁਨ੍ਦਾ** ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ। **ਵਿਵਟਾ** ਅਙ੍ਗਣਟ੍ਠਾਨਂ। **ਯੋ ਪਕਤਿਯਾ ਗੁਹਾਯਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ, ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਤਸ੍ਸਂ ਗੁਹਾਯਂ ਸਤ੍ਥ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਤੋ ਅਯਂ ਪਾਕਤਿਕੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ, ਸੋ ਦੇਵਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਸਰੀਰੋਭਾਸੇਹਿ

ਅਨੁਰਹਿਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਲੋਕੇਨੇਵ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਅਨੁਰਹਿਤੋ, ਨ ਚ ਸਮਤ੍ਥੋ ਦੇਵਾਨਂ ਓਭਾਸੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਭਵਿਤੁਂ।

੩੫੨. **ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਕਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਪ੍ਪਭੁਤਿਕੋ ਅਹਂ। **ਅਡ੍ਡਕਰਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਕੀਲ਼ਾਦੀਨਿਪੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਸਲਲ਼ਮਯਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਨ੍ਤਿ ਸਲਲਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਰਚ੍ਵਾ ਪਸੇਨਦਿਨਾ ਕਾਰਿਤਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ। **ਤੇਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਫਲਦ੍ਵਯਾਧਿਗਮੇਨ ਪਹੀਨਓਲ਼ਾਰਿਕਕਾਮਰਾਗਤਾਯ **ਅਸ੍ਸਾ** ਭੁਜਤਿਯਾ **ਦੇਵਲੋਕੇ ਅਭਿਰਤਿਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਚਕ੍ਕਨੇਮਿਸਦ੍ਦੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ** **ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ''ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ **"ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਾਤੀ**ਤਿ **ਨੋ ਵਤ ਰੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਤਿ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾਯਂ ਗਹਣੇਨਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਸੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰੋ ''ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੋ ਕਣ੍ਟਕੋ''ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਝਾਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੋ ਕਣ੍ਟਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਸਹਨ੍ਤੋ **"ਨਨੁ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਭਣਤੀ"**ਤਿ ਇਮਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਦੋਸਦਸ੍ਸਨਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਹਤਾਪਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਵਂ ''ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਭਯਂ, ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਖੇਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਦੋਸਦਸ੍ਸਨਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਾਸਮ੍ਪਿ ਲੋਕਿਯਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਮਤਾਯ ਨ ਕਦਾਚਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਥਾ ਪਨ ਨ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸਬ੍ਬਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਂ ਨ ਸਹਤੀਤਿ ਤਂਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ''ਸਦ੍ਦੋ ਕਣ੍ਟਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਮਹਤਾਪਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਪਗੇਵ ਮਗ੍ਗਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਕ੍ਕਨੇਮਿਸਦ੍ਦੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਚਕ੍ਕਨੇਮਿਸਦ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਨਯਿਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ, ਕਰਣੇ ਵਾ ਅਥ ਖੋ ਸਹਯੋਗੇ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਭਗਵਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗੋਪਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. **ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਵਤੀ। **"ਇਤ੍ਥਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਰਜ੍ਜਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਧਿਰ੍ਤ੍ਥਭਾਵ**ਂਇਤ੍ਥਿਭਾਵਸ੍ਸ ਧਿਕ੍ਕਾਰੋ ਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ, ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਰਾਜੇਤੀ**ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ। **ਏਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਿਰਿਆਦਿਕਾ ਏਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਤਸ੍ਮਾ** ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤ**ਨਿਕਨ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਦੇਵਸਭਂ।

ਸੋਤਿ ਗੋਪਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ। **ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੋਮਰਾਦਿਂ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਚੋਦਨਵਚਨਂ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਗਾਲ਼ਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਗਾਲ਼੍ਹਤਰਂ ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬਾ।

ਕੁਤੋ ਮੁਖਾਤਿ ਕੁਤੋ ਪਵਤ੍ਤੁਞਾਣਮੁਖਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕਾ"**ਤਿ। **ਕਤਪੁਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਕਤਪੁਞ੍ਞੇ ਧਮ੍ਮੇ।

ਦਾਯੋਤਿ ਲਾਭੋ। ਸੋ ਹਿ ਦੀਯਤਿ ਤੇਹਿ ਦਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦਾਯੋ, ਯੇਸਂ ਦੀਯਤਿ, ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਲਾਭੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰੇ…ਪੇ॰… ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ** ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ। **ਤਤ੍ਥ** ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ **ਠਿਤਾਨਂਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ** ਯਥਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦਸਾਲਗੁਹਾਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਭਾਵੋ।

ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਕਾਯੇ ਆਲਯਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ।

੩੫੪. **ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਿਕੇਨ। **ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨਿ।

ਵਿਯਾਯਾਮਾਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਵੀਰਿਯਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤੇਮ। **ਪਕਤਿਯਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਭਾਵੇਨ, ''ਅਨੁਸ੍ਸਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਕਾਮਰਾਗੋ ਏਵ ''ਛਨ੍ਦੋ ਰਾਗੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ''ਤਿਆਦਿ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਸਂਯੋਜਨਟ੍ਠੇਨ “**ਕਾਮਰਾਗਸਂਯੋਜਨਾਨੀ**”ਤਿ, ਯੋਗਗਨ੍ਥਾਦਿਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਭੇਦੇਨ “**ਕਾਮਬਨ੍ਧਨਾਨੀ**”ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਪਿਮਯੋਗਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸੇਸਯੋਗਗਨ੍ਥਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦ੍ਵਿਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾਨਂ।

''ਏਤ੍ਥ ਕਿਂ, ਤਤ੍ਥ ਕਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਦਦ੍ਵਯੇ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਭਾਵੇ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਯੋਗਜਭਾਵੇ ਅਪ੍ਪਟਿਹਟਭਾਵੇ। ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਞ੍ਹਿ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਤਾਯ, ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਤਾਯ, ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਤਾਯ ਚ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਂ, ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾਯ, ਸਙ੍ਘਰਤਨਂ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਯ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ**”ਤਿ।

ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤਾਵਦੇਵ **ਕਾਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ** ਤਾਵਦੇਵ ਪੁਰਿਮਂ ਝਾਨਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ **ਮਗ੍ਗਫਲਵਿਸੇਸਂ** ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਸੇਸਂ **ਅਜ੍ਝਗਂਸੁ** ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕਾਮਾਵਚਰਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭਿਤਾਯ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਮਘਮਾਣਵਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੫. **ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਅਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗਾਮਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਿਕਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਦਤਿ। **ਤਾਵਤਕੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸੋਧਿਤਟ੍ਠਾਨੇਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਟ੍ਠਾਨੇਨੇਵ। **ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਅਹੋ ਮਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਸਫਲਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ।

ਪਾਸਾਣੇਤਿ ਮਗ੍ਗਮਜ੍ਝੇ ਉਚ੍ਚਤਰਭਾਵੇਨ ਠਿਤਪਾਸਾਣੇ। **ਉਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। **ਏਤਸ੍ਸ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨਮਗ੍ਗਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ।

ਸੁਗਤਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ, ਕਹਾਪਣਞ੍ਚਾਤਿ **ਕਹਾਪਣਂ,** ਦਣ੍ਡਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਬਲਿ **ਦਣ੍ਡਬਲਿ। ਗਹਪਤਿਕਾ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਕਾ ਨਾਮ ਅਟਵਿਕਾ ਵਿਯ ਵਿਸਮਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਤੇ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਤ੍ਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ **ਤਯਾ ਜਾਨਮਾਨੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨ ਕਥਿਤਂ, ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਭਯੇਨ ਕਥਿਤਂ, **ਮਾ ਮਯ੍ਹਂ ਦੋਸਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਥ,** ਆਰੋਚਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਦੋਸੋਤਿ ਵਦਤਿ।

ਨਿਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ।

ਪਿਸੁਣੇਸੀਤਿ ਪਿਸੁਣਕਮ੍ਮਮਕਾਸਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਨ ਅਹਰਣੀਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਯ੍ਯਂ **ਕਤ੍ਵਾ। ਮਯ੍ਹਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ **ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥ।** ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਂ ਨਾਮ ਵਿਕਸਮਾਨਂ ਉਦਕਤੋ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ

ਵਿਕਸਤਿ, ਏਵੰ ਅਹੁਤ੍ਵਾ **ਅਨੋਉਦਕੇ ਪੁਪ੍ਫਿਤੰ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲੰ ਵਿਯ।** ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਨਿਦੰ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕੰ ਦੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਿਨ੍ਤਾਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤਾਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ।

ਪਗੇਵਾਤਿ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ, ਅਤਿਵਿਯ ਪਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਣ੍ਣਿਕੂਪਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਣਿਕਯੋਗ੍ਗੰ। **ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਮਟ੍ਠੰ ਕਤ੍ਵਾ** ਕਣ੍ਣਿਕਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਬ੍ਬੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਾ ਵਤ੍ਥੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ।

ਚਯਬਨ੍ਧਨੰ ਸਾਲਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸਜ੍ਜਨੰ। **ਕਣ੍ਣਿਕਮਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੰ** ਕਣ੍ਣਿਕਾਰੋਹਨਕਾਲੇ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਅਵਟ੍ਠਾਨਅਟ੍ਟਕਰਣੰ।

ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤੇ ਫਲਕੇ ਯਸ੍ਸ ਫਲਕੇ ਅਤ੍ਥਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਵਿਦੂਰੇਤਿ ਸਾਲਾਯ, ਕੋਵਿਲਾਰਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਦੂਰੇ। **ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸੰ ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਨੰ ਜੇਟ੍ਠਿਕਾ ਸੁਜਾਤਾ।

ਤਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਸਮੀਪੇ ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਯਜੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਿਕੋ **ਪਾਸਾਦੋ।**

ਕਕ੍ਕਟਕਵਿਜ੍ਝਨਸੂਲਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਕਕ੍ਕਟਕੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਤਸ੍ਸ ਬਿਲਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਝਨਸੂਚਿਸਦਿਸੰ।

ਮਚ੍ਛਰੂਪੇਨਾਤਿ ਮਤਮਚ੍ਛਰੂਪੇਨ। **ਓਸਰਤੀ**ਤਿ ਪਿਲਵਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾਪਿ** ਬਕਸਕੁਣਿਕਾਯ **ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਆਯੁ ਅਹੋਸਿ** ਦੇਵਨੇਰਯਿਕਾਨੰ ਵਿਯ ਮਨੁਸ੍ਸਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨੰ ਆਯੁਨੋ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਮਕਾਸੀਤਿ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ।

ਪੁਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇਨਾਤਿ ਪੁਰਿਮਜਾਤੀਸੁ ਚਿਰਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇਨ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇਨ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਹਿਤੇਨ ਵਾ।
ਏਵੰ ਤੰ ਜਾਯਤੇ ਪੇਮੰ, ਉਪ੍ਪਲੰਵ ਯਥੋਦਕੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੭੪)।

ਅਵਸੇਸੇਸੂਤਿ ਅਸੁਰੇ, ਸਕ੍ਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਦੇਵੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿਤਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਹਿਤੰ ਸੁਖਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਵੇਯਜਾਕਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੭. ਕਿੰਸੰਯੋਜਨਾਤਿ ਕੀਦਿਸਸੰਯੋਜਨਾ। ਸਤ੍ਤੇ ਅਨਤ੍ਥੇ ਸੰਯੋਜੇਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੰਯੋਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਆਹ "**ਕਿੰਬਨ੍ਧਨਾ, ਕੇਨ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ**"ਤਿ। **ਪੁਥੁਕਾਯਾ**ਤਿ ਬਹੂ ਸਤ੍ਤਕਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਬਹੂ ਜਨਾ**"ਤਿ। ਵੇਰੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੋਸੋਤਿ ਆਹ "**ਅਵੇਰਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਘਾ**"ਤਿ। ਆਵੁਧੇਨ ਸਰੀਰੇ ਦਣ੍ਡੋ **ਆਵੁਧਦਣ੍ਡੋ,** ਧਨਸ੍ਸ ਦਾਪਨਤ੍ਥੇਨ ਦਣ੍ਡੋ **ਧਨਦਣ੍ਡੋ,** ਤਦੁਭਯਾਕਰਣੇਨ ਤਤੋ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ **ਅਦਣ੍ਡੋ,** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹਰਣਤੋ, ਸਹ ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਸਪਤ੍ਤੋ, ਪਟਿਸਤ੍ਤੂਤਿ ਆਹ "**ਅਸਪਤ੍ਤਾਤਿ ਅਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ**"ਤਿ। **ਬਜਾਪਜ੍ਝੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਿਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖੰ, ਤਬ੍ਬਿਰਹਿਤਾ **ਅਬਜਾਪਜ੍ਝਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਗਤਦੋਮਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਅਵੇਰਾ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਾਘਾਤਕਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਪ੍ਪਟਿਘਾ''ਤਿ। "**ਅਵੇਰਿਨੋ**"ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾਪਿ ਕੋਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨੰ। ਤੇਨਾਹ

"**ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੋਪਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ''ਵਿਹਰੇਮੂ''ਤਿ ਚ ਪਦਂ ਪੁਰਿਮਪਦੇਹਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਅਵੇਰਾ ਵਿਹਰੇਮੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਵੇਰਾਦਿਭਾਵੋ ਸਂਵਿਭਾਗੇਨ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਚ੍ਛਰਾਯਾ**"ਤਿ ਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ "**ਇਤਿ ਚੇ ਨੇਸਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹਤਰਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਤਿ ਚੇ**ਤਿ **ਚੇ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਵਯਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਵਞ੍ਚ ਨੇਸ**"ਨ੍ਤਿ।

ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਪਰੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਖੀਯਨਂ ਉਸੂਯਨਂ ਅਸਹਨਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਖੀਯਨਲਕ੍ਖਣਾ,** ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਂ ਅਸਹਨਲਕ੍ਖਣਂ, ਤਦਗ੍ਗੇਨਸ੍ਸ ''ਨਿਗੂਹਨਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਪੋਰਾਣਾ ''ਮਾ ਇਦਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੋਤੁ, ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਹੋਤੂਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ''ਯਾ ਪਰਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਗਰੁਕਾਰਮਾਨਨਵਨ੍ਦਨਪੂਜਨਾਸੁ ਇਸ੍ਸਾ ਇਸ੍ਸਾਯਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੨੬) ਨਿਕ੍ਖੇਪਕਣ੍ਡੇ, ''ਯਾ ਏਤੇਸੁ ਪਰੇਸਂ ਲਾਭਾਦੀਸੁ ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਇਮੇਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ **ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵ,** ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਾਨਿ ਬਹ੍ਵਾਦੀਨਵਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਵਿਭਾਵਨਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਾ , ਤਸ੍ਮਾ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੨੫) ਵਿਭਾਵਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇਪਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇ ਪਿਆਦੀਨਵੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯੇਸੁ, ਏਤੇਸੁ ਵਾ ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਮਚ੍ਛਰਿਯੇਸੁ। **ਸਙ੍ਕਾਰਂ ਸੀਸੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਵ ਵਿਚਰਤਿ** ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਤਾਯ, ਨਿਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਚ। **ਮਮਾ**ਤਿ ਮਯਾ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਲੋਹਿਤਮ੍ਪਿ ਮੁਖਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ** ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤੇਨ ਸਂਤਤ੍ਤਹਦਯਤਾਯ। **ਕੁਚ੍ਛਿਵਿਰੇਚਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ** ਅਤਿਜਲਗ੍ਗਿਨੋ। ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਭਵਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੋ ਅਰਿਯਾਨਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਚ ਤਂ ਨ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਚਾ**"ਤਿ। ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ,** ਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ **ਏਲ਼ਮੂਗੋ** ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ।

"**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਵਿਪਾਕਦਸ੍ਸਨਂ। **ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਲੋਹਗੇਹੇ ਪਚ੍ਚਤਿ** ਪਰੇਸਂ ਆਵਾਸਪਚ੍ਚਯਹਿਤਸੁਖਨਿਸੇਧਨਤੋ। **ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਅਪ੍ਪਲਾਭੋ ਹੋਤਿ** ਪਰੇਹਿ ਕੁਲੇਸੁ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਲਾਭਨਿਸੇਧਨਤੋ, **ਅਪ੍ਪਲਾਭੋ**ਤਿ ਚ ਅਲਾਭੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਾਭਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਗੂਥਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ** ਲਾਭਹੇਤੁ ਪਰੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਦਨਿਸੇਧਨਤੋ। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੋ ਹਿ ਗੂਥਨਿਰਯੋ। **ਵਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋ, ਗੁਣਵਣ੍ਣੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਵਣ੍ਣੋ ਨਾਮਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨੋ ਵਿਰੂਪੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਗੂਹਨਸਭਾਵੇਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਵਿਰੂਪਿਤੇ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਗੁਣਾ ਪਤਿਟ੍ਠਮੇਵ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤੇ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਲੋਕੇ ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਰਾ ਵਿਯ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਲ਼ਨਿਰਯੇ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਤਿ** ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਭਾਵਤੋ। **ਵੇਰਾਦੀਹਿ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿਯੇ**ਵ ਤਪ੍ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਆਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਵਿਯ।

ਤਿਣ੍ਣਾ ਮੇਤ੍ਥ ਕਙ੍ਖਾਤਿ ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਹੇ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ''ਕਿਂਸਂਯੋਜਨਾ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੇ ਅਤ੍ਥੇ। **ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਸਂਯੋਜਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਕਙ੍ਖਾ ਤਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਯਥਾਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਸਂਸਯੋ ਤਰਿਤੋ ਵਿਗਤੋ ਦੇਸਨਾਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤੇਨ, ਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਨ ਮਗ੍ਗਵਸੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਥਂਕਥਾ ਵਿਗਤਾ**ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਯ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਭੂਤਾ "**ਇਦਂ ਕਥ ਇਦਂ ਕਥ**"ਨ੍ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਥਂਕਥਾ **ਵਿਗਤਾ ਅਪਗਤਾ।**

੩੫੮. ਨਿਦਾਨਾਦੀਨਿ ਮਹਾਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੯੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ**।** ਪਿਯਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਾਸਹਨਵਸੇਨ, ਨਿਗੂਹਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਪਿਯਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਨਿਦਾਨਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ,** ਅਪ੍ਪਿਯਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਅਸਹਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਅਪ੍ਪਿਯਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਨਿਦਾਨਾ ਇਸ੍ਸਾ।** ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਿਯਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਭਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਤਂ ਕੋਧਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਿਯਮੇਵਾਤਿ। **ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਇਸ੍ਸਾ ਚਾਤਿ ਉਭਯਂ। **ਉਭਯਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਨਿਦਾਨਞ੍ਚੇਵ ਅਪ੍ਪਿਯਨਿਦਾਨਞ੍ਚ। **ਪਿਯਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾ। **ਕੇਲ਼ਾਯਿਤਾ**ਤਿ ਧਨਾਯਿਤਾ। **ਮਮਾਯਿਤਾ**ਤਿ ਮਮਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ। **ਇਸ੍ਸਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਿਯਸਤ੍ਤਲਾਭਾਸਹਨਵਸੇਨ ਉਸੂਯਤਿ, **ਤਮੇਵ** ਪਿਯਸਤ੍ਤਂ **ਯਾਚਿਤੋ। ਅਹੋ ਵਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਧੁ ਵਤ ਅਸ੍ਸ। ''ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਏਵਰੂਪਂ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਇਸ੍ਸਂ ਕਰੋਤਿ** ਉਸੂਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਮਮਾਯਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੇਲ਼ਾਯਨ੍ਤਾ। **ਅਪ੍ਪਿਯੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਯੇ ਸਤ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਸਤਾਪਤੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਯੇਨ ਤੇ ਲਦ੍ਧਾ। **ਤੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ, **ਸਚੇਪਿ ਅਮਨਾਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਅਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਸਮੁਦਾਗਤਤ੍ਤਾ। **ਵਿਪਰੀਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਯਾਥਾਵਗਾਹਿਤਾਯ। **ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਲਾਭੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **ਇਸ੍ਸਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ।** ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ''ਅਹੋ ਵਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ **ਇਸ੍ਸਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ,** ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹਿਤੋ।

ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦੋ **ਪਰਿਯੇਸਨਛਨ੍ਦੋ।** ਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯੋ ਛਨ੍ਦੋ **ਪਟਿਲਾਭਛਨ੍ਦੋ।** ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦੋ **ਪਰਿਭੋਗਛਨ੍ਦੋ।** ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਧਾਪਨਵਸੇਨ, ਸਙ੍ਗੋਪਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦੋ **ਸਨ੍ਨਿਧਿਛਨ੍ਦੋ।** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ ਪਯੋਜਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦੋ **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਛਨ੍ਦੋ।** ਤੇਨਾਹ ''ਕਤਮੋ''ਤਿਆਦਿ।

ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਣ੍ਹਾਯਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਤਣ੍ਹਾਮਤ੍ਤਮੇਵਾ"**ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਲਾਭਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਹਾਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੦੩) ਵੁਤ੍ਤੋ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨਾਮ,** ਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਿਤਕ੍ਕੋ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਧਿਕਂ ਸਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਂ ਸਤਂ, ਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਾਮ** ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸੇਨ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨਤੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਂ ਅਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨਤੋ **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਾਮ। ਇਟ੍ਠਂ** ਪਣੀਤਂ, **ਅਨਿਟ੍ਠਂ** ਅਪ੍ਪਣੀਤਂ, ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਂ **ਪਿਯਂ,** ਅਪ੍ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਂ **ਅਪ੍ਪਿਯਂ,** ਤੇਸਂ **ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ** ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ **ਨ ਹੋਤਿ।** ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਣੀਤਂ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਹੀਨਂ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਿਯਾਯਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਨਪ੍ਪਿਯਾਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਦੇਵ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ । **"ਦਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਛਨ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚੇਵ ਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਦਾਨਵਸੇਨ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦਹੇਤੁਕਨ੍ਤਿ।

ਯਤ੍ਥ ਸਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰੇ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਪਞ੍ਚਾ।** ਯਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਂ ''ਰਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਬਜ੍ਞੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਪਞ੍ਚਾ।** ਯਸ੍ਮਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਮਤ੍ਤਾਕਾਰਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਮਾਨੋ ਪਨ ਜਾਤਿਮਦਾਦਿ ਵਸੇਨ ਮਤ੍ਤਾਕਾਰਮ੍ਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਮਤ੍ਤਪਮਤ੍ਤਾਕਾਰਪਾਪਨਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਖਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ** ਭਾਗਸੋ ਸਙ੍ਖਾਯਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾ ਤਂਤਂਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ, ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਚ ਭਾਗਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੇਵਲਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਨਿਦਾਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ, ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਨਂ ਵਾ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਂਸਮੁਦਾਯੋ ''ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਅਨਵਸੇਸੋ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਂਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ।

ਯੋ ਨਿਰੋਧੋ ਵੂਪਸਮੋਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਮਾਹ। **ਤਸ੍ਸ ਸਾਰੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਯ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯਤਾਯ ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ, ਏਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਰੋਧੇ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ

ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਤਤ੍ਰਗਾਮਿਨੀ**, ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ**”ਤਿ।

ਵੇਦਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. ਪੁਚ੍ਛਿਤਮੇਵ ਕਥਿਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਂ ਇਨ੍ਦੇਨ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਵ, ਭਗਵਾ ਚ ਤਦਧਿਗਮੁਪਾਯਂ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵੇਦਨਾਮੁਖੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਆਰਭਿ, ਇਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮੇਵ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ **ਸਾਨੁਸਨ੍ਧਿਮੇਵ** ਚ ਕਥਿਤਂ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾ ਕਥਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਮੁਖੇਨ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਵ ਕਥਨੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਚੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਸੁਖੁਮਤਾਵਚਨੇਨੇਵ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੁਦੁਸੁਖੁਮਾਲਭਾਵਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਕਮ੍ਮਜ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜਂ। ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੋ ਉਲ਼ਾਰਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਤਿਵਿਯ ਗਰੁਮਧੁਰਸਿਨਿਦ੍ਧਸੁਦ੍ਧਾਹਾਰਜੀਰਣਤੋ ਚ। **ਏਕਾਹਾਰਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਕਾਹਾਰਵਾਰਮ੍ਪਿ। “**ਵਿਲੀਯਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਾਯ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੇਨ ਆਹਾਰਵੇਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਨੇਸਂ ਬਲਵਤੀ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸੁਪਾਕਟਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ , ਸੁਖਵੇਦਨਾਪਿ ਪਨ ਨੇਸਂ ਉਲ਼ਾਰਪਣੀਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਉਪਰੂਪਰਿ ਅਨਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਸੁਪਾਕਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿਯੇਵ। ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਤੇਸਂ ਕਦਾਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਰੂਪਾ ਏਵ ਇਟ੍ਠਮਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਏਵ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਤਸ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹਂ, ਰੂਪਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮਥਾਭਿਨਿਵੇਸੋਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਪਨ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋਤਿਪਿ ਏਤਦੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**”ਤਿ ਆਹ। **ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਕਥੇਤਿ** ‘‘ਏਵਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਭੂਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਤੇਨ ਇਧਾਪਿ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਂ, ਤਦਞ੍ਞਧਮ੍ਮਵਸੇਨਪਿ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਤਂ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤਿਵਿਧੋ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ, ਆਰਮ੍ਭੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਰਮ੍ਭੇ ਏਵ ਹਿ ਅਯਂ ਵਿਭਾਗੋ, ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਪਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ। “**ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ**”ਤਿ ਇਦਂ ਰੂਪਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਰੂਪਮੁਖੇਨ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਮਥਯਾਨਿਕਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਚ ਪਠਮਂ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਸੇਸਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਠਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਚੇਤਸਿਕਾ ਚਿਤ੍ਤਾਯਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾਭਾਵੇਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਫਸ੍ਸੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਿਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਫਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਰਾਸਿ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਫਸ੍ਸਸਹਜਾਤਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਤਂਸਮਕਾਲਮੇਵ ਵੇਦੇਤਿ, ਫਸ੍ਸੋ ਪਨ ਓਭਾਸਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਦੀਪੋ ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪੁਰਿਮਕਾਲੋ ਵਿਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਫੁਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਫੁਸਨਾਕਾਰੇਨ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਏਕਦੇਸੇਨ ਅਨਲ੍ਲੀਯਮਾਨੋਪਿ ਰੂਪਂ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁਂ, ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਚ ਸੋਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ‘‘ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਰਸੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯ ਵਿਸਵਿਤਾਯ ਸਾਮਿਭਾਵੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਂ ਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ। ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿ ਫੁਸਨਾਦਿਮਤ੍ਤਭਾਵਤੋ, ਵੇਦਨਾਯ ਪਨ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰਸਮ੍ਭੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿ। ਫੁਸਨਾਦਿਭਾਵੇਨ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਂ ਏਕਦੇਸਾਨੁਭਵਨਂ, ਵੇਦਯਿਤਭਾਵੇਨ ਗਹਣਂ ਯਥਾਕਾਮਂ ਸਬ੍ਬਾਨੁਭਵਨਂ, ਏਵਂਸਭਾਵਾਨੇਵ ਤਾਨਿ ਗਹਣਾਨੀਤਿ ਨ ਵੇਦਨਾਯ ਵਿਯ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਸਕਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ

ਸਾਮਿਭਾਵ◌ਾਨੁਭਵਨੰ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੰ। **ਵ◌ਿਜਾਨਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੀ। ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁੰ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਮਿਨਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵ◌ਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਨ੍ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਸਞ੍ਞਾ ਵ◌ਿਯ ਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤੰ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨੇਨ ਕਦਾਚਿ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਵ◌ਿਭਾਵਨਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਇਮੇਸੰ ਪਨ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਭਾਵ◌ੋ ਪਚ੍ਚਯਵ◌ਿਸੇਸਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵ◌ੰ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਕਟਭਾਵ◌ੇਪਿ ''ਸਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੬; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩), ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਭਿਜਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੭) ਚ ਏਵਮਾਦਿ ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਮਸਨੁਪਗਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕੇਯੇਵ**◌ਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣੰ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨੰ। ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਗ੍ਗਹਣਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤੋ । ਤਤ੍ਥ ਚ ਫਸ੍ਸਚੇਤਨਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹੋ ਚੇਤਨਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਭਾਜਨੀਯੇ **ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਵ◌ਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਚੇਤਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵ◌ਿਭ॰ ੨੧) ਚੇਤਨਾਵ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤਾ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਖਨ੍ਧਾ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ।

ਵਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਤ੍ਥੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਰਜਕਾਯਵ◌ਿਸਯੋ, ਨ ਛਬ੍ਬਤ੍ਥੁਵ◌ਿਸਯੋਤਿ। ਕਥਮਿਦੰ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **"ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥ ਪਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ? **ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਸੁਤ੍ਤੇ। ਸੋ**ਤਿ ਕਰਜਕਾਯੋ। **"ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਵ◌ਿਨਿਮੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮਰੂਪੰ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ ਇਦੰ ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਖਨ੍ਧਵ◌ਿਨਿਮੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮੰ ਅਤ੍ਥੇਵ◌ਾਤਿ। **ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਦਿਹੇਤੁਕਾ**ਤਿ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਾਦਿਹੇਤੁਕਾ। ''ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਚਰਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਲਵਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪਨੰ, ਵ◌ਿਸੇਸਾਧਿਗਮਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਇਧਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ **ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤੇ।** ਵ◌ੇਦਨਾਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਕਥਨੇ ਕਾਰਣੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ । ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਤੀਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਨਿਵ◌ੇਸੇਸੁ ਵ◌ੇਦਨਾਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਨਿਵ◌ੇਸੋ ਸੁਕਰੋ ਵ◌ੇਦਨਾਨੰ ਵ◌ਿਭੂਤਭਾਵਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਫਸ੍ਸਵਸੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **"ਨ ਪਾਕਟੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਇਦੰ ਸਕ੍ਕਪਮੁਖਾਨੰ ਤੇਸੰ ਦੇਵ◌ਾਨੰ ਯਥਾ ਵ◌ੇਦਨਾ ਵ◌ਿਭੂਤਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਨ ਏਵ◌ੰ ਇਤਰਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਏਵ ਚ ਨੇਸੰ ਵ◌ਿਭੂਤਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ੇਦਨਾਮੁਖੇਨੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **"ਵ◌ੇਦਨਾਨੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਕਟਤਾਯਾ"**ਤਿ ਇਦੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵ◌ੇਦਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤਾਸਞ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਨ ਇਤਰਾਯ। ਤਦੁਭਯਗ੍ਗਹਣਮੁਖੇਨ ਵ◌ਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਇਤਰਾਯਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨੰ ਪਾਕਟਾ ਏਵ◌ਾਤਿ **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵ◌ੇਦਨਾਨਞ੍ਚੀ"**ਤਿ ਵ◌ਿਸੇਸਗ੍ਗਹਣੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **"ਯਦਾ ਸੁਖੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਸੁਖਵ◌ੇਦਨਾਯ ਪਾਕਟਭਾਵਵ◌ਿਭਾਵਨੰ, ਤਯਿਦੰ ਅਸਮਾਹਿਤਭੂਮਿਵਸੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **"ਸਕਲੰ ਸਰੀਰੰ ਖੋ ਭਨ੍ਤੋ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਮੰ ਪਵਤ੍ਤਿਓਲ਼ਾਰਿਕਤਾਯ ਅਵ◌ੂਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵਮੇਤੰ ਸੁਖੰ, ਸਾਤਲਕ੍ਖਣਤਾਯ ਪਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ, ਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਯਦਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਦ੍ਦੀਪਨਾਤਿ ਞਾਣੇਨ ਦੀਪੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ, ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨ੍ਧਕਾਰਾ ਅਭਿਭੂਤਾ"**ਤਿ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਗਤਸਦਿਸੀ, ਜਾਨਿਤੁਕਾਮੇ ਚ ਅਨ੍ਧਕਾਰਿਨੀ। ਪੁਬ੍ਬਾਪਰੰ ਸਮੰ ਸੁਕਰੇ ਸੁਪਲਕ੍ਖਿਤਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਪਾਸਾਣਤਲੇ ਮਿਗਗਤਮਗ੍ਗੋ ਵ◌ਿਯ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨੇਹਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਨੁਮਿਨਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ **"ਸਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ...ਪੇ॰... ਪਾਕਟਾ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਨਯਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯੰ ਨਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵ◌ਿਸਯਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਲਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨੁਭਵਨਤੋ ਨਿਟ੍ਠਾਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵ◌ਿਸਯਾ ਚ ਉਪਲਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤਾਯ ਨਿਰਨੁਭਵਨਾਯ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬੰ, ਯੰ ਤਤ੍ਥਾਨੁਭਵਨੰ, ਸਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ। ਤਥਾ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਮਾਨੰ ਰੂਪਾਦਿਅਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਯੋ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਤਬ੍ਬਿਸਯਸ੍ਸ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨੇਨ ਤੇਨ ਨ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਕ੍ਕਾ ਹਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵ◌ਿਸਯੁਪਲਦ੍ਧਿ ਉਪਲਦ੍ਧਿਭਾਵਤੋ। ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵ◌ਿਸਯੁਪਲਦ੍ਧਿਵ◌ਿਸਯੰ ਪਨ ਨਿਰਨੁਭਵਨੰ ਤੰ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਿਸਭਾਵਮੇਵ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਤੰ ਯਥਾਰੂਪਨ੍ਤਿ।

ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਂਪਾਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਨਜਾਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਨਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਵੇਚੇਤ੍ਵਾ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਯਞ੍ਚ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾ ਤਥਾਵਿਨੇਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਸੁਪਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੬, ੩੯੦, ੪੧੩, ੪੫੦, ੪੬੫, ੪੬੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੬, ੨੦੯; ੩.੬੭, ੩੪੨; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੮) ਆਗਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਕੇਵਲ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੭੩) ਤਥਾ ਦੇਸਨਾਯ ਆਗਤਭਾਵੋ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, **ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ** ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਪਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੬) ਤਾਦਿਸੀ ਏਵ। **ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ** ''ਏਵਂ ਚੇਤਂ, ਦੇਵਾਨਂ ਇਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੁਤਂ ਹੋਤਿ 'ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਲਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯਾ'ਤਿ, ਸੋ ਸਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ , ਸਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ ਸੁਖਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ, ਸੋ ਤਾਸੁ ਵੇਦਨਾਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ, ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੦) ਆਗਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸੀ"**ਤਿ। **ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ** ਪਨ ''ਸੋ ਏਵਂ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ ਸੁਖਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ, ਸੋ ਤਂ ਵੇਦਨਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਨਾਭਿਵਦਤਿ ਨਾਜ੍ਝੋਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵੇਦਨਂ ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਤੋ ਅਨਭਿਵਦਤੋ ਅਨਜ੍ਝੋਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਯਾ ਵੇਦਨਾਸੁ ਨਨ੍ਦੀ ਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੧੪) ਆਗਤਂ। **ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲੇ** ''ਕਤਿ ਪਨਾਯ੍ਯੇ ਵੇਦਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੫) ਆਗਤਂ। **ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲੇ** ''ਵੇਦਨਾਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, 'ਵੇਦਨਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੦) ਆਗਤਂ। ਏਵਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁਪਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੫) ਵੇਦਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

''ਪਠਮਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਥਂ ਤਮੇਤ੍ਥ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਂ,** ਕਥਂ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਂ? **ਵੇਦਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਮਤ੍ਤਕਂਯੇਵ,** ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵੇਦਨਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨ ਚਸ੍ਸਾ ਪੁਰਿਮਸਿਦ੍ਧਾ ਏਵ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸਾਰਮ੍ਮਣਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਠਮਤਰਂ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਾਯ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਵੇਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਗਹਿਤਤਾ ਜੋਤਿਤਾ, ਨ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਾਰੂਲ਼੍ਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿ।

੩੬੦. ਦ੍ਵੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹੀਤਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ। **ਏਵਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਅਭਿਵੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ, ਤਂ ਪਨ ਕਾਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਤਾਯ ''ਗੇਹਨਿਸ੍ਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਗੇਹਸਿਤਸੋਮਨਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਾਨਂ। **ਕਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮਨੀਯਾਨਂ। **ਮਨਾਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕਾਨਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਮਨੇ ਰਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਨੋਰਮਾਨਂ। ਲੋਕਾਮਿਸਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਕਾਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾਨਂ। **ਪਟਿਲਾਭਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ''ਅਹੋ ਮਯਾ ਇਮਾਨਿ ਲਦ੍ਧਾਨੀ''ਤਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਨਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨਿ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ। **ਅਤੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ। **ਨਿਰੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। **ਵਿਪਰਿਣਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਵਵਿਗਮੇਨ ਵਿਗਤਂ। **ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਤੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਨਵਸੇਨ ਅਨੁਚਿਨ੍ਤਯਤੋ। **ਗੇਹਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। ਕਾਮਗੁਣਾ ਹਿ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਗੇਹਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਇਧ ''ਗੇਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਏਵਰੂਪਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਪਰਿਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਅਭਿਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ, ਤਂ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਇਤਰਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤੋ, ਫਲਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਰੂਪਾਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਪਰਿਣਾਮਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਯ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਤਞ੍ਚੇਵ ਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਪਲੁਜ੍ਜਨਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਞ੍ਚ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵੀਥਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀਨੰ ਉਪਰਿ ਅਨਪ੍ਪਕੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

> ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
> ਅਮਾਨੁਸੀ ਰਤਿ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ॥
>
> ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ।
> ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ, ਅਮਤੰ ਤੰ ਵਿਜਾਨਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪) ਚ –

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਸੇਨਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ। ''ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੰ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਧੁਤਗੁਣੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਯਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾ ਸਾ ਇਧ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯਾ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **''ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਘਰਬਨ੍ਧਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ,** ਏਵੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਯੋਪਿ ਤੰਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ। ਤੇਨਾਹ –

> ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ।
> ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਰੇ''ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੯)।

ਯੰ ਚੇਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚੇ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਚਤੁਕ੍ਕਨਯਵਸੇਨੇਵ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਝਾਨਕਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **''ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨਾ''**ਤਿ। **ਦ੍ਵੀਸੂ**ਤਿ ''ਸਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸਵਿਚਾਰੰ ਅਵਿਤਕ੍ਕੰ ਅਵਿਚਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਸੁ।

ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਭੂਮਿਕੇ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੇ ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇ। **ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸੋਮਨਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪਿਤਸੋਮਨਸ੍ਸੇਸੁ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠਸੋਮਨਸ੍ਸੇਸੁ ਪੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੋਮਨਸ੍ਸਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤੋਪੀ**ਤਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਸੋਮਨਸ੍ਸਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤੋਪਿ। **ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਣੀਤਤਰਾ** ਸਮ੍ਮਸਿਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਿਸੇਸਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਯਤੋ ਮਗ੍ਗੇਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਵਿਸੇਸਾ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ ''ਅਰਿਯਮਗ੍ਗ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਿਵਿਸੇਸੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਖਨ੍ਧਾ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਮੋਰਵਾਪੀਵਾਸਿਮਹਾਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

੩੬੧. ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਨਾਮ ਕਾਮਗੁਣਾਨੰ ਅਪ੍ਪਟਿਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਵਿਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦੋਮਨਸ੍ਸੰ। **ਅਪ੍ਪਟਿਲਾਭਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇਨ ''ਅਹਮੇਵ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਤੋ। **ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਤੋ**ਤਿ ''ਅਹੁ ਵਤ ਮੇ ਤੰ ਵਤ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਏਵੰ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੂ''**ਤਿਆਦਿ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੂਤਿ ਸੁਞ੍ਞਤਫਲਾਦਿਅਰਿਯਫਲਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ। **ਪਿਹਨ੍ਤਿ** ਅਪੇਕ੍ਖੰ, ਆਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥੰ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਆਰਬ੍ਭ ਆਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ''ਯੰ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਿਹਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚ ਅਨਧਿਗਤਭਾਵਤੋ। ਅਨੁਸ੍ਸਵੂਪਲਦ੍ਧੇ ਪਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਿਹੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ''ਤਤ੍ਥ ਪਿਹੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਆਪਾਥਗਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **''ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ''**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਨਯਿਦੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਸਭਾਵਤੋ ਅਨਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇਯੇਵ ਆਰਬ੍ਭ

ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ, ਅਥ ਖੋ ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭਹੇਤੁਕਂ ਇਚ੍ਛਾਭਿਘਾਤਵਸੇਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਵਂ** ‘‘ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਪਿਹਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਏਵਂ** ਇਮਮ੍ਪਿ ਪਕ੍ਖਂ...ਪੇ॰... ਨਾਸਕ੍ਖਿਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸੋਚਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਾਸੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਨਾਲਦ੍ਧਂ, ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨਾਲਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **‘‘ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਸੇਨਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨਾ’’**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯਤੋ ਏਵ-ਕਾਰੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਿਯਮੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **‘‘ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਤਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੇ ਨਿਯਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸੇ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਤਾ ਨਿਯਤਾ ਪਟਿਯੋਗਿਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਏਵ-ਕਾਰਸ੍ਸ। ‘‘ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਮੇਵ, ਨ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰ’’ਨ੍ਤਿ। ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਨ ਸਿਯਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਂ, ਸਿਯਾ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਂ। ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਸ੍ਸੇਵ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ **ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਦੋਮਨਸ੍ਸਂ।** ਕਿਂ ਤਂ? ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਂ , ਯਂ ਪਨ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਂ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ **ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਦੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਪਰਿਯਾਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **‘‘ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਯਂ ਚੇ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਵਿਚਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਪਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਮਞ੍ਞਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ। **ਵੁਤ੍ਤਂ** ਪਾਲ਼ਿਯਂ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਨੇ। **ਅਯਂ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ **ਨਯੋ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ**ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ। ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਞ੍ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪਾਦਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਅਲਾਭੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੇ ਤਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ‘‘ਦੋਮਨਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਪਨ ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੋਮਨਸ੍ਸੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਤੇ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ **‘‘ਦੋਮਨਸ੍ਸ’’**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੂ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨਨੁ ਏਤਸ੍ਸ ਤਦਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਹੇਤੁਕਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਮਞ੍ਞਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵੋਹਰਤੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਦੋਮਨਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇ। ਤੀਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ ਤੇਮਾਸਿਕਾ, ਤਂ **ਤੇਮਾਸਿਕਂ।** ਇਮਾ ਚ ਤੇਮਾਸਿਕਾਦਯੋ ਪਟਿਪਦਾ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਧਿਕਮਜ੍ਝਿਮਮੁਦੁਸ੍ਸਾਹਵਸੇਨ ਵਾ। **ਜਗ੍ਗਤੀ**ਤਿ ਜਾਗਰਿਕਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ।

ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਹਸ੍ਸਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਜਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਗਣੇ।**

ਅਟ੍ਠਕਥਾਥੇਰਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਤ੍ਥਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨਕਥੇਰਾ। **ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਪਟਿਗਮਨਮਗ੍ਗੇ । **ਤਯੋ...ਪੇ॰... ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਉਣ੍ਹਾਪਨਾਨਿ।

ਕੇਨਚਿ ਪਪਞ੍ਚੇਨਾਤਿ ਕੇਨਚਿ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਭੂਤੇਨ ਪਪਞ੍ਚੇਨ। **ਸਞ੍ਞਂ ਅਕਾਸਿ** ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਥੇਰੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਗਤੋਤਿ ਆਹ **‘‘ਥੇਰੋ ਕਿਰਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹੀ**ਤਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਾ ਸਯਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

“ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਨੁ ਖੋ ਤੇ ਏਤ”ਨ੍ਤਿ ਸੰਵੇਗਜਾਤੋ ਵੀਰਿਯੰ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਨ੍ਤੋ **ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ** ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸੁਚਿਣ੍ਣਭਾਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਤ੍ਤਾ।

ਪਰਿਮਜ੍ਜੀਤਿ ਪਰਿਮਸਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ “**ਪਰਿਮਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਧੋਵਿਯਮਾਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧੋਵੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨਾਮ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿ।

“ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਦੋਮਨਸ੍ਸੇ”ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੩੬੨. ਏਵਰੂਪਾਤਿ ਯਾ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਅਭਿਬੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਕੁਸਲਾਨੰ ਪਰਿਹਾਨਾਯ ਚ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ, ਸਾ ਪਨ ਕਾਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਤਾਯ ‘‘ਗੇਹਸਿਤਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **“ਗੇਹਸਿਤਉਪੇਕ੍ਖਾ”**ਤਿ। **“ਬਾਲਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦੀਸੁ ਬਾਲਕਰਧਮ੍ਮਯੋਗਤੋ **ਬਾਲਸ੍ਸ** ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਬਜਾਮੂਲ੍ਹਤਾਯ **ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ** ਪੁਥੂਨੰ ਕਿਲੇਸਾਦੀਨੰ ਜਨਨਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ** ਕਿਲੇਸੋਧੀਨੰ ਮਗ੍ਗੋਧੀਹਿ ਅਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਨੋਧਿਜਿਨਸ੍ਸ, ਓਧਿਜਿਨੋ** ਵਾਯਪੇਕ੍ਖਾ, ਓਧਿਸੋ ਚ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਜਿਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਭਾਵੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਭਵਾਦਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਪਵਤ੍ਤਨਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਅਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਵਿਪਾਕਜਿਨਸ੍ਸ, ਵਿਪਾਕਜਿਨਾ** ਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਸੇਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਅਨੇਕਾਦੀਨਵੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮੂਲਭੂਤੇ ਸਮ੍ਮੋਹੇ ਆਦੀਨਵਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਨਸੀਲਤਾਯ **ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ।** ਆਗਮਾਧਿਗਮਾਭਾਵਾ **ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ।** ਏਦਿਸੋ ਏਕੰਸੇਨ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਪੁਨਪਿ **“ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਵਰੂਪਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਸਮ੍ਮੋਹਪੁਬ੍ਬਿਕਾ। **ਰੂਪੰ ਸਾ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਾਯ ਕਾਰਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ ਕਿਲੇਸੇ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਞ੍ਞਾਣਾਵਿਭੂਤਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਲੋਭਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਉਪੇਕ੍ਖਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਲੋਭਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ”**ਤਿ ਆਹ। **ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ** ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਤਾਯ। ਤਤੋ ਏਵ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਤੋ **ਤਤ੍ਥੇਵ ਲਗ੍ਗਾ।** ਅਭਿਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਲੋਭਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਦੁਮ੍ਮੋਚਨੀਯਤਾਯ ਚ ਤੇਨ **ਲਗ੍ਗਿਤਾ** ਵਿਯ **ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ।**

ਏਵਰੂਪਾਤਿ ਯਾ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਅਭਿਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ, ਸਾ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾਤਿ ਆਹ **“ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਾ”**ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਰੂਪੰ ਸਾ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਰੂਪਨਿਯਾਤਾਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ। **ਇਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤੋ ਚ ਇਟ੍ਠੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਮੰ ਸਮ੍ਮਾ ਯੋਨਿਸੋ ਨ ਪੇਕ੍ਖਨੰ **ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੰ,** ਤੰ ਪਨ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਮਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁਪਿ ਬਾਲਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ‘‘ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਮਜ੍ਝਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **“ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਿਵਿਧੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ।** ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ **ਵੇਦਨਾਸਭਾਗਾ**ਤਿ ਉਦਾਸਿਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਯ ਚ ਸਭਾਗਾ। **ਏਤ੍ਥ ਉਪੇਕ੍ਖਾ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ‘‘ਉਪੇਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਗਹਿਤਾ ਏਵ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾਯਪਿ ਇਧ ਉਪੇਕ੍ਖਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਉਪੇਕ੍ਖਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਾਯਪਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਉਪੇਕ੍ਖਾਯਾਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। **“ਯੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਸੇਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩੬੩. ਯਦਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਤਦਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਦੇਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਸੀਤਿ ਆਹ "**ਬੁਦ੍ਧਾਨਵ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਰੁਣਸਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਅਭਿਨਵੋ ਅਧੁਨਾ ਪਾਤੁਭੂਤੋ ਸਕ੍ਕੋ। ਸਮ੍ਪਤਿ ਪਾਤੁਭਾਵਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤਰੁਣਸਕ੍ਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਤਾ, ਵੁਦ੍ਧਤਾ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। **ਗਤਾਗਤਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਮਨਾਗਮਨਕਾਰਣਂ। **ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ** ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਾਨਞ੍ਹਿ ਚਵਨ੍ਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਂ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ ਅਨੁਦੇਵ ਚਿਤ੍ਤਜਂ, ਆਹਾਰਜਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵਤੋ, ਉਤੁਜਂ ਪਨ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਪਵੇਣਿਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੰ ਭਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਵਾ ਸੋਸਨ੍ਤੰ ਵਾ ਕਿਲੇਸਨ੍ਤੰ ਵਾ ਵਿਟ੍ਠਤਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਦੇਵਾਨਂ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਓਪਪਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪੇ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤੇ ਸੇਸਤਿਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੀਪਸਿਖਾਗਮਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਸੇਸਦੇਵਤਾ ਨ ਜਾਨਿਂਸੁ** ਪੁਨਪਿ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਸਾਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਫਲਮੇ**ਵਾਤਿ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਾ ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਆਗਮਨੀਯਪਟਿਪਦਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਫਲਭੂਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਫਲਮੇਵ **ਕਥਿਤਂ। ਸਕੁਣਿਕਾਯ ਵਿਯ** ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਯ੍ਹੂਪਗਂ **ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ** ਉਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਭੂਤਸੀਲਸਂਵਰਾਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਉਤ੍ਤਮਜੇਟ੍ਠਕਸੀਲਸਂਵਰਾਯਾ**"ਤਿ। ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੀਲਤੋ ਜੇਟ੍ਠਕਸੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਵਾਪੀਵਿਹਾਰਵਾਸਿ ਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਵਦਤਿ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਪਨਸ੍ਸ ਤੇਪਿਟਕਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ ਏਵ ਸੀਲਂ, ਇਤਰਾਨਿ ਪਨ 'ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਅਨਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਨਾਮ ਛਦ੍ਵਾਰਰਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤਕਂ, ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਨਮਤ੍ਤਕਂ, ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੇ 'ਇਦ ਮਤ੍ਥ'ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤਕਂ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋਵ ਸੀਲਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਭਿਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਇਤਰਾਨਿ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਸੀਲੋ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਰੋਗੋ ਸੇਸਾਨਂ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤਰੇਸਂ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭਾਵਤੋ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਏਕਦੇਸੇਨ ਚ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਭਾਵਤੋ ਤਦੇਵ ਪਧਾਨਸੀਲਂ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ "**ਉਤ੍ਤਮਜੇਟ੍ਠਕਸੀਲਸਂਵਰਾਯਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਨਿਰੋਧਸਾਰੁਪ੍ਪਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਨਂ, ਪਟਿਪਦਾਯ ਚ ਮੂਲਭੂਤਂ ਵੇਦਨਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਦਾ ਦੇਸਿਤਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਪ੍ਪਹਾਨਮੁਖੇਨ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰੀਤਿ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਪਟਿਪਦਾਯ ਮੂਲਭੂਤਮ੍ਪਿ ਸੀਲਸਂਵਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਯਤੋ ਸੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਦੁਭਯਂ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਮ੍ਪੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਪ੍ਪਹਾਨਮੁਖੇਨ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੀਲਕਥਾਯਂ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਕਥਨੇ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ।

ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨਾਤਿ ਚ ਕਮ੍ਮਪਥਵਿਚਾਰਵਸੇਨ । ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵਂ ਅਪਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਕਾਦੀਨਂ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਭਾਵੋ ਇਧ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਯਤੋ ਯਤੋ ਹਿ ਯਾ ਯਾ ਵੇਰਮਣੀ, ਤਦੁਭਯੇਪਿ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕਥੇਤਿ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ,** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋ ਯਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਤਾ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਟਿਪਕ੍ਖੋ **ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ,** ਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ,** ਸੀਲਂ।

ਮਿਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਪਰਿਯੇਸਨਾ,** ਆਜੀਵੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਚ੍ਚਯਗਵੇਸਨਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਿਕੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ । ਅਰਿਯਾ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਗਵੇਸਨਾਤਿ **ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ,** ਅਰਿਯੇਹਿ ਸਾਧੂਹਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿਪਿ **ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ**ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਜਾਤਿਧਮ੍ਮੋਤਿ ਜਾਯਨਸਭਾਵੋ ਜਾਯਨਪਕਤਿਕੋ। **ਜਰਾਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਜੀਰਣਸਭਾਵੋ। **ਬ੍ਯਾਧਿਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਬ੍ਯਾਧਿਸਭਾਵੋ। **ਮਰਣਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਮੀਯਨਸਭਾਵੋ। **ਸੋਕਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸੋਚਨਕਸਭਾਵੋ। **ਸੰਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸੰਕਿਲਿਸ੍ਸਨਸਭਾਵੋ।

ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਦ੍ਵਨ੍ਦੈਕਤ੍ਤਵਸੇਨ ਤੇਸੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਜਾਤਰੂਪਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਤੋ ਵਿਕਾਰੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਜਾਤਰੂਪਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ **ਜਾਤਰੂਪੰ** ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣੰ। ਧਵਲਸਭਾਵਤਾਯ ਰਜਤੀਤਿ **ਰਜਤੰ,** ਰੂਪਿਯੰ। ਇਧ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਾਰਹੰ ''ਰਜਤ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਗਹਿਤੰ ਵੋਹਾਰੂਪਗਮਾਸਕਾਦਿ। **ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਹੇਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਧਯੋ**ਤਿ ਏਤੇ ਕਾਮਗੁਣੂਪਧਯੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਬ੍ਯਾਧਿਧਮ੍ਮਵਾਰਾਦੀਸੁ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤੰ ਨ ਗਹਿਤੰ। ਨ ਹੇਤਸ੍ਸ ਸੀਸਰੋਗਾਦਯੋ ਬ੍ਯਾਧਯੋ ਨਾਮ ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਯ ਚੁਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਮਰਣੰ, ਨ ਸੋਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, **ਚੁਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧੋ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਖਣਿਕਨਿਰੋਧੋ ਪਨ ਖਣੇ ਖਣੇ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਪਨ ਸੰਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸੰਕਿਲਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸੰਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਵਾਰੇ** ਗਹਿਤੰ ਜਾਤਰੂਪੰ, ਤਥਾ ਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਵਾਰੇ,** ਮਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਜੀਰਣਤੋ ਜਰਾਧਮ੍ਮਵਾਰੇ ਚ।** ਅਰਿਯੇਹਿ ਨ ਅਰਣੀਯਾ, ਪਰਿਯੇਸਨਾਤਿਪਿ **ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ।**

ਇਦਾਨਿ ਅਨੇਸਨਾਵਸੇਨਾਪਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਮ੍ਭਾਰਪਰਿਯੇਸਨੰ ਪਹਰਣਵਿਸਾਦਿਗਵੇਸਨੰ, ਪਯੋਗਵਸੇਨ **ਪਯੋਗਕਰਣੰ** ਤਜ੍ਜਾਵਾਯਾਮਜਨਨੰ ਤਾਦਿਸੰ ਉਪਕ੍ਕਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੰ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਅਤ੍ਥੰ **ਗਮਨੰ,** ਪਚ੍ਚੇਕੰ **ਕਾਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ''ਸਮ੍ਭਾਰਪਰਿਯੇਸਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਪਯੋਗਕਰਣਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਗਮਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ। **ਇਤਰੋ**ਤਿ ''ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਕੋ। **ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੰ।** ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹਿ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਤਾਦਿਸੰ ਪਯੋਗੰ ਪਰਕ੍ਕਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਬਹੁਪਕਾਰੰ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੪)।

ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸਙ੍ਘਰਤਨੁਪਟ੍ਠਾਨੇਹੇਵ ਧਮ੍ਮਰਤਨੁਪਟ੍ਠਾਨਸਿਦ੍ਧੀਤਿ ਆਹ **"ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਰਤਨਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਗਮਨਾਦਿਵਸੇਨਾ"**ਤਿ । **ਧਨੁਗ੍ਗਹਪੇਸਨੰ** ਧਨੁਗ੍ਗਹਪੁਰਿਸਾਨੰ ਉਯ੍ਯੋਜਨੰ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਞ੍ਚਵਰਯਾਚਨਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਪਰਿਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਲੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿੰ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾਨੰ।

ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾਤਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਅਤ੍ਥੰ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨੇਵ ਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਰਿਪੂਰੀਤਿ ਤਦਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੋਪਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਦਤ੍ਥੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦੰ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ **"ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਆਹ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੫. ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਿਧਾਨਾਯਾਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਿਦਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ** ਚ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ, ਤੇਸੰ **ਪਿਧਾਨੰ** ਸੰਵਰਣੰ ਅਕੁਸਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਗੋਪਨਾਤਿ ਆਹ **"ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਤਾਯਾ"**ਤਿ। ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਤਾ ਅਸੰਵਰੋ, ਸੰਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਵਿਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ। ਕਾਮੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਰੂਪਾਦਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਸਕ੍ਕੇਨ ਪਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਤਮੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ**ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਰੂਪਮ੍ਪੀਤਿਆਦਿ**

ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ”ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **“ਕਥੇਤੁਕਾਮੋਪੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਯਨ੍ਤਿ** ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਂ ਇਨ੍ਦੋ।

ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਸੇਵਨਂ ਨਾਮ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। **ਯਂ ਪਨ** ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਗਤਂ ਰੂਪਂ **ਪਸ੍ਸਤੋ** ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ, **ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਾ** ਵਾ **ਸਣ੍ਠਾਤਿ** ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਵਸੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਦੂਹਨਵਸੇਨ **ਪਸਾਦੋ** ਵਾ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।** ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਾਕਾਰਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇਨ **ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭੋ** ਵਾ **ਹੋਤਿ।**

ਪਰਿਯਾਯਕ੍ਖਰਣਤੋ **ਅਕ੍ਖਰਂ,** ਵਣ੍ਣੋ, ਸੋ ਏਵ ਨਿਰਨ੍ਤਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮੁਦਿਤੋ ਪਦਵਾਕ੍ਯਸਞ੍ਞਿਤੋ, ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ,** ਤਯਿਦਂ ਕਾਬ੍ਯਨਾਟਕਾਦਿਗਤਵੇਚਨਵਸੇਨ, ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ ਚ ਵਿਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਵੇਸਤਾਯ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਚਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **“ਯਂ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਰਂ ਚਿਤ੍ਤਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਤੋ ਰਾਗਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ** ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ** ਵਿਵਟ੍ਟਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਰਤਨਤ੍ਤਯਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਾ। **ਪਸਾਦੋ**ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਦ੍ਧਾ, ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਪਿ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ** ਵਾਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਵਟ੍ਟਤੋ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾ ਵਾ।

ਗਨ੍ਧਰਸਾਵਿਪਰੋਧਾਦਿਵਸੇਨ ਸੇਵਿਯਮਾਨਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ** ਨਾਮ। ਯੋਨਿਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੇਵਿਯਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਗਹਣਤੋ **ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ** ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਯਂ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਤੋ**”ਤਿਆਦਿ।

ਯਂ ਪਨ ਫੁਸਤੋਤਿ ਯਂ ਪਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਫੁਸਤੋ। **ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ ਚੇ**ਵ ਹੋਤਿ ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਵੀਰਿਯਞ੍ਚ ਸੁਪਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ** ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਰਿਯਵਂਸਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਂਸਨਤੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਚ...ਪੇ॰... ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਤਿ** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਯੋਜਨਤੋ।

ਯੇ **ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਧਮ੍ਮੇ** ਇਟ੍ਠਾਦਿਭੇਦੇ **ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ** ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।** ‘‘ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਾ, ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੇ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਰੁਣਾਦੀਨਞ੍ਚੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਥੇਰਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਪਟਿਪਤ੍ਤੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਥੇਰਾਨਂ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਧਮ੍ਮਾ। **ਬਹਿ ਧਾਵਿਤੁਂ ਨ ਅਦਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਵੇਣਂ ਆਗਤਮੇਵ ਰੂਪਾਦਿਂ ਆਰਬ੍ਭ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤੇਮਾਸੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਦਾਚਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਂ, ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਵੇਣੇ ਚ ਵਿਸਭਾਗਰੂਪਾਦੀਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸਟਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਬਹਿ ਧਾਵਿਤੁਂ ਨ ਅਦਾਸਿਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਿਵਾਸਗੇਹਤੋ** ਨਿਵਾਸਨਗਬ੍ਭਤੋ। **ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਤੋ** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗੋਚਰਤੋ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਰਿਯਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ।

੩੬੬. ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਭਾਵਤੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਨ੍ਤੋ,** ਏਕਨ੍ਤੋ ਵਾਦੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਏਕਨ੍ਤਵਾਦਾ।** ਤੇਨਾਹ **“ਏਕਂਯੇਵ ਵਦਨ੍ਤੀ**”ਤਿ, ਅਭਿਨ੍ਨਵਾਦਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਾਚਾਰਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਾਚਾਰਾ। **ਏਕਲਦ੍ਧਿਕਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਲਦ੍ਧਿਕਾ। **ਏਕਪਰਿਯੋਸਾਨਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਨਿਟ੍ਠਾਨਾ।

ਇਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸੁਤਂ ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਨਾਨਾਵਾਦਾ ਚਾਰਲਦ੍ਧਿਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਇਦਾਨਿ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਸਾਰਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਤਮੇਵ ਤਾਵ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਧਾਤੂਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਧਾਤੁ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਅਜ੍ਝਾਸਯਧਾਤੂ**ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਅਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਾਨਜ੍ਝਾਸਯੋ**”ਤਿ। **“ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇ ਏਕੋ ਠਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਰਿਯਾਪਥੇਪਿ

ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ, ਪਗੇਵ ਲਦ੍ਧੀਸੂਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਯਂ ਯਦੇਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਯਮੇਵ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਅਜ੍ਝਾਸਯਂ। **ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਅਭਿਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਭਾਵੇਨ ਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਆਦਾਨਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਥਾਮੇਨ ਚ ਪਰਾਮਾਸੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਥਾਮੇਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੇਨ ਚ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਵੋਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ ਪਰੇ ਹਿ ਗਾਹੇਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਥੇਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ**”ਤਿ, ਉਗ੍ਘੋਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨ੍ਤਂ ਅਤੀਤਾ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ,** ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਨਿਟ੍ਠਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠਾ। ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ। **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੋ**ਤਿਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਚਤੂਹਿਪਿ ਯੋਗੇਹਿ ਅਨੁਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ‘‘ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਇ-ਕਾਰੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ “**ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੋ ਵਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ**ਤਿ। **ਚਰਨ੍ਤਿ** ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਿਯਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਆਗਮ੍ਮਾਤਿ **ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਂ।**

ਸਙ੍ਖਿਣਾਤੀਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ ਖੇਪੇਤਿ। **ਵਿਨਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਪਾਪੇਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਗ੍ਗਮੇਨ ਵਿਸੇਸੇਨ ਮੁਤ੍ਤਾ।

‘‘ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਏਕੋ ਪਞ੍ਹੋ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਯੋ ਪਨ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਪਞ੍ਹੋ। ਸੋ ਏਵ ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੀਯਤੀਤਿ ਨਾਯਂ ਦੋਸੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਮ੍ਬਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲਬੁਜਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਵਿਯ ਸਿਯਾ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਹਸੀਸੇਨ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਵਦਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪਿਯਾਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਪਦਾਨੇਵ ਗਹਿਤਾਨਿ, “**ਪਿਯਾਪ੍ਪਿਯਂ ਏਕੋ**”ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਪਪਞ੍ਚਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ “**ਪਪਞ੍ਚੋ ਏਕੋ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਪੁਚ੍ਛਾ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਤਯੋ ਪਞ੍ਹਾ ਜਾਤਾ, ਏਵਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਪੁਚ੍ਛਾ ਰੂਪਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਛ ਪਞ੍ਹਾ ਸਿਯੁਂ। ਤਥਾ ਸਤਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ ਸਿਯੁਂ, ਅਥ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕੋਵ ਪਞ੍ਹੋ ਕਤੋ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਪੁਚ੍ਛਾਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤੇਪਿ ਤਯੋ ਏਕੋਵ ਪਞ੍ਹੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਦ੍ਵਾਦਸੇਵ ਪਞ੍ਹਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦਮੇਵਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦੀਸੁ ਵਿਭਜ੍ਜ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਅਪਰਿਮਾਣੋ ਵਿਭਾਗੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ। ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਤਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਪਨ ਵਿਭਜ੍ਜ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ ਅਪ੍ਪਵਿਸਯਤਾਯ ਨ ਤਾਦਿਸੋ ਵਿਭਾਗੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ। ਇਤਿ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਪੁਚ੍ਛਾ ਤਯੋ ਪਞ੍ਹਾ ਕਤਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਪੁਚ੍ਛਾ ਪਨ ਅਪ੍ਪਵਿਸਯਤਾਯ ਏਕੋਵ ਪਞ੍ਹੋ ਕਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਚੁਦ੍ਦਸ ਮਹਾਪਞ੍ਹਾ’’ਤਿ।

੩੬੭. **ਚਲਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਕਾਮਰਾਗਰੂਪਰਾਗਅਰੂਪਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਤਾਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਚਲਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਭਵਾਦੀਸੁ ਪਰਿਕਡ੍ਢਨੇਨ ਚਾਲੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਲਨਟ੍ਠੇਨ ਤਣ੍ਹਾ ਏਜਾ ਨਾਮ। **ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਬਾਧਨਟ੍ਠੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ। **ਪਦੁਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਰਾਗਾਦਿਭਾਵੇਨ, ਸਮ੍ਮੁਖਪਰਂਮੁਖੇਨ, ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣੇਨ ਚ ਪਕਾਰਤੋ ਦੁਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਗਣ੍ਡੋ। ਅਨੁਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਆਸਯਸ੍ਸ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣੀਯਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਵਿਸਨਟ੍ਠੇਨ। **ਕਡ੍ਢਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਰੁਚਿਯਾ ਉਪਨੇਤਿ। **ਉਚ੍ਚਾਵਚ**ਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਭਾਵਂ, ਨਿਹੀਨਭਾਵਞ੍ਚ। **ਯੇਸੁ** ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ। ‘‘ਯੇਸਾਹ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕੇਚਿ ‘‘ਯੇਸਂ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤਾਨੁਰੂਪਂ, ਉਗ੍ਗਹਾਨੁਰੂਪਞ੍ਚ। ‘‘ਅਹਂ ਖੋ ਪਨ ਭਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ’’ਤਿ ਏਵਂ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤਿ।**

ਸੋਮਨਸ੍ਸਪਟਿਲਾਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੮. **ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਮੋਗਾਲ੍ਹੋ ਪਵਤ੍ਤੁਸਮ੍ਪਹਾਰੋ ਵਿਯਾਤਿਬਜੁਲ੍ਹੋ। **ਜਿਨਿਂਸੁ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਸੁਰਾ ਪੁਨ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਦੇਵਾ ਵਿਜਿਨਿਂਸੁਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਦੇਵਾ ਪੁਨ ਅਪਚ੍ਚਾਗਮਨਾਯ ਅਸੁਰੇ ਜਿਨਿਂਸੂ"**ਤਿ। ਤਾਦਿਸੋ ਹਿਸ੍ਸ ਜਯੋ ਸਾਤਿਸਯਂ ਵੇਦਪਟਿਲਾਭਾਯ ਅਹੋਸਿ। **ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਓਜ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਂ, ਅਸੁਰਂ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਓਜਂ। **ਦੇਵਾਯੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਅਸੁਰਾਨਂ ਪਵੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਵਚਰਣਂ ਆਵਰਣਂ **ਦਣ੍ਡਾਵਚਰੋ,** ਸਹ ਦਣ੍ਡਾਵਚਰੇਨਾਤਿ **ਸਦਣ੍ਡਾਵਚਰੋ,** ਦਣ੍ਡੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੬੯. **ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਓਕਾਸੇ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਮੇਵ ਇਨ੍ਦਸਾਲਗੁਹਾਯਂ। **ਦੇਵਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਵਭੂਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਭੂਤਸ੍ਸ। **ਸਤੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿਪਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ **ਪੁਨਰਾਯੁ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ।**

ਦਿਵਿਯਾ ਕਾਯਾਤਿ **ਦਿਬ੍ਬਾ,** ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤਾ ਕਾਯਾਤਿ ਆਹ **"ਦਿਬ੍ਬਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ"**ਤਿ। **"ਅਮੂਲ੍ਹੋ ਗਬ੍ਭਂ ਏਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਂ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਵਿਯ ਸਮ੍ਮੋਹਮਰਣਂ, ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਮਰਣਞ੍ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਜਾਨਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਨਿਯਤਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੀਸੁ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਉਲ੍ਲਾਰੇਸੁ ਏਵ ਕੁਲੇਸੁ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਸ੍ਸਾਪਿ ਤਾਦਿਸੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਯਤ੍ਥ ਮੇ ਰਮਤੀ ਮਨੋ''ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਯਤ੍ਥ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾਵੇਨਾਪਿ ਤਾਦਿਸਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿਯੇਵ।

ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਯੁਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮੇਨਾ"**ਤਿ।

ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ ਛਟ੍ਠੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਆਜਾਨਿਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਕਾਮੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਅਨ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ** ਪੁਨ ਮਾਨੁਸ੍ਸੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ।

ਪੁਨਦੇਵਾਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ । ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਾਵਤਿਂਸ**ਦੇਵਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਉਤ੍ਤਮੋ,** ਕੀਦਿਸੋਤਿ ਆਹ **"ਸਕ੍ਕੋ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਭਵੇਤਿ ਮਮ ਸਬ੍ਬਭਵੇਸੁ ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਭਵੇ। **"ਆਯੁਨਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਤਂਸਹਭਾਵਿਨੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਣ੍ਣਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **"ਪਞ੍ਞਾਯਾ"**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਦ੍ਧਾਸਤਿਵੀਰਿਯਾਦਿਕੇ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਰਾਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਆਦਿਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤਤੋ ਏਵ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ **ਅਵਿਹਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੋ। ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਸੋ ਨਿਵਾਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਹ। ''ਅਵਿਹਾਦੀਸੁ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਏਸ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੩੭੦. ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ **ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਮਨੋਰਥੋ** ਤਂ ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਕਾਮੋਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਯੇ ਚ ਸਮਣੇ**ਤਿ ਯੇ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ। **ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਵਿਹਾਰਿਨੇ**ਤਿ ''ਅਨੇਕਵਿਵੇਕਤ੍ਤਯਂ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਮਞ੍ਞਾਮਿ।**

ਸਮ੍ਪਾਦਨਾਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਪਨਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਾਪਨਂ। **ਵਿਰਾਧਨਾ**ਤਿ ਅਨਾਰਾਧਨਾ ਅਨੁਪਾਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। **ਨ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਭਿਸਮ੍ਭੁਣਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਅਨਭਿਸਮ੍ਭੁਣਨਂ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾ ਕਥੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਆਦਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਾਨਗੋਤ੍ਤਤਾਯ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਆਦਿਚ੍ਚ** ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ । ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਬਨ੍ਧੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ, ਅਥ ਵਾ ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧੂਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ, ਭਗਵਾ, ਤਂ **ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਂ।** ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਹਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

> ‘‘ਯੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਤਮਸਿ ਪਭਙ੍ਕਰੋ,
> ਵੇਰੋਚਨੋ ਮਣ੍ਡਲੀ ਉਗ੍ਗਤੇਜੋ।
> ਮਾ ਰਾਹੁ ਗਿਲੀ ਚਰਂ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ,
> ਪਜਂ ਮਮਂ ਰਾਹੁ ਪਮੁਞ੍ਚ ਸੂਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੧)।

ਸਾਮਨ੍ਤਿ ਸਾਮਂਪਯੋਗਂ, ਸਞ੍ਚ ਪਨ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਾਮਂਪਯੋਗੋ ਨਾਮ ਸਨਿਪਾਤੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ “**ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਮਾ**”ਤਿ।

੩੭੧. **ਪਰਾਮਸਿਤ੍**ਵਾਤਿ ‘‘ਇਮਾਯ ਨਾਮ ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਮਯਾ ਅਯਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਗਤੋ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ, ‘‘ਇਮਾਯ ਨਾਮ ਪਥਵਿਯਂ ਏਵਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਂ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੋ ਚ ਪਥਵਿਂ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਹਤਪਞ੍ਹਾ**ਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਸਂਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤ੍ਥਂ ‘‘ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਲਭਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਪਞ੍ਹਤਪਞ੍ਹਾ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੯. ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਦ੍ਦੇਸਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੩. ''ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸੀ''ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਸਾਧਾਰਣਂ ਪਨ ''ਪਾਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ **"ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਦੇਸਨਾਨਿਦਾਨਂ, ਤਂ ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਂ, ਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧਾਰਣਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਕਰੁਣਾ। ਤਾਯ ਹਿ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਸੀ''ਤਿਆਦਿ। (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩; ੨.੩੩੯; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੨; ਮਹਾਵ॰ ੯) **ਬਾਹਿਰਂ** ਪਨ **ਸਾਧਾਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਦਸਸਹਸ੍ਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ ਸਹਮ੍ਪਤਿਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ। ਤਥਾ ਚਾਹ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚ ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩; ੨.੩੩੯; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੯; ਮਹਾਵ॰ ੯) ਤਦਜ੍ਝੇਸਨੁਤ੍ਤਰਕਾਲਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਜਨਿਤਂ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਂ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਮਹਾਕਰੁਣਾ, ਏਵਂ ਦਸਬਲਞਾਣਾਦਯੋ ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ, ਤੇਸਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਾਦਿਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲੇਨ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਨਯਦੇਸਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸੀਤਿ। ਅਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ** ਯਾਯ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ, ਯੇਨ ਚ ਦੇਸਨਾਞਾਣੇਨ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਤਦੁਭਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, **ਬਾਹਿਰਂ** ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ, ਤੇਨ ''ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੇਸੁ ਕਤਰੋਯ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਤਰੋ ''ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋਯਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਂ ਕਿਰ ਤਦਾ ਤਂਨਿਵਾਸਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਨ੍ਤਤਾਦਿਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਯ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾਬਲੇਨ ਤਦਾ ਉਤੁਆਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਉਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭੋਜਨਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਵਤ੍ਤਕੁਰੁਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੁਟ੍ਠਾਨਵਾਸਨਾਯ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁ ਵਿਯ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਉਤੁਆਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਨ੍ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਾਤਿਸਯਂ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯਾਦਿਯੁਤ੍ਤਂ ਤਂ ਰਟ੍ਠਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਸਰੀਰਕਲ੍ਲਤਾਯਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਚ ਅਰੋਗਤਾਯ। **ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਪਞ੍ਞਾਬਲਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰਞਾਣਾਨੁਭਾਵਾ, ਅਨੁ ਅਨੁ ਵਾ ਆਚਿਣ੍ਣਪਞ੍ਞਾਤੇਜਾ। **ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਠਾਨੇਸੁ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਚੁਦ੍ਦਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ, ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੂਤਿ ਏਵਂ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਠਾਨੇਸੁ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਯਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਏਵਂ ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। ਸੁਵਣ੍ਣਚਙ੍ਕੋਟਕਸੁਵਣ੍ਣਮਞ੍ਜੂਸਾਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਮਨਚਮ੍ਪਕਾਦਿਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਸਤ੍ਤਰਤਨਾਨਿ ਚ ਯਥਾ ਭਾਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਵਿਸੇਸਂ ਸੋਭਨ੍ਤਿ, ਕਿਚ੍ਚਕਰਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਨੁਞ੍ਞਭਾਵਤੋ, ਏਵਂ ਸੀਲਦਸ੍ਸਨਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਾਜਨਵਿਸੇਸਭੂਤਾਯ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸਿਪਰਿਸਾਯ ਦੇਸਿਤਾ ਭਗਵਤੋ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਮਤ੍ਤਾਯ ਸੋਭਤਿ, ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠੇ।

ਪਕਤਿਯਾਤਿ ਸਰਸਤੋਪਿ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ** ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰਤੋ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਂ।

ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਾਦਿਵਸੇਨ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਭਵਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ,** ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੰ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਕਾਯਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਯਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਯੋ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਅਯਨਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਯਾਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹੀ''ਤਿ ਆਦਿੰ ਵਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਯੋ ਅਯਨ-ਸਦ੍ਦੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ''ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਏਵ ਮਗ੍ਗੋ। ਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਨਨੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਇਧ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤਦਞ੍ਞੇ ਚ ਬਹੂ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਪਨ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਞਾਣਵੀਰਿਯਾਦਯੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਗਹਿਤਾ, ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਪਨ ਸਤਿਯਾ ਏਵ ਗਹਣੰ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **"ਨ ਦ੍ਵਿਧਾਪਥਭੂਤੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨੇਕਮਗ੍ਗਭਾਵਾਭਾਵੰ ਵਿਯ ਅਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਭਾਵਾਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੇਨ। ਅਸਹਾਯਤਾ ਚ ਦੁਵਿਧਾ ਅਤ੍ਤਦੁਤਿਯਤਾਭਾਵੇਨ ਵਾ, ਯਾ ''ਵੂਪਕਟ੍ਠਕਾਯਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯਤਾਭਾਵੇਨ ਵਾ, ਯਾ ''ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਵੂਪਕਟ੍ਠੇਨ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ। ਸੇਟ੍ਠੋਪਿ ਲੋਕੇ ''ਏਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਯਾਵ ਪਰੇ ਏਕਾਹੰ ਵੋ ਕਰੋਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁਤਿ ਆਹ **"ਏਕਸ੍ਸਾਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ਯਦਿ ਸੰਸਾਰਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਟ੍ਠੋ ਅਯਨਟ੍ਠੋ, ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਤੋ, ਕਥੰ ਭਗਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਖੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਸਨਾਭੇਦੋਯੇਵ ਹੇਸੋ,** ਯਦਿਦੰ ''ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਯਨੋ''ਤਿ ਵਾ। **ਅਯਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰਣਾਦਿਵਿਭਾਗੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਏਕੋ** ਵਾ"ਤਿ।

ਨਾਨਾਮੁਖਭਾਵਨਾਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਮੁਖੇਨ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਆਨਾਪਾਨਾਦਿਮੁਖੇਨ ਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ। **ਏਕਾਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਗਾਮਿਨੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਅਦੁਤਿਯਭਾਵਤੋ, ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਚ ''ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਏਕਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚੰ ਨ ਦੁਤੀਯਮਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੯੦)। ''ਯਾਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗੰ ਅਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ। (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦) ਖਯੋ ਏਵ ਅਨ੍ਤੋਤਿ **ਖਯਨ੍ਤੋ,** ਜਾਤਿਯਾ ਖਯਨ੍ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਵਾਤਿ **ਜਾਤਿਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ।** ਅਵਿਭਾਗੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤੇ ਹਿਤੇਨ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤੀਤਿ **ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ। ਅਤਰਿੰਸੂ**ਤਿ ਤਰਿੰਸੁ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਕਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਅਤੀਤਕਾਲੇ।

ਤਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਵਚਨੰ, **ਤੰ** ਵਾ ਕਿਰਿਯਾਵੁਤ੍ਤਿਵਾਚਕਤ੍ਤੰ **ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।** ਨ ਹਿ ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਤਾਯ ਸਤ੍ਤਵਾਚਿਨੋ ਏਕਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਵੁਤ੍ਤਿਵਾਚਕਤਾ ਅਤ੍ਥਿ। ''ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਉਦ੍ਧੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੭੨) ਵਿਯ **ਸਕਿੰ ਅਯਨੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਜ੍ਝਞ੍ਜਨੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਮਤ੍ਥੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਏਕੰ ਅਯਨੰ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਥੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਉਭਯਥਾਪੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨ, ਪਚ੍ਛਿਮਨਯੇਨ ਚ। **ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ** ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨੇਕਵਾਰੰ ਪਵਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਅਨੇਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਯਤੀ"**ਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤਾਦਸ੍ਸਨੰ, **"ਅਨੇਕਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਯਨੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਨਯਸ੍ਸ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਤਿ ''ਏਕਾਯਨੋ ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾਕ੍ਯੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ''ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਿਧਾਨਪਦੇ। **ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਲੋਕਿਯੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ । ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦੀਨੰ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਹੇਤੁਕੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯਤ੍ਥੇਰੋ **"ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਇਤਰੋ ਪਰਿਯਾਯਹੇਤੁ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ **"ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋ"**ਤਿ ਅਵੋਚ।

ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ''ਕਾਲੋ ਭਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਸਵਨਾਯਾ''ਤਿ ਕਾਲਾਰੋਚਨਸਦ੍ਦੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ, ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਏਵੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਵੰ ''ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਮਨੋਹਰੰ ਇਮੰ ਕਥੰ ਛਡ੍ਡੇਮਾ''ਤਿ ਅਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਾ ਉਚ੍ਛੁਭਾਰੰ ਵਿਯ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਆਲੁਲੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਲੁਲਿਤੋ ਆਕੁਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥੋ

ਸਿਦ੍ਧੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥੰ ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਮਗ੍ਗਾਨਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ”**ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾਪਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗਤੋਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨੰ,**ਸੋਯੇਵ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਤਾਯ ਅਟ੍ਠੋ, ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਟ੍ਠੇਨ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮੂਪਾਯਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਗ੍ਗਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਤਾਯ। ‘‘ਗਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **“ਰਾਗਾਦੀਹੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨੰਯੇਵ ਗਹਣੰ ‘‘ਰਾਗੋ ਮਲੰ, ਦੋਸੋ ਮਲੰ, ਮੋਹੋ ਮਲ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੨੪) ਵਚਨਤੋ। **“ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭਾਦੀਹੀ”**ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ਤੇ ਵਿਸੁੰ ਉਦ੍ਧਟਾ। ‘‘ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਥਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਮੰ ‘‘ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਰੂਪਮਲਵਸੇਨ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਇਦੰ ਏਤ੍ਥ ਆਹਚ੍ਚ ਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਥਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਸਾ ਪਨਾਯੰ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਕਾਦੀਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੋਚਨੰ ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਾਪੋ ਅਨ੍ਤੋਨਿਜ੍ਝਾਨੰ **ਸੋਕੋ।** ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ ਸੋਕਾਵਤਿਣ੍ਣਤੋ ‘‘ਕਹੰ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ ਕਹੰ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੩, ੩੫੪; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੩) ਪਰਿਦੇਵਨਵਸੇਨ ਵਾਚਾਵਿਪ੍ਪਲਾਪੋ ਪਰਿਦਵਨੰ **ਪਰਿਦੇਵੋ।** ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ ਇਧ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਆਹ **“ਪਹਾਨਾਯਾ”**ਤਿ। ਤੰ ਪਨਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਵਹਤੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਯਞ੍ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਤੰ ਵਿਸੋਧੇਹੀ**ਤਿ ਅਤੀਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਸੰਕਿਲੇਸਵਿਸੋਧਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪਰਤੋ । **ਤੇ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹੰ। **ਮਾਹੂ**ਤਿ ਮਾ ਅਹੁ। **ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨੰ, ਏਤੇਨ ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਸੰਕਿਲੇਸਵਿਸੋਧਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਤਦੁਭਯਵੇਮਜ੍ਝੇ। **ਨੋ ਚੇ ਗਹੇਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਨ ਉਪਾਦਿਯਿਸ੍ਸਸਿ ਚੇ, ਏਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇ ਉਪਾਦਾਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਦ੍ਧਤ੍ਤਯਗਤਸੰਕਿਲੇਸਵਿਸੋਧਨੇ ਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾਯ ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਗਾਥੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਮੰ ਗਾਥ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਓਰਸਾ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਕਕਿਤ੍ਤਿਮਾਦਯੋ ਯੇ ਕੇਚਿ। **ਪਿਤਾ**ਤਿ ਜਨਕੋ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਵਾ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾ। **ਬਨ੍ਧਵਾ**ਤਿ ਞਾਤਕਾ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਪੁਤ੍ਤਾ ਵਾ ਪਿਤਾ ਵਾ ਬਨ੍ਧਵਾ ਵਾ **ਅਨ੍ਤਕੇਨ** ਮਚ੍ਚੁਨਾ **ਅਧਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ** ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਮਰਣਤੋ ਤਾਣਾਯ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਤੀਸੁ ਤਾਣਤਾ**ਤਿ। ਨ ਹਿ ਞਾਤੀਨੰ ਵਸੇਨ ਮਰਣਤੋ ਆਰਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਾਚਾਰੇ ‘‘ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੧.੪੯੮) ਮਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਪਰਿਦੇਵਿ, ਧਮ੍ਮੰਯੇਵ ਪਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਨੁਲੋਮੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਸਾਮੁਕ੍ਕੰਸਿਕਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਹਸ੍ਸਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਕਥੰ ਪਨਾਯੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਆਹ **“ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਕਥਾਯ ਵਿਨਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੋ ਅਤ੍ਥਿ। **“ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਪਨਿਦੰ ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮੰ ਸੁਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਾਪਿ ਹਿ ਸਚ੍ਚਦੇਸਨਾਯ ਪਰਿਵਾਰਬਨ੍ਧਾ ਏਵ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਕਥਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਇਤਰਗਾਥਾਯੰ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਭਾਵਨਾ। ਸਾ ਹਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤੇਪੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤਪਟਾਚਾਰਾਪਿ।

ਪਞ੍ਚਸਤੇ ਚੋਰੇਤਿ ਸਤਸਤਚੋਰਪਰਿਵਾਰੇ ਪਞ੍ਚਚੋਰੇ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ **ਪੇਸੇਸਿ,** ਤੇ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਤੇਨਾਹ **“ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੂ”**ਤਿ। **ਵੇਦਨੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਊਰੁਟ੍ਠਿਭੇਦਪਚ੍ਚਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੰ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ। **ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ**

ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਲੇਸਸ੍ਸਪਿ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**”ਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸੀਲਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਊਰੁਟ੍ਠਿਭੇਦਜਨਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਸਿ। **ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਾਦਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਦੇ। **ਸਂਯਮੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਟ੍ਟਿਯਾਮੀ**ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਾਮਿ। **ਹਰਾਯਾਮੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਾਮਿ। **ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਿਂ।

ਪਚਲਾਯਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਪਚਲਾਯਿਕਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਤਾਨਂ। **ਅਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਗੋਚਰਂ। **ਵਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਧੁਤਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਪਮਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਚਲਾਯਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਓਰੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ**ਤਿ ਉਪਰੁਦ੍ਧਅਧਿਚਿਤ੍ਤੋ। **ਪਞ੍ਜਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰੇ। ਸਰੀਰਞ੍ਹਿ ਨ੍ਹਾਰੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਟਤਾਯ ਇਧ ‘‘ਪਞ੍ਜਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪੀਤਵਣ੍ਣਾਯ ਪਨ ਪਟਾਕਾਯ ਕਾਯਂ ਪਰਿਹਰਣਤੋ, ਮਲ੍ਲਯੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਚ ‘‘ਪੀਤਮਲ੍ਲੋ’’ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ **ਪੀਤਮਲ੍ਲਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ** ਜਾਤੋ। **ਤੀਸੁ ਰਜ੍ਜੇਸੂ**ਤਿ ਪਣ੍ਡੁਚੋਲ਼ਗੋਲ਼ਰਜ੍ਜੇਸੁ। ‘‘ਸਬ੍ਬਮਲ੍ਲਾ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ **ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਂ ਆਗਮ੍ਮ। ਤਂਯੇਵ ਅਙ੍ਕੁਸਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਰੂਪਾਦਯੋ ‘ਮਮਾ’ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਨਤੁਮ੍ਹਾਕਵਗ੍ਗੇਨ ਪਕਾਸਿਤਮਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਨੋ ਅਙ੍ਕੁਸਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਾਦੇਸੁ ਅਵਹਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਅਤਿਵੇਲਂ ਚਙ੍ਕਮਨੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੇਸੁ। **ਜਣ੍ਣੁਕੇਹਿ ਚਙ੍ਕਮਤਿ** ‘‘ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਵਸਰੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। **ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਸਫਲਤਾਪਵੇਦਨਮੁਖੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਤਤ੍ਥ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ। **ਭਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ, ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਲੋਕਗ੍ਗਵਾਦਿਨੋ**”ਤਿ। “**ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਯਿਦਂ ਮੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵੂਪਸਮਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਵਤਾ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹਰਿ, ਤੇਨ ਇਦਾਨਾਹਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਰੋਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਰੋਗੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ। **ਉਪਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੇਵੂਪਪਤ੍ਤਿ। **ਪੁਨ ਪਾਕਤਿਕਾਵ ਅਹੋਸਿ** ਸਕ੍ਕਭਾਵੇਨੇਵ ਉਪਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਏਵਂਨਾਮੋ। ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸਤਤਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਤ੍ਰਸ੍ਤਮਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਤ੍ਰਸ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਸ੍ਤਂ ਭੀਤਂ । **ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਵਿਗ੍ਗਂ। **ਉਤ੍ਰਸ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਂਵਿਗ੍ਗਂ। **ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਭਯਵਸੇਨ ਸਹ ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਞ੍ਚਲਿਤਂ। **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੂ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇਸੁ। **ਕਿਚ੍ਚੇਸੂ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ। “**ਕਿਚ੍ਛੇਸੂ**”ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਦੁਕ੍ਖੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਭਾਵਿਦੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਬੋਜ੍ਝਾਤਿ ਬੋਧਿਤੋ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾ**”ਤਿ ਚ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ, ਬੋਧਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤਪਸਾ**ਤਿ ਤਪੋਕਮ੍ਮਤੋ, ਤੇਨ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭੂਤਂ ਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਾ**ਤਿ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਂਵਰਣਤੋ , ਏਤੇਨ ਸਤਿਸਂਵਰਸੀਸੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਂਵਰਸੀਲਂ, ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇਸੁ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਂ, ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸੋਤ੍ਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤਂ।

ਵਾਯਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਕਮਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਵਾ ਵਾਯਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਾਯੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ ਆਹ “**ਵਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ**”ਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾਵਾਨਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਵਾਨਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਖਨ੍ਧਂ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਫਲਂ, ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਨਤਿ ਸਂਸਿਬ੍ਬਤੀਤਿ ‘‘ਵਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਯਿਦਂ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਨਂ, ਨ ਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ

ਅਧਿਗਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾਨਨ੍ਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ,** ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ। ਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਨਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੰ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਤਿ ਆਹ “**ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਯਾ**”ਤਿ।

ਨਨੁ ‘‘ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਸੋਕਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਦਯੋਪਿ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪੁਨ ਕਸ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾਤਿ ਅਨੁਯੋਗੰ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿਕੋਵਿਦੇ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾਯੰ ਧਮ੍ਮਨੀਤਿਯੰ ਛੇਕੇ। **ਤੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਯੇ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਯਥਾ ਯਥਾ ਬੋਧੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇ ਤੇ ਤਥਾ ਤਥਾ ਬੋਧੇਨ੍ਤੋ ਤੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਞਾਪੇਤਿ। **ਤੰ ਤੰ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਗਣੇਨ੍ਤੋ ਤੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। ਨ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਞਾਪਕਾਦਿਸਾਧਨੀਯਵਚਨਾਤਿ। **ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸੋਕਪਰਿਦੇਵਸ੍ਸ ਨ ਕਦਾਚਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਮੁਖੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਇਜ੍ਝਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ “**ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੰ ਸੋਕਾਦਯੋ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਚ ਤੇਸੁ ਤੇ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੇਨਾ**”ਤਿ। **ਞਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ। ਤਦਧਿਗਮੇਨ ਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ। ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਸਹਭਾਵੀਪਿ ਇਤਰਾਭਿਸਮਯੋ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਹੇਤੁਕੋ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਞਾਯਸ੍ਸਾਧਿਗਮੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਫਲਞਾਣੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, “**ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ**”ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਞ੍ਚੇਤੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਵਣ੍ਣਭਣਨਨ੍ਤਿ ਪਸੰਸਾਵਚਨੰ। ਤਯਿਦੰ ਨ ਇਧੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਚਿਣ੍ਣੰ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਥੇਵ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਾਦਿ ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣੰ।** ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਾਤ੍ਥੰ।** ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ।** ਸੀਲਾਦਿਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਪਾਰਿਪੂਰਿਤੋ, ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਚ **ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ।** ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤੋ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵਤੋ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ।** ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਭਾਵਤੋ ਸਾਸਨ**ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ,** ਮਗ੍ਗ**ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਞ੍ਚ** ਵੋ **ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੪੭) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਰਿਯਵੰਸਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਵੰਸਾ ਪਵੇਣਿਯੋ। **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ ਸਬ੍ਬਵੰਸੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। **ਰਤ੍ਤਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਚਿਰਰਤ੍ਤਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵੰਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਵੰਸਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪੋਰਾਣਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਤਨਾ ਅਨਧੁਨਾਤਨਤ੍ਤਾ। **ਅਸਙ੍ਕਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਾ ਅਨਪਨੀਤਾ। **ਅਸਙ੍ਕਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਾ**ਤਿ ‘‘ਕਿੰ ਇਮੇਹੀ’’ਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਨ ਅਪਨੀਤਪੁਬ੍ਬਾ । **ਨ ਸਙ੍ਕੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿਪਿ ਤੇਹਿ ਨ ਅਪਨੀਯਨ੍ਤਿ। **ਨ ਸਙ੍ਕੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਤੇਹਿ ਨ ਅਪਨੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਾ…ਪੇ॰… ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ**ਤਿ ਯੇ ਲੋਕੇ ਵਿਞ੍ਞੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾ ਅਨਿਨ੍ਦਿਤਾ, ਅਗਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**”**ਤਿਆਦੀਹੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਦੀਪਨੇਹਿ। **ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਵਾਕ੍ਯੇਹਿ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਤਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇਹਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਉਪਦ੍ਦਵੇ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥੇ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨੰ ਸੰਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ। ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣੰ **ਉਗ੍ਗਹੋ। ਪਰਿਯਾਪੁਣਨੰ** ਪਰਿਚਯੋ। ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਹਦਯੇ ਠਪਨੰ **ਧਾਰਣੰ।** ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ **ਵਾਚਨੰ।**

ਗਨ੍ਧਾਰਕੋਤਿ ਗਨ੍ਧਾਰਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਪਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਮਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗਾ, ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਾਨਿਯਤਮਗ੍ਗਾਪਿ ਵਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਕੂਟਸੁਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਮਣੀ**ਤਿ ਕਾਚਮਣਿਪਿ, **ਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੇਲੁਜਾਪਿ, **ਪਵਾਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਪਲ੍ਲਵੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਰਤ੍ਤਜਮ੍ਬੁਨਦਾਦਿਪਦੇਹਿ ਤੇ ਵਿਸੇਸਿਤਾ।**

ਨ ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਕਾਯਾਦੀਨੰ ਵੇਦਨਾਦਿਸਭਾਵਤ੍ਤਾਭਾਵਾ, ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਤ੍ਥੁਨੁਰਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਹਣੇਸੁ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਤ੍ਥੂਨੰ ਅਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਨ

ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਤ੍ਥੂਨੋ ਅਭਾਵਾ **"ਨ ਉਦ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਭਾਗੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਿਭਾਗੋਤਿ। **ਤਯੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਦਸ੍ਸਨਂ, ਨ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ। **ਆਦੀਸੁ ਹਿ ਸਤਿਗੋਚਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ ਵੇਦਨਾਨਂ ਸਮੁਦਯੋ, ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ, ਮਨਸਿਕਾਰਸਮੁਦਯਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੪੦੮) ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤਿਗੋਚਰਾਨਂ ਪਕਾਸਕੇ ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਂ **"ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਾਲ਼ਿਯ"**ਮ੍ਪਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੩੪) ਅਵਸੇਸਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ। ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਸਤਿਯਾ ਠਾਨਂ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਮਾਹ **"ਪਧਾਨਂ ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਇਧ ''ਪਣੀਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸਂ॰ ਮਾਤਿਕਾ ੧੪) ਵਿਯ ਪਧਾਨਤ੍ਥਦੀਪਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਰਿਯੋਤਿ ਅਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮਾਹ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ **ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੇ।**(ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੦) ਸੁਤ੍ਤੇਕਦੇਸੇਨ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ –

> ''ਤਯੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਯਦਰਿਯੋ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤੀਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਞ੍ਚੇਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਹਿਤੇਸੀ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ 'ਇਦਂ ਵੋ ਹਿਤਾਯ ਇਦਂ ਵੋ ਸੁਖਾਯਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਨ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨ੍ਤਿ। ਨ ਸੋਤਂ ਓਦਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਚ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਚੇਵ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ। ਇਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਦਰਿਯੋ ਸੇਵਤਿ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤਿ।
>
> ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਥਾ...ਪੇ॰..ਇਦਂ ਵੋ ਸੁਖਾਯਾਤਿ । ਤਸ੍ਸ ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਾਵਕਾ ਨ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਨ ਚ ਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਚੇਵ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਨ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨਤਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ ਚ ਤਦੁਭਯਂ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਤਿਯਂ।
>
> ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਸੁਖਾਯਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਮਨਤਞ੍ਚ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੧)।

ਏਵਂ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯੇਹਿ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਤਾ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਤਾਯ ਤਦੁਭਯਵੀਤਿਵਤ੍ਤਤਾ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਹਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਤਾ ਹੋਤਿ ਆਵੇਣਿਕਧਮ੍ਮਭਾਵਤੋ, ਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ। **ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਰਮ੍ਭਂ ਜੋਤੇਤਿ, ਆਰਮ੍ਭੋ ਚ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ **"ਪਵਤ੍ਤਯਿਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਸਤਿਯਾ ਕਰਣਭੂਤਾਯ ਪਟ੍ਠਾਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ। ਅਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਬਹੁਲਂਵਚਨੇਨ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇਪਿ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਥਾਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **"ਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਭੁਸਤ੍ਥਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ **"ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਪੁਨ ਭਾਵਤ੍ਥਂ ਸਤਿ, ਸਦ੍ਦਂ, ਪਟ੍ਠਾਨਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ **"ਅਥ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤੇਨ ਪੁਰਿਮਵਿਕਪ੍ਪੇ ਸਤਿ, ਸਦ੍ਦੋ, ਪਟ੍ਠਾਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਸਰਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਚਿਰਕਤਸ੍ਸ, ਚਿਰਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ''ਸਤਿਯੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੇ **ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ।**

ਯਦਿ ਏਵਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਸਤਿ ਏਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਸਤਿ ਨਾਮ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਤਿਬਹੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਬਹੁਕਾ ਤਾ ਸਤਿਯੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੇਨ। ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ ਹਿ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੋ, ਤੇਨੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵੇਨ ਏਕਤ੍ਤੁਪਗਤੋ ਏਕਨ੍ਤੁਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਚ ਤਦਤ੍ਥਂ

ਮਗ੍ਗੀਯਤੀਤਿ ਆਹ “**ਵੁਤ੍ਤੁਵ੍ਵੇਤ**”ਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਚੇਤਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਪਿ ਚ ਏਤਾ ਸਤਿਯੋ। **ਅਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ। **ਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਦਿਵਿਧਮਨਵਸੇਨ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਤਿਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੇਨੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਏਵਞ੍ਚ ਸਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਏਕਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ‘‘ਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨੇਨ, ਆਰਮ੍ਮਣਭੇਦੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ’’ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਸਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਵਚਨਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ** ‘‘ਏਕਾਯਨੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ **ਦੇਸਨਾ ਸਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾ**ਵ, ਨ ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਟਿਪਾਦੇਤੁੰ “**ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨ**”ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੨੪) ਸੁਤ੍ਤਪਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਸੰਸਨ੍ਦੇਤਿ। “**ਤਸ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿ ਨਿਗਮਨੰ।

ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਯੋ, ਵੇਦਨਾ ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਤਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਓਲਾਰਿਕਸੁਖੁਮੇਸੁ ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਭਾਵਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੇਹਿ ਤਣ੍ਹਾਚਰਿਤੇਹਿ ਸੁਕਰਾਨੀਤਿ ਤਾਨਿ ਤੇਸੰ ‘‘ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਥਾ ‘‘ਨਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਤਾਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਸਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ, ਸਞ੍ਞਾਫਸ੍ਸਾਦਿਵਸੇਨ, ਨੀਵਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਨਾਤਿਪ੍ਪਭੇਦਾਤਿਪ੍ਪਭੇਦਗਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਤਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿਚਰਿਤਾਨੰ ਸੁਕਰਾਨੀਤਿ ਤੇਸੰ ਤਾਨਿ ‘‘ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਕਾਯਵੇਦਨਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਤਿ ਸਤਿਪਿ ਨੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇ ਯੋ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾਤਿਸਯਪਚ੍ਚਯੋ, ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵਿਸੇਸਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸਮਥਯਾਨਿਕੋ ਓਲਾਰਿਕਾਰਮ੍ਮਣੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਵੇਦਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਓਲਾਰਿਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਅਸਣ੍ਠਹਨਤੋ**”ਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਸੁਖੁਮੇ ਚਿਤ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨੰ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਥ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ “**ਪਹਾਨਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਯੋਜਨਾ। ਪਰਤੋ **ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ ਸਵਿਸੇਸਾ ਕਾਯੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਕਾਯੋ ਕਾਮੋਘਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ, ਭਵੇਸੁ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਭਵਸ੍ਸਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਭਵੋਘਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ ਵਤ੍ਥੁ, ਸਨ੍ਤਤਿਘਨਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਿਟ੍ਠੋਘਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਤਾਯ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤ੍ਤਾ ਚ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜੋਘਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੰ ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਏਵੰ ਕਾਯਾਦੀਨੰ ਕਾਮੋਘਾਦਿਵਤ੍ਥੁਭਾਵਕਥਨੇਨੇਵ ਕਾਮਯੋਗਕਾਮਾਸਵਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ ਓਘੇਹਿ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਕਾਯੋ ਕਾਮੋਘਾਦੀਨੰ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਕਾਯਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ। ‘‘ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤੀ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਭੂਤਾ ਵੇਦਨਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਕਾਯਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਨਿਚ੍ਚਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਸਸ੍ਸਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਆਦਿ ਪਰਾਮਸਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁ। ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਭੂਤੰ ਭੂਤਤੋ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਇਦੰਸਚ੍ਚਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁ। ਕਾਯਸ੍ਸ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਵਤ੍ਥੁਤਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਵ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਕਾਯੋ ਕਾਮੋਘਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸਪਿ ਵਤ੍ਥੁ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਸੁਖਵੇਦਨਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਪਰਲੋਕਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੰ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੫; ੨.੯੫, ੨੨੫; ੩.੯੧, ੧੧੬; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੦; ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੧; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਪਰਾਮਾਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ ਵਤ੍ਥੁ । ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਇਤਰੁਪਾਦਾਨਵਤ੍ਥੁਤਾ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਗਨ੍ਥਯੋਜਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ। ਕਾਯਵੇਦਨਾਨੰ ਛਨ੍ਦਦੋਸਾਗਤਿਵਤ੍ਥੁਤਾ ਕਾਮੋਘਬ੍ਯਾਪਾਦਕਾਯਗਨ੍ਥਯੋਜਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ। ਸਨ੍ਤਤਿਘਨਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਸਰਾਗਾਦਿਚਿਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਮੋਹਾਗਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁ। ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਾਨਵਬੋਧੇ ਭਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਭਯਾਗਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁ।

ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਾ, ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ ਵੇਦਨਾਨਂ ਸਮੁਦਯੋ, (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੪੦੮) ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬; ਉਦਾ॰ ੧; ਵਿਭ॰ ੨੨੫) ਵਚਨਤੋ ਕਾਯਾਦੀਨਂ ਸਮੁਦਯਭੂਤਾ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਫਸ੍ਸਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਾ ਕਾਯਾਦਿਪਰਿਜਾਨਨੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਹਾਰਪਰਿਞ੍ਞਤ੍ਤਾ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਕਰਣਨਯੋ**ਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿਪਕਰਣਵਸੇਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਸਂਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ।

ਸਰਣਵਸੇਨਾਤਿ ਕਾਯਾਦੀਨਂ, ਕੁਸਲਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪਧਾਰਣਵਸੇਨ। ਸਰਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਏਤਾਯਾਤਿ ਸਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਏਕਤ੍ਤੇ ਏਕਸਭਾਵੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸਮੋਸਰਣਂ ਸਮਾਗਮੋ **ਏਕਤ੍ਤਸਮੋਸਰਣਂ।** ਏਤਦੇਵ ਹਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਯਥਾ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਕਨਿਬ੍ਬਾਨਪਵੇਸਹੇਤੁਭੂਤੋ ਵਾ ਸਮਾਨਤਾਯ ਏਕੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸਭਾਵੋ **ਏਕਤ੍ਤਂ**, ਤਤ੍ਥ ਸਮੋਸਰਣਂ **ਏਕਤ੍ਤਸਮੋਸਰਣਂ,** ਤਂਸਭਾਗਤਾਵ, ਏਕਨਿਬ੍ਬਾਨਪਵੇਸਹੇਤੁਭਾਵਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਰਣੇਕਤ੍ਤਸਮੋਸਰਣਾਨਿ ਸਹੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਕਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ, ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸੁਂ। **ਸਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਗਮਨਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਤਦੇਵ ਗਮਨਂ ਸਮੋਸਰਣਨ੍ਤਿ, ਸਮੋਸਰਣੇ ਵਾ ਸਤਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਧਾਰਣਤਾਵ ਸਤੀਤਿ ਸਤਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਨ੍ਤਰਾਭਾਵਾ ਪੁਰਿਮਂ ਸਤਿਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਏਕਭਾਵਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮੋਸਰਣੇਪਿ ਸਹਿਤਾਨੇਵ ਤਾਨਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਕਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

‘‘ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੇਨ, ਨਵਵਿਧੇਨ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇਨ, ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਰਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੪) ਆਗਤਾਨਂ ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਰਭੇਦਵਸੇਨ, ਤਦਨੁਗਤਭੇਦਵਸੇਨ ਚ ਭਾਵਨਾਯ ਅਨੇਕਵਿਧਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ, ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਉਟ੍ਠਾਨਕਭਣ੍ਡਸਦਿਸਤਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਤਂਤਂਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ ਇਤਰਾਸਂ ਪੁਚ੍ਛਾਨਂ ਇਧ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਨਿਦ੍ਦੇਸਾਦਿਵਸੇਨ ਦੇਸੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਚ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। “**ਇਧਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਾਦਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਦਸ੍ਸਨਂ, ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਸਾਸਨਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਇਧਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ**”ਤਿ। **ਧਮ੍ਮ...ਪੇ॰... ਲਪਨਮੇਤਂ** ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਭਿਮੁਖਭਾਵਕਰਣਤ੍ਥਂ, ਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਤ੍ਥਂ। ‘‘ਗੋਚਰੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਚਰਥ ਸਕੇ ਪੇਤ੍ਤਿਕੇ ਵਿਸਯੇ’’ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੨) ਵਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਗੋਚਰਾ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ, ਯਦਿਦਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਤਂਨਿਯਮਤੋਤਿ ਆਹ “**ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ**”ਤਿ। ਸਤ੍ਥੁਚਰਿਯਾਨੁਵਿਧਾਯਕਤ੍ਤਾ, ਸਕਲਸਾਸਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤ੍ਤਾ ਚ **ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਭਾਜਨਭਾਵੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਹਿਤੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਗਹਿਤੇ। ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਯ ਜੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਰਾਜਗਮਨਞ੍ਞਾਯੇਨ ਇਤਰਾ ਪਰਿਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸੇਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਪਠਮਂ ਕਾਰਣਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਵਿਭਜਿਤੁਂ “**ਯੋ ਚ ਇਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮਂ ਚਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਕਾਯਾਦਿ ਵਿਸਮਚਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਸਮਂ ਚਰੇਯ੍ਯ। ਰਾਗਾਦਿਵੂਪਸਮੇਨ **ਸਨ੍ਤੋ**, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮੇਨ **ਦਨ੍ਤੋ**, ਚਤੁਮਗ੍ਗਨਿਯਾਮੇਨ **ਨਿਯਤੋ**, ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਤਾਯ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ**, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਾਯਦਣ੍ਡਾਦਿਓਰੋਪਨੇਨ **ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡਂ।** ਅਰਿਯਭਾਵੇ ਠਿਤੋ **ਸੋ** ਏਵਰੂਪੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਸਮਿਤਪਾਪਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤਾਹਿ “**ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਸਮਣੋ, ਭਿਕ੍ਖੂ**”ਤਿ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਕਾਯੋ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ, ਤਥਾ ‘‘ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧, ੨੮੭; ਪਾਰਾ॰ ੧੧), ‘‘ਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਚ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਚੇਤਸਿਕਾ ਖਨ੍ਧਾ ਕਾਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ “**ਕਾਯੇਤਿ ਰੂਪਕਾਯੇ**”ਤਿ ਆਹ। **ਕੇਸਾਦੀਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ**

ਕੇਸਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਏਵਂ ''ਚਯਟ੍ਠੋ ਸਰੀਰਟ੍ਠੋ ਕਾਯਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਨਯੇਨ ਕਾਯ-ਸਦ੍ਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋਤਿ ਵੇਦਨਾਦਯੋਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਤਾ, ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਕਾਯੇ ਵੇਦਨਾਦਿਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਸਙ੍ਗੇਪਿ ਆਪਨ੍ਨੇ ਤਤੋ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮੂਹਵਿਸਯਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਕਾਯ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਸਮੁਦਾਯੁਪਾਦਾਨਤਾਯ ਚ ਅਸੁਭਾਕਾਰਸ੍ਸ **"ਕਾਯੇ"**ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ, ਤਥਾ ਆਰਮ੍ਮਣਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਚਿਤ੍ਤੇ"**ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ, ਵੇਦਨਾ ਪਨ ਸੁਖਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ **"ਵੇਦਨਾਸੂ"**ਤਿ ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥੇਵ ਚ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ, ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਪਰੋਪਣ੍ਣਾਸਭੇਦਾ, ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਚ ਅਨੇਕਭੇਦਾ ਏਵਾਤਿ ਤੇਪਿ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਵਯਵੀਗਾਹਸਮਞ੍ਞਾਤਿਧਾਵਨਸਾਰਾਦਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਕਾਯਂ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਹਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਕੇਸਾਦੀਹਿ, ਕੇਸਾਦਿਕੇ ਚ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਰੂਪੇਹਿ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ **"ਤਥਾ ਨ ਕਾਯੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਾਸਾਦਾਦਿਨਗਰਾਵਯਵਸਮੂਹੇ ਅਵਯਵੀਵਾਦਿਨੋਪਿ ਅਵਯਵੀਗਾਹਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ''ਨਗਰਂ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਮਞ੍ਞਾਤਿਧਾਵਨਂ ਸਿਯਾਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਸਮਞ੍ਞਾਤਿਧਾਵਨੇ ਨਗਰਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸਮੂਹੋ, ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਸਮੂਹੋ, ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਸਮੂਹੋ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮੂਹੋ, ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਾਯੋਪਿ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਗੇਵ ਇਤ੍ਥਿਆਦਯੋਤਿ ਆਹ **"ਕਾਯੋ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਧਮ੍ਮੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿ। **"ਕੋਚਿ ਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਤਜੀਵਾਦਿਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਅਵਯਵੀ ਪਨ ਕਾਯਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਕਾਯਾਦਿਸਮਞ੍ਞਾਤਿਧਾਵਨਾਨੀਤਿ ਆਹ **"ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮ...ਪੇ॰... ਕਰੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਤਥਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਦਿਆਕਾਰੇਨ।

ਯਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਂ ਇਤ੍ਥਿਂ, ਪੁਰਿਸਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਨਨੁ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਦਸ੍ਸਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ''ਇਤ੍ਥਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਪੁਰਿਸਂ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਵਸੇਨ ''ਯਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ **ਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ** ਤਂ ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ **ਤਂ** ਕੇਸਾਦਿਭੂਤੁਪਾਦਾਯਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਦਿਟ੍ਠਂ ਨ** ਹੋਤਿ, ਅਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ **ਦਿਟ੍ਠਂ** ਵਾ **ਤਂ ਨ** ਹੋਤਿ। **ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਕੇਸਾਦਿਭੂਤੁਪਾਦਾਯਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਭੂਤਤੋ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪਸ੍ਸਂ ਬਜ੍ਝਤੇ**ਤਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋ ਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਜ੍ਝਤਿ।

ਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਸਭਾਵਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਅਸੁਭਾਦਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾਕਾਰਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਏਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪਥਵੀਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਸਾਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਪਥਵਿਂ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹਤ੍ਤਾ ''ਕਾਯੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਲਕ੍ਖਣਪਥਵਿਮੇਵ ਵਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸਕਲਸਰੀਰਗਤਂ, ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਭਾਵੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਸਮੂਹਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਕਾਯੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। **"ਆਪੋਕਾਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਏਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸਾਤਿ ''ਅਹਂ ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਭਾਵੇਨ ਅਨ੍ਧਬਾਲੇਹਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ।

ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਕਾਰਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਂ ਕਾਯਂ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਵਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਾਕਾਰਮ੍ਪਿ ''ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸ ਚਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਲੇਸੋਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਨੋ ਨਿਚ੍ਚਤੋ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੫) ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਏਵ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵ-ਕਾਰੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਨੋ ਨਿਚ੍ਚਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਨਿਵਤ੍ਤਨਂ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਂ ਪਟਿਯੋਗੀਨਿਵਤ੍ਤਨਪਰਤ੍ਤਾ ਏਵ-ਕਾਰਸ੍ਸ, ਉਪਰਿ

ਦੇਸਨਾਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ ਚ ਤਾਸਂ। “**ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**”ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਅਨਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਤਮੇਵ ਚ ਕਾਯਂ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਞ੍ਚ ਨ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਰਵ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਨੋ ਨਨ੍ਦਤਿ। ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਰਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਰਾਗਂ **ਨਿਰੋਧੇਤਿ, ਨੋ ਸਮੁਦੇਤਿ** ਸਮੁਦਯਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਆਦਿਯਤਿ।** ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਯਂ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਖਨ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਤੋ, ਸਙ੍ਖਤਦੋਸਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਤੋ ‘‘ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਨ ਆਦਿਯਤਿ, ਨਾਪਿ ਅਦੋਸਦਸ੍ਸਿਤਾਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਤਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਆਦਿਯਤੀ’’ਤਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਤਾਹਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਚ੍ਚਸਵ੍ਵਂ ਪਜਹਤੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਚ੍ਚਸਵ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰੀਤਸਵ੍ਵਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਚਿਤ੍ਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨਮੁਖੇਨੇਵ ਸਵ੍ਵਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਸਵ੍ਵਾਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਵ੍ਵਾਸੀਸੇਨ ਵਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਨਨ੍ਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਤਣ੍ਹਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

“**ਵਿਹਰਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ “**ਇਰਿਯਤੀ**”ਤਿ, ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਅਭਿਬ੍ਯਾਪਨਤੋ “**ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੂ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਨ ਕਿਲੇਸਾ ਪਰਿਤ੍ਤਭੂਮਕਾ ਏਵਾਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹਾਨਂ ਆਤਾਪਨਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੇਵ, ਆਤਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਪਨ ਆਤਾਪਸਦ੍ਦੋ ਵੀਰਿਯੇਯੇਵ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਹਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਂ ਤਦਾਤਾਪਨਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਮੇਵ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇ ਧਮ੍ਮਾ। **ਆਤਾਪੀ**ਤਿ ਚਾਯਮੀਕਾਰੋ ਪਸਂਸਾਯ, ਅਤਿਸਯਸ੍ਸ ਵਾ ਦੀਪਕੋਤਿ ਆਤਾਪੀਗਹਣੇਨ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸਮਙ੍ਗਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਮ੍ਮਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ, ਸਾਮਞ੍ਚ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ,** ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨੇ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਿਤਾਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਪਰੀਤਂ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਜਾਨਨੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ, ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਸੇਸਾਵਹਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਮਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਯਦਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਕਥਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਤਾਤਿ ਆਹ “**ਨ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲੀਨੇ, ਉਦ੍ਧਤੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਲੀਨੇ, ਉਦ੍ਧਤੇ ਚ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਅਤ੍ਥਿਕਾ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ।** ਸਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧੁਪਕਾਰਾਯ ਏਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ **ਕਾਯੇ** ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਖੇਪੋ** ਅਨ੍ਤੋਓਲੀਯਨੋ, ਕੋਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਾਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੀਲਵਿਸੋਧਨਾਦਿ, ਗਣਨਾਦਿ, ਉਗ੍ਗਹਕੋਸਲ੍ਲਾਦਿ ਚ ਉਪਾਯੋ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਅਨੁਪਾਯੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਾਯਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਅਨੁਪਾਯਞ੍ਚ ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ …ਪੇ॰… ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਾਯਾਨੁਪਾਯਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਸੁ, ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਪਰਿਗ੍ਗਹੇਸੁ ਚ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ। **ਅਸ੍ਸ** ਯੋਗਿਨੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਸਤਿਯੇਵੇਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਵੀਰਿਯਾਦਯੋ ਅਙ੍ਗਾਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਮ੍ਪਯੋਗਙ੍ਗਞ੍ਚਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ**”ਤਿ। **ਅਙ੍ਗ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਪਰਿਯਾਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਸਤਿਸੀਸੇਨਾਯਂ ਦੇਸਨਾ। ਨ ਹਿ ਕੇਵਲਾਯ ਸਤਿਯਾ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮੋ ਵਾ, ਨਾਪਿ ਕੇਵਲਾ ਸਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਝਾਨਦੇਸਨਾਯਂ ਸਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਯੋਗਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤਾਤਿ ਅਙ੍ਗ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵਯਵਪਰਿਯਾਯਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਪਹਾਨਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧, ੨੮੭, ੨੯੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੩; ਪਾਰਾ॰ ੧੧) ਵਿਯ ਪਹਾਤਬ੍ਬਙ੍ਗਂ **ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ।** ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਮੇਵ ਵਿਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤਦਙ੍ਗਵਿਨਯੇਨ ਵਾ**

ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਨਯੇਨ ਵਾ"ਤਿ ਆਹ। **ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨੰ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ **"ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯੇਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਲੋਕੇ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇ।

ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਏਕੇਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਹਾਨਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਵਿਸੇਸੇਨਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਵਾ ''ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਨੀਵਰਣਾਨੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਵਿਨਯਵਚਨਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਿਸੇਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਹਿ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਾਨੰ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਾਦੀਨੰ ਪਹਾਨਦਸ੍ਸਨੰ ਏਤਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ। **ਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰੂਪਬਲਯੋਬ੍ਬਨਾਰੋਗ੍ਯਾਦਿਸਰੀਰਸਮ੍ਪਦਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਕਾਯਵਿਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕੋ ਵਿਰੋਧੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਕਾਯਭਾਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ। ਸਾ ਹਿ ਇਧ ਕਾਯਭਾਵਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਸੁਭਸੁਖਭਾਵਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਨੁਞ੍ਞਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਸੁਭਾਸੁਖਭਾਵਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਮਨੁਞ੍ਞਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦੀਨੰ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਰੋਧਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨਵਚਨੇਨ। **"ਯੋਗਾਨੁਭਾਵੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟਕਰਣੰ। ਯੋਗਾਨੁਭਾਵੋ ਹਿ ਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵੋ। **ਯੋਗਸਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਯੋਗਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਹਿ ''ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨਿਸੰਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਾਦੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾ ਇਜ੍ਝਤਿ।

ਅਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ''ਅਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਯ **ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ** ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਜੋਤਨਾਯ **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਕਰਣਵਚਨੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਏਵ ਹਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਵਾ। ਕਾਯਪਰਿਹਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣਸ੍ਸ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **"ਕਾਯਪਰਿਹਰਣ"**ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਯਪਰਿਹਰਣੰ ਯਾਵਦੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣਸ੍ਸ ਵਾ ''ਆਤਾਪੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੩) ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ **"ਕਾਯਪਰਿਹਰਣ"**ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਾਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਨਾਮਕਾਯਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਣੰ, ਨ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸੇਵ, ਤੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਵਿਹਾਰੇਨਾ''ਤਿ **ਏਤ੍ਥ**ਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ ''ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **"ਆਤਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣਸ੍ਸ ਸਹ ਸਾਧਨੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੰ। **ਆਤਾਪੇਨਾ**ਤਿ ਆਤਾਪਗ੍ਗਹਣੇਨ। **"ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨਾ"**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਮੇਤ੍ਤਾ, ਮਰਣਸ੍ਸਤਿ , ਅਸੁਭਭਾਵਨਾ ਚ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਯੋਗਿਨਾ ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨੰ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸਾਰਕ੍ਖਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਬਲੇਨ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਤਿਯਾ ਵਾ ਸਮਥੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ।

ਵਿਭਙ੍ਗੇ(ਵਿਭ॰ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ) ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਭਾਵਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਵਿਭਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਙ੍ਗਪਾਠੇਨ **ਸਹ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਵਰਣਵਸੇਨ ਯਥਾਰਹੰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਸੰਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ। **ਯਥਾ ਸੰਸਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ ਅਵਿਲੋਮੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ, ਏਵੰ **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।**

ਵੇਦਨਾਦੀਨੰ ਪੁਨ ਵਚਨੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭਾਵਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵੇਦਨਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਰੂਪਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਵੇਦਨਾਯ ਕਾਯਾਦਿਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਪਿ ਆਪਨ੍ਨੇ ਤਤੋ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ, ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦੁਤਿਯੰ ਵੇਦਨਾਗ੍ਗਹਣੰ, ਤੇਨ ਨ ਵੇਦਨਾਯੰ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ''ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵਾ ਵੇਦਨਾ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਪਨ ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵਾ ਵੇਦਨਾ, ਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਇਤਰਾ ਵੇਦਨਾ''ਤਿ ਵੇਦਨਾਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤੰ ਤੰ

ਵੇਦਨਂ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ ਧੁਵਭਾਵਵਿਵੇਕੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤਾਸਂ ਖਣਮਤ੍ਤਾਵਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ , ਤਤੋ ਏਵ ਦੁਕ੍ਖਤਾਯ, ਅਨਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਾਵਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਵੇਦਨਾਯਂ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਏਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਨਾਮ ਬਾਲੋ ਅਮਣਿਸਭਾਵੇਪਿ ਉਦਕਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕੇ ਮਣਿਆਕਾਰਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਅਯਂ ਠਿਤਿਰਮਣੀਯੇਪਿ ਵੇਦਯਿਤੇ, ਪਗੇਵ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਞ੍ਞਾਕਾਰਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਅਥ ਖੋ ਖਣਪਭਙ੍ਗੁਰਤਾਯ, ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤਾਯ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਅਨਤ੍ਤਅਸੁਭਾਕਾਰਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤਾਯ, ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਚ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਯੇਵਾਤਿ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਪੁਨਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਲੋਕਿਯਾ ਏਵ** ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। **"ਕੇਵਲਂ ਪਨਿਧਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਇਧ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਏਸ ਨਯੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਤਾਨਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਯੋ ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਦ੍ਦਾਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ''ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ। **ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਸਲ੍ਲਤੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਤੋ, ਅਨ੍ਤੋਤੁਦਨਤੋ, ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਤੋ ਚ ਸਲ੍ਲਤੋ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਪਸ੍ਸਿ। **ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਂ। **ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਵਿਯ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕਤਾਯ, ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵਤਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤਂ। **ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾਅਭਾਵਤੋ, ਉਦਯਵਯਵਨ੍ਤਤੋ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਤੋ, ਨਿਚ੍ਚਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਚ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ। **ਸ ਵੇ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ** ਏਕਂਸੇਨ, ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵੇਦਨਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਸ੍ਸਨਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਕ੍ਖਾਤਿਪੀਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾ ਇਤਿਪਿ। **ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵੇਦਯਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਵਦਾਮਿ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਸੁਖਾਦੀਨਂ ਠਿਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮਞਾਣਸੁਖਤਾਯ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਠਿਤਿਅਞ੍ਞਾਣਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਚ ਸੁਖਤੋ, ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਚ ਦੁਕ੍ਖਤੋ **ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤ੍ਤ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਕਾਸਿਤਾ ਏਵ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸੁਖਾਦਿਵਿਭਾਗਤੋ ਸੇਸਂ ਸਾਮਿਸਨਿਰਾਮਿਸਾਦਿਭੇਦਂ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਆਰਮ੍ਮਣ...ਪੇ॰... ਭੇਦਾਨਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨੀਲਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ, ਛਨ੍ਦਾਦਿਅਧਿਪਤਿਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੀਨਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ, ਞਾਣਞਾਨਾਦਿਸਹਜਾਤਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾਸਙ੍ਖਾਰਿਕਸਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ, ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭੂਮਿਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ, ਕੁਸਲਾਦਿਕਮ੍ਮਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਤਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ, ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਤਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ, ਪਰਿਤ੍ਤਭੂਮਕਾਦਿਕਿਰਿਯਾਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਿਹੇਤੁਕਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਵਤ੍ਥੁਕਾਵਤ੍ਥੁਕਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਯਸਾਧਾਰਣਾਦਿਤਬ੍ਭੇਦਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਲਕ੍ਖਣਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਫੁਸਨਾਦਿਤਂਤਂਲਕ੍ਖਣਾਨਞ੍ਚੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੁਞ੍ਞਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਤਾਸਙ੍ਖਾਤਸੁਞ੍ਞਤਾਸਭਾਵਸ੍ਸ। ਯਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ**''ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਖਨ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੧) ਸੁਞ੍ਞਤਾਵਾਰਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਪਹੀਨਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਪਹਾਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਯਮਾਨਾ ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਭਾਗੇਨ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਾਨਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾਨਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਏਕਤ੍ਥ ਪਹਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਰਤ੍ਥ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਏਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। ਅਥ ਵਾ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਏਕਤ੍ਥ ਪਹੀਨਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਹੀਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਹਾਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਮਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਪਹੀਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾਯ ਚੋਦਨਾਯ ਨਾਨਾਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਹਾਰੋ, ਨ ਹਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਹੀਨਂ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਹੀਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਪਰਿਹਾਰੋ। **ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਹਿ ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਲੋਕਿਯਭਾਵਨਾਯ ਚ ਕਾਯੇ ਪਹੀਨਂ ਨ ਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ,

ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਨਾਯ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਸਾ ''ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨਪਿ ਤਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਏਕਤ੍ਥ ਪਹੀਨਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਂ, ਲੋਕਿਯਭਾਵਨਾਯ ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਞ੍ਚਪਿ ਖਨ੍ਧਾ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕੋ''ਤਿ (ਵਿਭਂ॰ ੩੬੨, ੩੬੪, ੩੬੬) ਹਿ ਵਿ**ਭਙ੍ਗੇ**ਚਤੂਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਉਦ੍ਦੇਸਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ

ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੪. **ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਕਾਯਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ। **ਚਤੁਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕੇਕਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

ਕਥਞ੍ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਾਰਪੁਚ੍ਛਾ, ਤੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਯਮਾਨੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਕਾਰੇ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਜਤਿਰੇਕੋ, ਤੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇਨ ਅਪਾਕਟਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇਨ ਵਿਭਾਵਿਯਮਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। ਬਾਹਿਰਕੇਸੁਪਿ ਇਤੋ ਏਕਦੇਸਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ "**ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ**"ਤਿ, ਤੇਨ ਯੇ ਇਮੇ ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਾਦਿਵਸੇਨ ਆਗਤਾ ਚੁਦ੍ਦਸਪ੍ਪਕਾਰਾ, ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਾ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਦਿਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪ੍ਪਕਾਰਾ, ਤਥਾ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫੩) ਵੁਤ੍ਤਾ ਕੇਸਾਦਿਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ, ਲੋਕਿਯਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਾ ਚ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਮੇ ਚ ਪਕਾਰਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਾਸਨੇ, ਨ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰ...ਪੇ॰... ਪਟਿਸੇਧਨੋ ਚਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਭਾਵਪਟਿਸੇਧਨੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਪਟਿਸੇਧਨੋ, ਏਤੇਨ **ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਧ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤੋਗਧਏਵਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਏਕਪਦਾਨਿਪਿ ਅਵਧਾਰਣਾਨਿ ਯਥਾ ''ਵਾਯੁਭਕ੍ਖੋ''ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਧੇਵ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਮਣੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮਣਪ੍ਪਕਰਣਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਯੋ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੋ। **ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਵਾਦਾ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਾਨਿ।

ਅਰਞ੍ਞਾਦਿਕਸ੍ਸੇਵ ਭਾਵਨਾਨੁਰੂਪਸੇਨਾਸਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਇਮਸ੍ਸਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਦ੍ਦਮੋ ਦਮਥਂ ਅਨੁਪਗਤੋ ਗੋਣੋ **ਕੂਟਗੋਣੋ।** ਦੋਹਨਕਾਲੇ ਯਥਾ ਥਨੇਹਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਖੀਰਂ ਨ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਏਵਂ ਦੋਹਪਟਿਬਨ੍ਧਿਨੀ **ਕੂਟਧੇਨੁ।** ਰੂਪ-ਸਦ੍ਦਾਦਿਕੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਅਸ੍ਸਾਦੋ **ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਰਸੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਚਿਣ੍ਣਾਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਅਨਾਦਿਮਤਿ ਵਾ ਸਂਸਾਰੇ ਪਰਿਚਿਤਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਨਿਬਨ੍ਧੇਯਜਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧੇਯਜ। **ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸਤਿਯਾ। **ਆਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ। **ਦਲ਼੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਰਂ, ਯਥਾ ਸਤੋਕਾਰਿਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦੋ ਸਮਾਧਿ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਥਾਮਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਪਦਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ।

ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ ਵਿਯ ਭਗਵਾ ਯੋਗੀਨਂ ਅਨੁਰੂਪਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੁਪਦਿਸਨਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੀਪਿਸਦਿਸੋ** ਅਰਞ੍ਞੇ ਏਕਕੋ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਿਮ੍ਮਥਨਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਸਾਧਨਤੋ **ਫਲਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਰਕ੍ਕਮਜਵਯੋਗ੍ਗਭੂਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨੁਸ੍ਸਾਹਜਵਸ੍ਸ ਯੋਗ੍ਗਕਰਣਭੂਮਿਭੂਤਂ।

ਅਦ੍ਧਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦੀਘਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ, ਇਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਦੀਘਰਸ੍ਸਤਾਪਜਾਨਨਸਬ੍ਬਕਾਯਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦਨਓਲਾਰਿਕੋਲਾਰਿਕਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਭਾਵਨਂ ਸਿਕ੍ਖਤੋ, ਤਥਾਭੂਤੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ। **ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ** ਰੂਪਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤੋ, ਯੋ ''ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਮ੍ਮਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ** ਅਰੂਪਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤੋ। **ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਕਰਜਕਾਯੋ** ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। **ਅਵ੍ਵੋ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ** ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦਿਟ੍ਠਿ ''ਤਯਿਦਂ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਹੇਤੁਕਂ, ਨਾਪਿ ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਵਿਸਮਹੇਤੁਕਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਹੇਤੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਤ੍ਤਯੇਪਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੇਨ **ਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖੋ।** ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੬੧; ੨.੧੧੩; ੩.੮੬, ੮੯; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੪) ਨਯੇਨ ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨਵਸੇਨ **ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ।** ਉਦਯਵਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ। ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ** ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ।

"**ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੇ**"ਤਿ ਇਦਂ ਸਮ੍ਮਸਨਵਾਰਵਸੇਨਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਮਥਵਸੇਨ ਪਨ ਪਰਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੇ ਅਪ੍ਪਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਣਕਾਲੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਭਾਵਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਨਕਾਲੋ **ਕਥਿਤੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਪਨਿਦਂ ਉਭਯਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਦ੍ਵਯਂ ਘਟਿਤਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਏਕਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਕਜ੍ਝਂ ਆਲਮ੍ਬਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮੁਦੇਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਸਮੁਦਯੋ,** ਸੋ ਏਵ ਕਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਧਮ੍ਮੋਤਿ **ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮੋ।** ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ ਕਰਜਕਾਯਾਦਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਸੀਲੋ **ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ,** ਤਂ ਪਨ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯਥਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭਸ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਤ੍ਤਿਂ। **ਗਗ੍ਗਰਨਾਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕਾਪਨਾਲ਼ਿਂ। **ਤੇ**ਤਿ ਕਰਜਕਾਯਾਦਿਕੇ। ਯਥਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੋ ਕਰਜਕਾਯਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ, ਏਵਂ ਕਰਜਕਾਯਾਦਯੋਪਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨੋ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ''ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾ ਕਾਯਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸਮੁਦਯ...ਪੇ॰... ਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿ। ਪਕਤਿਵਾਚੀ ਵਾ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੧; ੩.੩੧੦; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩੩) ਵਿਯਾਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਕਤਿਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ''ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਕਰਜਕਾਯਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **ਕਾਯਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਹੇਤੁਕਤ੍ਤੇਪਿ ਵਿਨਾਸਸ੍ਸ ਯੇਸਂ ਹੇਤੁਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਾਵੇ ਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਦਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਵਿਯ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ ਉਪਚਾਰਤੋ ਕਰਜਕਾਯਾਦਿਅਭਾਵੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯਸ੍ਸ ਵਯਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਥਾ ਭਸ੍ਤਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ । ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵਿਨਾਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਵਿਯ ਭਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਵਿਸਯਤਾਯ ਸਮੁਦਯਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਏਕਕਾਲੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਕਾਲੇਨ ਸਮੁਦਯਂ ਕਾਲੇਨ ਵਯਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਯੋ''ਤਿ **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ "**ਕਾਯੋਵ ਅਤ੍ਥੀ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਨ ਸਤ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤਤਾਯ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਸਜ੍ਜਾਪਨਟ੍ਠੇਨ, ਸਤ੍ਵਗੁਣਯੋਗਤੋ ਵਾ "**ਸਤ੍ਤੋ**"ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਪੂਰਣਤੋ ਚ ਚਵਨੁਪਪਜ੍ਜਨਧਮ੍ਮਤਾਯ ਗਲਨਤੋ ਚ "**ਪੁਗ੍ਗਲੋ**"ਤਿ, ਥੀਯਤਿ ਸਂਹਞ੍ਞਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਬ੍ਭੋਤਿ "**ਇਤ੍ਥੀ**"ਤਿ, ਪੁਰਿ ਪੁਰੇ ਭਾਗੇ ਸੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ "**ਪੁਰਿਸੋ**"ਤਿ, ਆਹਿਤੋ ਅਹਂ ਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ "**ਅਤ੍ਤਾ**"ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵੇਨ "**ਅਤ੍ਤਨਿਯ**"ਨ੍ਤਿ, ਪਰੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਅਹ**"ਨ੍ਤਿ, ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਮਮਾ**"ਤਿ,

ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **"ਕੋਚੀ"**ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵੇਨ **"ਕਸ੍ਸਚੀ"**ਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬੋ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲਂ **"ਕਾਯੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੀ"**ਤਿ। ਦਸਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਸੁਞ੍ਞਤਮੇਵ ਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਾਯੋਵ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ।

ਞਾਣਪਮਾਣਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਪਰਂ ਪਮਾਣਂ ਪਾਪਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸਤਿਪਮਾਣਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਂ ਸਤਿਂ ਪਵਤ੍ਤਨਸਤਿਂ ਪਰਂ ਪਮਾਣਂ ਪਾਪਨਤ੍ਥਾਯ। ਇਮਸ੍ਸ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਯੋ''ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਮਤ੍ਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਞਾਣਸ੍ਸ, ਸਤਿਯਾ ਚ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਾਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਭਾਵਨਾਯ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਾਨਂ ਉਜੁਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਣ੍ਹਾ...ਪੇ॰... ਵਿਹਰਤੀ"**ਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਲੋਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਤੋ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ **"ਨ ਚ ਕਿਞ੍ਚੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਾਦਾਯਾ"**ਤਿ ਆਹ ਯਥਾ ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਯਪਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। (ਪਾਰਾ॰ ੪੨) **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਕਾਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਇਮਿਨਾ ਪਨ...ਪੇ॰... ਦਸ੍ਸੇਤੀ"**ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਸਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਤਦਭਾਵੇ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ"**ਤਿ, ਯਥਾ ''ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬; ਉਦਾ॰ ੧; ਵਿਭ॰ ੪੮੪)। ਤਂਵਿਞ੍ਞਾਣਬੀਜਤਂਸਨ੍ਤਤਿਸਮ੍ਭੂਤੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਕਿਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ''ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ। **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। "ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੇ"**ਤਿਆਦਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਪਟਿਵੇਧੋ। **ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। **ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ, ਭਾਵਨਂ ਉਪਰਿ ਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣੂਪਾਯੋ।

ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਰਿਯਾਪਥਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੫. ਇਰਿਯਾਪਥਵਸੇਨਾਤਿ ਇਰਿਯਨਂ **ਇਰਿਯਾ,** ਕਿਰਿਯਾ, ਇਧ ਪਨ ਕਾਯਿਕਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਰਿਯਾਨਂ ਪਥੋ ਪਵਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋਤਿ **ਇਰਿਯਾਪਥੋ,** ਗਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਰੀਰਾਵਤ੍ਥਾ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤੋ ਕਾਯੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ ਠਿਤੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਵਾਤਿ, ਤੇਸਂ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨਂ ਵਸੇਨ, ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਭਾਗੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਚ ਅਪਰਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਨਾਪਾਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਮਿ, ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । **"ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਗਮਨਾਦਿਮਤ੍ਤਜਾਨਨਸ੍ਸ, ਗਮਨਾਦਿਗਤਵਿਸੇਸਜਾਨਨਸ੍ਸ ਚ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਗਮਨਾਦਿਮਤ੍ਤਜਾਨਨਂ ਨ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਗਮਨਾਦਿਗਤਵਿਸੇਸਜਾਨਨਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥ ਕਾਮ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਉਪਲਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਂ। **ਨ ਪਜਹਤਿ** ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ ''ਅਹਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਮਮ ਗਮਨ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਹਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ** ''ਅਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਾ ਕਾਰਕੋ ਵੇਦਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਂ **ਨ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤਿ** ਨਾਪਨੇਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ, ਅਨਨੁਬ੍ਰੂਹਨਤੋ ਵਾ। ਏਵਂ ਭੂਤਸ੍ਸ ਚਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **"ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **"ਇਮਸ੍ਸ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਇਦਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸਾਧਨੰ, ਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੁਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਤ੍ਤੁਪੁਚ੍ਛਾ, ਸਾ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵਵਿਸਿਟ੍ਠਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਮਨਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਕਸ੍ਸ ਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵਦਤਿ ਸਾਧਨੰ, ਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਕਤ੍ਤੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਭਾਵਵਿਭਾਵਨਤੋ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤੋਨੀਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਭਯਤ੍ਥੰ ਕਿੰ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤੋ। **ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤੁਕਾਯ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਵਿਪਰੀਤਕਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਗਮਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਾ ਮਨਸਾ ਸੰਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਮਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਅਤ੍ਥੇਹੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਮਿਚ੍ਛਾਕਾਰਣਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਅਨੁਰੂਪਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁਕੋ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਨ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਮਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਮਨਸਿਦ੍ਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਚ ਸਾ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਵਿਪ੍ਫਾਰੋ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਞ੍ਚਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੋ, ਤੇਨ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤਨਾਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭੇਦੰ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਉਭਯੇਨ ਪਨ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। "**ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਕਾਯੇ ''ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਸ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ। **ਵਾਯੰ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਵਾਯੋਧਾਤੁਅਧਿਕੰ ਰੂਪਕਲਾਪੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਧਿਕਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ, ਨ ਪਮਾਣਤੋ। ਗਮਨਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਸਹਜਾਤਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਥਮ੍ਭਨਸਨ੍ਧਾਰਣਚਲਨਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਨ ਆਕਾਰਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਵਾਯੋਧਾਤੁੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਵਾਯੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਜਨੇਤੀ**"ਤਿ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸਹਭਾਵੀ ਹਿ ਵਿਕਾਰੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਧਿਕਭਾਵੇਨੇਵ ਚ ਵਾਯੋਗਹਣੰ , ਨ ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਏਵ ਜਨਕਭਾਵਤੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਾਦਾਯਰੂਪਭਾਵੋ ਦੁਰੁਪਪਾਦੋ ਸਿਯਾ। **ਪੁਰਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ** ਪੁਰਤੋਭਾਗੇਨ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨੰ, ਯੋ ''ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

"**ਏਸੇਵ ਨਯੋ**"ਤਿ ਅਤਿਦੇਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਿਤੁੰ "**ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਾਦਤਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਉਸ੍ਸਿਤਭਾਵੋ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧਭਾਵੋ।

ਏਵੰ ਪਜਾਨਤੋਤਿ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਗਮਨਾਦਿ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਤੋ। **ਤਸ੍ਸ** ਏਵੰ ਪਜਾਨਨਾਯ ਨਿਚ੍ਛਯਗਮਨਤ੍ਥੰ "**ਏਵੰ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵੁ**ਚ੍ਚਤਿ** ਲੋਕੇ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ, ਲੋਕਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵਾ। **ਅਤ੍ਥਿ ਪਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵੰ ਵੀਮੰਸਨਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨੰ। **ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨੰ। "**ਯਥਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵਨੰ, ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਨਾਵਾ ਮਾਲੁਤਵੇਗੇਨਾਤਿ **ਯਥਾ** ਅਚੇਤਨਾ ਨਾਵਾ ਵਾਤਵੇਗੇਨ ਦੇਸਨ੍ਤਰੰ **ਯਾਤਿ, ਯਥਾ** ਚ ਅਚੇਤਨੋ **ਤੇਜਨੰ** ਕਣ੍ਡੋ **ਜਿਯਾਵੇਗੇਨ** ਦੇਸਨ੍ਤਰੰ **ਯਾਤਿ, ਤਥਾ** ਅਚੇਤਨੋ **ਕਾਯੋ ਵਾਤਾਹਤੋ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਾਯੁਨਾ ਨੀਤੋ ਦੇਸਨ੍ਤਰੰ **ਯਾਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਉਪਮਾਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਯਥਾ ਨਾਵਾਤੇਜਨਾਨੰ ਪੇਲ੍ਲਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੇਸਨ੍ਤਰਗਮਨੰ, ਏਵੰ ਕਾਯਸ੍ਸਾਪੀ''ਤਿ, ਹੋਤੁ, ਏਵੰ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਯਥਾ ਹਿ ਨਾਵਾਤੇਜਨਾਨੰ ਸੰਹਤਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸੇਵ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਮਨੰ, ਨ ਅਸੰਹਤਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਕਾਯਸ੍ਸਾਪੀਤਿ। ਕਾ ਨੋ ਹਾਨਿ, ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਤਾਵ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਲਭਤਿ, ਨ ਪੁਰਿਸਵਾਦੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਮਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਯੋਜਿਤੰ। **ਠਾਤੀ**ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ। **ਵਿਨਾ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਾਯੋਧਾਤੁਆਦਿਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾ। **ਤਿਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਵਜੇ**ਤਿ ਵਜੇਯ੍ਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਕੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ ਚੇਤ੍ਥ **ਕਿੰ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਵਿਰਹੇਨ ਠਾਨਗਮਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨ ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਾਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾਵਿਭਾਵਨੇਨ ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਾ ਵਿਯ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਤਾਪਿ ਵਿਭਾਵਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਪਣਿਹਿਤੋਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਨਿਹਿਤੋ ਠਪਿਤੋ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਚਨਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਨੇਸਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਰਿਮਨਯੋ ਵਾ ਇਰਿਯਾਪਥਪ੍ਪਧਾਨੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੋ ਅਪ੍ਪਧਾਨੋ ਅਨੁਨਿਪ੍ਫਾਦੀਤਿ ਇਧ ਕਾਯਂ ਪਧਾਨਂ, ਅਪਧਾਨਞ੍ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਅਨੁਨਿਪ੍ਫਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਦੁਤਿਯਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਯਾਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ।

ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਮ੍ਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਤਸ੍ਸ ਅਵਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸਭਾਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤੀ"**ਤਿ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨੇਵ ਸਮੁਦਯਾਦਯੋ ਉਦ੍ਧਟਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਵਾਰੇਸੁਪਿ। **ਆਦਿਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਥਾ ''ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਕਮ੍ਮਸਮੁਦਯਾ ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਉਦਯਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਕਾਰਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ''ਤਿ ਆਦਯੋਪਿ ਪਞ੍ਚ ਆਕਾਰਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਇਰਿਯਾਪਥਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੬. **ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਕਾਰੇਹਿ, ਪਕਟ੍ਠਂ ਵਾ ਸਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਂ ਞਾਣਂ, ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਿ ਸਮਾਹਟਾਨਿ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **"ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ"ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੧੪; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੧੪ ਵਾਕਜਖਨ੍ਧੇਪਿ) **ਵਣ੍ਣਿਤਾਨਿ,** ਨ ਪੁਨ ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਿਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵਚਨਤੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦਿਗਤਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸੇਵੇਤ੍ਥ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਿਤਾਦਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸੇਵ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਵਯੋ ਚ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ। ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂਯੇਵ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦਯੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੭. **ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਤਾਯ ਪਟਿਕੂਲਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ, ਯੋ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਭਾਵੋ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਮਨਸਿ ਕਰਣਵਸੇਨ। ਅਨ੍ਤਰੇਨਾਪਿ ਹਿ ਭਾਵਵਾਚਿਨਂ ਸਦ੍ਦਂ ਭਾਵਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਯਥਾ ''ਪਟਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੮੨) **ਵੁਤ੍ਤਂ,** ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ, ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੨ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਇਮਮੇਵ ਕਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਦੀਨਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਪਸਿਬ੍ਬਕਾਕਾਰੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਆਵਾਟਨਂ **ਪੁਤੋਲ਼ਿ।** ਨਾਨਾਕਾਰਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕੇਸਾਦੀਨਞ੍ਚ ਉਪਮੇਯਜਤਾ। **ਵਿਭੂਤਕਾਲੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸਾਦੀਨਂ ਅਸੁਭਾਕਾਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਿਤਕਾਲੋ। ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਕਾਰਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਕਾਰਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕੇਸਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕੇਸਾਦਿਸਞ੍ਞਿਤਾਨਞ੍ਹਿ ਅਸੁਚਿਭਾਵਾਨਂ ਪਰਮਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਕਾਰਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਇਧ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੮. ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਪਥਵੀਧਾਤੁਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਭਾਵਨਾਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ, ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। **ਗੋਘਾਤਕੋ**ਤਿ ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਾਯ ਗੁਨ੍ਨਂ ਘਾਤਕੋ। **ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪਵਾਸੀ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨਕੋ । **ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਮਹਾਪਥਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਪਥਾਨਂ ਤਾਯ ਏਵ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਵੇਮਜ੍ਝਸਙ੍ਖਾਤੇ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਥਾ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਮੋਹਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਠਾਨਂ ਚਤੁਮਹਾਪਥਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਚਤੁਮਹਾਪਥੇ।** ਠਿਤ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਠਿਤੋ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੮) ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਇਰਿਯਾਪਥਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ, ਠਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਾ ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਤਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਸੇਸਇਰਿਯਾਪਥਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਬੋਧਕੋ, ਇਧ ਪਨ ਯਥਾ ਤਥਾ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਬੋਧਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਠਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰੇਨ। ਠਾਨਾਦਯੋ ਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਥੋ ਪਵਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋਤਿ ''ਇਰਿਯਾਪਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਠਾਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਣਿਧਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਯਥਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਯਥਾਪਣਿਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **"ਠਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਇਰਿਯਾਪਥਸਮਾਯੋਗਪਰਿਦੀਪਨਂ, **"ਪਣਿਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਤਦਞ੍ਞਇਰਿਯਾਪਥਸਮਾਯੋਗਪਰਿਦੀਪਨਂ। **"ਠਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਅਵਟ੍ਠਾਨਪਰਿਦੀਪਨਂ, **ਪਣਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਕਾਰਤੋ ਨਿਹਿਤਂ ਪਣਿਹਿਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਅਵੇਕ੍ਖਤਿ, ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਭਾਵਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਗੋਘਾਤਕਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪੋਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਂਸੂਪਚਯਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਾਯ ਕੁਣ੍ਡਕਭਤ੍ਤਕਪ੍ਪਾਸਟ੍ਠਿਆਦੀਹਿ ਸਂਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਧਿਤਂ ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਂਸਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਤਂ। **ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਮਤਮਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਤਾਵਦੇਵਾ**"ਤਿ। **ਗਾਵੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤੀ**ਤਿ ਯਾਨਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਯਥਾਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਉਪਾਦਾਯ ਗਾਵੀਸਮਞ੍ਞਾ ਮਤਮਤ੍ਤਾਯਪਿ ਗਾਵਿਯਾ ਤੇਸਂ ਤਂਸਨ੍ਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਅਵਿਨਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਵਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਭੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਬੀਲਾ,** ਭਾਗਾ ਵ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਬ-ਕਾਰਂ, ਇਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਈਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਬੀਲਸੋ**ਤਿ ਬੀਲਂ ਬੀਲਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤਤੋ ਮਂਸਂ ਵਿਵੇਚੇਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਵਾ ਵਿਵੇਚਿਤਂ ਮਂਸਂ ਭਾਗਸੋ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਮਂਸਸਞ੍ਞਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ**"ਤਿ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਾਪਿ** ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ। **ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿਸਮੂਹਕਿਚ੍ਚਘਨਾਨਂ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜ੍ਜਨਂ ਵਿਵੇਚਨਂ। **ਧਾਤੁਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਕਰਣੇਨ ਧਾਤੁਂ ਧਾਤੁਂ ਪਥਵੀਆਦਿਧਾਤੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੁਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯਪਿ ਤਦਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਯਾਥਾਵਤੋ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਉਪਮ੍ਮਤ੍ਥੇਨ ਉਪਮੇਯ੍ਯਤ੍ਥੋ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਧਾਤੁਵਸੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ**"ਤਿ। **ਦਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਛੇਕੋ ਤਂਤਂਸਮਞ੍ਞਾਯ ਕੁਸਲੋ ''ਯਥਾਜਾਤੇ ਸੂਨਸ੍ਮਿਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਖੁਰਵਿਸਾਣਾਦਿਵਨ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਿਮਂਸਾਦਿਅਵਯਵਸਮੁਦਾਯੇ ਅਵਿਭਤ੍ਤੇ ਗਾਵੀਸਮਞ੍ਞਾ, ਨ ਵਿਭਤ੍ਤੇ। ਵਿਭਤ੍ਤੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠਿਮਂਸਾਦਿਅਵਯਵਸਮਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਚਤੁਮਹਾਪਥੋ ਵਿਯ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥੋ**ਤਿ ਗਾਵਿਯਾ ਠਿਤਚਤੁਮਹਾਪਥੋ ਵਿਯ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਭੂਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਯਸ੍ਮਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੩੦੫) **ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ,** ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ, ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੦੬) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਵਸਿਵਥਿਕਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

३१९. सिवथिकाय अपवि‍द्धउद्धुमातकादिपटिसंयुत्तानं ओधिसो पवत्तानं कथानं, तदभिधेय्यानञ्च उद्धुमातकादिअसुभभागानं सिवथिकपब्बानीति सङ्गीतिकारेहि गहितसमञ्ञा । तेनाह **"सिवथिकपब्बेहि वि‍भजितु"**न्ति। मरित्वा एकाहातिक्कन्तं **एकाहमतं। उद्धं जीवि‍तपरियादाना**ति जीवि‍तक्खयतो उपरि मरणतो परं। **समुग्गतेना**ति समुट्ठितेन। **उद्धुमातत्ता**ति उद्धं उद्धं धुमातत्ता सूनत्ता। सेतरत्तेहि वि‍परिभिन्नं वि‍मिस्सितं नीलं **वि‍नीलं,** पुरिमवण्णवि‍परिणामभूतं वा नीलं **वि‍नीलं। वि‍नीलमेव वि‍नीलक**न्ति क-कारेन पदवड्ढनं अनत्थन्तरतो यथा ''पीतकं लोहितक''न्ति (ध॰ स॰ ६१६)। **पटिक्कूलत्ता**ति जिगुच्छनीयत्ता। **कुच्छितं वि‍नीलन्ति वि‍नीलक**न्ति कुच्छनत्थे वा अयं क-कारोति दस्सेतुं वुत्तं यथा ''पापको कित्तिसद्दो अब्भुग्गच्छती''ति। (दी॰ नि॰ ३.३१६; अ॰ नि॰ ५.२१३; महाव॰ २८५) **परिभिन्नट्ठानेहि** काककङ्कादीहि। **वि‍स्सन्दमानपुब्ब**न्ति वि‍स्सवन्तपुब्बं, तहं तहं पग्घरन्तपुब्बन्ति अत्थो। **तथाभाव**न्ति वि‍स्सन्दमानपुब्बभावं।

सो भिक्खूति यो ''पस्सेय्य सरीरं सिवथिकाय छड्डित''न्ति वुत्तो, सो भिक्खु। **उपसंहरति** सदिसतं। **"अयम्पि खो"**तिआदि उपसंहरणाकारदस्सनं। **आयू**ति रूपजीवि‍तिन्द्रियं, अरूपजीवि‍तिन्द्रियं पनेत्थ वि‍ञ्ञाणगतिकमेव। **उस्मा**ति कम्मजतेजो। **एवं पूतिकसभावोयेवा**ति एवं अतिवि‍य दुग्गन्धजेगुच्छपटिक्कूलपूतिकसभावो एव, न आयुआदीनं अवि‍गमे वि‍य मत्तसोति अधिप्पायो। एदिसो भवि‍स्सतीति **एवंभावी**ति आह **"एवं उद्धुमातादिभेदो भवि‍स्सती"**ति।

लुञ्चित्वा लुञ्चित्वाति उप्पाटेत्वा उप्पाटेत्वा। **सावसेसमंसलोहितयुत्त**न्ति सब्बसो अखादितत्ता तहं तहं सेसेन अप्पावसेसेन मंसलोहितेन युत्तं। ''अञ्ञेन हत्थट्ठिक''न्ति अवि‍सेसेन हत्थट्ठिकानं वि‍प्पकिण्णता जोतिताति अनवसेसतो तेसं वि‍प्पकिण्णतं दस्सेन्तो **"चतुसट्ठिभेदम्पी"**तिआदिमाह ।

तेरोवस्सिकानीति तिरोवस्सं गतानि, तानि पन संवच्छरं वीतिवत्तानि होन्तीति आह **"अतिक्कन्तसंवच्छरानी"**ति। पुराणताय घनभाववि‍गमेन वि‍चुण्णता इध पूतिभावोति सो यथा होति, तं दस्सेन्तो **"अब्भोकासे"**तिआदिमाह। **तेरोवस्सिकानेवा**ति संवच्छरमत्तातिक्कन्तानि एव। खज्जमानतादिवसेन दुतियसिवथिकपब्बादीनं ववत्थापितत्ता वुत्तं **"खज्जमानतादीनं वसेन योजना कातब्बा"**ति।

नवसिवथिकपब्बवण्णना निट्ठिता।

इमानेव द्वेति अवधारणेन अप्पनाकम्मट्ठानं तत्थ नियमेति अञ्ञपब्बेसु तदभावतो। यतो हि एव-कारो, ततो अञ्ञत्थ नियमेति, तेन पब्बद्वयस्स वि‍पस्सनाकम्मट्ठानतापि अप्पटिसिद्धा दट्ठब्बा अनिच्चतादिदस्सनतो। सङ्खारेसु आदीनववि‍भावनानि सिवथिकपब्बानीति आह **"सिवथिकानं आदीनवानुपस्सनावसेन वुत्तत्ता"**ति। इरियापथपब्बादीनं अप्पनावहता पाकटा एवाति **"सेसानि द्वादसपी"**ति वुत्तं। यं पनेत्थ अत्थतो अवि‍भत्तं। तं सुवि‍ञ्ञेय्यमेव।

कायानुपस्सनावण्णना निट्ठिता।

वेदनानुपस्सनावण्णना

੩੮੦. **ਸੁਖਂ ਵੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਖਯਤੀਤਿ **ਸੁਖਾ।** ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ, ਕਾਯਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਦੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਖਾਦਤਿ, ਖਨਤਿ ਵਾ ਕਾਯਿਕਂ, ਚੇਤਸਿਕਞ੍ਚਾਬਾਧਨ੍ਤਿ **ਸੁਖਾ।** ''ਸੁਕਰਂ ਓਕਾਸਦਾਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਖਾ**''ਤਿ ਅਪਰੇ। ਵੇਦਯਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਂ ਅਨੁਭਵਤੀਤਿ **ਵੇਦਨਾ।** **ਵੇਦਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਭਵਮਾਨੋ। **"ਕਾਮ**"ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਇਰਿਯਾਪਥਪਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਸਮ੍ਪਜਾਨਸ੍ਸ ਵੇਦਿਯਨਂ **ਸਮ੍ਪਜਾਨਵੇਦਿਯਨਂ।**

ਵਤ੍ਥੁਆਰਮ੍ਮਣਾਤਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾ। ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਵੇਦਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ''ਵਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਧਮ੍ਮਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁ ਅਭਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸੇਵ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵੇਦਨਾ**ਵ **ਵੇਦਯਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। **"ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਮਾਨੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਾਮੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋਤਿ ਬਲਵਤੋ ਵੇਦਨਾਵੇਗਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਨੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਵਸਰਦਾਨਵਸੇਨ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ। ਵੇਗਸਨ੍ਧਾਰਣੇ ਹਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਥੇਰੋ **ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ।** **ਵੀਰਿਯਸਮਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਹਾਪਨਵਸੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਰਸਤਾਪਾਦਨੇਨ ਵੀਰਿਯਸਮਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹੀ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਸਹ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨਂ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਸੇਨ ਅਧਿਗਮੋ, ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨਪਿ। ਲੋਕਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਤਤ੍ਥ ਸਮਤ੍ਥਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹੀ**"ਤਿ। **ਸਮਸੀਸੀ**ਤਿ ਵਾਰਸਮਸੀਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਾਰਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਵਾਰੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਥਾ ਚ ਸੁਖਂ, ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ''ਸੁਖਂ ਕੋ ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨਵੇਦਿਯਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਯਤੀਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਾ,** ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ, ਕਾਯਞ੍ਚ ਪੀਲ਼ੇਤਿ ਵਿਬਾਧਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਖਾਦਤਿ, ਖਨਤਿ ਕਾਯਿਕਂ, ਚੇਤਸਿਕਞ੍ਚ ਸਾਤਨ੍ਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਾ।** ''ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਓਕਾਸਦਾਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਾ**''ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹਂ, ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ** ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਭੂਤਾਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਯ ਖਾਯਤੀ**"ਤਿ। **"ਨ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਤਾਦਿਸੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਸਂ ਆਦਿਤੋ ਵੇਦਨਾਵ ਵਿਭੂਤਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਵਣ੍ਣਨਾ**ਦੀਸੁ ''ਫਸ੍ਸੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ, (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੫੯) ਤਂ ਅਵਿਰੋਧਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਕਥਿਯਮਾਨਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਵੇਦਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਾਕਟਤਾਯਾ**"ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਸਞ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਨ ਇਤਰਾਯ। ਤਦੁਭਯਗ੍ਗਹਣਮੁਖੇਨ ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਇਤਰਾਯਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਕਟਾ ਏਵਾਤਿ ''ਵੇਦਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਗ੍ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ,** ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ ਤਤ੍ਥ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਵ ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਚ ਅਨਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਪਜਾਨਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਜਾਨਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਯਂ ਅਪਰੋਪਿ ਪਜਾਨਨਪਰਿਯਾਯੋ**"ਤਿ ਆਹ। ਯਥਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਕਜ੍ਝਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵਤੋ, ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਵੁਤ੍ਤਿਤੋ ਚਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਖਵੇਦਨਾਕ੍ਖਣੇ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ**"ਤਿ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਤਦਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਯਪਿ ਅਭਾਵਤੋ, ਤੇਨ ਸੁਖਵੇਦਨਾਕ੍ਖਣੇ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਇਤਰਵੇਦਨਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾਅਭਾਵਪਜਾਨਨੇਨ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵੋ ਞਾਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਕਟਭਾਵਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਸੁਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਇਤੋ ਪਠਮਂ ਅਭਾਵਤੋ**"ਤਿ ਆਹ, ਏਤੇਨੇਵ ਚ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾਨਂ ਪਾਕਟਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਧੁਵਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿ। **ਅਨਿਚ੍ਚ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਿ ਵੇਦਨਾਨਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। **ਅਧੁਵ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਾਕਟਭਾਵੋ

ਤਸ੍ਸ ਅਸਦਾਭਾਵਿਤਾਦਿਭਾਵਨਤੋ। ਵਿ**ਪਰਿਣਾਮ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸ ਅਵ੍ਵਥਤ੍ਤੁਦੀਪਨਤੋ, ਤੇਨ ਸੁਖਾਪਿ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਪਗੇਵ ਇਤਰਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ''ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਂ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਵੇਦਨਾਸੁ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤੁਯਪਜਾਨਨਾ ਜੋਤਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਤਿਹ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤੇਨ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੫) ਸਾਧੇਤੁਂ "**ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਖਵੇਦਨਾਸਮਙ੍ਗਿਸਮਯੇ ਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਾਨਂ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। ਸਕਿਚ੍ਚਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਾਵਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਅਨਿਚ੍ਚਾ।** ਸਮੇਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੁਯ੍ਯ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਸਙ੍ਖਤਾ।** ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਪਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ।** ਖਯਵਯਪਲੁਜ੍ਜਨਨਿਰੁਜ੍ਝਨਪਕਤਿਤਾਯ **ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਆਮਿਸਂ** ਨਾਮ, ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ, ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਸਹ ਆਮਿਸੇਹੀਤਿ **ਸਾਮਿਸਂ।** ਤੇਨਾਹ "**ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਮਿਸਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**"ਤਿ।

ਇਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਵੇਦਨਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇ**ਵਾ"ਤਿ।

ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੧. ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ ਸਹ ਰਾਗੇਨਾਤਿ **ਸਰਾਗਂ।** ਤੇਨਾਹ "**ਲੋਭਸਹਗਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਵੀਤਰਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਂ ਸਰਾਗਪਦਪਟਿਯੋਗਿਨਾ ਵੀਤਰਾਗਪਦੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਤੇਭੂਮਕਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਨ੍ਤਿ "**ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ "**ਇਦਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਵਰਤਿ। **ਸੇਸਾਨਿ** ਦ੍ਵੇ ਦੋਸਮੂਲਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਮੋਹਮੂਲਾਨੀਤਿ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ।** ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਰਾਗੇਨ ਸਮ੍ਪਯੋਗਾਭਾਵਤੋ ਨਤ੍ਥੇਵ ਸਰਾਗਤਾ, ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਪਨ ਸਿਯਾ ਤਂਸਹਿਤਕਾਲੇ ਸੋਤਿ ਨਤ੍ਥੇਵ ਵੀਤਰਾਗਤਾਪੀਤਿ ਦੁਕ੍ਖਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਤਾ ਏਵੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨੇਵ ਪੁਰਿਮਪਦਂ ਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪਦਂ ਭਜਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਪਦੇਸਿਕਂ ਪਜਾਨਨਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਕਨ੍ਤਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ। ਯੇ ਪਨ ''ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇ ਅਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਸਮ੍ਪਯੋਗਾਭਾਵੋ ਏਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ ਏਕਚ੍ਚਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਂ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਸੇਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯਪਦਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਦੁਤਿਯਦੁਕੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਕੁਸਲਮੂਲੇਸੁ ਸਹ ਮੋਹੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਮੋਹਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਹਗਤਞ੍ਚੇਵ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਞ੍ਚਾ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ''ਸਹੇਵ ਮੋਹੇਨਾਤਿ ਸਮੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਾਵਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਤਿਮੂਲ਼੍ਹਤਾਯ ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕਨਯੇਨ ਸਵਿਸੇਸਮੋਹਵਨ੍ਤਤਾਯ ''ਮੋਮੂਹਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ''ਸਮੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਸੇਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ "**ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇ**ਵਾ"ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਂ ਵਦਤਿ। ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੇਨ ਅਨੁਪਤਿਤਂ ਅਨੁਗਤਨ੍ਤਿ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਨੁਪਤਿਤਂ,** ਪਞ੍ਚਵਿਧਂਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਕੁਚਿਤਚਿਤ੍ਤਂ, **ਸਙ੍ਕੁਚਿਤਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ** ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਙ੍ਕੋਚਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਥਾਮਜਾਤੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਸਹਗਤਂ ਸਂਸਟ੍ਠਨ੍ਤਿ **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਂ,** ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਮੇਵਾਤਿ। **ਪਸਟਚਿਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਵਿਸੇਸਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਵਿਸਟਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ।

ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਵਿਪੁਲਫਲਤਾਯ ਚ ਦੀਘਸਨ੍ਤਾਨਤਾਯ ਚ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਂ ਗਤਂ, ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਉਲ਼ਾਰਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਗਤਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ **ਮਹਗ੍ਗਤਂ,** ਤਂ ਪਨ ਰੂਪਾਰੂਪਭੂਮਿਗਤਂ ਤਤੋ ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਕੇ ਅਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਯੋਗੀ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਮਹਗ੍ਗਤਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੇਹਿ

ਸਹ ਉਤ੍ਤਰੇਹੀਤਿ **ਸਉਤ੍ਤਰੰ।** ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ।** ਤਦੁਭਯੰ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਹਿਤੰ **ਸਮਾਹਿਤੰ।** ਤੇਨਾਹ "**ਯਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਨ ਸਮਾਹਿਤਨ੍ਤਿ **ਅਸਮਾਹਿਤੰ।** ਤੇਨਾਹ "**ਉਭਯਸਮਾਧਿਰਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ **ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ,** ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ **ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ,** ਮਹਗ੍ਗਤਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਦੁਭਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਤਦੁਭਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਉਭਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤੇਪਿ ਸਿਯਾਸਙ੍ਕਾਤਿ ਤੰ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ "**ਸਮੁਚ੍ਛੇਦ...ਪੇ॰... ਓਕਾਸੋਵ ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਓਕਾਸਭਾਵੋ ਚ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ

ਨੀਵਰਣਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੨. ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਦਿਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ੍ਤੋ "**ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਕਥੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਨੀਵਰਣਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ? ਵਿਨੇਯਜਜ੍ਝਾਸਯਤੋ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਵੇਨੇਯਜਾਨੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਠਮੰ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਵਿਭਾਗੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤੇਸੰ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਪਠਮੰ ਨੀਵਰਣੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯਜੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ, ਆਯਤਨੇਸੁ ਚ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯਜਾਦਿਵਿਭਾਗੇਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚ ਉਤ੍ਤਰਾ ਦੇਸਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮਥਭਾਵਨਾਪਿ ਯਾਵਦੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਧਾਨਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਹੁਲਾ ਚ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸਵਿਭਾਗੇਨ ਦੇਸਿਤਭਾਵੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕਪਰਿਗ੍ਗਹਕਥਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਕਲਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ ਇਤਰੇਸੰ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ।

''ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮਾਨੰ ਯੁਗਨਨ੍ਧਤਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਜਾਨਨਕਾਲੇ ਅਭਾਵਾ "**ਅਭਿਣ੍ਹਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨੰ। **ਯਥਾ**ਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ, ਸੋ ਪਨ "**ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾਕਾਰੋਵ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਰਣਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**"ਤਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਥਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ''ਯਥਾ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇ। **ਸੁਭਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋਪਿ। ਸੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਣਾਕਾਰੇਨ "**ਸੁਭ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ "**ਨਿਮਿਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਚ। ਇਟ੍ਠੰ, ਇਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨੰ ਰੂਪਾਦਿ **ਸੁਭਾਰਮ੍ਮਣੰ।** ਆਕਙ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਹਿਤਸੁਖਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਪਾਯਭੂਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ **ਅਨੁਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੰ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਭਾਗਹੇਤੁਭੂਤੇ, ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੇ ਚ ਦੁਵਿਧੇ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **ਆਹਾਰੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ ਆਹਰਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨੰ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਤੰ ਪਨ ਦਸਸੁ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਅਸੁਭੇਸੁ ਚ ਕੇਸਾਦੀਸੁ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਅਸੁਭੇਸੁ ਚ ਪਵਤ੍ਤੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕੇਸਾਦੀਸੁ ਹਿ ਸਞ੍ਞਾ ''ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਾ''ਤਿ **ਗਿਰਿਮਾਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੇ** (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੬੦) ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ, ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਗਹਣੰ ਨਿਰਵਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ, ਤੇਸੁ ਪਨ ਅਸੁਭੇਸੁ ''ਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ, ''ਅਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਦਨੁਕੂਲਤ੍ਤਾ ਪਨ ਇਤਰੇ ਪੀਤਿ।

ਏਕਾਦਸਸੁ ਅਸੁਭੇਸੁ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਕਾਰਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨੰ, ਯਥਾ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਗ੍ਗਹਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ **ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋ।** ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਵਹਾਯ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਯ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨਾ **ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ।** ''ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨੋ ਮਿਤਾਹਾਰਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭਵਾਭਾਵਾ ਓਤਾਰੰ ਅਲਭਮਾਨੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਯਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਤੰ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਣਾਮਸ੍ਸ ਤਦਾਧਾਰਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਜੇਗੁਚ੍ਛਤੰ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭੋਜਨੇ ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਜਾਨਨੇਨ **ਭੋਜਨੇਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ** ਨਾਮ। ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਯਤੇਵ।

ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਿਕਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਦਨ੍ਤਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਾਵੀ। **ਪਹੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਹੀਨਸ੍ਸ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੇਨ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੫੯, ੧੫੦੩) ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਭੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨਾ**"ਤਿ।

ਪਟਿਘਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ **ਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਪਟਿਘਸ੍ਸ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਮੇਜ੍ਜਤਿ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਮਿਤ੍ਤੋ,** ਹਿਤੇਸੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਿਤ੍ਤੇ ਭਵਾ, ਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਏਸਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਹਿਤੇਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ **ਮੇਤ੍ਤਾਯ। ਅਪ੍ਪਨਾਪਿ ਉਪਚਾਰੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਭਾਵਤੋ। **"ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ **ਅਪ੍ਪਨਾਵ** ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਪ੍ਪਨੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੰ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਯ। **ਬਹੁਲੰ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ**ਤਿ ਬਹੁਲੀਕਾਰਵਤੋ।

ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨਸ੍ਸ ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੰ **ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋ,** ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮੇਤ੍ਤਾਮਨਸਿਕਾਰੋ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਮੇਤ੍ਤਾਮਨਸਿਕਾਰੋਵ **ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤੰ।** ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਸਕੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾ,** ਸਤ੍ਤਾ, ਤਬ੍ਭਾਵੋ **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾ,** ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਤਾ। ਦੋਸਮੇਤ੍ਤਾਸੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸਾਨੰ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੰ ਵੀਮੰਸਾ ਇਧ **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੰ।** ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਵਨ੍ਤਤਾ ਇਧ **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ। ਓਦਿਸ੍ਸਕਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਦਿਸਾਫਰਣਾ**ਨਨ੍ਤਿ (ਓਧਿਸਕਅਨੋਧਿਸਕਦਿਸਾਫਰਣਾਨੰ ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੫) ਅਤ੍ਤਅਤਿਪਿਯਸਹਾਯਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਰਿਵਸੇਨ ਓਦਿਸ੍ਸਕਤਾ, ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੇ ਕਤੇ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਤਾ। ਏਕਾਦਿਦਿਸਾਫਰਣਵਸੇਨ ਦਿਸਾਫਰਣਤਾ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਉਗ੍ਗਹਣੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਿਹਾਰਰਚ੍ਛਾਗਾਮਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਓਦਿਸ੍ਸਕਦਿਸਾਫਰਣੰ। ਵਿਹਾਰਾਦਿਉਦ੍ਦੇਸਰਹਿਤੰ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਦਿਸਾਵਸੇਨ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਦਿਸਾਫਰਣਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਉਗ੍ਗਹਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਓਦਿਸ੍ਸਕਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਦਿਸਾਫਰਣਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਚ ਯਾਵ ਉਪਚਾਰਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਉਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਆਸੇਵਨਾ **ਭਾਵਨਾ।** ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ, ਪਾਣਾ, ਭੂਤਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਏਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਅਵੇਰਾ ਹੋਨ੍ਤੁ , ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਾ, ਅਨੀਘਾ, ਸੁਖੀ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੂਤਿ ਚਤੁਧਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਵੀਸਤਿਵਿਧਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਫਰਣਾ ਮੇਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ, ਪੁਰਿਸਾ, ਅਰਿਯਾ, ਅਨਰਿਯਾ, ਦੇਵਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾਤਿ ਸਤ੍ਤੋਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ, ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿ ਵਿਧਾ ਵਾ, ਦਸਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਦਿਸੋਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਸਵਿਧਾ, ਏਕੇਕਾਯ ਵਾ ਦਿਸਾਯ ਸਤ੍ਤਾਦਿਇਤ੍ਥਾਦਿਅਵੇਰਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਸੀਤਾਧਿਕਚਤੁਸਤਪ੍ਪਭੇਦਾ ਚ ਓਧਿਸੋ ਫਰਣਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯੇਨ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਅਰਤਿਆਦਿਕਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਅਰਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਤੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੇ ਹਿ ਇਦੰ ਭੁਮ੍ਮੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ। ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ, ਅਧਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਭਾਵਰਿਞ੍ਚਨਾ। **ਕਾਯਵਿਨਮਨਾ**ਤਿ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਰੂਪੇਨਾਕਾਰੇਨ ਨਮਨਾ। **ਲੀਨਾਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਾਪਤ੍ਤਿ।

ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਪਨਸਭਾਵਤਾਯ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨੰ ਵਿਸੋਸਨਸਭਾਵਤਾਯ ਚ **ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੁ**ਆਦਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਠਮਾਰਮ੍ਭਵੀਰਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਠਮਾਰਮ੍ਭਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕੋਸਜ੍ਜਵਿਧਮਨੰ, ਥਾਮਗਮਨਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ

ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਕੋਸਜ੍ਜਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤਾਯ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰਾ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਂ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਸੇਸਂ ਆਵਹਨ੍ਤਂ ਅਤਿਵਿਯ ਥਾਮਗਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪਰਂ ਪਰਂ ਠਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨਤੋ ਤਤੋਪਿ ਬਲਵਤਰਾ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਤਿਭੋਜਨੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਅਤਿਭੋਜਨੇ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ , ਏਤ੍ਤਕੇ ਭੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਗਾਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਭੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਤੁਪਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਨ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਦਿਵਾ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਵਾ ਗਹਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕਂ ਰਤ੍ਤਿਯਂ **ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਂ ਵੀਰਿਯਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਧੁਤਙ੍ਗਨਿਸ੍ਸਿਤਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਯਪੀ**"ਤਿ।

ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਕਤਾਕਤਾਨੁਸੋਚਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਚੇਤਸੋ ਅਵੂਪਸਮਾਵਹਤਾਯ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਸਮਾਨਲਕ੍ਖਣਮੇਵਾਤਿ "**ਅਵੂਪਸਮੋ ਨਾਮ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਾਕਾਰੋ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮੇਵੇਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬਹੁਲਵਿਹਾਰਿਨੋ ਅਤ੍ਥਵੇਦਾਦਿਪਟਿਲਾਭਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ, ਯਥਾਵਿਧਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਯਥਾਨੁਰੂਪਪਤਿਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕਤਾਕਤਾਨੁਸੋਚਨਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤੀਤਿ "**ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨਪਿ...ਪੇ॰... ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਹੀਯਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾਵਿਨਯਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਹਿਪਿ ਤਂ ਪਹੀਯਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵੁਦ੍ਧਸੇਵਿਤਾ ਚ ਵੁਦ੍ਧਸੀਲਿਤਂ ਆਵਹਤੀਤਿ ਚੇਤੋਵੂਪਸਮਕਰਤ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪ੍ਪਹਾਨਕਾਰੀ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਨ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਕਾ ਵਿਨਯਧਰਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਹੇਤੁਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ''ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਬਹੁਲਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਨਯਨਯੇਨੇਵ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾਦਯੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। **ਪਹੀਨੇ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ** ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਠਾਨੀਯਾ** ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਠਾਨੀਯਾ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਠਾਨੀਯਾ,** ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਕਾਰਣਭੂਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਾ **ਠਾਨੀਯਾ,** ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਠਾਨੀਯਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਠਾਨੀਯਾ,** ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਏਵ। ਸਾ ਹਿ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਸਭਾਗਹੇਤੁਤਾਯ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਕਾਰਣਂ।

ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਤਿ ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲਾ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਕੁਸਲਾ। ਯੇ ਅਕੁਸਲਾ, ਤੇ **ਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ, ਹੀਨਾ** ਚ। ਯੇ ਕੁਸਲਾ, ਤੇ **ਅਨਵਜ੍ਜਾ, ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਣੀਤਾ** ਚ। ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਹੀਨੇਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਆਰਦ੍ਧਾ **ਹੀਨਾ,** ਪਣੀਤੇਹਿ **ਪਣੀਤਾ। ਕਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਕਾਲਕਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਾ। **ਸੁਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਓਦਾਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਾ। ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤੋ ਵਾ **ਕਣ੍ਹਾ।** ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤੋ **ਸੁਕ੍ਕਾ।** ਤੇ ਏਵ **ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ।** ਕਣ੍ਹਾ ਹਿ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾਯ ਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ, ਤਥਾ ਸੁਕ੍ਕਾਪਿ ਇਤਰੇਹਿ। ਅਥ ਵਾ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾ ਚ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ ਚ **ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ।** ਸੁਖਾ ਹਿ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਚ ਵੇਦਨਾ ਸੁਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾਤਿ।

ਕਾਮਂ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾਹਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮੂਲਿਕਾ ਸੇਸਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਤੀਣਿ ਰਤਨਾਨਿ ਆਰਬ੍ਭਾ**"ਤਿ। ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਵਬੋਧੇ ''ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੦੮, ੧੧੨੩, ੧੧੬੭, ੧੨੪੧, ੧੨੬੩, ੧੨੭੦; ਵਿਭ॰ ੯੧੫) ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵੋਤਿ। ਵਿਨਯੇ ਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾ ''ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਹਾਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਨਯੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀਭਾਵਸ੍ਸਾਪੀ**"ਤਿ। **ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਸਦ੍ਧਾਸਙ੍ਖਾਤਅਧਿਮੋਕ੍ਖਬਹੁਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਨੋ ਅਨੁਪਵਿਸਨਸਦ੍ਧਾਸਙ੍ਖਾਤਅਧਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਬਹੁਲਸ੍ਸ, **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਞ੍ਚ** ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਾ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਤਾਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ **ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ।**

ਸਮੁਦਯਵਯਾਤਿ ਸਮੁਦਯਵਯਧਮ੍ਮਾ। **ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੂ**ਤਿ ''ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੂ''ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਦੁਤਿਯੇਨਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦੀਨਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਨੀਵਰਣਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਖਨ੍ਧਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੩. ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਾਦਾਤਬ੍ਬਾ ਵਾ ਖਨ੍ਧਾ **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ।**

ਇਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਦਂ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ **"ਇਦਂ ਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਸਰੂਪਗ੍ਗਹਣਭਾਵਤੋ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਤ੍ਤਕਂ ਰੂਪਂ, ਨ ਇਤੋ ਪਰਂ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਥੀ"**ਤਿ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਪਕਾਰਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਇਤਿ ਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭੂਤੁਪਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਯਤ੍ਤਕੋ ਰੂਪਸ੍ਸ ਪਭੇਦੋ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰੂਪਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਰੁਪ੍ਪਨਸਭਾਵਤੋ, ਚਕ੍ਖਾਦਿਵਣ੍ਣਾਦਿਸਭਾਵਤੋ ਚ। **ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਯਂ ਵੇਦਨਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੇਦਨਾ, ਨ ਇਤੋ ਪਰਂ ਵੇਦਨਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਵੇਦਨਂ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ, **ਸਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਚ ''ਅਨੁਭਵਨਸਭਾਵਤੋ, ਸਾਤਾਦਿਸਭਾਵਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਖਨ੍ਧਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਯਤਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੪. **ਛਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰੇਸੂ**ਤਿ ''ਛਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੇਸੁ ਛਸੁ ਬਾਹਿਰੇਸੂ''ਤਿ ''ਛਸੂ''ਤਿ ਪਦਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤਾਨਿ ਉਭਯਾਨਿ ਛਲ਼ੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ? ਛਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਤੋ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਯਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਮੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਾਰਂ, ਰੂਪਾਯਤਨਮੇਵ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਥਾ ਇਤਰਾਨਿ ਇਤਰੇਸਂ, ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਨ ਭਵਙ੍ਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਮਨਾਯਤਨੇਕਦੇਸੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਾਰਂ, ਅਸਾਧਾਰਣਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਚਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਖੁ,** ਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ, ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਣਾਤੀਤਿ **ਸੋਤਂ।** ਘਾਯਤੀਤਿ **ਘਾਨਂ।** ਜੀਵਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਰਸੋ **ਜੀਵਿਤਂ,** ਤਂ ਜੀਵਿਤਂ ਅਵ੍ਹਾਯਤੀਤਿ **ਜਿਵ੍ਹਾ।** ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਸਾਸਵਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਯੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੇਸੋਤਿ **ਕਾਯੋ।** ਮੁਨਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਨੋ।** ਰੂਪਯਤਿ ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਹਦਯਙ੍ਗਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਰੂਪਂ।** ਸਪ੍ਪਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਹਰੀਯਤਿ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯਭਾਵਂ ਗਮੀਯਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਦੋ।** ਗਨ੍ਧਯਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸੂਚੇਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧੋ** । ਰਸਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਰਸੋ।** ਫੁਸੀਯਤੀਤਿ **ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਾ।** ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਨ ਆਯਾਨਂ ਤਨਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ **ਆਯਤਨਾਨਿ।** ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੧੦, ੫੧੧, ੫੧੨; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੧੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੭) ਏਤ੍ਥ **ਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ, ਨ ਸਸਮ੍ਭਾਰਚਕ੍ਖੁ, ਨਾਪਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਆਦਿਕਨ੍ਤਿ ਆਹ **ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਂ ਚਕ੍ਖੁ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਸਾਦੋ''ਤਿ। (ਧ॰ ਸ॰ ੫੯੬) **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਥਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। **ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਸਸ੍ਸ ਚੇਵ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ, ਰੂਪੇਸੁ ਆਵਿਞ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚੇਵ ਰੂਪਾਭਿਘਾਤਾਰਹਭੂਤਪਸਾਦਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਤਾਨਿਦਾਨਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭੂਤਪਸਾਦਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ

ਯਾਥਾਵਸਰਸਵਸੇਨ ਚੇਵ ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਚ, **ਯਾਥਾਵਸਰਸੋ**ਤਿ ਚ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ਰਸੀਯਤਿ ਅਵਿਰਦ੍ਧਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦੀਯਤਿ ਰਮੀਯਤੀਤਿ ''ਰਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ।

''ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੪, ੪੦੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੧, ੪੨੫, ੪੨੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩, ੪੫; ੨.੪.੬੦) ਸਮੁਦਿਤਾਨਿਯੇਵ ਰੂਪਾਯਤਨਾਨਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ, ਨ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ''ਰੂਪੇ ਚਾ''ਤਿ ਪੁਥੁਵਚਨਗ੍ਗਹਣਂ, ਤਾਯ ਏਵ ਚ ਦੇਸਨਾਗਤਿਯਾ ਕਾਮਂ ਇਧਾਪਿ ''ਰੂਪੇ ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਰੂਪਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਰਸਲਕ੍ਖਣ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭਾਵਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚੇਵ ਚਕ੍ਖੁਪਟਿਹਨਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਉਭਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾਤਿ ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ, ਰੂਪੇ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਕਾਮਂ ਅਯਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਸਂਵਣ੍ਣਨਾ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ ਨਾਮ ਅਭਿਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨੇਵ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਕਾਮਰਾਗ...ਪੇ॰... ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਂਯੋਜਨ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮੇਸੁ ਰਾਗੋ, ਕਾਮੋ ਚ ਸੋ ਰਾਗੋ ਚਾਤਿ ਵਾ **ਕਾਮਰਾਗੋ।** ਸੋ ਏਵ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਂਯੋਜਨਂ।** ਅਯਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ ਸਂਯੋਜੇਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਇਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਤ੍ਤਂ, ਭਵਾਦਿਕੇ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਸਂਯੋਜੇਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਸਂਯੋਜਨਂ।** ਏਵਂ ਪਟਿਘਸਂਯੋਜਂਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਰਹਮਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੋ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਬਨ੍ਧਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਭਵਸ੍ਸਾਦਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਾਦਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **ਕਾਮਸ੍ਸਾਦ**ਗ੍ਗਹਣਂ। **ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੋ**ਤਿ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਨਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਬਲਵਤੋ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਕਾਮਰਾਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਪਾਥਗਤੇ''ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮਨਵਸੇਨ ''ਆਪਾਥਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਏਵਂਸੁਖੁਮਂ ਏਵਂਦੁਬ੍ਬਿਭਾਗਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। **“ਨਿਚ੍ਚਂ ਧੁਵ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ''ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਠਮਾਯ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਨੁਰੋਧਵਸੇਨ **“ਸਤ੍ਤੋ ਨੁ ਖੋ”**ਤਿ, ਇਤਰਾਯ ਅਨੁਰੋਧਵਸੇਨ **“ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ”**ਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੋ।** ਅਤ੍ਤਨਿਯਾਦਿਗਾਹਾਨੁਗਤਾ ਹਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਸਤਿ ਅਭਾਵਤੋ। **ਭਵਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਈਦਿਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਯਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਇਦਂ ਇਟ੍ਠਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸੁਲਭਂ ਜਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਏਦਿਸੋ, ਇਤੋ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਭਵਂ ਨਿਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਏਵਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਰੂਪਂ। ਤਂਸਦਿਸੇ ਹਿ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਵਸੇਨੇਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਤਂਸਦਿਸੇਸੁ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਯਥਾ ''ਸਾ ਏਵ ਤਿਤ੍ਤਿਰੀ, ਤਾਨਿ ਏਵ ਓਸਧਾਨੀ''ਤਿ। **ਉਸੂਯਤੋ**ਤਿ ਉਸੂਯਂ ਇਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਰਾਯਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਸਾਧਾਰਣਭਾਵਕਰਣੇਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਕਰੋਤੋ। **ਸਬ੍ਬੇਹੇ**ਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਨਵਹਿ ਸਂਯੋਜਨੇਹਿ।

ਤਞ੍ਚ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਵਿਭਾਗਂ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਦਿਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚੇਵ ਤਜ੍ਜਾਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਞ੍ਚਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਂਯੋਜਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ। ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਸਮੂਹਤਭੂਮਿਲਦ੍ਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਤ੍ਤਮਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ। **ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਥਭਾਵਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ । ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਚੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਚ ਪਹਾਨਕਾਰਣਂ। ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਾਨਂ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਤਾਯ ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧) ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਨੁਲੋਮਸਾਸਨਾ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਤਿ ਨਾਯਂ ਦੋਸੋਤਿ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥੂਲਸ੍ਸ, ਯਤੋ ਅਭਿਣ੍ਹਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਤਿਬ੍ਬਤਾਵ ਹੋਤਿ। **ਅਣੁਸਹਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਭਾਵੇਨ

ਅਣੁਭਾਵੰ ਸੁਖੁਮਭਾਵੰ ਗਤਸ੍ਸ। ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸਪੇਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੰਯੋਜਨੇਹਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ। ਏਕਤ੍ਥਤਾਯ ਸੋਤਾਦੀਨਂ ਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਜਾਨਨਾ, ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸੰਯੋਜਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪਜਾਨਨਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਭਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਮੁਖੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇਸੁ ਆਯਤਨਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। **ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਰੂਪਾਯਤਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਢੇਕਾਦਸਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਰੂਪਸਭਾਵਸ੍ਸ ਆਯਤਨਸ੍ਸ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸੇਸਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੂ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤਿਦੇਸੇਨ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ''ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ''ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਸੇਸਖਨ੍ਧੇਸੁ ''ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ, ਇਤਰਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਆਯਤਨਪਬ੍ਬੇਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਨਿਵਤ੍ਤਨਂ ਪਾਲਿਯਂ ਗਹਿਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਆਯਤਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੫. **ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾਯ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਙ੍ਗੇਸੂ**ਤਿ ਕਾਰਣੇਸੁ, ਅਵਯਵੇਸੁ ਵਾ । ਉਦਯਵਯਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਟਿਪਦਾਯਂ ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧੀ"**ਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ, ਅਯਞ੍ਚ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾ ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੋਗਾਵਚਰੋਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧੀ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ।

"ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ"ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ''ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਟ੍ਠਾਨੀਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਂ, ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ।

ਸਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਞ੍ਚ **ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ।** ਅਥ ਵਾ ਸਤਿਪ੍ਪਧਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦਿਸਾਤ੍ਥਕਭਾਵਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਞਾਣਂ **ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ।** ਤਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਤੋਕਾਰੀਭਾਵਾਵਹਤ੍ਤਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਅਨੁਰੂਪਧਮ੍ਮਸੇਵਨਾ ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਤਿਰਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਵਿਵਜ੍ਜਨਾ, ਸਤੋਕਾਰੀਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਤਿਸ੍ਸਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ** ਨਾਮ, ਯੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਸੁਵਣ੍ਣਸਲਾਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਭਾਸਾਸੁ ਕਤਰਭਾਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਮੀ''ਤਿ ਪਰਿਸਂ ਪਵਾਰੇਸਿ। **ਅਭਯਤ੍ਥੇਰੋ**ਤਿ ਦਤ੍ਤਾਭਯਤ੍ਥੇਰਮਾਹ।

ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਾ ਵਿਚਯੋ **ਧਮ੍ਮਵਿਚਯੋ,** ਸੋ ਏਵ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ **ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ। "ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਦੀਨਂ ਤਂਤਂਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਆਦਿਕਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਵਬੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਵਿਪਰੀਤਮਨਸਿਕਾਰਤਾਯ ''ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਦਾਭੋਗਤਾਯ ਆਵਜ੍ਜਨਾਪਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਪਵਤ੍ਤਨਂ ਬਹੁਲੀਕਾਰੋ। **ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਾਵਾਯ। ਵੇ**ਪੁਲ੍ਲਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਭਾਵਾਯ। **ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਾਯ।

ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾਤਿ ਪਰਿਯੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਕਭਾਵੋ। ਆਚਰਿਯੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਿ ਨਿਕਾਯੇ ਸਹ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਰਿਯੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਗਣ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ, ਤਂ ਤਂ ''ਇਦਂ ਭਨ੍ਤੇ ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਖਨ੍ਧਧਾਤੁ…ਪੇ॰… ਬਹੁਲਤਾ”**ਤਿ। **ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਵਿਸਦਭਾਵਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਸਰੀਰਂ, ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਚ ''ਵਤ੍ਥੂਨੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯਥਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਾਵਹਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਰਣਂ ਤੇਸਂ ਵਿਸਦਭਾਵਕਰਣਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਤਾਦਿਉਸ੍ਸਨ੍ਨਦੋਸਂ। **ਸੇਦਮਲਮਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਦੇਨ ਚੇਵ ਜਲ੍ਲਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਰੀਰਮਲੇਨ ਚ ਮਕ੍ਖਿਤਂ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪੀਲ਼ਾਵਹਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੇਨਾਸਨਂ** ਵਾਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਵਿਸਦੇ** ਸਤਿ, ਵਿਸਯਭੂਤੇ ਵਾ। ਕਥਂ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਵਿਸਯੋ? ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨਕਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨੇਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾਯ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕੇਸੁ** ਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਸੁ। **ਞਾਣਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਾਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਤਂਨਿਸ੍ਸਿਤਾਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਿਯ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਵਿਸਯਿਨੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਮਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੂਨਾਧਿਕਭਾਵਕਰਣਂ। ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟੁਤਰਭਾਵੇਨ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਵਿਸਦਤਾਯ, ਵੀਰਿਯਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਿਥਿਲਤਾਦਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਤਰਾਨਿ ਮਨ੍ਦਾਨੀ”**ਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵਤੋ , ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ। ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖੇ ਪਤਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਨਂ **ਪਗ੍ਗਹੋ,** ਪਗ੍ਗਹੋਵ ਕਿਚ੍ਚਂ **ਪਗ੍ਗਹਕਿਚ੍ਚਂ,** ''ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਾਨਂ, ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਵਾ **ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ।** ਵਿਕ੍ਖੇਪਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਯੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ।** ਰੂਪਗਤਂ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਯੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਸਯਸਭਾਵਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ **ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ। ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਬਲਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਅਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸਹਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਰਸਤਾਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ । **ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਉਲ਼ਾਰਤਾਦਿਗੁਣੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਬਲਵਂ ਜਾਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾਦਿਵਿਭਾਗਤੋ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵੀਮਂਸਨੇਨ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਏਵਂਧਮ੍ਮਤਾਨਯੇਨ ਸਭਾਵਸਰਸਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਸਵਿਪ੍ਫਾਰੋ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨ ਹੋਤਿ ''ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਭਾਵੋ''ਤਿ ਪਰਿਜਾਨਨਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਪਾਰਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਧੁਰਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਹਿ ਯਥਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਬਲਵਭਾਵੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਮਨ੍ਦਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਬਲਵਭਾਵੇ ਸਦ੍ਧਾਯ ਮਨ੍ਦਭਾਵੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਤਂ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵਾ, ਯਥਾ ਵਾ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਬਲਵਂ ਜਾਤਂ, ਤਥਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। **ਤਥਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਬਲਵਂ ਜਾਤਂ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਭਾਵਨਾਯ ਅਨਨੁਯੁਞ੍ਜਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਦੁਵਿਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਕਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਿਯਤੋ, ਵੀਰਿਯਾਦੀਨਂ ਵਾ ਮਨ੍ਦਕਿਚ੍ਚਤਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੇ ਹਾਪਨਵਿਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਦੁਤਿਯਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਯਥਾ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਵੀਰਿਯਾਦੀਨਂ ਮਨ੍ਦਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਬਲਵਂ ਜਾਤਂ, ਤਥਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨ, ਵੀਰਿਯਾਦੀਨਂ ਪਟੁਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਵਹੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਤੇਹਿ ਸਮਰਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁਪਿ ਹਾਪਨਵਿਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੂਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਸੁਤੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ''ਕਿਂ ਤੇ ਵਕ੍ਕਲਿ ਇਮਿਨਾ ਪੂਤਿਕਾਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ, ਯੋ ਖੋ ਵਕ੍ਕਲਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੦੮; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੦; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੧੩੦; ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੦੭; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜਿਤੋਪਿ ਤਂ ਅਨਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ

ਪਣਾਮਿਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤੁਂ ਪਪਾਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਭਿਰੁਹਿ, ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਓਭਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

‘‘ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਸਨ੍ਨੋ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਅਧਿਗਚ੍ਛੇ ਪਦਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮਂ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੮੧) –

ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਹਿ ਵਕ੍ਕਲੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤੇਨ ਅਮਤੇਨੇਵ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਸਦ੍ਧਾਯ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਂ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨ’’ਨ੍ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸੇਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਕਿਚ੍ਚਾਕਰਣੇ।

ਇਤਰਕਿਚ੍ਚਭੇਦਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਂ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਹਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੋ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਹਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਆਦਿਭਾਵਨਾਯ ਹਾਯਤਿ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਯਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਂ ਕੋਸਜ੍ਜਪਾਤਤੋ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਵੀਰਿਯਾਦਿਭਾਵਨਾ ਵਿਯ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਾਤਤੋ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਏਕਂਸਤੋ ਹਾਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਆਦਿਭਾਵਨਾਯ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। **ਸੋਣਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ** **ਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਸੁਕੁਮਾਰਸੋਣਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ। (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੦੫) ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੀਤਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਮਮ ਸਰੀਰਂ ਸੁਖੁਮਾਲਂ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨੇਵ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ, ਕਿਲਮੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਤਂ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪਧਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਾਦਤਲੇਸੁ ਫੋਟੇਸੁ ਉਟ੍ਠਿਤੇਸੁਪਿ ਵੇਦਨਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਯ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੀਣੂਪਮੋਵਾਦੇਨ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਸਮਤਾਯੋਜਨਵੀਥਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਂ ਗਤੋ। ਥੇਰੋਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇਨ ਵੀਰਿਯਸਮਤਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਸੋਣਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। **ਸੇਸੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਸਤਿਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁਪਿ।

ਸਮਤਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਭਾਵਂ, ਤਥਾ ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਾਨਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਧੁਰਿਯਧਮ੍ਮਭੂਤਾਨਂ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਤੋ ਨੇਸਂ ਸਮਧੁਰਤਾਯ ਅਪ੍ਪਨਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਾਨਂ ਕੋਸਜ੍ਜੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕਾਨਂ ਸਮਰਸਤਾਯ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਤੋ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਪਾਤਾਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਪ੍ਪਨਾ ਇਜ੍ਝਤਿ। **“ਬਲਵਸਦ੍ਧੋ”**ਤਿਆਦਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮਤ੍ਥਨਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਯੋ ਬਲਵਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਵਿਸਦਞਾਣੋ, ਸੋ ਮੁਧਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਅਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਸੀਦਤਿ** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾ। **ਕੇਰਾਟਿਕਪਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਠੇਯ੍ਯਪਕ੍ਖਂ **ਭਜਤਿ।** ਸਦ੍ਧਾਹੀਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤੋ ‘‘ਦੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਵਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤਿ ਹੇਤੁਪਤਿਰੂਪਕੇਹਿ ਵਞ੍ਚਿਤੋ, ਏਵਂਭੂਤੋ ਚ ਸੁਕ੍ਖਤਕ੍ਕਵਿਲੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਵਚਨਂ ਨਾਦਿਯਤਿ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਭੇਸਜ੍ਜਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਵਿਯ ਰੋਗੋ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਮਭਾਵੋ ਨ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋ, ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋਵ, ਏਵਂ, ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਮਭਾਵੋ ਨ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋ, ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋਵ, ਤਥਾ ਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਾਵਹੋ, ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਵਹੋਵਾਤਿ। **ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਅਭਿਭਵਤਿ,** ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ ਅਭਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤਦੁਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਦ੍ਵਯਂ, ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। **ਸਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਰਸਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮਥਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਸਦ੍ਧਾਯ ਥੋਕਂ ਬਲਵਭਾਵੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਪਥਵੀ ਪਥਵੀਤਿ ਮਨਸਿਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਕਥਂ ਝਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿ ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ। **ਓਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਵਸੇਨ ਅਵਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤੋ। **ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਬਲਵਤੀ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਸਮਾਧਿਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਝਾਨਸ੍ਸ। **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਨਂ। ਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਨੋ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਾਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ "**ਸਮਤਾਯਪੀ**"ਤਿ, ਸਮਭਾਵੇਨਾਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਪ੍ਪਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ "**ਹੋਤਿਯੇਵਾ**"ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਂ ਵਦਤਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪ੍ਪਨਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਸਮਭਾਵੇਨੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਯੁਗਨਨ੍ਧਂ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੭੦; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੫)।

ਯਦਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ, ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਸਮਤਾਵ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਕਥਂ ਸਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਤਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬਲਵਤੀ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ। ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕੇਕਦੇਸੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ "**ਸਦ੍ਧਾਵੀਰਿਯਪਞ੍ਞਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੀਤਿ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ। ਤਥਾ ਹਿ "**ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ**" ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ''ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਹੀ''ਤਿ। **ਸਾ**ਤਿ ਸਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਰਾਜਕਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਿਕੋ। ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਆਹ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲੀਨੇ, ਉਦ੍ਧਤੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਲੀਨੇ, ਉਦ੍ਧਤੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤੇ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਅਤ੍ਥਿਕਾ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ। ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਤਿ ਪਟਿਸਰਣਂ ਪਰਾਯਣਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਧਿਗਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਰਕ੍ਖਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਖਨ੍ਧਾਦਿਭੇਦੇ ਅਨੋਗਾਲ਼੍ਹਪਞ੍ਞਾਨਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨਪਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਬੁਦ੍ਧੀਨਂ। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸੇਵਨਾ ਹਿ ਸੁਤਮਯਞਾਣਾਵਹਾ। ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਙ੍ਗੀਪਿ ਭਾਵਨਾਮਯਞਾਣੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਂਸਤੋ ਪਞ੍ਞਵਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ**"ਤਿ। ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਵਸੇਨ ਤਪ੍ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਞੇਯ੍ਯਂ ਤਾਦਿਸਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਂ,** ਤਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਤਤ੍ਥ ਪਭੇਦਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਆਹ "**ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞਾਯ ਪਭੇਦਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਅਰਹਾ ਏਵ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿਪਿ ਸੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਵੀਰਿਯਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

''ਤਤ੍ਤਂ ਅਯੋਖਿਲਂ ਹਤ੍ਥੇ ਗਮੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੦, ੨੬੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬) ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ, ਦੇਵਦੂਤਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਆਹ "**ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਕਾਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**"ਤਿ। **ਸਕਟਵਹਨਾਦਿਕਾਲੇ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਦਞ੍ਞਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਹਿ ਚ ਵਿਬਾਧਿਯਮਾਨਕਾਲਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। "**ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪੇਤੇਸੁ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਵਾ ਪੇਤਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਵਿਯ ਤਥਾ ਦੀਘਾਯੁਕਤਾਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਕਾਲੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸ੍ਸਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਂ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਾਯੁਕਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋਤਿ ''ਵੀਰਿਯਾਯਤ੍ਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ, ਲੋਕਿਯੋ ਚ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੀਰਿਯੇ ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਨਸੀਲਸ੍ਸ। **ਗਮਨਵੀਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਪੁਬ੍ਬਭਾਗਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ, ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿ , ਸਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਰਮ੍ਪਰਾ ਵਾ। ਸਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਟ੍ਟਨਿਯ੍ਯਾਨਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਗਮਨਵੀਥਿ** ਨਾਮ। **ਕਾਯਦਲ਼੍ਹੀਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਦਲ਼੍ਹੀਕਮ੍ਮਪ੍ਪਸੁਤੋ। **ਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ। ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਾਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਸ੍ਸ ਕਰਣੇਨ ਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਪਟਿਪੂਜਨਾ **ਪਿਣ੍ਡਾਪਚਾਯਨਂ।**

ਨੀਹਰਨ੍ਤੋਤਿ ਪਤ੍ਤਥਵ◌ਿਕਤੋ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋ। **ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਤਂ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਵਚਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਪਣ੍ਣਸਾਲਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਠਿਤੋਵ ਪਞ੍ਞਾਭਿਵ੍ਵਤਾਯ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮਾ **ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ''ਤਯਿ ਕਤੇਨ ਦਾਨਮਯੇਨ, ਵ◌ੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਮਯੇਨ ਚ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਖੇਤ੍ਤਵ◌ਿਸੇਸਭਾਵ◌ੂਪਗਮਨੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਅਨ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਸਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ** ਵ◌ਾਤਿ ''ਅਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵ ਮਯਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾਵਸਾਨੇ ਸਞ੍ਜਾਤਪਾਮੋਜ੍ਜਵਸੇਨ ਸਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਵ।

ਵ◌ਿ**ਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਕੁਲਧਮ੍ਮਾਦਿਲਙ੍ਘਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਂ। **ਏਵ**◌ਂ ਯਥਾ ਅਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਤਾਯ ਏਵ ਅਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕੁਲਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਬਾਹਿਰੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਦਾਯਜ੍ਜਸ੍ਸ ਨ ਭਾਗੀ, **ਏਵ**◌ਂ**। ਕੁਸੀਤੋ**ਪਿ ਤੇਨ ਕੁਸੀਤਭਾਵ◌ੇਨ ਅਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਅਰਿਯਧਨਦਾਯਜ੍ਜਸ੍ਸ ਨ ਭਾਗੀ। **ਆਰਦ੍ਧਵ**◌ੀ**ਰਿਯੋਵ ਲਭਤਿ** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਵ◌ੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਵ◌ਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਮਹਾਤਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਪੁਲੋ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੋ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਗੁਣਮਹਤ੍ਤਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਕਮ੍ਪਨੇਨ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮੇਨ ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਭਾਵ◌ੋ ਸਮ੍ਪਜਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਲਸਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਕਾਯਦਲ੍ਹੀਬਹੁਲਾਨਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸੇਯ੍ਯਸੁਖਾਦਿਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨਕਾਨਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਿਕਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਦੂਰਤੋ ਵਜ੍ਜਨਾ **ਕੁਸੀਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ।** ''ਦਿਵਸਂ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੨੩; ੩.੬੫; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੦; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੬੧) ਭਾਵਨਾਰਦ੍ਧਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਾਨਂ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮਾਨਂ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਾ **ਆਰਦ੍ਧਵ**◌ੀ**ਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ।** ਤੇਨਾਹ **"ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵ**◌ਾ**"**ਤਿਆਦਿ। ਵ◌ਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੬੪) ਪਨ ਜਾਤਿਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਨ ਗਹਿਤਂ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵ◌ਿਨੋਦਨਤਾ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਤਾਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਗਹਿਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਾਵ◌ਿਤਾਯ ਏਵ **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਪਚ੍ਚਵ**◌ੇ**ਕ੍ਖਣਾ** ਗਹਿਤਾ ਹੋਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵ◌ਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਵ◌ੀਰਿਯਾਯਤ੍ਤਤਾਦਸ੍ਸਨਭਾਵਤੋ। **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵ**◌ਿ**ਨੋਦਨਂ** ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਏਵ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਵ◌ੀਰਿਯੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵ◌ਿਨੋਦਨਂ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵ◌ਿਨੋਦਨਕੁਸੀਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਆਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨ-ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਪਟਿਪਕ੍ਖਵ◌ਿਧਮਨਪਚ੍ਚੁਯੂਪਸਂਹਾਰਵਸੇਨ, ਅਪਾਯਭਯਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾਦਯੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨਵਸੇਨ ਵ◌ੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪੀਤਿ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪੀਤਿਯਾ ਵ◌ਿਸੇਸਕਾਰਣਸਭਾਗਹੇਤੁਭਾਵਤੋ **"ਪੀਤਿਯੇਵ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਬਹੁਸੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਥੁਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਯਥਾ ਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ **ਤਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਾਦਕਮਨਸਿਕਾਰੋ।**

''ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵ◌ਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੨੩) ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯਾ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਨਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਯਾਵ ਉਪਚਾਰਾ"**ਤਿ। **ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਫਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਪਣੀਤਰੂਪੇਹਿ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਫਰਮਾਨੋ। ਧਮ੍ਮਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਯਾਵ ਉਪਚਾਰਾ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਫਰਮਾਨੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਵ◌ਂ ਸੇਸਅਨੁਸ੍ਸਤੀਸੁ। ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾਯਞ੍ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸਾਪਿ

ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਭਾਵੇਨ ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਸਪ੍ਪਦੇਸਵੂਪਸਮੇਪਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਵੂਪਸਮੇ ਵਿਯ ਤਥਾ ਪਵ੍ਵਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਭਾਵਨਾਮਨਸਿਕਾਰੋ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮਤ੍ਥੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਂ ਆਵਹਨ੍ਤੋ ਤਥਾਰੂਪਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ…ਪੇ॰… ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਕਿਲੇਸਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ਤੇ ਹਿ ਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀਤਿ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਰਣਤ੍ਥੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨੇਸਂ ਅਸਮੁਦਾਚਾਰਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ । ਨ ਹਿ ਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਪਸਾਦਨੀਯੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਸਾਦਸਿਨੇਹਾਭਾਵੇਨ ਥੂਸਸਮਹਦਯਤਾ ਲੂਖਤਾ, ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਆਦਰਗਾਰਵਾਕਰਣੇਨ ਵਿਵ੍ਵਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਸਂਸੂਚਿਤਲੂਖਭਾਵੇ"**ਤਿ।

ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦਰਥਵੂਪਸਮਲਕ੍ਖਣਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਏਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਬੋਧਿਅਙ੍ਗਭੂਤੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ** ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੇਵਨਤਾਤਿ ਪਣੀਤਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨਸੇਵ ਨਤਾ । **ਉਤੁਇਰਿਯਾਪਥਸੁਖ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਪ੍ਪਾਯਉਤੁਇਰਿਯਾਪਥਗ੍ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਸੇਵਿਯਮਾਨਂ ਕਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਲਤਾਪਾਦਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਲ੍ਲਤਂ ਆਵਹਨ੍ਤਂ ਦੁਵਿਧਾਯਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਅਹੇਤੁਕਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਵਿਸਮਹੇਤੁਕਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ। ਏਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਯਥਾਸਕਂ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਪਯੋਗੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪਯੋਗੋ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪਯੋਗਤਾ।** ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਹਾਯ ਸਾਰਦ੍ਧਕਾਯਤਂ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਹੋਨ੍ਤੀ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਦ੍ਵਯਂ ਆਵਹਤਿ, ਏਤੇਨੇਵ ਸਾਰਦ੍ਧਕਾਯਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾਨਂ ਤਦਾਵਹਨਤਾ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਯਥਾਸਮਾਹਿਤਾਕਾਰਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨੋ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਥੋ ਏਵ **ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।** ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨੇਨ ਵਿਵਿਧਂ ਅਗ੍ਗਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਬ੍ਯਗ੍ਗੋ,** ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਰਸੋ, ਭਨ੍ਤਤਾਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਕਗ੍ਗਤਾਭਾਵਤੋ ਬ੍ਯਗ੍ਗਪਟਿਪਕ੍ਖੋਤਿ **ਅਬ੍ਯਗ੍ਗੋ,** ਸਮਾਧਿ। ਸੋ ਏਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਬ੍ਯਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ।

ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਾ ਚ ਪਵ੍ਵਾਵਹਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਮਾਧਾਨਾਵਹਾਪਿ ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧਾਨਾਵਹਭਾਵੇਨੇਵ ਪਵ੍ਵਾਵਹਭਾਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦ…ਪੇ॰… ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ।

ਕਰਣਭਾਵਨਾਕੋਸਲ੍ਲਾਨਂ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ, ਰਕ੍ਖਨਕੋਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਚ ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ **"ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੁਸਲਤਾ ਨਾਮ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਕੁਸਲਤਾ"** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਝਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਕੋਸਲ੍ਲਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੁਸਲਤਾ ਏਵਾਤਿ। **ਅਤਿਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯਤਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵ੍ਵਾਪਯੋਗਮਨ੍ਦਤਂ , ਪਮੋਦਵੇਕਲ੍ਲਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਲੀਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਲਯਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸਮੁਦ੍ਧਰਣਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਲੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਾਲੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਲੀਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਂ ਏਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਸਮੁਟ੍ਠਾਪਯਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸੋ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਉਜ੍ਜਾਲਿਤੁਕਾਮੋ ਅਸ੍ਸ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਗੋਮਯਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਮੁਖਵਾਤਞ੍ਚ

ਦਦੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਪੰਸੁਕੇਨ ਓਕਿਰੇਯ੍ਯ, ਭਬ੍ਬੋ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਅੱਗਿੰ ਉਜ੍ਜਾਲਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪)।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾਸਕੰ ਆਹਾਰਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਭਾਵਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਏਵ। **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪਯੋਗਬਲਵਤੰ, ਪਮੋਦੁਬ੍ਬਿਲਾਵਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਉਦ੍ਧਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨਿਸੇਧਨੰ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ਭਗਵਤਾ –

''ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਉਦ੍ਧਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਕਾਲੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਉਦ੍ਧਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਤੰ ਏਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਵੂਪਸਮਯੰ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਨ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਅਸ੍ਸ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਅਲ੍ਲਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ...ਪੇ॰... ਪੰਸੁਕੇਨ ਚ ਓਕਿਰੇਯ੍ਯ, ਭਬ੍ਬੋ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਨ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪)।

ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯਥਾਸਕੰ ਆਹਾਰਵਸੇਨ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਭਾਵਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਪਯੋਗਮਨ੍ਦਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਪਾਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਭਾਵੇਨ। ਯਥਾ ਹਿ ਦਾਨੰ ਅਲੋਭਪਧਾਨੰ, ਸੀਲੰ ਅਦੋਸਪਧਾਨੰ, ਏਵੰ ਭਾਵਨਾ ਅਮੋਹਪਧਾਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾ ਨ ਬਲਵਤੀ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਭਾਵਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਵਿਸੇਸਾਵਹਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤੋ ਵਿਯ ਆਹਾਰੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਯੋਗਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਰੁਚਿੰ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਤੇਨ ਤੰ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਭਾਵਨਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਵੀਥਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਸਮਸੁਖੰ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਤੇਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਪਞ੍ਞਾਪਯੋਗ...ਪੇ॰... ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੰਵੇਗੁਪ੍ਪਾਦਨੰ, ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਨਞ੍ਚ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਟ੍ਠ ਸੰਵੇਗਵਤ੍ਥੂਨੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਾਨਿ ਯਥਾਰਹੰ ਸੁਗਤਿਯੰ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਞ੍ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਦਞ੍ਞਮੇਵ ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਦਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਿਬਾਧਨਾਦਿਹੇਤੁਕੰ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ, ਤਯਿਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤੇ ਅਨਾਗਤੇ ਚ ਕਾਲੇ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਵਿਸੁੰ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਯੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰੂਪਜੀਵਿਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਉਟ੍ਠਾਨਫਲੂਪਜੀਵਿਨੋ, ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣੰ ਜੀਵਿਕਾਦੁਕ੍ਖੰ ਅਟ੍ਠਮੰ ਸੰਵੇਗਵਤ੍ਥੁ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਪਹੰਸਨਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਹੰਸਿਤਬ੍ਬਸਮਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੰਵੇਗਜਨਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਹੰਸਨਾ, ਸੰਵੇਗਜਨਨਪੁਬ੍ਬਕਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਤੋਸਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਆਗਮ੍ਮਾਤਿ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਵਿਰਹੇਨ, ਸਮਥਵੀਥਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਸਮੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਭਾਵਨਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਆਗਮ੍ਮ। **"ਅਲੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨਧਿਮਤ੍ਤਤਾਯ **ਅਲੀਨੰ,** ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕਾਨੰ ਅਨਧਿਮਤ੍ਤਤਾਯ **ਅਨੁਦ੍ਧਤੰ,** ਪਞ੍ਞਾਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਉਪਸਮਸੁਖਾਧਿਗਮੇਨ ਚ **ਅਨਿਰਸ੍ਸਾਦੰ,** ਤਤੋ ਏਵ **ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਸਮਥਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨੰ।** ਤਤ੍ਥ ਅਲੀਨਤਾਯ ਪਗ੍ਗਹੇ, ਅਨੁਦ੍ਧਤਤਾਯ ਨਿਗ੍ਗਹੇ, ਅਨਿਰਸ੍ਸਾਦਤਾਯ ਸਮ੍ਪਹੰਸਨੇ ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਲੀਨਾਨੁਦ੍ਧਤਤਾ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ, ਅਨਿਰਸ੍ਸਾਦਤਾਯ ਸਮਥਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨੰ, ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ **ਅਲੀਨੰ ਅਨੁਦ੍ਧਤੰ।** ਸਮਥਵੀਥਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਅਨਿਰਸ੍ਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮਯੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਤਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਮਯੇ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹਸਮ੍ਪਹੰਸਨੇਸੁ ਅਬ੍ਯਾਵਟਤਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਪੇਕ੍ਖਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਚ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਾਧਾਨ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮਾਹਿਤਭਾਵਸਾਧਨੰ ਏਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਧੁਰਭਾਵੇਨਾਹ **"ਉਪਚਾਰੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨੰ ਵਾ"**ਤਿ।

ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ, ਅਸਤਿ ਚ ਅਸਿਜ੍ਝਨਤੋ। ਸੋ ਚ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵਿਸਯਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋਤਿ ਆਹ **"ਸਤ੍ਤਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ"**ਤਿ। ਤਦੁਭਯੇ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਂ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਏਵ ਦੂਰੀਕਤਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰੁਜ੍ਝਨਸ੍ਸੇਵ ਪਹਾਨਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਤ੍ਤਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਕੇਲਾਯਨਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ"**ਤਿ। ਉਪੇਕ੍ਖਾਯ ਹਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਰਾਗੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ। ਤਥਾ ਚਾਹ ''ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਰਾਗਬਹੁਲਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੬੭)। **ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ, ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਦ੍ਵੀਹੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਂ ਸਙ੍ਖਜਾਸਮਾਨਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਸਙ੍ਖਜਾ ਏਵੇਤ੍ਥ ਸਮਾਨਾ, ਨ ਸਙ੍ਖਜੇਯ੍ਯਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਭਾਵੋ** ਅਨਤ੍ਤਨਿਯਤਾ। ਸਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵੇਨ ਚੀਵਰਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਪਨ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨਦ੍ਧਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਅਦ੍ਧਾਨਕ੍ਖਮਂ ਨ ਚਿਰਟ੍ਠਾਯਿ, ਇਤ੍ਤਰਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਵਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ।

ਮਮਾਯਤੀਤਿ ਮਮਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ ''ਮਮਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਮਮਾਯਨ੍ਤਾਤਿ ਮਾਨਂ ਦਬ੍ਬਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ।

ਅਯਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚ"**ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੬. ਯਥਾਸਭਾਵਤੋਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਤੋ। ਬਾਧਨਕ੍ਖਣਤੋ ਯੋ ਯੋ ਵਾ ਸਭਾਵੋ ਯਥਾਸਭਾਵੋ, ਤਤੋ, ਰੁਪ੍ਪਨਾਦਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾਦਿਸਭਾਵਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਨਿਕਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਨਿਕਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਂ। **ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ਤਣ੍ਹਂ। ਸਿਦ੍ਧੇ ਹਿ ਕਾਰਣੇ ਤਸ੍ਸ ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਮੁਦਯੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਦੁਭਯਂ ਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ,** ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ। ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੋ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤਂ **ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨਂ।** ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੮. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਵਚਨਂ** ਬ੍ਯਾਪਨਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਆਮੇਡਿਤਨਿਦ੍ਦੇਸਭਾਵਤੋ। **ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਕਾਯੇ, ਸਤ੍ਤਘਟੇ ਸਤ੍ਤਸਮੂਹੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਭੇਦਾਸੁ ਹਿ ਗਤੀਸੁ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਾਦਿਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਹਤ੍ਥਿਆਦਿਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਿਕਾਦਿਤਂਤਂਜਾਤਿਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਸਤ੍ਤਸਮੂਹੋ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੋ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਠਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਜਾਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਜਨਨਂ ਜਾਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਾਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦਵਿਕਾਰੋ ਅਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੋ ਯੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇ ਤੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਵਿਕਾਰਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਵਿਕਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਿਕਾਰੇਨ

ਸਵਿਕਾਰਾਨਂ। ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਹਿ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਕਾਰਵਿਸੇਸਾਤਿ। **"ਉਪਸਗ੍ਗਮਣ੍ਡਿਤਵੇਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਣ੍ਡਕੋਸਂ, ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਓਗਾਹਨਾਕਾਰੇਨ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਆਯਤਨਾਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਸਂਸਿਦ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ।

ਅਥ ਵਾ **ਜਨਨਂ ਜਾਤੀ**ਤਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਂ ਜਾਤਿਮਾਹ। **ਸਞ੍ਜਾਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਂ। ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਾ ਹਿ ਜਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਿ। **ਓਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਵਸੇਨ ਜਾਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਅਣ੍ਡਕੋਸਂ, ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਂਸੇਦਜਓਪਪਾਤਿਕਵਸੇਨ। ਤੇ ਹਿ ਪਾਕਟਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਬਜਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।** ''ਜਨਨਂ ਜਾਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਆਯਤਨਵਸੇਨ, ਯੋਨਿਵਸੇਨ ਚ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ...ਪੇ॰... ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾ। ਪਾਤੁਭਾਵੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਤੇਨ ''ਆਯਤਨਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਕਥਾਤਿ। **ਏਕਵੋਕਾਰਭਵਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ। **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਾਤੁਭਾਵੇ **ਸਤਿ। ਆਯਤਨਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਏਕਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਵਸੇਨ, ਸੇਸੇਸੁ ਰੂਪਧਾਤੁਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ, ਕਾਮਧਾਤੁਯਂ ਵਿਕਲਾਵਿਕਲਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ, ਨਵਨ੍ਨਂ, ਦਸਨ੍ਨਂ, ਪੁਨਦਸਨ੍ਨਂ, ਏਕਾਦਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਆਯਤਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਾਨੇਵ,** ਨ ਕੁਤੋਚਿ ਆਗਤਾਨਿ। **ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਆਯਤਨਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਵਾ ਆਯਤਨਾਨਂ ਅਤ੍ਤਲਾਭੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੮੯. ਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਸਰੂਪਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਸਰੂਪਞ੍ਚੇਤਂ ਜਿਣ੍ਣਤਾਯ, ਯਦਿਦਂ ''ਜਰਾ''ਤਿ, ''ਵਯੋਹਾਨੀਤਿ ਵਾ। ਜੀਰਣਮੇਵ **ਜੀਰਣਤਾ,** ਜੀਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਆਕਾਰੋ **ਤਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਆਕਾਰਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ"**ਤਿ। **ਖਣ੍ਡਿਤਦਨ੍ਤਾ ਖਣ੍ਡਿਤਾ ਨਾਮ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। ਯਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤੋ ''ਖਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਂ।** ਤਥਾ ਪਲਿਤਾਨਿ ਅਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ''ਪਲਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ **ਪਾਲਿਚ੍ਚਂ।** ਵਲਿਤ੍ਤਚਤਾਯ ਵਾ ਵਲਿ ਤਚੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਲਿਤ੍ਤਚੋ।**

ਫਲੂਪਚਾਰੇਨਾਤਿ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ।

੩੯੦. ਚਵਨਮੇਵ **ਚਵਨਤਾ,** ਚਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਆਕਾਰੋ **ਤਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਖਨ੍ਧਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤਾ ਖਨ੍ਧਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਭੇਦੇਨ ਨਿਰੋਧਨਂ **ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੇਦੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ** ਮਰਣਂ। **ਮਚ੍ਚੁਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁਸਙ੍ਖਾਤਂ ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਭੂਤਂ ਮਰਣਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਖਣਿਕਮਰਣ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਮਚ੍ਚੁ ਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ''ਮਚ੍ਚੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭੇਦੋ, ਯਞ੍ਚ ਮਰਣਂ ਪਾਣਚਾਗੋ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਰਣਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ**ਤਿ ਮਰਣਕਾਲੋ, ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ''ਕਾਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚੁਤਿਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਕਾਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਯਾ ਲੋਕੇ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾ ਚੁਤਿ, ਮਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾਵ** ''ਯਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਯਂ ਪਰਮਤ੍ਥਕਥਾ** ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਨਂ ਰੁਪ੍ਪਨਾਦਿਸਭਾਵਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਨਸ੍ਸਨਜੋਤਨਾਭਾਵਤੋ।

ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਭਵਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ,** ਖਨ੍ਧਸਮੂਹੋ, ਤਸ੍ਸ **ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ** ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਂ, ਪਾਤਨਂ ਵਿਨਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**ਪਨ **"ਮਰਣਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਕ੍ਖੇਪਹੇਤੁਤਾਯ ਪਤਨਂ ''ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ''ਤਿ ਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਜੋਤਨਾਤਿ ਏਕਦੇਸਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਕਥਾ, ''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਕੋਚਿ ਵੋਹਾਰਲੇਸੋ ਪੀਤਿ ਆਹ **"ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਮਰਣ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਭੇਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਤੋ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਮਤੋ''ਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਭੇਦੋ

ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਯ ''ਸਮ੍ਮੁਤਿਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਤਦੇਵ ਸਮ੍ਮੁਤਿਮਰਣਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਬਨ੍ਧਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਮਰਣਨ੍ਤਿ।

੩੯੧. **ਬ੍ਯਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥੇਨ। ''ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੭੨੧) ਵਿਯ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣੇਨਾ**"ਤਿ। ਸੋਚਨਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਸੋਚਨਲਕ੍ਖਣੋ।** ਸੋਚਿਤਸ੍ਸ ਸੋਚਨਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਾਵੋ **ਸੋਚਿਤਭਾਵੋ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਲੂਖਸਭਾਵਤਾਯ ਸੋਸੇਨ੍ਤੋ। ਥਾਮਗਮਨੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੋਸਨਵਸੇਨ **ਪਰਿਸੋਸੇਨ੍ਤੋ।**

੩੯੨. "**ਆਦਿਸ੍ਸ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦੇਵਨ੍ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਆਦੇਵੋ**"ਤਿ ਆਦੇਵਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸੁਮੋਚਨਾਦਿਵਿਕਾਰਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਤਬ੍ਬਿਕਾਰਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਂ ਤਂ ਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ** ਤਂ ਤਂ ਗੁਣਂ। **ਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਆਦੇਵਪਰਿਦੇਵਸ੍ਸੇਵ। **ਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸਾ**ਤਿ ''ਆਦੇਵਿਤਤ੍ਤਂ ਪਰਿਦੇਵਿਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸਾ।

੩੯੩. ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੋ ਕਾਯੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਾਯਿਕਂ।** ਤੇਨਾਹ "**ਕਾਯਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਖਮਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਮਨਂ,** ਸੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ ਸਭਾਵੋਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਮਨਟ੍ਠੋ,** ਤੇਨ। ਸਾਤਵਿਧੁਰਤਾਯ **ਅਸਾਤਂ।**

੩੯੪. ਚੇਤਸਿ ਭਵਨ੍ਤਿ **ਚੇਤਸਿਕਂ,** ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਂ ਪਕਾਰੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ।

੩੯੫. ਸਬ੍ਬਵਿਸਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣਵਸੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੀਦਨਂ **ਸਂਸੀਦਨਂ।** ਉਟ੍ਠਾਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਕਰਣਵਸੇਨ ਅਤਿਬਲਵਂ, ਵਿਰੂਪਂ ਵਾ ਸੀਦਨਂ **ਵਿਸੀਦਨਂ। ਚਿਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ**ਤਿ ਵਿਸੀਦਨਾਕਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਖੇਦੋ। **ਉਪਾਯਾਸੋ,** ਸਯਂ ਨ ਦੁਕ੍ਖੋ ਦੋਸਤ੍ਤਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਵਾ। ਯੇ ਪਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ''ਉਪਾਯਾਸੋ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇ ''ਉਪਾਯਾਸੋ ਤੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਏਕੇਨਾਯਤਨੇਨ ਏਕਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ, ਏਕੇਨ ਖਨ੍ਧੇਨ ਏਕੇਨਾਯਤਨੇਨ ਏਕਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਕੇਹਿਚਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੨੪੯)। ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। **ਉਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਭੁਸਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਬਲਵਤਰਂ ਆਯਾਸੋ ਉਪਾਯਾਸੋ**"ਤਿ। ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਤਾਦੀਪਨੋ **ਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ** ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਅਭਾਵਜੋਤਨੋ, ਅਸਤਿ ਚ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਾਭਾਵਦੀਪਕਾਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸਾ**"ਤਿ।

੩੯੮. **ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਤਿਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਜਾਤਿਸਭਾਵਾਨ**"ਨ੍ਤਿ, ਜਾਯਨਪਕਤਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਹੇਤੁਕਤਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਇਚ੍ਛਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ "**ਵਿਨਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ **ਨ ਖੋ ਪਨੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਮੇਤਂ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਯਂ ਨ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਚ ਵਤ ਨੋ ਜਾਤਿ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਹੀਨਸਮੁਦਯੇਸੁ ਅਰਿਯੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤ੍ਤਂ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਸੁ ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਜਾਤਿਯਾ ਅਨਾਗਮਨਂ ਇਚ੍ਛਿਤਂ, ਤਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ , ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਭਾਵਨਾਯ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨ ਇਚ੍ਛਾਯ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਥਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਉਪਰਿ ਸੇਸਾਨਿ ਉਪਾਦਾਯ ਪਿ-ਕਾਰੋ**"ਤਿ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯੇਨਪਿ ਧਮ੍ਮੇਨਾ**"ਤਿ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ , ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਭਾਵੋ ਏਤ੍ਥ ਹੇਤੁ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਅਲਬ੍ਭਨਂ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ "**ਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਯੇਨਪੀ''ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਦਾ ਪਨ **ਯਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਇਚ੍ਛ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਤਦਾ ਅਲਾਭਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਇਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ''ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਏਤਂ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਤਦਾ ਇਚ੍ਛਾਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਅਲਾਭੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਗਤਾ ਇਚ੍ਛਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਜਰਾਧਮ੍ਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ।

ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੦. ਪੁਨਬ੍ਭਵਕਰਣਂ ਪੁਨੋਬ੍ਭਵੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੋ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸ ਓ-ਕਾਰਨ੍ਤਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ਸੀਲਨਟ੍ਠੇਨ **ਇਕ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਮਿਤਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਿਰਿਯਾਵਾਚਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ''ਅਸੂਪਭਕ੍ਖਨਸੀਲੋ ਅਸੂਪਿਕੋ''ਤਿ। **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** ਪਨ ''ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ ਦੇਤਿ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ''ਤਿ (ਵਿਭਂ ਅਟ੍ਠਂ ੨੦੩) ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ''ਤਦ੍ਧਿਤਾ'' ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ, ਵਿਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤਦ੍ਧਿਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਭਿਧਾਨਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤਦ੍ਧਿਤਾਨਂ ਤੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਸਮ੍ਭਵੇਯਜਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਸਹਜਾਤਾ ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ ਦੇਤਿ, ਅਸਹਜਾਤਾ ਕਮ੍ਮਸਹਾਯਭੂਤਾ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਨਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ, ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋ,** ਯੋ ਚ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋ, ਯਾ ਚ ਤਣ੍ਹਾਯਨਟ੍ਠੇਨ ਤਣ੍ਹਾ, ਉਭਯਮੇਤਂ ਏਕਤ੍ਥਂ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ **"ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਤ੍ਤਮੇਵ ਗਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਬ੍ਭਾਵਤ੍ਥੋ ਹੇਤ੍ਥ **ਸਹ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਸਨਿਦਸ੍ਸਨਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧਂ ਸਂ ਦੁਕਮਾਤਿਕਾ ੯) ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ **ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਸਹਗਤਾ**ਤਿ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਭਾਵਂ ਗਤਾ ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਭਾਵਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰਾਗਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵਰਾਗਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਕਾਮਭਵੇ ਏਵ ਭਵਪਤ੍ਥਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਯਰੂਪੇ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **"ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **"ਨਿਵਿਸਤੀ"**ਤਿ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਨੁਸਯਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵੇਸਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸੋਭਗ੍ਗੇ, ਦੇਵਤ੍ਤੇ ਚ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਂ ਚਕ੍ਖੁਂ ਵਦਤਿ, ਸਪਸਾਦਂ ਵਾ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡਂ। **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਪਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤਕਣ੍ਹਓਦਾਤਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਂ। **ਰਜਤਪਨਾਲ਼ਿਕਂ ਵਿਯ** ਛਿਦ੍ਦਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਓਦਾਤਤ੍ਤਾ। **ਪਾਮਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ** ਆਲਮ੍ਬਕਣ੍ਣਬਦ੍ਧਂ। ਤੁਙ੍ਗਾ ਉਚ੍ਚਾ ਦੀਘਾ ਨਾਸਿਕਾ **ਤੁਙ੍ਗਨਾਸਾ,** ਏਵਂ **ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ **ਘਾਨਂ।** ''ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਤੁਙ੍ਗਾ ਨਾਸਾ ਯੇਸਂ ਤੇ **ਤੁਙ੍ਗਨਾਸਾ,** ਏਵਂ **ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾ** ਸਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਘਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਜਿਵ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ** ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ, ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ। **ਕਾਯਂ...ਪੇ॰... ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ** ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਮਨਂ...ਪੇ॰... ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ** ਅਤੀਤਾਦਿਅਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਨਸਮਤ੍ਥਂ। **ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਿ** ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਰੀਰਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਵਿਲੇਪਨਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯਦਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਏਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਹਿਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦਕਿਰਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਸਯਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਚ ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ। ਨ ਹਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸੇਹਿ ਨਾਨਤ੍ਤਵੋਹਾਰੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਿਤੋ ਫਲਭਾਵੇਨ ਯਦਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੧. ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵੇਵਚਨਾਨੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ **"ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਹੇਤੁਕੋ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧੋ। ਖਯਗਮਨਵਸੇਨ **ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ।** ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਗਮਨਵਸੇਨ **ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।** ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਚਜਨਵਸੇਨ, ਹਾਨਿਵਸੇਨ ਵਾ **ਚਜੀਯਤਿ।** ਪੁਨ ਯਥਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਥਾ ਦੂਰ ਖਿਪਨਵਸੇਨ **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੀਯਤਿ।** ਬਨ੍ਧਨਭੂਤਾਯ ਮੋਚਨਵਸੇਨ **ਮੁਚ੍ਚਤਿ।** ਅਸਂਕਿਲੇਸਵਸੇਨ **ਨ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ।** ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਏਕਮੇਵ ਸਮਾਨਂ ਨਾਨਾਨਾਮੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਾਨਤਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਕਮੇਵ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਵਿਧੁਰਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿਪਿ ਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਵਿਧੁਰਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਾਨਂ ਨਾਮਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। ਅਸੇਸਂ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਤਣ੍ਹਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਸੇਸਵਿਰਾਗੋ**ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ, ਨ ਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਗਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋਤਿ **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ,** ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮੋ। **"ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਯੂਹਨਂ** ਸਮੁਦਯੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ **ਅਨਾਯੂਹਨਂ।**

ਤਣ੍ਹਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਹਾਨੇ ਪਨ ਸਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵੋ ਸੁਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਵ੍ਵਾਪਨੰ, ''ਤਿਤ੍ਤ ਅਲਾਬੁ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੋਹਾਰਾਭਾਵੰ ਵਾ। ਤਿਤ੍ਤਅਲਾਬੁਵਲ੍ਲਿਯਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਚ੍ਛੇਦਨੰ ਵਿਯ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਹਾਨੰ, ਤਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭੂਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਦੁਤਿਯਉਪਮਾਯੰ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੰ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਚੋਰਘਾਤਕਾ ਵਿਯ ਮਗ੍ਗੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇ ਘਾਤਿਤਾਪਿ ਚੋਰਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਅਟਵਿਯੰ ਚੋਰਾ ਘਾਤਿਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ''ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣਾਭਾਵਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਪੁਰਿਮਾ ਵਾ ਉਪਮਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਯ ''ਪਿਯਰੂਪਸਾਤਰੂਪੇਸੁ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਯ ''ਪਿਯਰੂਪਸਾਤਰੂਪੇਸੁ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯੰ ਏਤਾਸੰ ਵਿਸੇਸੋ।

ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੨. **ਅਵ੍ਵਮਗ੍ਗਪਟਿਕ੍ਖੇਪਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਨਤ੍ਥੰ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ **ਅਵ੍ਵਮਗ੍ਗਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ,** ਤਦਤ੍ਥੰ। **"ਅਯ**"ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਤੇਸੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨੰ। **ਆਰਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਅਰਿਯਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿਮਾਹ। **ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਕਰਣੋ **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਰਿਯੋ,** ਅਰਿਯਫਲਪਟਿਲਾਭਕਰਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਰਿਯੰ ਫਲੰ ਲਭਾਪੇਤਿ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਅਰਿਯੋ।** ਪੁਰਿਮੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਫਲਵਸੇਨ ਅਰਿਯਨਾਮਲਾਭੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਾਵਹੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ **ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ** , ਚਤੁਸਚ੍ਚੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੰ ਭਾਵਨਾਕਮ੍ਮੰ ਯੋਗਿਨੋ ਸੁਖਵਿਸੇਸਾਨੰ ਠਾਨਭੂਤਨ੍ਤਿ **ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਟ੍ਟੰ** ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟੰ** ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਦਧਿਗਮੁਪਾਯਭਾਵਤੋ। **ਵਟ੍ਟੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ** ਸਰੂਪਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। **ਵਿਵਟ੍ਟੇ ਨਤ੍ਥਿ** ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਵਿਸਯਤ੍ਤੇ ਚ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਹਿ ਤਦਤ੍ਥਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣੰ **ਉਗ੍ਗਹੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਵਾਚਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਇਟ੍ਠੰ ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਮਗ੍ਗੇਸੁ ਨਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨੰ, ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਭਾਵੋਯੇਵ ਚ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਕਰਣੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਏਕਪਟਿਵੇਧੇਨੇਵਾਤਿ ਏਕਞਾਣੇਨੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇਨ। **ਪਟਿਵੇਧੋ** ਪਟਿਘਾਤਾਭਾਵੇਨ ਵਿਸਯੇ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਚਾਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਨੰ। **ਅਭਿਸਮਯੋ** ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਵਬੋਧੋ। ''ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਨ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਵੇਧੋਤਿ **ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ,** ਤੇਨ। ਇਦਞ੍ਚ ਯਥਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਰੂਪਾਦਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸ ''ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੮੪; ੩.੧੦੪) ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਪਹੀਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਅਪ੍ਪਹਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਕਟ੍ਠੰ ਹਾਨੰ ਚਜਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੰ, ਪਹਾਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਵੇਧੋਤਿ **ਪਹਾਨਪਟਿਵੇਧੋ,** ਤੇਨ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਲੇਸੇ ਅਪ੍ਪਹੀਯਮਾਨੇ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਸਤਿ ਚ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਪਟਿਘਾਤਾਭਾਵੇਨ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਚਾਰੰ ਉਪਾਦਾਯ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ** ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੰ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਰੂਪਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣੰ ''ਇਦੰ ਤ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਗਹਣੰ, ਸਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਵੇਧੋਤਿ **ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੋ,** ਤੇਨ। ਅਯੰ ਪਨਸ੍ਸ ਆਵਰਣਸ੍ਸ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਞਾਣੰ ਨਿਰੋਧੰ ਆਲਮ੍ਬਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤੋ ਤੰ ਸਰੂਪਤੋ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਭਾਵਨਾ** ਉਪ੍ਪਾਦਨਾ, ਵਡ੍ਢਨਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਟ੍ਠੇਨ, ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਵਡ੍ਢਨਟ੍ਠੇਨ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਵਾ ਉਭਯਥਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਪਿ ਹਿ ਯਥਾਰਹੰ

ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਵਡ੍ਢਨਟ੍ਠੇਨ ਭਾਵਨਾ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁਪਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਤੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਨ੍ਤਰਭਾਵਸਾਧਨਤੋ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਨਟ੍ਠੇਨ ਭਾਵਨਾ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ, ਸਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਵੇਧੋਤਿ **ਭਾਵਨਾਪਟਿਵੇਧੋ,** ਤੇਨ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਯਥਾ ਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਤਾਵ ਯਥਾਧਿਗਤਾ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ, ਯਥਾਪਵਤ੍ਤੇਸੁ ਫਲਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਅਯਂ ਯਥਾਧਿਗਤਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਯ ਵਿਗਤਸਮ੍ਮੋਹੋਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੯) ਯਤੋ ਸਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾਸਞ੍ਚੋਦਿਤਾ ਯਥਾਧਿਗਤਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਲਮ੍ਬਨਿਯੋ ਮਗ੍ਗਵੀਥਿਤੋ ਪਰਤੋ ਮਗ੍ਗਫਲਪਹੀਨਾਵਸਿਟ੍ਠਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ **"ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯੇਨਾ"**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ। **ਏਕਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਹ ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦੀ ''ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਨਾਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਕਿਚ੍ਚਕਰ''ਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** (ਕਥਾ॰ ੨੭੪) ਓਧਿਸੋਕਥਾਯ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਏਕਾਭਿਸਮਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਏਵਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ...ਪੇ॰... ਪਟਿਵੇਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਪਟਿਵੇਧੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਉਗ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਵਬੋਧੋ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਟਿਵੇਧਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਞਾਣਂ ''ਪਟਿਵੇਧੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਸਭਾਵਾ। **ਕਿਚ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਞਾਣੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਇਧ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤੋ, ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਪ੍ਪਕਾਸਨਕਿਚ੍ਚਤੋ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਪਟਿਵੇਧੋ**ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧਮਾਹ। **ਸਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। ਉਗ੍ਗਹਾਦੀਸੁ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ **ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ** ਅਨਵਸਰਤ੍ਤਾ। ਅਧਿਗਮੇ ਹਿ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਿਯਾ ਅਵਸਰੋ।

ਤਂਯੇਵ ਹਿ ਅਨਵਸਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਮਸ੍ਸ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਗ੍ਗਹਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ। ਉਗ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਞ੍ਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਥਾ ਤਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰਦਲ੍ਹਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਗ੍ਗਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਅਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ। **ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਾਕਟਾਨਿਪਿ ਪਕਤਿਞਾਣੇਨ ਸਭਾਵਰਸਤੋ ਦਟ੍ਠੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। ਗਮ੍ਭੀਰੇਨੇਵ ਚ ਭਾਵਨਾਞਾਣੇਨ, ਤਥਾਪਿ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨੇਵ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਿ** । ਤੇਨਾਹ **"ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਤੋ ਪਨ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਗਮ੍ਭੀਰ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਤਰਾਨਿ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਅਸਂਕਿਲੇਸਿਕਤਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਤਾਯ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਤਾਯ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਚ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣੇਨੇਵ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਕਤਿਞਾਣੇਨ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਨੀਤਿ **ਦੁਦ੍ਦਸਾਨਿ।** ਤੇਨਾਹ **"ਇਤਰੇਸਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਯੋਗੋ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾ, ਵਾਯਾਮੋ ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਰਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤਂ, ਦੁਕ੍ਕਰਤਰਤਞ੍ਚ ਉਪਮਾਹਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਭਵਗ੍ਗਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਪਟਿਵੇਧਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਕ੍ਖਣੇ। **ਏਕਮੇਵ ਤਂ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨ ਏਕਮੇਵ ਤਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ **ਹੋਤਿ।**

ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੂਤਿ ਇਮੇਸੁ ਵਿਰਮਿਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ ਜੋਤਿਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਕਾਮਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕਵਤ੍ਥੂਸੁ। ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ** ਤਿਵਿਧ**ਅਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ। ਪਦਪਚ੍ਛੇਦਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ''ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਉਪਾਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਗਤਮਗ੍ਗੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛੇਦੋ ਘਾਤੋ ਪਦਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਤੋ ਪਦਪਚ੍ਛੇਦਤੋ। ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਂ **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਾਧਨਂ,** ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੇਨ **ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਂ** ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਏਕੋਵ ਤਿਵਿਧਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੋ **ਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।** ਤਿਵਿਧਾਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਤਿਵਿਧਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **"ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੂ"**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਮੁਸਾਵਾਦਾਵੇਰਮਣਿਆਦਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੭੦੩) ਵਿਰਤਿਚੇਤਨਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਆਗਤਾਨੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਧਾਨਾਨਂ ਵਿਰਤਿਚੇਤਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ‘‘ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇਤਨਾਯੋਪੀ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੦੩) **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਚਿ ‘‘ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਵੇਰਮਣਿਆਦੀਨਂਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਅਥ ਖੋ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਚੇਤਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਹਿ ਵਿਰਮਣਕਾਲੇ ਵਾ ਵਿਰਤਿਯੋ, ਸੁਭਾਸਿਤਾਦਿਵਾਚਾਭਾਸਨਾਦਿਕਾਲੇ ਚ ਚੇਤਨਾਯੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਵਿਰਤਿਯੋਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਚੇਤਨਾਨਂ ਅਮਗ੍ਗਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਏਕਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਞਾਣਤਾ ਵਿਯ, ਏਕਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਵਿਰਤਿਭਾਵੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਦਿਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਯਸਾਧਨਸਭਾਵਾਭਾਵਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਦਿਭਾਵਾਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਤਂਸਿਦ੍ਧਿਯਂ ਅਙ੍ਗਤ੍ਤਯਤਾਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਚ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਜੀਵਹੇਤੁਕਂ ਕਾਯਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨਾਮ ਅਯੋਨਿਸੋ ਆਹਾਰਪਰਿਯੇਸਨਹੇਤੁਕਮੇਵ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ “**ਖਾਦਨੀਯ…ਪੇ॰… ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਕਾਯਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਯੇਵ ਆਜੀਵਪਕੋਪੋ, ਨ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਮੇਸੁਯੇਵ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੂ**”ਤਿ।

ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਅਨਨੁਭੂਤਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ**”ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਅਯਂ ਇਮਂ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ। ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤਾਦਿਸਂ ਛਨ੍ਦਂ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਏਵਂ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਨਾਮ। **ਵਾਯਾਮਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪਯੋਗਂ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਵੀਰਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਂ ਪਕਾਰਤੋ ਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਵੀਰਿਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਸਹਜਾਤਵੀਰਿਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪੇਨ੍ਤੋ ਕੋਸਜ੍ਜਪਾਤਤੋ ਨਿਸੇਧਨੇਨ ਪਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪਦਹਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਪਧਾਨਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ। ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨੇਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ ਆਸੇਵਨਾਭਾਵਨਾਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਸਦਿਸਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਤਂਸਦਿਸੇਸੁ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਯਥਾ ‘‘ਸਾ ਏਵ ਤਿਤ੍ਤਿਰਿ, ਤਾਨਿ ਏਵ ਓਸਧਾਨੀ’’ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਦਾਨਿ ਤਾਦਿਸੇ**”ਤਿ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਨ੍ਨਾਨਂ। **ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਜਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੁਸਲਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤੇਸਞ੍ਚ **ਉਪ੍ਪਾਦੋ** ਨਾਮ ਅਧਿਗਮੋ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ** ਅਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਆਹ “**ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨ**”ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਠਿਤਿਯਾ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਖਣਠਿਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਵੀਰਿਯਾਰਬ੍ਭੇਨ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਪਬਨ੍ਧਠਿਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ “**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਠਿਤਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਂ** ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਦਸ੍ਸਨਮੁਪਗਮਨਨ੍ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਂ **ਅਸਮ੍ਮੋਸੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯਾਤਿ ਅਵਿਨਾਸਨਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ। **ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੋ** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਵਨਂ, ਸੋ ਪਨ ਉਪਰੂਪਰਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਉਪਰਿਭਾਵਾਯਾ**”ਤਿ। **ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ** ਅਭਿਣ੍ਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਗੁਣਬਲਵਭਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯਾਤਿ ਵਿਪੁਲਭਾਵਾਯਾ**”ਤਿ, ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਾਵਨਾਯ ਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਾਦਿਭਾਵਨਾਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਤ੍ਥਂ।

ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੂਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। **ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਕਜ੍ਝਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਵਸੇਨ।

ਝਾਨਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਨਾਨਾਤਿ ਯਦਿਪਿ ਸਮਾਧਿਉਪਕਾਰਕੇਹਿ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਾਨੁਮਜ੍ਜਨਸਮ੍ਪਿਯਾਯਨਬ੍ਰੂਹਨਸਨ੍ਤੁਸੁਖਸਭਾਵੇਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗਭੇਦਤੋ ਭਾਵਨਾਤਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਵਿਭਤ੍ਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਵਾਯਾਮੋ ਵਿਯ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਚਤੁਵਾਯਾਮਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਤਿ ਵਿਯ ਚ ਅਸੁਭਾਸੁਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਸੁਭਾਦਿਸਞ੍ਞਾਪ੍ਪਹਾਨਚਤੁਸਤਿਕਿਚ੍ਚਂ, ਏਕੋ ਸਮਾਧਿ ਚਤੁਝਾਨਸਮਾਧਿਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਸਾਧੇਤੀਤਿ

ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਏਵ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ, ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਏਵ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਾਦਿਨਾਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਝਾਨਾਨਿ ਨਾਨਾ। **ਦੁਤਿਯਾਦਯੋ**ਪਿ ਮਗ੍ਗਾ **ਦੁਤਿਯਾਦੀਨਂ** ਝਾਨਾਨਂ। **ਅਯਂ ਪਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਅਸ੍ਸ** ਮਗ੍ਗਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਯਂ ਝਾਨਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਦਿਸਸਬ੍ਬਾਸਦਿਸੇਕਚ੍ਚਸਦਿਸਤਾ ਵਿਸੇਸੋ।

ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਨਿਯਮੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਧ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਨਿਯਮਂ ਧੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯ**ਮ੍ਪਿ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੫)। **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੦) ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਯਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਵਾਦਾਵਿਰੋਧਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਸਮ੍ਮਸਿਤਜ੍ਝਾਨਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਾਦਨਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਨਿਯਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਯਮੋ ਪਨ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਆਚਰਿਯਵਾਦਾ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਤਾਵ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਨਿਯਮਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਨਿਯਮੇਨ ਤਾਵ"**ਤਿ। **ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕੋ ਹੋਤਿ,** ਯਸ੍ਮਾ ਆਸਨ੍ਨਪਦੇਸੇ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦਿਸਭਾਵਂ ਕਰੋਤਿ ਭੂਮਿਵਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਗੋਧਾਵਣ੍ਣਸ੍ਸ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਸਤ੍ਤ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਤ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਛ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਸਤ੍ਤਛਭਾਵਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ **"ਏਸ ਨਯੋ"**ਤਿ। **ਅਰੂਪੇ ਚਤੁਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨਂ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤਂ** ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਨੁ ਤਤ੍ਥ ''ਅਰੂਪੇ ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੦) ਵੁਤ੍ਤਂ , ਨ ''ਚਤੁਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨ''ਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਯੇਸੁ ਪਨ ਸਂਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੇਨ , ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ''ਚਤੁਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਮੁਦਾਯਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **"ਤਞ੍ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ, ਨ ਲੋਕਿਯ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਅਵਯਵੇਕਤ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਚਤੁਕ੍ਕਂ, ਪਞ੍ਚਕਂ ਵਾਤਿ। **ਏਤ੍ਥ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਕਥਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂਝਾਨਿਕਾਵਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ,** ਤਜ੍ਝਾਨਿਕਂਪਠਮਫਲਾਦਿਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਿਕਂ ਪਨ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਰੂਪਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ, ਤਜ੍ਝਾਨਿਕਂ ਫਲਞ੍ਚ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਞ੍ਞਝਾਨਿਕਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ, ਝਾਨਙ੍ਗਾਦਿਨਿਯਾਮਿਕਾ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਾਦਕਂ, ਨ ਸਮ੍ਮਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਫਲਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਦਕਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨਾਤਿ ਮੋਰਵਾਪੀਮਹਾਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਪੁਨ **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਤਿਪਿਟਕਚੂਲਾਭਯਤ੍ਥੇਰਂ । ਤਤਿਯਵਾਰੇ **ਕੇਚੀ**ਤਿ ''ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਨਿਯਮੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਾਦਿਨਂ ਤਿਪਿਟਕਚੂਲਨਾਗਤ੍ਥੇਰਞ੍ਞੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਚ ਥੇਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ਥੇਰੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

੪੦੩. ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਾਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨੋ ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨੀ"**ਤਿ। **ਪਰਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤੇ ਕਲੇਵਰੇ ਸਸਞ੍ਞਿਮ੍ਹਿ ਸਮਨਕੇ ਲੋਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਪੇਮਿ, ਲੋਕਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਪੇਮਿ, ਲੋਕਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਪੇਮਿ, ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਪੇਮੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੫) ਕਥਂ ਪਨ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕੋ ਨਿਰੋਧਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ? ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦਿਸਿਦ੍ਧਮਾਕਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਾਨੁਰੂਪਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਸੇਸਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਸਮੁਦਯਵਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪੦੪. ‘‘ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕਂ ਸਮਂਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਤ੍ਤ ਸਿਵਥਿਕਾ ਅਟ੍ਠਿਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਇਤਰਾਸਂ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦੀਨਂ ਸਭਾਵੇਨੇਵਾਤਿ ਨਵਨ੍ਨਂ ਸਿਵਥਿਕਾਨਂ ਅਪ੍ਪਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਦ੍ਵੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਆਨਾਪਾਨਂ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇਯੇਵ। **ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ, ਸੋ ਪਨ ਸਮ੍ਮਸਨਿਯਧਮ੍ਮਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਇਰਿਯਾਪਥਾ, ਆਲੋਕਿਤਾਦਯੋ ਚ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਤਾਯ ਨ ਸਮ੍ਮਸਨੁਪਗਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਵਿਯ। ਨੀਵਰਣਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਆਦਿਤੋ ਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਇਰਿਯਾਪਥ…ਪੇ॰… ਨ ਜਾਯਤੀ”**ਤਿ। ਕੇਸਾਦਿਅਪਦੇਸੇਨ ਤਦੁਪਾਦਾਨਧਮ੍ਮਾ ਵਿਯ ਇਰਿਯਾਪਥਾਦਿਅਪਦੇਸੇਨ ਤਦਵਤ੍ਥਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨੀਵਰਣਾਦਿਮੁਖੇਨ ਚ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਂਨਿਸ੍ਸਯਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਾਦੀਸੁਪਿ **“ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਜਾਯਤੀ”**ਤਿ ਅਵੋਚ। **“ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ”**ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਸਭਾਵਤੋ ਇਰਿਯਾਪਥਾਦੀਨਂ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਿ।

ਕਾਮਂ ‘‘ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ ਤਂਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਦੇਸਨਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੇਨ ਞਾਤਮਰਿਯਾਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ **ਅਞ੍ਞਾ** ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਫਲਭਾਵਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਪੀਤਿ ਆਹ **“ਅਞ੍ਞਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ।

ਅਪ੍ਪਤਰੇਪਿ ਕਾਲੇ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ।

ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੧੦. ਪਾਯਾਸਿਰਾਜਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੬. ਭਗਵਤਾ ਏਵਂ ਗਹਿਤਨਾਮਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ ਲੋਕੇ ‘‘ਕੁਮਾਰੋ’’ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਕਿਤ੍ਤਿਮਪੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ “**ਰਞ੍ਞੋ…ਪੇ॰… ਸਞ੍ਞਾਨਿਂਸੂ**”ਤਿ।

ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ। **ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ** ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵੇਸੁ ਚੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ **ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ** ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ। **ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੂਲ੍ਹਦਿਵਸਤੋ ਤਤਿਯੇ ਦਿਵਸੇ।

ਤੇਸਂ ਸਾਵਕਬੋਧਿਯਾ ਨਿਯਤਤਾਯ, ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਚ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ **ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ…ਪੇ॰… ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਾਨਂ। ਦੇਵਤਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਹਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਦੇਵਤਾਯ।

‘‘ਕੁਲਦਾਰਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਏਵਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸਾ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾ**ਤਿ ਕੁਲਦਾਰਿਕਾ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। **ਕੁਲਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਕੁਲਗੇਹਂ। **ਗਬ੍ਭਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਿਤਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਪਿ ਵਿਸਾਖਾਯ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਕੁਲਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਪਧਾਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ “**ਵਿਸਾਖਞ੍ਚਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਗਤਾ ਵਾਸਿਟ੍ਠੋਪਿ ਆਗਤੋ’’ਤਿ। **ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਇਧਪਿ ਸਾ ਏਵ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਦੇਵਤਾ। **ਪਞ੍ਹੇ**ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਯਂ ਵਮ੍ਮਿਕੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯) ਆਗਤੇ ਪਨ੍ਨਰਸਪਞ੍ਹੇ।

ਸੇਤਬ੍ਯਾਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ **ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਉਤ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਏਨ-ਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ‘‘ਸੇਤਬ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਵਚਨੇਨ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਸਦ੍ਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਸੇਤਬ੍ਯਤੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ। **ਅਨਭਿਸਿਤ੍ਤਕਰਾਜਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਕੋ ਅਭਿਸੇਕਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ।

ਪਾਯਾਸਿਰਾਜਞ੍ਞਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੭. **ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਮਾਹ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਗਤਮਤ੍ਤਂ **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ**, ਅਯਾਥਾਵਗ੍ਗਾਹਿਤਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਹਣਮਤ੍ਤਂ, ਕੇਵਲੋ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਾਭਾਵਤੋ, ਅਨੁਰੂਪਾਹਾਰਲਾਭਤੋ ਚ ਸਮੁਦਾਚਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਂ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਅਪਦਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਇਧਾਗਚ੍ਛਨਕਸ੍ਸ, ਇਤੋ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨਕਸ੍ਸ ਚ ਅਪਦਿਸਨਤੋ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਤਂ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਰੂਪਕਂ ਅਪਦਿਸਿਤ੍ਵਾ।

੪੦੮. ਆਪਨ੍ਨਾਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਵਿਸਯੇ ਅਯਂ **ਪੁਰਾ**-ਸਦ੍ਦਪਯੋਗੋਤਿ ਆਹ “**ਪੁਰਾ…ਪੇ॰… ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਯਾਵ ਨ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**”ਤਿ।

ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੧. ਯਥਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਉਲ਼ਾਰਵਿਪੁਲੋਭਾਸਤਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਓਭਾਸੇਨ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਾ, ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਓਭਾਸੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਚਨ੍ਦਿਮ…ਪੇ॰… ਅਞ੍ਞੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਆਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਏਤੇ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਨੇਸਂ ਆਭਾ ਫਰਤੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮ੍ਪਿ ਚੋਦਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਲਿਵੇਠੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਆਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਤੁਂ** ਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਚੋਦਨਂ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਂ ਸਙ੍ਘਾਤਨਂ ਪਕ੍ਖਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ‘‘ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ, ਨ ਇਮਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਕਥਂ ਪਨਾਯਂ ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿ ''ਦੇਵੋ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਭਗਵਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਦੇਵਾਪਿ ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇਨੇਵ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇਨੇਵ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਦੇਵਾ ਤੇ, ਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਞ੍ਚ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਏਵਂ **ਚਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨੇ, ਨ ਚ ਚਨ੍ਦੇ ਵਾ ਕਥਿਯਨ੍ਤੇ।

੪੧੨. ਆਬਾਧੋ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਬਾਧਿਕਾ।** ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ।** ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਯਿਤਬ੍ਬਾ **ਸਦ੍ਧਾਯਿਕਾ,** ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਪਚ੍ਚਯੋ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਨਂ ਏਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਯਿਕਾ।**

ਚੋਰਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੩. **ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਿਕਸਤ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਨੇਰਯਿਕਾਨਂ ਸਙ੍ਘਾਤਨਕਸਤ੍ਤੇਸੁ। **ਕਮ੍ਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਨੇਰਯਿਕੇਹਿ ਕਤਕਮ੍ਮਮੇਵ। **ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਆਯੂਹਨਾਨੁਰੂਪਂ ਤਂ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਰਯਪਾਲਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਰਯਕਣ੍ਡਪਾਲ਼ਿਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੯) ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਸੁਤ੍ਤਤੋ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੯) ਨਿਰਯਪਾਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਨੇਰਯਿਕੇ ਨਿਰਯੇ ਪਾਲੇਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਰਯਪਾਲਾ।** ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨੀਟੀਕਾਯਂ** ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਗੂਥਕੂਪਪੁਰਿਸਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੫. **ਨਿਮ੍ਮਜ੍ਜਥਾ**ਤਿ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਮਜ੍ਜਥ ਸੋਧੇਥ। ਤਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਗੂਥਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸੋਧਨਂ ਅਪਨਯਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਪਨੇਥਾ"**ਤਿ।

ਅਸੁਚੀਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧੋ, ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ ਮਨੋਹਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਅਮਨਾਪੋ"**ਤਿ। ਅਸੁਚਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਸੁਚਿਭਾਗਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਤਂ ਗਤੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਅਸੁਚਿਸਙ੍ਖਾਤੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਸੁਚਿਕੋਟ੍ਠਾਸਭੂਤੋ"**ਤਿ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠਗਨ੍ਧੋ ਅਨਿਟ੍ਠਗਨ੍ਧੋ, ਸੋ ਪਨ ਨ ਯੋ ਕੋਚਿ, ਅਥ ਖੋ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧੋਤਿ ਆਹ **"ਕੁਣਪਗਨ੍ਧੋ"**ਤਿ। **ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਹੀਲ਼ਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੋ। **ਪਟਿਕੂਲੋ** ਘਾਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਕੂਲਰੂਪੋ। **ਉਬ੍ਬਾਧਤੀ**ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਬਾਧਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਗਨ੍ਧੋ...ਪੇ॰... ਬਾਧਤਿ** ਅਤਿਵਿਯ ਅਸੁਚਿਸਭਾਵਤ੍ਤਾ, ਅਸੁਚਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਜਾਤਸਂਵਦ੍ਧਨਭਾਵਤੋ, ਦੇਵਾਨਞ੍ਚ ਘਾਨਪਸਾਦਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਤੋ।

੪੧੬. **ਦੂਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ** ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤਿਆਦਯੋ।

੪੧੯. **ਸੁਨ੍ਦਰਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਸੋਭਨਗੁਣੇ। **ਸੁਗਤਿਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਗਤਿ ਚੇਵ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਸੁਖਞ੍ਚ।

ਗਬ੍ਭਿਨੀਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੦. ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਤੋ ਏਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਅਯੋ,** ਸੁਖਂ। ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ **ਅਨਯੋ,** ਦੁਕ੍ਖਂ । **ਅਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਿਦ੍ਧਂ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। **ਨ ਪਰਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ** ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਨ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ** ਅਤ੍ਤਵਿਨਿਪਾਤਸ੍ਸ ਸਾਵਜ੍ਜਭਾਵਤੋ। **ਆਗਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਤਂ ਕਮ੍ਮਫਲਂ ਨਿਬ੍ਬਿਸਨ੍ਤੋ ਨਿਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ, **ਨਿਬ੍ਬਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੇਸਂ ਵੇਤਨਂ ਪਟਿਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭਤਪੁਰਿਸੋ ਯਥਾ।

੪੨੧. **ਉਬ੍ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

ਸੁਪਿਨਕਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੨. "**ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੰ ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤੰ ਵਾ ਜੀਵ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੋ ਹਿ ''ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸੁਪਿਨਦਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਜੀਵੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰਤੰਆਰਾਮਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਅਨੁਪਵਿਸਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਚਿਤ੍ਤੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਖੁਦ੍ਦਕਾਯ ਆਣਿਯਾ ਵਿਪੁਲੰ ਆਣਿੰ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਜੀਵਸਮਞ੍ਞਾਮੁਖੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ''ਅਪਿ ਨੁ ਤਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਜੀਵੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤੰ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੰ ਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾ ਜੀਵਸਮਞ੍ਞਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰੰ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੪੨੩. **ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੇਖਦਾਨਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ। **ਚਵਨਕਾਲੇ**ਤਿ ਚਵਨਸ੍ਸ ਚੁਤਿਯਾ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ, ਨ ਚਵਮਾਨਕਾਲੇ। **ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਮਤ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਕਤਿਪਯਰੂਪਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਧਮ੍ਮਸਮੂਹਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਤਦਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਮਤ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਵਿਸੇਸਨਿਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਜਾਦਿਤਿਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਵਿਸੇਸੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਪਨ ਜੀਵਸਞ੍ਞੀ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ ਆਹ, ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਅਯੋਗੁਲ਼ਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੪. **ਵੂਪਸਨ੍ਤਤੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤੁਸ੍ਮੰ।

੪੨੫. **ਆਮਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਮਿਸ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਅਦ੍ਧਮਤੋ**"ਤਿ, **ਆਮਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਈਸੰ ਦਰਥੇਨ ਉਸ੍ਮਨਾ ਯੁਤ੍ਤਮਰਣੋ ਮਰਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮੀਯਮਾਨੋ ਹਿ ਅਵਿਗਤੁਸ੍ਮੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਤੋ ਵਿਯ ਵਿਗਤੁਸ੍ਮੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਰਿਤ੍ਤੰ ਆਰਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਰੂਪਸ੍ਸ **ਓਧੁਨਨੰ** ਨਾਮਸ੍ਸ ਓਰਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਓਰਤੋ ਕਰੋਥਾ**"ਤਿ। ਓਰਤੋ ਕਾਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸੰਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ **ਸਨ੍ਧੁਨਨੰ,** ਤੰ ਪਨ ਪਰਤੋ ਕਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਰਤੋ ਕਰੋਥਾ**"ਤਿ। ਪਰਮੁਖੰ ਕਤਸ੍ਸ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ **ਨਿਦ੍ਧੁਨਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਪਰਾਪਰੰ ਕਰੋਥਾ**"ਤਿ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਅਪਰਿਭਿਨ੍ਨਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ "**ਤਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਨ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਙ੍ਖਧਮਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੬. ਸਙ੍ਖੰ ਧਮਤਿ, ਧਮਾਪੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਙ੍ਖਧਮੋ। ਉਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਸਦ੍ਦਯੋਗਵਸੇਨ ਸਲ੍ਲਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਦ੍ਦਯੁਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਮਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਧਮਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਅਗ੍ਗਿਕਜਟਿਲਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੮. ਆਹਿਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਗ੍ਗਿਕੋ,** ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਵੋ ਯਸ੍ਮਾ ਅਗ੍ਗਿਹੁਤਮਾਲਾਵੇਦਿਸਮ੍ਪਾਦਨੇਹਿ ਚੇਵ ਇਨ੍ਧਨਧੂਮਬਰਿਹਿਸਸਪ੍ਪਿਤੇਲੂਪਹਰਣੇਹਿ ਬਲਿਪੁਪ੍ਫਧੂਮਗਨ੍ਧਾਦਿਉਪਹਾਰੇਹਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਾਰਕੋ**"ਤਿ। **ਆਯੁੰ ਪਾਪੁਣਾਪੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਚਿਰਜੀਵੀ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਆਯੁੰ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੰ ਪਾਪੇਯ੍ਯੰ। **ਵਡ੍ਢਿੰ ਗਮੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇ, ਗੁਣਾਵਯਵੇ ਚ ਫਾਤਿੰ ਪਾਪੇਯ੍ਯੰ। **ਅਰਣੀ ਯੁਗਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ, ਅਧਰਾਰਣੀਤਿ ਅਰਣੀਦ੍ਵਯੰ।

੪੨੯. **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਬਾਲੋ ਪਾਯਾਸਿਰਾਜਞ੍ਞੋ’’ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਤਯਾ**ਤਿ ਥੇਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਕਾਰਣਮਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਕਾਰਣਸ੍ਸ ਮਕ੍ਖਨਸਭਾਵੇਨ। **ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਧੁਰਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੇਨ। **ਪਲਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਲਾਸੇਤੀਤਿ ਪਲਾਸੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੇ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਕਰਣਰਸੋ ਹਿ ਪਲਾਸੋ, ਤੇਨ ਪਲਾਸੇਨ।

ਦ੍ਵੇਸਤ੍ਥਵਾਹਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੦. **ਹਰਿਤਕਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਰਿਤਬ੍ਬਪਤ੍ਤਂ, ਅਪ੍ਪਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨੁਮਸੋ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਨ੍ਨਦ੍ਧਧਨੁਕਲਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਲਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਤੂਣੀਰਮਾਹ, ਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਤੋ ਧਨੁਨਾ ਵਿਨਾ ਨ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸਨ੍ਨਦ੍ਧਧਨੁਕਲਾਪ**”ਨ੍ਤਿ। **ਆਸਿਤ੍ਤੋਦਕਾਨਿ ਵਟੁਮਾਨੀ**ਤਿ ਗਮਨਮਗ੍ਗਾ ਚੇਵ ਤਂਤਂਉਦਕਮਗ੍ਗਾ ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਦੇਵੇਨ ਫੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤਹਂ ਤਹਂ ਪਗ੍ਘਰਿਤਉਦਕ ਸਨ੍ਦਮਾਨਉਦਕਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਲਿਲਾ ਮਗ੍ਗਾ ਚ ਕਨ੍ਦਰਾ ਚਾ**”ਤਿ।

ਯਥਾਭਤੇਨਾਤਿ ਸਕਟੇਸੁ ਯਥਾਠਪਿਤੇਨ, ਯਥਾ ‘‘ਅਮ੍ਮ ਇਤੋ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਠਪੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਕਿਰਿਯਾਯ ਕਿਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞਵਾਚੀਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਯਥਾਰੋਪਿਤੇਨ, ਯਥਾਗਹਿਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਕਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੪. **ਪਰਾਜਯਗੁਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਗੁਲ਼ੇਨ, ਯਾਯ ਸਲਾਕਾਯ ਠਿਤਾਯ ਚ ਪਰਾਜਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਮੇਨ੍ਤੋ **ਗਿਲਤਿ। ਪਜ੍ਜੋਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਜੁਹਨਕਮ੍ਮਂ। ਤਂ ਪਨ ਬਲਿਦਾਨਵਸੇਨ ਕਰੀਯਤੀਤਿ ਆਹ “**ਬਲਿਕਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸਾਣਭਾਰਿਕਉਪਮਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੬. **ਗਾਮਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਸੁਞ੍ਞਭਾਵੇਨ ਅਨਾਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਵੁਟ੍ਠਿਤਗਾਮਪਦੇਸੋ**”ਤਿ। **ਗਾਮਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਾਦਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਗਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ‘‘ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਗਾਮਵਾਸੀਹਿ ਆਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਗਤਨਿਵੁਤ੍ਥਾਗਾਰਂ ‘‘ਗਾਮਪਦ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। **ਸੁਸਨ੍ਨਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸੁਖੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਯੋਗਜਤਾਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਜ੍ਜਿਤੋ। ਤਂ ਪਨ ਸੁਸਜ੍ਜਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਸੁਬਦ੍ਧੋ**”ਤਿ।

ਅਯਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਲੋਹਭਾਵੇ ਸਤਿਪਿ ਲੋਹ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਾਸਨੇ ਤਮ੍ਬਲੋਹੇ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋਤਿ ਆਹ “**ਲੋਹਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਬਲੋਹ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸਰਣਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੭. **ਅਭਿਰਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੋ, ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾ ਪਸੀਦਨਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ “**ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ**”ਤਿ। **ਪਞ੍ਹੁਪਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਹੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਮਯਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥੇਸੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਞਾਣੂਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ।

ਯਞ੍ਞਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੮. **ਸਙ੍ਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ **ਸਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਦਵਡ੍ਢਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਘਾਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਪਾਕਫਲੇਨਾ**ਤਿ ਸਦਿਸਫਲੇਨ। **ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਨ ਹੋਤਿ** ਗਵਾਦਿਪਾਣਘਾਤੇਨ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। **ਗੁਣਾਨਿਸਂਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਰਯਫਲੇਨ। **ਆਨੁਭਾਵਜੁਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮਨਜਨਿਤੇਨ ਸਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਤੇਜੇਨ। **ਨ ਮਹਾਜੁਤਿਕੋ ਹੋਤਿ** ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਤੋ। **ਵਿਪਾਕਵਿਪ੍ਫਾਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਫਲਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਤਾਯ, ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਟ੍ਠਖੇਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਸਭਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਦੂਸਿਤਖੇਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਪਨ ਵਪ੍ਪਾਭਾਵਤੋ ਅਸਾਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨਿਸ੍ਸਾਰਖੇਤ੍ਤੋ**”ਤਿ।

ਦੁਬ੍ਭੂਮੀਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭੂਮਿਭਾਗੇ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵੋ ਅਸਾਰਤਾਯ ਵਾ ਸਿਯਾ ਨਿਨ੍ਨਤਾਦਿਦੋਸਵਸੇਨ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੋ ਪਕ੍ਖੋ ਪਠਮਪਦੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਇਤਰੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਿਸਮਭੂਮਿਭਾਗੇ**"ਤਿ ਆਹ। ਦਣ੍ਡਾਭਿਘਾਤਾਦਿਨਾ **ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਾਨਿ। ਪੂਤੀਨੀ**ਤਿ ਗੋਮਯਲੇਪਦਾਨਾਦਿਸੁਖੇਨ ਅਸੁਕ੍ਖਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਪੂਤਿਭਾਵੰ ਗਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਵਨ੍ਤਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਨਿਸ੍ਸਾਰਾਨੀ**"ਤਿ। **ਵਾਤਾਤਪਹਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਾਤੇਨ ਚ ਆਤਪੇਨ ਚ ਵਿਨਟ੍ਠਬੀਜਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਤੇਜਾਨੀ**"ਤਿ। ਯੰ ਯਥਾਜਾਤਵੀਹਿਆਦਿਗਤੇਨ ਤਣ੍ਡੁਲੇਨ ਅਙ੍ਕੁਰੁਪ੍ਪਾਦਨਯੋਗਜਬੀਜਸਾਮਤ੍ਥਿਯੰ, ਤੰ **ਤਣ੍ਡੁਲਸਾਰੋ,** ਤਸ੍ਸ **ਆਦਾਨੰ** ਗਹਣੰ ਤਥਾਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਮੇਵ। **ਏਤਾਨਿ** ਪਨ ਬੀਜਾਨਿ **ਨ ਤਾਦਿਸਾਨਿ** ਖਣ੍ਡਾਦਿਦੋਸਵਨ੍ਤਤਾਯ। ਧਾਰਾਯ ਖੇਤ੍ਤੇ **ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸਨੰ** ਨਾਮ ਵਸ੍ਸਨਮੇਵ, ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸੇਯਜਾ**"ਤਿ। **ਅਙ੍ਕੁਰਮੂਲਪਤ੍ਤਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਙ੍ਕੁਰਕਨ੍ਦਾਦੀਹਿ **ਉਦ੍ਧੰ ਵੁਦ੍ਧਿੰ,** ਮੂਲਜਟਾਦੀਹਿ **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿੰ,** ਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚ ਵੇਪੁਲ੍ਲਨ੍ਤਿ** ਯੋਜਨਾ।

ਅਪਰੂਪਘਾਤੇਨਾਤਿ ਪਰੇਸੰ ਵਿਬਾਧਨੇਨ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਾਦਿਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਤੋ। ਗਵਾਦਿਘਾਤੇਨਪਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨੰ ਘਾਸੋ ਸਙ੍ਕੀਯਤਿ। "**ਅਪਰੂਪਘਾਤਿਤਾਯਾ**"ਤਿ ਇਦੰ ਸੀਲਵਨ੍ਤਤਾਯ ਕਾਰਣਵਚਨੰ। **ਗੁਣਾਤਿਰੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਣਾਤਿਰਿਤ੍ਤੰ, ਸੀਲਾਦਿਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪੁਲਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਾਦਿਵਸੇਨ ਉਲ਼ਾਰਾ।

ਉਤ੍ਤਰਮਾਣਵਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੯. ਅਥ ਖੋ ਤੇਹਿ ਸਕੁਣ੍ਡਕੇਹਿ ਤਣ੍ਡੁਲੇਹਿ ਸਿਦ੍ਧੰਭਤ੍ਤੰ ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਭਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਬਿਲਙ੍ਗੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਰਨਾਲੰ ਬਿਲਙ੍ਗਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ, ਤਦੇਵ ਕਞ੍ਜਿਯਤੋ ਜਾਤਨ੍ਤਿ **ਕਞ੍ਜਿਯੰ,** ਤੰ ਦੁਤਿਯੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਬਿਲਙ੍ਗਦੁਤਿਯੰ,** ਤੰ "**ਕਞ੍ਜਿਕਦੁਤਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧੋਰਕਾਨੀ**ਤਿ ਧੋਵਿਯਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਥੂਲਤਰਾਨਿਪਿ ''ਥੂਲਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਥੂਲਾਨਿ ਚਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗੁਲ਼ਦਸਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਥੂਲਤਾਯ, ਕਞ੍ਜਿਕਸ੍ਸ ਬਹਲਤਾਯ ਚ ਪਿਣ੍ਡਿਤਦਸਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜ... ਪੇ॰... ਦਸਾਨੀ**"ਤਿ। **ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਤੀ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਕਥੇਤਿ।

੪੪੦. ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਅਨਾਦਰਕਾਰੰ, ਤੰ ਪਨ ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਦ੍ਧਾਵਿਰਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਨ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਵਿਰਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਰਹਿਤੰ ਵਾ **ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਤੰ,** ਯਥਾ ਕਤੰ ਪਰੇਸੰ ਵਿਮ੍ਹਯਾਵਹੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਕਤੰ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਪਣੀਤਭਾਵੋ ਪਨ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਦਾਨੇਨੇਵ ਬਾਧਿਤੋ। **ਅਪਵਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਛਡ੍ਡਨੀਯਧਮ੍ਮੰ ਵਿਯ ਅਪਵਿਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਾਨੇ ਗਾਰਵਾਕਰਣੰ ਵਦਤਿ। **ਸੇਰੀਸਕੰ ਨਾਮਾ**ਤਿ ''ਸੇਰੀਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮਕੰ। **ਤੁਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਜਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਿਰਹਤੋ ਰਿਤ੍ਤੰ।

ਪਾਯਾਸਿਦੇਵਪੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੧. ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ। **ਸਿਰੀਸਰੁਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਪਭਸ੍ਸਰਖਨ੍ਧਵਿਟਪਸਾਖਾਪਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮਨੁਞ੍ਞਦਸ੍ਸਨੋ ਦਿਬ੍ਬੋ ਸਿਰੀਸਰੁਕ੍ਖੋ। **ਅਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਫਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਵਿਮਾਨਦ੍ਵਾਰੇ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਯੰ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਪਰਿਚਯਨਵਸੇਨ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਉਤ੍ਤਸੁਖੁਮਵਸੇਨ ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਥ ਕਿਰਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਸੁਖੰ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਆਹ।

ਸੋਤਿ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ। ਯਦਿ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਾਯਾਸਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਪਾਯਾਸਿਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਕਥੰ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਪਾਯਾਸਿਸ੍ਸ ਪਨਾ**"ਤਿ। **ਨਿਕਨ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਯਾਸਿਮ੍ਹਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵੁਤ੍ਥਪੁਬ੍ਬਤਾਯ। **ਦਿਸਾਚਾਰਿਕਵਿਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਟ੍ਠੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਵਿਚਰਣਕਵਿਮਾਨੰ, ਨ ਰੁਕ੍ਖਪਬ੍ਬਤਸਿਖਰਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ। **ਵਟ੍ਟਨਿਅਟਵਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਾਨਵੀਥਿਯਨ੍ਤਿ।

ਪਾਯਾਸਿਰਾਜਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਮਹਾਵਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।